Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decretales

Gregor <IX., Papst>

[Venedig], 7. Sept. 1484

Liber quintus. De accusationibus inquisitionibus et denuntiationibus

urn:nbn:de:bsz:31-323976

Visual Library

uon debet.j.e.vir autem.vb i hec rō notatur.

d g Dominus.ei ostet.s.de spon.in pūtia.vbi notat qd iuris sit ō hac materia ⁊.C.de repu.aut.hodie.⁊ in aut.ut li.ma.⁊ auie.§.quod autem.col.viij.

b Nō deneget.⁊ ita ppt dubiū psumit p mrimonio qō fieri dz.s.ō spō.iuuenis.⁊ ar.s.ō ma.dc.d int.ec.c.i.⁊.ff.ō re.iur.i ābiguis.⁊.ff.ō int do.i ābiguis.nisi qn dubitat an ptractū sit d matrimoniū qz clandestinum est quo casu potius p sumitur adulteriū q matrimoniū .xxx.q.v. aliter.⁊ ar. s.de clādesti.despon.c.ij.

i Nullatenus exigendū.h ē ppter ꝓscientiā dubiā ex p babili cā.si.j.de sen. excom. inquisitioni.in fi.

k Adulterinis.hic itellige. si postq intellexerit p certo de vita prioris mariti cū secūdo remaneat qz statim est ad ulteriū ⁊ non ante.xxxiij.q. ij.cuz p bellicā. ⁊ est az.q ma trimoniū qō ab initio valuit tractu tēporis infirmatur.ff. de iudi.si alter.⁊.l.si a me. sz non fuit matrimoniū ab initio in veritate sed nūc primo declaratur matrimoniū non fuisse sicut econuerso ex futuro euentu apparet matrimoniū ab initio fuisse.s.ō frigi. ⁊ male.fraternitatis.in fine.

l Ir benedici.s. e.c.i.vbi de hoc.

m Iterari.sacra.n.iterari ñ dnt.i.q.i.hanc regulā.⁊.c.hi qui. ne fiat eis iniuria .i.q.i. qō quidā. ⁊ de conse.di. iiij. ostenditur.xxiiij.q.vij. quē admodū.⁊.C. ne sanc. bap. ite.l.i.⁊.ij.videret.n.q sacramentum huiusmodi non fuisset collatū . uel q inefficax fuisset omnino.⁊ sic fieret in iuria ei.i.q.i.sacramēta tñ penitentia bene iteratur.de pe. di.iij.adhuc instant. fallit etiam fm quosdam in extrema vnctōe.Quid .n. impediret hāc iterari. cū nō sit sacrm sz oro sup hominē.i.q.i. man⁹. ⁊ solennis penitētia non iteratur.l.di.quis.⁊.c.in capite.gra tñ dicit q iteratur fm consuetudinē quorundā . de pe.di.iij.§.ex persona. ⁊ bñdictio ista cū aliquis secundā duxit virginē iterat fm consuetudinē quorundā locorum ⁊ hoc si papa sciat talem consuetudinem.alias non licet.

n Super illa.nubat in dño.j.c.prox.ergo cum apostolus nullū temp⁹ adijciat.nec nos adijcere debemus.xxxi.q.i.quod si dormierit.⁊.ij.q.v.cōsuluisti.⁊.s.de transla.inter corporalia.soli ergo honestati sue consulat mulier.quia statim licet ex quo tempus non adijcit insti.de vbo.ob.§.pure.

o Per lniaz.q intelligit iteruenire eoipo q ñ pbibet.ut.xvi.q.i. sūt nōnulli

p Infamia.j.c.prox.

q Cum fm.cui vult.sic.vij.q.i.sicut alterius.⁊.s.c.prox.

r Legalis infamie.quā infligit lex ei q nubit infra annū ne turbaret sanguis.⁊ de ple dubitaret.C.de repu.ꝓsensu.§.si vero.ff.de his qui no .infa. l.libertorū.§.i.Et no.q canones isti non solū talē mulierez liberant ab infamia sed ab omni pena quā exprimit lex.C.de se.nup.l.i.⁊ in aut. hisdem penis.⁊ in aut.ō resti.⁊ ea que pa.§.ul.col.iiij.nec debet dici infamis in foro ciuili.exquo p ecclesiā ⁊ licentiā apostoli remissa est.argu .s.qui fi.sunt le. per venerabilē.⁊.ij.q.iij.§.hinc colligit.Quidā tñ dicunt q propterea non euadit penā illā.qua priuatur ante nuptiali donatione aut pdicte.de resti.⁊ ea q pa.§.ul.colla.que virum suū ita velociter dehonestauit. ut appareat etiaz eo viuente eā nō caste vixisse ut ibi dicit.⁊ ideo perdere debet qquid ex liberalitate viri ad eā potuit puenire.nec ecclesia in hoc potuit penā illā tollere . qz quandā ingratitudinē videt mulier cōmisisse.ar.s.de dona.ppter eius. nec est hoc contra apostolum .s.de diuor. gaudemus.

s Ab apostolo.quam alicui auferre non possum⁹.xxviij.di.de his.beneficium.n.iuris nemini est auferendū.v.di.ad eius vero.ff.de re iud.l.iiij.§.si qs ꝓdemnatus.⁊ beneficiū principis latissime interpretandū est.ff.de ꝓsti. pn. beneficiū.⁊ sic ad omnes mulieres hoc beneficiū extenditur.

t Cum in his.s.matrimonijs ꝓhendis in quib⁹ sacre leges sacros canones imitant.in aut.quomodo oportet epis.§.ul.col.i.⁊ in aut. ut cle.apud ppros epi.§.ul.col.vi.⁊.s.de iudi.at si clerici.⁊ in aut. de eccle.ti.circa prin.col.ix.

a Si legitimus.legitimus ideo dicit.qz si sit criminosus non pōt alium accusare . iij. q.vij. qui sine. ⁊.c. postulat⁹ ⁊ qui trabem gestat in oculo.festucā de oculo fratris nō pōt eruere.e.cā.⁊.q.e.§.tria v̄.porro.in fi.⁊.i.q. i.multi. ⁊.vi. q.i. q crimē.Qui. n.aliū accusat. debet esse bone fame non suspectus p iura pdicta si.n.ad denūciā duz viles pſone nō admittunt . ut.s.ō spon.cū in tua.multo fortius nec ad accusandū . Itez nec debent esse inimici j.e.cū oporteat.⁊.c cū . p. manconella. ⁊.ca. meminimus. debz.n.esse sine crimine non inimic⁹. bone fame ⁊ opinionis qui alīū accusat.alias nō est legitim⁹ accusator. criminosus .n. criminosū accusat nō potest aut ēt denūciat

b Fatiget.sed repellat accusator. ⁊ absoluatur reus ab obseruatione iudicij.vi.q.ul.c.ulti.§. actor.nisi fuerit infamatus tunc debz indici ei purgatio. ij.q.v.presbyter.ij. ⁊.j.de pur. cano.c. cum.p.⁊ hec decre. pertinet ad primaz partem rubrice.

c Si quis ēpus. accusatorib⁹. i. denunciatoribus

d Accusatus.i.denunciatus.

e Charitative.ar. q admonitio semp est pmittēda ant accusationē ⁊ ante vindictā.xij.q.ij.indigne.⁊.xvi.q.i.quidaz monachi.⁊.q.vij.omnes decime.⁊.xxiiij.q.iij.de illicita.⁊.j.de sen.excō. sacro.cū agit in modū denunciationis ad penitētiā . tūc necessaria est admonitio fm euāgelicā veritatē.s.ō iudi.nouit.⁊.ij.q.i. si peccauerit.⁊.j.ō symo.licet hely.⁊.j.e.cū dilect⁹.ij.in quo casu loquit h.c. ⁊ ita ptinet ad vltimā partē rubrice.⁊ vbi dicit accusatorib⁹.exponē.i.denunciatorib⁹.Accusatus.i.denunciatus.ut dictū est.

f Conuentus.i.monitus.ut sequens littera indicat.

g Non olim.i.non ant admonitionē admittat ad denunciandum.

h Nunc.i.post admonitionē debet admitti ut dictum est.

i Illa ppositor.ō monasterio. No.q nō dnt admitti ad denūciandū.nisi illi quor interest.ut monachi ut hic aut etiā patroni.xvi.q.ul.filijs.aut etiā parrochiani.lxiij.di.vota ciuiū.⁊.vij.q.i. factus est.

k Dicere.i.accusare.j.e.ex parte.⁊.ij.q.iij.eleutheriū.sed potīlo quit in modū ingsitionis siue denunciatiōis in q⁹ casu tenent ad denūciandū.ut.ij.q.vij.q ppter.⁊ ar.s.de cog.spi.tua.ad h.n. glibet tenet etiā si iurasset non denunciare.s.de iureiurā. quēadmodū.

l Quor interest.s.fratrum suorum.lxxxvi.di.si quid

m Condēnetur h semp debet ꝓtinere diffinitiua sntia ꝓdēnationē uel absolutionē. alias nō tz .ij.q.vi.§.diffinitiua.⁊.xxiij.q.iiij.illud etiā uel eqpollēs.j.de v̄.sig.in his.⁊.ff.de arbi.qd tñ.§.si arbit . sic ⁊ sntia q sine certa qntitate,pferi nulla est.nec in aliq parte actor h reperit.C.de sen.que sine cer.quā.profertur.l.pe.⁊ ul.tan.

n Omnipotens.nunciantur. ⁊ sic ad vltimā partē tituli ptinet

lares leges non dedignētur sacros canones imitari.

Liber quintus.

De accusatiōibus inquisitionib⁹ ⁊ denuntiationibus.

Celestinus papa.

Si legitimus non fuerit accusator: non fatigetur accusatus.

Idem episcopis per galliam constitutis.

Si quis episcopus ab illis accusatoribus qui recipiēdi sūt accusatus fuerit: postquam ab eis charitatiue cōuentus fuerit ut causam emendet: ⁊ eam corrigere noluerit: non olim sed nūc ad primates cause eius canonice deferātur.

Reg.duci campanie.

Illa prepositorum: ⁊ infra. Si uero aliquis est de monasterio predicti abbatis qui possit dicere: q ad culpam reatumqz eius p tineat: nos cum eis quorum interest causam districte uolumus perscrutari: ut uel condemnetur uel absoluatur.

Idem constantie aug.

Omnipotens deus: ⁊ infra. Valde graue ē: ut uir de quo tāta ⁊ talia nūciātur: cū ante requi

cū etiā aliquis accusatur aut denunciatur vel etiā inquirit grauata est statim eius opi. ut interim non debeat ꝓmoueri. lxxxi. di. tantis daniel. ⁊. s̄. de testi. c. ul. C. de procu. reū. ⁊. ff. de mu. ⁊ bo. l. reus. i. R. nisi post annū. ut. e. l. reus. §. eum.

o Honoreť. i. ad honorem promoueatur.

p Vlli ep̄oꝝ. repellere. Iudex tū ex officio suo potest repellere accusatorem si non fuerit idoneus. ar. ij. q vij. alieni. ⁊. c. qui si sunt. ⁊. c. querendū ff. de postulā. quos ꝓhibet. ⁊. s̄. de excep. exceptionē. in fi. ⁊. ff. de peti. ber. l. ul.

q Familiaritate. nō. n. modo pōt reprobare etiā moresquos prius probauit. ff. de adul. si vxor. in fi. ⁊. xxxij. q. v. horrendus. ⁊. s̄. de fi. pres. veniens. ff. de nego. ge. pomponius. sed ꝓtra. ij q. vij. alieni. ⁊. iij. q vi. §. si quis ex familiaribus. ⁊. C. qui accu. non pos. iniquū. immo videtur ꝙ criminosus criminosum accusare possit. ij. q. vij. §. in hoc. ⁊. C. de here. quoniā. ⁊. C. de in offi. testa. in arenā. ar. ꝙ nullus criminosus reputatur legitima ꝑsona ad accusandū uel ad denunciandū. ut. dixi. s̄. c. i. ar. C. de adul. quoniā. xxxij. q. vi. nihil iniquius. ⁊. C. de libe. cau. si filium. uel forsitan iste ep̄us accusabať de crimine excepto. quia et erat male fame. ij. q. i. in primis. vnde admittebanť viles ꝑsone cōtra eum. Sed dic ꝙ speciale est in ep̄is ⁊ in odiū ipsoꝝ statutuꝫ. qꝛ debent secū habere honestas personas. que perbibeant testimoniuꝫ de vita eoꝝ. ij. q. vij. cū pastoris. Et ideo si prauos ⁊ viles babēt secū sibi imputent. alias vilis persona non est audienda. ut. dixi. s̄. e. c. i. uel forte superior ex officio suo posset tales repellere. ut dicit in prin. c. ⁊ in p̄cedenti notula.

Rari ⁊ discuti debeāt honoreť.

Pascalis papa.

Vlli epōꝝ ab accusatione sua repellere[b] liceat: quos ante quā se ab eis ip̄etēdū cognosceret a sua cōi familiaritate[q] neglexerit separare. Ex concilio maguntino.

De his criminibus: de quib[9] absolutus est accusatus: non potest accusatio replicari[r].

Stephanus papa.

Repellanť ab accusatiōe cohabitantes[s] inimici: quia ip̄estationes blasphemie affectio solet amicicie[t] uel inimicicie incitare.

Ex broccardo libro. xliiij.

Accusasti aliquem: ⁊ per[u] tuā accusationem occisus est: nisi pro[v] pace. hoc feceris. xl. dies i pane ⁊ aqua quod carina[v] uocať: cuꝫ septē sequētib[9] ānis peniteas. Si aūt p tuā delaturā debilitatus[3] est p tres debes quadragesimas peniteř.

Agu. sup genesi de morte abel.

Audentia patrati sceleris[a] nō indiget clamor[b] accusatoris.

Ex. iij. gait. electo.

Cum. p. manconella presbyter ex una pte: ⁊ bon[9] presbr ⁊. J. bon[9] cocti laic[9] frater ei[9] ex altera i nr̄a eēnt pr̄ia ꝓstituti: eūdē. i. qꝛ laic[9] erat i dicti. p. accusatiōeꝫ ñ duximus admittendū. Cūqꝫ prefat[9] b. eūdem. p. super crimine symonie ꝓstantius accusaret: nos cum: qꝛ in testimoniū illius[c] cause adductus fuerat: ⁊ qꝛ predictus. i. frater ei[9] ipsū. p. corā te prius accusauerat: ab accusatione repulimus: presertim cuꝫ frater. p. memoratū. b. antea de cā cōsimili accusasset. Ūñ quoniā unus post altez predictuꝫ p. instanti uicissitudine accusabant neutꝝ ad eius accusatiōem admisimus: sed utriqꝫ presbytero de obiectis criminibus purgatiōem[e] duximus indicendā. Idcoqꝫ mādam[9] quaten[9] uterqꝫ illoꝝ cū trib[9][f] sacerdotibus faciat se purgare.

Idem vuigoñ. cpō.

Ex parte tua: ⁊ infra. Prudētie tue. t. r. ꝙ monachi nisi alia[g] rationabilis cā ip̄ediat eo ꝙ de obedientia ⁊ subiectione abbatis esse noscuntur ab eius accusatione sunt nullatenus repellendi: licet[b] licet bely. ⁊. c. per tuas. ⁊. j. e. meminimus. ⁊. c. cum oporteat. Inimici in nullo casu admittunť. Laici. n. bone fame admittunť in huiusmodi exceptis criminibus. ſz si laici sint male fame ⁊ viles persone. tunc distinguiť. Si cleric[9] super illo crimine sit infamatus ⁊ male opinionis admittunť laici ⁊ viles p̄sone. si vero sit bone fame ⁊ opinionis non admittunť. ut hoc bene colligiť. ij. q. i. in primis. ad fi. ⁊. j. de symo. tanta. ⁊. c. per tuas. ⁊ hic: exceptis conspiratoribus ⁊ inimicis. ut dixi. ⁊ excipitur particeps criminis. s̄. de testi. veniens. ⁊ testibus vilib[9] sine corporali tormento credi non debet. ut. ij. q. i. in primis. ad fi. sed accusator non torqueť. iiij. q. iij. §. si autē ea rei. ⁊ sic io. iste quia laicus erat non admittiť contra clericū. Sed quare repelliť cū accusaret illū de symonia que est crimē exceptū. ⁊ quia etiaꝫ erat infamatus ut pꝫ ex eo ꝙ indicitur purgatio illi: Ūñ. qꝛ erāt inimici. quod bene colligitur ꝑpter mutuas accusationes ⁊ officia permixta. ut patet ex ipsa littera.

d Illius cause. s. ioannis fratris laici. b. iste. n. io. prius accusauerat forte ipsum. p. corā ep̄o. ⁊. b. fratrē suū induxit in testem. ut hic videtur. ⁊ ideo ipse repellitur tanq̄ inimicus. j. e. meminimus.

e Purgationem. quia vterqꝫ fuerat infamatus. j. de symo. de h. ⁊. c. insinuatum. alias non esset indicenda purgatio. xv. q. v. de crimine.

f Cum tribus. arbitrarius. n. est numerus purgatoꝝ fm arbitriū presidentis ⁊ qualitatē infamationis. ar. ij. q. v. omnib[9]. presbr si. ⁊. j. de purg. c. inter solitudines. Nunquid ep̄us pōt diminuere de h numero exquo p̄figitur a papa exquo est arbitrarius: dicas ꝙ non postq̄ papa statuit. ar. s̄. de offi. de lega. de causis. §. ul. Quid si non potest habere cōpurgatores: distingue si h cōtingat ex eo ꝙ est taliter infamatus. tunc puniri debet tanq̄ conuictus. j. de symo. insinuatum. ⁊. j. de purg. c. cū. p. que est pars huius. si vero non pōt habere. qꝛ est aduena. potest credi suo iuramento cessante ꝑbatione. ar. s̄. ō iureiurā. c. ul. ⁊. ff. de his qui no. infa. furti accipe. §. qui iussu. v̄. sed ⁊ si iure. in auť. ut nulli liceat habere loci seruatorem. §. si vero crimē. col. ix. C. de custo. ⁊ exbi. re. auť. nouo iure. Quid si habet bonos laicos. admittunť. ar. ij. q. i. in primis. vincen.

g Ex parte. alia rationabilis. puta ꝙ essent excōicati. s̄. de excep. exceptiōꝫ uel si essent inimici uel ꝓspiratores. j. e. meminimus. ⁊. j. de symo. per tuas. ⁊. j. e. cū oporteat. ⁊ in casu. j. e. veniens. ut dixi. s̄. e. c. i. sed pro eo ꝙ obedientiā ꝑmisit nō repelliť ab accusatiōe. in hoc. n. ꝙ malus est nō teneť obedire ei. immo potiꝰ teneť illū denūciare siue accusare cū coꝝ intersit. s̄. e. illa ⁊. xi. q. iij. nō semp. ⁊. c. iulianus. ar. s̄. de maio. ⁊ obe. dilecti. in fi. ⁊. ij. q. vij. quapropter. x. q. ij. ep̄us. xvij. q. iiij. questi. ⁊ qꝛ vtilitatē ecclesie procurant. debent eis expēse ab ecclesia ministrari. ut hic dicit. ⁊. j. e. olim. ⁊ ipse abbas ꝯ hēe expēsas. ut se defendat vsqꝫ ad finē cause. ff. de inof. testa. si instituta. ar.

h Licet alios. alios vero accusare nō pñt. nisi interfit monasterij. de lnia tū abbatis. xvi. q. i. monachi cū mortui sint mundo. ea. cā. q. i. placuit ⁊ nō tantū humanis vocib[9] ſz diuinis mortui sunt. ij. q. vij. placuit. funesta est coꝝ vox

les recluduntur solitarij p. xl. dies ad agendū penitentiā. de qua penitentia habes. l. di. in capite.

3 Debilitatus idest mutilatus in membris.

a Audentia. sceleris. i. scelus qō notoriū est p operis euidentiaꝫ. ⁊ est vn[9] modus notorij. quem ⁊ alios habes. s̄. de coha. cle. ⁊ mulie. ca. vlt.

b Clamore. i. non indiget aliquo ꝑponente accusationem. quia factum se ostendit ar. ff. de in inte. testi. l. i. in cōfessum. n. nulle sūt partes iudicis. ff. ad. l. aquil. ꝑinde. nisi quo ad sniam tantum. et q̄ in iudicio publicantur nō requirunt accusationeꝫ aut etiam probationem. ff. de adul. l. i. §. si publico. ⁊. C. de testi: nullum sic in quocunqꝫ notorio tantū sententia semp est necessaria.

c Cum. p. laicus. Nota ꝙ laici in accusationeꝫ uel testimoniuꝫ clericorum non sunt admittendi. ⁊ hoc regulare est. nisi suoꝝ uel suam iniuriam prosequanť. iiij. q. vi. omnib[9]. nec tunc ad testimonium qꝛ in facto suo nemo testis idoneus est. s̄. de testi. ō cetero: ⁊. ij. q. i. prohibentur. ⁊. iiij. q. iij. §. item omnib[9]. et hoc verꝝ est nisi in criminib[9] exceptis. ut est crimen symonie heresis ⁊ lese maiestatis. j. ō simo. tāta ⁊. ij. q. vij. sacerdotes. ⁊. c. ouef. xv. q. iij. sane ⁊. C. de epi. ⁊ cleri. si quenq̄ ⁊ in his casibus ⁊ ꝓsimilib[9] admittunť. si bono zelo ⁊ nō ex odio procedāt. qꝛ tūc nec ad accusandū nec ad testificādum admittunť. j. de symo.

d Vlli. p. laicus. Nota ꝙ laici in accusationeꝫ uel testimoniuꝫ clericorum non sunt admittendi. ⁊ hoc regulare est. nisi suoꝝ uel suam iniuriam prosequanť. iiij. q. vi. omnib[9]. nec tunc ad testimonium qꝛ in facto suo nemo testis idoneus est. s̄. de testi. ō cetero: ⁊. ij. q. i. prohibentur. ⁊. iiij. q. iij. §. item omnib[9]. et hoc verꝝ est nisi in criminib[9] exceptis. ut est crimen symonie heresis ⁊ lese maiestatis. j. ō simo. tāta ⁊. ij. q. vij. sacerdotes. ⁊. c. ouef. xv. q. iij. sane ⁊. C. de epi. ⁊ cleri. si quenq̄ ⁊ in his casibus ⁊ ꝓsimilib[9] admittunť. si bono zelo ⁊ nō ex odio procedāt. qꝛ tūc nec ad accusandū nec ad testificādum admittunť. j. de symo.

e Accusasti. Nota ꝙ ex hoc ⁊ ex illo. ⁊ ex illo. ⁊ ex illo.

nt ibi dr. i. semp flere debēt ⁊ tristes esse. xvi. q. i. placuit. denunciare aūt pūt ad penitētiā quēlibet christianū. qz cuilibet dictū videt. si peccauerit in te ⁊c. nulla facta exceptiōe. maxime si dr esse preceptū. ar. s. de iureiur. quēadmodum. Sed ⁊ videt dicere predictū. c. placuit. vbi dicit q monasteriū exire nō dz monach⁹. sed tanq mortuus ibi esse. Sed pone. monachus est in scholis de licentia abbatis. nunquid potest accusare uel aliter agere. Responderi pōt si ei⁹ int est. qz eoipso q monachus ō licentia abbatis est in scholis per ꝓsequens oia ei concessa intelliguntur. sine quibus ibi cōmode nō possit viuere. ar. s. de offi. dele. pterea. c. prudentiam. §. vi. ⁊. c. suspitionis tū pro alienis debitis intercedere non posset. ut p hoc monasterium obligaret. cuz hoc non intellexerit abbas. ar. s. de fideius. quod quibusdaz. ⁊ s. de solu. si quorundam. nisi q̄tū pinet ad propriā necessitatē. ⁊ ℔ si abbas ei cōcedat.

i Expense necessarie. ar. adversarium aduersario cōpellendum in expensis ꝓuidere contra se. ar. ff. de inoffi. test. si instituta. §. iij. C. de carbo. edi. l. ul. C. ō or. cog. l. ul. §. i. v.. nam si tales. etiste expense necessarie tantum erunt sine quib⁹ cā explicari non potest. de expensis satisbabes. s. de do. finem.

k Si constiterit. casus. Sacerdos iste petebat ecclesiam sibi restitui. qua dicebat se iniuste spoliatum fuisse. Bicebatur in contrarium q non erat audiendus. quia fuerat spoliatus. cum non intitulatam sed cōmodataz habebat tantum ecclesiā. Item q q̄si ebrius in taberna pernoctauerat. nulla dormitōe facta illa nocte. in sequenti die mane missam celebrauit ipse. ⁊ ideo iustus priuatus fuit per iudicē suū. coraz quo sup bis fuerat accusatus. ⁊ ipse hec oia negabat dicēs. q canonice i ea fuerat institut⁹ ⁊ iniuste spoliat⁹ ⁊ post appellatiōz mādat papa p̄mo ingri de p̄missis q̄ si va sunt imponat ei silentiū sup ipsa ecclesia. Si vero ipsam habuerit canonice. ⁊ nō fuerit convictus de crimine. vel post appellationem fuerit spoliat⁹. restituat ei ecclesia.

l Comendata. sic. s. de elec. dudū. ⁊. xxi. q. i. qui plures. commendare. n. est idem q deponere. ff. depo. lucius sempronio. ⁊. s. de depo. c. i. Qui. n. deponit rem penes aliū. possessionē intelligit retinere. ff. deposi. licet. ⁊ quandocū qz vult potest depositum siue rem commendatā reuocare. s. de deposi. bona fides. §. i. vbi de hoc. ⁊. ff. depos. l. i. §. pe. ⁊ ita licite huic presbytero potuit auferri ecclesia cum ipse non posset. ⁊ sic non fuit spoliatus.

k In taberna. lxiiij. di. non oportet.

l Pernoctauerit. pernoctare noctem totam significat. ff. de verbo. signi. vrbana. §. pernoctare. ⁊. s. de spon. veniens. ij.

m Dormitione. vñ non videtur ieiunus propter indigestionem sed pransus celebrasse. quod fieri non debet de conse. di. i. sacramenta. ⁊ de conse. di. ij. liquido.

n Ante eꝑum. s. de ꝓfes. cum sup. ⁊ p̄sente aduersario. ff. de ꝓfes. certū. §. ij. ergo si coram alio non suo iudice non noceret talis confessio. s. de iudic. at si cleri.

o Sine coactione talis confessio sic p coactionē extorta nō preiudicat. xxxi. q. ij. lotharius. xv. q. vi. c. i. C. quorum appel. non re. l. ij. ⁊. ij. q. vi. §. sunt quorum. v̄. nullus homicidarum.

p Conuictus. vñ priuari non debuit sine culpa. lvi. di. satis puersum. ⁊. xvi. q. vij. inuentum.

q Post appellationē. qd. n. post appellationem legitime interpositum fit. dz in irritū reuocari. s. de of. del. sup questionū. in fi. ⁊. s. de appell. bone.

r Restitui. cum fructibus pceptis. s. de resti. spo. gravis. vbi de hoc.

a Eminimus. pro altera parte. i. pro seipso ex aduerso.

b Accusaret. sed non videtur q locū haberet adhuc accusatio. cū nondū habuisset plenū ius. ſz poti⁹ debuisset excipere ⁊ eā q posset ꝓcedi ſz quia repellit ab obtento. potest admitti accusatio. de hoc dicit. j. e. sup his.

c Inimicus. g̃ si non fuisset manifestus inimicus deferendus fuit appellationi. quia tunc cum crimen symonie exceptum sit. eam poterit accusare. ut plene dictum est de hoc. s. eo. cum. p.

d Tulerit testimoniū. ⁊ forsan sup eadem causa uel alia consimili alio ipsam accusante. ⁊ ob hoc soluz p̄ sumeretur inimic⁹ si. s. e. cum. p. ⁊ si. ii ij. q. iij. §. itez in criminali. in prin. vbi de hoc.

e Licet. quesuimus. Sz q̄re papa dfiuit ab istis vtrum vellēt aliqd proponere contra ipsum. si enim accusator non compareret in termino prefixo. amplius non auditur nisi probet iustam absentiam. iiij. q. v. quisquis. ⁊ C. qui accusa. non pos. si eas. ⁊. s. ō fi. instru. accepimus. Rñ. non statim dz iudex absoluere p̄sentem. licet accusator sit absens. quia potest esse q habeat iustā causam absentie. ut. s. ut li. nō ꝓtesta. quoniaz. Iudex habere debet rationem viaruz ⁊ temporis ⁊ alteri⁹ etiam impedimenti. ff. ō vaca. mune. tempus. ff. quib. ex causis ma. si cui. §. i ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. ff. de iudi. si pretor. in fi. ⁊. s. de re iudi. cū bertoldus. Et ideo papa istos requisiuit. quia forte non credebat q iusta cā impediti tacerent. ar. ij. q. vij. plerūq̄z Et nota q licet absenti restituatur accusario sua. ff. qui ex cau. ma. si cui. §. i. tamen minor non restituitur ad accusandum. ff. de mino. auxilium. vel ideo non imponitur silentium accusatori. quia accusator prius monendus est ut procedat. C. qui accu. non pos. qui crimen. ⁊ ideo isti requisiti fuerunt si vellent aliquid proponere. quia si requisitus accusator non procedat ammodo non auditur ut hic patet ⁊ per iura predicta. Sed videtur q isti debuerunt puniri in expensis. qz fecerunt illū citari ad curiam malicioſe. ar. p̄ dicte. l. qui crimē. ⁊. ff. de iudi. eū quem temere. sed excusant ꝓpter nuncium qui formā mandati excessit. vnde non tenebantur. Idem videbatur dicendum vbi etiam de crimine agitur ciuiliter. ff. de iure fis. l. ij. §. senatus. sed in negocijs ciuilibus aliter proceditur ꝓta absentē actorem. C. de iudi. properandū. io. de hoc dictū est. s. de dolo. prout.

f Excessit. ⁊ ideo nō valuit nec preiudicat eis. exquo nō hūt ratū. s. de off. del. cū olim. ⁊. s. de rescrip. cū dilecta.

g Decetero. s. e. de bis. ij. iiij. q. v. c. i. ⁊. v. q. v. illi qui. C. qui accu. non pos. si ea. ff. ad turpil. qui destitit. nisi iterato crimē cōmitteret argu. vi. q. i. immutare. nā exceptio rei iudicate non obstat. nisi de preteritis cōmissis. ff. de except. rei iud. si rē meā. ⁊. l. se. ⁊. C. ad ex bi. negz. ⁊. l. non ignorabit. ⁊. s. de except. c. pe.

b Inscriptionis. ⁊ quia ante inscriptionem destiterunt eis. non imputatur quia nemo compellitur accusare. ij. q. iij. siquem. ⁊. c. si quis iratus. post libelli oblationē. sine pena desistere licet. ff. ad turpil. quesitū. ff. de in ius vo. libertus. tamen ille qui infamauit tenet iniuriarum. ff. de iniuri. item apud. §. si quis libello. in ciuilibus tamen actionibus bñ cōpellitur agere post libellum oblatum reo instante. C. quomodo ⁊ quando iu. aut. qui semel. io.

i Delectemur. ar. q prestantius est priuilegiū bone fame q̄ male

alios acusare non possint. Quibus siquidē cū ꝓpriū nō habeāt: de rebus monasterij expense debēt necessarie: donec cā debitū finē accipiat ministrari. Idem.

Si cōstiterit q. D. ecclesia nō ꝓpetuo cōcessa sed ad tēp⁹ fuerit cōmēdata: ⁊ de vinolentia ⁊ q i taberna pnoctauerit: ita q altera die nulla premissa dormitōe missā cātasset: ⁊ ifra. Si de hoc rōnabiliter ꝓuict⁹ fuerit in iudicio aī epūz suū: siue accusatus uel ad rōnē posit⁹ sine coactiōe fuerit ꝓfess⁹: ei sup eadē ecclesia ꝓpetuū silētiū ipōatis ipsū ab ipetitiōe. b. desistere cōpellentes. Ceterū si eidē fuit ecclesia canonice cōcessa ⁊ tradita: ⁊ postea de crimine aliquo non fuit ꝓuict⁹: ꝓp quod de iure debuit spoliari uel post appellationem: sicut aliqñ allegauit: ecclesia illa fuerit spoliat⁹ ipsā ei facias restitui ⁊ in pace dimitti. Idem.

Eminim⁹ tibi mādasse ut. c. abbatisse: cui⁹ electionē ꝓfirmauim⁹: mun⁹ bñdictiōis ipendere. ꝓcurares. Sz qz. b. ꝓ altera p̄te a te ad nr̄am audiētiā appellauit ꝓponēs q de symonia accusaret eādē: mādatū nostr̄ distulisti effectui mācipare. Quia uero te nō decet in hac pte ap. ciusdē. b. deferre cū idē illi⁹ manifest⁹ fuerit inimic⁹ ⁊ ꝓtra eā testimoniū tulerit: mādam⁹ quaten⁹: cū inde fueris requisitus prefate abbatisse munus benedictionis non differas impartiri. Anno. iij. archiepō. bisuntino.

Licet i beato petro: ⁊ ifra. Sane cū ex lr̄is. B. decani sci stephani ⁊. t. i. ⁊. m. canōicoz ecclesie bisuntine ad ap. se. audiētiā pueniss te uaria crimia ꝓmisisse: ac ab eis fuisses per easdē lr̄as sup piurio crimine symonie ⁊ incestus delat⁹ clemens papa predecessor nr̄ seruata iudiciaria grauitate tibi certum terminū assignauit: quo respōsur⁹ objectis aperte ꝓspectui presentares Cū aūt iuxta tenorē citatiōis ad se. ap. accessisses: nec ull⁹ appareret: qui te ita ipeteret de predictis: ne aliquid de ꝓrigētib⁹ omittere uideremur: ad. i. ⁊. o. archid. i nr̄a presentia ꝓstitutis quesiuim⁹ diligenter si quid sup premissis aduersus te ꝓ se uel alijs ꝓponere uellent: ⁊ quod scripserāt legitime demōstrarēt ipsi aūt: q nō ꝓposito accusādi hec scripserāt: respōderūt. Sz qz sup quibusdā icorrigibilis uidebaris: quedā de te ap. se. duxerāt intimāda: sed nūci⁹ qui ꝓ lr̄is accesserat ipetrādis: mādati formā excessit. Nos igit dictis canonicis sup predictis silētiū duxim⁹ iponē dū: ne te decetero eis super bis accusare liceat uel ctā ifamar. Quia uero predicti canonici citra uinculū inscriptiōis desistere uoluerunt eis de iuris ꝓmissiōe id nō duxim⁹ iputādū. Ne aūt in absolutiōe tue min⁹ canonice ꝓcedere uideamur quāuis poti⁹ in odore bone opinionis coepōz nr̄oz quā coz ifamia delectemur cabilonen. epō ⁊ abbati de firmitate iquisitiōem fame tue duxim⁹ ꝓmittēdā. Idem sancte burgensi archiepō.

opinionis. ar. j. de pur. cano. cum in iuuentute.

k Veniens. criminali. habes ḡ hic expresse. q̃ in casu criminali ñ interuenit procurator nec ad agendū nec ad defendendum. v. q. iij. in criminalibus. ⁊. iij. q. ix. absens. ff. de publi. iud. l. pe. §. i. ⁊ hꝫ est generale. Fallit tñ in casib⁹ in crimine iniuriaꝝ. ut. iij. q. ix. §. ni si. et. C. de iniur. l. vlti. sed ad excusandū uel excipiendū admittitur procurator ut hic. ⁊. xxiij. q. v. reos. ⁊. s̄. de dolum dilecti. Jtē cū agitur de crimine nō criminaliter int̄ uenit procurator. s̄ de ꝓcura. tue. ⁊. j. c. pr. in fi. Jtez in leuibus criminibus. ff. de accusa. leuia. ar. Jtem si crimen non excedit penaz relegatiōis. ff. an p alium causa. ap. ex pos. l. i. Jtem in crimie suspecti tuto. ff de procu. non soluz §. ul. Jtem cū quis accusat alium de ingratitudine. ff. de ꝓcur. sed be persone §. i. Jtem in actiōe populari interuēit procurator ad agēdum pro priuato dāno. ff. de procur. l. in popularibus. sꝫ pro publico non interuenit ꝓcurator ad agendum sed ad defendendū. ff. de popula. ac. qui popularī. Jtem dñs defendit seruū i crimine. ff. de accusa. si cui. §. pe. Adelendus dixit q̃ ex parte rei post li. conte. semp pōt ꝓcurator interuenire. v. q. iij reos. sed illud logt̄ in ꝓcuratore ad allegādas causas absentie. quia reipublice vtile est absentes a quibuscunqz defendi. ⁊ quemlibet ꝓ eo verba facientem audiri. ff. de procura. seruū quoqz. §. publice. ⁊ hic

Veniēs ad se. ap. a. prageñ. canonicus contra prageñ. epūz inter alia, ꝓposuit coram nobis: q̃ cū eēt filiꝰ sacerdotis: in ecclesiā fuerat prageñ. intrusus: ⁊ ꝓtra eiusdē ecclesie priuilegiū homagiuz duci boemie prestitisset sic subijciēs prageñ. ecclesiā seruituti: ⁊ infra. Uñ predictū epūm ad festū resurrectionis dominice pemptorie nos memimisse citauisse. Idē uero ad suaz excusationē uiaꝝ discrimina consecrationē crismatis iminētē: ⁊ q̃ filiꝰ boemie principis esset per ipsū baptizandus tunc temporis per nūcios ⁊ litteras allegauit. Licet autez excusatiōes huiusmodi sicut erant friuolas estimātes ipsum reputauimꝰ ꝓtumacē: nec ꝓcuratores eiꝰ in cā possemꝰ recipere criminali[k]. eis tñ ꝓcessimꝰ auditores: ut si possent illū aliquatenus excusarent. Cūqz predictꝰ. a. coraz eis repetijsset obiecta: fuit ex aduerso responsuz: q̃ cū olī super hoc ad magdeburgē. archiepūm littere fuerāt ꝓpetrate: idē. a. in obiectoꝝ se uidēs ꝓbatione deficere ad pedes eius se humiliter prosternēs uenia postulauit: ⁊ q̃ aduersus euz calūniose ꝓcesserat est cōfessus. Letexꝝ cuz sup hoc mādato stare eiusdē archiepī iurauissz: ipse precepit eidē sub debito prestiti iuramēti: ut contra eundez epūm decetero proponere talia nō auderet. Cuz igitur nobis ex ipsiꝰ a. cōfessiōe ꝓstaret ipsum iuramētū huiusmodi prestitisse ac tale recepisse mandatū[l] super impetitiōe dicti epī silentiū[m] ei duximus ꝓponendū: ꝓpter[n] cōtumaciā tamē eidem epō citatiōem ⁊ purgatiōem ꝓpter infamiā indicentes.

Idez priori sancti fridiani ⁊ magistro. b. canonico pisano.

Super bis de quibus nos consuleē uoluistis. Inqui. v. breuiter respōdemus: q̃ trib⁹[a] modis ualet crimen opponi: denunciādo excipiendo ⁊ accusando. Quādo crimen in modū denūciatiōis opponit: non est inscriptio necessaria sed cum in modum accusationis oportet[b] inscribi: quoniā ad depositionem instituitur accusatio sed ad correctionez est denūciatio[c] facienda. Cuz autē excipiendo fuerit crimen obiectum: distinguendum est quaē opponatur ⁊ quando. Si aūt objcitur ut ab accusatione[e] ⁊ testificatiōe[d] aliquis repellatur: non est ī scribi necesse: sed cum opponitur ut quis a ꝓmotiōe officij uel beneficij excludatur. Si ante cōfirmationē objciē: non cogitur quisquaz inscribere: qz crimen hoc mō ꝓbatū ꝓpedit[f] promouēdū: sz ñ deijcu[g] iā promotū. Post cōfirmatiōem[h] uero cuz. s. ordinādus fuerit aliqs aut etiā ꝓsecrādus. qz etiaz ab obtinēdo repellit ⁊ deijcit ab obtento: ad extraordinariā penā secundum arbitriuz[i] iudicis discreti circa uinculū inscriptiōis est excipiēs astringendus[k] si defecerit in ꝓbādo: pro eo q̃ crimine sic ꝓbato pdit quod per electionē ⁊ ꝓfirmatiōem ei fuerat acquisitū. sz ob hoc prius habita nō amittit. licet. n. agatur de crimine: nō est tamē huiusmodi questio criminalis[l]. Unde per ꝓcuratorem[m] potest rite tractari.

Idem uercellen. episcopo ⁊ abbati de tileto.

Qualiter ⁊ qñ: ⁊ ifra. Si circa nouariēn. epūz debitū īqsitionis ordinē obſualtis dis. uāz ī dño ꝓmēdam⁹. Si vo qualibz occasione ꝓtermisistis eūdē: adhuc ipsū tēpore oportuno uolumꝰ obſuari[n].

i iij. q. iij. §. liberti. qñqz rōne loci inhonesti. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbiter. vel esset nimis remotus forte ire non teneē. si constaret q̃ in litteris non cōtineretur illa clausula non obstāte ꝓstitutione de duabꝰ dietis. s̄. de rescript. nonnulli. si euidens sit ipsum non esse iudicē. qui citat. s̄. de of. del. ex litteris uel si ordinarius citat illū qui non est de sua iurisdictione nec rōne criminis seu ꝓtractꝰ. s̄. de fo. cōpe. c. ulti. vbicūqz dubitaē de iurisdictione. dz quis ire ⁊ allegare ꝓuilegiū suū. alias tanq̃ ꝓtumax pōt puniri. ut hic pz. io.

a Super bis. trib⁹ modis quartū modū habes. s. ꝑ inquisitionē. j. e. inquisitionis. ⁊. c. q̃liter ⁊ qñ. ⁊. j. de symo. licet. exceptis notorijs. ut in. c. licet. Et lex etiā dicit q̃ quattuor sunt genera cognitionū. qz aut agit̄ de capitali crimine. aut de fama. aut de pecuniaria re. aut de honorib⁹ uel munerib⁹ agēdis. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. pe.

b Oportet inscribi. sic. j. de symo. licet bely. nisi in casib⁹ ꝓmo in crimine abigeat⁹. C. de abige. l. vna. Jtē in leuib⁹ ⁊ paruis criminibus. ar. ff. ō accu. leuia. Jtem in bis que apparitores referunt. C. de accu. ea quidē. Jtez in crimine apostasie. C. de aposta. apostatarum. Jtem cū accusatur christianus qui contraxit cū iudea uel ecōuerso. C. de iude. ne quis. Inscribere est obligare se ad eandem penā si non probauerit quā reꝰ debuit pati. si ꝓbasset ipse accusator. ut. ij. q. viij. quisquis. ⁊ c. qui crimen.

c Denunciatio. precedente legitima admonitione. alias repellit̄. j. e. cū dilectus. nisi ī casib⁹. j. e. inqsitionis. i. ꝗ.

d Testificatione. s̄. de ordi. cog. cum dilectus. ⁊. s̄. de testi. sup eo. i. ⁊. c. testimoniū. ⁊. s̄. de excep. deniqz.

e Accusatione. potest accusator repelli obiecto sibi maiori crie pari uel etiā minori ī modū exceptionis qz criminosus criminosū accusare ñ dz. ut dixi. s̄. e. c. i. ⁊. c. nulli. ⁊. ij. q. vij. si quis. ⁊. c. querendum. sz ab excipiendo nō repellit̄ qs ꝓpē crimē. seu propter excōicationē. s̄. ō excep. cū inter. ⁊. c. dilecti filij. quia cuilibet seruaē legitima defēsio ut ibi dicitur.

f Impedit ꝓmouendum. ⁊ obstat etiā in dignitatib⁹ postmodū acquirēdis s̄. de elec. super eo. ⁊. ar. ij. q. i. prohibent̄. ⁊. s̄. e. omnipotens.

g Non deicit. i. ꝓpter hꝫ nō ꝑuaē alijs dignitatib⁹ seu bñficijs. qz nō agebaē ad hꝫ. s̄. de or. cog. cū dilectꝰ. ff. de li. agno. l. i. in fi. Sz si ex tali ꝓbatione grauata sit eiꝰ opinio nō ꝓmouebit̄. s̄. de test. testimoniū. ⁊. lxxxi. di. tātis daniel. ⁊. s̄. e. omnipotens nisi se purgaret.

h Post ꝓfirmationē. tūc. n. spūale vinculū est ꝓctū. s̄. de trāsla. int̄ corpalia.

i Arbitriū. hoc gñale est. q̃ vbi certa pena expressa nō est in iure. arbitrio iudicis relinquit̄. s̄. de of. del. de causi. ff. de iure deli. l. i. i fi. ⁊ a tali pena ꝓposita pōt appellari. secus a pena expressa in iure. ff. de ver. sig. l. antepe. Sic et vbi ius expressum nō est fm equitatem est ꝓcedendū. s̄. de transac. c. vl.

k Astringendus. lz. n. non inscribat. obligabit se ad exordinariā penā ad arbitriū iudicis. ut hic pz. ⁊ arbitriū iudicis equū eē dz. vñ si excederet reducēda eēt illa pena ad arbitriū boni viri. s̄. ō iureiu. qntauallis. ⁊. c. veniēs ad fi.

l Criminalis. ⁊ tñ requirit̄ in tali cā ꝑsentia pluriuz eporum ac si esset criminalis. xxiij. di. illud. ⁊. iij. q. vi. hoc quippe. ⁊ in hac cā testes cōpellendos credo. de hoc dixi. s̄. de testi. cog. c. pe. in fi. glo.

m Per procuratorē. sic. s̄. de procu. tue. sed vbi de crimine agitur criminaliter non interuenit procurator. s̄. e. c. ꝓx. vbi de hoc.

n Qualiter ⁊ qñ. obseruari. ar. q̃ iudex qui male iudicauit. non dē functus officio suo. sed itez dz procedere ⁊ bñ iudicare. ar. ff. ō ar. dicere aūt. §. sz si de plurib⁹. ar. ꝗ. qz siue bñ siue male sententiā dixit vlteriꝰ se intromittē

non potest.ff.de arbi.quia arbiter.ff.de re iud.index.τ.s.ō of.del.in litteris Secus in casu isto.qz isti erant generales legati ad inquirendū.vñ poterant mutare si errassent.τ nondū tulerant etiā sententiā.sz erraverūt in ꝓcessu.

o Nascant iurie.C.vñ ui meminerit ex.xi.q.i.puenit.τ.s.ō reseri.nōnulli

p Corrigere. Nota ꝙ iudex pōt corrigere errorē suū si male interlocut⁹ sit ut hic pz.τ.s.de ap.cū cessante.τ.j.de sen.excō.sacro.ff.ō re iud.quod iussit.τ ecclesia cū errat mutat sententiā.s.ō frigi.τ malesi. fraternitatis. τ.xxxv.q.ix.§.is ita.τ.c.sententiā.τ.c.graue.τ.xxij.q.iiij magne.τ testis potest corrigere suū errorē.s.de test.cog.ꝑterea.si.s.de vsupal.nisi. Et dicit imperator.non.n.erubescim⁹ si quid melio⁹ horū quē prius ipsi dixim⁹ adinuenimus. cōpetentem prioribⁿ imponere correctiōz ne ab alijs corrigi expectemus.in aut.ō nup.circa prin. ꝑ vnam colūnam.col.iiij.

q Ordinabiliter.xiiij.q.v. neqz.si agris.τ.c.forte.τ.i.q. i.non est putanda.

r Via regia. hoc est a iustitia non declinantes.

s Personarum acceptione. sic.s.de iud.nouit.τ.s.ō sta. regu.ea que.

t In similibus.ut.s.ō transl.inter corporalia.τ.s.de regu.iu.in causis.τ.ff. de legi. l.non possunt.

u Exceptis occultis.qz sup his inquisitio fieri non dz. sz super illis tantū ō quibus infamia precessit.j.e.inquisitionis.§.i.τ.c.qualiter τ si testes de occultis dicant.non puniuntur.ut.c.inquisitionis. qz sup his non iurauerunt.

x Plenā.cuz iurant fm hāc formā.secus si iurant respondere ad interrogata tantum. j.c.prox.

a Cum dilecti.Casus. abbas cisterciē.τ.p.τ.r. legati erant ap.sedis. cum audiuisset ꝑ frequentez clamorem multa sinistra de episcopo agatheū volentes inquirere veritatē. accesserunt ad ecclesiā agatheū. receperunt iuramenta episcopi. τ canonicorūz τ in illa inquisitione confessus fuit epūs.ꝙ cōmiserat symoniam dilapidationem.τ ꝙ habuerat res naufragij. episcopus ꝛtimēs illas confessiones.voluit se excusare postea contra illas.dicens ꝙ iurauerat respondere tantū ad interrogata.legati dicebant ꝙ sub alia forma iurauit.s.ꝙ plenam τ meram diceret veritatem.τ quia tunc se non excusauit.postea non debebat audiri. vnde negocium illud delatum est ad papā.τ ꝙ iurauit respondere tantum ad interrogata apud se.apo.quosdaz testes produxit pape. Sz quia non constitit pape.sub qua forma iurauit.cum depositiones ille non fuerint publicate.nec ipse renunciauerat testibus producendis.mandat papa super hoc inquiri ab illis inquisitoribus sub qua forma iurauit τ si fm illorum inquisitorum responsionem cōstiterit ꝙ iurauit sub secunda forma.aut si episcopus ille hoc probauit per depositiones testium quos produxit.aut etiam aliorum.quia fm illam formā non tenebatur respōdere. nisi ad interrogata admittant excusationes episcopi super cōfessionibus suis. quia excusationes ille exponent illas confessiones quas si probauerit . absoluant illū. Si vero excusationes non probauerit.vel si iurauerit plenā τ meram veritatē dicere remoueāt illū ab ecclesia agatheū.nī obstātib⁹ illis excusationib⁹.

b Clamorē.ij.q.i.deus omnipotens.τ.j.e.qualiter τ qñ.τ.lxxxvi. di.si qd.

c Plenā.s.ꝙ nullum verum tacere debet.iij.q.ix.hortamur.

d Veram.s.a falsitate.ij.q.iiij.nullum.τ.iij.q.ix.pura.τ hoc idem debent facere.testes ut no.s.de testi.fraternitatis.τ.c.licet.τ.s.c.pr.in fi.

e Responsionem eorum.si.s.de elec.cum dilectus.creditur ergo istis si cōfiteantur ꝙ iurauit.ut ad inquisita responderet.sed si contrariū dixerint.poterit probare contra dictum illorum.ut hic patet.et.s.de testi. cum a nobis. quia nō creditur iudici in preiudicium alterius nisi quatenus constat per legitima documenta.s.de proba.quoniam. Sed cōtra.s.de elec.cū dilecti. sed ne inde nascant iniurie unde iura nascunt. Ideoqz mādamus: quatenus ad ꝓscie uře iudiciū recurrentes: si ꝓtra prescriptū ordinē tāquā boies excessistis: nō pudeat uos errorem uestꝝ corrigere: qui positi estis: ut aliorū corrigatis errores quoniā apud iudicē districtū ī qua mēsura mensi fueritis remetiet uobis. Ita uidelicet ut inueniatis occasionē aliquā ꝓgruētē ꝑ quā ne uestra uilescat auctoritas: quāto cautius τ prudēti⁹ poteritis supersedeatis ad pñs: quoniā ex his que inordinate sūt acta nō pñt ordinabiliter agi. Si uero prescriptū ordinē custodistis: omni gratia τ timore postpositis deū solū habētes preoculis uia regia incedentes sine personaꝝ acceptiōe in negocio ꝓceda tis. Formā uero iurameti: quam a clericis nouarieñ. sup inquisitiōe facienda in hoc negocio recepistis in similibus uolum⁹ obseruari: ut uidelicet iurent clerici: ꝙ sup his que sciūt uel credunt esse in sua ecclesia reformāda tam in capite quā in mēbris exceptis occultis criminibus merā τ plenā dicāt īquisitoribus ueritatem.

Idem archiepiscopo arelatensi τ uallis magne abbati.

Quz dilecti filij cisterci. abbas τ.p.τ.r. monachi fōtis frigidi ap.se.le.ad ecclesiā agatheñ.accessissent: ut in ea legationis officium exercerēt: qz de agatheñ.epō ꝑ frequētē clamorē multa sibi fuerāt insinuata sinistra: uoluerūt descendere ac uidere: si clamorē ope ꝓpleuissz τ infra. Quia uero nobis non ꝓstitit sub qua forma epūs cum canonicis agatheñ.corazz dictis legatis prestiterit iuramētū: utrū uidelicz ita iurauerit: ut super statu ecclesie plenam τ meram diceret ueritatē an ut ad inquisita ueraciter responderet: mādam⁹ quaten⁹ eisdē legatis ex pte nra mādetis: ut sub qua forma iuramētū prestiterit: studeāt fideliter ītimare: τ si secūdum respōsionem eoꝝ sub secūda forma iurauit: aut ipse sufficiēter ꝓbauerit se sub illa forma iurasse: aut per depositiōes testiū quos ꝓduxit aut etiā aliorꝝ: cū depositiōes ille non fuerint publicate: nec ꝓductiōi testiū renūciare curauerit: quoniā fm eā dē non teneret ex debito iuramēti: nisi ad inquisita solūmodo rñdere uos excusatiōes suas audire curetis: τ si eas probauerit cum excusationes huiusmodi confessiones non perimant sed exponant que tales sunt: ut ad bonū τ malū uale ant retorqueri: τ ideo iudicari debent excā: eū sub ap. ob. absoluatis. Cū τ si repert⁹ fit culpabilis ī quibusdā: ex labore tamē τ pudor punit⁹: quos propter hāc cāz īcurrit huiusmodi leuis culpa leuiter ei ualeat indulgeri. Quia si excusationes illas super dilapidatiōe naufragio τ symonia probare nequiuerit: aut sub prima forma iurauerit cū secūdū eandē nec ueritatē tacere nec admiscere debuerit falsitatem: uos non obstātibus excusatiōibus quas de nouo proposuit: cuz in cōfessionibus suis nullaz omnino de illis fecerit mentionem: quāuis firmiter asseruerit ꝙ plures ex illis legatis predicris exposuit: cuz hoc per se probare non posset tanquaz qui solus examinabatur ab illis: cū ab administratione agatheñ.eccle sibi de necessitate statur dicto illorum. quia illa inquisitio per alios probari non poterat.quia soli interrogati fuerūt. ꝓut hic inferi⁹ dicetur.

f Valeant retorqueri.vñ in humaniorem ꝑtem sunt intelligende siue interpretande.j.de reg.iu.estote τ.s. de transac.c. vlt.ff.de reg.iur.semp in dubijs.τ. ff.de re.du. quotiens.ij.t.

g Et causa. causa enim semper considerande est ex qua causa aliquid sit factum. τ etiam tempus.s. de transac. c.ulti.τ.v.q.v. non omnes.τ.j.de versig.intelligentia. et xxiij.q.viij.occidit τ.ff. de fur.verū.b

b Dilapidatione episcopus iste ꝓpē formam iuramenti tria cōfessus est cōtra se.symoniaz.dilapidationem.τ ꝙ habuerat res naufragij.τ contra ista admittuntur eiⁿ excusationes. potuit se excusare de dilapidatione interrogatus. vtrum alienasset bona ecclesie. uel vtrum obligasset ecclesiam.respondit ꝙ sic propter formam. iuramenti. contra istaz confessionem bene poterat se excusare s.ꝙ debitum imminebat. nec aliunde soluere poterat.x. q.ij.hoc ius.τ ita si propter hanc causaz alienauit uel obligauit ecclesiaz nō peccauit.τ sic iudicari debet confessio sua ex causa que bona τ licita fuit. τ ad malū τ ad bonū poterat se habere. Vel aliter etiam si alienauit etiam cōtra vtilitatem ecclesie τ ipe postea reddidit ecclesiam indemnem.sufficere videbatur.s.de elec.ꝙ sicut.vbi de hoc. sed illō non sufficit ut ibi no.vnde prima excusatio verior est. Interrogat⁹ fuit an habuerit res naufragij.respondit ꝙ sic.vnde videbatur propterea excōmunicatus.j.de rap.excōmunicationi. τ nihilominus furtum cōmittit.ff.de acqui.re.do.qua ratione.§.ul.in fi.propter ꝗ erat puniendus. Hec confessio poterat se habere ad bonum .ut.s. recolligeret res naufragij.ut saluas faceret τ restitueret illis.q pas si fuerant naufragiū.τ hoc probare volebat cum intentio sua fuisz honesta.quia ad alios peruenissent.qui non restituissent illas. sed si illas habuisset .ut sibi retineret.hoc malū erat. Interrogatus etiam fuerat. vtrum ordinasset aliquem per symoniam . respondit ꝙ sic.cōtra hoc se excusare volebat.quia aliquos ordinauit per symoniaz eo ignorante.sed ex postfacto hoc sciuit. puta presentator receperat pecuniam ut aliquem faceret ordinari.j.de symo.ex tue.in ꝗ non peccauit.vel potes ponere exemplū.j.de symo.sicut.ber.

i Prima forma.que fuit.ꝙ merā τ plenā diceret veritatē.τ nūc nō prosunt ille excusationes.quia tunc se debuit excusare.prout sequitur.Ber.

k Posset.τ si verum fuisset.ꝙ illas exposuisset coram illis non valet.cum eas probare non posset.deficit ergo sibi non ius.sed probatio iuris.xxxij.q.v.christiana.τ.ff.de testa. tute.duo sunt titij.τ.ff. de re.du.si fuerit legatum.ff.de adi.leg.l.iij.§.ij.duobus.τ.ff. ō be re.insti.in tempore.§.i.τ est simile.s.de elec.bone.i.τ est ar. ꝙ testis qui est singularis in dicto suo nō probat.ut dicit decre. bone.i. τ.s.de proba.licet.ber.

Cum oporteat. hostibus conuersent. vñ sunt repellendi. q: conuersantur cũ inimicis. ⁊ sunt ipsi inimici. de ꝗ dicitur. s̄. e.c.i. ar. ad hoc. C. de inoffi. test. liberi. ⁊. s̄. e. repellant. ⁊. ar. ff. de offic. prefec. vr. l.i. §. cũ patronus. ⁊. iij. q. v. c. iij. ⁊. ff. de lega. l. iiij. §. i. ar. ō. ff. pro socio. nam socius. ⁊. lxxxi. di. legit. ⁊. iij. q. v. c. iij. ⁊ est. arg. hic contra aliquem et inhenesta conuersatione.

m Consanguineos qui in causa criminali non admittuntur. ut cõsueuit notari. iij. q. v. c. i.

n Ad denunciandum. Sz nunquid criminosi ⁊ ifames repellunt a denunciando: non videt. q: quilibet tenetur ad hoc. ij. q. vij. q. pter. ⁊. s̄. de cogna. spi. tua. Item bene ficus admittit. xxiii. q. i. quisquis. ⁊ viles psone admittũtur. s̄. de spon. preterea ⁊ qualecunqz testimoniũ videtur sufficere. xxij. q. v. ꝗ videt. Sz contra videtur q tantum honeste persone admittunt. xxxv. q. vi cps in synodo. ⁊. s̄. de testi. cog. pterea ⁊. s̄. de sponsa. cum in tua. ⁊ ad populares actiones nõ admittuntur psone ñ integri status. ff. ō popu. actio. l. popularis. Credo q honeste persone tantuz debeant admitti ad denunciandũ prout hic. j. dicitur Joan. dixit q infamis psona admittitur dumtamen nõ sit criminosa ⁊ irregularis. sed hoc nõ credo de infami. de hoc. no. ii. q. i. si peccauerit. ⁊. s̄. de spõsa. cũ in tua. ⁊. j. ca. pr. ⁊. iij. q. v. c. ij. b

o Ipsi. hoc ideo dicit quia non est procedendum ad inquisitionem contra aliquez. nisi contra infamatuz. j. e. inquisitionis. ⁊. c. qualiter vbi de hac materia apertius explicatur.

p Inimicos. patet hic q inimici nec ad prosequendã inquisitionẽ uel testimonium admittuntur. uel ad denunciandũ siue accusandũ ut. s̄. e. c. i. ⁊. j. c. pr. sed non determinatur quales inimicicie repellant hic ab inquisitione uel testimonio. ⁊ videtur q capitales ⁊ cõspiratores tantum. j. de symo. per tuas. i. ⁊. j. c. proxi. institu. de excu. tuto. §. itẽ si inimicitias. ⁊. ff. de arbi. l. licet. quia nõ quilibet inimicus repellitur. sed ille tantum qui nimia familiaritate conuictus est. ff. de verbo. signi. late. §. amicos. Item propter leues inimicicias non extinguitur legatũ. ff. de adimen. lega. l. iij. in fi. Sed contra videtur q propter leues etiã repellantur. q: propter ciuilem cõtrouersiam repellitur quis ab accusatione. s̄. de resti. spoli. item cũ quis. Ille dicuntur graues inimicitie que sũt de statu hominis. uel de bonis eius. iij. q. ul. ⁊ ar. opti. s̄. de donatio. propter eius ingratitudinem. ⁊. C. de renoca. dona. l. ul. ⁊. ff. de accu. tuto. propter litẽ. Sol. arbitrio iudicis relinquitur. que inimicitie repellant in talib⁹ ar. in auẽ. de testi. §. si vero dicatur. col. vij. ⁊. s̄. eo. super his. ⁊. s̄. de offi. dele. de causis. Et dicit lex q non semper repellitur testis propter inimicicias. sed iudex estimabit an ei sit credendum uel non ff. de questi. l. i. §. preterea inimicorum. ⁊. §. questionem. io.

q Per viros idoneos. ex hoc videtur. si ille qui impetrauit inquisitionem remotus sit propter aliquã causam. q alter posset pseq eandẽ inquisitionem. ar. ff. de inoffi. testa. postbum⁹. §. i. non. n. refret per quẽ pces sint oblate. C. de preci. imp. offe. l. i. ⁊. l. vniuersis. nec

sic remouere curetis.

Idem archiepiscopo terraconẽ. ⁊ abbati sancte marie de populeto ⁊ archid. barabinonẽ.

Cum oporteat epũm: ⁊ infra. Sane uenientibus ad ap. se. g. ⁊. b. canonicis uicenẽ. ⁊ multa enormia ꝓtra vicenẽ. epũm ꝓponẽti b⁹ coꝝ nobis: q: illa nõ debeam⁹ sub dissimulatiõe trãsire: uobis inquisitionẽ illoꝝ duxim⁹ ꝓmittẽdã. Ueꝝ dictus epũs antequã ad ipsũ nostra citatio peruenisset: ad presẽtiam nostram accedẽs ꝓposuit: q illi q enormia de ipso suggesserant typo malicie potius quã iusticie zelo ducti nobis huiusmodi intimarũt cũ ipsi eius sint inimici manifesti: ⁊ cum ei⁹ hostibus ꝓuersentur cõsãguineosqz suos ac complices intẽdant ad testificãdum ꝓducere ꝓtra ipsũ qui ad denunciandũ seu testificandum admitti non debent utpote iuramenti prestiti transgressores ⁊ alijs criminibus irretiti: ⁊ infra. Di. uestre m. q nisi sup predictis famam ipsius lesam esse noueritis: uos ad inquisitiõem illoꝝ non subito ꝓcedatis. Quod si ad inquisitionem fuerit ꝓcedẽdũ: predictos uel alios quos ipsi⁹ esse cõstiterit. inimicos⁹: nec ad ꝓsequendam inquisitionẽ nec ad perbibendũ testimoniũ contra ipsũ epũz admittatis: sed per uiros idoneos super his que gesta sunt inquiratis diligentius ueritatẽ. ⁊ si nihil graue ꝓbatũ fuerit cõtra ipsũ: uos purgationẽ canonicã indicatis eidez.

Idem.

Cum dilectus filius: ⁊ ifra. Si uobis constiterit predictos: quoꝝ noie sunt excessus huiusmodi de epõ nũciari publice cõcubinarios tũc fuisse: propter quod i eos fuit excõicatiõis sntia promulgata: uel prefatuz epũm de iam dictis excessibus non fuisse premonituz ab eisdem uel ipsos conspirasse in eũ a denunciatione repellatis eosdẽ. Alioquin audiatis que fuerũt hic inde ꝓposita: eidem epõ auctoritate nostra nihilominꝰ ꝓhibentes: ne super his super quibus ad audientiam nostram fuerit legitime appellatum: prefatos clericos indebite grauare presumat: donec causa suprradicta iuxta formã mandati nostri fuerit terminata.

Idem epõ gebenensi.

Inquisitionis negociũ: quaz de epõ ⁊ canonicis ualentinẽ. uobis ꝓmisimus terminandã: ⁊ infra. Secundo quesistis: quid uobis sit statuendum: si contra quempiaz per inquisitiõem probatum fuerit tale crimen q deponeret accusatũ criminaliter ⁊ conuictum. in quo quidẽ duximus distinguẽduz: utꝝ sit tale crimen quod ordinis executiõem suscepti aut retentionẽ beneficij: etiam post peractam penitentiã ꝓpediret puta si homicidium cõmisisset uel adeptus esset ordinem aut beneficium uicio symonie quo casu erit sicut in accusatõis iudicio procedendum. alioquin secundũ persone merita ⁊ qualitatem excessus: penaz poterit iudicãtis discretio moderari. Tertie dubitatiõis articulus continebat utrum cũ duo uel plures iurati affirmant aliquez crimen aliquod eisdem uidentib⁹ ꝓmisisse: de quo aliqua infamia nõ

refert vndecunqz crimina clarnerint. xxiij. q. iiij. ecce. Itez quia iudex hic ex officio suo ꝓcedit vñ propter inhabilitatẽ agentis non impeditur eius officium quod posset concedi forte vbi ex officio procedit. sed aliter non audiret. Sed verius videt. ut dixit io. q non possit. q: papa litteras non dedisset ad petitionem illi⁹ si talẽ se dixisset. ⁊ eadẽ rõ etiã delegatum mouere dz. s̄. de rescrip. sup litteris. in fi. Tan. dixit q bene poterat iudex ꝓcedere. Jo. meli⁹ dicit. ut mihi videt q hic ꝓcedere pñt. non ex vi primaꝝ litterarum sed secundarum.

r Indicatis. ⁊ ita leuia põt leuiter indulgere. s̄. c. ꝓxi. et ff. de penis. l. respiciendum. in prin.

s Cum dilectus concubinarios. Sed isti prosequebant suam iniuriã uel suoꝝ. quare non admittunt ad denunciãdum. cũ admitterent ad accusandũ quantũcunqz criminosi sint. iij. q. vi. omnibus. Rñ non ꝓsequebant iniuriã propriã. vñ cum essent publici concubinarij. non erãt admittẽdi ad alioꝝ peccata denuncianda. cũ suspensi etiaz sint. xxxij. di. §. verum. sed viles psone non admittunt ad denunciandum. ut sepius dictũ est. sic. s̄. e. c. i. ⁊. s̄. de spõ. cum in tua.

t Premonitum. qui. n. non admonuit repellitur a denũciatione. s̄. e. c. ij. ⁊. j. e. qualiẽ §. ad corrigendos. ⁊. j. de symo. licet hely.

u Conspirasse. Isti nullatenus sunt admittendi. j. de symo. per tuas. ⁊. s̄. de reiudi. cum. i. ⁊. a.

x Supdicta. quia tũc presumitur q ex odio proceditur ⁊ merito possent eũ recusare tanq̃ suspectũ. ar. s̄. de app. ꝓposuit. ⁊. c. ad ꝗ. ⁊. c. sicut. b

a Inquisitionis. homicidium. Hic ꝓfitemur qõ dici consueuit. q in nullo occulto crimine impeditur executio post pactã penitentiaz preterq̃ in homicidio. ⁊ hoc idem probatur de tẽpo. or. q̃ situz. ⁊ in symonia de hoc notari ꝓsueuit. l. di. de his. ber.

b In accusationis. videt q in casibus istis denuncians debeat se obligare ad penam talionis. cũ eque puniant. ac si accusarentur. s̄. e. super his. ar. sz non credo q se debeat obligare ad penã talionis sed ad extraordinariam penam sicut excipiens. s̄. e. ti. super his. item nec videtur hic habere locũ admonitio. q: non potest se corrigere retẽto bñficio si quis vellet denunciare in his casibus. ō. j. de symo. licet hely. vbi admonitio probata fuit itẽ idem est si quis p symoniã adept⁹ ẽ bñficiũ sicut ⁊ ordinẽ ut hic dicit. signatur. ō. j. de symo. dilectus. ij. vbi dicitur q si in modum accusationis cõuincitur quis de symonia. deponitur. Si in modũ inquisitionis conuincitur remouetur ab illis ecclesijs. ⁊ in artioribus ponitur ad peragendam penitẽtiam. j. de symo. de regularibus. ⁊ hic puniuntur. sicut si directe accusarent. Quod dicit ita procedenduz esse sicut in accusationis iudicio. potest dici verum esse quantum ad hoc ut priuentur officio ⁊ beneficio. non tñ quantum ad depositionez. q: depositio non est effectus inquisitionis sed ꝑuatio administrationis uel beneficij. j. e. qualiter. j. de symo. per tuas. i. vnde illud nõ notat omnimodam similitudinẽ. q: nullus debet puniri certa pena. nisi ad hoc actum sit. s̄. de or. cog. cum dilectus. ⁊ fm formã iudicij formari dz sentẽtia. j de symo. licet. ⁊ hoc intellige quod hic dicitur ō secularib⁹ ꝓtraria loquunt de regularibus. circa quos seruatur qõ hic dicitur. j. de symo. quoniam simoniaca. uel posset dici. q etiam per inquisitionẽ deponuntur seculares ꝓpter enormitatẽ criminis. ut hec littera velle videtur. s̄. de do. ⁊ contu. veritatis. vbi deponitur epus in modum inquisitionis. cui ꝓbatum fuit homicidium in modũ denunciationis. de regularib⁹ fiat. ꝓut dr in illa constitutione vbi dicetur de hoc. ber.

c Alioquin. i. si aliud crimen ab istis duob⁹ sit ꝓbatum in modũ inquisitionis quod non impediat ordinis executionẽ. etiã post peractam penitentiaz. tunc procedat iudex fm quod sibi videbit. sed non in officio uel beneficio cũ

in alijs duobus casibus non puniantur in plus. ut dixit. io. in ꝓxi. notula. regulares tamẽ ꝓlati bñ remouerenť. qui pro modicis causis remouenť ab administratione. j. de symo. per tuas. b.

d ¶ Secreto. exemplo danielis. ar. ad hoc. C. de testi. nullum. ⁊ si. s̄. de elec. quia propter. Et est expressum. ꝙ sigillatim sunt testes examinandi. s̄. de testi. venerabili. ber.

e ¶ Solũmodo sup illis. Ex hoc habes ꝙ de occultis nõ est inquirendũ nec sup illis iurať. s̄. e. qualiter. vñ si dicãt testes sup his non valent talia dicta vtpote non iurati. ut s̄. de testi. c. de testib⁹. q⁹ ad hoc non inducuntur. si. ff. de iureiu. si duo. §. item iulian⁹. fama ḡ alicuius prius lesa dz esse. s̄. eo. cum oporteat. ⁊. j. eo. qualiter. ber.

f ¶ In occulto. imo tales sunt puniẽdi. v. q. i. quidã. ⁊ deteriores sunt tales q̄ illi q sub stantias ⁊ predia alioꝝ diripiunt. vi. questione. i. deteriores. ⁊. c. ex merito. ⁊ illud detrahentẽ secreto proximo suo. hũc ꝑsequebar. xxiij. q. iiij. nimium sunt. ⁊. c. qui peccat. ber.

g ¶ Asserunt. index. n. debet iterrogare testẽ. an sit inimic⁹ alteri parti. ut. iiij. q. iij. §. in criminali. v̄. itẽ testiũ quia inimici testes esse non debẽt s̄. e. cũ oporteat. vbi de hoc. Sed nunquid debet inquiri an alias sit criminosus. de ꝗ no. s̄. de testi. cum causam. b.

h ¶ Presumanť. q⁹ forte nollent ferre testimoniũ. ⁊ ideo ante iuramentũ dicunt se esse inimicos illorum. Quid si post iuramentũ dicat se esse criminosũ. uel alias inimicũ credeť eiť certe nõ. imo remouebiť sicut ordinãdus q ꝓfitetur crimen in scrutinio. s̄. de eta. ⁊ quali. queri. ber.

i ¶ Depositiõis. i. remotionis ab officio ⁊ beneficio.

k ¶ Dicta paucorũ. No. ꝙ dicta paucoꝝ non infamant sive non inducũt famaz. vnde prelatus propter hoc nõ mouebitur ad inquirendum. fama. n. dz esse per villam siue parrochiã. ad ꝗ ut fiat inquisitio. j. e. qualiť. ⁊. ij. q. i. deus omnipotens. Sed quot appellabis paucos ut non dicatur infamatus? Pauci dicuntur. xl. j. de cle. ex. mini. latores. ⁊. xxiij. milia dicũtur pauci. xlv. di. disciplina. credo ꝙ maior pars vicinie requirať. quia fama loci requiritur nõ fama aliquorum. s̄. de p̄sup. illud. ⁊. s̄. ō ꝓsan. c. ij. ut ex ꝗ scandalũ genereť. ⁊ ꝗ innuiť bene. j. e. qualiter. io.

l ¶ Ad petitionez. nec reclamante. Per hoc videbatur recessisse a beneficio litteraꝝ ꝓsentiendo inquisitioni legati tacite renunciando. s̄. de of. del. gratũ. ⁊. s̄. de ap. solicitudinẽ. ff. de arbi. sed si in seruũ. in fi. cũ. l. se. ⁊. l. si quis rẽ. C. cõia vtriusq iudi. l. ij. ⁊. C. de his que a non dño ma. l. ul. in fi. Sed ō videť ꝙ non ꝓsuevit in iudicem qui petat inducias. uel causam absentie allegat coram ipso. s̄. ut li. non ꝓte. c. i. ⁊. c. accedens. ij. vel qui postulat sibi edi genus actionis. ff. de iudi. non videť. Et preterea legat⁹ generalis non pōt se intromittere generaliter de causa spãliter alteri cõmissa s̄. de offi. lega. studuisti. vnde non valuit qō fecit iste legatus. quare cassatur electus auctoritate ipsius. ⁊ est hic ar. ꝙ qui tacet non consentit. ff. de serui. vrba predi. inuitum. ⁊. ff. de ꝓcu. filiusfamilias. §. inuitum. ar. ō. liiij. di. si seruus. ⁊. xxvij. di. diaconus. ⁊. xxviij. di. diaconi. io.

m ¶ Facta fides. No. ꝙ probationes facte coram eo qui non est index. faciunt laborat. aliquaz illi penam infligere debeatis: ⁊ utrum ad petitionez quorundam quasdam cedulas uobis oculte tradentiuz infamationẽ episcopi continentes sit ad inquisitionem eorum: que in ipsis cõtinẽtur cedulis procedendum: ⁊ an fides eorũz dictis debeat adhiberi qui post iuramentuz interrogati secreto⁹: utrum sint eorum de quib⁹ inquiritur inimici respondent: ꝙ nõ diligunt illos uel directe inimicos se asserunt eorundem: aut etiã ante iuramentum id publice confitentur. nullas tamen inimicitiaruz causas probabiles ostendentes. Ad hec respondemus nulluz esse pro crimine: super quo aliqua non laborat infamia seu clamosa insinuatio non processerit propter dicta huiusmodi puniendum. Quinimmo super hoc depositiones contra eum recipi non debere: cum inquisitio fieri debeat solũmodo[c] super illis: de quib⁹ clamores aliqui processerunt: nec ad petitionem eorũz qui libelluz infamationis porigũt in occulto[d] procedendum est ad inquisitiõem super contentis ibidez criminibus faciendam: aut etiã ad uersus eos contra quos fit inquisitio: fides adhibenda est dictis eoꝝ qui post iuramentum uel ante tacite uel expresse inimicos se asserũt[e] eorundem nisi forsan ante iuramẽtum in fraudem id facere presumãtur[b]. Quesiuisti etiã quid statui debeat: si nihil per certam scientiam sed tantum per famam ⁊ eorũz qui fuerint inquisiti credulitatem iuratam contigerit inueniri ⁊ utrum aliquis super eo crimine reputari debeat infamatus: de quo ipsum duo uel tres uel etiam plures dixerint infamatum: licet de ipso nihil sinistri in publico audiatur. Ad quod est nostra respõsio ꝙ propter famã ⁊ deponentiuz credulitatẽ dũtaxat non erit ad depositiõis[f] sniam ꝓcedendũ sed infamato canõica poterit indici purgatio ꝗ arbitriũ iudicãtis: q̄ ꝓ dicta paucoꝝ[k] cũ ifamatũ reputare nõ debet: cui⁹ apud bonos ⁊ graues lesa opinio ñ existit.

Dẽ epõ ⁊ decano saluatenen̄.

Ad petitiõem galterij quondam corb. abbatis. r. ⁊. p. canonicis nouiomẽ. a nobis dudum correctione cõmissa: ⁊ infra. Verũ dilectus filius. g. sancte marie i porticu diac. car. tunc ap. se. leg. dicto g. presente nec reclamãte[l] super statu mõasterij cepit ingrere diligenť ⁊ cum inquisitione finita eum parisius euocasset ꝓpositum contra inquisitionem eandem siquid rõnabiliter duceret ꝓponendum: idez presentiam eius adiens allegauit ꝙ in monasterij correctione procedere non ualebat: que predictis iudicib⁹ prius fuerat auctoritate nostra commissa: ⁊ cardinalem ipsuz ex iustis causis se asserẽs hr̄e suspectũ uocẽ ad nos ap. emisit: quẽ cardi. ispectis que ꝓbata fuerãt cõtra eũ: amouit a regimĩe abbatie dando frib⁹ eiusdẽ loci liberã facultatẽ aliũ eligẽdi. qui priorẽ de argentolio elegerũt cõcorditer in abbatẽ: ⁊ infra. Cum igitur nobis de talib⁹ fuerit facta[m] fides: ꝓpter que prefat⁹. g. erat merito amouend⁹: ⁊ si restituend⁹[n] foret propter iudiciariũ ordinem non seruatum[o]: ipsum ꝓuidimus[p] manere priuatuz regimine abbatie supradictum priorem: quẽ ꝓ eo q prefato. g. ꝓpter iuris ordinẽ non seruatũ inordinate[q] remoto intellexim⁹ ob eandem cãm per consequentiã[r] minus legitime substitutũ per sniam amouentes: quez quia non propter persone uicium uel scientie defectũ: ꝗ ꝓpter iuris solẽnitatẽ pretermissam amouimus[s]: ipsum postmoduz restituimus in abbatem. Idem.

Accedens ad presentiam nr̄az g. nepos quondam. b. subd. nostri sua nobis conquestione mõstrauit: ꝙ cuz idem. b. apud se. apuiaz uniuerse carnis ingressus fuisset prebendam quaz decedens habuerat in ecclesia cremonen̄. ei duxim⁹ cõferendam: ⁊ infra. Mãdamus quatenus nisi prefatus. g. super obiectis eidem in modum exceptiõis criminib⁹ uidelicz piurio ⁊ hõicidio publice[a] fuerit ifamatus fidem in alio iudicio. ut hic ꝗ. ij. q. i. in p̄mis. ⁊. iij. q. vi. ꝗ quippe. ⁊ s̄. ō testi. c. p̄sentata. ō. illud. s̄. de iudi. at si clerici. Itẽ habes hic. ꝙ sniam q̄ nulla est ipso iure rata pōt haberi a p̄ncipe. ut hic ꝗ. ⁊ in. c. p̄dictis. ꝗ ꝗ ꝓpter plenitudinẽ ptãtis. q⁹ ipse mutat substantiã rei. C. ō rei vxo. ac. l. vna. in p̄n. alias talis sniam nulla erat. io. uel dic ꝙ non propter acta q̄ habita sunt coram legato voluit papa ipsum manere priuatum q⁹ nulla erant. sed pape fuit facta fides de talibus. ꝓpter q̄ sniam legati voluit ratã habere ut hec littera innuit. Ber.

n ¶ Et si restituẽd⁹ Hic. n. de iure fuerat restituendus ꝓpter iudiciariũ ordinem nõ seruatuz sed papa de officio sue potestatis voluit eum manere p̄uatum. ⁊ forte ꝓpt̄ scanpalum restitutio quãdoqz differtur. ut dici ꝓsuevit. iij. q. vi. ꝗ quippe. ⁊ ut factuz legati palliaret. ōrium tamẽ signať. s̄. e. qualiter vbi dicit papa ꝙ ordo iuris. qui seruatus non fuit corrigatur. io

o ¶ Non seruatum Nota ꝙ in inquisitionibus seruandus est ordo iuris. j. eodem qualiter. §. debet. sicut in aliis iudicijs ordinarijs. sed hoc est verum circa seculares secus in regularibus. vbi non vsque quaqz seruatur. j. e. qualiter. in fi. q⁹ de plano ⁊ sine strepitu iudiciorum debet cum eis procedi. infra eodem. ca. penulti. sed hic peccatum fuit in alio ordine scilicet in iudice qui cognoscere non debuit. s̄. de offi. delega. studuisti. Ber.

p ¶ Prouidimus. de plenitudine potestatis. sed non de iure. ber.

q ¶ Inordinate. idest per eum ad quem non spectabat. cum dictus. g. non consenserit in legatum.

r ¶ Per consequentiam. Sic ergo sententia lata contra vnum preiudicat alij consocio propter connexitatem negociorum. si. lxxxi. di. tantis. ⁊. iij. q. vi. hoc quippe. ⁊ si. lix. distin. ordinatos. ⁊. vij. q. i. presentium. arg. s̄. de appella. vna. si. s̄. de proba. per tuas. vbi per primum presumitur consequens. argu. ō. s̄. de preben. dilecto.

s ¶ Amouimus. quasi quadam breui manu. si. s̄. de causa pos. cum ecclesia. ⁊. ff. de iure do. licet. §. quotiens. eo prius citato. alias non procederetur contra absentem. ber.

a ¶ Accedẽs publice. Hic videť ꝙ si aliq̄ exceptio obijciať electo. ꝙ differẽda sit. donec electus admissus fuerit. nisi ipse sit ō ea publice infamat⁹. ar. s̄. ō ap. ꝓstitutis. in fi. C. ō fal. l. ij. ⁊. C. ō edic. diui. adri. tol. l. ij. ar. ō. s̄. e. oipotens. lxxxi. di. tãtis. ⁊. C. de procu.

reum. So. sed i electo si obijciatur exceptio: statim est audienda ante q̃ cõfirmet: sz hic alia rõ est: qz tã fuerat institutus per dominũ papã nec deerat sibi nisi sola possessio. vnde mitti dz i possessionẽ: nisi eẽt publice infamatus: ꝓpter qd differtur: ⁊ qz etiã si tã esset i possessione ꝓpter tãtã infamiã ⁊ scãdalũ deberet suspẽdi vsqz ad purgationẽ. ii. q. v. presbyt. ⁊ c. si mala fama: sed ubi non est infamatus: nõ dz dẽferri executio: secus i his qui ad huc nõ habẽt plenum ius.

b Indicatis ut infamis purgetur.

c In expẽsis. Quicũq; exceptionez opponit fundata intentione actoris: ⁊ eaz nõ ꝓbat: punit i expẽsis: ut hic ⁊. s̃. de do. ⁊ cõtu. finẽ: ubi de hoc ⁊. s̃. de ma. ⁊ obe. c. vltimo: qz maliciose eam videtur opponere. b.

d Qualit ⁊ qñ. ad inquirendũ. Videamus q̃liter ⁊ quãdo p̃latus ꝓcedere debeat ad inquisitionẽ faciendã: ⁊ q̃li pena sit puniendus qui cõuinc̃it in modũ inquisitionis. Tunc aũt dz prelatus procedere ad inquirendũ: cuz famã ⁊ frequentem clamorẽ itelligit de excessibus alicuius seu etiã aliquoz. ꝓ ut pz ex tenore isti⁹ cõstitutionis: ita q̃ sit infamatus: non a maliuolis ⁊ inimicis sed a bonis ⁊ discretis: ut hic dicit ⁊. j. de purg. ca. cuz i iuuentute. ⁊. xi. q. iii. in cunctis. Et tunc distingue: qz aut ꝓcedit ex officio suo: aut aliquo postulãte inquisitionem. Si ex officio suo: tunc prelatus cũ aliquibus de canonicis suis debet descẽdere ad locũ. ii. q. i. deus omipotens. ⁊. lxxxvi. di. si quid: qz ibi põt melius inquiri. xxiiii. q. i. pudenda. ⁊. xxiii. di. illud ⁊. s̃. de elec. postq̃ ⁊. xxiii. q. i. paratus verũ ꝓculdubio: qui cum eodẽ populo erat ⁊c. ⁊ recipere iuramenta p̃lati ⁊ clericoz sup statu ecclesie: cũ ecclesia est infamata uel ẽt cuz prelatus: ut. s̃. e. cum dilecti fm illã formam. s̃. e. qualiter. §. formã: ⁊ sic recipiat dicta illoz. ⁊ ille õ quẽ fit inquisitio. dz esse presens. et ẽs contra quos ꝓcedit nisi per contumaciã se absentent. ⁊ ea que obiciuntur et nomina testiũ sunt illi exponenda: ut. j. e. §. c. debet ⁊ v. q. ii. si ꝑmates. Item si ille contra quem fit inquisitio: bz iudicez suspectũ: põt illum recusare: ut. s̃ d. ap. cũ spãli. ⁊. j. e. c. ver. nõ ex odii fomite: vel q̃ iudex sit crimiosus. ar. iii. q. vii. iudicet. ⁊. xxv. di. c. ult. et. xxxvi. di. vna tãtum. et contra testes excipere potest: ut in §. debet. et omnia dicta in depositiones testium sunt publicanda ut ille possit se defendere. j. e. olim. et. j. e. c. §. debet. et si testes dicant super his quibus infamia nõ p̃cessit: nõ valent. s̃. e. inquisitõis. §. i. Crimine vo sic probato si p̃latus ẽ: debet remoueri ab administratione. fm q̃ villicus a villicatione remouet. ut. j. dicitur. Alij vero puniunt fm arbitriũ iudicis: fm psone meritum ⁊ q̃litatẽ excessus: nisi tale crimen probatum fuerit: q̃ post penitentiã pactã impediat ordinis executionẽ: ut homicidiũ ⁊ simonia tunc procedẽdũ est ac si in modũ accusationis directe ꝓbatũ fuisset crimen ut. s̃. e. inquisitionis. i. respon. ⁊ ibi dicit. qualiter puniunt de homicidio: habes s̃. de tẽpo. ordi. c. ult. de pena regularium ꝓpter simoniã cõmissam ab is. dic. ut. j. de sim. dilectus. ii. ⁊. c. quoniã simoniaca: ubi dicit q̃liter contra eos procedatur. Si vero ꝓbatum non fuerit ⁊ mala fama pdurat purgationem indicat iudex infamato secundũ qualitatem psone ⁊ q̃titatẽ infamie: in qua si defecerit: puniat. j. de simo. de hoc. ⁊. c. insinuatũ. ⁊. j. de pur. ca. cum. p. Si vero infamatus cõtumax fuerit ⁊ nõ compet. iudex nihilominus contra eum testes recipiat lite nõ cõtestata: et eum puniat: ut. s̃. ut lit. nõ contestata. quoniã. §. et sunt alii. et. j. e. c. debet. Quales testes recipi debeãt: dictũ est. s̃. e. cũ oporteat. Quales debeãt esse qui recipiuntur in simonia cõtra regulares: dicitur. j. de simo. p tuas. Si vero ꝓcedat iudex ad petitionem alicuius ꝓcuratoris inquisitionem siue sit ordinarius siue delegatus: ad locũ accedat si põt: et vocet illum contra quem ꝓcedere debet: et tunc recipiat testes quos ille ꝓducet: qui impetrauit inquisitionem. tamẽ si ille negaret infamiã precessisse: cognoscet primo iudex vtrũ sit infamat⁹: et postea ꝓcedet sup his que denũciata sunt: alias nõ ꝓcedet nisi primo cõstet q̃ infamatus sit. s̃. e. cũ oporteat. ⁊. c. qualiter. ⁊ si actor ꝓbet illum esse infamatum: reus põt probare q̃ sit bone fame. ar. j. de pur. ca. cũ in iuuentute: cũ potius sit ꝑsumptiũ bone fame q̃ infamie. ar. s̃. e. lz. i fi. Si vero crimẽ ꝓbet: puniat ut. s̃. dictũ ẽ Si ãt non ꝓbauit: puniri dz qui ꝓtrauit inquisitionẽ: ut j. ti. ꝓx. c. ii. ⁊ ita idẽ est quantũ ad penã: quando procedit ad petitionẽ alicuius ꝓsequẽtis inquisitionẽ: sicut quãdo ꝓcedit per officiũ iudicis ad famã uel clamorem ⁊ cum ꝓcedit ad denunciationẽ alicuius prosequẽtis inquisitionez nõ credo necessariã admonitionẽ: qz non agit ad penitentiã. i quo casu necessaria ẽ admonitio secundũ formã euãgelii. sed in predictis duobus casibus agit ad penã: ut predictũ est. ⁊ aliter format petitio denunciationis: cum agit ad penã ⁊ alit cũ denunciat ad penitentiã: qz tunc agit ad penitẽtiã pagendã: non ad penã iponẽdam officii uel beneficii. ⁊ sic intelligit finis illius glo. j. que icipit sic. j. de simo. lz beli. de hoc notat in glo. p̃dic. Itẽ nunquid reus possit petere a iudice ut reinquireret cõtra illũ qui impetrauit. inquisitionẽ: sicut ꝗtingit i aliis iudiciis: ubi admittit recõuẽtio. s̃. de mutu pet. p totũ. Dicas q̃ non: quia inquisitio iudicis officio expedit non iure actionis: sic nec renunciatio aut reaccusatio: quia tunc presumit q̃ ex odio hoc fiat: ut. s̃. e. cũ p. ⁊. iii. q. v. c. ii. ⁊ nõ relatione criminis: sed inocentia reus purgat. ff. de pu. iu. is qui. Itẽ testes cõpelli possunt ad probandũ inquisitionẽ. s̃. de testi. cog. sup his: licet in iudiciis ordinariis ꝗpelli nõ debeãt in criminibus: siqua principaliter uel incidenter obiciãtur: ut. e. ti. dilectoz: vbi de hoc. dic ut ibi no. i fi. notule. Item ⁊ illud potest facere prelatus: cum infamia contra aliquem ad ipsum peruenit: ut prefigat terminum uolentibus accusare: ut si aliquis apparuerit accusator: audiat illum: ⁊ procedat legitime i accusatione. s̃. c. proxi. ⁊. xv. q. v. c. i. j. de purga. ca. ex tuarum. Si autem non apparuerit: tunc potest procedere ad inquirendum: ut. s̃. dicitur: uel indicere purgationem: in qua si defecerit: puniatur: ut. s̃. c. proxi. sed melius est q̃ inquirat: quia periculosuz est accusare: quia de facili nullus accusaret. Quid si aliquis alterius diocesis uel de alia prouincia hoc tacito impetret inquisitionem uel denunciet nunquid debet audiri? cum ipsius non intersit: presumitur q̃ non caritatiue denunciet: uel impetret inquisitionem. vnde credo illum repellendum. ar. s̃. de testi. ex parte. a. in uerbo illo tacito: q̃ miles fuerit. ⁊c. ber.

e Distinximus. i parte decisa ab illa decre. s̃. eo. qualiter cuius uerba hic ponuntur vsqz ad. §. debet. ber.

f Redde rationem. Sed qualiter debet rationem reddere prelatus administratõis sue? ꝑlatus enim dz reddere rõnẽ sue administrationis tãq̃ tutor. C. d iudic. l. ii. qz cõparat tutori: ⁊ ꝓcurator ẽ non dns. s̃. de dona. c. ii. ⁊. xii. q. i. c. ii. põt dici q̃ stare suo iuramento: si aliter non potest reddere rationẽ. ar. C. d dona. l. penul. ⁊. C. vnde vi si quando. ii. q. i. in primis. v. gloriosus vo. ⁊. s̃. de his que vi metusue cã fiunt. c. vlt. ber.

g Et famam. ar. famam nihil per se probare. xxxvi. q. vi. si duo. s̃. de eo qui cog. consang. vxo. sue. sup eo. arg. contra. s̃. de presũp. illud. ⁊. s̃. de consãg. ⁊ affi. c. ii. ⁊. iiii. q. iii. §. item sepe.

h A maliuolis. xi. q. iii. in cunctis. si hoc constaret: q̃ a talibus esset orta: alias difficile est ꝓbare famam ortam esse a talibus: cum fama ab incerto auctore procedat. de conse. di. iiii. sanctum est. vnde satis potest dici: q̃ indicenda est purgatio vndecunqz procedat infamia: saltem propter scandalum. ar. j. de pur. ca. accedens. ber.

i Concussis columnis. xii. q. ii. gloria epi. ⁊. ii. q. vii. accusatio. i.

Ex quib⁹ auctoritatib⁹ manifeste ꝓbat q̃ nõ solũ cũ subdit⁹ vm etiã cũ prelat⁹ excedit: si p clamorẽ ⁊ famã ad aures supioris puenerit: nõ qdẽ a maliuolis ⁊ maledicis: sz a ꝓuidis ⁊ honestis: nõ semel tantũ sz sepe qd clamor inuit: ⁊ diffamatio mãifestat: dz coram ecclesie seniorib⁹ ueritatẽ diligẽtius ꝑscrutari: ut si rei poposcerit qualitas: cãonica districtio culpã feriat delinquẽtis nõ tãquã idẽ sit auctor: ⁊ idẽ iudex sz quasi denũciãte fama uel deferẽte clãore officij sui debitũ exequat. Licz autẽ hoc sit obfuãdũ in subditis: diligẽtius ẽ obfuãdũ i prelatis qui quasi signũ fixũ positi ad sagittã Et qz nõ ꝓfit oib⁹ cõplacere: cũ ex officio suo teneant nõ solũ arguere sz etiã increpare: qn etiã iterdũ suspẽdere: nõnũquã vo ligat: frequẽter odiũ multoz icurrit: ⁊ insidias patiunt. Et iõ sãcti pres ꝓuide statuerũt: ut accusatio prelatoz ñ facile admittat: ne ꝓcussis colũnis corruat edificium: nisi diligens adhibeat cautela: per quã nõ solũ falsa sed etiã maligne crimiationi ianua precludatur. Verum ita uoluerũt prouidere prelatis: ne crimiarent iniuste: ut tamen cauerent ne delinquerẽt insolẽter: cõtra morbũ utrũq; inuenientes medicinã cõgruã videlicz ut crimialis accusatio que ad diminutionẽ capitis. i. degradã

k ¶ Precedat inscriptio. sic. s. e. super his. ⁊. j. de simo. licet heli.

l ¶ Cōtra quē. Ex hoc. §. colligitur manifeste q̃ ordo iuris seruādus est i inquisitione facienda. s. e. ad petitionem. sed hoc verꝫ est circa seculares. circa regulares: nō est vsqꝫquaqꝫ seruandus: ut dicit i fi.

m ¶ Forma. sic. j. de simo. licet. forma ista triplex est: cū procedit accusādo denunciādo ⁊ inquirendo. ut si agat i modū accusationis: et pbet crimen: deponat reus: qꝫ hic ē effectus accusationis: ut. s. dicit in verbo ut criminalis accusatio: que ad diminutionem capitis. i. degradationem intēditur cū agitur per inquisitionem alia pena imponitur ut dictū ē in illa notula magna ibi: crimine vō pbato Unde videt. s. per hanc litterā: q̃ si per inquisitionē pbetur simonia uel homicidium: q̃ nō deponatur: qꝫ ad hoc ñ est actum. s. de ordi. cogni. cū dilectus. arg. cōtra. s. eo. iquisitionis. i. rñso. ubi de hoc. et s. ō dolo ⁊ cōtu. veritatis. dicit ibi. ¶ Cū vero pceditur per denūciationē: nisi in predictis duobus casibus ad penitentiā agitur pagēdam. tunc i p̄dictis duobus casibus etiam punit sicut cum agitur per accusationem uel inquisitionē. ut dicto. c. veritatis. Sed cuꝫ agitur per denunciationē tūc i predictis casibus non est necessaria admonitio. s. eo. cuꝫ dilecti. ii. In aliis uero casib⁹ cum agitur per inquisitionem uel accusationem: punitur ad arbitrium iudicis. ar. s. eo. inquisitionis. p⁰. rñso. i fi. ⁊. j. e. c. vlt. ⁊ ar. j. ti. pxio. c. vlt. Denūciatio uero regulariter fit ad penitētiā pagēdam: ⁊ eius effectus siue finis est penitētie ipositio. ⁊ tunc necessaria est caritatiua admonitio: ut ꝫ dicit. ⁊. s. eo. cum dilectus. et c. ii. alias repellitur denūciator. ut ibi dicitur.

n ¶ Facilius. j. de simo. per tuas. circa fi. Notare potes ꝫ arg. q̃ dignior ē cetus clericorum q̃ cetus monachorum. ut. xvi. q. i. legi. ber.

o ¶ Sicut. institutuꝫ. xviii. di. quoniam quidem.

p ¶ Celebrare. sic abbates et pores nō habētes abbates: ō triēnio i triēniū celebrāt capitula sua. s. ō statu. re. i sigulis.

q ¶ Statuāt. Isti erunt quasi testes sinodales. sic. s. de testi. co. preterea. ⁊. xxxv. q. vi. episcopus i synodo. ⁊ debēt esse de eodeꝫ episcopatu honesti ⁊ discreti. quia tales melius possunt inuestigare veritatem q̃ extranei. arg. s. ō testi. veniēs. i fi.. ⁊. xxxv. q. vi. c. i. ⁊. ii. s. qui ma. accu. pos. videtur. ⁊ isti appellātur visitatores: qui debent circuire totam parrochiam de villa in villam. ut. lxxx. di. nō debere. vnde hoc sumptum videtur: ⁊ illi procurabuntur per parrochias: ad quas accedunt: quia suis stipendiis hoc facere non debent. s. de rescrip. cum ex officii. ⁊. xxviii. q. i. iam nūc. i fi. ⁊. xii. q. ii. charitatem ⁊ officiuꝫ pus debeat eos procurare habes. s. de offi. ordi. inter cetera. ⁊. xxiii. q. i. militare. Pri pribus ꝯcordātiis credo standum. moderatos tamē sumpt⁹ petēt.

r ¶ Ulla iurisdictiōe. Si isti nō habēt iurisdictionem ergo nō possūt aliquos cogere uel citare: ut uenīāt uel rñdeant. imo possunt eis dicere: ingressus es vt aduena: nūquid ut iudices nos. iii. q. vi. leges. Itē videt q̃ debēt esse iurati. xxxv. q. vi. ep̄s i sinodo. sed sufficit q̃ sint honeste p̄sone: quibus merito credēdū super his que referunt i concilio puinciali. Itē quare p̄mo denūciatur hoc metropolitano q̃ ep̄o: cū p̄mo deberet denūciari ep̄o q̃ archidiacono. xxv. di. perlectis. demū si ep̄s esset negligēs archiep̄o. ix. q. iii. cū sim⁹. ⁊. c. cōquestus. ⁊ p hoc ecclesiasticus ordo cōfundit: si sua iurisdictio ep̄o nō seruat. xi. q. i. peruenit. i fi. Dicas qō isti inquisitores solā famā referunt metropolitano: secūdū qō itelligūt: ⁊ iquirunt sine aliqua iurisdictōe. ut p alios ad denunciatōem ipsoꝝ possit visitare puiciam: qꝫ ex hoc apparet ep̄s negligens: tamē si ep̄s vellet corrigere illos excessus: nō pderet suam iurisdictōeꝫ: nisi tunc demum cū negligēs apparet. ix. q. iii. cū simus. §. vlt. ⁊ eo ipso qō hec referuntur metropolitano apparet q̃ multa sunt apud eos ep̄os que egent correctōe. xviii. di. peruenit. Unde vt cē diminuta iurisdictio metropolitanoꝝ i hoc q̃ oli poterāt descendere ⁊ iquirere an ep̄i essent negligētes: nō ut stati iquirerent de crimibus nisi postq̃ cōstaret de negligētia. sic potest itelligi. s. de cēsibus. sopite. ⁊. c. romana. ⁊. s. ō p̄scrip. cū ex officii. Hodie vō nō possūt: nisi p̄mo eis p alios referat: p̄m qō hic inuitur: alias supflua et onerosa fuisset ista constitutio. ⁊ istis iquisitoribⁿ min⁹ credit q̃ aliis officialibus: qꝫ aliis credit q̃diu ōrium pbet. iiii. q. iiii. §. aliquando. ff. de offic. pfec. vr. l. i. §. quies. s. de appel. cū pati. arg. ff. de re. eoꝝ qui sb tut. vl cura. l. magis §. illud. ff. de custo. ⁊ erbi. re. l. diuus. hoc iō: qꝫ isti famaꝫ solā referunt nec sūt iurati: sed illi iurati sunt ⁊ famam non referunt: sed ipsum factum. ⁊ isti inquisitores non debent omittere officiū suum: q̃uis prelati inquirant ⁊ corrigant ⁊ reforment ut referāt metropolitano: an oporteat ipsum supplere negligentiam episcoporum: alias nesciret. ⁊ ita ñ impediretur eorum iquisitio propter factum episcoporum.

a ¶ Lim. relaxatis. ut si oportuerit possunt ferre testimonium in negocio inquisitionis: cum per eos meliuꝰ q̃ per alios possit iquiri veritas. s. ō testi. veniens. oūtamē ex alia causa repelli non possunt. j. de simo. per tuas. ⁊. s. ō re iudi. cum. i: ⁊. a.

b ¶ Post inceptum negocium. Nota q̃ lite pendente nō est aliquid innouādum. s: ut lite pen. a memoria. ⁊ per totuꝫ. ⁊. s. ō iurepatro. ex litteris. ar. xvi. q. iiii. volumus. Item ē argu. q̃ causa cepta inter prelatum ⁊ subditum suspēsa est iurisdictio prelati: ac si esset appellatum ab eo. s. e. cum dilecti. ii. ⁊ totum iudicium suum ad maioreꝫ delatum est iudicem. vnde facit iniuriam iudici sub quo eorum cōmune negocium pendet. arg. ii. q. i. votum. Et iudex totum debet reuocare: si quid faciat in eis: ut hic videtur: cum ex odio videatur procedere negocio cepto. arg. contra. viii. q. iiii. nonne. ubi dicit q̃ vsqꝫ ad finem cause non possunt recedere a sua iurisdictione. ut ibi dicit. arg. xv. q. vlt. c. ult. in fi. ⁊ obedientiam exhibere: ut dicit. ⁊ si non faciant p iudicem cōpellantur: ut. j. dicitur v. promiso. ⁊ c. Ipse autem compellere eos non debet. si tamen iudices in hoc essent negligentes: ipsemet prelatus potest excommunicare si non obediret: vel alias excederent. arg. s. de offic. ordi. significauit. ⁊. s. ō offi. delega. prudentiam. §. sexta. in fi. alias solueretur obedientia quod ē non debet: ex eo q̃ dicit. j. contra iusticiam spoliauit: videtur a contrario q̃ si iusta causa subsit q̃ eos puniri possit: q̃ credo. Honestum tamen esset: si per iudices hoc fieret: ⁊ quod dicit relaxatis ⁊ cetera premisit causa ne reformatio monasterii retardet: ut possint ferre testimonium. s. de testi. veniens.

c ¶ Adherentes. arg. q̃ idē iuris est in accessorio quod in p̄ncipali.

tionē intenditur: nisi legitima precedat inscriptio: nullatenꝰ admittatur. Sed cū super excessibⁿ suis quisquam fuerit infamatus: ut iam clamor ascēdat qui diutius sine scādalo dissimulari nō possit: uel sine periculo tolerari: absqꝫ dubitationis scrupulo ad inquirendum et puniendum eius excessus: non ex odij fomite: sed caritatis procedat affectu: quatenus si fuerit grauis excessus: ⁊ si non degradetur ab ordine: ab administratiōe amoueat omnino. quod est p̄m sententiā euāgelicā a villicatiōe villicū amoueri qui non p̄ōt villicationis sue dignā reddere rationem. ¶ Debet igit esse presens is contra quem facienda est inquisitio: nisi se per contumaciam absentauerit. et exponēda sunt ei illa capitula de quib⁹ fuerit inquirendum: ut facultateꝫ habeat defendendi seipsum: et non solum dicta: sed etiam nomina ipsa testiū sunt ei: ut quid ⁊ a quo sit dictuꝫ appareat publicanda. Necnon exceptiones ⁊ replicationes legitime admittende: ne per suppressionem nominum infamandi per exceptionum uero exclusionem deponēdi falsum audacia prebeatur. ¶ Ad corrigendos itaqꝫ subditoꝝ excessus tanto diligentius debet prelat⁹ assurgere: quanto dānabilius eoꝝ offensas desereret incorrectas. Cōtra quos ut de notorijs excessibus taceat: ⁊ si tribus modis possit procedi per accusationem: videlꝫ denūciationē ⁊ inq̃sitionē ipsoꝝ tñ ut diligens adhibeat oibus cautela: ne forte p leue cōpēdiū ad graue dispēdiū ueniat: sic accusationē legitima debet precedere iscriptio sic ⁊ denūciationem caritatiua monitio: ⁊ inq̃sitionē clamosa insinuatio preuēit: illo semp adhibito moderamīe: ut iuxta formā iudicij sententie quoqꝫ fōma dicet. Nunc tñ ordinē cōtra regulares p̄sonas nō credimⁿ usquequaqꝫ fuandū: que cū cā regrit: facilⁿ ⁊ liberⁿ a suis possūt administratiōib⁹ amoueri.

Idem in eodem.

Sicut oli a sāctis p̄rib⁹ nosciť istitutū: metropolitani singulis ānis cū suis suffraganeis puici alia nō omittāt cōcilia celebrare in quib⁹ de corrigēdis excessib⁹ ⁊ morib⁹ reformādis preserti in clero: diligētē habeāt cū dei tñore tractatū canōicas regulas maxie que statute sūt i hoc gñali cōcilio relegētes: ut eas faciāt obsuari debitā penaꝫ trāsgressorib⁹ ifligēdo. Ut autē id ualeat efficaciⁿ adipleri: p singulas dioc. statuāt⁹ p̄sonas idoneas: puidas videlicꝫ ⁊ bōestas: que p totū annū siplicit ⁊ de plano absqꝫ ulla iurisdictiōe sollicite iuestigēt: que correctiōe uel reformatione sunt digna: ⁊ ea fideliť pferāt ad metropolitanū ⁊ suffragāeos: ⁊ alios i cōcilio sbsequēti: ut sup bis ⁊ alijs put vtilitari ⁊ bōestati ꝯgruerit puida deliberatiōe pcedant: ⁊ que statuerit faciāt obsuari: publicaturi ea in epālib⁹ synodis ānuati p singulas dioceses celebrādis. Quisqs autē hoc salutare statutū neglexerit adiplere: a sui executiōe officij suspendat. ¶ Rego. ix. archiepō ⁊ prior sancte marie rothomē.

Oliz. i. u. ⁊. p. ordinis cisterciē. ⁊ ifra. Ne igit reformatio monasterij ualeat retardari: mādamⁿ quatenⁿ relaxatis excōicationū seu suspēsionū sñiis si quas idē abbas prulerit: uel p quoscūqꝫ iudices promulgari fecit postb̄ iceptū negociū in eos ⁊ adherētes eisdem: ac eis

ut.s̄.de offic.delega.c.prudentiā.v.fi.ubi de hoc:⁊ sublato p̄cipa li ⁊ accessorium.⁊ que adherent religiosis:religiosa sunt.ff.d rei vē dica.que religiosis.

d Iudiciorum.sic.s̄.de statu.mona. c.ea que.⁊ ita ordo iudiciari⁹ no videt vsqzquaqz seruandus circa regulares.ut.s̄.e. qualiter.ii. in fi..qz de facili re mouent ab admini strationibus: ut ibi ⁊.j.de simonia. per tuas.i. quasi sūma ria cognitō videtur sufficer: ex eo quod dicit de plano: sed i aliis nō de plano sz magis iudice seden te p tribunali .ii.q. iii.§.preuaricatō.v. abolitio . ⁊.iii.q.iii. §.spacium.v.a iudi ce.⁊ manifestis .v. q.vi. epiphanium . L.de p̄ba.l.vlti.

restituitis quos idem abbas nego cio pendente contra iusticiam spo liauit:in negocio de plano ⁊ absqz iudiciorum[a] strepitu procedentes: cuz talibus maxime in hoc casu nō deceat dei seruos inuolui: inquira tis que circa personas ⁊ obseruan tias regulares uideritis inquiren da:corrigentes ⁊ reformantes taz in capite quaz in membris que cor rectionis ⁊ reformationis officio noueritis indigere . iuramentis si qua de tacenda[c] ueritate abbas ex torserit relaxatis:prouiso ut nego cio ipso pendente prefati monachi eidem abbati obediant ⁊ intendāt ita tamen q̄ per hoc prosecutio ne gocij non ualeat impediri. Si ue ro testes contra eundem abbatem producti fuerint:dictorum ipsorum ei copiam[f] faciatis. Predictis au tem monachis expensas factas p̄ pter hoc ⁊ tribus uel quattuor istis uel alijs:quos idoneos ad dictuz negocium prosequendum duxeri tis assumendos:faciatis de bonis eiusdem monasterij faciendas ex pensas ad prosecutionem ipsius negocij necessarij cōputatis:si qua propter hoc receperunt de bonis[g] monasterij:cum proprium non ba beant ministrari contradictores:⁊ cetera.

Idem episcopo cister.de alde. et de salen.abbatibus.

Relatorz excessus:⁊ infra. Sane dilecti filij.c.⁊ quat tuor alij canonici frigiseñ. denuciando mōstrarūt:q̄ frigiseñ. episcopus bona sui episcopatus: quem ut dicunt fuit minus canoni ce assecutus adeo grauiter dilapi dat ⁊ consumit q̄ nisi celeriter ad hibeatur[h] remedium episcopatus idem per eum ad irreparabile dis solutionis obprobrium deducet: nec solūmodo rerum:uerum etiā fame sue prodigus[i] ⁊ salutis vitaz ducit enormiter dissolutam:⁊ ifra. Dis. v. mandamus quatenus per sonaliter[k] accedentes ad locum: in quiratis sollicite ueritatem: ⁊ eam fideliter conscribentes sub sigillis uestris nobis transmittatis inclu sam eidem episcopo terminum as signantes:quo nostro se cōspectui repræsentet pro meritis receptur⁹ potestate uendendi[m] dandi infeu dandi seu quomodolibet alienādi bona ipsius ecclesie interim eidez penitus interdicta.

a Cum fortius . insontibus.xxiii.questione.v. si non licet.⁊ . xvii. c questione.iiii.sicut qui.
b Et maxime sacratis.argu . q̄ ex persona aggrauatur iniuria in stitu. de iniuriis.§..atrox.ff. de iniurijs.l.pretor.⁊.j.de sē. excom.cum illorum . Et qui preposito suo man⁹ intulerit: capite punitur.⁊ augetur cri men dignitate prepositi.ff.de re mili.omne delictum.§.i.et ius publicum offenditur .i. distin. ius publicum . Unde qui ledunt sacerdotes tanq̄ pro publico crimine puniun tur.ii.questione.i.in primis. circa finem.

c Culpabiles . Ergo iudex qui non punit deficientem i accusatione peccat:⁊ culpam contrahit: cum puniri debe at pena talionis.ii. questione iii.c.i.⁊.ii. ⁊.iii . hec decret. competentius poneretur in p̄ cedenti titulo:sicut erat in an tiqua compilatione.

d Resedistis.ut iudices:

e Priuari . sed videtur hoc contra ius factum esse: ex quo enim statim non fuit de calumnia condemnatus:non debet postea condemnari :ni si contra eum iterum inscri batur. L.d calum.l.i. Potest dici q̄ speciale est: ⁊ factum principis ad consequentiam trahi non debet .institu.de iu re natu.§. plane. uel forte iu dices condemnarunt: sed pe nam non imposuerunt. Uel verius videtur : q̄ causa exē pli hoc factum sit : ne alij in de sumant exemplum : ⁊ pre terea negligētia iudicum nō debet ei prodesse:ut remane at calumnia impunita.

f Verberibus. in supplemē tum pene.v. questione.vi. qz iuxta.

g In exilium. quam penam ecclesia imponit.l.di.accedēs ar.lxxiii.di.i synodo. ⁊.xvii. q.iiii.attendendum.Ber.

h Relatorum. adhibeatur remedium . si.quia nisi iusticia conatus cupiditatis reprime ret ius litigatorum extingueretur.s̄. in prin.in constitutione Gregorij.

i Prodigus.si.in predicta constitutione.

k Personaliter. In casu isto inquisitores non possent alijs cōmit tere vices suas.de hoc habes.s̄.de offi.dele.c.ult.§.ii.

l Pro meritis recepturus. Ut pena docente agnoscat qualiter ip se excesserat in premissis.si.xxvii.questione.i.si homo esses.⁊.c. si custos.⁊.s̄.de offi.lega. nisi specialis:ut sapiens sit in pena qui stul tus fuit in culpa.xxxviii.distin.qui ea . Et quos dei timor a malo non reuocat.⁊ cetera.s̄.de elec.cum in cunctis.⁊ supra de vi.⁊ ho. cleri.ut clericorum.mores:⁊ necesse est ut ferro abscindatur.⁊c̄.lx xxii.di.plurimos.ber.

m Uendendi. Nota q̄ licet aliquis denuncietur siue accuse tur ut suspectus de dilapida tione non debet statim remoueri infra de simo.licet.sed interdici debet eidem omne genus alienandi . ut hic patet.⁊.s̄.de offi.delega.venerabilis.vbi de hoc.immo si dabi tur interim coadiutor: sine cuius consilio nihil faciet si suspectus est:ut ibi dicitur.ber.

De calumniatoribus.

Reg.autem.subdi.

Cum fortius puniēda sunt crimina:que i sonibus[a] maxime[b] sacra tis hominibus infe runtur: quaz sitis cul pabiles[c] qui in causa 10.diac . rese disti[d] attendite: ut hilariuz crimi natorem ipsius nulla ex diffinitiōe uestra pena conueniens castigaret ⁊ infra. Quia ergo tante nequitie malum sine digna non debet ultio ne transire:iubemus eundem .h. prius subdiaconatus: quo indign⁹ fungitur: priuari[e] officio ⁊ uerberi bus[f] publice castigatum in exiliū[g] deportari.

Anno.iij.camoreñ.segobieñ.⁊ abuleñ.episcopis.

Cum dilect⁹ filius magister scholaruz palestinus ad se ap. accessisset:⁊ de suo epi scopo excessus uarios nunciasset[h] examinationē cōmisimus excessuū obiectorz:et infra. Cū autē p̄cessū negocij examinauerimus diligēter nec intelligere potuerim⁹ probatū esse sufficienter aliquod de predi ctis:eundem episcopum absoluen dum decernimus ab obiectis:uo bis mandantes quatenus memo ratum magistrum scholarū donec purganerit canonice suam innocē tiam.s.q̄ nō calumniandi[i] animo ad huiusmodi crimina proponen da p̄cessit:ab officio ⁊ beneficio suspendatis : ut ceteri simili[k] pena perterriti:ad ifamiam suorum faci le non prosiliant prelatorum.

a Cum dilectus. nunciasset. Cum ad denūciationē alicuius papa committit inquisitionem:non procedit iudex nisi denuncians p̄bet legitimam admonitionē precessisse infra tit.proximo. licet beli.

i Calumniandi. Sic patet:q̄ si denuncians non probat quod intendit: calū niari presumitur sicut in accusatore.ii.q.iii.qui non probauerit.L. de aduo. diuer. iudi.l.i. Sed qualiter probabitur q̄ non calumniose denunciauit? videtur q̄ per iuramentum suum probari posset:ut hic colligitur.arg.s̄.d testi. presentium.⁊.s̄.de except.pastoralis . Et improprie hic dicitur calumnia: qz calumniator punitur similitudine supplicii.ii.q.viii.quisquis. ⁊.c.qui crimē. ⁊.s̄.ti.proximo.super his.⁊.c.qualiter.ii. Pena ergo illius qui denunciat si non probat: erit suspensio officii ⁊ beneficii:ut hic patet:donec se purgauerit ⁊ huiusmodi purgatio prestabitur ad arbitrium iudicis:exquo hic non deter minatur.s̄.de of.dele.de causis.⁊ preterea cuz purgationes hodie arbitrarie sint.s̄.ti.prori.inquisitionis.in fi.

k Simili pena. hec etiam est causa quare puniuntur : ut alii non sumant in de exemplum infamandi prelatos suos:⁊ ita pena vnius est metus alterius. ii.questione.vii.qua propter.ff. de penis.l.capitalium.§.famosi.s̄. de offi.or di.irrefragabili.Ber.

l IN ordinãdo. ipōnit. hoc sūptũ fuit ex illo canone. i. q. ii. sicut epʒ.
m Minister. i. archidiacon⁹ q̃ examinat promouẽdo. s̄. de offi. archidiaco. ad hoc. circa fi.
n Vendere. verbũ vẽdere nõ ꝓtinet gratuitũ ꝯctũ: qr vẽditio nõ ꝓcedit sine ꝑcio. ff. de ꝯben. empt. l. ii. §. sine ꝑcio. ⁊ C. e. ti. empti fides. isti. e. ti. §. ꝑciũ. Sz quare notarius nõ põt vẽdere operas suas uel chartã: cum de suo nemo beneficiuʒ facer ꝯpellat. x. q. ii. precarie Dicunt quidã q̃ hoc obtinet vbi notari⁹ ꝑcipit salariuʒ de publico: Lau. dicit q̃ ẽt si nihil ꝑcipiat ꝺ publico nihil potest recipe ꝓ tali scriptura: qr simoniã ꝯmitteret. ⁊ ẽ spãle i odiũ simonie: ne fraus possʒ ꝓcurari. ex pacto. n. nihil accipe dz. sed si gratis ⁊ sponte aliquid offerat: ⁊ iã sine oi intẽtione ab initio ad hoc accesit: nõ credo q̃ peccaret notarius laicus. ar. j. e. cũ sit romana. ⁊ ẽ exp̃ssũ. i. q. ii. sic ẽpm.
o Pastellis. i. q. iii. si qs obiecerit. ne i fraudẽ aliquid fiat nõ obstãte aliq̃ ꝯsuetudine. i. q. i. emẽdari. ⁊. j. e. iacob⁹ vi.
p Q Vi aliũ. expulerit. Bu plicit. n. peccat i dãdo pecuniã: ⁊ qr locũ viuẽtis occupat. arg. j. e. nemo. ⁊. vii. q. i. cũ. ⁊. s̄. de cõcess. ꝑbẽ. c. i. B.
q S Ivdis. vni. s. iudeo sceleratissimo: cuʒ dixit. Si eni male locutus sum ⁊c. ii. q. vii. §. ecce.
r Nõ igit. ar. B a minori: q̃ si diceret: si iudeus qui malus est admittit ad testimoniũ ꝯ drim: multo fortius catholic⁹ admittit ut vitatẽ asserat contra simoniacã prauitatẽ. si ar. s̄. de elec. cũ i cunctis. i pn. b.
s Catholicus. arg. q̃ quilibʒ catholicus admittit ad testimoniũ ꝯ simoniacũ nulla distinctione facta. ar. j. e. tanta. dic ut. s̄. de accusa. cũ. p. ergo a ꝯrio sẽsu heretic⁹ uel paganus nõ admittit: qd̃ est vex.
t Exhortãdus. si. lxxix. di. si quis papa ex eo q̃ dicit exhõtãdus ẽ. arg. q̃ testes i criminalib⁹ nõ ꝯpellunt. s̄. de testi. cogẽ. dilectoʒ. vbi de hoc.
u a Accusatum. solennia. Capitulum hoc ⁊ sequens intellige de eo qui erat publice infamat⁹: alias non deberet suspẽdi. ii. q. v. p̃sbyt. ⁊. c. si mala. Sed nõne erant isti suspẽsi ipso iure? quare suspẽdunt. j. e. tãta. ⁊. xxxii. di. §. vez. ⁊. i. q. i. quibusdã. ⁊. c. reperiunt. respondetur: de facto suspendunt: cũ ipso iure sint suspẽsi. Simoniacus eni in ordine q̃tũcunqʒ sit occultus ẽ ipso iure suspensus. nec põt missã cãtare. j. e. tãta. quoniã ipsũ caracterẽ hʒ viciosũ: i quo casu loquuntur hec duo capitula. vnõ cũ essent isti sup hoc infamati: merito ipso facto debuerunt suspendi. Si vo occultũ esset: licet sit suspensus corã se: sicut quilibet in peccato mortali ꝯstitutus. s̄. de coha. cler. ⁊ mulie. c. ult. i. q. i. sacerdotes: nõ tñ quo ad alios ẽ suspensus. ar. j. e. matthe us. ⁊. c. ex tue. ber.
x Q Votiens. puenit per famã. s. ⁊ ideo de hoc voluit inquirere: qr prelatorum est inquirere de excessibus subditoʒ. s̄. de of. or. c. i. j. ꝺ collusi. crimina. xi. q. iii. precipue. alioquin eis imputat. xliii. di. ephesius. Ber.
a S Icut. vincit. quia respectu eius cetera crimina pro nihilo reputantur. i. q. vlti. c. vlt. ⁊ arg. j. c. pxi. ar. contra. xxxii. q. vii. quid i omnibus. sed ibi soluitur quod dicit ibi: grauius. i. cõmunius. ⁊. s̄. de accusa. inquisitionis. ubi equipant homicidiũ ⁊ simonia quo ad penã. horribilius est tamen homicidium: cum quo nunquam dispensatur. l. di. miror.
b Sine dilatõe. i. q. i. quisqs. ⁊. c. reperiunt. xxiii. q. iiii. si ea. xxxv. q. ix. loci.
c Per aliquam personam: que de iure admitti debeat: ut. s̄. dixi de accusa. c. i. ⁊. c. cum. p. ⁊. c. cum oporteat.
d Claruerint. xxiiii. q. iii. c. ecce.
e Tanta est. ad accusationem. si accusatus fuerit infamatus: de hoc dictũ est. s̄. de accusa. cum. p. ⁊. c. i.
f Omnis peccator. non precisus ab ecclesia per sententiam canonis uel iudicis tolleratus ⁊ penitens. ⁊ sic non est obiectio de excommunicatis ⁊ suspensis ut notorii fornicarii. xxxii. di. nullus. nec de suspensis quo ad se. Nã quilibet constitutus in mortali peccato suspensus est quo ad se. s̄. de coha. cleri. ⁊ muli. c. vlt. ⁊. i. q. i. sacerdotes. sacrosancta. ⁊ sic omnes alii possunt cantare missã preter simoniacum. Vel qd̃ dicit. omnis peccator põt cãtare missã: põt referri ad facilitatem ẽt dispensandi: quasi diceret: facilius dispensatur cum oibus aliis criminosis preter homicidiũ: q̃ cuʒ simoniaco. uel hoc dictum ẽ in detestatione criminis. vel sic: dato q̃ omnis peccator possit celebrare: simoniacus tamẽ nõ põt considerato initio: qr simoniac⁹ in ipso sui initio cõmissionis suspensus est. ut. i. q. i. reperiũtur. ⁊ intus ortus occidit: ⁊ in ipsa sui radice viciatus. i. q. i. quibusdam. Sic ex eo tpe quo simonie crimen committit: dãnatus est. vnõ postea celebrare nõ potest: ẽt post peractã penitentiã: nisi dispẽsetur cũ eo: quod non contingit in aliis criminibus. ⁊ ita plana est littera ista ꝯsiderato initio cuiuscunqʒ peccatoris sic. C. ad. l. iul. maiesta. quisquis. s̄. de nationes. ⁊ quarumlibet postremo alienationes ex omni tẽpore. ⁊ cetera. ⁊ ita simoniacus celebrare nõ potest: nisi cũ eo dispensẽt. Quis possit dispẽsare: dictum est. s̄. de renũci. c. post trãslationẽ. Nec põt agẽ penitentiã: nisi renunciet beneficio ⁊ executioni. s̄. de accu. inquisitionis. Postq̃ vero renunciauerit ⁊ penitentiã egerit: poterit cuʒ eo dispẽsari: si placuerit superiori: ⁊ sic licite poterit postea exercere officiũ. ar. ff. de preca. certe. §. inl. qr iã possidet ex noua concessione. arg. j. e. ex insinuatione: ut. ff. de euicti. si seruus. §. i. in fi.
g Etiã meretrix. que alias non ẽ admittenda ad accusationeʒ uel ad testimonium ꝓpter vilitatẽ eius. ut. C. de adult. que adulteriũ. ⁊. ff. de testib. l. iii. §. l. iulia. Eadem rõne nec ad aliũ legitimũ actũ.
b n Non satis. requirat: aliquo pacto. j. e. veniens. ⁊. c. tua nos. tñ si sponte sine aliqua cõditione ⁊ pura intentione aliquid dare voluerit nõ ꝓhibet. c. tua nos. Sed si monasterium eẽt ita tenue q̃ non posset sufficere. arg. est q̃ tunc posset exigere hoc mõ. frater scias q̃ nos non possumus tibi prouidere: si vis intrare porta tecum vnde viuere possis. ut. i. q. ii. si quis propter hoc. In simonia enim ⁊ vsura amor lucri prohibet. xiiii. q. iiii. si qs oblitus. vin.
i Priorat⁹. i. q. i. si qs ẽps. ⁊. q. iii. saluator. ⁊. s̄. de sta. regula. c. ii.
k Pro sepultura. Quot modis dicatur sepultura dictum est. s̄. de sepul. c. vlt. ber.
l Diuturnitas. simile. j. c. pxi. ⁊. s̄. de consue. quanto. ⁊. c. vlti. ad idem. i. q. iii. c. vlt. diuturnitas tẽporis peccatum non excusat. xxiiii. q. i. scisma. ⁊. i. q. i. nullus episcopus grauamen. ff. de act. ⁊ obliga. obligationem. §. i. arg. ꝯtra vbicunqʒ habet locũ p̃scriptio. xxxii. q. iiii. objciunt. Sol. de hoc dictũ est. s̄. de consue. c. vlt. ⁊. s̄. de tẽpo. ordi. c. ii. Ber.
m c Um i ecclesie. introducendis. i. q. iii. si quis obiecerit.
n Benedictionibus nubentiũ. sic. j. e. suã. Pro benedictionib⁹ nubentium aliquid accipi prohibetur: qr per eas gratia confertur: licet pro matrimonio aliquid dare vel recipere non est peccatũ. i. q. i. quicquid. ⁊. xxxii. q. ii. honorantur. qr licet sit sacramentum: per ipsum tñ gratia nõ ꝯfertur. xxvii. q. i. nuptiaruʒ. xxxii. q. ii. ꝯnubia.

De simonia: ⁊ ne aliquid pro spiritualib⁹ exigat uel promittat.

Reg. generali synodo presidẽs.

IN ordinando: et infra. Sicut non debet epũs manũ quam imponit ita nec minister[m] uel notarius in ordinatione ei⁹ uocez uel calamũ uendere[n]. Pro ordinatiõe igit uel usu palii seu chartis atqʒ pastellis[o] cum qui ordinatur. omnino aliquid dare prohibemus. Ex cõcilio maguntiñ.

QUi aliuʒ in ecclesia ordinatũ per pecuniã expulerit[p]. cãqʒ taliter uẽdicauerit: omnimode deponatur. Leodatus papa.

SI dominus ⁊ magister omniũ qui sine peccato fuit: accusãdi licentiã uni⁹ dedit: ⁊ infra. Nõ igit quiliber catholicus[q] est respuẽdus. sed ut ueritatẽ asserat ad propalandam simoniacam rabiẽ magnis est precib⁹ exhortãdus[r]. Idem.

Accusatum simoniacum necesse habuim⁹ prohibere. ne missarum solennia[u] celebraret: donec quid esset uerius ꝯstituisset. Idẽ.

QUotiẽs. ⁊ infra. Peruenit[x] ad nos: q̃ per simoniacaʒ heresiʒ fueris ordinatus: ꝓpterea necesse habuim⁹ te prohibere: ne missaruʒ solẽnia celebrare debuisses: donec quid sit uerius discerneremus.

SIcut simoniaca pestis sui magnitudine alios morbos vincit[a] ita sine dilatione[b] mox ut eius signa per aliquam personam[c] claruerint[d]: de ecclesia dei debʒ eliminari atqʒ repelli. Leodatus.

TAnta est labes huius criminis: q̃ etiam serui aduersus dños: ⁊ quilibet criminosi admittunt[e] ad accusationẽ[f]. Item omnis peccator missam cãtare põt: preter simoniacũ: quẽ qlibet ut ab ordine male accepto remoueat: accusare potest: uel etiam[g] meretrix.

Lex. iij. in concilio turonẽsi.

NOn satis: ⁊ infra. Prohibemus igitur ne ab his qui ad religionẽ transire uolũt aliqua pecunia requirat[b]. Nec priorat⁹[i] uel capellanie quelibet monachoruʒ aut clericoʒ annua distractiõe uendant: nec ab eo cui regimen ipsaʒ cõmittit: pro earũ cõmissiõe ulluʒ preciũ exigat. Unde quisqs cõtra hoc decretũ attentare presũpserit: tam ille qui dederit quã ille qui receperit uel consentit: partẽ se cum simone non dubitet habiturum. Pro sepultura[k] quoqʒ ⁊ chrisma tis ⁊ olei receptiõe nulla cuiusquã precij exactio attẽtetur: nec sub obtentu cuiusquã cõsuetudinis reatũ suũ quis tueatur: quia diuturnitas[l] temporis nõ diminuit peccata: sed auget. Ex concilio lateranen.

QUm in ecclesie corpore: et infra. Horribile nimis est: q̃ i quibusdã ecclesijs locũ uenalitas ꝓhibetur habere: ita ut pro epis uel abbatibus: seu qbuscũqʒ p̃sonis ecclesiasticis ponẽdis in sedem: seu ĩtroducẽdis[m] presbyteris in ecclesiam: necnõ ⁊ pro sepulturis: ⁊ exequijs mortuorum: et benedictionib⁹[n] nubentium: seu alijs sacramẽtis aliquid requirat. Putant autẽ plures ex hoc licere

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De simonia et ne aliq. p
aliq. exiga vel gratiae

vnde ē argu. q̃ non idem iuris est in accessorio quod in principali.
an pro exequiis mortuor licitus sit recipere: dicitur. j. e. t. suā. ala.
o ¶ Cōsuetudine. videt q̃ talis cōsuetudo non sit reprobāda: ut p
receptione canonica uel introductione psone in ecclesiam aliquid
recipiatur. i aut. de sanc. epis. colla. ix. §. pro ꝯsuetudinib⁹ dū tamē
non detur ex pacto
aut exigat: sz spōte
ex postfacto offeratur. ⁊ est opti. arg. i.
q. ii. sicut ep̄m. ⁊ xv
iii. di. de eulogiis. et
j. e. dilectus. sed hic
requirebat ex ꝯsue
tudine: qō ē penit⁹
reprobanduz. j. eo.
iacobus. ber.

p ¶ Infelicē. s. de ꝯ
suetu. c. vlt. vbi de ꝯ
e male adinuēte cō
suetudines nullo tē
pore confirmant. i
auten. ut nulli iudi.
§. i. colla. ix.

q ¶ Giezi. qui p̄mo i
veteri testamento si
moniā inuenit: vnō
fuit lepra percussus
i. q. i. qui studet. ⁊. c.
cito turpē. Simoni
aci dicuntur a simo
ne mago.

r ¶ Cum sit. pro
curationem.
Hac procurationez
recipit eps: sz nō p
aliquo sacramento:
q: hoc esset simoni
acū: ut. i. q. i. statui
mus: sed potius p
labore. imo nec pro
labore. Sed ista p
curatio pmissa est a
iure: sicut ⁊ alie pro
curationes que fiūt
rōne visitatiōis: vñ
nullā simoniā ꝯmit
tit: q: qui peccat le
gis auctoritate: non
peccat. xxiii. q. iiii. qui peccat. ⁊ ista p̄curatio prestari debet scōz fa
cultates ecclesie: sicut ⁊ alie. s. de cē. sopite: ⁊. c. cū nuper. Immo si
ecclesia p̄curare non posset ep̄m: ipse suis sūptibus consecrabit ec
clesiā. x. q. iii. cauendū. ⁊. i. q. ii. placuit. arg. in aut. de man. prin. §.
sit tibi. Ber.

s d E hoc manifestū. i. notoriū: alias secus. xi. q. iii. eoz. qui ac
cusantur. ⁊. iii. q. v. quia suspecti.

t ¶ Recepisse. maxime. arg. s. de confes. c. ii. ⁊. j. eo. nobis.

v ¶ In iure. alias ꝯfessio extra iudiciū non preiudicat. de hoc no. s.
de confes. c. ult. Itē. ar. hic q̃ non mitius agit cum cōfesso q̃ cū cō
uicto. ii. q. i. nos. s. de cōfes. cum sup. ⁊. ff. de confes. l. i. Ar. ꝯ. l. di. p
sbyterum. xii. q. i. non dicatis. ⁊ ar. l. di. si quis p̄postera. ii. q. i. in p̄
mis. in p̄n. So. cum sponte cōfesso mitius agit: sed nō petitur spon
te cōfesso i iure timore p̄bationū. nō eni est beneficium quod fit ex
necessitate. ff. de ritu. nup. l. p̄rime. Sz ea sūt i nostris officijs gra
tiora: que cū impendere nō teneamur cā tamen liberalitatis impe
dimus. xxviii. q. i. iā nūc. ergo qui inuitus cōfitet: non remunerat.

x ¶ Deponēdi. hec ē pena simoniacoz. sic. s. de cōfes. cum sup eum
agitur in modū accusationis: imo idem videt si agatur i modum in
quisitionis. s. de accu. inquisitionis. i. rūso.

y ¶ Manifestū ē. nō tamen notorium: quoniam tunc secus ut patet
s. eo. §. vbi ponitur manifestuz pro notorio. Alia lra bz nō notoriū.

z ¶ Purgatio. propter infamiam. j. eo. insinuatum. s. ō accu. cum. p.

a ¶ Et principes. hic rex ⁊ princeps ius habebant in electione tāq̃
patroni: quoz assensus debet requiri. s. de elec. sacrosancta. ⁊ ita vi
delicet: q̃ si non prestitissent cōsensum: nō cōfirmabitur electio. Et
sic ius habebant. vnde nec ante nec post electionem licitum fuit re
dimere consensum illorum. viii. q. iii. talia. ⁊. i. q. iii. si quis prebē
das. ⁊. i. q. i. eos. ⁊. j. eo. mattheus.

b ¶ Restituant. q: sine periculo eam retinere non possunt: ut bz patz
⁊ cum pena dupli debent restituere illam. in aut. de sanc. epi. in se
cunda columna. §. si vero laicus. ⁊. §. si autez secularis. colla. ix. ⁊. j.
eo. audiuimus. ⁊. s. de immu. ec. quia pleriqz. Hic nota q̃ ecclesie
restitui debet cui facta fuit iniuria. ar. xvii. q. iiii. si qs in atrio. ⁊. xx
vii. q. i. si quis rapuerit. ⁊ in aut. de san. epi. §. si quis aut. i secūda
columna. ⁊ ecclesia pōt vendicare illā pecuniam. in aut. eo. ti. §. si vero laic⁹.
⁊. §. sed neqz renodochium. arg. contra. j. e. veniens. vbi restituitur ei qui de
dit. Ala. dixit: q̃ in decre. veniens. restituta fuit ei qui dedit ō misericordia:
⁊ hoc quod hic dicit est ius commune. Tu dicas aliter. illa veniens loquitur
de monacho: qui pecuniam dedit pro sua receptione: ⁊ illud ē ius: ⁊ hoc simi
liter. si ergo aliquis det pecu
niā monasterio ut recipiatur
simonia cōmittitur. j. eo. quo
niam simoniacha. ei ergo qui
dedit debz restitui pecunia tā
indigne a monachis accepta
ut cū ea i aliud monasterium
itret: ne sit onerosus secundo
monasterio. ar. xvi. q. vi. ō la
psis. ⁊. xxvii. q. i. si quis rapu
erit. ⁊ vbicunqz sive monaste
rio sive ecclesie seculari pecu
nia taliter data ⁊ accepta fue
rit, put dicit decre. veniens re
stituenda est pecunia ei qui ō
dit. Nec ecclesia uel monaste
rium dz cum tali fraude esse i
lucro: cum ipsi clerici uel mo
nachi i hō ita cōmuniter delin
quunt: cuz ipsi clerici de hoc
sint puniendi: ⁊ ex eodem fac
to penam ⁊ premiū consequi
nō debeant. ut. ff. de neg. ges.
sine hereditaria. ⁊ ex hoc con
tingeret viā fraudibus aperi
ri: quod esse non debet. xcii.
di. puenit. ii. ⁊. xxxv. q. ix. loci
in fi. ⁊ tale lucrū ecclesia non
debet habere. nec possent cle
rici uel monachi penitere: ni
si restituerent quod simonia
ce receperunt. Vel posset di
ci q̃ si clerici seculares sic cō
muniter delinquunt: ecclesie
debet applicari: ⁊ clerici sunt
omnes ab ecclesia remouēdi
Cum vero pecunia datur ali
cui: puta prelato soli uel alii
cuicunqz: ita q̃ ecclesia nō sit
in culpa tunc locum habet qō
prius dicitur: q̃ ille qui pecu
niam receperit debet illaz re
stituere ecclesie: in cuius igno
miniam data fuit. Nec debet ei restitui: qui dedit: ⁊ precipue si sit secularis: i
quo casu intelliguntur autentice predicte. de regulari posset dici: q̃ ⁊ tunc nō
debet ei restitui simpliciter: sed assignanda est secundo monasterio ad quod
transit: ut eo viuente habeat vsum illius. arg. predictorum capitulorum de la
psis: si quis rapuerit ⁊ hoc cum ecclesia fuit in culpa. Ber.

a ¶ Cum essent. promiserat. hec promissio sive pactio illicita fuerat: ⁊ simo
niaca. s. de pac. c. vlt. ⁊. j. e. tua. ⁊. i. q. ii. q̃pio. vnde miles per talem p
missionem non obligatur: quare ipsi. r. imponitur silentium. Si vero sine ali
qua pactione promouisset negocium illius: uel alias seruisset eidem: bene
poterat eum remunerare: sive presentando ipsum ad aliquod beneficium: si
ue etiam alio modo. ar. lxi. di. quid proderit. immo etiam naturaliter erat ei
obligatus. ff. de peti. here. sed si lege. §. consuluit. ⁊. arg. xii. q. ii. hec huius pla
citi. Potest ergo licite quilibet seruire episcopo uel alij spe future remunera
tionis: nec simonia committitur in tali spe: cum sine omni pactione uel cōdi
tione seruiat: dūmodo principaliter hac intentione non seruiat. nec episcop⁹
directe pro hoc seruitio ei prouidere in beneficio intendat: quia sic esset im
unis ab officio ⁊ ab obsequio. i. q. i. ordinationes. ⁊. c. sunt nonnulli. alias nisi
spectaret inde remunerationem: quare seruiret ei: cum ex debito ei non tene
atur: immo qui dignus est: potest sperare episcopatum ⁊ alios honores. lix.
di. si officia. lxxiiii. di. cōsuluit.

b ¶ Silentium. ⁊ bene: quia si ecclesiam tali modo adeptus fuisset: eam renū
ciare teneretur. ut. i. q. i. si quis neqz. ⁊ in aspera pena vel penitentia semp ē:
ut ibi: quam etiam agere non posset ea retenta. s. de accu. inquisitionis.

c ¶ Insinuatum. ingressum. vnde fures sunt ⁊ latrones: quia non intrant
per hostium. s. de iurepa. relatuz. ⁊. xxiii. q. iiii. tres personas. ⁊. i. q. i.
ordinationes. vii. q. i. non furem.

d ¶ Notorium. dicitur tribus modis notorium. s. de coha. cle. ⁊ mu. c. vlt. ⁊ iō
nulla probatio est necessaria. s. de accu. euidentia. ⁊. ii. q. i. de manifesta.

e ¶ Sexta manu. arg. contra. ii. q. v. presbyter si. ⁊. c. si mala. ⁊. c. omnibus. sol.
regulare est: q̃ ipse episcopus debet se purgare cum. xii. presbyteris: presbyt̄
cum quinqz: diaconus cum tribus. vnde versus. Pontificem parum manus
expurgat duodena. Quinta sacerdotem: leuitam tertia. pena Maior ma
iori: minor est adhibenda minori. Quandoqz tamen sunt pauciores. ut. s. de
accusa. cum. p. ii. q. v. omnibus. Quandoqz plures. j. de purga. ca. inter solici
tudines. Hodie vero numerus compurgatorum arbitrarius est secundum

quia legē mortis de longa ꝯualuisse
cōsuetudine arbitrant: nō attēden
tes q̃ tāto grauiora sūt crimia: quā
to diutius infelicē animā tenuerūt
alligatā. Ne igit hec decetero fiāt
uel pro psonis ecclesiasticis dedu
cendis in sedē: uel sacerdotib⁹ isti
tuēdis: aut sepeliēdis mortuis: seu
bñdicēdis nubētib⁹: seu alijs sacra
mētis cōferēdis: seu collatis aliqd
exigatur: districtius ꝓhibem⁹. Si
quis autē cōtra hoc uenire presūp
serit: portionē cū giezi se nouerit
habiturū. ¶ Dez vigilicē. epō.

Cum sit romana: ⁊ infra. Cō
sul. r. t. r. q̃ nihil p ecclesiaz
consecratione potes uel debes pre
ter procurationem exigere.

Dem toletano archiepō.

De hoc autē q̃ epūs cromen.
archid. beneficiū cuidā cleri
co ante electionē suā prioratū dicit
promisisse: ut uterqz cōsentiret eidē
tue prudentie respondemus: q̃ si
manifestū est eundem archidia. et
clericuz ob causam illam promissa
recepisse: aut exinde cōfessi fuerūt
in iure: uel legitime cōuicti: ab al
taris ministerio sunt ꝑpetuo depo
nendi. Si uero id manifestū est:
nec tamen inde cōuicti uel confessi
fuerint: sed tantū publica laborant
infamia: eis canonica purgatio de
bet indici: in qua si defecerint: tan
quā auctores tanti sint sceleris pu
niēdi. Regē aūt ⁊ principes ei⁹ de
bes inducere: ut si qua receperint
a prefato epō ut eius electiōi pre
starent assensum: ecclesie cromen.
sine diminutione restituāt: cum ea
sine graui sue salutis piculo retinē
nō possint. ¶ Dem eboracen. ar
chiepiscopo.

Cum essent in nostra presentia
constituti. r. clericus ⁊ nobi
lis uir. u. qr idē. u. moram diutius
facere nō poterat: p se in cā illa suf
ficiētē ꝯstituit respōsalē. Cūqz ab
ore prefati. r. itellexerimus: q̃ me
morat⁹ miles ꝓmiserat ei dare ec
clesiā: si quoddā negociū eiusdē in
nra posset p̄tia ꝓmouē: ac p hoc
ꝓmissionē ipsā ꝯtinere simoniacaz
prauitatē eidē. r. sup eadē ecclesia
silētiū duxim⁹ iponēdum.

Dem cistren. epō.

Insinuatū est: q̃ in ecclesijs
tui epātus plurimi clerici per
simoniā habere dicūtur ingressū:
⁊ infamia inde respersi. vnde man
dam⁹: quaten⁹ si qui fuerint quos
in predictis ecclesijs publicū ⁊ no
toriū est simōiace itrasse: eos amo
ueas ab ecclesijs taliter acquisitis

¶ Illis autem quorum crimē nō
est publicum ⁊ notoriuz si publica
laborant infamia cū. v. uel. vj. ma
nu sui ordinis purgatiōem indicas

arbitrium iudicis.s.ti.pri.inquisitionis.in fi.

f Priues. Nota q deficiens in purgatione punitur: ut hic patet.t.s.eo.de boc.t.j.de pur.ca.cum.p.Sed purgatio indicitur propter probabilem presumptionem ortam ex fama. Ergo videtur q ex pbabili presumptione possit diffinitiua sntia ferri:quod non est verum. sed ista probabilis presumptio transit ad violentam: ex eo q nõ habz testes sue honestatis.b.

g Emo. quodlibet.i.aliquod de quibuslibet. simile.xv.q.i.mulier.t.s. de condi.appo.veruz.t.i. q.vii. si quis omnem in primo.v.

b Celet. No.q simoniã cõmittit:qui pro aliquo temporali celat peccatum alicuius: quod corrigere uel denunciare tenet epo:sicut simoniacũ est aliquid recipere: ut qui ordinandus est non ordinetur: vel ut electioni quis non consentiat.i.q.i.§.qui autez. t.c. se.ad fi.questionis. Et ẽ hic arg.q celare ẽ aliquid facere si.xxxvi.di.si quis vult. arg. contra.ff.de prescrip.v.solet. t.ff.de condi.ob tur.causã.l. iii.§.vlt. So.illa non tãgunt istam materiam.hic loquitur de iudicio quod fit ad penitẽtiã: ad quod tenetur quilibz: vnde nihil potest quis propt hoc accipere cum sit spirituale illud ò iudicio:quod fit ad furem capiendum:uel seruuz fugitiuum:pro quo põt recipi merces laboris.ber.

i Consanguinitatis.ergo videtur q cõsanguinitas simoniã inducat: quia non refert: an iniustus cordis amor: an sordide preces interueniant. i.q.i.si quis,neqz.

k Communicãs.lxxviii.di. quid est.lxxxvi.di.c.iii.

l Recõciliationis.pro reconciliatione uel absolutione preciũ exigi non dz.j.e.ad aures.

m Utrunqz.s.digne penitẽtem uel minus digne gratia uel fauore adducere ad recõciliationem. Aliud est digne penitentem remouere a recõciliatione aliquo liuore. vtrũqz enĩ istorum simoniacum ẽ t ita respicit istos duos mõs tantum:t quod primo dixit simoniacum est:similiter ut dicitur ibi:uel potest respicere omnia precedentia:ut ista duo vltima quasi pro vno reputent.t quod primo dixit celet t innotescere detractet: quasi idem sit t sic illud vtrunqz potest respicere illa sic coniuncta.ber.

n q Uerelam inconsulto.vnde non valet resignatio.xii.q.ii.sine exceptõe s.de emp.vendi.cum dilecti.

o Concordia.v.q.ii.si primates.t.s.de transac.c.vlt.ubi plures concordantias inuenies de hoc.

p Non potuit.quia nullum spirituale uel spirituali annexum põt vendi vel emi.s.de iurepatro.de iure.s.de pac.cum pridem.t.c.vlt.t.s.de transa. sup eo.t.xvi.q.vii.decimas.ergo nec redimi. Sed hec ratio non videtur habere locum:quia ecclesia uel spirituali annexum potest vendi cum vniuersitate et obligari.s.de iure patro.ex lris.t.c.cum seculum.sed manerium fuit:ut videtur principale:in quo erat ecclesia:t ita potuit redimi tanq̃ accessorium. Dicas q manerium cum pertinentiis suis t ecclesia fuerunt monachis cõcessa ita q neutrum fuit accessorium alteri. Et hoc colligitur bene ex littera: ut ibi dicit in prin.quoddam manerium cum pertinentiis suis t ecclesiam:t ita ecclesia non fuit pertinens manerii:quia separata fuit a pertinentiis: t ita redẽptio q̃tum ad ecclesiam nulla fuit ipso iure. Sed hec ratio non habet locum in manerio:quod bene potest vendi t redimi:t ita hac via non possunt reuocare manerium. Qualiter ergo agent pro manerio? dicas q contractus siue redemptio quo ad manerium nullus fuit ipso iure ex alia causa:quia hoc factum fuit irrequisito capitulo.si.s.de emp.t ven.cum dilecti.t.xii.q.ii.sine exceptione.t hac eadem ratione non tenuit redemptio ecclesie:t ita etiam si ecclesia fuisset accessoria ad manerium:idem esset.

q In possessionem causa rei seruande:si lis non fuerit contestata.s.ut li. nõ pte.quoniã.§.in aliis.t si lis cõtestata eẽt:t non liqueret ò causa: adiudicare in qua si defecerit beneficijs huiusmodi ecclesiarum ppetuo priues eosdem Item.

Emo presbyterorũ exẽnium uel emolumẽtum quodlibet temporale:imo spirituale detrimẽtũ a quocũqz publice peccãte accipiat: ut episcopo uel ministris eius peccatũ illis celet.nec pro ẽspectu cuiusqz psone cõsanguinitatis aut familiaritatis alienis cõmunicãs peccatis: hoc episcopo inotescere detracter: nec quẽquã penitẽtẽ uel minus digne penitentẽ:gratia uel fauore ad recõciliationẽ adducat:t testionũ recõciliatiõis ferat eidẽ: uel quocũqz liuore digne penitẽtẽ a reconciliatiõe remoueat:quia simoniacũ est utrunqz.

Item Vuigorẽ.epõ.t priori de acra.

Querelaz monachorũ de acra recepimus:q cũ ipsi quoddaz maneriũ cũ pinentijs suis:t ecclesiam degeneẽ.a monachis de cardomo:sub annuo censu.xv.libraz fuisset adepti:t inde cartã ab ipsis monachis habuisset:prior eorũ capitulo inconsulto prescriptũ manerium t chartam monachis de cardomo accepta pecunia resignauit. Unde quia prefati mõachi de acra se conquerũtur iniuste grauatos: mandamus:quatenus partib con uocatis:prescriptam causam cõcordia uel iudicio terminetis: scituri q sicut emi non potuit:ita nec redimi ecclesia memorata. Si vo monachi de cardomo legitime citati ad uestram presentiã accedere et iudicio uestro stare cõtempserit uos ipsos monachos de acra ĩ possessionem eorum de quibus cõtroueria uertitur inducatis:nec permittatis eos exinde absqz ordine iudiciario molestari. Item.

A que de auaricia: t infra. Audiuimus q nũmos pro crismate ab ecclesijs extorqueris: quos nunc catbedraticũ aliquãdo pascalem prestationem interdum episcopalem consuetudinem appellatis. Quia uero hoc simoniacuz esse cognoscitur: mandamus:quatenus pretextu alicuius consuetudinis uel prelationis prescriptos denarios nullatenus exigatis.pro certo sciturí q si hoc presumpseritis:periculum ordinis t dignitatis poteritis non imerito formidare. Item.

Ex diligenti tua relatione ĩnotuit:q.b.cant.archidia.te indurit: ut ei homagium faceres: et fidelitatem prestares:ita q ipse tibi bñficiũ ecclesiasticũ annis singulis exbiberet. Unde quoniã buiusmodi obligatio illicita cõtra tue salutis:necnõ t sue pfectũ existit: absolui a nobis instãtius postulasti adijciẽs q ab eo deinceps nihil oino de bñficio acciperes cõstituto. Quocirca nos tuã petitionẽ bonestã t fauorabilẽ attẽdẽtes:te a prefati archid.homagio et fidelitate: presertim cũ hec taliter prestita diuinis t bũanis legibus contraire noscant:absoluimus:ita q ab epõ uel sacerdote discreto penitẽtiam inde cõdignã recipias. Uerum ne aliqua ppter hoc nota uel infamia possis respergi:absolutiõis nostre lras tibi duxim idulgẽdas:quib contra latrantium morsus tutus et tur eis possessio salua qõne ppietatis absentibus.s.de do.t cõtu. put.vbi de hoc.quam possessionem dnt eis defendere iudices: ut dicit in fi.cum remaneant adhuc iudices de illa re vsqz ad diffiniti uam sententiam.s.de testi.ex pte.a.ubi de hoc.ber.

r e A que.crismate nũmos accipe nõ conce dit:imo simoniacũ ẽ:ut.i.q.iii.c.vl.t.j. e.in tãtũ.t.s.e.non satis.t.c.cuz i ecclesie.t.j.e.ad nostrã.

s Appellatis.similis variatio nois bẽtur.j.e.i tãtũ. sz bona denominatio nõ excusat malũ: qz qõcunqz nomẽ imponas simonia ẽ: sicut in vsura.xiiii.q.iii. pleriqz. t.c.esca.b.

t Consuetudinis. Consuetudo ista q̃ tuncunqz longa nõ excusat maluz: imo magis accusat.s.e. satis.t.c.cũ in ecclesie.t.s.ò consue.c. vlt.cũ sit contra ea que in veteri testamento pbibita sũt. t i sui natura mala: ut vendere sacramẽta.i.q.i. qui studet. t.c.sicut eunuchus. secus de illa consuetudine que iducta ẽ ò ius positiuũ.s.ò psue.c.vl.ubi de ĩ.

v Ordinis.s.depositionem: qz pena simoniacoz ẽ depositio:ut.s.e.de hoc.t c.insinuatũ.t.s. de accu. inquisitionis. i. ĩ.ber.

a e Ex diligẽti.obligatio. Obligatio ista turpis fuit t illicita t iõ neqz de iure neqz de facto ligat.s.de pac.c: vlt.t est illud mun ab obsequio indebite ipenso.vnõ simoniã iducit.i.q.i. sũt nõ nulli ppiãlib bomagiũ exigi non dz.j.ò reg.iu.c. vlt.

b Salutis. Juramentũ istud vergit in dispendiũ salutis eterne:qz prestitum ẽ p re spirituali p ecclesiastico bñficio.s.vñ nõ põt fuari.s.ò o.c.fi.t. s.ò iureiu.si vo.t.s.qõ me.cã.cũ dilecti.t.xxii.q.iiii..si aliquid. Alia.

c Nihil oino.alias certe penitentiã agere nõ posset.s.de accu. inquisitõis:qz venia nõ dat nisi correctio.xxiiii.q.ii.legat.xxiii.q.vii. quẽadmodũ.sed penitere nõ põt:nisi renunciet illud beneficium: ut dixi in predicta decre.inquisitionis.

d Diuinis.i.canonicis.sic exponit.iii.q.v.qz suspecti. t.i.q.ii. q̃ pio.t.q.iii.si quis obiecerit.t.c.saluator.uel proprie qz hoc est contra vetus t nouum testamentum.i.q.i.qui studet.

e Humanis.C.de epis.t cle.si quẽq̃.t in auten.de san. epi. circa prin.§.sed neqz.colla.ix. Nota ergo q crimen simonie granissimũ reputatur:exquo diuinis t canonicis t humanis legibus condemnatur.arg.i.q.vlt.c.vlt.ber.

f Absoluimus.ipso iure tamen absolutus erat.vnde expone absolnimus idest absolutum ostendimus: t potius factum respicit talis absolutio.t.

g Discreto. No verbum istud:q discretus penitentiarius est querendus:qui sciat soluere ac ligare de pe.di.vi.qui vult.petita t obtenta licentia prius ppii sacerdotis:alias non debet fieri.j. de pe. t remis.omnis.§.i.ber.

h Infamia.simoniaci enim infames sunt.i. questiõe.iii.c. vltimo. Et hec est talis infamia: q nisi cum eo dispensetur per principem ad aliquod ecclesiasticum beneficium admitti non debet: quo ad deum acta penitentia tollitur argumentuz.ii. questione.iii. §. hinc colligitur.

b Demonstrare. alias nō crederet secum fuisse dispensatum: nisi ostenderet indulgentiam. j. de scisma. c. ii. ber.

a e Si qōnes. religione. In lege dicit: q̃ quidā sub tali reuerē tia retenti: ut nec vez iuramentum prestare velint. C. de fide instru. l. vlt. ad fi. quandoqz dicit verecundia uel timiditas. ff. ō condi. insti. que sub conditione.

b Necessaria. heretici ēt veritatem nolunt iurare. Unde eo ipso tanq̃ heretici reputant. j. de bere. ercōicamus. §. si qui vero.

c Dubitat. si. xxiiii. q. ii. sane q̃ sup. in pn. ⁊ s̄. de rescript. cum cōtingat.

d Muneribus. aliud est munus: ⁊ aliō est donum. ff. de v̄. sig. iter donū. Muneribus dādis attēdas quattuor ista. Quis dans quisue petens: que res: que causa petēdi. Lau. Considerari debet quid offeratur. xix. di. secundum. quale xlix. di. c. penu. ⁊ vl. a quo etiā. ar. iii. q. vii. in grauibus. et p quo. i. q. i. dictuz est. ii. Itē ad quod offeratur. de conse. di. ii. ⁊ dixit. qua intentione. viii. q. i. in scripturis. quantū. xvii. q. i. ananias. et hic cōsideratur quātitas ex persona dātis ⁊ recipientis. vii Seneca. Quidā cinicus petiit a rege antigono talentuz. Respondit rex: q̃ plus q̃ cinic⁹ peter debeat: ⁊ sic fuit repulsus. Petiit denariuz cinicus. Respōdit rex: q̃ minus eēt q̃ deceret regez dare: ⁊ ita turpissimā cauillationem inuenit: qua neutruz daret: cum posset dare talentum tanquam rex: ⁊ denarium tāquam cinico.

e Equum. quādoqz tamē. vi. solidi simoniā inducunt. j. eo. ex tue.

f Nō petenti. ⁊ iō grat⁹. vnde Seneca. Nō gratis accipitur munus quod petenti donatur. vnde illud apostoli. Beatius est dare q̃ accipere. xvi. q. i. predicator. qui enim donat: alium sibi naturaliter obligat. ff. de pe. here. sed ⁊ si. §. consuluit. ⁊ ille cui donatur exhibere reuerentiam donatori compellitur ⁊ obedire. viii. q. ii. illud quidam. Unde versus, Gratius est donum quod venit ante preces. vin.

g Donaret. quod de iure fieri non debet: quia quod ioculatorib⁹ donatur: arti nequissime donatur. lxxxvi. di. donare.

h Intentione. hic interpretatur papa intentionem alterius partis per exteriora aliter non posset diuinare ō intentione alieni cordis: quia nec etiam paulus licet spiritu dei plenus fuerit: potuit diuinare. xii. q. ii. beatus. ⁊ s̄. ut ec. bene. ut nostrum. ⁊ ff. ad. l. acquil. si putator. in fi. ⁊ quod dicit hic.

i Factum fuisse. i. presumitur ⁊ est ar. q̃ per exteriora presumitur de interioribus. s̄. de presump. c. ii. ⁊ iii. ⁊ ita videtur per litteram istam a contrario: q̃ si alia intentione equum cardinali dedisset: alias non daturus: nisi ut posset facilius expediri negocium fratris licet eo ignorante preiudicasset ei. i. q. v. presentium: nisi in odium eius hoc fecisset. j. eo. nobis. uel nisi eo prohibente hoc fecisset. j. eo. sicut. ⁊ recurrendum est in talibus ad intentionem ⁊ ex intentione ista considerantur: ⁊ in incertis locus est cōiecturis: ⁊ non in his que certa sunt. ff. de v̄. ob. continuus. §. cum tra. in fi. Cum enim res certa est sec⁹ fit. ff. loc. sed addes. §. i. ber.

k Qui excutit. i. q. i. sunt nō nulli.

l Precij. que videlicz ad magnam quantitatem nō producantur. ff. de offi. procon. solent. in fi. ⁊ ff. de of. presi. plebiscito. In his enim interpretatur ecclesia simoniam nō cōmitti: q̃ non est verissimile: q̃ propter huiusmodi modica aliquis moueretur ad aliquod iniquum faciendum. b.

m Eniens. de cōsuetudine. i hoc non valet consuetudo. j. e. iacobus. ⁊. i. q. iii. c. vlt. ⁊ talis cōsuetudo dicenda est potius corruptela. j. eo. sicut p̄ certo.

n Restituendam. ar. cōtra: s̄. eo. de hoc. ubi habes quid iuris sit super tali restitutiōe facienda.

o Indigne. simoniace. si. j. e. tua. ⁊. s̄. de pac. c. vlt.

p Maiores. quorum consilio abbas regitur. arg. r. q. ii. eps bēat: vnde graui⁹ puniūtur: q̃ fuerunt actores facti q̃ debebant hoc ꝓhibere. ar. j. ō cleri. ex. mi. latores. xxiii. q. iiii. qui alioz. si. j. e. dilectus. vbi de hoc.

q Suspendēs. de pena istorum regularium: qui p simoniā recipiunt: ⁊ qui recipiūt: bēs. j. eo. quoniam. ber.

r Precipias. Ex eo q̃ dicit precipias: appet q̃ monach⁹ fuit: alias non preciperet. sed videtur q̃ non deberet eē monachus: q̃ istud esset contra substantiam monachatus. ar. s̄. de condi. ap. c. vlt. in tex. ⁊ in glo. que incipit. quod dicit ad fi. ber.

s e Ex tue. sex sol. No. q̃ q̃titas muneris diuersitatē iuris non inducit. xiiii. q. vlt. c. vlt. ⁊. i. q. i. iudices. et c. placuit. ⁊. q. iii. si quis prebēdas sicut i vsura: quicquid forti accedit vsura est. xiiii. q. iii. pleriqz. ⁊. c. esca. alias est sub. c. pleriqz. j. de vsur. ꝓsuluit. ar. ō. s̄. e. ⁊ si qōnes. sol. in tētio ꝓsiderāda ē. furtū. n. sīn affectu furādi nō ꝓmittit. xiii. q. ult. c. ult. sic ēt ē i simonia ut dictū est. s̄. e. ⁊ si qōnes. b.

t Secreto. ii. q. i. si peccauerit. ⁊. vi. q. ii. si tātū. ⁊. s̄. ō tēp. or. ex tuay. ⁊. c. vlt. ⁊. j. e. matthe⁹. alias ꝓhiberi nō pōt: ut dicūt iura p̄dicta: ⁊ hic. Sed ō ar. q̃ coherceri possit. s̄. de tēp. or. ad aures. ubi dr̄ q̃ ō volūtatē p̄latoz suoz subditi ꝓmoueri nō drīt: ergo eadē rōe drīt abstinere. Illud loqtur de regularibus: q̃ ō obediētiā sui p̄lati ꝓmoueri nō drīt: nec habent titulū ratione cui⁹ promoueri debeant: hic loquitur de executione ordinis iā suscepti: a qua sine manifesta cā aliquis remoueri non debet.

v Cohercere. arg. q̃ simoniacus nō est ipso iure suspensus arg. ō. s̄. eo. tāta. ⁊. i. q. i. reperiuntur. de hoc dictum est. s̄. e. accusatum.

x Penitentiam. ar. ō. xxiiii. q. ii. legat. ⁊. xxiii. q. vii. quēadmodū. ⁊. ar. s̄. de accu. iquisitōis. ⁊. j. e. matthe⁹. i fi. So. penitētia q̃tū ad vitā ētnā dari sibi nō pōt: nisi recedat a peccato: ut dicūt iura p̄dicta. ⁊ ō pe. di. iii. penitētes. ⁊ di. v. falsas. tū dāda ē ei: ne idurescat i petō suo. j. ō pe. ⁊ re. q̃ qdā ⁊. xc. di. si qs cōtristat⁹. ar. q̃ fortitā tiore pnie citi⁹ renūciabit ad qō tenet. i. q. i. si qs neqz. b.

a In nostram. ecclesiastico. s̄. e. non satis. cum in ecclesie. ea que. ⁊. j. eo. in tantum. in quibus habes plene de his que hic prohibentur.

b Demonstrare. alias nō crederet secum fuisse dispensatum: nisi ostenderet indulgentiam. j. de scisma. c. ii. ber.

a e Si qōnes. religione. In lege dicit: q̃ quidā sub tali reuerē tia retenti: ut nec vez iuramentum prestare velint. C. de fide instru. l. vlt. ad fi. quandoqz dicit verecundia uel timiditas. ff. ō condi. insti. que sub conditione.

b Necessaria. heretici ēt veritatem nolunt iurare. Unde eo ipso tanq̃ heretici reputant. j. de bere. ercōicamus. §. si qui vero.

c Dubitat. si. xxiiii. q. ii. sane q̃ sup. in pn. ⁊. s̄. de rescript. cum cōtingat.

d Muneribus. aliud est munus: ⁊ aliō est donum. ff. de v̄. sig. iter donū. Muneribus dādis attēdas quattuor ista. Quis dans quisue petens: que res: que causa petēdi. Lau. Considerari debet quid offeratur. xix. di. secundum. quale xlix. di. c. penu. ⁊ vl. a quo etiā. ar. iii. q. vii. in grauibus. et p quo. i. q. i. dictuz est. ii. Itē ad quod offeratur. de conse. di. ii. ⁊ dixit. qua intentione. viii. q. i. in scripturis. quantū. xxii. q. i. ananias. et hic cōsideratur quātitas ex persona dātis ⁊ recipientis. vii Seneca. Quidā cinicus petiit a rege antigono talentuz. Respondit rex: q̃ plus q̃ cinic⁹ peter debeat: ⁊ sic fuit repulsus. Petiit denariuz cinicus. Respōdit rex: q̃ minus eēt q̃ deceret regez dare: ⁊ ita turpissimā cauillationem inuenit: qua neutruz daret: cum posset dare talentum tanquam rex: ⁊ denarium tāquam cinico.

e Equum. quādoqz tamē. vi. solidi simoniā inducunt. j. eo. ex tue.

f Nō petenti. ⁊ iō grat⁹. vnde Seneca. Nō gratis accipitur munus quod petenti donatur. vnde illud apostoli. Beatius est dare q̃ accipere. xvi. q. i. predicator. qui enim donat: alium sibi naturaliter obligat. ff. de pe. here. sed ⁊ si. §. consuluit. ⁊ ille cui donatur exhibere reuerentiam donatori compellitur ⁊ obedire. viii. q. ii. illud quidam. Unde versus, Gratius est donum quod venit ante preces. vin.

g Donaret. quod de iure fieri non debet: quia quod ioculatorib⁹ donatur: arti nequissime donatur. lxxxvi. di. donare.

h Intentione. hic interpretatur papa intentionem alterius partis per exteriora aliter non posset diuinare ō intentione alieni cordis: quia nec etiam paulus licet spiritu dei plenus fuerit: potuit diuinare. xii. q. ii. beatus. ⁊. s̄. ut ec. bene. ut nostrum. ⁊. ff. ad. l. acquil. si putator. in fi. ⁊ quod dicit hic.

i Factum fuisse. i. presumitur ⁊ est ar. q̃ per exteriora presumitur de interioribus. s̄. de presump. c. ii. ⁊. iii. ⁊ ita videtur per litteram istam a contrario: q̃ si alia intentione equum cardinali dedisset: alias non daturus: nisi ut posset facilius expediri negocium fratris licet eo ignorante preiudicasset ei. i. q. v. presentium: nisi in odium eius hoc fecisset. j. eo. nobis. uel nisi eo prohibente hoc fecisset. j. eo. sicut. ⁊ recurrendum est in talibus ad intentionem ⁊ ex intentione ista considerantur: ⁊ in incertis locus est cōiecturis: ⁊ non in his que certa sunt. ff. de v̄. ob. continuus. §. cum tra. in fi. Cum enim res certa est sec⁹ fit. ff. loc. sed addes. §. i. ber.

k Qui excutit. i. q. i. sunt nō nulli.

l Precij. que videlicz ad magnam quantitatem nō producantur. ff. de offi. procon. solent. in fi. ⁊. ff. de of. presi. plebiscito. In his enim interpretatur ecclesia simoniam nō cōmitti: q̃ non est verissimile: q̃ propter huiusmodi modica aliquis moueretur ad aliquod iniquum faciendum. b.

m Eniens. de cōsuetudine. i hoc non valet consuetudo. j. e. iacobus. ⁊. i. q. iii. c. vlt. ⁊ talis cōsuetudo dicenda est potius corruptela. j. eo. sicut p̄ certo.

n Restituendam. ar. cōtra: s̄. eo. de hoc. ubi habes quid iuris sit super tali restitutiōe facienda.

o Indigne. simoniace. si. j. e. tua. ⁊. s̄. de pac. c. vlt.

p Maiores. quorum consilio abbas regitur. arg. r. q. ii. eps bēat: vnde graui⁹ puniūtur: q̃ fuerunt actores facti q̃ debebant hoc ꝓhibere. ar. j. ō cleri. ex. mi. latores. xxiii. q. iiii. qui alioz. si. j. e. dilectus. vbi de hoc.

q Suspendēs. de pena istorum regularium: qui p simoniā recipiunt: ⁊ qui recipiūt: bēs. j. eo. quoniam. ber.

r Precipias. Ex eo q̃ dicit precipias: appet q̃ monach⁹ fuit: alias non preciperet. sed videtur q̃ non deberet eē monachus: q̃ istud esset contra substantiam monachatus. ar. s̄. de condi. ap. c. vlt. in tex. ⁊ in glo. que incipit. quod dicit ad fi. ber.

s e Ex tue. sex sol. No. q̃ q̃titas muneris diuersitatē iuris non inducit. xiiii. q. vlt. c. vlt. ⁊. i. q. i. iudices. et c. placuit. ⁊. q. iii. si quis prebēdas sicut i vsura: quicquid forti accedit vsura est. xiiii. q. iii. pleriqz. ⁊. c. esca. alias est sub. c. pleriqz. j. de vsur. ꝓsuluit. ar. ō. s̄. e. ⁊ si qōnes. sol. in tētio ꝓsiderāda ē. furtū. n. sīn affectu furādi nō ꝓmittit. xiii. q. ult. c. ult. sic ēt ē i simonia ut dictū est. s̄. e. ⁊ si qōnes. b.

t Secreto. ii. q. i. si peccauerit. ⁊. vi. q. ii. si tātū. ⁊. s̄. ō tēp. or. ex tuay. ⁊. c. vlt. ⁊. j. e. matthe⁹. alias ꝓhiberi nō pōt: ut dicūt iura p̄dicta: ⁊ hic. Sed ō ar. q̃ coherceri possit. s̄. de tēp. or. ad aures. ubi dr̄ q̃ ō volūtatē p̄latoz suoz subditi ꝓmoueri nō drīt: ergo eadē rōe drīt abstinere. Illud loqtur de regularibus: q̃ ō obediētiā sui p̄lati ꝓmoueri nō drīt: nec habent titulū ratione cui⁹ promoueri debeant: hic loquitur de executione ordinis iā suscepti: a qua sine manifesta cā aliquis remoueri non debet.

v Cohercere. arg. q̃ simoniacus nō est ipso iure suspensus arg. ō. s̄. eo. tāta. ⁊. i. q. i. reperiuntur. de hoc dictum est. s̄. e. accusatum.

x Penitentiam. ar. ō. xxiiii. q. ii. legat. ⁊. xxiii. q. vii. quēadmodū. ⁊. ar. s̄. de accu. iquisitōis. ⁊. j. e. matthe⁹. i fi. So. penitētia q̃tū ad vitā ētnā dari sibi nō pōt: nisi recedat a peccato: ut dicūt iura p̄dicta. ⁊ ō pe. di. iii. penitētes. ⁊ di. v. falsas. tū dāda ē ei: ne idurescat i petō suo. j. ō pe. ⁊ re. q̃ qdā ⁊. xc. di. si qs cōtristat⁹. ar. q̃ fortitā tiore pnie citi⁹ renūciabit ad qō tenet. i. q. i. si qs neqz. b.

a In nostram. ecclesiastico. s̄. e. non satis. cum in ecclesie. ea que. ⁊. j. eo. in tantum. in quibus habes plene de his que hic prohibentur.

b d De simoniace. remanere. dispēsatiue: q̃ de iure renunciare tenent̃ post q̃ hoc sciuerint: ut. i. q. v. presentiū. ⁊. j. eo. de regularibus. ⁊. c. ex insinuatione. ⁊. c. nobis. ⁊. s̄. de elec. c. penul. Et etiā post liberā resignationem pōt episcopus cū talibus dispensare: ut in eisdem ecclesiis recipiantur. ut dicit. c. presentium. ⁊. j. e. ex insinuatione. Cum illis vero qui simoniam cōmiserunt uel eis scientibus est cōmissa: ēpi dispensare non possunt: sed solus papa. j. eo. nobis. i fi. ⁊. c. penul. de hoc plene no. s̄. de renunc. post translationē. ber.

m Mattheus. maioris. vñ valere debebat electio sua nō obstante alioꝝ contradictione: nisi aliquod rationabile opponeret̃. s̄. de his que fi. a ma. pte ca. cum i cunctis. de hoc no. s̄. de elect. ecclesia vestra. ii.

d Paucis. licet pauci essent: poterant tamen se opponere q̃ forte erant cōtempti. s̄. de elec. quod sicut. ⁊. c. venerabilē. vel aliā exceptionē poterāt opponere electo: forte q̃ erat maritus corrupte: ⁊ ita ius habebant ꝗ dicendi: vnde nihil eis dare debuit. ⁊ quia eo sciente ⁊ non contradicente pecunia data est. simoniacus ē nō obstante voluntate turbata siue coacta. q̃ voluntas turbata siue coacta voluntas est. s̄. de elec. cū inter. r. nisi ex toto esset mente alienatus. xvi. q. i. merito. ⁊ ei est imputandus xiiii. di. quod ait. q̃ malorum mores infirmitas animi non excusat. C. si aduersus delic. l. i. Si vō prohibuisset: q̃ cito non intellexerit hoc nō imputaret̃ ei. j. eo. sicut. ⁊ est ar. q̃ turbata voluntas: voluntas ē sicut coacta. s̄. de elec. cum inter. r.

e Consulis. hoc ideo dicit: quia etiam peccatum occultū erat: vnde illum expresse non poterat ꝓhibere nisi ꝓsulēdo s̄. de tēp. or. ex tua x. ⁊. c. vl. et s̄. e. ex tue. ubi de hoc. ⁊ ꝫ dicat̃ ꝓsulis necessitatē tñ iportat si vult saluari: q̃ nisi renūciet saluari nō pōt: ut dixi. s̄. e. ex tue. i fi. ⁊ hoc idē dicit littera in fi. ⁊ illud ē salubre seu salutare consilium.

f Celeriter. i. in continenti: q̃ ꝗto rem amplius cōtractat: tanto gravius peccat. s̄. eo. cū i ecclesie. sic fur qui semp est in mora. ff. de condi. furti. in re furtiua. §. i. ⁊. l. vlt. ber.

g Sponte. i. q. i. si quis neqz.

h Ad aures. absolutionis. Beneficiū absolutionis cum sit ecclesiasticum ministerium ⁊ spirituale: nihil ē exigendū ꝓ ipso prestādo. s̄. e. ad nostrā. ⁊. c. nemo. ⁊. c. cum in ecclesie. ⁊ iō qui preciū pro ipso recipit simoniacus est. i. q. iii. nō solum. ⁊. c. quesitū. Sed illud pōt dubitari: vtrum si dedisset aliquid ꝓ absolutione simoniā cōmittat: ⁊ pōt dici q̃ non q̃ iniuste absolutio denegatur sibi: exquo satisfecit: cū vexationē suā redimat. j. eo. dilectus ubi de hoc. Unde posset ab eo legitime appellari: cū graue immineat anime periculum. arg. s̄. de appellatis: ut debitus. Nihil ergo directe iudici ꝓ absolutione dari debet. secus si aduersarius ꝓpter illius cōtumatiā fecit sūptus: q̃ illos soluere ꝗ anteq̃ absoluatur. s̄. ut li. non contest. quoniā. §. in aliis. Et idē credo si propter hoc iudex fecisset sūptus ꝓpter cōtumaciā excōicati illos refundere ꝗ anteq̃ absoluat̃: q̃ non dant̃ intuitu absolutionis. arg. j. de sen. excō. sacro. utputa cū iudex ꝓcedit ex officio suo. s̄. de appellatis. cum spāli. sed si iniuste illum excommunicasset: sine omni difficultate absolui debet absq̃ gravamine. j. de sen. excom. sacro.

i d De regularibus. auctoritates. i. q. i. si quis neqz. ⁊. c. qui studet ⁊ in multis. c. eiusdem questionis. ⁊ per totam illam causam.

k Taliter. s. simoniace.

l Dimittant. Nunquid licet simoniaco dimittere ecclesiam sine licentia superioris? argu. q̃ non. s̄. de renunc. nisi cū pridem. §. i. ⁊. c. post trāslationē. §. rursus. sed illa loquuntur tantum in ēpo. circa regulares tene quod dicitur. j. e. quoniam de aliis vero dic q̃ episcopi non possunt renunciare in manibus prelatorum sine licentia domini pape: inferiores renunciant i manibus prelatorum suorum. arg. s̄. de renunc. admonet. qui si nollent recipere resignationem nihilominus cedant: quia nō dimittit̃ peccatum nisi restituatur ablatum. xiii. q. vi. si res. quia furtiuum est beneficiū i. q. i. ordinationes. ⁊ semp est in mora sicut fur. ff. de condi. fur. i re §. i. ⁊. l. vlt.

De simoniace ordinatis certū tibi nō possumus dare respōsum: nisi plenius cognoscam̃ qualiter fuerint ordinati: cū quidā licz secūdū quādam speciē simonie: vt pote ipsis ignorantib̃ simoniace ordināt̃: possunt q̃ simoniaci ñ sūt i suis ordinib̃ remānere. Idem.

Attbẽ cardinalis secreta nobis insinuatione mōstrauit: q̃ cū fuisses ad ecclesie tue regimē deuolūtate maioris partis fratrū electus paucis tibi contradicētibus: quidam amicus tuus de conscientia tua ⁊ voluntate turbata ei: qui magister discordie videbatur: certe quātitatis muñ exoluit: ⁊ sic ꝓtradictio ꝓquiēnit: nunc ārt dubitas q̃ nō sis a labe simonie prorsus immunis: donec i administratiōe voluueris remanere. Quia igit̃ ꝓsiliū requisisti: quid tibi sit faciēdū respōdemus q̃ multū tibi ꝓsulis: si administrationē celeriter ac spōte dimittas illius verbi memor existēs Nil ꝓdest homini si vniuersū mūdū lucret̃: anime vero sue detrimētum patiatur. Idem.

Ad aures nostras peruenisse noueris: q̃ cū. c. de senecuilla pp pecuniā quā debebat viculo fuisset excōmunicatiōis astrictus creditoribus satisfecit: sed excōmunicatoribus. x. lib. pro absolutione querētibus nō valuit absolutiōis beneficiū obtinere. Quoniaz igit̃ idignū ē ⁊ ecclesiastice rationi contrariū. ut absolutiōis beneficio redimat̃. dis. u. mandamus: quatenus si prefat̃. c. debitū soluit: ipsuz gratis facias absolui: si excōicatores id nō fecerint requisiti.

Clemens tertius.

De regularib̃ canonicis: seu monachis nos cōsulere voluistis: qui ꝓ simoniaz ingressum ipsis sciētibus habuerunt. Unde cū sup hoc auctoritates multe reperiūtur expresse: ñ aliud quā statutū ē: rñdemus ut locū quez taliter adepti sunt: oīo dimitāt: ⁊ solitudines seu alia monasteria districtiora adeāt i quib̃ tā execrabilē excessū sine intermissione deploret. Si ārt ignorantib̃ illis pecūia data fuerit: cogas eos ad renūciādū loco eidez: ⁊ p̃ mōz i id ipsū reducere: si ibi absq̃ scādalo potuerint remanere vel in alio q̃ sit de ordine ipso ad fuiēduz deo poteris collocare. Idem.

Ex insinuatione tua nobis innotuit: q̃ pater tũ interuenīte pecunia olim tibi prebende beneficiū acquisiuit. Cūqz ad annos discretionis peruenies accepisses dominice crucis signū: dictā prebēdā i manu ꝓpositi ⁊ fratrū libere resignasti. Sed ijdē tibi compatientes de nouo te in suum canonicum elegerūt: ita videlicet q̃ per electionem istam postremum locū i choro ⁊ in alijs obtineres: ⁊ ifra. Rñ. vt idulgētia: quā fratres tui miseri corditer tibi fecisse noscūtur cōtentus existens ratione prime receptionis nihil audeas i ipsa ecclesia vēdicare. Celestinus. iij.

Nobis fuit ex parte tua ītimatum: q̃ cum quattuor essent a capitulo ꝓstituti qui debebant quēdam eligere in plebanū: amici eiusdem cuius electiōe spes habebatur uni uel omnibus eligētium promiserunt se pecuniaz soluturos: eo tñ ignorante qui huiusmodi promissione interueniente postmodum ē dispensat cum simoniaco. Sed pōt dici q̃ capitulum non dispēsat: sed ipsum eligit per dispensationem episcopi. nam episcopus de cōsilio capituli cum talibus dispensat. i. q. v. presentium. ⁊. s̄. de elect. c. penul. obseruata distinctione ibi circa prelationes. arg. j. c. proxi. in fi. ⁊. s̄. de iudi. at si clerici. ⁊. i. q. vlti. c. vlti. ⁊. i. q. i. erga simoniacos. Contraria intelliguntur: quando ipsimet simoniam committunt uel consentiunt. sed iste simoniacus non fuit. s̄. e. de simoniace ⁊ ideo non fuit indignus misericordia: quia alieno vicio laborauit. C. de natu. libe. legem ⁊ ideo propter vicium alienum dispensatur cum eo.

m Ignorantibus. Isti non sunt simoniaci licz simoniaci promoti: ut. s̄. eo. de simoniace. ⁊ iō pōt in suis ordinibus remanere ⁊ post renūciationē seu resignationez ad beneficia restitui dispēsatiue: ut ibi dicitur: ⁊ hic idem dicit̃. t.

n Ad renunciādū. q̃ aliter agere penitentiam non potest. de pe. dist. v. falsas. ar. s̄. de renunc. nisi cum pridem. §. i.

o In id ipsum. j. e. quoniam. ber.

p Ex insinuatione. interuenīente pecunia. ex pacto. s̄. eo. de h̄ qd̄ eē non debet. j. eo. tua i. q. ii. q̃ pio. ⁊. s̄. de pac. c. vlt.

q Tibi ignoranti. aliter capitulum uel ēps cū eo dispensare nō potuisset. j. c. pxi. in fi.

r Resignasti post q̃ intellexit simoniā fuisse cōmissam: q̃ ad hoc tenebat̃. s̄. c. pxi. ⁊ sic factum alterius ei preiudicat ⁊ sic puniturſ sīn culpa quod est contra illud generale: rem que culpa caret. ⁊ c. s̄. de consti. c. ii. sed hoc est speciale i casu in odiū simoniacorum. q̃ si non punirentur: nimis frequētaretur illud crimen.

s Elegerunt. dispēsatiue. Et ita habes hic ar. q̃ capitulum

t Indulgentia. Ex hoc notatur: q̃ capitulum dispensauit cum isto. sed potest intelligi ut dictum est in ꝓmo. no. ⁊ expone indulgentia. i. gratia: quia non tenebantur eum eligere nisi vellent: ⁊ ita gratiam fecerunt ei.

v Prime. si. ff. de pac. dot. inter socerum. in fi. de sta. ho. l. liber homo. C. de remis. pi. l. vlti. in fi. ⁊. s̄. de renunc. cum inter. p. ⁊ ita habes hic. q̃ actio semel extincta amplius non reuiuiscit. de consecr. di. iiii. queris. ff. de solu. qui res. §. aream. ⁊. C. de remis. pi. cum ex causa. ar. ꝗ. s̄. de appel. cum cessante. ber.

a n Nobis. tamen ignorante. nec ratum postmodum habente: q̃ tunc ei noceret. j. e. sicut. Ala.

b Interueniente. innuitur ex hac littera: q̃ licet pecunia promissa uel data interueniat: si propter hoc ad eum eligendum non fuerunt moti: quem alias electuri erant: non propter hoc est electio viciosa. arg. C. si ex fal. instru. l. iii. ⁊. s̄. de re iudi. cum. i. ⁊. a. ⁊. i. q. vi. §. vl.

Sed verius est: q̃ simonia commissa est: quia constat promissionē interuenisse ante electionem: qualiscunqz fuerit intentio eligentiū: nulla ꝓmissio uel pactio debuit tunc interuenire. ar. c. di. nouit. q̃ habetur ibi ꝓ palea. ⁊. i. q. i. placuit. t.

e Fecisse. Nota q̃ maliciis hominum nō est indulgendum: sic. j. e. licut. ⁊. s̄. qui ma. accu. pos. significante. ⁊. s̄. ō rescript. super litteris. ⁊. c. sedes apostolica. ⁊. ff. de rei ven. in fūdo. ⁊ alterius odio alī ꝓgrauari nō dz. C. de inof. testa. si quis in suo.

d Reprobāda. Et ita alienū factū alii obest: sic alienū factū ipedit vsucapionē bonefidei possessoris. C. ō vsuca. ꝓ emp. l. i. licet enī iste nō peccauerit: electio tñ viciosa ē, ppē eligentes. idē est cū peccāt electores in forma: lz electus nō sit i culpa. s̄. de elec. cumana. ⁊. c. eccl'ia vestra: ⁊ q̃uis ignorauerit iste de illa simonia: ep̄s hac vice cum illo non pōt dispensare. secus in simplici bñficio pī liberam resignationē. s̄. de elec. c. pe.

e Cuiuslibet. i. alicuius. s. s̄. eo. ti. nemo. in pn.

f Dispensationē. potest hoc itelligi: quādo electus simoniā commisit uel alius eo sciente ⁊ ratū habente. vnde ep̄s cum tali dispensare nō potest: qz erga tales nulla misericordia est adhibēda. i. q. i. erga simoniacos. ⁊. s̄. de iudic. at si clerici. ut sic differat casus iste a precedēti. cū eo qui simoniam cōmittit solus papa dispensare pōt: cū ignorātibus dispēsāt ep̄i. ut dicitur. s̄. e. de simoniace. ⁊ plenius. s̄. de renū. post trālationē. uel intellige. §. istū in eodē casu cū pn. Et pma questio fuit quid iuris eēt sup electiōe taliter facta ut ponit in pn. Ultimo adiecit: si talē electionē contingeret reprobari: vtrū episcopus posset cū eo dispensare: ut iterum eligeretur ⁊ ad eandē prelationē: ⁊ respondet q̃ non. ⁊ intellige q̃ non pōt illa vice: qz hoc querebatur. ut dixi. s̄. in pnn. i. R. in fi. et hoc videtur velle illa littera: ut dictum ē per prauitatē simoniacam rē. ⁊ sic refert se ad primum casum. s. quando eo ignorante simonia commissa fuit. ber.

g d Electus. accepit. cuz indebite ⁊ iniuste receperit. i. q. i. nullus episcopus. No. ex eo q̃ precipitur ei restituere quod accepit ei qui dedit: innuit nō esse turpitudinem ex pte dātis ius suum redimere volentis. j. de magist. ꝓhibeas. ⁊ ar. i. q. iii. quesitum. ⁊. j. de vsur. c. i. ⁊. s̄. de feudis. insinuatione. Dicas q̃ ius suum nulli redimere licet in re spirituali: vbi ille qui petit nil habet in re illa: quia simoniā cōmitteret: ut. s̄. e. matthēus. sz agere dz per superiorem. ar. s̄. eo. ad aures. Sed cum ille qui vexat nullū ius hz: nisi qz illum vexat de facto maliciose ⁊ iniuste: dicunt quidā q̃ nullo modo potest redimere. Sed verius ⁊ equius videtur: q̃ cum iniuste vexatur: q̃ possit redimere suam vexationē sine peccato: iuxta illud apostoli. Redimentes tēpus quoniā dies mali sunt. ⁊ hic ē arg. cōtrariū tñ ar. ē. xvi. q. vii. decimas. ubi dicit q̃ episcopi decimas redimere nō dñt a populo: ⁊ tamen populus nō habet ius retinendi. Sol. probi betur ibi q̃ ep̄i decimas nō redimant a rusticis: ne alii inde sumāt exēplum: ⁊ ne propterea credant se habere ius in decimis: vnde cōpellāt rusticos. ⁊ ita intelligitur. c. decimas. Sed nō cōmitteret episcopus simoniā si quandoqz redimeret decimas. Idē dicendum ē de beneficio uel officio iniuste interdicto ⁊ excommunicatione iniusta. s. q̃ non committit simoniam qui dat pro sua restitutione officij: uel beneficij: uel absolutione excommunicationis: uel interdicti: sed ille qui recipit simoniam committit: qui dat nullū ius acquirit sed dat ut ius acquisitum retineat uel redimat: quod licitum est. argu. i. q. iii. quesitum est. ⁊. j. de vsuris. c. i. Si vero iuste sit suspensus: uel excommunicatus: si precium dat ut restituatur uel absoluatur: simonia ex vtraqz parte committitur. s̄. eo. nemo. i. q. i. nullus episcopus. ⁊. §. precedenti. ⁊. s̄. eodem ad aures. ⁊. i. q. iii. non solum.

electus. ⁊ infra. Quia igitur super hoc consulere nos voluisti. cōsul. t. bre. r. q̃ nisi cōstaret illos qui ꝓmissum tale fecerunt per fraudem ī dispendiū illius qui eligēdus erat id maliciose fecisse: [c] quanuis ipse tēpore promissionis conscius non fuerit eius tamen electio tanquam simoniaca prauitate presumpta est penitus reprobanda: [d] ⁊ infra. Ad ultimū quod ī fine cōsultatiōis tue inuenimus: hoc duxim⁹ respondendum: q̃ aliquis in ecclesie cuiuslibet [e] prelatum electus: ⁊ ut dictum ē per prauitatē simoniacā reprobat⁹ ab episcopo suo dispensationē [f] aliquam obtinere de iure non potest. Idem liuoniēsi episcopo. ⁊ priori de ponte fracto.

Electus filius. r. prepositus nobis exposuit: q̃ cum eboracēsi. archid. cuz multis grauaminibus afficere nō cessaret, ꝓmisit ei certā quātitatē pecunie se daturum ut ab ipsius desisteret lesione. ucz dictus archidi. post receptionē pecunie super dignitatibus ⁊ beneficiis suis ab eius molestia nō quieuit. Ideoqz di. u. mandam⁹: quatenus si res ita se habet: archidi. restituere quod accepit [g] si eum contra promissionem [h] suam uenisse constiterit cōpellatis. Idem. iij. abbati de iugo dei ⁊ priori de sill.

Quam nobis parrochiani de uilla franca querimoniam destinarunt q̃ capellanus eorum pro exequijs [b] mortuoz ⁊ benedictionib⁹ nubentiū [i] minus licite pecuniaz ab eis exigit ⁊ extorquet: ⁊ infra. Diu. mādamus: quatenus dictū capellanum: vt a tanta presūptione desistat ⁊ etiam pro excessu satisfaciat: ꝓpetēter [k] moneatis: sibi si obedire noluerit penā canonicā ifligētes.

Dē cantuariensi. archiepiscopo.

Electus filij⁹. a. nūcius tuus pro parte tua proposuit: q̃ cū cant. diocesim visitās ī mōasteriis ⁊ religiosis locis pululasse repereris simoniacam prauitatem: ita q̃ ī eis multi precio sūt recepti: qui potius gratis recipi debuissent: immo etiam ad religionis obseruantiaz inuitari [l] Dubitās igitur an quia multitudo [m] reperitur ī causa seueritati sit aliquid detrahendū. Nos inquisitioni. r. r. respondemus: q̃ si aduersus eos: qui labe fuerit huiusmodi maculati: accusatio coraz te fuerit canonice istituta: postquā crimen ordine fuerit iudiciario patefactuz tam ī dātes [n] quā ī recipientes canonice seueritatis [o] exerceas vltionez. Quod si de hoc tibi per solam inquisitionez constiterit eos qui per simoniacam prauitatem in locis talibus sunt recepti: ab illis amotos [p] ad agēdā penitētiā ad monasteria dirigas artiora: abbatibus

b Promissionē. ergo videt q̃ si cōtra promissionem non venisset: q̃ non cōpelleretur restituere quod talī recepit: quod nō est verum. vnde supple maxime: qz si constiterit q̃ iniuste acceperit: compelleretur ad restituendum: ⁊ crimine concussionis puniretur C. de cōdi. ob tur. cām. quod euitandi. Crimē vero concussionis est: cū quis minatur alicui nisi ita uel ita faciat. ut. xxiii. q. i. militare. ⁊. ff. de cōcus. l. i. ⁊. ii. preterea non dimittit peccatū nisi restituatur ablatum. xiiii. q. vi. si res. ⁊ de pe. di. v. falsas. ⁊ quod possit repetere est arg. xiiii. q. v. nō sane. Item ar. ex hac littera: q̃ nō servāti fidē: fides non est seruanda: sic. s̄. de iureiu. peruenit. Ar. ō. xxxiii. q. v. quod deo patri. ber.

b Quam. ꝓ exequijs. Sz nunquid licitum est sacerdoti recipe pro exequiis? dico q̃ sic: si ei sūptus desunt i. q. i. iudices: ⁊ tamē gratis dicitur celebrare: sicut testis: q̃ recipit sumptus. iii. q. iii. venturis. ⁊ episcopus recipit pro curationem ꝓ consecratione ecclesie. s̄. eo. cū sit romana. ⁊ iudex gratis iudicat: ⁊ tamen recipit sūptus. ff. de offi. ꝓsi. plebiscita. ⁊. s̄. de vi. ⁊ bo. cle. cum ab omni. nec est incōueniens: q̃ clericus locet opas suas cuz non habeat vnde viuat. xci. di. c. i. ⁊. iii. Sz sacerdos qui ex officio suo ad hoc tenetur ⁊ qui habet victū suū suis sumptibus tenetur spiritualia ministrare. de con. di. i. sufficiat. Si tamen cōsuetudo est: q̃ aliquid det in obsequiis mortuoz: ⁊ consimilibus: licet sacerdoti non detur actio ad hoc petēdum: tñ potest cogi populus ad obseruandā honestam cōsuetudinem. j. eo. ad apostolicam. cōsuetudo enim attēditur in recipiēdis muneribus circa spiritualia. arg. i. q. iii. quesitum. ⁊. lxiii. di. agathosa. ix. q. iii. conquestus. ⁊ in auten, de san. epi. §. ꝓ consuetudinibus. colla. ix. io.

i Nubentium. que sacramenta sunt: vnde non reiterantur. s̄. de secun. nup. c. i. ⁊. iii. sic. s̄. eo. cum in ecclesie. ubi de hoc.

k Competenter. restituendo ablata. xiiii. q. vi. si res ⁊ ita si satisfacere vult ⁊ se emendare: nō puniturr: vnde nō videtur simoniā cōmisisse directe: q̃ō si eēt deponeretur. s̄. eo. de hoc. ⁊. c. insinuatū. si nō destiterit: punieī canonica pena: quia poterit ab ecclesia remoueri. ideo noluit papa eum punire si se correxerit: quasi cum eo dispensando.

l d Electus. inuitari. Ex hoc videtur q̃ ī talibus non potest interuenire pecunia: ubi quis est inuitādus. s̄. de pac. c. vl. ⁊. j. e. tua. ⁊. i. q. ii. q̃ pio. ad hoc enim ut ad fidem aliquis conuertatur: bene potest dari pecunia. xxiii. q. iii. c. penul. ⁊. q. vii. q̃ autez. lxv. di. qui sincera. ⁊ sub tali conditione possumus aliquam ducere in vxorem. xxviii. q. i. caue. ⁊ duriori pensione possum aliquem oncrare ut conuertatur ad fidem. xxiii. q. vi. iam vero. Talis enim conditio bona est.

m Multitudo. propter multitudinem detrahēdū ē seueritati. l. di. ut cōstituetur. ⁊. xliii. di cōcessationes. ⁊. xxiii. q. iii. nō pōt. ⁊. s̄. ō tēp. or. c. ii. ubi de b.

n Dātes. ar. q̃ rōe cōseritatis sūia lata ō dātē preiudicat recipiēti. ar. lxxxi. di. tāris dātel. iii. q. vi. hoc quippe. lix. di. ordinatos. ⁊. s̄. de accu. ad petitionē arg. contra. j. de adul. significasti. ⁊. ii. q. v. interrogatum. Dixit io. q̃ tunc preiudicat: quādo sunt pītes ⁊ sciunt causam agi aliter nō. ff. de re iudi. sepe. s̄. de re iudi. c. penul. dic ut dixit vincen. ⁊. r. q̃ preiudicat quando tam accipientes q̃ dantes de hoc accusantur ⁊ conuincuntur alias non. ff. de adul. denunciasse. §. queritur. nisi quo ad presumptionem. ut si ob hoc esset orta infamia: indiceretur purgatio. ar. illius decre. significasti. ber.

o Seueritatis. s. depositionis. s̄. e. de hoc insinuatuz. ⁊. c. inquisitionis.

p Amotos. Hic patet q̃ conuictus de crimine simonie in moduz inquisitionis non deponitur: sed tantum remouetur ab administratione sine beneficio sicut in alius criminibus fit. ut. s̄. de ac. qualiter. ⁊. c. cum dilecti. ⁊. s̄. e. ō regu-

laribus. ōrium tamen habes. s̄. de accu. inquisitionis. ubi de hoc. hodie videtur standum illi constitutioni. j. eo. quoniaz circa regulares simoniacos.

q Officialibus sic. s̄. eo. veniens. Sed quare tantum prelati: ⁊ officiales puniuntur ⁊ non totum capitulum cum oēs in hoc deliquerint: ⁊ omnes de capitulo intelliguntur scire que sciunt eorum maiores: uel administratores. ut. ff. ad municipa. l. municipes. potest dici quod ideo prelati et officiales puniunt: qz eoꝝ cōsilio ⁊ auctoritate oia fiunt. x. q. ii. eps. C. de ap. iudices. ⁊ l. quoniam. vbi officiales puniunt: qz nō restiterunt iudicibus pperam ꝓcedentibus. ⁊ ar. ii. q. vii. quapropter. Sz nunquid collegium ipsuz poterit accusari aut iquiri de crimine ipsius: videt q̄ sic. xii. q. ii. q manumittit. ⁊. s̄. e. veniens. nam vniuersitas cōuenitur ratione metus. ff. quod me. cā. metū. §. ii. ecclesia enim delinquere pōt. vii. q. i. sicut. Sed contra videt q̄ vniuersitas non pōt excommunicari ut ar. xxiiii. q. iii. si habes. j. de sē. ex. romana. ⁊. c. vlt. nec dolum cōmittere pōt. ff. d̄ dolo. si ex dolo. §. sed an. nec vniuersitas dicitur aliquid posse dere. ff. de acqui. pos. l. i. §. penul. Item vniuersitas per actorez uel procuratorem sindicum debet se defendere: sed i crimine non interuenit ꝓcurator. v. q. iii. in criminalibus ⁊. s̄. de ac. veniens. Jo. dirit q̄ vniuersitas non potest accusari uel puniri sed maiores de vniuersitate. ut hic dicitur ⁊. s̄. eo. veniens. T. dirit ⁊ bene q̄ licet vniuersitas siue collegium non possit accusari: potest tamen inquisitio fieri de excessibus collegij: ⁊ canonice puniri pōt: sed illi plus quos magis delicti causa esse constiterit. j. de cler: ex. mi. latores. ⁊ hic. ⁊. s̄. eo. veniens. ⁊. xliiii. di. comessationes. et xxv. q. ii. ita nos. ⁊. ff. de condi. ⁊ demon. municipibus.

r Suspēdas. sed nonne sūt ipso iure suspensi: sic. de hoc dictum est. s̄. eo. accusatum. acta vero pnia restituunt executioni auctoritate pape. ber.

s Taratione. hoc ideo dicit: quia taxatio est quedam venditio. ff. de iure do. plerunqz. §. sint autem. ⁊ quasi quedaz pactio videtur.

t Gratis. j. e. tua. si. xviii. di. de eulogiis.

aut abbatissis prioribus prelatis q̄ buslibet ⁊ officialibus[a] eorundē in iungas penitentiam ꝓpetentem. ⁊ donec illam peregerit eos a sacrorum ordinū executione suspendat[r] iniungens episcopis tuis: ut hanc formā per suas dioc. studeāt obseruare. Illud tamen grauiter recipi poterit: quod fuerit sine taratione[s] gratis[t] oblatum.

Idem prior sancti victoris magistris. i. bonoñ. ⁊. l. modicen. canonicis.

Licet beli summus sacerdos i se bonus existeret: qz tm̄ filiorū excessus efficaciter nō corripuit: ⁊ in se pariter ⁊ in ipsis animaduersionis diuine vindictaz excepit[a] dum filijs[b] eius in bello[c] peremptis ipse de sella corruens fractis ceruicibus expirauit.[d] Ad corrigēdos igitur subditorum excessus tanto diligentius debet prelatus assurgere quāto damnabilius[e] eorum offensas desereret i correctas: ꝓtra quos ut de notorijs[f] excessibus taceatur ⁊ si tribus modis ꝓcedi possit: per accusationem videlicet: denūciationem ⁊ inquisitionē ipsorum: ut tamen in omnibus diligēs adhibeat cautela sicut accusationez legitima precedēt debet inscriptio:[g] sic ⁊ denunciationem caritatiua correctio ⁊ inquisitionem clamosa debet insinuatio preuenire. Descendam[h] inquit dominus: ⁊ videbo vtrum clamorem qui venit ad me: opere cōpleuerint tunc enim clamor peruenit ad prelatū: cū per publicā famā aut insinuationē frequētez subditorum sibi referuntur excessus: ⁊ tūc debet descendere ⁊ uidere. i. mittere ⁊ inquirere: utrum clamorem q̄ venit veritas comitetur. Nā iuxta canonicas sāctiones[i] si quid de quocunqz clerico ad aures prelati per uenerit: quod cum iuste possit offendere: non facile credere nec ad vindictam eum res accendere debet[k] cognita: sed coram ecclesie seniorib̄ diligenter ē veritas perscrutāda: vt si rei poposcerit qualitas: canonica districtio culpam feriat delinquentis: nō tāquā sit idē accusator ⁊ iudex[k]: sz quasi fama deferēte vel denunciante clamore sui officij debituz exequatur eo semper adhibito moderamine: vt iuxta iudicij formam[l] sententie quoqz forma dictetur. Cum igitur de abbate pomposiano ea nobis frequēter insinuata fuissent: que ab honestate regulari nimium dissonabāt: monachis ad pñtiam nostrā accedētibus quidam ex ipsis nobis ipsū de simōia periurio dilapidatione: ac insufficientia detulerunt[m]. Cōtra quos: cū idē abbas exciperet: q̄ denūciationem huiusmodi fraterna correctio secundū regulā euangelicā[n] nō precesserat: ⁊ ipsi cōstāter assererent: q̄ correctionē huiusmodi premisissent: licet ad probādū hec duoruz monachoꝝ iuramēta fuissent exhibita: quia tamen sup hoc ipsi nōdū cōtēdere desistebāt: nos vt predixi mus frequētibus clamoribus excitati: ex officio[o] nostro voluimus inquirere de premissis omnes monachos: qui vel cum ipso uel contra ipsū accesserāt: iuramenti vinculo astrigētes: ut de ꝓpositis[p] plenam quā scirēt exponerēt veritatē quoꝝ depositiōes cū i scriptis redacte cū publicate fuissent: sup illis ceperūt multipliciter disputar. Quia vero tū ex assertiōe mōachoꝝ tū ex ipsis abbatis cōfessione cognouim[q]: q̄ idē ñ modicā sūmā pecunie relictā a predecessore suo expēderat: ⁊ in alia sūma maiori monasteriū obligarat: nos eū q̄si de dilapidatione[q] ut hic patet Joannes.

b Descendam. ii. q. i. deus. omnipotens. ber.

i Sanctiones. lxxxvi. di. si quid vero.

k Judex. non enim potest quis esse accusator ⁊ iudex simul uel accusator ⁊ testis. ii. q. i. in primis. ⁊. c. multi. ⁊. iiii. q. iiii. c. i. ⁊. ii. nisi in cā denunciationis. xi. q. iii. precipue. ⁊ s̄. de testi. i omni negocio. ⁊ idem videt i causa matrimonii. xxxv. q. vi. episcop[s] in synodo sed ille talis accusator siue testis non sufficit: nisi testes inducant. io.

l Formam. sic. s̄. d̄ accusa. qualiter. versus fi. ⁊ ibi expositū est. ⁊ ita iudex sēper fm finem: ad quem quis agit: formabit sniam hoc est depositionis in accusatōne remotiōis ab administratione in inquisitione penitentie peragende in denūciatione. s̄. de ordi. cogn. cuz dilect[s]. ⁊. s̄. de except. c. i. ⁊ s̄. de accu. sup his. ⁊ ff. de nego. gest. pōpom[s]. §. in negociis in fi. ff. cōmu. diui. ut fundus. arg. contra. s̄. de conce. preben. ex parte. ubi iudex aliter sentēriat q̄ allegaretur. s̄. de accu. iquisitionis. i. ꝓ. ibi soluitur. Item ꝓtra. ff. de edi. edic. bouem. §. aliquando. ibi dicitur: q̄ licet sit actum quanto minoris iudex tamen potest condemnare ac si esset actū redibitoria.

m Detulerunt. i. d̄nunciauerunt: ut sequētia probant ibi.

n Euangelicam. s̄. d̄ iudi. nouit. ⁊. ii. q. i. si peccauerit.

o Ex officio nro. prelatus debet purgare ꝓuinciam. s̄. d̄ offi. or. c. i. ⁊. s̄. d̄ accu. qualiter. ii. ⁊. xxxv. q. vi. episcopus in synodo. ⁊. s̄. d̄ accu. sicut olim. ff. de offi. presi. l. iii. ff. de suspec. tu. l. iii. §. preterea. et nō quod dicit: q̄ illi qui venerant ad denunciandum inquisitionez testes admissi sunt. sic. s̄. de elec. in causis. ⁊. s̄. de renun. post translationem. argu. contra. s̄. de accu. cum. p. ⁊. s̄. de elec. innotuit. ad fi. sed hoc non nocet: quia in illa cum. p. repelluntur ꝓpter inimicitias ⁊ mutuas accusationes. hic secus: quia hic non erant inimici denunciatores: alias non admitterentur. vnde possunt perhibere testimonium in inquisitione quia exquo admittuntur ad vnum et ad aliud. vincen.

p Propositis. s. criminibus predictis: de quibus denunciatus fuerat. ⁊ clamor ad papam peruenerat: plenam ⁊ meraz debent dicere veritatem. s̄. de acc. qualiter. i. §. forma. ber.

q De dilapidatione. Qui enim denunciatur de dilapidatione suspectus. interim dum cognoscitur de dilapidatione: debet interdici ei omne genus alienationis. ⁊ si merito est de dilapidatione suspectus: dandus est ei coadiutor: sine cuius consilio nihil faciat de his que pertinent etiam ad administrationem temporalem. s̄. de accu. c. vlt. ⁊. s̄. de of. deleg. venerabilis. vbi plene habes qualiter procedatur in causa huiusmodi. Hoc tamen scias: q̄ talis qui remouetur ob dolum: infamis efficitur: secus si ob culpam. C. de suspe. tu. l. vl. Item quid si alia crimina non probarentur contra istum abbatez:

r Suspēdas. sed nonne sūt ipso iure suspensi: sic. de hoc dictum est. s̄. eo. accusatum. acta vero pnia restituunt executioni auctoritate pape. ber.

s Taratione. hoc ideo dicit: quia taxatio est quedam venditio. ff. de iure do. plerunqz. §. sint autem. ⁊ quasi quedaz pactio videtur.

t Gratis. j. e. tua. si. xviii. di. de eulogiis.

a Licet beli. excepit. i. recepit. sic. xxiii. q. v. non est nostrum. s̄. ut lite non cōtesta. quoniam. §. penul.

b Filiis. s. ofin ⁊ finees.

c In bello. quod habuerunt filij israel cum philisteis. t.

d Expirauit. xxxviii. di. legant.

e Damnabilius. lxxxi. di. dictum est. ⁊. s̄. de of. or. irrefragabili.

f Notoriis, in notoriis nō est necessarius accusator uel testis uel inquisitio uel denunciatio. s̄. de ac. euidentia. ⁊. ii. q. i. de manifesta. ⁊. c. scelus. sic. s̄. de ac. qualiter. ii. nec est purgatio indicenda. j. de pur. ca. cum dilectis. t.

g Inscriptio. ex hoc patet: q̄ ubi agitur in modū accusationis nō debet precedere admonitio. ad quid enim fieret admonitio. cum etiaz post pniam posset accusari ⁊ deponi si esset conuictus. ut. xxxiii. q. ii. admonere. ⁊. xxv. di. p̄mum. Sed vbi de crimine ciuiliter agitur ad penitentiaz: precedere debet admonitio. ⁊ sic loquuntur illa decre. ii. q. vii. accusatio. ⁊. c. se. ⁊. s̄. de accu. c. ii. Item ubi agitur ad pēnā excōmunicationis precedere debet admonitio. xvi. q. vii. omnes decime. xvii. q. iiii. de presbyterorum. xii. q. ii. idigne. ⁊. j. de sen. exc̄. sacro. Sed in pecuniariis causis non ē necessaria admonitio: licet sit ar. contra. C. de pig. debitoris. sed illud intelligitur ex honestate: ⁊ sic possent intelligi predicta capitula. ii. q. vii. accusatio. ⁊. c. se. Sed cum agitur in modum inquisitionis non est necessaria admonitio: sed sufficit sola fama: uel clamor.

numquid si vellet reddere ecclesiam indemnem: remaneret in administrationem abbatie? videtur q̃ sic. s̃. de re. ec. non alie. si quis presbyterorum. ⁊. s̃. de elec. q̃ sicut. vbi hec q̃stio expeditur. dic ut ibi:
r ¶ Indifferenter. videtur: q̃ hec duo crimina pariscentur q̃tũ ad accusationem ⁊ testimonium. xv. q. iii. sane. Item quia simonia est maius crimen q̃ heresis. i. q. i. eos. ⁊ infamis efficitur ut. i. q. iii. si quis prebendas. immo maius ē omnibus aliis criminibus. j. c. pri. et i. q. vlt. in. c. vlt. sed in heresi quilibz admittitur: ergo multo fortius in simonia quilibz admittitur. s̃. e. tãta. lxxix. di. si qs papa. ⁊. ¶. ō epis. ⁊ cleri. si quē q̃. de hac materia dicitur plene. s̃. de accusa. cum. p.

s ¶ Alia pena. quia i crimie lese maiestatis capite quis puniturr. vi. q. i. §. verum ȳ. si quis cum. Item iura paternorum sepulchrorum adimũtur. ff. ō suis ⁊ le. bere. l. i. §. interdum. Item non sunt lugēdi. ff. de reli. ⁊ sũp. fune. minime. que pena nō spectat ad simoniacum: sed deponitur cum nota i famie. i. q. i. reperiũtur. ⁊ ea. q. iii. c. vl. ⁊. ¶. de epi. ⁊ cleri. si quē q̃. vincen.

t ¶ Distinguenduz. hoc ideo dicit: quia per testes crimia p̃bantur ⁊ nō per accusatores vnde non omnes qui admittũtur ad accusanduz: debēt admitti ad testificanduz. s̃. de testi. decetero.

u ¶ Probandas. s. cōspirationes ⁊ inimicitias capitales. j. c. proxio. vbi hec exponuntur.

x ¶ Que probate. i. quibus probatis. j. c. pri. alias nō habēt verbũ. si. vii. q. i. qualiť. ⁊ illud euãgelii: illi saciati cesset murmuratio eoꝝ.

y ¶ Uiderentur. in si. bus⁹. c. remote sunt ille exceptōes. s. ꝯspirationes: ⁊ inimicitie: furtũ ⁊ adulterium ⁊c̄. ut in. c. sequentibus. ber.

a ¶ Per tuas. casus. In precedenti decre. dicitur q̃ abbas pomposianus plures exceptiones opposuit contra testes inductos contra ipsum super crimine simonie: ⁊ papa quasdam admisit quasdam uero non. vnde videbatur: q̃ testes criminosi admitterētur in crimine simonie. Quesitum fuit a papa: qualiter decre. illa esset intelligenda. Respondet papa dicens: q̃ illam decret. licet beli. edidit: ad cuius intelligentiam sic distinguit. Primo circa modũ agendi: vtrum agatur de crimine simonie criminaliter aut ciuiliter ⁊ si ciuiliter agatur: vtrum de rigore aut equitate. Secundo distinguit circa personam contra quam proceditur: vtrum sit regularis an secularis. ⁊ si sit regularis: virum sit inferioris gradus: aut excellentioris dignitatis: ⁊ an ille idem sit bone opinionis: uel male fame: ⁊ utrum etiam possit puniri de facili an sine scandalo non possit condemnari. Tertio distinguit circa personas testium. Utrum sint honesti uel criminosi: uel emendati de crimine: an adhuc perseuerent in ipso: ⁊ an ipsi testificentur ex caritate uel odio. Quarto que crimina obiiciantur testibus: vtrum eadem uel minora an paria uel maiora. Quinto an adsint alia adminicula que adiuuent testes. Recollige illos quinqz modos q̃tum ad alteram partem. Si ergo agatur ciuiliter de crimine simonie: secundum equitatem: ⁊ p̃sona contra quaz agatur sit regularis ⁊ inferioris gradus: ⁊ male fame: ⁊ de facili possit puniri: ⁊ adsint alia adminicula: ut contigit in abbate pomposiano: qui est persona regularis ⁊ grauiter infamatus: ⁊ qui de facili potuit remoueri: contra talem personam secundum lau. testes qui emendati sunt de crimie: uel secundum alios qui adhuc i crimine perseuerant cum aliis adminiculis: utputa furti adulterii que sunt minora crimina: ⁊ qui ex charitate deponunt ⁊ habent alia adminicula: admittuntur in crimine simonie propter criminis enormitatem. ⁊ testes tales admissi fuerunt contra illum abbatem pomposianum non obstantibus exceptionibus furti ⁊ adulterii. alias vero exceptiones idest ꝯspirationes ⁊ inimicitias capitales papa probandas admisit: quia eis probatis patet q̃ ex odio testificantur. ⁊ sic debet intelligi decre. premissa licet beli quantum ad testium receptionem contra simoniacam prauitatem: quia ille abbas grauiter infamatus: ō nunciabatur simpliciter secũdum equitatem: ut remouerettur solũmodo ab abbatie administratione ⁊ de facili poterat remoueri. vnde ipse non expectata sententia cessit. ergo intellige a contrario: si persona contra quam taliter agitur de simonia: non sit talis: tales testes nullo modo admittuntur.

suspectum ab administratione abbatie duximus suspendenduz: ⁊ qz simonia multis modis contra ipsũ abbatem videbatur esse probata: ipse contra testes multas exceptiones opposuit: super quib⁹ fuit multipliciter disputatum: alijs asserentibus in crimine simonie sicut i crimine lese maiestatis omnes indifferenter: tã ifames quã criminosos nō solũ ad accusãdũ sed etiaz ad testificandum admittendos: cum instar publici criminis ⁊ lese maiestatis procedat accusatio simonie: alis ecōtrario respōdentibus: q̃ licz hec duo crimina quantum ad accusationem: quasi paria iudicentur: differunt tamen in multis: cuz alia pena pro vno ⁊ alia pro altero inferatur: ⁊ inter personas accusatorũ ⁊ testium sit vtriqz distinguendum cum non per accusatores sed testes crimina comprobentur. Ne vero vel innocentie puritas confusa succumberet vel simonie prauitas effugeret impunita: nos equitate pēsata illas duntaxat exceptiones oppositas probãdas admisim⁹: que probate non de zelo iusticie sed de malignitatis fomite procedere uiderentur.

Item.

Per tuas litteras nobis intimasti: te dubitare super quadaz epistola decretali quam nos asseris edidisse de testibus admittēdis cōtra simoniacaz prauitatem. Nouerities igitur q̃ nos illam epistolam que sic incipit: quanuis ad abolendam nequaquam edidimus: sed aliam que sic incipit. licet beli: nos edidisse fatemur. Ad cuius intelligentiã credimus distinguendum: utrum is contra quem agitur de simoniaca prauitate: denuncieť simpliciter aut criminaliter accusetur ⁊ utrum agatur secundum iuris rigorem: an secundum temperantiã equitatis. Itez utrum ipse sit regularis qui iam renunciauerit mũdo an secularis: qui adhuc in mundo existit: ⁊ an iferioris gradus an excellentioris sit dignitatis. Ad hec utrum ante fuisset clare opinionis ⁊ bone fame: an grauiter infamat⁹ ⁊ ualde suspectus: ⁊ utrum de facili possit puniri: an sine scandalo nequeat cōdemnari. Preterea utꝭ testes sint honesti an criminosi: ⁊ an sint emendati de crimine: an adhuc in crimine perseuerent. Rursus si crimina sint eadem uel minora: an paria uel maiora: utrumue testes ex zelo iusticie: an ex malignitatis fomite deposuisse credantur. Deniqz utrum ad prauitatem simoniacam detegendaz sola dicta testium inducantur an alia etiaz adminicula suffragētur. Hec omnia sunt ad intelligentiam illius epistole distinguenda. Ille quidem pōposianus abbas: qui iam pridez renunciauit mundo: erat de simonia periurio dilapidatione: ac isufficientia grauiter infamatus. Cunqz per monachos qui iurauerant per

b ¶ Ad abolendam. quam habebaſ olim eodem titulo in secunda compilatione.

c ¶ Prauitate. preterea idem videretur de alio crimine excepto: ut hic distinguitur circa modum agendi. ber.

d ¶ Simpliciter. idest in modum denunciationis ⁊ inquisitionis. ber.

e ¶ Excellētioris. puta episcopus regularis: cum quo non est taliter procedendum propter maius scandalum. Sed quare hoc dicit: cum in iudiciis non debeat attendi dignitas alterius. iii. q. ix. c. vlti. et equalitas seruanda est in iudiciis. ¶. ō prori. sacro. scri. in sacris. li. xii. Respondeo ꝗ ideo dicit propter maius scãdalum ⁊ reuerentiam ordinis excellentōris: ⁊ absurdum videretur: si taliter remouereť episcopus sicut abbas: ⁊ non ita de facili proceditur cōtra maiorem sicut contra minorem. argu. s̃. de accusa. qualiter. ⁊ quando. ii. ⁊ ubi maius scandalum seu periculum vertitur: cautius est agendum. xlii. di. quiescamus. vii. questione. ii. c. vlti. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ii. ⁊ aliter puniuntur maiores: aliter minores. xxiiii. questione. i. qui contra pacem. ⁊. xlv. distinc. cum beatus. Joannes.

f ¶ Infamatus. si. ii. q. i. in primis.

g ¶ Sine scandalo. ut ex hoc facilius admittantur uel repellantur. argu. xxiii. q. iiii. non potest.

h ¶ Uel minora. hoc ideo dicit: quia si sint eadem crimina: utputa simonia eadem de qua agitur non admittitur: quia socius non admittitur. s̃. de testi. veniens. quia socius non admittitur.

i ¶ An paria. hoc ideo forte dicit: quia licet repelli omnino non possint: cum sint emẽdati: q̃to maiora crimia eis objiciunť: tãto minor fides eis adhibeť.

k ¶ Fomite. hoc dicit propter inimicos capitales ⁊ conspiratores. qui non debent admitti. ut. j. dicitur. ber.

l ¶ Adminicula. quia sine aliis adminiculis ⁊ presumptionibus viles testes in crimine simonie non sunt audiendi: quia vilibus sine tormentis credi non debet. iiii. questione. iii. v̄. si ea rei. ⁊. ii. q. i. in primis. ⁊ quia a tormentis non est incipiendũ. ff. de questi. l. i. ⁊. j. de regu. iu. cum in contēplatione. tan.

m ¶ Distinguenda. Hec est intentio precedentium distinctionum. aut enim agitur criminaliter: aut ciuiliter. Si criminaliter: ⁊ tunc testes criminosi etiã in exceptis criminibus contra neminez audiuntur: siue accusatus sit bone fame siue male. si vero agitur ciuiliter: tunc contra secularem prelatum non sũt audiendi uel admittendi criminosi testes nisi sint emendati de crimine: ⁊ tũc admittuntur de equitate non de rigore. nec etiam tunc audiuntur: nisi adsint alia adminicula. sed contra regulares prelatos infamatos inferioris gradus admittuntur criminosi: si ciuiliter agitur de equitate: sed non de rigore ⁊ cuz aliis adminiculis. ⁊ hoc intellige in testibus. ad accusanduz vero bene admittuntur infames contra illum qui est male fame. ut. s̃. e. tanta. io.

n ¶ Insufficientia. propter insufficientiam remouetur prelatus ab admini-

stratione.s̄.de eta.⁊ qua.c.vlt.⁊.xviii.q.ii.si quis abbas.

o ¶ Cōspirationes.conspiratio enim grauissimum crimen est:ita ꝙ mereꝰ deponi.xi.q.i.coniurationum.⁊.c.conspirationum.⁊ ibi in subuersionem status alterius conspirant.vnde tanq̄ inimici repellendi sunt ⁊ eis consentientes.ut capitulis predictis.⁊.s̄.de re iudi::um.i.⁊.a.

p ¶ Capitales. Propter alias vero non remouetur quis a testimonio .iiii.q.iii.§. item i criminali . ibi tamen non determinatur de qua inimicitia ⁊.ff.de arbi.licet insti. de ercu.tuto.§. inimicitie . ⁊ leuis offensa non adimit legatum. ff.de adimen.le.l.iii.in fi.sed minor fides eis adhibetur.i auten.de testi.§.si vero quis dicat.colla.vii.C.de testi. auten.si dicatur. Tamen si inimici ⁊ conspiratores redeant in amicitiam post reconciliationem videtur quod possint admitti: quia ⁊ legatum per capitales inimicitias uel aliaſ grauissimas interuenientes adimitur:sed si redeant in amicitiam: reintegratur legatum.ff.de adi.le.l.iii.in fi. et l.se.ita tamen q̄ non in eo negocio uel causa pro qua conspirauerunt: ⁊ reconciliatio non sit recens. argu.iii.q. v. accusatores.

q ¶ Adulterii.⁊ sic opponebantur minora crimina. Sed nunquid periurus admitteretur? dicendum est q̄ non quantumcunqz sit emendatus:quia qui semel est periurus ad iuramentum amplius non auditur.xxii. q.v.paruuli.⁊.s̄.de presump.litteras.ii.q.vii.non potest.quia presumitur q̄ iterum deieraret.argu.ff.de accu.si cui.§.hisdem.⁊.vi.q.i.quicunqz.⁊ est expressum.s̄.de testi.testimonium.ber.

r ¶ Pro nihilo.ut.i.q.vlt.c.vlt.⁊.eo.tanta.ber.

s ¶ Debilitarent.⁊ ita testis qui fuerit criminosus licet sit emendatus non facit plenam probationem:nisi adsint alia adminicula.criminosus enim semper habet caput vulneratum.i.q.i.ventum.quia ⁊ si peniteat: quedam tamē irregularitas manet que non aboletur per penitentiaz.l.di.illud.i.q.vii. si gs omnem.⁊.ii.q.iii.§.hinc colligitur. lau.debillitarentur dicta talium testium si hoc probarentur.sed hec non probantur:quia alia adminicula aderant aliaſ si nulla fuissent adminicula:non sufficerent dicta eorum.⁊ est argu. q̄ nō debet quis admitti ad probandum quo probato non prodest.C.de proba.ad probationem.si.s̄.de offi.deleg.cum contingat.

t ¶ Ex toto.cum iam essent emendati de crimine.⁊ dic presertim.i. tantum. non enim crederem testem infamem esse admittendum contra infamatum nisi alia indicia precederent:cum a tormentis non sit incipiendum.j. de reg. iu.cum in contemplatione:nec tales admittuntur sine questione.ii.q.i.in primis.ad fi.⁊.v.q.v.illi qui.lau.

a ¶ Presertim.i.tantum.secundum alios tenetur proprie.

b ¶ Emendati. Sic enim testis emendatus est de crimine:admitti debet si ciuiliter agitur.ut hic patet.⁊ arg.l.di.quia tua.⁊.c.domino sancto. ⁊ hoc verū intellige:si eum ex illo crimine non comitetur infamia:⁊ nisi in crimine periurii qui etiam si sit emendatus:non admittitur.s̄.de testi. testimonium . sed si criminaliter agitur:non admittitur etiam si sit emendatus.ut in decre. testimonium.⁊.vi.q.i.qui crimē. Item ex hoc videtur q̄ si testis cui obiicitur crimen ut repellatur:si vult probare se emendatum q̄ debeat audiri : cum iā nō sit criminosus.s̄.de excep.deniqz.ubi de hoc.⁊ argu.iii.q.vii.qui sine.

c ¶ Talem.scilicet regularem inferioris gradus ⁊ male opinionis: qui de facili potest puniri:qualis fuit abbas iste.⁊ respicit secūdā distinctiōez .s̄.v̄.ite3 vtrū ipse regularis.⁊c̄.pro altera parte tātū.

d ¶ Taliter.s.ciuiliter:cū agitur i modum inquisitionis fm temperantiam equitatis:prout sequitur in littera.⁊ respicit primam distinctionē.s̄.circa p̄n. v̄.vtrū is.⁊c̄. Et ita tales testes contra talem prelatum admittuntur : cum ciuiliter agitur fm equitatem.ergo a contrario sensu colligitur : q̄ si agatur criminaliter aut etiam ciuiliter fm rigorem contra regularem ⁊ infamatum . ut dictum est:non admittuntur tales testes qui non sunt emendati etiā cū aliis adminiculis i crimine excepto ⁊ multominus si agitur contra secularem etiā ciuiliter ⁊ scōm equitatem:quia tunc tales testes non admittuntur ⁊ sic maiꝰ est priuilegium clericorū q̄ monachorū:quia i eodē modo agēdi alii testes admittūtur cōtra clericos:⁊ alii cōtra monachos.ar.vi.q.i.lege.⁊.c. alia est cā. Et.xciii.di.a subdiacono. Sed ar.p̄.ii.q.i.i primis.ubi indistincte dicit nō distinguendo inter regularē ⁊ secularē sed illud loquitur in accusatione: ⁊ sic pz q̄ si agatur criminaliter p̄ secularē aut etiā regularem infamatum de crimine simonie:siue de crimine excepto:tantū honesti testes admittuntur: ⁊ sufficit si sint emendati:⁊ hoc de equitate.videtur tamen per decre.grego.q̄ de iure ⁊ nō de equitate admittēndi sunt testes emendati etiā sine aliis adminiculis:cū agitur ciuiliter de crimine sine aliqua distinctione.s̄. de testi.testimoniū.ergo i simonia multo fortius cū sit crimē exceptum:quoniā i aliis sunt admittēdi testes emēdati:nisi i periurio uel nisi eos infamia comitetur:ut ibi dicitur:nisi tu velles eā reducere ad equitatē secūduz istam. Sed ꝓtra potius videtur:ut.s.ipsa reducatur ad illā tāq̄ ad posteriorez. ff.de leg.nō est nouum . ⁊ sic non hīt locū premisse distinctiones. Ultima pō prime distinctionis tollitur.s.vtruz agatur secundū iuris rigorez.⁊c̄.⁊ sic remanet:vtrum agaꝰ criminaliter an ciuiliter ut si ciuiliter admittuntur testes emendati secunduz tenorez illius decre.predicte. Secunda distictio tollitur ex toto.s.vtruz ipse sit regularis:⁊c̄.⁊ illa distinctio que fit circa personas testiuz remanz. Ergo hoc remanet inquirendū: vtrum agatur criminaliter uel ciuiliter de crimine. Et vtrū testes sint honesti: quibus crimina obiici non possunt:ut illi tantum admittantur : si criminaliter agitur: aut fuerint criminosi ⁊ emendati:ut si agitur de crimine ciuiliter:illi bene admitti possunt secundum decre.predictam.⁊ sic difficultas huius decre.parum valet.vel dic q̄ illa decre. testimonium. intelligitur cum agitur ciuiliter ⁊ de crimine non excepto.⁊ tunc ō iure cōmuni tantum testes emendati de crimine recipiuntur . hoc intelligitur cum agitur de crimine excepto simonie : scilicet ciuiliter:⁊ tunc recipiuntur testes viles ⁊ infames contra infamatos de equitate:⁊ non de rigore:qualis fuit iste abbas contra quem tales testes recepti fuerunt de equitate tantum: cum aliis adminiculis. ut hic patet.argu.opti.s̄.de testi.c.vlt. Et hoc dixit tan. ⁊ io.lau.cōtra.ut.s̄.in notu.cum iam essent.⁊ cetera.⁊ istud presertim secundum io.⁊ tan.ponitur comparatiue.lau.exponit presertim.i.tantū. ⁊ sic vtraqz decre.remanet in suo loco.⁊ hoc innuunt ista verba.tales contra talem taliter duximus ⁊ cetera.⁊ dic tales scilicet viles ⁊ criminosos contra talem infamatum ⁊ irregularem taliter.s.ciuiliē ⁊ de equitate non de rigore.

e ¶ Admittēdos.verba ista sic expone secundum lau. tales.s. testes emēdatos de crimine furti adulterii.⁊ consimilium criminū:qui ex charitate testificantur sine aliis adminiculis secundū lau . uel si nō sunt emendati admittuntur cum aliis adminiculis.ut dicitur i fine glo.secundum alios.⁊ respicit distinctionē.s̄.v̄.preterea.⁊.v̄. vtruz ne testes pro altera parte.⁊ sequentem.v̄.deniqz.

f ¶ Ciuiliter.quo casu admittuntur mulieres.s̄. de testi. quoniam. ⁊.c.tam litteris.

g ¶ Amoueretur.fm euangelicam veritatem.s̄.de accu. qualiter.

h ¶ Leuioribus.sic.s̄.de accusat.qualiter.in fi.quia non ita pingue ius habent regulares sicut seculares.argu.s̄.de statu.mona.cuz ad monasterium.ar.eo.ti.c.ii.in fi.vel potius:quia non est tantum scādalum ꝓ remotione regularis sicut secularis.⁊ hoc est de cōsuetudine approbata.ut dicit.l.in fi.c.

i ¶ Amoueri.vbi quis remouetur ꝓpter fraudē infamis est : secꝰ si propter simplicitatē.ff.de suspec.tuto.l.iii.§.qui ob segnitiez.⁊.C. eo.ti.l.vlt.nisi sit patronus.insti.de suspec.tuto.i prin.si vero nō ex primatur an per fraudem vel per simplicitatem aliquis amoueatur non est infamis.ff.eo.he enim cause.vincen.

k ¶ Cessit.⁊ ita qui timore probationis cessit:nō habebit aliquod priuilegium.argu.xxiiii.dist.c.vlti. Sed nunquid iudex debet desistere ab inquisitione propter ipsius cessionem.argu.q̄ non.ff.de iudi.si quis postea. Argu.contra.ff.de suspec.tuto.l.post finitam . qz nec dolum facit qui rem deserit:ut litem effugiat.ff. de alie.mu.iu. causa fac.l.item si res.§.i.⁊ qui diffidit de iure suo licite cedi. liti.s̄. de postul.prela.bone.⁊ iam finem inquisitionis consecuti sunt inquisitores:quare non debent amplius procedere inquisitores : nisi ut habeāt ratam cessionem.sic.s̄.de elec.dudum.i fi.

l ¶ Sicut tuis.canonicā.Hic habes expresse q̄ electio pōt fieri de aliena ecclesia.de hoc no.s̄.de elec . cuz inter canonicos.

Tales igitur contra talem[c] taliter[d] duximus admittendos[e] non secundum rigorem iuris fz fm temperātiam equitatis:cū ageretur non criminaliter vt deponeretur ab ordine sed ciuiliter[f]: ut ab administratiōe amoueretur[g] tanquam immeritus ⁊ damnosus. Et vtriqz tales prelati ex leuioribus[h] causis possunt ab administratiōibus amoueri:[i] sicut quorundaz religiosorum approbata cōsuetudo deposcit.unde predictus abbas nō expectata sententia quasi male cōscius sibi cessit[k].

Dem abbati iemblacen̄.

Sicut tuis litteris intimasti: cū in iemblacen̄: ecclesia fueris monachus:fuisti tandem promotꝰ ad regimen ecclesie floren̄. verum abbate iemblacen̄. post sublato de medio:ipsa que prius te filium habuerat in patrem per electionez canonicam te uocauit. ⁊ quia pastore carebat leodien̄ ecclesia cathedra

m Ad coloniensem. Sed quare hoc? nonne capitulum ecclesie cathedralis potuit eius electionem confirmare ⁊ ei dare licentiaz ministrādi? arg. q̄ nō. lxxi. di. fraternitatem. xxiiii. di. presbyteri. sed verum est q̄ vacante ecclesia capitulum potest huiusmodi electiōes confirmare. s̄. de maio. ⁊ obe. cum olim. vbi de hoc. sed hoc potest esse de consuetudie metropolis ecclesie: q̄ ad metropolitanum accedāt.

n Anathematis. Ar. q̄ abbas cōfirmatus possit excommunicare quod verum est ⁊ prior etiā s̄. de ma. ⁊ obe. cuz in ecclesiis. ⁊ hec fuit sententia excommunicationis. ⁊ nō communatio. ut sequentia probant. et sic est arg. q̄ per talia verba: prohibeo sub interminatione anathematis sub excommunicatione seratur sententia. ar. ad hoc. s̄. de locato c. i. ⁊. j. de eo qui fur. ordi. rece. Sed dicas: q̄ excommunicatio non fuit facta sub hac forma verborum: sed expresse excommunicauit: q̄ contra facerent sub hac forma: quicunqz soluerit aliquid illum excommunico ⁊ ita sub interminatione excommunicationis facte sub conditione lata fuit hec sententia: ⁊ sententia excommunicationis sub conditione potest ferri: et qui contra facit est excommunicatus. j. de sen. excom. a nobis. ⁊. s̄. de appel. p̄terea. ⁊ papa refert hic factum per istaz formam. vnde si dicatur sub itermināt̄ōe vel sub pena excommunicationis: precipio. non est excommunicatus qui contra facit. ⁊ sic est comminatio tantū. ⁊ hoc probatur. s̄. ō iurepatro. relatum. §. i. ⁊. s̄. ne cleri. vel mona. clericis. ⁊ sic intellige omnia illa iura. lxiii. di. salonitane. et predictas decre. s̄. de loca. c. i. ⁊. j. de eo qui fur. or. rece. c. i. ⁊ alia cō similia. de hoc etiā dicitur. j. de sagit. c. vno. ber.

o Exoluerunt. forte bono zelo: sed non secundum scientiam. et ita erraverunt. g.

p Canonū. i. q. v. presentiū. s̄. e. de regularibus. ⁊. c. ex insinuatōe.

q Prebere. quia sepe qui tacet consentire videtur. liii. di. si seruus sciente. C. de nup. si ut proponis. ⁊ sic iste abbas consensisse presumeretur si postq̄ intellexerit non contradixisset: sicut econuerso videtur contradicere qui expresse non consentiat. de conse. di. iiii. cuz pro paruulis. ff. de procu. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de fui. vrb. p̄. iuiiū. s̄. de bap. maiores. ō. fi. argu. ff. de regu. in. qui tacet. vincen.

r Quoniam pro q̄. sic ecōuerso q̄ pōnt̄ p q̄. iii. q. v. q̄ suspecti.

s Consanguinitate. s̄. de eta. ⁊ qua. tuam.

t Imputari. dixit vincē. q̄ hoc intelligitur cuz aliquis iaz est electus: ⁊ eo ignorante: ⁊ reclamante datur pecunia confirmatori. si autem nondum esset electus: licet eo reclamante daretur pecunia electoribus obesset electo. quia per pecuniam eligitur: nisi dantes hoc facerent in odium eius. ut hic. ⁊. s̄. eo. uobis.

lis ad colonienſ̄ ecclesiā que tua ē metropolis. proficiscens ipsius auctoritate: ⁊ ī iemblacenſ̄. ecclesia interim ministrasti. Ceterū postquā in leodienſ̄. ecclesia fuit episcopus institutus: is a te requisitus electionem de te factam noluit confirmar̄ Verum cuz hec fieri pro exorquēda pecunia comperisses: sub interminatōe anathematis vetuisti: ne pro facto huiusmodi aliqua pecunia offerretur sed quidam de fratribus te inconsulto ⁊ ignorante contra excommunicationis a te facte sēntiam venientes promiserunt pecuniam ⁊ etiam exoluerunt ⁊ sic ab episcopo inuitatus institutionē ab eo accepisti libere quemadmoduz postulabas: ⁊ infra. Quāuis autez secundum sacrorum canonum p̄ istituta etiaz paruuli qui cupiditate parentum ecclesias per pecuniam sūt adepti: eas ⁊ dimittere teneantur: quia tamen longe diuersum est nō prebere q̄ consensum ⁊ expressuz aliquid prohibere: taliter duxim̄ respondenduz: quoniam r̄ ex eo q̄ cōtra prohibitionem ⁊ voluntatez tuam: a qua postmodum minime recessisti aliquis te penitus ignorāte promisit pecuniaz ⁊ exoluit: presertim cum is nulla sit tibi consanguinitate s̄ coniunctus: nihil debet tibi ad penam uel culpaz sicut credim̄ imputari t̄: nisi postea consenseris ū pecuniam soluendo promissaz aut reddendo soluram. alioquin contingeret q̄ alicuius factum insidias inimico parantis x̄ ei damnosum ȳ existeret: cui penitus displiceret: ⁊ sic aliquis de fraude sua commodū reportaret. z̄ illos autem qui dederunt pecuniam uel etiaz receperūt in tantum constat esse culpabiles: q̄ si excessus eoz̄ esset ecclesie manifestus: que non iudicat de occultis a̧ pena essent canonica feriendi.

Dem decano beluacenſ̄.

v Consenseris. nam si consensisset: simoniam commisisset: quia consentire est quandocunqz consentire ⁊ ante ⁊ post. i. q. i. eos. in fi. ⁊. q. iii. si quis prebendas. ⁊. c. si quis obiecerit. quia in maleficiis ratihabitio retro trahitur. et mandato comparatur. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiens. ⁊. s̄. de resti. spo. cum ad sedem. in fi. ⁊. ii. q. i. notum. ⁊ ita fm canones possum habere ratuz: quod nō meo nomine gestum est. ix. q. ii. lugduni. ⁊ fm leges. ff. de negoc. gest. si pupilli. §. item queritur. Quidam dicunt: ut tan. q̄ aliquis potest habere ratum: sed simoniam non cōmittit q̄ quis graviter peccet. arg. j. c. proxi. ⁊ in hoc q̄ dicit pecuniam solvēdo potest esse arg. q̄ non sit simoniac̄ per solam ratihabitionem.

x Parantis. sic. ff. si quis cau. l. ii. §. vlt.

y Damnosum. quod esset iniquum: cum peccata tantuz tenere suos auctores debeāt. C. de penis. sancimus. ⁊. s̄. ō bis que fi. a ma. par. ca. que fuit. ⁊ non debuit alius alterius odio pregrauari. ff. de in of. testa. si quis suo.

z Reportaret. quod cē nō debet: immo quandoqz punitur in eo in quo deliquit. s̄. ō iurepa. pastoralis. ⁊. s̄. de immu. ec. c. vlt. ber.

a Ut Vla nos. pactio. i. q. ii. q̄ pio. ⁊ supra de pac. c. vltimo.

b Conuentio. ⁊ modus ēt s̄. ut ec. bene. c. vno. ber.

c Rogans. Nota q̄ aliqs potest rogare: ut in canonicū admittatur. de huiusmodi p̄cibus no. s̄. de eta. ⁊ q̄li. tuā.

d Consentiant. i. sine aliqua pactione vel mala intentione. Hic enim patet: q̄ eo tempore quo quis recipit potest aliquid offerre cessante omni conditione ⁊ pacto. sed contra videtur: q̄ non liceat tempore receptionis. argu. i. q. i. emēdari. ne quod gratis fieri debet pro precio fieri videatur. ⁊ sic videatur habere speciem mali a qua etiam abstinendum est. j. eod. audiuimus. s̄. ō vita ⁊ honest. cleri. cum ab omni ⁊ est argu. ad hoc. i. q. ii. q̄ pio. in fine. vbi dicit: ac postmodū: ⁊ cetera. Sed verum ē: ut hic dicitur. q̄ tempore ingressus potest dari aliquid ⁊ licitum est: dum tamen cesset pactio ⁊ conditio: ut hic dicitur. ⁊. s̄. de probationi. in presentia. ⁊. s̄. de succes. ab intesta. cum dilectus. ⁊. s̄. eo. dilectus. ii. in fine. nec ideo minus donatio gratuita dicitur argu. ff. manda. si remunerandi. argu. i. q. i. iudices. xviii. di. de eulogiis. ⁊ argu. ff. de offi. p̄ cons. solent. §. vlt. ⁊. s̄. eo. dilectus. ii. in fi. alias dare siue ante: sine post simonia est. i. q. i. eos. in fi. Sed caveat ille qui recipit: ⁊ qui dat: ne sub specie talium munerum fraus committatur. i. q. i. si quis neqz. ⁊. j. sequitur. to.

e De manifestis. s̄. c. pri. in fi.

f Culpabiles. non dicit simoniaci: ad parem tamen penam tenentur: propter intentionem cum opere subsecuto. s̄. de biga. nuper. vnde isti simoniaci non dicuntur quantum ad ecclesiam: nisi velis dicere q̄ sola intentio facit hominem simoniacum. argu. i. questione. i. qui studet. ⁊. c. reperiuntur. ⁊. i. questione. iii. non solum. sicut sola spes lucri facit hominem vsurarium. xiiii. questione. iii. c. i. ⁊. argu. infra de vsuris. consuluit. Tan. dicit q̄ sola pactio facit aliquem simoniacum. argu. huius decret. ⁊ supra. ut ec. bene. ut nostrum. Joan.

g Per tuas. Quorundam quibus credere non debuit. xxxiii. distinc. habuisset. argu. lxxxvi. di. si quid vero. Arg. contra: q̄ illud dicimur scire quod ab aliis audiuimus. xxii. q. v. hoc videtur. ber.

Ua nos duxit discretio consulendos: ⁊ infra deuotioni. t. r. r. q̄ si quis clericus cum conditōe uel pacto largiatur aut offerat bona sua: ut illa postmodū pro prebenda retineat: ⁊ in canonicum admittatur: huiusmodi oblatio uel receptio fieri non poterit sine vicio simonie: cum in talibus omnis pactio a̧ aut conuentio b̧ cessare debeat iuxta canonicas sanctiones. Si vero pure ac sine pacto ex conditōe qualibet offerat: rogās ç humiliter ut in canonicum admittatur: ⁊ bōa sua retinere sibi liceat pro prebenda: ⁊ clerici eiusdē ecclesie pure cōsentiant: ḑ huiusmodi preceptio fieri potuit absqz scrupulo simoniace prauitatis. Licet autem taliter duximus respondendum. quia nobis datum est de manifestis ȩ tantummodo iudicare: si tamen is qui talē donationem facit: ea intentione ducatur: ut per temporalia bona que offert: spiritualia valeat adipisci: ⁊ clerici qui eum in fratrez admittūt non essent cum nisi commoda temporalia perciperēt: admissuri: sine dubio tam ille: quam isti apud districtum iudicem qui scrutator est cordiuz ⁊ cognitor secretorum culpabiles f̧ iudicantur.

Dem priori cantuarienſ̄.

Per tuas litteras intimasti: q̄ cum. b. in quadam domo cartusienſ̄. ordinis suscepisset habituz monachalem: a dioce. episcopo fuit in subdiaco. ordinat̄ ſz postmodum didicit ex relatione quorundam ģ: q̄ episcopus multotiēs commiserat vicium simonie: pp̄ quod idem monachus in suscepto formidat ordine ministrare nolēs ab eodem episcopo ad superiores ordines promoueri. ⁊ infra. Nos igitur respondemus ut idem in ordine sic suscepto secure mini /

b Ministret. cum non constet ei illum simoniacum esse: alias si sciret illum simoniacum stultus esset: quia simoniacus non habet executionem. ut supra eodem tanta. vnde eam dare non potest. Preterea dixit ioan. q licet quis committat simoniam: non perdit eo ipso executionem: nisi sit simoniacus in ordine. Alii dicunt contrarium: q omnis simoniacus ipso iure suspensus est. ut. i. questione. reperiuntur. t. c. quibusdam. Illud videtur verum: q siue ordinem siue beneficium adept? est per simoniam: impedit ordinis executionem etiaz post peractam penitentiam supra de accusat. inquisitionis. ii. ⁊ ⁊. Preterea si iste nescit, p vero illum esse simoniacum: quare papa non dicit ei exp̄s se q recipiat ordines ab eodem: ut auferat ab eo errorez suum videtur q ei laqueum injiciat: quod esse non debet. xxvii. questione. i. c. vlti. So. papa non debet ei dicere: q reciperet ordines ab ipso si habet super hoc conscientiaz lesam: nec papa eius conscientiam posset mutare: nisi ipsemet eam mutaret: quia vis animo fieri non potest. xxxii. questione. v. §. i. ⁊. c. i. ⁊. ii. vnde dicit papa consulendo potius quam precipiendo: ut cōtra conscientiam non promoueatur ab illo episcopo nisi primo illam deponat. quia qui facit contra conscientiam edificat ad gehennam. xxviii. questione. i. §. ex his. Et supra de restitu. spo. litteras. ⁊ supra de prescript. quoniam omne. Sed numquid potest aliquis recipere ordines ab eo: quem scit simoniacum in ordine? dico q non: ⁊ recipiendo ordines ab eo non recipit executionem: cum ordinator non habeat executionem. supra eodem tanta. ⁊. i. questione. i. reperiuntur. ⁊ potius debet pati excommunicationem quam recipere ordines ab ipso. infra de sen. excommu. inquisitioni. argumē. Si vero aliquis ignoranter etiam recipiat ordines a tali simoniaco: in ordine non recipit executionem: nisi cum eo dispensetur. i. questione. i. si quis a simoniacis. ⁊ supra de ordi. ab eo qui renun. epis. c. i. ⁊. ii. q si eam non habent: alijs eaz dare non possunt. i. questione. i. c. i. ⁊. c. qui perfectionem. ⁊. q. vii. daibertum. ber.

i Nisi tantum. crismate. sic supra eodem ea que. vbi habes similem variationem nominis. Pro crismate vero: uel oleo nihil est accipiendū. s̄. eo. non satis. ⁊ qui contra fecerit pena canonica punitur. ut hic dicit: que ē pena depositionis cum nota infamie. i. q. iii. c. vlti. ber.

l Anticipant. excogitata fraude de tempore ad tempus.

m Variant. talis variatio nominis non prodest: quia quodcunque nomen imponant: simoniam committunt sicut in vsura. xiiii. questione. iii. pleriqz. sic enim faciunt vsurarij: nunc appellant lucrum: nunc emolumentum: quandoque penam in fraudem. argu. ff. si cer. peta. lecta est. sic. C. de libe. causa. inbemus. Ber.

n Qui prius. emptor enim prius tenetur offerre precium quam venditor ei rem tradat. ff. de ac. empt. ⁊ ven. iulianus. §. offerri. sed si neuter habet fidem alteri: precium ⁊ res deponatur apud sequestrum. ff. de solu. si soluturuus. Joan.

o Gratis sit gratia. i. q. i. c. i.

p Culpa. arg. q delictum subditorum imputatur prelato. sic. s̄. de offi. ordi. irrefragabili. ubi de hoc. ber.

q Consuetudinem. in talibus enim non excusat consuetudo. Sed potius accusat. supra eodem non satis. ⁊. c. cum in ecclesie. quia male consuetudines tempore non confirmantur. in autē. ut nulli iudi. §. i. colla. ix. ber.

stret[b]: sed contra conscientiam ad superiores ordines non ascendat: ne forte edificet ad gehennam: lz ex eo q conscientiam nimis habuerit scrupulosam: in difficultatem huiusmodi sit collapsus: quam vtique non euadet: nisi deponat errorem.

Dē cantuariensi. archiepiscopo.

Nisi tantum peccatis exigentibus corda quorundā simoniaca prauitas deprauauit: ⁊ infra Sane peruenit ad audientiaz nostram: q cum olim quidam suffraganei tui pro crismate certam consueuerāt accipere pecunie quantitatem: non metuens penaz canonicam: ⁊ correctionem tuam eludere cupientes: tempus faciende solutionis anticipant[l]: recipientes in media quadragesima: quod recipere consueuere post pascha: et ut causam recipiendi dissimulent: nomen denariorum variant:[m] denarios quos prius crismales secundo pascales dicebant: consuetudinem medie. xl. nuncupantes: ⁊ infra. Cum vero expressius exprimat uēditionis speciem: qui prius[n] recipit precium quam rez conferat preciosam ⁊ gratis[o] sit gratia conferenda: mandamus. quatenus taliter excessus corrigas supradictos suffraganeos tuos: ⁊ officiales eorz a tam illicita exactione compescens q aliorum culpa[p] tibi ob tuam negligentiam non imputetur ad penam. Prauam illam consuetudinem[q] de tua prouincia studeas abolere: per quam pro ecclesiarum investitura[r] archidiaconi marcham argenti: minores uero decani uaccam albam sibi dari postulant: uel certam solui pecunie quantitatez.

r Investitura. pro qua nihil est dandum. supra eodem. cum in ecclesie. nec pro aliquo sacramento spirituali: ut ibi dicitur. nec pastum nec pastellum quis dare debet. i. questione. iii. si quis prebendas. Ber.

s Per tuas. intellexit. propter hoc non excusatur: ut bene sequentia notāt quia potuit consulere peritiores. xxxvii. di. §. vltimo. ff. de iurisd. ⁊ facē. ignorā. l. regula. §. sed iuris. b.

Idem.

Per tuas nobis litteras intimasti: q cum. d. lator presēntium uellet in subdiaconum ordinari: ⁊ certum titulum non haberet: quendam presbyterum exorauit: ut ipsum ad ecclesie sue titulum presentaret. quod cum ille facere recusaret: ipse illi firmiter reprohibuit: q nunquaz si presentaret eūdem: in ecclesia sua aliquam peteret portionem: ⁊ sic ad presentationem eius extitit ordinatus nec se in hoc egisse aliquod illicitum intellexit[s] ⁊ infra. Nos inqui. t. t. r. q nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum[t] nec ad superiores ascēdere. nec in suscepto debet ordine ministrare[u].

t Dispensatum. sic infra eodem. c. penul. vbi etiam imponitur pena ordinatori. presentatori ⁊ presentato. ⁊ ita dispensari potest cū simoniaco in ordine. Argu. contra. i. questione. i. erga simoniacos. ⁊. c. si qs neqz. sed illa capitula loquuntur in dignitate. ⁊ non negatur quin possit cum talibus dispensari. sed nulla misericordia est adhibenda i dignitate seruanda quin oporteat eos renunciare: quia penitentiaz ordine vel beneficio retento agere non possunt. i. questione. vii. requiritis. ⁊ supra de accu. inquisitionis. i. ⁊ ⁊. Quis possit cum talibus dispensare dictum est. supra eodem. de simoniace. ⁊ melius. supra de renunc. post translationem. de pena istorum dicitur infra eodem. c. penul. ⁊ quis cum talibus possit dispēsare.

Idem.

Consulere: ⁊ infra. Quicunque vice dominatum vel aliam ecclesiasticarum rerum administrationem[a] per pecuniam obtinēr uoluerint: tam ementes quam uēdentes cum simone percelluntur: ⁊ ab illa ecclesia in cuius contumeliam dare pecuniam ⁊ accipere uoluerunt[b] iuste excluduntur.

Idem in concilio generali.

Sicut pro certo didicimus: ī plerisqz locis a plerisqz personis quasi columbas in tēplo uendentibus fiunt exactiones ⁊ extorsiones turpes ⁊ praue, p consecrationibus episcoporum benedictionibus abatum ⁊ ordinibus clericorum: estqz taxatum quantuz sit illi uel illi quantum ue alteri uel alij p soluendum: ⁊ ad cumuluz damna ⁊ supra de pactis. c. vltimo. ⁊. i. questione. ii. q̄ pio. tuz quia per subreptionem voluit ordinem adipisci. argu. xxiii. distinc. quando. et s̄. de elec. cum dilecti. Joan.

u Ministrare. triplici de causa: tum quia fuit hoc mun? a lingua. i. questiōe. i. sunt nonnulli. tuz quia nulla conditio debet interuenire. ut supra eodem tua

a c Consulere. administrationem. Quod hic dicitur intellige per id quod habes. i. questione. iii. saluator. circa medium capituli. ubi habes: q nulla administratio ecclesiastica potest vendi uel emi prepositura economi officium vicedominatus aduocatia siue castaldionatus: ⁊ iudicatura. aut quelibet alia administratio. ⁊. c. si quis episcopus. in prin. cause.

b Voluerunt. Argu. q sola voluntas facit hominem simoniacum. i. questione. i. qui studet. Sed hoc non credo: q sola voluntas facit hominem simoniacum dummodo contenta sit suis terminis. infra eodem. c. vltimo. licet alias peccet: ut ibi. sed hic non fuit contenta suis finibus: immo processum fuit ad actum. ⁊ hoc notatur p hoc q dicit tam ementes q̄ vendentes: uel ad studia emendi processerunt quantum in eis fuit. vnde tanquam simoniaci iudicandi sunt. i. q. i. qui studet. ⁊ sic intellige quod dicit in fi. voluerunt.

c Sicut per consuetudinem. Fingunt enim tales: q in consecratione aliquid licite petitur: non pro consecratione: sed pro consuetudine argumen. lxiii. distinc. quia sancta. ⁊. c. agathosa. ⁊. i. questione. iii. quesitum. ⁊ in auten. de sanctis. episco. §. pro consuetudinibus. colla. ix. sed hoc non est verum nec excusat consuetu

do in huiusmodi spiritualibus vendendis: immo magis accusat. s. eo. non satis. ⁊. c. cum in ecclesia: vbi talia reprobãtur. Joan.

d Giezi ⁊ simone. Giezite dicuntur a giezi seruo Elisei: qui primo in veteri testamento vendidit gratiam sanitatis naamam principi assyriorum. Unde venditores spiritualium proprie dicuntur giezite. Simoniaci dicuntur a simone mago: qui postea in nouo testamẽto voluit emere gratiam spiritus sancti. i. q. i. qui studet. ⁊. c. cito turpem.

Q Uoniaꝫ paupertatis. pretextu enim pauperis nõ debet quis operari peccatum mortale: sed potius quelibet mala pati. xxvii. questione. v. ita ne. ⁊ supra ō bis que vi metusue causa fi. sacris. nec eo pretextu ignoscendum est illis. ff. de ritu nup. palam. §. non est. Posset dici ꝙ si ita pauperes sunt: ꝙ nõ possunt ibi alias aliquo modo aliquem recipere: quia nõ haberẽt ibi victum: sub hac forma possent recipi: non habemus: quid demus tibi ꝓ victu nisi tu portes tecum vnde viuas: dum tamen hoc nõ dicatur in fraudem ⁊ sine aliquo pacto. arg. i. questione. ii. si quis propter hoc ioan. sed tutius est: ut nullo casu taliter aliquis uel aliqua recipiatur.

f Expellatur. videtur intelligendũ cum distinctione illius decreta. supra eodem dilectus. ut si directe actum sit contra tales in modum accusationis ꝙ deponatur. si in modum inquisitionis: fiat ꝙ hic dicitur. sic distinguit illa decre. dilectus. Item argu. contra. supra. de accusa. inquisitõnis: ubi deponitur simoniacus in modum inquisitionis. Credo ꝙ hodie stãdum sit huic constitutioni circa regulares simoniacos ut pena ista solummodo imponatur qualitercunqꝫ constet de crimine: ut in artiori monasterio ad agendam perpetuã penitentiam detrudatur sine ordinis sui executione: cum alias penitentiam agere non possunt. i. questione. vii. requiritis. argumen. s. de accu. inquisitionis. ⁊ satis intelliguntur depositi. nam extra claustrum morari non debent: ne damnabiliter euagentur. ut. j. dicitur. ⁊ argu. s. de regulari. ⁊ transeun. c. vlti. Sed nunquid restituitur ei pecunia? potest dici ꝙ sic. s. co. veniens. de hoc dictum est. s. eo. de hoc. Quid si non inueniuntur artiora monasteria? nihilominus mutabunt ea. ar. lxxxi. distinc. valet. vel si visum fuerit renunciabunt locis suis. Et denuo restituentur in illis dispensatiue. prout sequitur infra de aliis qui ante statutum sunt recepti: ut perpetuam penitentiam ibi agant.

g Perpetuam. sic. i. q. i. reperiuntur. ⁊. c. si quis neqꝫ. sic heretici cum redierint ad agendam penitentiam in perpetuum carcerem detrudunturj. de hereti. c. penul. quia ⁊ simonia dicitur heresis. vi. q. i. sed licet. ber.

b Multitudinem. ut propter hoc detrahatur seueritati. sic. j. de cler. excõmi. latores. ⁊. s. de tempo. ordi. c. ii. ber.

i Per ignorantiam. sic. s. de loca. c. i. sic. lxxxii. dist. proposuisti.

k Audiuimus. persoluatur. Nunquid talis dicitur simoniacus qui sic soluit pecuniam? videtur ꝙ non: qꝛ redimit ius suum. ut. s. eodẽ dilectus. ubi plene de hoc sicut licitum est alicui corrumpere accusatorem suum ut. ii. q. iii. §. notandum. Joan.

l Specie. argu. i. q. i. emendari. ⁊. s. ō vita ⁊ bone. cleri. cum ab omni.

m Duplicata. sic. s. de censi. procurationes. in fine. ⁊. s. de immu. ec. quia plerique. ⁊ in auten. de sanc. epis. in secunda columna. §. si vero laicus. colla. ix. ber.

n A Apostolicam. pietatis. pretextu pietatis non est impietas committenda. i. questione. i. non est putanda. ⁊. xiiii. q. v. neqꝫ enim si agris. ⁊. xxx. q. i. nosse.

o Conferantur. sacramenta enim ecclesiastica gratis sine aliqua exactione sunt conferenda. supra eodem cum in ecclesie. ⁊. c. ea que.

p Laudabilem. ergo laudabilis consuetudo seruanda est: cuius trãsgressor ut iuris punitur. xi. distinc. in his. et videtur ex hac littera ꝙ clerici licet nil petere possint pro talibus sacramentis si cõsuetudo laudabilis super his seruari consueuit: ꝙ per superiorem cogi possunt officio iudicis implorato ad illam seruãdam que ex pietate introducta est. vel potest itelligi quod hic dicitur ut io. dixit. ꝙ laici abutuntur consuetudinibus: que illis pietatis causa pmisse sunt: ut cuꝫ permittitur eis presentare clericum: ipsi volunt eum instituere. uel cum ipsi requiruntur ut consentiant: ipsi volũt eligere. de quibus habes. supra de iurepat. c. preterea. ⁊ i pluribus aliis: quod non credo: sed ut prius dictum est. ber.

q A Dei. Casus. Abbates cisterti. ordinis consueuerant dare archidi. palafrenum in sua installatione: uel aliquod equipollens quod hic prohibuit bonorius abbatibus cistertien. ne decetero taliter installentur: sed obedientiam faciant suis episcopis: prout dicitur in littera.

r Solennitates. installare abbates ⁊ abbatissas i sede ponere pertinet ad officium archidi. s. de of.. archi. c. ut nostrum. ⁊ talis installationis solẽnitas non requiritur in abbatibus ordinis cistertien. ut hic patet.

s Professionis. qua profitentur se prestaturos suis episcopis subiectionez ⁊ cetera. que sequuntur. sic ⁊ archiepiscopi debent esse contenti forma professionis a canonibus constituta. supra de ma. ⁊ obe. dilecti. qua ⁊ papa contentus est. ut ibi dicitur.

t Successoribus. ⁊ ita postq̃ fecit obedientiam predecessoribus: amplius

---

rionis maioris quidam cupiditatẽ prauitatem huiusmodi nituntur defendere per consuetudinem longo tempore obseruatam. Tantum igitur abolere volentes abusum consuetudinem huiuscemodi: que magis dicenda est corruptela: penitus reprobamus: firmiter statuentes: ut pro his siue conferendis siue collatis nemo aliquid quocunqꝫ pretextu exigere aut extorquere presumat: ⁊ alioquin ⁊ qui receperit ⁊ qui dederit huiusmodi preciũ omnino damnatum: cum giezi d ⁊ simone condẽnetur.

Idem in eodem.

Q Uoniã simoniaca labes adeo plerasque moniales infecit: vt uix aliquas sine precio recipiant in sorores paupertatis pretextu volentes huiusmodi vicium palliare ne id decetero fiat penitꝰ prohibemus: statuentes ut quecunque decetero talem commiserint prauitatem: tam recipientes quaꝫ recepta siue sit subdita siue prelata sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur f in locum artioris regule ad agendum perpetuam g penitentiam retrudenda. De his autem que ante hoc synodale statutum taliter sunt recepte: ita duximus prouidendum: ut remote de monasterijs que perperam sunt ingresse: in alijs locis eiusdem ordinis collocentur: quod si forte propter nimiam multitudinez h alibi nequiuerit commode collocari: ne damnabiliter in seculo euagentur: recipiãtur in eisdem monasterijs dispẽsatiue de nouo mutatis prioribus locis: ⁊ inferioribus assignatis: Hoc etiam circa monachos vel alios regulares decernimus obseruandum. Verũ ne per simplicitatẽ uel ignorantiam i se valeant excusare: precipimus vt dioc. episcopi singulis annis hoc faciant per suas dioc. publicari.

Idem in eodem.

Audiuimus de quibusdã episcopis: ꝙ decedentibus ecclesiarũ rectoribus ipsas interdicto subijciunt: nec patiuntur alios in eisdem institui donec ipsis certa summa pecunie persoluatur k. Preterea cuꝫ miles aut clericus domum religionis ingreditur: uel apud religiosos eligit sepulturam: etiam si nihil loco religioso reliquerit. difficultates ingerunt ⁊ malicias: donec aliquid muneris manus contingat eorum. Cum igitur non solum a malo sed ab omni specie l mali sit secundum apostolum abstinendum: exactiones huiusmodi penitus inhibemꝰ quod si quis trangressor extiterit: exacta duplicata m restituat in utilitatem locorum: in quorum fuerint soluta dispendium fideliter puertenda.

Idem in eodem.

A Apostolicam audientiam frequenti relatione peruenit ꝙ quidam clerici ꝓ exequijs mortuorum ⁊ benedictionibus nubentium ⁊ similibus pecuniam exigũt ⁊ extorquent. ⁊ si forte eorum cupiditati non fuerit satisfactum: impedimenta ficticia fraudulenter opponunt. econtra uero quidaꝫ laici laudabilem consuetudinem erga sanctam ecclesiam pia deuotione fidelium introductam ex fermento heretice prauitatis nituntur infringẽ sub pretextu canonice pietatis n Qua propter super his prauas exactiones fieri prohibemus: ⁊ pias consuetudines precipimus obseruari statuentes ut libere conferantur o ecclesiastica sacramenta sꝫ per episcopum loci ueritate cognita compescantur: qui malicioſe nituntur laudabilem p consuetudinez immutare.

Honorius. iij. uniuersis abbatibꝰ fratribus cister. ord.

O Dei q ecclesiam: ⁊ infra. In installationis solennitates r: in electis abbatibus ordinis uestri fieri prohibẽtes adijcimus: ut archiepiscopi ⁊ episcopi ea sint forma, professionis s contenti que ab origine uestri ordinis noscitur instituta: que talis est Ego frater abbas cister

---

am penitentiam ibi agant.

g Perpetuam. sic. i. q. i. reperiuntur. ⁊. c. si quis neqꝫ. sic heretici cum redierint ad agendam penitentiam in perpetuum carcerem detrudunturj. de hereti. c. penul. quia ⁊ simonia dicitur heresis. vi. q. i. sed licet. ber.

b Multitudinem. ut propter hoc detrahatur seueritati. sic. j. de cler. excõmi. latores. ⁊. s. de tempo. ordi. c. ii. ber.

i Per ignorantiam. sic. s. de loca. c. i. sic. lxxxii. dist. proposuisti.

k Audiuimus. persoluatur. Nunquid talis dicitur simoniacus qui sic soluit pecuniam? videtur ꝙ non: qꝛ redimit ius suum. ut. s. eodẽ dilectus. ubi plene de hoc sicut licitum est alicui corrumpere accusatorem suum ut. ii. q. iii. §. notandum. Joan.

l Specie. argu. i. q. i. emendari. ⁊. s. ō vita ⁊ bone. cleri. cum ab omni.

m Duplicata. sic. s. de censi. procurationes. in fine. ⁊. s. de immu. ec. quia plerique. ⁊ in auten. de sanc. epis. in secunda columna. §. si vero laicus. colla. ix. ber.

n A Apostolicam. pietatis. pretextu pietatis non est impietas committenda. i. questione. i. non est putanda. ⁊. xiiii. q. v. neqꝫ enim si agris. ⁊. xxx. q. i. nosse.

o Conferantur. sacramenta enim ecclesiastica gratis sine aliqua exactione sunt conferenda. supra eodem cum in ecclesie. ⁊. c. ea que.

p Laudabilem. ergo laudabilis consuetudo seruanda est: cuius trãsgressor ut iuris punitur. xi. distinc. in his. et videtur ex hac littera ꝙ clerici licet nil petere possint pro talibus sacramentis si cõsuetudo laudabilis super his seruari consueuit: ꝙ per superiorem cogi possunt officio iudicis implorato ad illam seruãdam que ex pietate introducta est. vel potest itelligi quod hic dicitur ut io. dixit. ꝙ laici abutuntur consuetudinibus: que illis pietatis causa pmisse sunt: ut cuꝫ permittitur eis presentare clericum: ipsi volunt eum instituere. uel cum ipsi requiruntur ut consentiant: ipsi volũt eligere. de quibus habes. supra de iurepat. c. preterea. ⁊ i pluribus aliis: quod non credo: sed ut prius dictum est. ber.

q A Dei. Casus. Abbates cisterti. ordinis consueuerant dare archidi. palafrenum in sua installatione: uel aliquod equipollens quod hic prohibuit bonorius abbatibus cistertien. ne decetero taliter installentur: sed obedientiam faciant suis episcopis: prout dicitur in littera.

r Solennitates. installare abbates ⁊ abbatissas i sede ponere pertinet ad officium archidi. s. de of.. archi. c. ut nostrum. ⁊ talis installationis solẽnitas non requiritur in abbatibus ordinis cistertien. ut hic patet.

s Professionis. qua profitentur se prestaturos suis episcopis subiectionez ⁊ cetera. que sequuntur. sic ⁊ archiepiscopi debent esse contenti forma professionis a canonibus constituta. supra de ma. ⁊ obe. dilecti. qua ⁊ papa contentus est. ut ibi dicitur.

t Successoribus. ⁊ ita postq̃ fecit obedientiam predecessoribus: amplius

eam facere successoribus compelli non debet. ut. s. de iureiuran. veritatis. et idem in vasallo. ut ibi dicitur.

v Canonice. alias non teneretur: puta si esset intrusus sine consensu cleri corum. xii. q. ii. alienationes. ber.

r Ordine. nam contra regulam obedire non tenentur: ut hic dicitur i bis que contra regulam uel que illicita sunt: nullus obedire tenetur. xi. q. iii. si quis episcopus non semper si dominus iulianus. sed bonuz quod agitur. quandoqz propter obedientiam intermittitur. xi. q. iii. quid ergo. ⁊ est simile huic loco. s. de iureiur. ego eniz. ber.

a Iacobus. tali consuetudine: que non excusat. sic supra eodem. veniens. immo potius simoniaz inducit: quia pro pastu vel pastello exigi aliquid non debet pro huiusmodi spiritualibus. s. eod. c. i. ⁊. i. questione. iii. si quis prebendas: non obstante aliqua consuetudine. ut ibi. ⁊. s. eo. in pluribus capitulis. ber.

b Si quis iuramentum pactum tale sine iuramentum turpe est. ⁊ ideo nullam obligationem inducit. s. de pact. c. vlt. ⁊. ff. de ver. ob. generaliter: ⁊ quia perpetuaz habet causam prohibitionis nulla est obligatio. ff. eo. si stipuler ut id. Et ita habes: q̃ si principale non tenet: nec iuramentum super hoc factum. si mi. s. de foro compe. si diligẽti. in fi. C. de legi. non dubium. Argu. supra de iureiurã. debitores. ⁊ licet talis obligatio non tenuerit: punitur ordinator a collatione, ordinũ: ut in eo puniatur in quo peccauit. s. de iurepatron. pastoralis. cum suis similibus.

c Per triennium. ⁊ ita simoniaci iudicantur: nec tamen deponuntur: nisi quia ad tempus suspenduntur. sed hoc forte ideo est: quia nihil datur uel recipitur pro ordiatione uel presentatione: quia simonia est studiosa voluntas emendi uel vendendi spiritualia. argu. i. q. i. qui studet. sed emptio uel venditio sine precio non consistit. insti. de emp. ⁊ ven. §. precium autem. ⁊. ff. eo. l. ii. §. fine. sed hic nullum precium datum est. Sed contra iste remisit ius quod sibi competeret ex tali presentatione contra presentatorem uel ordinatorem qui tenebatur sibi ad prouisionem. s. de prebend. cum secundum apostolum. sed idem est remittere quod dare. s. de testibus. veniens. i. ⁊. ff. de calum. quinetiam ⁊ ita dñt deponi: hic nihil remittit: qz nihil adhuc debetur. sed renunciatur iuri quod in futurum posset acquiri si presentetur debito modo: sed in contrarijs remittitur quod in presenti debetur. sz ⁊ si hic fieret talis remissio: deponeretur tam dans q̃ recipiens si conuinceretur. s. eo. de hoc. ⁊. c. insinuatum. ⁊ ideo minor pena imponitur: propter affectũ cũ opere subsecuto. s. de bigamis. nuper. ⁊. c. vlt. ⁊ hoc intellige si crimẽ sit occultum. si vero esset manifestum: semper essent suspensi: ⁊ si accusarentur ⁊ convincerentur: depouerentur ex tali promissione uel iuramento. ber.

d Dispensationem. sic. s. eo. per tuas nobis.

e Per sedem apostolicam. Hic patet: q̃ cum simoniaco scienter in ordine solus papa dispensat: idem intelligo in dignitate ⁊ beneficio. ut dixi. s. eo. de simoniace. ⁊. s. de renunc. post translationem.

f Suspensos. ipso iure.

g i Mandato. concilii. s. eo. quoniaz.

b Ad abbates mandatum fuit alicui ut dispensaret cum monachis: qui per simoniam monasterium sunt ingressi nulla mẽtione habita de abbatib⁹: ⁊ tamen hoc extenditur ad abbates. Et ita habes hic arg. q̃ beneficium principis largissime interpretandum est. j. de verbo. sig. olim. ⁊. ff. de consti. prin. beneficium. ⁊. s. de dona. cum dilectus. in fi. argu. quia in beneficiis. ut ibi dicitur plena est interpretatio facienda. Item argu. cui conceditur minus ⁊ maius concessum videtur. ut. xvi. q. ii. visis. sed potius contrarium dici consuevit. s. de deci. ex parte. sic quod de monachis dicitur ad regulares extenditur s. de postula. ex parte. ber.

cieñ. ordinis subiectionez ⁊ reuerentiam: ⁊ obedientiam a sanctis patribus constitutam secundu3 regulam sancti benedicti tibi dñe episcope tuisq3 successoribus canonice substituendis ⁊ sancte se. ap. saluo ordine meo perpetuo me exhibiturum promitto.

Rego. ix. priori sãcte. t. esculão.

Iacobus canonicus esculan⁹ exposuit: q̃ cum ipse in ecclesia aprutiñ: sit receptus in canonicum ⁊ i fratrẽ: canonici eiusdem ecclesie partem prouentuum ac prebendam sibi assignare recusãt: quãdam consuetudinẽ pretendẽtes q̃ prandium habere debeant a canonico recepto de nouo. Quocirca mandamus: quatenus si est ita: dictos canonicos: ut tali consuetudine non obstante sibi sicut vni ex alis in prouẽtib⁹ ⁊ prebenda prouideãt ap. re. cõpellas. Idem.

Si quis ordinauerit seu ad ordinẽ presẽtauerit aliquẽ: promissionem uel iuramẽtũ ab illo recipiens: q̃ super prouisiõe sua non iquietet cũdẽ ordinator a collatiõe presentator uero ab executione ordinum per triennium ⁊ ordinatus ab ordine sic suscepto: donec dispẽsationem sup hoc per sedẽ ap. obtinere meruerint. nouerint suspensos. Idem.

Mandato nostro recepto: ut cũ monachis qui per simoniam dato aliquo locum in monasterijs sunt adepti secundũ constitutionez generalis concilij dispensares: ⁊ i fra. Consul. t. br. respondentes dicimus mãdatum apostolicum etiam ad abbates extẽdi ⁊ ad resignationes spiritualium ⁊ temporaliuz que nullo pacto sed affectu animi precedente utrinqz taliter acquirũtur: in quo casu delinquentib⁹ sufficit per solã penitentiã suo satisfacere creatori: eos pro simonia huiusmodi non teneri.

i Animi. ergo sola voluntas sine affectus animi non facit aliquẽ simoniacum licet aliter peccet. ut dixi supra eodem consulere. ⁊ est simile. supra eodem tua. ad fi. ⁊ simile. j. de vsuris. in ciuitate. sed secus videtur in vsura: vbi sola spes vsurarii vsuram inducere videtur. ut. xiiii. questione. iii. c. i. ⁊. j. de vsuris. consuluit. Item habes hic: q̃ affectus sine voluntas punitur: ⁊ merito: quia nõ ambitione sed labore ad honorem conuenit peruenire. C. de re milit. contra publicam. lib. xii. ⁊. lxi. distin. miramur. in fi. ⁊ talibus honor est auferendus. vii. questione. i. i seri pturis. ⁊. i. questio. vi. sicut hi ⁊ hic. et hec ambitio sola penitentia purgatur sine renunciatione: ⁊ huiusmodi leuis simonia: potest leuiter indulgeri. sic. lxviii. distinc. sicut. et supra de accusati. cum dilectus. ⁊ ita collige: q̃ aliquis p̃ mouetur cum mortali: nec deponitur: nec dicitur proprie simonia talis affectus animi. ber.

Ne prelati vices suas uel ecclesias sub annuo censu cõcedant.

Lexãder. iij. in conci. lateranen.

Preterea quoniam quidam in quibusdam partibus sub precio statuuntur qui decani uocantur Et p̃ certa pecunie quãtitate episcopalem iurisdictionem exercent: preseti decreto statuim⁹ ut qui decetero hoc presumpserit: officio suo priuetur: ⁊ episcopus conferendi hoc officium potestatẽ amittat.

Idem in concilio turonen.

Quoniam in quibusdam partibus: decani quidam uel archipresbyteri ad agẽdas vices episcoporum seu archidiaconorum: ⁊ terminãdas causas ecclesiasticas sub annuo precio statuũtur: quod ad sacerdotum grauamen ⁊ subuersionem iudiciorum non est dubiuz redundare id ulterius fieri prohibemus. Quod si quis decetero fecerit: remoueat a clero. episcopus autẽ qui hoc sustinuerit ⁊ ecclesiastica iurisdictionẽ sua patitur dissimulatione peruerti: districtione canonica percellatur. Idem.

a Preterea decani. idest archipresbyteri: rurales: qui spirituales habent iurisdictionem. l. distinc. in capite. sic appellantur supra de censi. cum apostolus. ⁊ supra de of. archi. ad hoc §. vlti. ber.

b Quãtitate. data episcopo pro sua iurisdictione quam emunt isti decani: quod non licet: ut patet. sed econuerso episcopus si committat vices suas alicui potest ⁊ debet ei constituere salarium de camera sua: cuz ille ad hoc non teneatur arg. xii. q. ii. charitatem. ⁊. c. quicunqz. ii. Item est hic arg. q̃ plebani siue archipresbyteri non habent iurisdictionem: ⁊ hoc satis videtur: nisi habeant ex consuetudine. j. de excess. prela. ad hoc. arg. contra. s. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. ubi de hoc. ⁊ hec decre. ⁊ sequẽs ptinet ad primã ptem tituli. ⁊ expone vices. i. iurisdictões. vii cõsueuit dici cõmitto tibi vices meas. idest iurisdictionem meam.

c Cõferẽdi. ut i eo puniat in quo peccauit. sic. s. ti. pri. c. pe. ⁊. s. d̃ elec. cum i cunctis. ⁊. c. nihil ẽ. i. q. i. si qui epi. ⁊. s. d̃ tẽpo. or. litteras ⁊ in pluribus aliis capitulis ibi: ⁊ qui recipit officio suo priuabitur. sic ergo patet: q̃ iurisdictio vendi non potest. j. c. pri. ⁊. xxi. q. ii. precipimus. arg. contra. j. eo. c. vlt. non est cõtra. qz ibi nõ loquitur de iurisdictione sed de fructibus qui concedunt ad firmam. ber.

d Quoniam precio. quod non licet. s. c. pr. immo simoniacũ ẽ. ⁊ ne subditi hac occasione vltra debitũ aggrauẽtur. ar. xxiii. q. i. militare. ⁊ vbicunqz eps aliquid gratis facere dz rõne officij: si aliquid exigat simoniam committere videt: maxime cũ iurisdictio sit spiritualis. ut. i. q. iii. ex multis. ⁊. c. vendentes. ⁊. c. non solum. t.

e Statuunt. Nunquid eps potest dare ordinarium iudicẽ: non sed tantum princeps uel lex. arg. ii. q. vi. §. q̃ de arbitris. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ quia. sed ab vniuersitate eligendus est. ⁊ tunc lex dat ei iurisdictionem ordinariam. arg. lxiii. di. si in plebibus. in auten. de defen. ciui. §. nos igitur. Si tamen consuetudo est: q̃ eps det ordinariam admittenda est: ita tamen ut perpetuo iustituat: ⁊ non sub censu certo. arg. C. de eman. l. i. lau.

f Percellat. ut dictum ẽ. s. eo. c. pri. quãdoqz tamen deponitur lxxxi. di. dictum. quãdoqz vero ad tempus suspenditur. i. q. i. quicquid. ⁊. xxi. q. iiii. precipimus episcopi presbyteri. arg.

g Quoniã. statuant. tanq̃ prelati q̃ simoniacũ est si ꝑ precio ecclesiarũ regimẽ cõmittat. i. q. iii. saluator. sed si iusta cã absens esset vel alias intẽdere eps non posset ꝓstituere potest sibi vicariũ cui de suo ꝑuideat: ut dixi. s. eo. c. i. ⁊ talis vicarius habebit curam aiar delegatã. s. de offi. vica. c. vlti. lau.

b Prohibem⁹. xxi. q. ii. ꝓcipimus. ⁊. i. q. iii. si quis dator.

i Sacerdotiũ. i. ꝑlatura. ⁊ ꝑtinet ad scõam partẽ tituli. vel ecclesias. i. ꝑlatões que ꝑcio dari non debẽt nec esse debent cẽsuales: ſz ecclesia bene posſz ꝓstitui ab initio cẽsualis. s. de cẽsi. scientes. ⁊. c. prohibemus.

k Querelaz. prestita. Si enim ꝓtra fidez uel iuramentũ nulla venisset necessitate compulsus: ꝑuari poterat ecclesia. s. de iureiur. querelã. ⁊. s. de fideius. puenit.

l Terminũ. Sed pone q̃ interiz moriat. g. ꝑsona ecclesie que locauit. nũquid successor tenetur stare ꝓtractui? ꝓt dici si nomine ecclesie ꝑ vtilitate ecclesie ꝓrissz ⁊ pecunia inde recepta in vtilitatẽ ecclesie ꝓuersa fuisset tenere. successor stare cõtractui. s. de sol. c. i. xii. q. ii. hec huius placiti quicũqz suffragio. ⁊. x. q. ii. hoc ius. §. is creditor. ⁊. s. de depo. c. i. xxxv. di. ecclesie princeps. in fi. Si vo non ꝑ vtilitate ecclesie sed ut ipse tanq̃ ꝑlatus ꝓcipere redditus ad firmaz: ideo successor stare non tenet. s. de ꝑca. c. ii. q̃ vltra tps suũ ecclesiã locat nõ potuit: si solvit aliqd vltra sibi ꝓputet q̃ ꝑuidẽ debuit. ff. loca. si qs domũ. §. i.

m Ecclesiaz. hec decre. vt ꝓtraria rubrice. ⁊. s. c. ꝓxi. vbi ecclesia sub annuo censu ꝓcedi ꝓhibet ⁊ hic ꝑmittit: vnde non facit ad titulũ istũ. Solue ꝑ hanc distinctionẽ. Ecclesia multis modis dr: q̃ dicit ecclesia malignantiũ. vt psalmista. Jn ecclesiã malignantiuz non introibo. ⁊ dr ecclesia collectio fideliuz. de ꝓse. di. i. ecclesia. ⁊ dicit ecclesia muroz ambitus. de ꝓse. di. i. de fabrica. ⁊. dr ecclesia corpus xpi. i. q. i. in ecclesia. ⁊. xxvi. q. ii. sed illud. ⁊ dr etiã ecclesia prelatura ipsius ecclesie: ut. s. c. ꝓxi. Jtẽ dicit ecclesia ipse obuentõnes ecclesiastice ꝓueniẽtes occasione ecclesie: ut hic. Et in hac significatõe ecclesia ꝓcedit ad firmã sub annuo censu reddendo: q̃ licet: q̃ nullũ spirituale locat: ⁊ ita non ꝓdicit. c. ꝓximũ. nec rubrice. Sed quare ponit in titulo isto: melius poneret. s. de iureiurã. vbi similis decre. ponit. querelã: Sed tõ ponit ne videret ꝓhibita talis locutio eo q̃ simplicit videt ꝓhiberi q̃ ecclesia sub annuo cẽsu nõ ꝓcedat in titulo isto. Sed q̃re potius ꝓhibet iurisdictio sub annuo censu ꝓcedi? Ꝑri. q̃ illi qui iudicant nihil debent accipe. in aut. ut indi. sine quo. suffra. colla. ii. cũ ex officio suo ad hoc teneãt ⁊ ex administratõe cũ ep̃atus ad hoc eis sint deputati. sed hic locãtur ipsi fructus qui etiã alias possunt vendi ⁊ distrahi.

n Quoniã. vnãquanqz. ut. xxxvii. di. de quibusdaz. ⁊. j. e. quia.

o Magro. nomẽ ꝓ dr a monẽdo siue a mõstrãdo. ff. ꝓ v. si. qb⁹.

p Beneficiũ. sic. j. eo. q̃. Debet ergo doctor habere beneficiũ sui laboris. sic ⁊ tutor dat alimẽta preceptoribus pupilli quoniã non tantũ ꝑest rebus sed moribus. ff. de admini. tuto. cum plures. §. cũ tutor. ⁊ beneficium ei cõstitui debet fm dignitatẽ ⁊ scientiã suã sicut aduocatis. ff. de var. ⁊ eor. cog. l. i. §. in honorariis. ar. s. de ꝑben. de multa. vin.

q Exigat. q̃ si exactũ fuerit restituat. j. c. proxi. q̃ gratis est danda docẽdi licentia: cum donuz dei sit. j. ca. proxi.

r Cõsuetudinis. quasi simoniacũ reputat hoc quia consuetudo hec non habet locuz sicut nec in sacramẽtis ecclesiasticis. s. de simo. cũ in ecclesie. ⁊ in pluribus aliis. ca. Ber.

s Idoneus. Nota q̃ ei qui idoneus est non est denegandа licentia docendi q̃ ꝓsequẽs denegat doctrinã ignorantibus: ut dicitur in fine. quaz dispẽsare aliis tenetur. arg. xvi. q. i. reuertimini. q̃ si non est idoneus potest iuste denegari: q̃ maloz doctorũ doctrina mala est. i. q. vii. cõuenientibus. ⁊ iperitus mathseos risui patebit. xxxvii. di. qui de mẽsa. qui alios docet ab aliis tunc edoceri non debet. in aut. de sanc. epis. §. damus. colla. ir. pena vo b⁹ est ꝑuatio ecclesiastici beneficii: ut hic dicit. ber.

t Sui laboris. furorẽ ⁊ pietatẽ ex eodẽ facto vendicare non licet: ut hic. ⁊. xvii. q. iiii. miror. ⁊. c. frater ⁊ coepus. ⁊ ff. de mio. auxiliũ.

u Robibeas. promittatur ex hoc videt q̃ turpitudo ex vtraqz parte versatur tanq̃ in spiritualib⁹. ut. i. q. i. quos constituerit. Quid ẽ ergo quod dicit solutũ restitui: cum in pari causa turpitudinis potior sit cõditio possidentis. ff. de condi. ob tur. cau. l. iii. ⁊. l. si ob turpez causam. Dixit vincen. q̃ subuenitur huic non in fauorem. sui sed in odium exigentis. simile. s. de simo. venẽs. sed qualiter illud intelligatur dictũ fuit eo. titu. de hoc. Vel potest dici q̃ qui soluit ſz nihil dare debuerit: quia tamẽ quasi coactus redimit ius suum nõ tamẽ delinquit. vnde sibi potius restitui debet q̃ remanet penes illũ qui plus peccauit: ut. i. qõe. iii. si quis dator.

x Remitti. hoc bene notabile est q̃ auctoritate huius canonis non solum habet quis exceptionẽ: sed etiã liberationis conditionem. simile. ff. de nego: gest. si quis mandato. ff. de cõtra ben. emp. pactum. ff. de libe. lega. ei cui fundum. ⁊. ff. de condi. causa da. causa non secuta. qui se. ff. de condi. sine causa. qui sine causa. ff. q̃ me causa. metuz. §. sed quod prator. ⁊. s. de iureiurã. ex administratõnis. j. de vsur. tua. vel quod dicit remitti intellige de facto: quoniaz turpes promissiones nulle sunt. s. de pac. ca. vltimo. ff. de verbo. obliga. generaliter.

y Accepistis. i. q. iii. si quis episcopus. ⁊. c. res ecclesie.

z Liceat. negligentiam subditorũ episcopus supplere debet. ir. qõe. iii. cum simus. ⁊. s. de cõcessi. preben. nulla. s. de supplen. negli. prela. sicut nobis. et ca. dilecto. Ala.

a Quanto. a cupiditatis. que est radix omnium malorum. xlvii. distin. bonorum.

b Idonei. sic. s. eo. ca. i. huiusmodi autem magistri: primuz moribus demũ facundia excellere debẽt. C. de profes. magistros. li. x. bonã enim conuersationẽ debet habere testẽ doctrine. lxiii. di. valentinianus.

c Permittantur. Quid si vult regere in sua persona nec licentiat alium nunquid debet compelli? argu. q̃ non. xcii. di. illud. Credo q̃ nihilominus tenetur dare aliis licentiam.

d Officiis. sic. s. eo. ca. i. Ber.

e Quia. in lateranen. supra eodem ca. i.

Quoniam enormis quedã cõsuetudo in quibusdam locis: cõtra sanctor patrũ ꝓstitutiões iualuit: ut sub ãnuo precio sacerdotes ad ecclesiar regimen statuant⁶: ne id fiat modis oibus ꝓhibem⁹b: q̃ dũ sacerdotiũ sub huiusmodi mercede uenale disponit: ad eterne retributiõis premiũ cõsideratio non habet. Idem exon. epõ.

Querelã magistri gu. recepim⁹: q̃ cũ ecclesiã de cepbala g. ꝑsona eiusdẽ ad ãnuũ censũ tenẽdã ꝑ septẽniũ suscepisset: ipse antequã eam ꝑ vnius anni spaciũ tenuisset: auferre presũpsit: quãquã prestita⁶ fide firmauerit: q̃ usqz ad statutũ tminũ nullã ei exiñ molestiaz vel grauamẽ iferret. Jdeoqz mãdam⁹: quaten⁹ si cõstiterit ita esse: eũ districte cõpellas: ut prefatã ecclesiã⁶ dicto gu. restituat: ⁊ usqz ad terminũ cõstitutũ: fm q̃ inter se cõuenerint: ipsũ eandẽ ꝑmittat pacifice possidere.

De magistris: ⁊ ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

Ex cõcilio lateranen.

Quoniã ecclesia dei sicꝯ pia mater ꝓuidere tenet: ne pauperib⁹ qui parẽtũ opibus iuuari nõ possũt: legẽdi ⁊ proficiẽdi oportunitas subtrahat: ꝑ vnãquãqz⁶ cathedralẽ ecclesiã magistro⁶ qui cleros eiusdẽ: ⁊ scholares paupes gratis doceat: cõpetens aliquod beneficiũ⁶ prebeat: ⁊ infra. Pro licẽtia uero docẽdi nullus preciũ exigat⁹: uel sub obtẽtu alicui⁹ ꝓsuetudinis⁶ ab eis quos docẽt aliquid querat: nec docere quẽquã qui sit idõeus⁶ petita licentia illis iterdicat. Qui autẽ cõtra hoc uenire presũpserit: ab ecclesiastico fiat bñficio alienus dignũ quippe videt: ut in ecclesia fructus sui laboris⁶ nõ habeat: qui cupiditate animi dũ vendit docẽdi licẽtiã: ecclesiasticũ profectuz nitit impedire.

Alex. iij. vinconen. epõ.

Robibeas ne in parrochia tua pro licentia docẽdi exigat aliquid: aut etiã ꝓmittat⁶. Si qd uero postea solutũ fuerit uel ꝓmissũ: remitt⁶ promissũ facias: et restituas ap. ces. solutũ: sciens q̃ scriptũ est: gratis accepistis⁶ gratis date. Sane si quis distulerit magistros in locis cõgruis ꝓstituere: vbi liceat⁶ ap. pos. ibi alioz ꝓstructioni ꝑficere viros prouidos honestos et discretos. Idem.

Quanto gallicana ecclesia: et ꝓfra. Dignos eẽ animaduertione cẽsem⁹: qui nomen magistri scholarũ ⁊ dignitatẽ assumũt: ⁊ sine certo ꝑcio ecclesiasticis viris docẽdi alios licẽtiã nõ ꝓpendũt. Cum autẽ hec praua ꝓsuetudo a cupiditatis⁶ radice ꝓcesserit ⁊ decorẽ admodũ ecclesiastice hõestatis cõfũdat: mãdam⁹ quaten⁹ ꝓsuetudẽ ipsa de vris ecclesijs extirpata: sub anathematis inf̃matiõe hoc inhibere curetis: districte precipiẽtes ut qcũqz viri idonei⁶ ⁊ litterati uoluerit regere studia lr̃az: sine molestia et exactiõe qualibet scholas regere permittant⁶. Si qui vo huiusmõi ꝓhibitiõis uel ꝑcepti extiterit trãsgressores: eos officijs⁶ ⁊ dignitatib⁹ spolietis. Jnno. iij. i cõcilio gñali.

Quia nõnullis ꝓpt inopiã ⁊ legẽdi studiũ ⁊ oportũitas ꝓficiendi subtrahit: in lateranen⁶ cõcil. peccauit: ut. i. qõe. iii. si quis dator.

x Remitti. hoc bene notabile est q̃ auctoritate huius canonis non solum habet quis exceptionẽ: sed etiã liberationis conditionem. simile. ff. de nego: gest. si quis mandato. ff. de cõtra ben. emp. pactum. ff. de libe. lega. ei cui fundum. ⁊. ff. de condi. causa da. causa non secuta. qui se. ff. de condi. sine causa. qui sine causa. ff. q̃ me causa. metuz. §. sed quod prator. ⁊. s. de iureiurã. ex administratõnis. j. de vsur. tua. vel quod dicit remitti intellige de facto: quoniaz turpes promissiones nulle sunt. s. de pac. ca. vltimo. ff. de verbo. obliga. generaliter.

y Accepistis. i. q. iii. si quis episcopus. ⁊. c. res ecclesie.

z Liceat. negligentiam subditorũ episcopus supplere debet. ir. qõe. iii. cum simus. ⁊. s. de cõcessi. preben. nulla. s. de supplen. negli. prela. sicut nobis. et ca. dilecto. Ala.

a Quanto. a cupiditatis. que est radix omnium malorum. xlvii. distin. bonorum.

b Idonei. sic. s. eo. ca. i. huiusmodi autem magistri: primuz moribus demũ facundia excellere debẽt. C. de profes. magistros. li. x. bonã enim conuersationẽ debet habere testẽ doctrine. lxiii. di. valentinianus.

c Permittantur. Quid si vult regere in sua persona nec licentiat alium nunquid debet compelli? argu. q̃ non. xcii. di. illud. Credo q̃ nihilominus tenetur dare aliis licentiam.

d Officiis. sic. s. eo. ca. i. Ber.

e Quia. in lateranen. supra eodem ca. i.

r ¶ Pauperes. sed nūquid a diuitibus potest petere collectā? videtur ꝙ non: quia si vult dici philosophus proijciat pecuniā exemplo cratis. xii. q. ii. socrates. alias est sub illo. ca. gloria episcopi. Item scientia donū dei est: ergo vendi non potest. i. q. iii. non solum. Item professores iuris licite recipiūt pecuniam sed non licite petunt. ff. de var. ⁊ extraordi. cogni. l. i. §. est quidez. Potest dici ꝙ iste cui competens beneficiū constitutū est a diuitibus potest petere collectaz: ⁊ hoc non prohibetur ex ista littera sed a clericis eiusdem ecclesie ⁊ pauperibus nihil exigere debet sed gratis docere quia ꝓpter illos statuit beneficiū ⁊ non propter diuites. Sed si ex honestate gratis omnibus seruirz honeste faceret ⁊ laudandus esset alias diuitibus gratis laborem suuz impendere non tenet. Si vo beneficium nullum super hoc constitutum est sicut bonoñ. doctoribus licite exigunt collectam: quia suis sūptibus hoc facere nō cogunt. s. de prescrip. cum ex officii. xii. q. ii. charitatem. ⁊. c. quicūqz. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xxviii. q. i. iam nunc. in fi. sicut iurisperitus consiliū vendere potest. xiiii. q. v. non sane. Nec obstat si dicas ꝙ gratis debet docere. quia nihilominus potest petere laboris sui mercedez sicut testis qui gratis testificat licite petit sumptus. iiii. q. iii. §. venturis. et s. de simo. cum sit romana. ⁊ iudex petit sumptus qui gratis debet iudicare. s. de vita ⁊ hone. cleri. cum ab omni. licite ergo potest petere collectā cui beneficiū constitutuz non est. Io.

g ¶ Obseruatur. vnde instaurandum est ⁊ procurandum ut fiat: ut. viii. di. que cōtra.

b ¶ Prebende. Quid si non vacat aliqua prebenda? expectet quousqz vacet. Nūquid canonici tenentur alium eligere ut numerus sit plenus: cum ille magister non sit canonicus? videtur ꝙ sic. s. de insti. cum in ecclesia. ff: de decur. l. generaliter. §. penul. et si canonici ad tēpus iusta de causa retineant fructus prebende nihilominus eligere debent alias curreret tempus. s. ut eccle. benefi. ut nostrū. maxime si numerus certus est ⁊ iuratus. Sed hoc non videtur: quia iste electus nihil perciperet sed spiritualia sine tēporalibus diu esse non possunt: sicut nec anima sine corpore. i. q. iii. si quis obiecerit. ⁊ dic ꝙ canonici eligere non debent aliū auctoritate huius concilii nec dicuntur facere contra numeruz uel iuramentuz nec currit eis tempus ad eligendum beneficio huius constitutionis q̄diu fuit ibi magister qui doceat ⁊ percipiat illud beneficiū: quia nec dicit beneficium illud vacare nisi ab eo tempore quo magister ibi non fuerit: secus dico cum ex causa retineretur prouētus ad tempus quia tunc currit tempus ut in predicta decre. ut nostrum. quia tunc electus modicū tempus potest expectare. Item nunquid aliquis magister posset eligi in canonicuz sub illa conditione ut doceret non credo quia cessare debet omnis conditio: sed si vacante aliqua prebenda statueret ꝙ illud onus esset annexū illi prebende non credo ꝙ tunc esset simonia. ar. s. de preben. significatuz. imo satis licitum. Ber.

i ¶ Prouentus. non tamen percipient quotidianas distributiones que tantū residentibus dari cōsueuerunt. s. de preben. licet. Ber.

k ¶ Super specula. in cōcilio generali. s. c. ꝓxi. Ber.

l ¶ Obseruetur. nec tamen seruatur: ⁊ ita nullus est fructus illius statuti ⁊ aliorum.

m ¶ Propter raritatem. qui non habent a quo discant bene habent excusatōnem: alias non. xxxvii. di. §. vlti. ⁊. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. tegula. §. i. ⁊. ff. de bo. posses. l. in bonoꝝ. ⁊ quia quidam expensas non habent. vnde statuit ꝙ beneficia habeant prout sequitur.

n ¶ Docibiles. i. habiles ad docendū: ⁊ isti a capitulis possunt eligi ut mittāt ut postmodū doceant: ⁊ si propria beneficia illis non sufficiant de bonis capituli suppleantur prout sequit. Sed ut quid etiam mēbranas occupant. xix. di. si romanoꝝ cum istius constitutōnis quo ad hunc articuluz nullus sit effectus sicut nec precedentis? leges enim iste imposite sunt verbis ⁊ non rebus: cum potius contrariuz sit verum. C. coia delega. l. ii. in fine. Sed nunquid qui docibiles sunt possunt petere ut suppleat quod eis desit? ar. ꝙ sic ex hac constitutōne. Ber.

o ¶ Predicti. s. prelati ⁊ capitula. ex hꝭ est argu. ꝙ possunt ad hoc compelli.

p ¶ Integre. non tamen percipiēt quotidianas distributiones: que tantū residentibus dari cōsueuerūt. s. de preben. licet. vbi de hꝭ.

q ¶ Annos. nunqd determiatō ista determinat omnia p̄cedentia? non videtur ꝙ primis aliqd tempus adijciatur sed docentibus et aliis qui a capitulis non eligent. et quia illi maius tēpus requirunt ad hoc ut doceant qd satis videt ex hoc. §. quia hic non fit mentio de illis. Sz contra. s. de appel. inquisitioni. arg. in fi. quia hec determinatio in fi. ponitur ut ibi dicitur.

r ¶ De licentia. s. generali concessa auctoritate huius cōstitutōnis. vnde nō est necesse aliaz indulgentiā impetrare. sic. lxxx. di. non debere. ⁊. xvi. qōe. i. cunctis. ⁊. ea. di. quoniam. et. s. de trāsla. inter corporalia. ⁊. ff. de cōdi. instit. que sub conditione. §. vlti. sed executio sola impetrari debet si capitula hec nō sufficiant quia parū valeret esse iura in ciuitate nisi esset qui ea exequat. ff. de ori. iur. l. ii. §. post originem Ber.

r ¶ Denario. idest premio. imo qui venit extremus dispensatore vocante tantundez recipit quantū qui venerat ante. argu. s. de consti. cum omnes. ioan.

s Presenti: seruiat. nec cum iudeis christiani morent. xxviii. qōe. i. iudei. ⁊. c. sepe. ⁊. c. nullus. sed in agro vbi cū iudeo non morat bene potest seruire. ī. c. ꝓxi.

t ¶ Datis. sic. ī. c. proxi. vbi de hoc. ⁊ intellige hoc. ca. scōm illud de mancipio empto causa mercimonii: alias nullo precio dato eripit in libertatez: vel si venalis infra tres menses non fuerit expositus ut ibi. Ber.

u ¶ Seruitiū. non tamen erit seruus illius sed restituet ei preciuz ⁊ erit omnino liberatus. arg. insti. de noxa. ac. §. domin⁹. vel si nō potest habere statim precium seruat ei tantum ꝙ seruitium compensetur. cuz precio ⁊ postea eat liber quo vult. C. de capti. ⁊ postlimi. reuer. l. vlti. xxxvi. qōe. i. de raptoribus. Quid si plures emptores simul concurrant locus erit gratificationi. s. de iurepa. cuz ante. ff. ad sille. si quis in graui. §. sed cum omnes. Quid si nullus emptor appareat? nihilominus erit liber ⁊ hostiatim querat precium. ff. de manumis. l. iiii. §. suis autē. aut ꝓ pecunia operas p̄stet ut dicit in. l. predicta. C. de cap. l. vlti. s. v. an. vt ibi dicit.

x ¶ Fiat. prout dictum est. ⁊. ī. eo. c. vlt.

y ¶ Blasphemū. i. iudeū blasphemantē christū. argu. ī. eo. cum sit.

tum in concilio generali de magistris theologis: per singulas metropoles statuendis inuiolabiliter obseruetur statuentes: ut quia sup hoc propter raritatem magistrorū se possent forsitan aliqui excusare ab ecclesiarum prelatis ⁊ capitulis ad theologice professionis studiuz aliqui docibiles destinentur: qui cum docti fuerint in dei ecclesia ueluti splendor fulgeant firmamenti ex quibus postmodum copia possit haberi doctorum: qui velut stelle in perpetuas eternitates mansuri ad iusticiā ualeant plurimos erudire quibus si proprij prouentus ecclesiastici nō sufficiunt: predicti necessaria subministrent: Docentes uero ī theologica facultate: dū in scolis docuerint: ⁊ studentes in ipsa integre per annos quiqz percipiant de licentia se. ap. prouent prebendarum ⁊ beneficiorum suorum non obstante aliqua contraria consuetudine vel statuto cum denario fraudari non debeant in vinea domini comparantes.

¶ De iudeis ⁊ sarracenis: ⁊ coruz seruis.

Ex concilio marb.

Presenti concilio sancimus: ut nullum christianum mancipiū iudeo seruiat: sz datis. xij. solidis pro quolibet bono mancipio ipsum quicūqz christianorum seu ad ingenuitatez seu ad seruitiū licētiam habeat redimēdi: ⁊ si christianus fieri desiderat ⁊ nō permittitur idē fiat: qz nefas est quez christus redemit: blasphemum christi ī seruitutis vinculis detinere.

¶ Reg. episcopo luceñ.

pia fuit constitutione prouisum: ut per vnamquanqz cathedralem ecclesiam magistro qui eiusdez ecclesie clericos aliosqz scholares pauperes gratis istrueret: aliquod cō petens beneficiū preberetur: quo ⁊ docentis releuaretur necessitas: ⁊ uia pateret discentibus ad doctrinam. Verum quoniam in multis ecclesijs id minime obseruat: nos predictum roborantes statutū adijcimus: ut non solum in qualibet cathedrali ecclesia: sed etiam in alis quarum sufficere poterunt facultates: constituatur magister idoneus a prelato cum capitulo seu maiori: ⁊ saniori parte capituli eligendus: qui clericos ecclesiarum ipsarum gratis in grammatica facultate ac alios instruat iuxta posse. Sane metropolis ecclesia theologuz nihilominus habeat qui sacerdotes ⁊ alios in sacra pagina doceat: ⁊ in his preseruiz informet: que ad curam animarum spectare noscuntur. Assignetur autem cuilibet magistrorum a capitulo vnius prebēde prouentus ⁊ pro theologo a metropolitano tantumdem: non ꝙ propter hoc efficiatur canonicus: sed tandiu redditus ipsos percipiat: quandiu perstiterit i docendo. Quod si forte de duobus magistris ecclesia metropo. graue tur: theologo iuxta modum predictum ipsa prouideat: grammatico vero in alia ecclesia sue ciuitatis: si ue diocesis: que sufficere valeat: faciat prouideri.

Honorius. iij.

Super specula. ⁊. infra. Volumus ⁊ mandamus: vt statu

a Multorum. libertas. liiii. di. mancipia.
b Sint liberi. No. originarios siue ascriptitios liberos esse. C. de agri. et censi. in. l. diffinimus. li. xi. q̃ non repellunt a legitimis actibus. ar. ff. de testi. l. i. C. de postu. l. vlti. qd̃ verũ est tñ ad ordines non admittunt nisi de licẽtia dñor. liiii. di. si quis obligat⁹. et. c. admittũt ar. d̃ di. e. si seruus. sed ibi nihilomin⁹ tenet seruire dño. Ala.

c Adheserũt. ar. q̃ ex tẽpe seruitus acquirit et seruitia consueta p̃stari debẽt. xviii. q. ii. seruitiũ. ff. de aqua pluarcẽ. l. i. §. sicut. ff. si ser. ven. si quis diuturno. C. de serui. l. i. et. ii. arg. d̃. i. q. i. nullus eps. de hoc dictũ est. s̃. de consue. c. vlt. s̃. de cẽsi. puenit. Et ita hẽs hic q̃ ex tpe aliqs efficit originarius. .s. xxx. anno. C. de agri. et cẽsi. litibus. cuz satis. li. xi. ar. d̃ C. de p̃scrip. q̃ pro libertate. et nõ ꝓtra libertatem opponitur. l. vlti.

d Debẽtes. i. obligati et astricti ad colenda rura. ber.

e De his. i. originariis uel colonis.

f Retinere. forte i domo ad seruiẽdũ sibi quod esse non dz ut dicit in p̃n. c. et. s̃. eo. c. i. et. j. eo. Iudei siue.

g Imputet. s. iudeus qui trãstulit colonũ ad aliũ locuz uel ad aliud seruitiũ iputet sibi qz ꝗ ipso amisit ius colonariũ qd̃ habebat in colono et colonus liber erit ab illo iure. sic et in colono liberi hois: ut si dñs velit vẽdere fundũ et trãsferre colonũ ad aliũ locũ non pot eo inuito. C. de agri. et cẽsi. si quis prediũ. li. xi. uel si velit diuidere aliquã agnationẽ colonorũ uel affinitatẽ trãsferẽdo eos ad aliã colonariã reintegrãdi sunt C. cõia vtriusqz iu. possessionũ. et. C. de agri. et censi. diffinimus. li. xi. et sic iudeus sibi imputet.

h Qui dãnauit. i. abstulit sibi ius colonariũ ipso facto. vel expone dãnauit. i. fecit id ꝓpter qd̃ dãnat et aufertur ei ius colonariũ: vel ipse colonus sibi iputet qui non vult agere d̃ iudeuz qui transtulit ipsuz. sed primũ verius q̃tũ ad alterã ptẽ distiũcte: ut si vellet retinere christianũ colonũ secũ in domo: illud non est pmittendũ: imo excõmunicandi sunt. j. eo. iudei. i. Risso. et. c. ad hoc. vbi redditur causa quare. ber.

i Hominii. s. qd̃ habuit in gleba quo ab ea recedere non poterat: dñs eni psone nõ fuit qz liber homo est: ut. s̃. e. c.

k Seueritate. ar. q̃ iuris seueritas siue rigoz seruãdus est: sz hoc est in odiũ illoz iudeoz.

l Iudei. legalis. C. de iude. l. vlti. ber.

m Permittit. et si conuerit de nouo possunt illas reedificare i pristinũ statũ non tñ ut ampliores faciãt. j. e. cõsuluit. ar. ff. de no. op. nũcti. l. i. §. opus nouũ. et. §. si quis edificium.

n Quia. non habeãt. cõsueuerũt eni tunc deridere christianos i ꝓtumeliã creatoris. j. e. in nõnullis. cũ eni fidẽ nostrã ꝓtẽnãt nec ritus suos eis pmittimus. C. d̃ iude. iudeos. vñ in publicũ exire non debent. j. e. in nõnullis. ber.

o Iudei siue sarraceni. et ita cũ sarraceno mozari non licet: sicut nec cũ iudeo nisi aliquis spũalis vellet ire ut eis p̃dicaret qd̃ licet: ut. j. e. q̃ sit. et sic intellige. xi. q. iii. ad mensaz.

p Seruitio. s̃. eo. c. i. et. ii.

q Permittant. Sed quid ad nos de his qui foris sunt: ut. ii. q. i. multi. et. xlv. di. qui sincera. So. de his qui foris sunt nõ iudicat ecclesia ut penã spũalez infligat. in casibus tñ iudicat de eis qz repellit iudeos a coione christianoz. xxviii. q. i. sepe. ne ab aliis corzum pant: ut ibi. et. j. eo. ad hoc. et hic. repellit eni eos a legitimis actibus. ii. q. vii. alieni. et ab officiis publicis. liiii. di. nulla officia. et. j. eo. cũ sit. et. c. penul. et ne possint emere christiana mãcipia. j. e. c. vlti. et. liiii. di. fraternitatẽ. Itẽ non pmittit eos facere nouas synagogas. j. eo. cõsuluit. Itẽ q̃ in diebus lamẽtationũ nõ exeant in publicũ. s̃. e. c. pxi. et. j. e. in nõnullis. Itẽ q̃ soluãt decimas de terris quas colunt. s̃. de deci. de terris. et ne christiana mãcipia circũcidant. liiii. di. nulla. ne ex testamẽto christiani aliqd capiãt: et ille christianus est excõicandus etiã post mortẽ. xxiiii. q. ii. sane p̃ferr. et excedẽtes verberibus subijciunt. j. de rapto. in archiẽpatu. hic q̃ ecclesia excõicat tantũ illos christianos q̃ cum eis habitare p̃sumunt. quãdoqz tñ indirecte excõicat eos qz excõicat christianos ne cũ eis aliquod cõmertiũ habeãt. j. de vsur. post miserabilẽ. et. j. eo. et si. in fi. et. c. postulasti. r.

r A possessionibus. nisi fuerint cõparate de vsuris quas tenent vendere et pecuniã restituere. j. de vsur. cum tu.

s Excõicatiõis. ar. q̃ iudex secularis cõpelli pot ad iusticiã seruandã. xxiii. q. v. administratores. et hoc videt facẽ rõne fidei q̃ intromittit se d̃ hereditate: alias non debet. s̃. qui fi. sint legi. causam. sed illud intellige in quocũqz casu: vbi iudex secularis negligens est facere iusticiã q̃ ecclesia se intromittere debet et cõpellere ipsuz. xxiii. q. v. administratores. et. q. ii. dñs. et j. de maledi. c. ii.

t Ex integro. preter seruos qui eos preuenerint in fide. C. de epi. et. cleri. deo nobis. §. is ita. ala.

u Ita qui gloriantur. si. xviii. q. ii. pniciosaz. et lxxxvi. di. tanta.

x Ferrũ. ut. j. e. ad liberandã. vbi hoc totũ habes quod hic dicit. de quibus hic habent ad hostes transferri non debẽt. C. que res expoz. nõ debent. l. ii. et. illi sunt decapitãdi: ut ibi et. C. de cõmer. mercatores. ff. de pub. et vecti. cotẽ ferro. si eni non habẽt ferrũ nec arma. nam causatũ perimit cã perempta suũ. et appellatiõe armoz intelligunt fustes et lapides. ff. de vbo. sig. armoz appellatio. lau.

y Subministrãt. ar. clericũ ꝓ homicida haberi qui pugnantibus arma ministrat dũmodo ibi fiant homicidia. ar. l. di. si quis viduã. xxiiii. q. vi. c. vi. j. de homi. sicut dignũ. §. illi etiã. et. §. hi quoqz.

z Subiectos. et sic ipso iure sunt excõicati. j. e. q̃ olim.

et Priuatione. hoc potuit papa facere contra laicos ratione criminis commissi. Ber.

ꝓ Seruos. Nota seruitutẽ de iure naturali inductã. xxxv. di. sexto die. Itẽ de iure gentiũ. di. i. ius gentium. Item de iure canonico. xv. q. vlti. cũ multe. et hic. et. j. eo. ad liberandam. vin.

ꝓ Excõicatio. Et tamẽ isti ipso iure sunt excõicati. et sic excõmunicatus potest iterũ excõicari. iii. q. iiii. engeltrudam. et ar. xi. q. iii. excellentissimus. xii. q. ii. de viro. et. lxxxvii. di. eos qui. et qui in sordib⁹ est adhuc sordescat. xlvii. di. quãtũlibet. in fi. Ar. cõtra. ii. q. i. multi. quia de his que foris sunt nihil ad nos. xxiiii. q. i. c. i. ii. et. iii. et. iiii. et. s̃. de iudi. cum non ab homie. Item qui est extra ecclesiã nõ potest esse magis extra ecclesiã. xi. q. iii. omnis christianus. Item argu. contra. ff. de verbo. obli. qui bis. Idem. Ad. dixit q̃ excõmunicatus amplius excõicari non potest sed denũciari potest excõicatus: et sic intelligit omnia iura: vbi sepius videt aliquis excõicari et sic intelligit hic. sed tu dicas q̃ excõmunicatus potest iterũ excõmunicari. Et sunt duo effectus excõmunicatõnis ut dicunt quidaz. primus effectus est eijciendi extra ecclesiã. secũdus est detinendi extra. sicut qui est ligatus vno vinculo potest iterꝫ ligari non est dubiũ quin excõmunicatus possit adhuc excõmunicari: sicut qui est in vno peccato potest aliud cõmittere et sic plus punitur: et sic potest pluries excõmunicari et magis ex hoc punietur. et secunda excõmunicatio tunc primo incipit habere suuz effectum cum absoluitur a prima et tamẽ prima absolutio non habuit suuz effectum propter secundaz excõmunicationẽ: et ita finaliter non prodest prima absolutio nisi cuz absolutus fuerit a secunda. de hoc dixi supra de offi. ordi. ex parte. et. j. de senten. excõmu. cum pro causa. Ber.

Multorũ ad nos: et ifra. Nulli iudeo liceat christianuz mancipium in suo dominio retinere. sz si qui apud eos inueniũtur: libertas eis seruetur. Hi uero qui in possessionibus eorum sunt: licet legum districtione sint liberi: tamen quia colendis terris eorum diutius adheserũt: utpote conditione loci debentes ad colenda rura remaneant: cõsuetas pensiões predictis viris prebentes. Lucta etiam que de colonis uel originarijs iura precipiũt pagant: et nihil eis extra hoc oneris indicat. Quod si qsquã iudeoz aliquẽ de his uel ad aliuz transferre locũ: uel ad aliud obsequiũ retinere uoluerit: ipse sibi imputet qui ius colonariũ et ius dominij sibi iuris seueritate dãnauit.

Idem geñ. epõ.

Iudei de ciuitate: et infra. Sicut legalis diffinitio iudeos nouas nõ patit exigere sinagogas ita eos sine inquietudine ueteres habere pmittit. Hexãder. iij.

Quia super his: et infra. Generaliter iterdicas: ut iudei bostia uel fenestras in die parasceues apertas non habeant: sed clausas teneant tota die.

Idem ex concilio lateran.

Iudei siue sarraceni neqz sub alẽdoz pueroz suoz obtentu nec pro fuitio uel alia qualibet cã christiana mãcipia in domib⁹ suis pmittant habere. Excõicent autẽ qui cũ eis presũpserint habitare: et infra. Si qui preterea deo inspirãte ad fidẽ se cõuerterit christianã a possessionibus suis nullaten⁹ excludantur: cum melioris conditionis ad fidẽ cõuersos eẽ oporteat: quã antequã fidẽ susceperint habebant. Si autẽ secus fuerit factũ principib⁹ seu potestatib⁹ eorũdem locoz iniũgimus sub pena excõicationis: ut portionẽ hereditatis sue et bonoz suoz ex integro eis faciãt exhiberi. Idem in eodem.

Ita quorundã animos occupauit seua cupiditas: ut qui gloriant nomie christiano sarracenis arma ferrũ et lignamia deferãt galeaz: et pares aut etiam superiores in malicia fiant illis: dũ ad ipugnandos christianos: arma eis et necessaria subministrãt. Sũt etiã qui pro cupiditate sua in galeis et pirraticis sarracenoz nauib⁹ regimen et curã gubernatiõis exerceãt. Tales igit ab ecclesiastica cõmonitione precisos: et excõicatiõi subiectos rerũ suaz p̃ principes catholicos et cõsules ciuitatũ priuatiõe mulctari: et capiẽtiũ fieri seruos cẽsem⁹. Precipim⁹ etiã: ut p̃ ecclesias maritimaz urbiũ: crebra et solẽnis in eos excõicatio proferat.

Idem

244

a Consuluit. antique. Constantinus Imperator ostulit libertatē ecclesijs ⁊ iudeos seruituti subiecit. postea vo Julianus impator apostata dedit licentiā iudeis novas cōstruere synagogas: ut legit in cronicis.

b Reedificēt. sic. s. eo. iudei. C. de iude. l. vlti. q: aliud est tueri qd positū est ⁊ aliud novū facere. ff. de vsufru. vsufructuarius novū.

c Exaltent. nō eni licet cuilibet possessori transformare possessionē: puta vsufructuario. ff. de vsufruc. equissimū. §. sed ⁊ colores. ber.

d Ab hec. assidue. sic. s. e. c. i. ⁊. ii. ⁊. c. indei. ii. ⁊ ē ar. ex eo q̄ dicit assidue: q̄ interpolati possunt seruire: qd intellige fm tenorē illius. ca. s. e. multor. §. i. sed in domibus nullo mō put. j. sequit. ⁊ in pdi. ocor. xxviii. q. i. iudeor sepe. ⁊. j. e. ⁊ si iudeos.

e In domibus. ⁊ ita videt qd ex domū iudeor possint eadē pbibitio est. j. e. et si.

f Cōcordāt. xxiiii. q. viii. dispar. ⁊ in habitu etiā differre debēt a christianis ut possint melius euitari. j. e. in nōnullis.

g Simpliciū. q: innocēs credit omni verbo. xxii. q. iiii. in nocēs. si. xxviii. q. i. sepe.

h Sicut. inuitos. hoc ideo dicit. q: nullus ad fidē cogēdus ē. xxiii. q. v. ad fidē ⁊. xlv. di. de iudeis. q: si simplicit ⁊ absolute cōpellantur non recipiēt caracterē sed si oditionalit cōpellant bn̄ recipiūt ⁊ cōpellēdi sunt ut fidē sic susceptā obseruēt. ut. s. de bap. maiores. §. itē querit. xlv. di. de iudeis. ⁊. ff. de ritu. nupt. si pater. ⁊. C. eo. titu. nullis. ber.

i Habere. pbatio ei q̄ nullus compelli debet ad fidē q: fides ex necessitate esse non debet. xlv. di. quid aūt. §. qui sincera. ⁊. xxiii. q. v. ad fidē.

k Potestatis. nulli eni pmissuz est occidere uel penā infringere nisi cui ex officio pmittit. xxiii. q. v. qui malos. miles. cū ministē. ⁊ pena nō ē inferēda nisi p iudicē. xxxiii. q. ii. §. item B. c. ber.

l Bonas. secus si malas ne deludāt christianis ptendentib signa lamētatōis ⁊ nō p rumpāt i otumeliā creatoris j. e. in nōnullis. ⁊ ne annuati simulatā spē crucis exurant. C. e. iudeos. sed suas festiuitates more solito celebrent. xlv. di. qui sincera. ut hic dr. C. e. tj. nemo. ber.

m Cimiteriū. ar. ō. ff. de sepul. vio. sepulchra. so. sepulchra hostiū religiosa nō sunt vt ibi dr: nec illud nō infringēs incidit i edictū. iudei vo nō reputāt hostes. xxiii. q. viii. dispar. lz sint hostes fidei nre. j. e. ⁊ si iudeos.

n Pecunie. que in sepulchris ponēda nō est. ar. ff. de reli. ⁊ sūp. fu. si qs impediat. §. funeris cā. ⁊. xiii. q. ii. nō estimemus. circa mediū. tan.

o Effodere. qd qui fecerit sepulchri violati tenet. ff. de sepul. viola. l. iii. §. si qs. ⁊ fm quosdā hec actio infamat. ff. de sepul. vio. l. i. Alij dicūt q̄ non infamat cū sit actio in factū. ⁊. in. l. illa improprie ponit actio. ala.

p Excōicatiōis. ⁊ ita videt in optōe iudicis q̄ istor p pena iponat si nō satisfecerit. ⁊ si iste vult satisfacer nō punit. si. xxxv. di. eps aut pbyter. ⁊. xliii. di. c. i. ⁊. xiii. di. c. vl. ita est ar. q̄ p quolibet peccato nō debet eps in aliquem fulminare vel excōicare vel deponere.

q Quam sit. vti liceat. alit eni non possent illos lucrari. ⁊ sic licet eis loq et comedere cū eis exēplo dni. xxiii. q. iiii. infideles. ⁊. xi. q. iii. ad mensaz. dūmo ⁊ aliis nō coinquinent. ar. ō. xxviii. q. i. nullus. et. c. oēs. so. ōia intelligūt de iudeis qui discernūt cibos B. ⁊. c. ad mēsaz. ⁊. c. infideles. de pagānis intelligit. Sed quare potius vitamus conuiuiū iudeor q̄ paganor ⁊ ratio illa est: q: illi. s. iudei discernūt cibos nostros: vn nō debemus cibis eor vti ne videamur inferiores illis: ut dicit pre. c. oēs. pagani vo nō discernūt cibos: sed hodie ⁊ isti ⁊ illi discernūt. vn nō debemus comedere apud eos: nec ipsi apud nos: lz hoc non otineat in vbis edicti: ut pz hic ad mensaz: sed q̄tū ad siniam eos vitare debem. ar. ff. ō pe. he. itē veniunt. §. ait senat. sz quare potius vitamus conuiuiū q̄ colloquiū ⁊ iō logmur eis ut eos possim lucrari: qd alias facere nō possemus. ut in. c. infideles.

r Qualitate. ut abstineāt his diebus ⁊ in tpib quibus a carne ē abstinēduz fm canōes. iiii. di. deniqz. ⁊ ō ose. di. iii. de esu carniū. et c. sabbato. de qbus canonibus hic fit mentio.

s Apponunt. quecunqz g apponunt vti possunt nisi dictū fuerit q̄ sit idolis imolatū: ut. i. q. iiii. §. vlt. ⁊. xxvi. q. ii. si de area. rūc. n. sancti est mori fame q̄ idolaticis vesci. xxxii. q. iiii. sic sanctius. ber.

t Habita. q: null pōt pdicare nisi ex officio sibi cōmisso uel nisi habeat auctoritatē a suo plato. j. de here. cū ex iniūcto. ⁊. c. excōicam. §. q: vo. nec sufficit petere licētiā nisi sit obtēta ut hic pz. ⁊ si. de cōse. di. v. non opz. xi. q. iii. quid g. xix. q. ii. due. ar. ō. s. de regula. licet. ⁊. s. ō ar bi. cum olim.

a Significauit: cōmodū. fm qd dr. s. e. ita quorūdaz. vbi de hoc. ⁊. j. e. ad liberandā nihil g i mercibus portandū est nisi illud vn possint redimere captiuos ut hic dicit. Sed qd si non possunt redimere captiuos: nisi portēt eis arma vel ferrū: nūquid hoc facere possūt sine pena excōicatōis: ar. q̄ sic ex eo q̄ dicit: excepto redemptōis articulo. Sed nō credo nisi pmo requirat auctoritas pape: ne aliquid fraudis fiat. ber.

b Juramēto. Sed nōne sufficit pena excōicatōis: pōt dici q̄ hoc exigit a suspecto. ar. xxviii. di. de syracusane. ⁊. x. q. vl. c. vl. quoniā eor ruine debent occurrere plati. xciii. di. diaconi. ⁊. xxii. q. v. hoc dr. ⁊ ad maiorē cautelā exigit iuramentū etiā a quocūqz. lau.

c Excōicatōnis. de qua habes. s. e. ita quorundā. ⁊ iō q: lz treuga sit facta non tn̄ pax ppetua. ut. j. §. pri. vnde pbibitio nō intelligit ppterea relaxata de mercibus pbibitis.

d Per nuncios. sic. j. c. pri. qui p aliū facit per se facere videt ut hic. ⁊. j. de sen. excōi. mulieres. xlvi. di. sicut non suo. ff. de admini. tuto. ita tamē. §. gessisse.

e Post treugā. treuga est securitas psonis ⁊ rebus ad tps necessa.

Consuluit: ⁊ ifra. Judeos de nouo construere synagogas: ubi non habuerūt pati non debes. Verū si ātique corruerit: uel ruinā minant: ut eas reedificēt pōt equanimiter tollerari nō autē ut eas exaltent: aut āpliores aut preciosiores faciāt quā antea fuisse noscūtur qui utiqz hoc pro magno debēt habere q̄ i ueterib synagogis ⁊ suis obseruātijs tolerant. Idem.

Ad hec oibus christianis qui sunt in iurisdictōe nostra penitus interdicatis: ⁊ si necesse fuerit districtōne ecclesiastica cōpellatis eisdē ne iudeor seruitio se assidue pro aliqua mercede exponant: qd' etiam obstetricibus ⁊ nutricib eorum prohibere curetis: ne infantes iudeor in eorūdem domibus nutrire presumant: quoniam iudeor mores ⁊ nostri in nullo concordāt ⁊ ipsi de facili ob cōtinuā cōuersationem ⁊ assiduam familiaritatez ad suam superstitionē ⁊ perfidiaz simplicium animos inclinarent.

Clemens. iij.

Sicut iudei: ⁊ ifra. Statuim ut nullus inuitos uel nolētes iudeos ad baptismum uenire compellat. Si quis autē ad christiānos causa fidei confugerit: postquā uoluntas eius fuerit patefacta: christianus absqz calūnia efficiat. quippe christi fidem habere nō credit qui ad christianor baptismuz non spontaneus sed inuitus cogitur p uenire. Nullus etiaz christian eorum quēlibet sine iudicio terrene potestatis uel occidere uel vulnerare uel suas pecunias auferre presumat: aut bōas quas bacten habuerit consuetudines imutare: presertim in festiuitatum suar celebratione quisquam fustibus uel lapidibus eos nullatenus perturbet neqz aliquis ab eis coacta seruitia exigat: nisi que ipsi tempore preterito facere consueuerunt. Ad hoc malorū hominū prauitati auaritie obuiantes decernimus: ut nemo cimiterium iudeorum mutilare aut inuadere audeat: siue obtentu pecūie corpora humata effodere. Si quis autem huiusmodi decreti tenore cognito quod absit contraire presumpserit: honoris ⁊ officij sui periculum patiatur: aut excōicationis sententia plectatur: nisi presumptionem suam digna satisfactione correxerit. Idem.

Quam sit laudabile: ⁊ infra. Tuis frater episcope petiri onib ānuētes tibi tuisqz socijs cū ad predicandā christi fidez paganis exhibitis: ap. auctoritate cōcedim. ut uobis his cibis cum modestia ⁊ gratiar actione seruata tēpor qualitate iuxta canonicas sānctiones uti liceat: qui uobis ab ipsis infidelibus apponuntur. Insuper indulgemus: ut quicunqz religiosi seu clerici idonei ad annuncianda gentibus euangelicam ueritatem requisita ⁊ habita prelatorum suorum licentia tibi uoluerint adherere: id absqz contradictione qualibet liberā exequēdi habeant aucto. ap. facultatem.

Idem.

Significauit nobis. t. f. quō aliqui ciuiuz tuor in alexādriam ualeāt pficisci pro recuperādis ociuibus suis qui illic in captiuitate tenent hoc arbitramur licite posse fieri: dūmodo nihil in mercibus suis uel alio modo secum illuc deferant unde posset sarracenis excepto redēptiōis articulo aliquod cōmodū aut subsidiū pnenire: qd etiam corā te pri iuramēto firmabūt Illi quoqz q̄ post treugā i trāsmarinis ptib factā cuz omercio alexandriā adiuerit si detulerit merces pbibitas causa lucrandi excōmunicationis vinculum non euadūt: sic nec illi qui in persōis proprijs nō euntes merces eis per nūcios destinarūt. Ad ultimum illos qui iurauerunt se amplius in terram saracenorum cum mercibus non iturros: nisi pax esset inter christianos ⁊ ipsos: ⁊ post treugam factam uenerunt illuc: conditio illa de pace facere possūt sine pena excōicatōis: ar. q̄ sic ex eo q̄ dicit: excepto redemptōis articulo. Sed nō credo nisi pmo requirat auctoritas pape: ne aliquid fraudis fiat. ber.

s̄.de treu.c.i.& qui facit treugã non facit pacẽ nec desistit a guerra nisi ad tempus: quia qui distulit non in totũ destitit .ii.q.iii.§.notandũ.ff.de iudi.destitisse.

f Non absoluit.nec etiã a piurio:qz lz treuga sit facta non tñ pax: & ita nõ existit conditio.vnde incidit in sniaz excõicatiõis & in piuriũ. & sic treuga nõ est par.

g Quod olim.in lateranẽsi .s̄. e.ita quorũdã.ber.

b Supponim9.et iã suppositi erãt p aler. in ꝯcilio lateranẽsi.ita quorũdã & sic est canon latesnie: ut pz i fi. & ita vr̃ q̃ qui cõtra faciunt duplici excõicatiõe sunt ligati. Sz quis absoluet tales põt dici q̃ ẽpi ipsorũ: qz exquo papa sibi hoc nõ retinuit aliis indulsisse vr̃. j.desen.ex.nuper. qz sibi reseruasset si hoc nõ intẽdebat s̄.de p̃ben.graue. i fi.& j.de cri.fal.dura.in fi.ber.

i Subsidia .s̄.eo. ita.& j.e.ad liberãdaz.& C.q̃ res expor.nõ pos. p totũ. & C.q̃ res ven.nõ pos. p totum.

k Iram dei.ratuz habẽtis q̃ ab ecclesia iuste factũ est. x xiiii. q.i. qõcunqz.

l Et si iudeos. ingrati.si enim iudei isti ingrati sũt possunt puari gra sibi ꝯcessa.s̄. ỏ do. c.vl.& xii.q.ii.octaua discussio. & C. de reno. do.l.ul.b.

m Pro gra .s̄. de fideiu. puenit.& s̄. de renũ.sane.

n De familiaritate. Vlimia familiaritas parit ꝯtẽptum. & ff. de offi. pcõs. ne quicq̃.§.cura.& lxxxvi. di. quãdo. & ff.de offi.pre. obseruanduz.

o Cibus in pera. nt.xiii.q.i.§.ii. versus fi.

p Nutrices. qõ esse non debz .s̄.e. iudei.& c.ad hoc.

q Effundere.credebãt forsan corp9 xpi descẽdere i stomachũ & incorpari qõ est falsũ.ỏ cõse. di.ii.trib9 gradib9. nõ est iste panis. cibus enim aie est.di. ea.credere.lau.

r Patiunt̃. ar. q̃ qui põt ꝓhibere & nõ ꝓhibet sibi imputat̃. lxxxvi.di.c. iii. & j. de reg. iur. c.pe.& j.ti.pr.c.ii. & xxiii.q.viii.p̃terea.arg. & j.de sen. ex.q̃te p̃sũptõnis.

aut treuga babẽda ab excõicatiõis vinculo nõ absoluit. Item.

Quod olim preceptuz fuit:et infra. Sane licet hoc fuerit i cõcilio lateranẽsi[5] districte inhibitũ nos tñ oẽs illos excõicationi supponimus[b]:qui iam ãplius cũ sarracenis mercioniũ habuerunt: uel p se uel p alios nauib9:seu quocũqz alio ingenio eis aliqua rerũ subsidia[i] seu cõcilia quãdiu inter nos et illos guerra durauerit duxerit ipẽ dẽda. v. igitur discretiõi mãdam9: quaten9 nec per uos nec p vr̃as naues:nec alio quocũqz mõ aut ingenio: eis mercionia cõcilia uel alia subsidia trãsmittatis:ne si aliqui in sua malicia ĩdurati sec9 agere presũpserint:nõ solũ ipso iure incidãt i excõicationẽ illã:uerũ etiã iram[k] dei viuẽtis incurrãt. Anno.iij. archiepõ senon.& epõ parisien.

Et si iudeos quos ꝓpria culpa submisit ꝓpetue fuititi:pietas christiana receptet & sustineat cohabitationẽ illoꝝ ingrati[l] tñ uobis esse nõ debẽt:ut reddãt christianis pro gra[m] cõtumeliã & de familiaritate[n] contẽptũ:qui tãquã miseri corditer in nostrã familiaritatẽ admissi:nobis illã retributionẽ ꝓpendũt:quã iuxta vulgare ꝓuerbium mus[o] in pera:serpẽs in gremio:et ignis in sina:suis ꝯsueuerũt hospitibus exhibere. Accepim9 autẽ q̃ iudei faciũt christianas filioꝝ suoꝝ nutrices[p] & quod nõ tantũ dicere sz etiã nefandũ est cogitare:cũ in die resurrectionis dñice illas recipere corpus & sãguinẽ iesu christi cõtingit p triduũ antequã eos lactẽt lac effudere[q] faciũt in latrinã. Alia insup contra fidẽ catholicã detestabilia & inaudita cõmittũt: ꝓpter que fidelib9 ẽ uerendũ:ne diuinã indignationẽ incurrãt:cũ eos ꝓpetrare patiunt[r]:indigne que fidei nostre cõfusionẽ inducũt:& infra. Inhibemus ergo districte:ne decetero nutrices uel seruiẽtes habeãt christianos:ne filij libere[s] filijs famulent̃ ancille[t]:sz tanquã serui a dñio reprobati in cui9 mortẽ nequiter cõiurarũt se saltẽ p effectum operis recognoscãt seruos illorum quos christi mors liberos & illos seruos effecit:& infra. Si uero nutrices & seruientes nõ dimiserint christianos sub excõicatiõis[u] pena inhibeatis districte oĩbus christianis ne cum eis cõmercium aliquod audeant exercere. Item.

Postulasti qualiter contra iudeũ ꝓcedere debeas:qui man9 iniecit in quendam clericũ violentas. Ad quod breuiter respondemus q̃ si dictus iudeus tue iurisdictionis existit:ipsum pena pecuniaria[x] punias uel alia ꝑm q̃ conuenit temporali: faciens leso satisfactionem[y] congruam exhiberi.alioquin eius dominum moneas & idicas ut passo iniuriam & ecclesie ab eo satisfieri faciat competenter: q̃ si dominus eius neglexerit adimplere:tu christianis[z] omnibus per censu.ec. interdicas:ne cum ipso iudeo antequã satisfaciat presumãt commertia exercere.

Item in concilio generali.

In nõnullis prouicijs a christianis iudeos seu sarracẽos habit9 distinguit[a] diuersitas:sed in quibusdã sic quedã ĩoleuit cõfusio ut nulla differẽtia discernantur. Unde contingit interdum quod p errorem[b] christiani iudeorum seu sarracenorum: & iudei seu sarraceni christianoꝝ mulierib9 cõmiscẽtur. Ne igitur tam damnate commixtionis[c] excessus per uelamẽ buiusmodi ulterioris excusatõis possint habere diffugium: statuim9 ut tales utriusqz sex9 in omni christianoꝝ prouincia:& omni tẽpore qualitate habitus publice ab alijs populis distinguantur. In diebus autem lamentatiõis dominice passionis in publicuz minime prodeant[d] eo q̃ nonnulli ex ipsis talibus diebus sicut accepimus ornatius nõ erubescunt incedere:ac christianis qui sacratissime passionis memoriam exhibentes lamentatiõis signa pretendunt illudere[e] non formidãt Illud autem districtissime inhibemus ne in contumeliam creatoris prosilire presumãt. Et quoniam illius dissimulare non debemus ob probrium:qui probra nostra deleuit:precipimus presumptores huiusmodi per principes seculares cõdigne animaduersionis[f] adiectiõe cõpesci:ne crucifixum pro nobis aliquaten9 blasphemare[g] presumãt

Item in eodem.

Quam sit nimis absurdum: ut blasphem9 christi[h] in christianos vim potestatis exerceat: qd' super hoc toletanũ[i] concilium prouide statuit:nos ꝓpter transgressorum audaciam in hoc generali cõcilio ĩnouamus:prohibẽtes:ne iudei publicis officijs preferãt̃:quoniã sub tali pretextu christiãis plurimũ sũt infesti. Si quis aũt eis officiũ tale cõmiserit p ꝓuiciale[k] cõciliũ quod singulis ãnis precipimus celebrari.monitiõe premissa districtiõe qua ꝯuenit ꝯpescat̃. Officia li uero huiusmodi tamdiu christianorum communio in cõmercijs & alijs denegetur:donec in usus pauperũ[l] christianoꝝ secũdũ ꝓuidẽtiã

s Libere.i.ecclesie. non enim erit heres filius ancille cuz filio libere.xxxii. qõe.iiii.dicat aliquis.ber.

t Ancille.i.agar.que significat synagogã. Libera.i.sara que significat ecclesiã. De agar ancilla sare descẽderũt isti qui debẽt esse serui illoꝝ qui descenderũt a sara in quibus ecclesia fundata est.ber.

u Sub excõicatõnis pena: imo excõicari possunt si cõmunicẽt eis postea.j.ỏ vsur. post miserabilẽ. & j.c.,pri.et sic indirecte indicat ecclesia de iudeis. & de hoc dixi.s̄.e. ita. & c.iudei.ber.

x Postulasti.pena pecũiaria.ad arbitriũ iudicis. s̄.de offi.lega.ỏ causis. quia spũali pena ipsuz punire non põt cũ sit ex̃ ecclesiã : qz nihil ad nos de his qui foris sunt ti.q.i.multi. Quãdo ecclesia possit punire iudeos: dictuz est.s̄.eo.ita.& c.iudei.

y Leso satisfactionẽ.hoc regulare est ut semp ante absolutionẽ satisfaciat leso.& j.de sen.excõi. porro. parrochianos. cõquesti. & in pluribus aliis.c.& ecclesie satisfacẽ dz: cui fuit facta iniuria i ꝑsonã eius ministri:ut.iii.q.i.nulli. in fi.& ii.q.vii.accusatio.b.

z Christianis. & ita indirecte excõicant̃ iudei. de ꝗ dic ut dictũ est.s̄.eo.ita quorũdam.

a In nõnullis.distinguit. sic p habitũ debẽt.distinguui nouitii a professis. & s̄.ỏ sta.regula.c.pe.& meretrix a matrona.j.de sen.ex.in audientia.& ff.de iniur. itẽ apud. §.si quis virgines. & masculi a feminis p crines & vestes. xxx.di.si qua femina. sic & liber distiguit̃ a seruo p ꝓtleũ. C.de lati.libe.tol.l.i.§.& qui ꝓtleati.io.

b Errorẽ.q̃ si ignorant̃ commisceat̃ christian9 iudee dũmodo nõ sit crassa siue affectata ignorãtia excusat̃ in eo q̃ iudea. ar.xxxiiii.q.ii. in lectũ. & j.de cle.ex.apostolice.

c Cõmixtionis. qz nec matrimoniũ inter iudeũ & christianã ẽ põt.xviii.q.i.caue .b.

d Prodeãt.s̄.e.quia.

e Illudere.sic reddũt nobis p grã ꝯtumeliã & ꝯtẽptum. s̄.e.& si iudeos.

f Animaduersionis .s. pecuniaria pena uel alia tpali ꝓut visuz fuerit iudici.s̄.c. ꝓr.b.

g Blasphemare.s̄.eo.c.i.j. c. pri. ber.

h Quam sit.blasphem9 xpi. idest iude9 blasphemãs xpm.s̄.e.c.i.

i Toletan̄.liiii.di.nulla.& j. e.ex speciali.

k Prouinciale cõciliũ.s̄. de accusa. sicut olim.

l Pauperũ. Sic ꝗ paupib9 restituit̃ qõ iniuste extortum est. ut.s̄.de imu.eccle. quia. si vo officiũ licitũ est tunc si vellet posset dare paupibus quod iiuste extortũ est. xiiii. q.v.non sane. Sz ỏ videt̃ q̃ restituendũ sit illis a quibus est extortũ & non paupibus. j.ỏ homi.sicut dignũ.§.eos. & j.de vsu.cũ tu.& s̄.de iureiur.eã te. & s̄.de deci. tma.ii.

xviii. di. quoniã. hoc ideo fit in hoc casu. qꝛ nescit a quibus extortũ sit. maior pena ponitur in se. c. illis qui merces prohibitas portãt ad sarracenos. io.

m Deliberandaꝫ. excõicamꝰ anat hematizamus. sicut. s̃. e. ita. ⁊. c. ꝓ oliz.

n Priuatione. hoc totũ habes. s̃. e. ita.

o Comercio. totũ ergo lucrũ qõ ad eos peuenit ex hoc ꝓmercio debẽt dare in subsidiũ terre sancte in cuius detrimentũ hoc fecerunt ⁊ est simile crimini vsurarũ: in quo quicquid sorti accedit vsura est: vnde totũ debet restitui. j. de vsur. ꝓsuluit. ⁊. xiii. q. iii. putant. ⁊. c. se. imo vt ꝓ maius qꝛ isti vident fidez christianã ipugnare. vt plus puniunt qꝛ tantũdez ꝓ pena dare cogunt in subsidiũ terre sancte. Et nemo dubitat grauius esse cõmissuz qõ est grauius vindicatũ. xxiiii. q. i. non afferamus. ⁊ in aut. ut fra. fi. col. ix. in fi. vbi dicit in delicto enim equali proximas eis imminere penas iustum putamus.

p Deliquerit. sic. s̃. de imu. eccle. c. vlti. ⁊ de iurepa. pastoralis. ⁊. s̃. de tẽ. ordi. lras. ⁊. s̃. de fo. ꝓpe. nullus. simile xii. q. vii. de viro. ⁊. xvii. qõe. iiii. frater ⁊ coẽpus.

q Sic alias. qꝛ poterũt subiici verberibꝰ loco pene. xiiii. q. vi. si res. ⁊. xii. q. ii. fraternitas. ⁊. v. q. vi. qꝛ iusta.

r Interdicat. sic ꝗ pena vnius est metus alteriꝰ. ut. ii. q. vii. quapropter. ⁊. s̃. de offi. or. irrefragabili. ⁊. s̃. de trãsla. c. i. in fi. ⁊. s̃. de sta. regul. ea que. s̃. de calũni. c. ii. ff. de pe. l. capitaliũ. §. famosos. ff. depo. bona fides. i. ꝛñ. i. fi.

s Æ spẃali. ꝛcilio. s̃. eo. cũ sit. ⁊. liiii. di. nulla.

t Non suspectũ. qui fideliẽ ⁊ sine fraude officiũ suũ exequat ne ꝑ hoc fraus fiat christianis clericis aut ecclesiis qualis fuit ioseph: de quo habes. xxii. q. ii. qõ ait. qui fuit dispensatoꝛ pharaonis. b.

u Ulli. seruitio. s̃. e. c. i. et c. iudei. ii. imo q̃cito voluntas ipius fuerit patefacta ꝓ velit fieri christianus in libertatẽ modis oibus vendicet. liiii. di. fraternitatẽ. nisi emptus sit cã mercimonii: ut ibi dr ⁊ hic inferius.

x Mercimonij. in quo casu non fraudabit ex toto iudeꝰ siue paganꝰ dũmõ infra tres mẽses illũ venalẽ exponat: ut. c. fraternitatẽ. b.

y Solidis. Sed de qua moneta dabunt? Videt de illa que est in vsu in loco illo. ar. ff. de leg. iii. nũmis. ff. de le. i. si seruus pluriũ. §. si numerꝰ. Quid si nõ sit qui soluat illos. xii. solidos? de hoc dictũ est. s̃. e. c. i.

z Tres mẽses. eo ipso ꝓ nõ exposuit ipsuz infra tres mẽses venalẽ p̃sumit ꝓ nõ cã mercimonii emerit sed ad seruiendũ sibi. vñ nullo p̃cio dato ꝑducet ad premiũ libertatis nec admitteret ꝓbatio in ꝗriũ cũ hic sit presumptio iuris ex qua ius statuit: ut. liiii. di. fraternitatẽ. quod. c. intellige ꝑ illud: ⁊ istud est quasi glosa ⁊ expositio illius si p̃sumptio est. s̃. de spon. is qui. vbi habes p̃sumptionẽ iuris: ⁊ si alius eũ cõparet talis emptio nõ valeret ⁊ nihilominꝰ erit liber nullo precio dato si sciẽter emit illũ. si ignorãter agat ad preciũ siue ad interesse ꝗtra iudeũ qui ipsuz decepit. ff. de ꝗben. emp. liberi homis. ar. Et nota ꝓ fauoꝛ fidei ꝑuat aliquẽ seruo suo: ut hic pz. Itẽ priuat aliquẽ filio suo. s̃. de ꝗuer. infi. c. vlti. Itẽ priuat aliquẽ vxore sua. s̃. ô diuoꝛ. gaudemus. ⁊. xxviii. q. i. si infidelis. ber.

a Dubius. de fide eni nullus debet dubitare sed firmiter credere articulos fidei. s̃. de sum. tri. c. i. in p̃n. alit̃ saluus esse non poterit: ut i psal. Quicũqz vult. ⁊c. ⁊. xxiiii. di. quãdo epus. ⁊. xxiiii. q. i. aperte. nullus enim dubitare debet in fide ut ibi dicitur.

b In fide. Etiã in tenui articulo. C. de bereti. l. ii. in fi. sic ex leui offensa reuocat libertus in seruitutẽ. C. ô liber. ⁊ eoꝛ libe. si manumissus. ⁊ ꝗ quo ad articulos fidei qui cõtinent in symbolo. Credo in deũ: quibus per fidẽ sola adhibenda est credulitas: qꝛ fides est de re nõ visa. de peni. di. iiii. in domo. C. de sum. tri. l. vlti. non per signa sed ꝑ fidez veritas est colenda. de conse. di. iiii. venit sacerdos. lau.

c Credendũ est. ergo dubius in fide testis esse non potest. xxiii. q. iiii. ipsa pietas.

d Qui alios. non reuocat cũ potest. ff. ad. l. aquil. scientiã. lxxxiii. di. erroꝛ. ⁊ arg. s̃. titu. ꝓri. ⁊ si iudeos. et ii. q. vii. negligere. Sed nũquid istud ꝑtinet ad omnes? ꝗñ. de crimie iaz cõmisso soli prelati tenent corripe. xxiii. q. iiii. duo ista. et c. ita plane: a peccato autẽ cõmittẽdo quilibet tenet aliuz corripere occulte. j. e. cũ ex iniũcto. vbi de hoc. ⁊ ar. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. xxii. q. vi. hoc videt ⁊. xciii. di. diaconi. ⁊. s̃. de cogna. spi. tua. ⁊. ii. q. vii. quapꝑter. sed iste due vltime ꝗordantie intelliguntur in denunciatõne. t.

e Hirmissime. hereticum. Hereticus multis mõis dicit. Ille dr hereticus qui puertit sacra ecclesie: ut simoniacus. i. q. i. eos qui ꝑ pecuniã: ut. vi. q. i. §. sed licꝛ. Itẽ ille q scindit se ab vnitate ecclesie vii. q. i. deniqz. Itẽ omnis excõicatus. iiii. q. i. ꝓ autez bi. Itẽ qui errat in expõne sacre scripture. xxiiii. q. iii. heresis. Itẽ qui ꝗfingit nouã sectã vel confictã sequit. xxiiii. q. iii. heretic. Itez qui aliter sentit de articulis fidei q̃ romana ecclesia. xxiii. q. i. hec est fides ⁊. c. quoniã. vel qui male sentiũt de sacramẽtis ecclesie. j. e. ad abolendam. in prin. t.

f Ꝓꝛs. vñ apostolus: Et si tradidero corpus meũ ut ardeã charitatẽ autẽ non habeã nihil mihi ꝓdest. de peni. di. iii. circa fi. c. si quis. ⁊. de cõse. di. iiii. solet. ⁊. i. q. i. vide q̃tum bonũ.

g Ad salutẽ. eternã. s. valent tri ad bona tpalia ꝓmerẽda. ar. xxii. q. ii. si quilibet. in fi. ⁊ ad mitius suppliciũ subeundũ. de pe. di. iiii. ad fi. §. post etiam. ber.

b Fraternitatis. pelagius. Isti duo dãnati erãt in synodo ephesino de heresi: dubitabat patriarcha antiochenus an scripta ipsoꝝ essent recipiẽda? ⁊ dr ꝓ non: qꝛ exquo ꝗdẽnatus est auctoꝛ ⁊ scripta illius admitti nõ debẽt: ut. iii. q. iiii. c. nullus. xvi. di. canones. q̃uis aliqua vtilia sint ibi. ar. s̃. de testi. licet. ar. tñ quod rõne etiam bone snie recipi possent. i. q. i. dñs declarauit. ⁊. xxxvii. di. si quid veri. sicut ⁊ noticia legis abrogare necessaria est. di. vii. moyses. ⁊ papa etiã argumentat ex. l. theodosiana abrogata. s̃. de iudi. nouit. sed verũ est ꝓ scripta istoꝝ non valent etiã si alias bona sint nec sunt recipienda. j. e. excõicamus. §. credẽtes. arg. ad hoc. xcvi. di. bene quidẽ. tamen rõne bone snie scripta Origenis approbata fuerunt. xvi. q. vii. ⁊ hoc diximus. qui dãnatus fuit post mortem. xxiiii. q. ii. sane proferi. ⁊ si approbarentur valerẽt: alias non. arg. s̃. de sum. tri. c. ii. in fi. Item arg. ꝓ destructo p̃ncipali destruit accessoriũ: sicut in. c. predicto. ⁊ hoc diximus. ber.

per quem iudei siue sarraceni sine christianoꝝ iniuria iura regalia cõsequantur. Idem.

Ulli iudeo baptizatũ: uel baptizari uolentez emere liceat uel in suo seruitio retinere. quod si quem nondum ad fidez conuersũ causa mercimõij emerit: ⁊ postmodum factꝰ sit uel fieri desideret christianus datis pro eo. xij. solidis ab illius seruitio protinus subtrahat. Si autem infra tres menses ipsuz uenalez non exposuerit uel ad sibi seruiendũ emerit eũdẽ: nec ipse uẽdere nec alius audeat cõparere: sz nullo dato precio perducat ad premia libertatis.

De hereticis.

Stephanus papa oibus epis.

Dubius i fide infidelis ẽ. Nec eis omnino credendum est: qui fidem ueritatis ignorant.

Leo papa.

Qui alios cũ pot ab errore nõ reuocat: seipsũ errare demõstrat.

Augustinus de fide catholica.

Hirmissime tene: ⁊ nullatenus dubites omnem hereticum uel scismaticum cum diabolo ⁊ angelis eius eterni ignis incendio ꝑticipãdũ: nisi ante finem uite catholice fuerit incorporatus: ⁊ reintegratꝰ ecclesie: ⁊ post pauca. Omi hominí qui ecclesie catholice non tenet vnitatẽ: neqz baptismꝰ neqz elemosyna quãtũlibet copiosa: neqz moꝛs pro noie christi suscepta proficere poterit ad salutem.

Rego. ix. anastasio antioc.

Fraternitatis tue: ⁊ infra. Cũ celestinus atqz pelagius in ephesina synodo sint damnati: quõ poterũt illa capitula recipi: quoꝝ

l Si quis epus. Sic ordina istā litterā. Si quis eps instituerit hereticos heredes extraneos a cōsanguinitate sua. vel etiā instituerit ꝯsanguineos hereticos heredes aut paganos ptulerit saltē post mortē ꝛc. Et sic repete illā dictionē hereticos: ⁊ ita nullus debet instituere hereticū siue sit ꝯsanguineus siue nō: ut hic pz. ⁊. j. c. pri. eps. Ergo instituat ecclesiaz ex quo non habet consanguineos catholicos. xii. q. ii. eps. qui filios. ⁊. C. eo. cognouimus. ⁊ in aut. ut cū de appe. eog. §. dicimus. et §. si quis. colla. viii. q̄ isti heretici iam non dicunt filii uel ꝯsanguinei. vñ dr i lege si frater tuus: ⁊ amicus tuus: et vxor tua deprauat volunerint veritatez sit manus tua sup illos. xxiii. q. viii. legi. ⁊ vxor est expellenda. xxviii. q. i. vxor. in fi. Hoc itel lige nisi penituerit isti ꝯsanguinei. delicti eni veniā penitentibus non negamus. C. eo. manicheos. ber.

dānant auctores.

Ex concilio aphricano.

Si quis epus heredes istituerit extrācos a cōsāguinitate sua: uel hereticos etiā cōsāguineos aut pagāos ptulerit: saltē post mortem ei anathēa dicat: atqz eius nomen inter dei sacerdotes nullo mō recitetur. Ex eodem.

In eos qui catholici nō sūt: etiā si cōsāguinei fuerint epi uel presbyteri nihil conferāt. De niqz hoc qd de epis ⁊ presbyteris dictū ē: dz de religs clericis exaudiri. Alex. iij. remen. archiepō.

Cum christus pfectus deus et pfectus sit homo: mādamus quatens sub anathemate interdicas ne qs decetero audeat dicere christū nō esse aliquid fm q̄ homo: qz sicut christus uerus est deus: ita uerus est homo ex aīa rōnali ⁊ hūana carne subsistēs. Ex cōci. lateran.

Sicut ait beatus leo: ⁊ infra. Quia in partib tolosanis hereticoz quos alij gazaros: alij patarenos: ⁊ alij alijs nomib uocāt: ĩualuit dānanda puersitas: eos et defensores ⁊ receptores eoz anathemati decernim subiacere. Et sub anathemate, phibem: ne quis eos in domo uel in terra sua tenere uel fouere: aut negociationē cū eis exercere presumat. Si autē in hoc peccato decesserit: neqz sub priuilegioz nostroz qbuscūqz indultoz obtentu: neqz sub alia quacūqz occasione oblatio pro eo fiat: aut iter christianos accipiat sepulturam.

Lucius. iij.

Ab abolēdā: ⁊ infra. Uniuersos qui de sacramēto corporis ⁊ sāguinis dñi nostri iesu christi uel de baptismate: seu de peccatoz confessione matrimonio uel reliquis ecclesiasticis sacramētis: aliter sētire aut docere nō metuūt: quā sacro sancta ro. ec. predicat ⁊ obseruat: et generaliter quoscūqz eadez ro. ec. uel singuli episcopi per dioc. suas cū cōsilio clericoz: uel clerici ipsi sede uacante cū cōsilio si oportuerit vicinorū episcopoz hereticos iudicauerint: vinculo ppetui anathematis innodamus: ⁊ infra. Presenti nihilominus ordinatione sancimus: ut quicūqz manifeste fuerint in heresi deprehēsi: si clericus est: uel cuiuslibet religiōis obūbratione fuscatus: totius ecclesiastici ordinis prerogatiua nudetur: ⁊ sic omni officio ⁊ bēficio spoliatus ecclesiastico: secularis relinquat arbitrio potestatis animaduersione debita puniēdus: nisi cōtinuo post deprehēsionem erroris ad fidei catholice vnitatē sponte recurrere et errorem suū ad arbitriū episcopi regionis publice cōsenserit abiurare: ⁊ satisfactionē cōgruā exhibere. Laicus autē nisi prout dictū est: abiurata heresi: ⁊ satisfactione exhibita: cōfestim ad fidē cōfugerit orthodoxam: secularis iudicis arbitrio relinquatur: debitam recepturus pro qualitate facinoris ultionem: et infra. Qui uero inuenti fuerint sola suspiciōe notabiles: nisi ad arbitriū episcopi iuxta ꝯsiderationē suspitiōis: qualitatēqz psone, ppriā innocentiam congrua purgatione monstrauerit: simili sententie subiacebunt. Illos quoqz qui post abiurationez prefati erroris: uel post quam se ut diximus proprij antistitis examinatione purgauerint: de prehensi fuerint in abiuratam heresim recidisse: seculari iudicio sine ulla penitus audiētia decernimus relinquendos: ⁊ infra. Statuimus

m Ita eos. etiaz si ꝯsanguinei dic ut. s. ca. pri.

n Nihil cōferāt. non distinguit in morte vel in vita q̄ nec nos distinguimus q̄ nihil cape possunt ex testō. j. eo. excōicamus. §. credentes. Causa pietatis forte posset eis dare ne perirent fame. lxxxvi. di. pasce fame. q̄ adhuc possunt cōuerti ad fidē q̄ de nemine desperandū est. de peni. di. vii. nemo. ⁊. xxxii. q. ii. ancillā. ⁊ ar. etiā ad hoc. xlii. di. quiescamus. ⁊. xi. q. iii. quoniā multos.

o De reliquis. in hoc omnes pares sunt. ar. xvi. q. i. predicator. in prin. xxiiii. q. ii. sane profertur.

p Cum christus. sub anathemate. quicunqz ergo ꝯrariū dixit ē excōicatus q̄ hoc dicere hereticū est: ⁊ heretici omnes sunt excōicati. j. e. ad abolendā. ⁊. c. excōicamus. ⁊ q̄ christus verus sit homo ex hūana carne subsistens. habes. s. de sum. tri. c. i. ⁊ est articulus fidei nre: de quo habet in pdicta cōstitutiōe ⁊ de aliis quos scire debet qlibet christianus tenet p fidē. ar. ad hoc de con. di. iiii. ante. xx. ⁊. c. baptizādos. ⁊. c. pma ad illos articulos de quibus tractat in illa constitutione firmiter credimus: omnes indistincte tenent tā clerici q̄ laici: sed clerici magis qui legē pscrutabiliter scire tenent. xxxviii. di. oēs psallētes. xxiii. di. quādo eps. Quilibet q̄ tenet credere fm q̄ catholica tenet ecclesia: ⁊ hoc sufficit in talib articulis hūmō nihil in ꝯriū sentiat. j. eo. ad abolendā. ber.

q Sicut leo. xxiii. q. v. res omnes.

r Defensores. j. e. excōicam. §. credētes. ⁊. lxxix. di. si qs papa. ar.

s Obtentu. sic q̄ rōne delicti pdit priuilegiū. j. c. pri. in fi. quia priuilegium non extendit ad illicitū casū: nec tuet aliquē in malo. j. de sen. excōi. nulli. et omni ptulegio cessante mali puniendi sunt. C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in prouincia.

t Oblatio. quia constat eum decessisse in mortali peccato. xxiii. q. v. placuit. ⁊ est simile. j. de vsur. quia in omnibus.

a Ab abolendā. obseruat. si. xxiii. q. iii. heresis. Ergo qd romana ecclesia seruat ⁊ mandat ab aliis obseruari generaliter est obseruādū. xi. di. quis nesciat. Quicūqz ergo male sentit de sacramētis ecclesie heretic est habendus: ut hic pz.

b Sede vacāte. habes Ar. q̄ vacāte ecclesia iurisdictio remanet penes capitulū. ar. lxv. di. c. vlti. xxiii. di. in noie dñi. vii. qōe. i. pontifices. De hac materia plene dictuz est s. de ma. ⁊ obe. c. bis que. et c. cum olim.

c Deprehēsi. facti euidētia: puta q̄ publice predicāt heresim. ar. ff. de ritu. nup. palā §. vlti. uel legitima pbatione puta per testes vel ex sua cōfessione.

d Prerogatiua. arg. q̄ clericus depositus non habet priuilegium clericale: ⁊ hoc pcedit ala. ar. liii. di. ex antiqs. i fi. quod non est vez q̄ tenet viuere clericalit q̄uis sit depositus. vnde si hoc faciat ad huc gaudet ptulegio clericali. lxxxi. di. dictuz. Et Ar dixit hu. Si vo incorrigibilis esset tūc non solū pderet ptulegiū clericale: vez etiā seculari curie traderet. s. de iudi. cū nō ab hoie. sed in casu isto pdit omne priuilegiū nisi reuertatur ut sequitur.

e Relinquat. Tribus enim casibus relinquit aliquis curie seculari statiz post depositionē: in crie heresis ut hic. ⁊ j. eo. excōicamus. Itē in crie falsi. j. ō cri. fal. ad falsarioz. ⁊ in alio cum propter calūniā uel ꝯtumeliā quam contulit episcopo suo aliquis depositus est. xi. q. i. si quis sacerdotū. alias autē lz clericus sit depositus non tradit statiz curie seculari: imo adhuc tenet viuere clericaliter ⁊ ecclesia eū tuebit ⁊ gaudet priuilegio clericali: ut dictū est in prima notula. Si vo sit incorrigibilis postea tradit fm q̄ dicit. s. de iudi. cuz non ab homie. Qualiter debeat tradi dicit. j. de verbo. signi. nouimus. Qualiter puniri debeant heretici: dicitur. j. eo. excōmunicamus.

f Recurrere. Sed videt q̄ etiā compelli debeat seruare fidē. xlv. di. de iudeis. postq̄ est condēnatus hereticus non cōpellit. sed si vult sponte redire debet recipi abiurato errore. xxiiii. q. iii. dicit apostolus. ⁊ in ppetuū carcerē ad agendā penitentiā intrudi. j. e. c. pe. ber.

g Arbitriū epi. arg. ꝯtra. i. q. vii. si quis epus. illud olim obtinuit ut in ꝯcilio tantū reciperet sed hodie sufficit qd hic dicit. t.

h Laicus. laici eni per ecclesiaz condēnandi sunt de heresi: sed iudex secularis illos punire debet. nec tradit laicus curie seculari: sed clericus solūmō j. de vbo. signi. nouim. q̄ laicus semper est de foro seculari: sed in casu isto sentētia debet ferri per ecclesiā: executio fit solūmodo per iudicē secularem. Qualiter tales puniri debeant: dicet. j. e. excōicamus.

i Audientia. si. xxiii. di. in noie dñi. Sed si volunt redire nonne debent audiri ⁊ recipi: quia ecclesia non claudit gremiū volentibus redire ad ipsam. C. de sum. tri. inter claras. circa fi. ⁊ delicti veniā penitētibus non negamus dicit imperator. C. e. ti. manicheos. ⁊. de pe. di. iii. adhuc instant. videt q̄ debeant recipi: q̄ dñs non vult mortē peccatoris ꝛc. xxvi. q. vi. cognouimus. et in ppetuū sed ut cōuertat ⁊ in carcerē detrudat. j. eo. c. pe. sed audientia denegat quo ad bona etiā si alias vellet se defendere: tñ lra ista ꝯtradicit tan.

Hodie seruandũ est ꝓut tradit. j.eo.c.penul.§. si qui.ber.

k Juramento.hoc idẽ dicit. j.eo.excõicamus.§.moneantur.ber.

l Honore.quia hoc ipso cõtra ecclesiã esse videt: vnde dignitate debẽt priuari.xxiiii.q.i.qui contra pacẽ.⁊ si.xxxii.q.v.preceptũ.

m Ligandis.si.j.e.excõicamus.§. moneantur.

n Episcopali.ꝓpter delictũ suũ.si.xxv.q.ii.ita nos.

o Delegatis.aucte generali huius decre. si.s.de offi. or. irrefragabili. §.ceterꝫ. ⁊ sic rõne delicti perdũt ꝑuilegiũ qꝛ ꝑuilegiũ non dat cãm delinquẽdi.C. de ꝑuil. schola. l.ii.li.xii.nec ꝑmittas nocentes aliquib⁹ ꝑuilegiis vti: ut in aut. de man.ꝑn.q ꝑ si delinquẽtes.⁊.s.c.pri.sic ⁊ remissio peccatoꝝ nõ dat licentiã delinquẽdi.i.q.vii.exigãt.cõ suevit hic allegari q rõe delicti pdit ꝑuilegiũ qõ non est vex: qꝛ si aliqui exempti sũt ⁊ delinquãt non pdunt ꝑuilegium ꝓpter hoc sed puniri debent. Nec dicunt ꝓprie recidere in iurisdictione epoꝝ qꝛ nõ cognoscũt epi iure ordinario sed aucte sibi delegata ut hic pz.⁊.s.de offi.or.irrefragabili. ⁊ ꝑinde est ac si ipe papa cognosceret vel specialit aliis delegaret.ꝑ abusũ eni vel ꝑ negligentiã perdit ꝑuilegiũ.j.de ꝑuil.accedentibus.⁊.c.si de terra.⁊.xi.qõe. iii. ꝑuilegiuꝫ.de hoc dr .j.de ꝑuil.ex tuarum.ber.

a Ergẽtis.ꝑcipimus. qõ facere põt papa ratione peccati.s.de iudi.nouit.⁊ potest eos dignitate priuare:ut s.c.pri.§. statuimus. ⁊ ꝓpt alias iniquitates potest etiaꝫ papa remouere eos a dignitate.xv.q.vi.alius.⁊ imperiũ ipse trãstulit de loco ad locũ ꝓpterea qꝛ nõ defendebant ecclesiã.s.de elec.venerabilẽ ut ibi notat. et iudex secularis põt excõicari si negligat facẽ iusticiã. xxiii.q.v. administratores.⁊ hic expsse dr ⁊.s. c. pr.§.pe.⁊.j.ꝰ maledi.c.ii.

b Misereri.de sola ergo misericordia restituũt bona: ut hic dr. ⁊ etiã episcopatus ut xxiii.q.iiii.ipsa pietas.v.itez si inquiũt.in fi.⁊.q.vii.q aũt ⁊.i.q.vii.ꝙuenientibus.

c Disciplina.s.de elec. cum in cunctis.lxxxii.di. plurios in fi.⁊.C. de emen. ꝓpin .l. vna. ⁊.ar.l.di.ut ꝓstituerẽt.

d Confiscent.quod dicit ꝫ bẽs. vi.q.i.§.vex.v.si qs cuz militi.⁊.C .ad. l.iu.ma.qsqs

e Grauius.xvii.q.iiii.sicut. qui ecclesiam. ⁊. xxiii.q.v. si apud. ⁊ qui in religionẽ diuinã cõmittit i oiuꝫ fert iniuriaz ⁊ publicũ cĩnẽ ꝙmittit.C. e.ti.manicheos.vñ grauis ẽ.

f Exheredatio.Hic expresse habes q bona hereticoꝝ cõfiscant: sine habeant filios siue non.nec catholicis filiis hereticoꝝ aliquid relinquendũ est ut hic dr. Sed ꝰ dicit.l.C.eo.ti.manicheos.⁊.l.cognouim⁹. ⁊ aut. de nestorianis.vbi dr q filii catholici ꝓpter hoc hereditate paterna non priuant. Stat eni hodie huic decre.in odiũ criminis sicut in crie lese maiestatis vbi filii puniunt quo ad bona ut hic dicit.⁊.vi.q.i.§.vex.v.si quis cũ militibus. multo fortius in isto crie ut hic dr:⁊ hoc est expressũ in ꝓstitutõe Frederici hac edictali.que olim erat in quinta cõpilatõe.eo.ti. ⁊ in alio casu etiã filii ꝓ delicto parentũ puniunt tpalit vsqꝫ in quartam generationẽ: sm quod habes.j.de pe.in quibusdã. ⁊ in hac opinione fuerunt io. ⁊ lau.

g Canonicas.xv.q.viii.cum multe.⁊.i.q.iiii.§.item peccato israhelitarum ⁊.s.de si.presby.per totum.

b Si aduersus.q spealiter. hoc sumptũ est ex illo canone.xxiii. di.q q. Ea eni que notabiliter fiũt nisi spealiter notent videtur neglecta.ff.de inur.itẽ apud labeonẽ.§.ait ꝓtor.arg.s.de ꝓfir. uti.bone. ⁊.s.de dolo.c.ii.

insup:ut comites barões rectores ⁊ consules ciuitatũ ⁊ aliorꝫ locorũ iuxta cõmonitionẽ epõrꝫ prestito corporaliter iuramẽto:.pmittãt q fideliter ⁊ efficaciter:cũ ab eis fuerint requisiti:ecclesiã cõtra hereticos ⁊ eorũ complices adiuuabũt: bona fide iuxta officiũ ⁊ posse suũ. Si uero id observare noluerit:honore quẽ obtinẽt spolient:⁊ ad alios nullaten⁹ assumant.eis nihilomin⁹ excõicatione ligandis:⁊ terris ipsoꝝ interdicto ecclesie supponendis. Ciuitas autem que his instituris duxerit resistendũ:uel cõtra cõmõitionẽ epi punire neglexerit resistẽtes:aliaꝝ careat cõmertio ciuitatũ:⁊ epãli se nouerit dignitate priuandaꝫ:⁊ infra. Si qui vero fuerint qui a lege diocesane iurisdictionis exempti: soli subiaceãt se. ap.potestati:nihilomin⁹ i his que sũt cõtra hereticos instituta epõrũ subeant iudiciũ:⁊ eis in hac parte tanquã a se.apo.delegatis non obstantib⁹ libertatis sue priuilegijs obsequantur. Innocen.iij.

Pergentis in seniũ seculi corruptelã:⁊ infra. In terris vo tẽporali nostre iurisdictioni subiectis:bona hereticorꝫ statuim⁹ publicari:⁊ in alijs idem precipim⁹ fieri per potestates ⁊ principes seculares: qd ad id exequendũ si forte negligẽtes extiterit:ꝑ cen.ec. ap. re. ꝙpelli uolum⁹ ⁊ mãdam⁹ ut nec ad eos bona eoꝝ ulteri⁹ reuertant nisi eis ad cor reuertentib⁹ ⁊ abnegantibus hereticoꝝ consortiuꝫ misereri aliquis uoluerit:ut temporalis saltem pena corripiat:quem spiritualis nõ corrigit disciplina. Cũ enim secundũ legitimas sanctiões reis lese maiestatis punitis capite bona confiscentur eorum filijs suis vita solũmodo ex misericordia cõseruata:quanto magis qui aberrãtes in fide domini dei filium iesum offendũt:a capite nostro quod est christus:ecclesiastica debent districtione precidi:⁊ bonis tẽporalib⁹ spoliari:cũ longe sit graui⁹ eternã quã temporalem ledere maiestatẽ nec huiusmodi seueritatis censurã ortbodoxorũ exheredatio filiorũ quasi cuiusdã miseratiõis pretextu debet nullatenus impedire:cũ in multis casibus etiã secũdũ diuinũ iudiciũ:filij pro patrib⁹ tẽporaliter puniant:⁊ iuxta canõicas sanctiões qñqꝫ ferat ultio:nõ solũ in actores scelerũ:sed etiam in progeniẽ damnatorum. Idem.

Si aduersus nos terra confugeret:⁊ ifra. Quia plus timeri solet q specialiter minũgit quã q generaliter ĩperat: uobis aduocaris ⁊ scriniarijs firmiter ĩhibem⁹: ne hereticis credẽnb⁹ fautoribus uel defensorib⁹ eorũdem in aliquo prestetis auxiliũ cõsiliũ uel fauorẽ Nec eis in causis uel in factis uel aliquib⁹ litigãnb⁹ sub eoꝝ examĩe uestrũ patrociniũ prebeatis:⁊ pro ipsis publica instrumẽta uel scripta facere nullaten⁹ attententis:quod si contra presũpseritis:ab officio uestro suspensos ꝓpetue uos decerni mus infamie subiacere. Idem vniuersis christi fidelib⁹ tam in urbe meteñ.quã ĩ ei⁹ dioc.ꝓstitutis.

Cum ex iniũcto:⁊ infra. Licꝫ autẽ desiderũ intelligendi diuinas scripturas:⁊ sm eas studiũ adhortãdi reprehẽdendũ nõ sit:sꝫ potius cõmẽdandũ:in eo tñ apparent quidã laici merito arguẽdi:q occulta cõuenticula celebrant officiũ predicatiõis christi sibi usurpãt sacerdotum simplicitatẽ eludũt:et eorũ cõsortiũ aspernant qui talib⁹ nõ inherent. Deus enim lux uera que omnẽ hominẽ uenientẽ in hũc mũduꝫ illumiat:in tantũ odit opa tenebraꝝ:ut apostolos suos in mũdũ vniuersũ predicaturos euangeliũ omni creature missurus eis preceperit aperte dicens. Quod dico uobis in tenebris dicite in lucẽ:⁊ quod in aure auditis:sup tecta predicate:⁊ infra. Sicut eni multa sũt mẽbra corporis.oia uero nõ eũdẽ actũ habẽt:ita multi sũt ordines in ecclesia:sꝫ nõ oes idẽ habẽt officiũ quia sm apostolũ alios dõis dedit apostolos alios prophetas:alios autẽ doctores ⁊ cetera. Cum igitur doctorũ ordo sit quasi principuus in ecclesia:nõ debet sibi quisqꝫ idifferẽter pdicatiõis officiũ usurpare.

i Scriniariis .i. tabellionibus. sic xxv.q.ii.vniuersa.

k Auxilium. cum sint excõmunicati. .j.eo. excõmunicamus.i.§.credẽtes. ⁊.s.eo. sicut. Sed videtur saltez si cõueniatur q non sit auxilium denegandum: aut etiam iusta sententia.s. de excep.cum inter. ⁊ in pluribus.ca.ibidem hoc potest habere locũ infra annũ:postq vero cõstiterit eos esse tales anno elapso inter hereticos computantur nisi infra annum se conexerint.j. eo.excõmunicamus.i.§.credẽtes. et sic heretici puniuntur .j.eo .c. penul.vnde nõ admittunt ad aliquã defensionem: cum ipsorum bona debeant confiscari sicut aliorũ heretico rũ: immo licite eis auferuntur sua: ut viii.di.quo iure .xxiii.qõe.v.nõ vos. ⁊.q.vii.c.i.ii. ⁊.iii. sed melius est si auctoritate iudicis ꝫ fiat. xxiii. qõe. iii. sex sunt. et. C. de pigno.l.iii.

l Infamie. ⁊ ita papa potest infamiaz irrogare quo ad forum ciuile:qa et tollere eam potest. argu.s. qui fi. sint legit.per venerabilem.argu.ꝓtra .ii. qõe.iiii.§. hinc colligitur. Solu. hoc verum de infamia facti nõ iuris. Ber.

m Cum ex iniuncto conuenticula. sicut conspiratores. xi.qõe.i.conspirationum. lxxx. di. si quis papa. Isti eni conspirantur ꝓtradeuz: vnde fortius sunt puniendi q si conspirarent cõtra hominẽ.s.eo.vergentis.ad fi.

n Simplicitatẽ.⁊ male. xxxviii.di.sedulo.

o Deus eniz.hic incipit ꝓbare factũ istorum.

p In lucẽ.hec est ꝓbatio ꝓtra occulta cõuenticula.

q Sicut eniz.hic ꝓbat q assumẽt officiũ predicãdi.

r Non omnes. immo singula officia singulis debent esse cõmissa.lxxxix.di.singula.

s Alios.sic.j.c. pri.sicut.⁊.xvi.q.i.adijcimus.qꝛ nullus audet pdicare nisi sacerdos:ut ibi dr. ⁊.j.e.excõicam⁹.§.qꝛ vo. vel nisi eẽt missus:ut ibi.xxiii.q.iiii.displicet. ar.ibi:missus est ut qualia ⁊c.

t Precipuus.⁊ ꝑuilegiatus.s.de sta.regu.q dei timorẽ.

u Rogate.xxi.di.in nouo.ergo q: isti non erãt missi nec sacerdotes predicare non debebant.
x Forte.hic opponit q: possit ei opponi ab alio.⁊ ita statim rñdet
y Nõ sufficit.bene dicit:q: ⁊ si martyres etiã aliqua mandãt fieri statim nõ sunt facienda sed ante est ut sciam⁹ illos impetrare a deo q̃ postulant .l.di. si quis ꝓpostera.⁊.xl .ii.di.quiescamus. argu. ber.

Maz fm apostolũ quõ predicabũt nisi mittanť. Et ueritas ipsa prece pit apostolis. Rogate dñm messis ut mittat operarios in messẽ suam. Quod si forte quis argute respondeat:quia tales inuisibiliter mittũť a deo:⁊ si nõ visibiliť mitanť ab homine:cũ inuisibilis missio multo sit dignior quã visibilis:⁊ diuina lõge sit melior quã humana.potest rõnabiliter rñderi:q: cũ interior illa missio sit occulta:nõ sufficit cuiquã vñ tãtũ assereť q: ipse sit missus a deo: hoc qlibet hereticus asseueret:sed oportet astruat illã inuisibilẽ missionẽ ꝑ opationẽ miraculi. uel scripture testioniũ speciale. Unde cũ dñs uellet mittere moysen in egyptũ ad filios israhel:ut crederẽt ei q: mittereť ab ipso:dedit ei signũ ut cõuerteret virgam in colubrẽ:et virgam iterũ reformaret. Joãnes quoq; baptista speciale sue missionis testioniũ ,ptulit de scriptura dicens. Ego uox clamãtis in deserto dirigite viã dñio:sicut ait isaias propheta:⁊ infra. Licet autẽ sciẽtia sit ualde necessaria sacerdotib⁹ ad doctrinã:quia iuxta uerbũ ,ppheticũ labia sacerdotis custodiũt scientiã et legẽ exquirũt ex ore eius:nõ est tñ tiplicib⁹ sacerdotib⁹ etiã a scholasticis detrabẽdũ:cũ in eis sacerdotale officiũ dẽat honorari: ,ppt quod dñs in lege precepit:dijs nõ detrahes sacerdotes itelligẽs:qui propter excellẽtiã ordinis ⁊ officij dignitatẽ deox noĩe nũcupanť:et ifra. Nec quisquã sue presũptiõis audaciã illo defẽdat exẽplo: q: asina legiť reprehẽdisse ,ppbetã:uel qd dñs ait. Quis ex uobis arguet me de peccato:cũ aliud sit fratrẽ in se peccãtẽ occulte corripe:qd qsq; teneť efficere fm regulã euãgelicã ĩ quo casu sane põt itelligi q: balaã fuit correptus ab asina. Et aliud est fratrẽ suũ delinquẽtẽ reprehendere manifeste:qd utiq; nulli lz fz euãgelicã vitatẽ.nã q enã dicit fri fatue:reus erit gehẽne ignis. Rursus aliud est quod prelat⁹ spõte de sua confisus inocentia subditox se accusationi supponit: in quo casu premissum domini uerbum debet intelligi:⁊ aliud est:q: subditus nõ tam animo reprehendendi quã detrahendi exurgit temerarius i prelatũ:cũ ei potius incũbat necessitas obsequendi. Quod si forte necessitas postularet:ut sacerdos tãquã iutilis ⁊ indign⁹ a cura gregis debeat remoueri agendum est ordinate apud episcopum ad cuius officium tam institutio quaz destitutio sacerdotum noscitur pertinere.

Idem in concilio generali.

Excõicamus itaq; et anathematizam⁹ oẽm heresim extollentẽ se aduersus hãc sanctã ortho doxã ⁊ catholicã fidẽ:quã superi⁹ exposuim⁹: ꝓdẽnantes hereticos uniuersos quibuscũq; noĩbus cẽseantur:facies quidez diuersas habẽtes:fz caudas adinuicez colligatas:q: de uanitate ꝓueniũt:ĩ id ipsũ. Dãnati uero pñtib⁹ secularib⁹ ptãtib⁹ aut eox balliuis relinquãtur animaduersiõe debita puniẽdi clericis pri⁹ a suis ordinib⁹ degradatis:ita q: bona huiusmodi damnatox si laici fuerint ꝓfiscẽť: si vo clerici applicẽtur ecclesijs a quib⁹ stipendia eceperũt. Qui aũt iuẽti fuerit sola suspitiõe notabiles:nisi iuxta ꝓsideratiõem suspitiõis qualitatẽq; psõe ,ppriã inocẽtiã ꝓgrua purgatiõe mõstrauerit: anathematis gladio ferianť:⁊ usq; ad satisfactionem ꝓdignã ab oĩbus euitenť ita q: si per annũ in excõicatione pstiterint:extunc uelud heretici ꝓdẽnẽtur. moneantur aũt ⁊ inducãtur ⁊ si necesse fuerit per censuram ecclesiasticã ꝓpellantur seculi ptãtes quibuscũq; fungãť officijs:ut sicut reputari cupiũt ⁊ haberi fideles: pro defensione fidei prestent publice iuramẽtũ:q: de terris sue iurisdictiõi subiectis uniuersos hereticos ab ecclesia denotatos bona fide ,puiribꝰ exterminare studebũt:ita q: ãmodo quãdocũq; quis fuerit in ptãtem:siue perpetuam: siue temporalem assumptus hoc teneatur capitulum iuramento firmare.

Si uero dominus temporalis requisitus et monitus ab ecclesia suam terram purgare neglexe-

k Fatue.lv.di.si euangelica.
l Supponit.ut.ii.q.vii.nos si incõpetenter.
m Premissiz verbũ.s.quis ex vobis me arguet de peccato.
n Inutilis.si enim prelatus inutilis aut negligens fuerit remouẽdus est.ꝯ: de offi.custo.c.i.lxxxi.di.dictũ. ⁊.j.c.,pxi.in fi.⁊.xviii.q.ii.si quis abbas. et C.de offi.pfec.urb.si quos.
o Ordinate. denunciando vel accusando fm qõ traditť ꝯ.de accusa.qualiter.ꝯ.de simo.licet.⁊ ẽ ar.iuris ordinez esse seruandum.
p Iam institutio. ad quem ptinet institutio ⁊ destitutio. ꝯ.de capel.mo.c.i.⁊.c.ii.⁊.j. de ꝓbil.cum ⁊ plantare.§. in ecclesijs. ⁊ examinatõ ptinet ad eũ ad quẽ manus ipositio spectat.ꝯ.de elec. venerabilẽ ⁊.c.nihil.⁊ cũ nobis olim. institutio eni ad eꝑm pertinet. xvi.q.vii.nullus. ber.
a Excõicamus. supius.ꝯ. de sum.tri.c.i.⁊.ii.
b Potestatib⁹.sic.j.de vbo. sig.nouimus. tñ si voluerint redire in ꝓpetuũ carcerẽ teneanť.j.e.excõicamus.
c Relinquanť. qualiter hoc itelligiť dicť. ꝯ.e. ad abolendam.ber.
d Degradatis.j.c.,pxi.⁊.c. penul.
e Confiscenť. de hoc dictũ est.ꝯ.c.vergentis.
f Stipendia. si plura stipendia habuerint inter ecclesias diuidanť pro rata.ꝯ. ò testa. relatum.
g Suspitõe.i.presumptiõe. Et nota q: sola suspitio siue presumptio purgationẽ inducit qõ si non fiat puniť: ut hꝰ ꝓz.ar.ꝯ.de cohabi.cle.⁊ mutua nos.⁊ intellige q: sit ,pbabilis ꝑsumptio siue suspitio: alias nõ indicereť purgatio. ⁊ sic non obstat .ii.q.i.ꝑmo. ⁊ ita hic respiciť infamia.
b Suspitõnis.hoc semp est attendendũ: ut fm qualitatẽ infamie ⁊ psone indicať purgatio.ii.qõe.v.oĩbus.⁊.j.de pur.cano.inter.
i Condẽnẽtur.videť hic q: aliquis sit ꝓdẽnandus de heresi lz non videať violẽta presũptio ꝯ ipsuz. ar.ꝯ.ꝯ.de presũpt.lras.ibi dicit q: lz sit vehemẽs ꝑsũptio nõ vult papa illũ ꝓdẽnare de tã graui crie hec violẽtissima est ꝑsũptio: cũ ꝑmo ,pbabilis fuerit ,ppt infamiã:⁊ q: noluit se purgare fuit excõicatus: ⁊ q: ꝑ annũ stetit in excõicatõe ꝑ conuicto haberi. xi.q.iii.rursus. ⁊.ca.quicunq;.secus in aliis criminib⁹ q: si bona alicuius ꝓtumacis ,ppter crimẽ annotata sunt.si.j.non venit bona deuoluunť ad fiscũ: sed quo ad crimẽ nõ obest quin post annũ põt ,pbare innocẽtiam suã.ff.de requi.reis.l. ann⁹.

Sed quid est qõ dicit q: statiz est ꝓdẽnandus:cũ sepius est admonendus ut redeat.i.q.vii.ꝓueniẽtibus. Ꝓ ii. ꝯ dicit quia lz sit cõdẽnandus monẽdus est ut redeat.ut.xxiiii.q.i.que domus.in fi. vbi dr q: post est vitãdus: hꝰ est verũ in hoc q: nõ sunt ei secreta nostre fidei exponẽda.xliii.di.in mandatis.ut ꝓpugnet nos ut ibi.nec intelligas q: si ꝑ alio crie seu ꝓtumacia steterit ꝑ ãnũ in excõicatõe q: habẽdus sit hereticus sed tãtũ excõicať ꝑ suspitiõe heresis.
k Firmare.sic.ꝯ.e.ad abolendã.§.statuimus.⁊ nõ solũ hoc iurare teneť fz iurare debet q: ipse idẽ catholicus sit. in auť.de iureiur. quod presta.ab his qui admi.sus.circa prin. colla.ii.

l Neglexerit. iudex qui negligit facere iusticiã excõicat. xxiii.q.v. administratores. ⁊ facit litẽ suã. ea. cã. ⁊. q.ii. dñs. ⁊. iii.q.vii. qui sunt. ar. ⁊ in aut. ut diffe. iu. §. penul. ⁊ vlti. colla. ix. ⁊. ii.q.vi. sicut.

m Absolutos. j. eo. c. vlti. ⁊ ita papa põt ꝓpter heresim deponere omnes tã laicos q̃ clericos a dignitatibus suis: ut. s̃. e. ad abolendã. §. statuimus. ⁊. s̃. e. vergẽtis. vbi de hoc.

n Hominii. ar. q ꝓpter delictũ vnius alius puniri non debet quoniã pena debet tenere suos auctores. s̃. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. C. de pe. sancimus. ⁊ iniquũ est aliquẽ alterius odio ꝑgrauari. C. de inoffi. testa. si gs in suo. ar. ꝟ. s̃. e. vergẽtis.

o Accinxerint. arg. q auctẽte ecclesie bellũ fieri potest. xxiii.q.viii. igit hortatu. xv.q.vi. auctem. lxiii.di. adrianus qõ verum est cõtra inimicos fidei ⁊ contra illos qui ecclesiam ipugnant.

p Receptatores ⁊ defensores. sine quibus heretici manere diu nõ possunt. ar. ff. de offi. ꝑsi. cõgruit. ff. de recep. l.i. vnde merito isti sunt punendi: imo graui⁹ delinquũt qui alioꝝ erores defendũt ⁊ acrius puniri debẽt. xxiiii.q.iii. qui alioꝝ. ⁊ tõ simili pena cũ hereticis puniunt. xi.q.iii. qui cõsentit. ⁊. j. e. c. pe. in fi. ⁊. C. de his qui latro. occul. l.i. etiã si essent cõsanguinei. ar. xxvii.q.i. de filia. ⁊. s̃. eo. si quis episcopus. vbi de hoc.

q Sit etiam intestabilis. isti enim ut hic ꝑz a quolibet actu legitimo repelluntur nec donare nec vẽdere nec ꝟbere possunt: ꝓut hec oia traduntur C. eo. manichcos.

r Banẽt. sic. s̃. e. fraternitatis. vbi de hoc. si. s̃. de testi. lz sic etiã scriptura vel snia publice excõicati non valet. s̃. ꝟ re iudi. ad ꝓbandam. ⁊. s̃. de excep. exceptionẽ nec rescriptũ. s̃. de rescript. dilectus. i. ⁊ hoc est qõ sequit. idẽ in similib⁹ ꝑcipimus obseruari. tamẽ de rescripto impetrato ab excõicato secus est q̃ rescriptũ non sumit auctem ab impetrãte sed a cõcedẽte. de quo dic ut. s̃. de excep. pia. in notula. sed mirum.

s Exerceat. ut. l. di. q̃ tua. hic habes ar. q qui in maiori dignitate est plus punitur ⁊ ita circũstãtie aggrauãt vidictã. ar. xxxii.q.v. qui viderit. ⁊. xxv.q.i. nulli fas. ⁊. xl. di. homo xꝑianus. Crimen enim augẽt ꝑ dignitatẽ. ff. de re mili. omne delictum. §. i. ⁊ xix. di. nulli. ⁊ qui magnus sine cõparatõe creatus fuit sine venia dãnatus est. de pe. di. ii. §. principiũ enim. ⁊. s̃. de iureiur. cũ quidã. ibi hoc soluitur. ber.

t Percellant. quia qui participat excõicato scienter ⁊ non se corrigit excõicandus est. j. de senten. excõi. q̃ in dubiis. xi.q.iii. qui cõicat.

u Ap. spẽali. hic reseruat sibi papa absolutionẽ siue restitutionẽ taliuz ergo ꝑ hoc aliis ꝓhibuisse videt. si. s̃. de ꝑben. de multa. in fi. ⁊. c. graue. in fi. ⁊ sic ecõuerso exquo sibi nõ seruat: aliis indulgere videt. j. de sen. ex. nuper. ⁊ est ad hoc ar. q̃ epi dispensare possunt vbi papa nõ seruat sibi dispensationem. Quare ergo papa sibi spẽaliter reseruauit talẽ restitutionẽ nisi ut aliis ꝓhiberet: ⁊ lz epus ipsuz restituere ad officiuz suũ non possit tamẽ reconciliare

rit ab heretica feditate: per metropolitanũ ⁊ ceteros cõprouinciales epõs excõicatiõis vinculo inodẽt. et si satisfacere cõtẽpserit infra ãnũ significet hoc sũmo pontifici: ut extũc ipse uasallos ab eius fidelitate denũciet absolutos: ⁊ terrã exponat catholicis occupandã: qui eam exterminatis hereticis absqz ulla cõtradictione possideant: ⁊ in fidei puritate conseruẽt saluo iure dominij principalis: dũmodo super hoc ipse nullũ prestet obstaculũ: nec aliquod impedimẽtũ opponat: eadẽ nihilominꝰ lege seruata circa eos qui non habent dños principales Catholici uero qui crucis assũpto caractere: ad hereticoꝝ exterminiũ se accinxerint illa gaudeãt indulgẽtia: illoqz sãcto priuilegio sint muniti: que accedẽtibus in terre sãcte subsidiũ cõcedũtur. Credẽtes preterea receptatores defẽsores ⁊ fautores hereticoꝝ excõicatiõi decernimus subiacere: firmiter statuẽtes ut postquã quis talium fuerit excõmunicatione notatus: si satisfacere contẽpserit infra annũ: extunc ipso iure sit factus ĩfamis: nec ad publica officia seu concilia: nec ad eligẽdos aliquos ad huiusmodi: nec ad testimoniũ admittat: sit etiã intestabilis: ut nec testãdi liberã habeat facultatẽ: nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus preterea ipsi sup quocũqz negocio: sed ipse alijs rñdere cogat. Quod si forte iudex extiterit: eius snia nullã obtineat firmitatẽ. nec cause alique ad eius audiẽtiã ꝑferant. Si fuerit ad uocat: nullatenꝰ eius patrociniũ admittat: si tabellio instrumẽta cõfecta ꝑ ipsũ nullius sint momẽti: lz cũ auctore dãnato dãnent: et in similib⁹ idem precipimꝰ obseruari. Si vo clericus fuerit: ab oi officio et bñficio deponat: ut ĩ quo maior est culpa: grauior exerceat vidicta Si qui autẽ tales postquã ab ecclesia fuerint denotati euitare cõtẽpserint: excõis snia usqz ad satisfactionẽ idoneã ꝑcellant. Sane clerici nõ exhibeãt huiusmodi pestilẽtib⁹ ecclĩastica sacra: nec eos christiane ꝑsũant tradere sepulture: nec eleõsinas aut oblatiões eoꝝ ꝑcipiãt: aliqouin suo priuent officio: ad quod nũquã restituãt absqz ĩdulto se. ap.

speciali: similit qlibet regularis: qb⁹ etiã hoc ĩfligat: ut eoꝝ priuilegia in illa diocesi nõ fuent: in qua tales excessus presũpserit ꝓpetrare Quia vo nõnulli sub specie pietatis virtutẽ eius. iuxta qd apostolus ait abnegãtes auctoritatẽ sibi uẽdicãt predicãdi: cũ idẽ apostolus dicat: quõ predicabũt nisi mittant: oẽs qui ꝓhibiti uel nõ missi preter auctoritatẽ ab ap. se. uel catholico epõ loci susceptã publice: uel priuatim predicatiõis officium usurpare presũpserint: excõicatiõis vinculo inodent: ⁊ nisi quãcitius resipuerint: alia cõpetẽti pena plectantur. Adijcimꝰ insup ut quilibet archiepũs uel epũs ꝑ se aut ꝑ archidiaconum suum: aut alias honestas idoneasqz ꝑsonas bis aut saltem semel in ãno ꝓpriã prochiã: ĩ qua fama fuerit hereticos habitare: circumeat: ⁊ ibi tres aut plures bõi testimonij uiros: uel etiã si expedire uidebit totã uiciniã iurare ꝟpellat q̃ si quis ibidẽ hereticos sciuerit: uel aliquos occulta cõuẽticula celebrãtes: seu a cõi cõuersatõe fideliũ uita in moribꝰ dessidẽtes: eos episcopo studeat indicare. Ipse aũt epũs ad pniam suã cõuocet accusatos: qui nisi se ab obiecto reatu purgauerint: uel si post purgationem exhibitã in pristinã fuerit relapsi ꝑfidiaz canonice puniãtur. Si qui uero ex eis iuramẽti religionẽ obstinatiõe dãnabili respuẽtes iurat fortę noluerint: ex hoc ipso tanquã heretici reputent. Volumꝰ igitur ⁊ mandamus: ⁊ in uirtute obedientie dis. pre. ut ad hec efficaciter exequenda epi per dioc. suas diligẽter inuigilẽt: si canonicã uelint effugere ultionẽ. Si quis. n. epũs super expurgãdo de sua diocesi heretice prauitatis fermento: negligẽs fuerit uel remissus: cũ id certis indicijs apparuerit: ⁊ ab epãli officio deponat: ⁊ in locũ ipsius alter substituatur idoneus: qui uelit ⁊ possit heretica confundere prauitatẽ.

Reg. ix. archiepõ mediolan.

Sicut in uno corpore: ⁊ infra. Cum igit nõnulli laici predicare presumãt ⁊ uerẽdũ nimis existat: ne uicia sub specie uirtutũ sub intrẽt: nos attendentes q̃ doctoꝝ ordo est in ecclesia dei quasi preci

põt ipsuz ecclesie. s̃. eo. ad abolendam. §. i. vbi de hoc.

a Priuilegia. ꝑtextu ꝓuilegioꝝ participare excõicatis non possũt j. de sen. excõi. nulli. ⁊ in hoc casu possunt ab epo loci tanq̃ a delegato a papa puniri. s̃. e. ad abolendã. in fi. vbi de hoc.

b Nisi mittant. s̃. eo. c. ꝓri. vbi de hoc. ala.

c Alia cõpetenti. ꝓut visuz fuerit superiori. s̃. de of. de leg. de causis.

d Totã viciniam. arg. q̃ vniuersitas potest prestat iuramentũ calũnie. sic xxxv.q.vi. epus. in synodo. sic. s̃. de accusa. sicut olim.

e Adonbus. hec oia suspitionẽ inducunt. xli. di. qsquis lxxxvi. di. inferiorẽ xxiii.q.viii. ꝑterea ff. ad. l. aquil. scientiã. ff. de his q̃ no. infa. quid ḡ. §. i.

f Indicare. ii.q.vii. quapropter. et ar. xxii.q.i. si quis per capilluz.

g Purgauerint. Nota deficientem in purgatõe puniẽdũ. s̃. de simo. de lꝰ ⁊. c. insinuatum.

h Relapsi. isti magis puniendi sunt: deterior nanqz dolus eius cognoscit qui interruptã iterũ litez deseruit q̃ qui semel ceptã deliquit. in aut. de litig. §. edita. in fine. colla. viii.

i Iurare. per iuramentũ debet quis purgare consciẽtiã suã de heresi. de cõse. di. ii. ego berengarius. ⁊. i. qõe. vii. quotiẽs. vnde si iurare non vult ꝓ cõdẽnato debet haberi: sicut qui de calũnia iurare nõ vult: actor cadit a cã: ⁊ reus ꝑ condẽnato habet. s̃. ꝟ iura. calũ. c. vlti. ⁊. C. eo. ti. cum iudices. §. q̃ si actor. Et est similis illi qui neqz defendit neqz exhibet ⁊ cõdẽnatur ut cõtũax. ff. de noxa. quotiẽs. §. in ptãte Tenui eni religiõe iuramenta etiã necessaria cõtemnũt. s̃. de simo. ⁊ si questiones. ⁊. C. de fi. instru. l. vl. ber.

k Indiciis. Nota q̃ ꝑ indicia probat crimẽ. s̃. e. c. §. ꝓri. ibi: q̃ si quis ⁊c. et ii.q.viii. sciant. ⁊. xxrii.q.i. dixit dñs. ⁊. j. de ꝓnil. cum olim. i. ⁊. C. de rei ven. indicia. Itẽ habes hic q̃ ꝓpter negligentiã remouetur ꝑlatus. ar. s̃. c. ꝓri. in fi. ⁊. i.q.i. §. ecce cum ber.

l Sicut. sub specie virtutũ. s̃. e. c. ꝓri. §. q̃ vo. xli. di. sepe vicia. q̃ ꝑtextu pietatis non est ipietas cõmittenda. xxx.q.i. nosce. ⁊ ita nullus põt predicare nisi mittatur: vñ dñs ait discipulis suis: Euntes ꝑdicate euangeliũ omni creature: ⁊ iubẽte dño in toto orbe dispsi sunt. xxi. di. in nouo. vñ isaias. Ecce ego mitto me. viii.q.

De schismate
De apostatis et reiterati

.i. in scripturis. et .xvi. q. i. §. hoc idem. arg. ff. de tuto. et cura. vbi. et .l. pretor.

m ¶ Apostolos. sic. s. e. cū ex inūcto. Nec vniuersitas alia poterat ratōe subsistere nisi huiusmodi magnus eā differētie ordo seruat. lxxxix. di. ad hoc. Laici ergo cuiuscunq; ordinis sint uel meriti p̄dicādi officium nō debēt assumere.

n Excōmunicamus. cōueniunt. s. e. excōicam⁹ q; ad eundē finem tēdūt. s. deceptōis.

o ¶ Puniēdi. et hoc totū habes. s. e. excōicamus. sed qualiter isti heretici puniri debēt fz leges postq̄ per ecclesiā sunt ordēnati ut hic dicit: vltimo supplicio puniunt p iudices seculares cum distinctione ut vf: ut docētes vltimo supplicio: addiscētes vo. x. libris auri: ut. C. eo. ti. quicūq;. ad fi. Sz contra. C. de mathe. culpa. vbi dr culpa similis est tā ꝓhibita discere q̄ docer: non est cōtra. qz. l. quicūq;. intelligit de illis qui nondū didicerūt sed cā ad discendi ad hereticos accesserūt. si āt ad actū puenissent simili pena punirē tur: ut docētes. fm l. illam culpa.

p ¶ Si qui aūt. ab hoc loco vsq; ad fi. additū est aliud totuz habes. s. eo. excōicamus. et. c. ad abolendam. §. i. et. ii.

q ¶ Deprehēsi. publice ita q̄ notoriuz uel etiā condēnati. Si vo postea redire voluerint recipiendi sunt: qz ecclesia non claudit gremiū redeuntib⁹ ad ipsaz. C. de sum. trini. interclaras. circa fi. et delicti veniā penitētibus damus. C. eo. ti. manichēos. ita tamē ut in ꝓpetuū carcerē ꝓmaneant: ut hic pz. Sic et simoniaci in monasterio sub ꝓbenni pena detrudār. i. q. i. reperiunt. et. s. de simo. quoniā. quia et ipsi heretici cēsent. i. q. i. eos qui. et. vi. qōe. i. §. sed licet.

r Absolutos. ipso iure exquo manifeste lapsi sunt. si. xv. q. vi. iuratos. nos sanctoz. et est arg. q̄ papa potest absoluere laicū a iuramento fidelitatis. ar. predictoz. c. quia ad ipsuz spectat interp̄tatio iuramenti. s. de elec. venerabilem.

s ¶ Pācto. Ergo si sub pena aliquis tenet eis aliquid soluere certa die lz non soluat non incidit in penā: et eodē modo si p iuramentū quod est vez: qz in illa obligatōe et iuramēto tacite subintelligatur si talis ꝓmanserit cui cōicare liceat. xxii. q. ii. ne quis arbitretur. ff. de solu. cum quis. i. Iniso. s. de iureiur. quēadmodū. et. s. eo. excōmunicamus. §. credētes. ber.

a Quod a p̄decessore. Octauiano. hic octauianus filius ioannis maledicti vocatus fuit victor: et vixit annis. ix. et mēsib⁹ vij. eo mortuo successit ei Guido iste qui vocatus est Pascalis: isti duo scismatici fuerūt quoz facta hic dānant. ber.

b ¶ Irritas. ut. ix. q. i. ordinatōnes. et hoc intellige qō dicit irritas q̄tū ad executionē: nisi cū eis fuerit dispēsatuz. ī. c. ꝓri. vel nisi ordinatus ꝓbaret se nesciuisse illū fuisse scismaticū qui ordinauit: ut ir. q. i. ordinatōes. sic. i. q. i. si quis a simoniacis. quia tūc dispensar cū eis quia ꝓferunt sacramenta dūmodo in forma ecclesie: sed nō executionē quia eam non habent.

c ¶ Alienationes. sic. xii. q. ii. alienationes.

d ¶ Firmitate. qz dū ecclesia habet pastorē hereticū uel scismaticuz vacare intelligit. s. de prescrip. c. i. vnde nō valēt que a tali prelato fiunt in preiudiciū ecclesie. xii. q. ii. si qua de rebus. Sed pone qō talis p̄lat⁹ acquisiuit aliq̄ ecclesie: videt similit q̄ non teneat. cōmodū enim cū incōmodo cōpensari debet. ff. de neg. ge. si negocia. credo tā q̄ illud in fauorē ecclesie introductū est q̄ si acquirit teneat nec cassabit quia quod fauore alicuius introductū est non conuenit in ei⁹ lesionē retorqueri. C. de leg. qō fauore. et. ff. de mino. si iudex. vin.

puus: mādamus quaten⁹ cū alios dñs apostolos dederit: alios prophetas: alios uero doctores: interdicas laicis uniuersis cuiuscūq; ordinis censeant usurpare officium predicandi. Item.

Excōmunicamus et anathematizamus uniuersos hereticos catharos: patharēos pauperes de lugduno passaginos ioseppitos arnaldistas: speronistas: et alios quibuscūq; nominibus censeantur: facies quidez habētes diuersas: sed caudas adinuicem colligatas: qz de uanitate conueniūt in id ipsuz. Dānati uero p ecclesiā seculari iudicio relinquātur animaduersiōe debita puniēdi clericis prius a suis ordinib⁹ degradatis. Si qui aūt de predictis postquā fuerint deprehensi redire uoluerint: ad agendā ꝓdignā penitentiā in perpetuo carcere detrudant. Credētes autē eorum erroribus hereticos similiter iudicamus. Item.

Absolutos se nouerint a debito fidelitatis dominij et totius obsequij quicūq; lapsis manifeste in heresim aliquo pacto quacūq; firmitate uallato tenebant astricti.

De scismaticis.

Ex concilio lateranī.

Quod a predecessor nostro: et ifra. Ordinationes ab octauiano et quidone heresiarchis factas et ab ordinatis ab eis irritas eē cēsem⁹ adijciētes: ut qui dignitates ecclesiasticas seu bnficia p dcos scismaticos acceperit: careāt ipeo tatis. ¶ Alienatiōes quoq; que p eosdem scismaticos seu p laicos facte sūt de reb⁹ ecclesiasticis: omni careāt firmitate et ad ecclesias sine omni onere reuertant. Si quis autem contraire presumpserit: excōicationi se nouerit subiacere. Illos uero qui sponte iuramentum de tenendo scismate prestiterūt: a sacris ordinibus et dignitatib⁹ decernimus manere suspensos.

Anno. iij. bisuntinī. archiepō.

Fraternitati tue: et ifra. Prorem quē a scismatico asseris ordinatū: ab officio poteris repellere incūctanter: nisi legitime probauerit secum fuisse misericorditer dispensatum: et ab ea persona que super hoc potestatem habuerit dispensandi.

¶ De apostatis et reiterantibus baptisma.

Alex. iij.

Reterea clerici qui relicto ordine clericali et habitu suo ī apostasia tāquā laici ꝓuersant: si in crimini b⁹ ꝓprehensi teneant: p censuram ecclesiasticā ñ precipim⁹ liberari.

Item abbati sancte genouefe.

Ex lrarū tuaz tenore perpendim⁹ q̄ quidā egritudie lōga cōfectus isano sortilegaz mulierū credēs cōsilio ut sanaret: per iterationē fecit iiuriā baptismatis sacramēto: et ifra. Quia ergo tua nos duxit prudētia cōsulēdos qualiter puniri debeat accolitus quē minor

e Fraternitati. dispensatū Nota q̄ non sufficit ad ꝓbandū dispensationē cū aliquo factā q̄ a tali ordinatus ē qui sciebat eū indignū et q cū eo poterat dispēsare. s. de cleri. ꝓing. diuersis fallaciis. et. li. di. qui in aliquo. in fi. lxxxi. di. quicunq;. in fi. vbi dr ponit ꝓcubinarius ordinar⁹ ab eo qui secū poterat dispensare. Exigit ergo ut intēdat dispensare q̄ expressa cā presumit. l. di. clerico iacēte. xvi. q. i. cū pro vtilitate. lv. di. priscis. poterit autē ꝓbari dispēsatio p testes: vel si occultum est peccatū ꝓfiteat ēpo in secreto et petat dispensationē et obtineat lras sup hoc. Si vo publicū fuerit crimē et publice dispensatū est postea accusari non poterit. s. de fi. presby. ex tua. et. s. de accusa. de bis. Si vo dispensēt in occulto adhuc pōt accusari: qz etiā post penitentiā pōt quis accusari. xxxiii. qōe. ii. admonere. vin.

f ¶ Potestatē. alias nisi haberet potestatē nil esset actū. s. de ꝓsue. ad nostrā. et. C. si a nō ꝓpe. iudi. l. vlt. et hoc forte iō dicit qz ipse quidē scismaticus cōuersus ad vnitatē ecclesie et recept⁹ in ordine suo cū ordinato a se dispēsare nō posset sicut nec ēpus simoniacus cū ordinato a se dispensare nō potest. i. q. v. p̄sentiū ibi non ēpo. q. d. si pecunia esset data ēpo ipse non posset dispensare cū eo qui dedit. et quia hic papa nō retinet sibi dispensationē aliis pmittere videt. si enim ipse tantū dispēsare posset sibi hoc reservasset. ut. s. ti. ꝓri. excōicamus. §. sane. sed potius credo q̄ solus papa possit dispensare cū eo qui scienter ordinē a scismatico recepit. ar. s. de elec. quia diligentia. sicut papa solus dispēsat cū eo qui in apostasia ordinē recepit. ī. titu. ꝓri. c. vlti. et hoc satis innuit ex eo q̄ dicit ab ea ꝓsona que potestatē et c. Jo. tamē dicit q̄ ēpus dispensat cū scismatico. ar. l. di. ut constituerēt.

g Reterea. apostasia. Est autē triplex apostasia. s. ꝓfidie qī quis recedit a fide. ii. q. vii. non pōt. Inobediētie: qī quis trāsgredit preceptū s. de ma. et. obe. si quis venerit. et. c. illud. Irregularitatis: cū quis recedit ab ordine suo siue sumpte religionis. ut hic. et. l. di. c. vlti. et dr apostata idest retro stās. xxvi. q. vi. c. vlti. nō obseruetis. et apostata testis esse uel aliū accusare non pōt. iii. q. iiii. si quis a suo. et. c. beatus. vin.

b ¶ Liberari. ar. ō. ī. de sen. ex. si vo aliqs. illud intelligit qī clericus lz tōsurā non portat alias clericaliter se habet: isti vo tanq̄ laici p oia se habebant. vel sic: non denegat hoc quin capiētes tales sint excōicati sed ecclesia nō precipit illos liberari. sic. s. ne cleri. uel mona. c. ii. Si vo tertio essent admoniti et se nō correxerint nullo pūilegio postea gauderēt. ī. de sen. ex. in audiētia. et c. ꝓtingit. et si de talibus vis intelligere: qō hic dicit planū est.

i Ex litteraz. insano. et vere insano. de ꝓse. di. iiii. qui bis. l. di. qui in aliquo. xxiiii. q. i. §. bis auctoritatibus.

k ¶ Iniuriā. qō fieri non debet. i. q. i. q̄ quidā. de cōse. di. iiii. ostendit. et. xxiii. q. i. §. bis auctibus. sed quid est facere iniuriā sacramēto: dixit vin. aie infligit quedā imago sine pictura vel caracter. vnde si alia imago supponerēt illa ꝓma pictura obfuscaret: et ita videt obfuscari primū sacramentū.

l ¶ Accolitus. supple qui ministeriū suū prestitit rei nefande.

m ¶ Minor etas. ar. q̄ etati minori non subuenit. de ꝓse. di. iiii. eos. et. c. quibis. et. xv. q. i. §. ut itaq;. in fi. et. ff. de mino. auxiliū. §. in delictis. ibi nisi q̄tenus miseratio et c. ar. ff. e. si ex causa. §. nunc videndū. sed illud verū est q̄ minor etas non excusat in totū: sed miseratōe etatis mitius punit. ff. e. auxiliū. §. in delictis. et. ī. de delic. pue. pueris. vbi de hoc.

n Intentio. vnde facile abstergitur hec culpa propter fraternam pietatem. xxii.q.ii.si quelibet.

o Non valebit.nã delicti manifestatio dispensationẽ ꝓhibet ꝓpẽ scandalũ qõ non est in occulto:imo post actã penitentiã ⁊ in susceptis remanere: ⁊ ad alios ꝓmoueri pot preter reos homicidii.s. de tẽpo.or.c.vlti.

p Religionis. ex hoc videt q ingressus religionis non tollit irregularitatẽ exquo sine dispensatiõe ꝓmoueri nõ potest.ar.ꝯ.s.de fi.ꝑsby.c.i. ⁊.lvi.di.c.i.⁊.in aut. de mo. in ꝑn.colla.i.vbi dr q ingressus religionis omnẽ tollit irregularitatẽ:tollit etiã ingratitudinẽ.xix.q.vlti.nõ liceat. So.irregularitas illa que cõsurgit ex ꝓprio delicto nõ tollit ꝑ ingressũ religionis sed fauore religionis cũ eo dispẽsat: ut hic. ⁊.j.de eo qui fur. or.re.c.i.cũ vo.surgit ex delicto ꝓprio:ut.j.de pur.ca.accedẽs.tunc ꝑ ingressũ religionis tollit illa irregularitas: ita q sine dispẽsatõe potest ad ordines ꝓmoueri:ut in cõtrariis sed non ad dignitatẽ sine dispẽsatiõe.j.de pe.in qbusdã.s.o fi.ꝑsby.c.i. quidã dicũt q in neutro casu tollit sed referr tantũ ad facilitatẽ dispensandi.ber.

q Ue fraternitati.habitũ clericalẽ.qui habitũ clericalẽ abijcit: nisi trina monitiõe premissa etiã ipsũ resumat ꝑdit ꝑuilegiũ clericale. j.de sen.excõi.in audiẽtia.et c.contingit.ii.

r Tolerãdi. Sed quare nõ sunt tolerãdi in habitu seculari cũ liceat illis qui sunt in minoribus ordinibus vxorẽ recipere ⁊ cum ea morari. .s. de cleri.coniuga.ca.i. xxii.di.si qui vo.c.lectores.et c.seriatim.apostata eni excõicatus non est ut cesset ois obiectio. Intellige qõ hic dr de eo qui infamatus est in ordine sacro uel in aliqua ꝓfessione cui non licet vltra ad seculũ redire. vri tolerandi nõ sunt in habitu seculari sed ꝑ censurã ecclesiasticã cõpellẽdi:nisi se purgauerint accusatore deficiẽte redire ad ordinẽ uel religionẽ.ar.s.de reg. c.pe. ⁊.xx.q.iii. cos g semel. imo incarcerari possunt. j.e. c.pe.ne dãnabiliter euagent de aliis inferioribus ordinibus ꝓstitutis intelligi non posset q: possunt renũciare in totũ ordini clericali.s.de vi.⁊.bone.cle.c.vlti.⁊.s.de cle.cõiug.ioannes.⁊.c.penul.⁊.vlti.

a Vidã.ut nouo.istud non tenet cõsecutiue sed ironice.ꝗ dr q: non induunt nouũ boiez exquo reliquias ꝑtis bois retinent.

b Quabus vijs.nisi qriqz rõne officij.iii.q.vii.§.tria.in fi. ⁊.s.de presump. litteras.⁊.ff.de rei ven.inter officiũ. sed illud ignorauit q prestaret patrociniũ in re sua.

c Lana.xvi.q.vii.in noua.⁊.s.de elec.cum cãm.⁊ nemo debet claudicare ĩ duas ꝑtes.xlix.di.c.vlti.⁊ nemo potest duobus dñis seruire.xxvi.di.acuti⁹. ⁊.s.de cleri.ꝓiug.diuersis fallaciis. Nemo autẽ filius dei ⁊ diaboli simul esse potest.de pe.di.i.§.itẽ ut xꝓs ait nec duobus dñis seruire:ut ibi.

d Volũtatis.sicut eni libero arbitrio homo obediẽs serpẽti perijt:sic se gra dei vocante ꝓprie mẽtis cõuersione saluet. sed tũ si conditõali ꝓditione coacti fidem suscipiũt eam seruare cogunt.xlv.di.de iudeis.⁊.c.i.⁊.ii. ⁊.xxiii. qõe.v.ad fidem.⁊ hic.

e Retroire.quia qui posuerit manũ ad aratrum ⁊ respexerit retro non est aptus regno dei.s. de voto.magne.sic.xii.q.i.scimus.in fi. de peni.di.iiii.si refugientes.versus fi. di.

f Nobis.minis.cõminando diuinũ iudiciũ.ii.qõe.i. si peccauerit.xiiii. q.vl.si res.xxvii.q.i.c.vlti.⁊.s.de tẽpo.or.c.vl.

g Blandicijs.blãdicijs eni ⁊ non asperitatibus ad fidẽ est aliqs inuitãdus.

eras ⁊ intẽtio fraterne salutis excusare videt.dis.i.presentib⁹ lris.r. q ad supiores ordines ꝓmoueri: si publicũ est quod ꝓponit:nõ uabit:nisi ad religionẽ transire uoluerit: ut fauore religionis ipsius circa eum ualeat dispensari. Si vo occultũ est promoueri poterit: ⁊ excessũ suũ dignis penitẽtie fructib⁹ expiare. Innocen.iij.

Ue fraternitati: ⁊ infra. Sup secũdo articulo inqui.i.duximus respõdendũ:q clerici qui sũt de apostasie crimine infamati: qui videlicet abiecerũt habitũ clericalẽ nõ sunt in seculari habitu tolerãdi sz per districtionẽ ecclesiasticã coercendi:donec deficiente probatiõe ad infamiã abolendaz purgationẽ canonicam curauerint exhibere.

Idem in concilio generali.

Uidaz sicut accepim⁹ qui ad sacri vndam baptismatis uolũtarie accesserunt:ueterẽ hominẽ omino non exuũt:ut nouo perfectius induant:cũ prioris ritus reliquias retinẽtes christiãe religiõis decorẽ tali cõmixtione confũdant. Cũ aũt maledictus sit homo qui terrã duabus vijs ingreditur: ⁊ indui uestem non debeat lino lanaqz contexta: statuim⁹:ut per prelatos ecclesiarũ talis obseruãtia ueteris ritus omnimode cõpescat:ut quos christiane religioni libere uolũtatis arbitriũ obtulit:salutifere coactiõis necessitas in eius obfuatiõe ꝓseruet cũ minus malũ existat viã dñi non agnoscere:quã p⁹agnitã retroire.

Honorius.iij.arcbiepõ turonen.

Nobis petijt tua.f.edoceri: quid de apostatis sit agendũ cũ in custodia detinent:qui minis uel blandicijs nullaten⁹ possũt induci ut abiectũ habitũ reassumãt.

Ad quod tibi breuiter.r.q tales si uolueris poteris sub graui custodia carcerare:ita q solũmodo vita sibi misera reseruet:donec a sue presũptiõis negtia resipiscãt.

Idem archiepõ lugdun.

Consultationi.t.b.r.q monachus aliquẽ sacruz ordinẽ in apostasia recipiens quãtũlibet suo fuerit recõciliatus abbati: ⁊ recepe rit penitentiaz:absqz dispensatiõe ro.pon.ministrare non poterit in ordine sic suscepto.

De bis qui filios occiderũt.

Alex.iij.tornacen.epõ.

Veniẽs ad nos.m.mulier lacbrymabili nos cõfessione monstrauit q cũ de quodã filiũ genuisset: ⁊ ille sibi turgido vultu ĩproperasset q filius eius nõ esset:ipsa iracũdie calore ducta eundẽ filiũ interfecit: ⁊ infra.mãdam⁹ quaten⁹ eã laborez ĩducere ut ad aliquod monasteriũ transeat in quo peccata sua ꝓpetua penitentia deploret. Si aũt repugnãte carnis fragilitate ad hoc induci noluerit:ei licẽtiã in dño nubẽdi tribuas q tutius nobis vr ut in dño nubat vni soli:quã ĩboneste multos admittat. Lucius.iij.parisien.epõ.

Intellexim⁹ q.m.mulier filiam paruã furore accẽsa diabolico iugulauit:ꝓpter quod dñs terre maritũ eius ipsã cõpulit abiurare. Quia vo illã alios habet filios ĩtimasti: mãdam⁹ quatenus ita sup hoc ꝓuideas:q sui sceleris penã luat: ⁊ saluti ei⁹ ac filiorũ ꝑ tuã ꝓuidẽtiã ꝓsulat: ⁊ nõ obstãte iuramẽto qd a viro dict⁹ dñs ꝓponit extorsisse:eã sicut expedire videris eidẽ viro restituas:ita q filios suos libere possit ⁊ pacifice gubnat.

xlv.di.qui syncera.imo ⁊ premiis quandoqz.xxiii.q.iiii.debet hõ. tamẽ si isti apostate per huiusmodi non proficiunt fiat q hic dicit quod intelligo de his qui sunt in sacris ordinibus aut in aliqua ꝓfessione,ut.s.eo.tue.

b Reseruet.sicut reseruat vita de misericordia filiis eorũ qui crimẽ lese maiestatis ꝓmittunt.vi.q.i.§. vex.versus fi.si qs cũ militibus. vt vitam sibi penaz existiment. lxxiii. di. quorundã. sic clericus potest vxorem suaz ligare. xxxiii. q. ii. placuit. ut sic pena docẽte humiliter debeat obedir .s.de elec. cũ in cunctis. ⁊.xxvii.q.i. si homo esses.

i Resipiscãt. tunc cuz venia poterint recipi quia ecclesia non claudit gremium redeũtib⁹.C. de sum.trini. inter claras.in fi. ⁊ ẽ ar. .i. qõe.vii. si quis omnem.

k Consultatõni. dispensatione ro.pontificis.hic ꝗ papa reseruat sibi dispensationez. sic .s.de bereti.excõicamus.§. sane. sic .s. de fi. presby.c. penul.⁊.vlti. Item si iterata vnctione fuerit maculatus. i.q.vlti.c.saluberrimũ.in fi. Item qui rebaptizati sunt. ꝯ ꝓse. di.iiii.qui bis. ⁊.c.eos quos. Item ⁊ qui in subuersiõe fidei ordinationez recipiũt ab hereticis.i.q.vii.ꝓuenientibus. in fi. in quibus casibus solus papa potest dispensare: tũ si ad aliam religionẽ transisset ⁊ ordinez ibi suscepisset sine dispensatione posset in susceptio ordine ministrare.s.de tempo. ordi.ex parte.quia ordinem non suscepisset in apostasia.

a Veniens. iracundie calore. xi.qõe.iii. ira sepe. ⁊.ca. cum apud.Ber.

b Interfecit. sic.j.c.proxi. de pena istius habes .C.eo.ti.l. vna.fm canones non ita puniunt:quia deus non vult mortez peccatoris sed ut conuertatur ⁊c.xxvi.qõe.vii.cognouimus. et.xxiii. qõe.vlti.bis a quibus.de hac pena scõm canones dicitur infra eo. ca.vltimo.

c Adultos. simile.xxxi.qõe.i.quomodo virginibus. et simile.s. qui cleri.uel vouen.veniens.si autẽ non esset presumptio de ipsius incontinentia non daretur sibi licentia contrahendi ꝓpter crimen suuz.xxxiii.q.ii.in adolescentia.

d Intelleximus.abiurare. ⁊ male: quia quos deus coniunxit homo non separet.xxxiii.qõe.ii.c.ii. ⁊ ob hanc causam eã maritus dimittere non posset. xxxii.q.ii.quicquid. ⁊.qõe vii.omnes causationes.

e Iuramento. tale iuramentum illicitum fuit.s. de iureiuran: tua nos. tamen in hoc non multum peccauit quia compulsus hoc fecit sed potius debuit quelibet mala pati q malo cõsentire.xxxii. qõe.v.ita ne.vnde iurare nõ debuit quia sine periculo salutis eterne seruare non potuit iuramentũ:mitius tamẽ agetur cum ea propter filios quos debet nutrire.

De tpio qui filiam suam
De pseudo et tempori
De homicidio voluntario

f De infantibus. pena. Sed si non constat eos interfectos a patre uel matre sed euentus fuit cā mortis non debet eis penitentia imponi quia nō peccauerūt lz hoc nō ostet tamē ad cautelā tutius est q̄ inde penitentiā agāt q̄ forsitā minorē diligentiā illis adhibuerūt. ar. xxiii. q. v. excōicatoꝝ. ⁊. xxxiiii. q. ii. in lectū mariti. quia bonaꝝ mētiū est ibi culpā timere vbi culpa nō est. s̄. de obser. ieiu. cōsiliuz. §. ii. ⁊. v. di. ad eius vō. ⁊. j. de pe. ⁊ remis. quesitū. et ar. s̄. de sponsa. inuenis. ⁊ hoc fm discretionē pietatis: ut hic dicit ad arbitriū imponētis: ut i c. quesitum. Si vō sponte hoc fecerūt tunc grauissima penitētia debet eis iponi aliquātulum maior q̄ ꝑ alio homicidio q̄ magis peccare videnī ꝑ priū filiū occidēdo ar. j. de homi. cum iuramento. ⁊. j. de pe. di. i. §. aut facta ⁊ fm leges fortiori pena puniunī. C. eo. ti. l. vna. ⁊. ff. ad. l. pōpo. de parricidiis. l. i. si non casu sed culpa graui precedēte tunc penitētia. vii. uel. v. ānoꝝ est eis imponēda. ar. l. di. si qua femina. si quis spōte. et j. de pe. ⁊ re. quesitū. si vō leuis culpa p̄cessit possz imponi penitētia triū annoꝝ: ut hic dicit Si aūt nulla p̄cessit culpa uel negligētia de iure in nullo sunt puniēdi. ar. j. de homi. ex lris. i. sed ad cautelam ut dictuz est debet imponi ꝑpter ambiguū duplicitatis cōsideratis oibus circūstantiis. de peni. di. v. cōsideret. ⁊. j. de peni. ⁊ remis. is qui. t.

g Euentus. l. di. studeat.

b Si a patre. sciēte ipso. si. liiii. di. si seruus sciēte. ⁊. s̄. de his que fi. a p̄la. si. ꝓsen. ca. c. ii. ⁊ ita est hic ar. q̄ qui tacet ꝓsēire videt. ut. lxv. di. si forte. ⁊. xxvii. di. diaconus. vbi de h̄.

i Ratū habēte. rati eni habitio in maleficijs retro trahit ⁊ mādato cōparat. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed cū quis. ⁊. s̄. de resti. spo. cū ad sedē. in fi. ⁊ generaliter dicit lex q̄ omnis ratihabitio retro trahit. C. ad grace. l. si filiussa. Ber.

k Pietatis officio. ⁊ reuera relegato q̄ debuerūt viscera eius cōmoueri sup filio suo. s̄. de presūp. afferte. ⁊ paternus affectus oēm vincit affectū. C. de cura. fu. l. vlti.

l Liberatus. de istis expositis habes. lxxxvii. di. c. vl. ⁊ intelligas illud fz istud. Mo. ḡ sup h̄ aut exponī infans sciēte patre uel dño seu patrono: aut ignorāte. si sciente ⁊ nō ꝓdicēte uel ratū habēte exposituS sit filii sic expositi sui iuris existant: liberti in ingenuitatē: serui i libertatē eripiant ⁊ multomagis si ipsemet ipsū exposuit q̄ nec dicere suū postea poterit qui p̄eunte ꝓtēpsit. C. eo. ti. l. ii. ⁊. iii. tenoꝝ quaꝝ hic ꝓhendit. si eni ipsuz alere non poterat eū in xenonē mittere debuit: vel alit quo poterat adiurare. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scimꝰ. ⁊ videt q̄ tanq̄ homicide dānent: vt. lxxxvii. di. c. vl. et. ff. de libe. aguo. necare. vti expositi sanguinolēti dicunt. C. e. in rubrica. si vō ignorāte vel inuito nō p̄iudicat ei quin possit illū repetere sed restituet expēsas nisi a fure vēdicet. C. e. l. i. ⁊ hoc in p̄n. vbi dicit sciēte eo aut ratū habēte: ḡ si ignorāte vel ꝓdicēte non nocet patri vel dño. c. illud si expositꝰ. intelligit Hu. qui infans expositus est ab alio q̄ a patre uel dño vt tūc possit repeti post ꝓtestationē publice factā. j. x. dies: vt ibi dr. ⁊ h̄. c. non ꝓdicit. ber.

m Languidis. idēt iuris ē circa p̄dictas p̄sonas cuiuscūqz etatis sint: si languide fuerit sine alimēta eis ipie negenī ut tā filii sui iuris efficiant q̄ serui ⁊ liberti in libertatē ⁊ ingenuitatē eripiant q̄ habēt hos ꝑ p derelictis. ff. ꝑ derelicti. l. vlt. ⁊. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scimus. nec ad eoꝝ bona vlterius aspirabūt: ut. §. sed scimus. sic ⁊ abbas debet recolligere monachū suū ne dānabiliter euageī ne pereat. s̄. 6 regu. ⁊ transf. ad reli. c. vlti. q̄ si non fecerit: ⁊ ille in seculo remanens aliqua acquirat et sic moriat: monasteriū quod neglexerit illū ab ipsius bōis maneat segregatū. ar. p̄dicti §. ⁊ est hic arg. ad hoc q̄ crederē si monasteriū ipsū expulit: vel etiā si redire voluit salua ordinis disciplina ⁊ nō fuit admissus q̄ sic ipie alimēta negauit.

n Vendicare. immo liberi erūt ⁊ sibi acquirūt: ut. C. e. ti. l. vl. §. scimꝰ. circa mediuz.

a Si qs industriā. secꝰ si casu. ar. xv. q. i. si qs nō iratꝰ. ⁊. j. in plurib⁹. c.

b Per insidias. si. xxiiii. di. §. de his. iste q̄ ꝑ aggressiōis insidias occidit ab ecclesia ī munitatē nō bz. ō tali loquit hic ne publicus latro. s̄. de īmu. ec. inter alia. ⁊. C. qui li. vni. sine iudi. se vin. l. i. ⁊. ii. ⁊ xvii. q. iiii. sicut antiqtus. Itē qui ea spe i ecclesia vel cimiterij delinquūt ut ibi liberēt nō defendūt ibidē. s̄. ō imu. ec. c. vl. ⁊ ita iste euellet ab altari si cōfugerit illuc.

c Interfecisti latronē. nō intelligas de publico nocturno depopulator agroꝝ q̄ licitū est occidet illū. C. qui li. vni. sine iu. l. i. ⁊. ii. fz ī clericis. b.

d Ad imaginez. xxxiii. q. v. hec imago. vii facies hois q̄ facta est ad imaginē celestis pulcbritudinis minime maculet. C. ō pe. si qs i metallū.

e Lanea veste. i. cilicio. l. di. in capite.

f Ab escis. iiii. di. deniqz.

g A thoro. q̄tū in ipso ē: ut nō exigat sed reddat exactꝰ. xxxiii. q. iiii. c. vl. ⁊. q. v. si dicat. sic. j. de sen. ex. ingsitōni.

h Gladio. h̄ ꝑ phibet oi penitēti. xxxiii. q. i. admonere. ⁊ de peni. di. v. falsas. ⁊. c. dolēdū. ibi dr q̄ ab oib⁹ illicitis est abstinendū: non q̄ militare sit malū. xxiii. q. i. militare. sed ꝑ ꝑ pnitatē peccandi ꝑ phibentur penitentes.

i Cerusia. de anglia fuit vbi fit cerusia.

k Tempate. i. nō vltra tertiā vicē: ut in illa palea. xliiii. di. qui presbyteri.

l Bonū. saltē ad cautelā q̄ bonaꝝ mentiū ⁊c. s̄. de obser. ieiu. consiliū. §. ii. ⁊. v. di. ad eius.

m Nō deponat. q̄ nō dr directe homicidiū fecisse: tū irregularis ut credo fact⁹ est. q̄ potꝰ debuit dimittere sua q̄ ipsuz interficere. j. e. suscepimꝰ. sed dispēsat cū eo ut brificiū hēat ex misericordia suū ordinis executōe. ar. xxviii. di. p̄sbrm. vel itellige ut dr. j. e. sic. i gl. q̄ incipit: nota i fi. qui nō potuit euitat.

n Si perfodiens. de nocte. s. per id quod sequitur.

o Intelligitur. hucusqz sunt verba exodi: postea sunt verba Augustini exponentis predictam auctoritatem. ber.

p Secularibus. ff. ad. l. aquil. itaqz. §. lex. ⁊. ff. ad. l. coꝝ. de sicca. furē. Sz pone q̄ vult me interficere nunquid possū eum preuenire? dicunt quidā q̄ sic. ar. C. ad. l. come. de sicca. l. ii. ⁊. iii. ⁊. l. iiii. ff. de iusti. ⁊ iur. ut vim. ⁊. l. predicta. itaqz. in prin. Sz pone q̄ p̄cussit me ⁊ recessit nūquid possuz eū insequi ut p̄cutiā? hu. dixit q̄ nō: q̄ sic iniuriā velle vlcisci ⁊ non repellere eā: q̄ nō licet. xlvi. di. seditionarios. q̄ illud incōtinēti ⁊ sine interuallo licet vim vi repellere. j. de sen. excōi. si vō. i. ⁊. j. e. significasti. ii. vbi de hoc.

q Antiquior. quoniā a lege diuina omnis scientia sumpsit exordiū. xxxvii. di. §. hinc etiā. ⁊ ita primo fuit lex diuina q̄ secularis.

r Telo. armoꝝ nomine fustes ⁊ lapides intelligunī. ff. de fur. si pignore. §. furem. ⁊ ferrum ⁊ omne quod arcu ⁊ manu mittitur. institu. de publi. iudi. §. item lex cornelia.

s Plus est. ⁊ ita videtur q̄ liceat se vindicare. C. quādo licet vnicui. se. vin. l. i. ⁊. i. di. ius naturale. Ber.

De infantibus qui mortui reperiuntur

Item.

De infantibus autem qui mortui reperiuntur cum patre ⁊ matre: ⁊ non apparet utrum a patre uel a mre oppressus sit ipse uel suffocatus vel propria morte defunctꝰ non debent inde securi esse parentes nec etiam sine pena[f]: sed tamen consideratio debet esse pietatis: vbi non voluntas: sed euentꝰ[g] mortis causa fuerit. Si autem eos non latet ipsos interfectores esse: scire debent se grauiter deliquisse. Quidam autem penitentiam triū annoruz iudicant esse debere: quorum vnum peragāt i pane ⁊ aqua.

De infantibus ⁊ languidis expositis.

Gregorius nonus.

Si a patre siue alio sciēte[b] ipso aut ratum habēte[i] relegato pietatis[k] officio infans expositꝰ extitit: hoc ipso a potestate fuit patria liberatus. [l]nā ⁊ hoc casu in ingenuitatem libertus ⁊ seruus in libertatem eripitur: quod ⁊ de predictis cuiuscunqz etatis languidis: [m]si expositi fuerit: vel si alicui eorum alimenta īpie negari cōtigerit: est dicēdum. Sane qui hos suscipiunt: nō possunt propter hoc i eoꝝ p̄sōis ius aliquod vēdicare[n].

De homicidio voluntario: vel casuali.

In exodo.

Si quis per industriā[a] occiderit proximū suum ⁊ per insidias: [b]ab altari meo euelles cū ut moriatur.

In penitentiali romano.

Interfecisti furem aut latronem[c] vbi comprehendi poterat absqz occisione: quia ad imaginem[d] dei creatus est. xl. dies non ī tres ecclesiam: ⁊ lanea[e] veste indutus ab escis[f] ⁊ potibus q̄ interdicti sūt ⁊ a thoro[g] gladio[h] ⁊ e q̄tatu illos supradictos dies abstineas. In tertia autem ⁊ quinta feria: ⁊ sabbato aliquo genere leguminum vel oleribus pomis ⁊ paruis pisciculis cū mediocri ceruisia[i] vtere tēperate.[k] Si autem sine odij meditatione tuaqz liberando huiusmodi diaboli membra interfecisti: secundum īdulgentiam dico propter imaginē dei: si aliqd ieiunare volueris: bonum[l] est tibi: ⁊ elemosynam faciliter. Si presbyter eandem fecerit nō deponatur: [m]tamen quandiu uiuit: penitentiam agat.

Augustin. super exodo.

Si perfodiens[n] inuentus fuerit fur: ⁊ percussus mortuus fuerit: non est illi homicidium imputandum. Si autem oriatur sol super eum: reus erit. Intelligitur[o] ergo non pertinere ad eum homicidiū si fur nocturnus occidatur: si autem diurnus ad homicidium p̄tinere. Hoc ē enim quod ait: si oriatur super eum sol ⁊c. quia poterat discernere q̄ ad furandum non occidēdū venisset ⁊ iō non dz occidi: Hoc etiā ī ātiquis legib⁹ secularib⁹[p]: quibus ista est antiquioꝝ[q]: iuenit īpune. s. occidi nocturnū furez quo quo mō: diurnū āt si se telo[r] defederit: iā. n. plus ē[s] quā fur. Iero.

[a] Ex industria. sec⁹ si casu. ar. xv. q. i. si qs nō iratꝰ. ⁊. j. in plurib⁹. c.

[b] Per insidias. si. xxiiii. di. §. de his. iste q̄ ꝑ aggressiōis insidias occidit ab ecclesia īmunitatē nō bz. ō tali loquit hic ne publicus latro. s̄. de īmu. ec. inter alia. ⁊. C. qui li. vni. sine iudi. se vin. l. i. ⁊. ii. ⁊ xvii. q. iiii. sicut antiqtus. Itē qui ea spe i ecclesia vel cimiterij delinquūt ut ibi liberēt nō defendūt ibidē. s̄. ō imu. ec. c. vl. ⁊ ita iste euellet ab altari si cōfugerit illuc.

[c] Interfecisti latronē. nō intelligas de publico nocturno depopulator agroꝝ q̄ licitū est occidet illū. C. qui li. vni. sine iu. l. i. ⁊. ii. fz ī clericis. b.

[d] Ad imaginez. xxxiii. q. v. hec imago. vii facies hois q̄ facta est ad imaginē celestis pulcbritudinis minime maculet. C. ō pe. si qs i metallū.

[e] Lanea veste. i. cilicio. l. di. in capite.

[f] Ab escis. iiii. di. deniqz.

[g] A thoro. q̄tū in ipso ē: ut nō exigat sed reddat exactꝰ. xxxiii. q. iiii. c. vl. ⁊. q. v. si dicat. sic. j. de sen. ex. ingsitōni.

[h] Gladio. h̄ ꝑ phibet oi penitēti. xxxiii. q. i. admonere. ⁊ de peni. di. v. falsas. ⁊. c. dolēdū. ibi dr q̄ ab oib⁹ illicitis est abstinendū: non q̄ militare sit malū. xxiii. q. i. militare. sed ꝑ ꝑ pnitatē peccandi ꝑ phibentur penitentes.

[i] Cerusia. de anglia fuit vbi fit cerusia.

[k] Tempate. i. nō vltra tertiā vicē: ut in illa palea. xliiii. di. qui presbyteri.

[l] Bonū. saltē ad cautelā q̄ bonaꝝ mentiū ⁊c. s̄. de obser. ieiu. consiliū. §. ii. ⁊. v. di. ad eius.

[m] Nō deponat. q̄ nō dr directe homicidiū fecisse: tū irregularis ut credo fact⁹ est. q̄ potꝰ debuit dimittere sua q̄ ipsuz interficere. j. e. suscepimꝰ. sed dispēsat cū eo ut brificiū hēat ex misericordia suū ordinis executōe. ar. xxviii. di. p̄sbrm. vel itellige ut dr. j. e. sic. i gl. q̄ incipit: nota i fi. qui nō potuit euitat.

[n] Si perfodiens. de nocte. s. per id quod sequitur.

[o] Intelligitur. hucusqz sunt verba exodi: postea sunt verba Augustini exponentis predictam auctoritatem. ber.

[p] Secularibus. ff. ad. l. aquil. itaqz. §. lex. ⁊. ff. ad. l. coꝝ. de sicca. furē. Sz pone q̄ vult me interficere nunquid possū eum preuenire? dicunt quidā q̄ sic. ar. C. ad. l. come. de sicca. l. ii. ⁊. iii. ⁊. l. iiii. ff. de iusti. ⁊ iur. ut vim. ⁊. l. predicta. itaqz. in prin. Sz pone q̄ p̄cussit me ⁊ recessit nūquid possuz eū insequi ut p̄cutiā? hu. dixit q̄ nō: q̄ sic iniuriā velle vlcisci ⁊ non repellere eā: q̄ nō licet. xlvi. di. seditionarios. q̄ illud incōtinēti ⁊ sine interuallo licet vim vi repellere. j. de sen. excōi. si vō. i. ⁊. j. e. significasti. ii. vbi de hoc.

[q] Antiquior. quoniā a lege diuina omnis scientia sumpsit exordiū. xxxvii. di. §. hinc etiā. ⁊ ita primo fuit lex diuina q̄ secularis.

[r] Telo. armoꝝ nomine fustes ⁊ lapides intelligunī. ff. de fur. si pignore. §. furem. ⁊ ferrum ⁊ omne quod arcu ⁊ manu mittitur. institu. de publi. iudi. §. item lex cornelia.

[s] Plus est. ⁊ ita videtur q̄ liceat se vindicare. C. quādo licet vnicui. se. vin. l. i. ⁊. i. di. ius naturale. Ber.

a Qvm iuramento. si ob ius. verba sunt hier. exponētis p̄dicta verba.
b Fecisse. homicidium. s.
c Facturus esset. Certe non debuit facere q̄ in generali sermone siue promissione multa excipiunt. ff. de serui. si cui. q̄ oia illicita intelliguntur excepta de hoc habes plura ar. s̄. de iureiur. quēadmodū. ⁊ ea etiā nō ueniūt que specialiter non dedisset. ff. de pig. l. obligatōne. vti herodes nō fuit obligatus suo iuramēto ut daret caput Joannis mulieri saltanti p̄ illa verba generalia quodcūq̄ postulasset. cc. q̄ si spēaliter petiisset nō dedisset. et ideo tale iuramētū ipsum non excusauit.
d An non. q. d. non: imo et si fecisset in suis non ideo debuisset facere in aliis. nā in p̄priis seuicia culpanda in alienis cohercenda est. ff. solu. ma. si constāte. §. si maritus. non enī ad minorē diligentiā tenetur in rebus alienis q̄ in suis. C. man. in re manda. insti. qui. mo. recō. ob. §. at is qui. ff. como. si ut certo. ⁊ bona fides abesse p̄sumitur: si rebus tuis exstitibus saluis res depositas amisisti. s̄. de deposi. bona fides.
e Debuit. i. di. humanū genus. l. di. ponderet. ii. q. i. primo semper. ber.
f Si aliquis. ut homicida quantū ad penā legalē. ff. de pe. si aliquid. §. qui abortionis. ⁊. ff. ad. l. cor. de sic. si mulierē. ⁊ quantū ad penā spūalem: sed non est irregularis ac si hominē interfecisset. Illa enī irregularitas nō ꝓtrahit nisi actu homo interficiat iā aiatus. j. e. sicut. ⁊. xxxii. q. ii. qō vō. q̄ non videt homicidiū fecisse ut ibi dr: ⁊ §. se. vnde si quis p̄cusserit mulierē ⁊ abortū fecerit: si informatū conceptū punit pecunia: ut ea. cā. ⁊. q. moyses. vnde talis dr homicida occasionaliter: alias ꝓditionalit. lxxxvi. di. pasce fame. ⁊. lxxxvii. di. si expositi. ⁊. C. ō ifā. expo. l. vl. ⁊. ff. de libe. agno. necare. ⁊. lv. di. si quis abscidit. ber.
g Sicut dignum. nosti. si. xi. di. c. vlt i.
b Quātitas. an sit enorme uel mediocre adulterium uel incestus.
i Qualitas. an sit occultum an manifestum.
k Etas. xv. q. i. illud pereque. ber.
l Scientia. an sit discretus uel non sane mentis. iii. q. ix. indicas uel minus discretus.
m Sexus. xxxii. qōe. vi. indignatur.
n Conditio. xxii. q. v. qui compulsus. ⁊. de pe. di. i. §. aut facta. hec que hic tangunt ⁊ alia expresse habentur de peni. di. vi. consideret. ⁊. j. de peni. ⁊ remis. is qui.
o Puniendus. xxxii. q. v. qui viderit. s̄. de bereti. excōicamus. §. credentes. in fine. ⁊. s̄. de iureiur. cum quidam. vbi de hoc.
p Occidendi. ex corde enim procedunt homicidia ⁊ adulteria. xxiii. q. viii. occidit. xv. qōe. vi. c. i. ad fi.
q Venisse. l. di. studeat.
r Mors. Nota q̄ voluntas punitur lz non p̄cesserit ad effectū: ⁊ ita p̄pter p̄positū puniunt. Consenserunt enī cooperando. xvii. q. iiii. omnes. ideoq̄ puniendi sunt eadem pena ut ibi dicitur.
s Potuit. vnde tenet si non p̄hibuit. lxxxiii. di. §. i. ⁊. e. error. ⁊. s̄. de bereti. c. ii. alias culpa caret si p̄hibere non potuit. ff. de regu. iur. culpa caret.
t Scrupulo. s̄. de testi. c. constitutus. i.
u Opem. xxiii. qōe. vlti. si quatuor.
x Occulte. lxxxvi. di. facientis.
y Inflāmasse. de p̄suasu tenet quis. ff. ad. l. aquil. itē si obstetrix. §. i. lxxxvi. di. tanta. ff. de ser. cor. l. i. §. vlti.
a Prouocassent. forte alias non facturū: vñ eque tenent q̄ dolo ad hoc induxerūt regē qui alias forte non fecisset: ut. ff. de dolo. ⁊ eleganter.

Qvm iuramento pollicitus ē herodes saltatrici dare quod cūq̄ postulasset ab eo. Si ob[a] iusiurādū fecisse[b] se dicat: si patris matrisue iteritum postulasset: facturus[c] esset an nō[d]: quod ergo ī suis reputaturus fuit: cōtemnere debuit[e] in prophēta.

Ex concilio guarmaciēsi.

Si aliquis[f] causa explende libidinis vel odij meditatōe homini aut mulieri aliq̄d fecerit vel ad potandum dederit: ut nō possit generare aut concipere: vel nasci soboles: ut homicida tenetur.

Ex. iij. episcopo exoniensi.

Sicut dignum: ⁊ infra. Sane cū uir discretus existas: plenius nosti[g] q̄ ī excessibus singulorū non solū quātitas[h] ⁊ qualitas[i] delicti sed etas[k] scientia[l] sexus[m] atq̄ cōditio[n] delinquentis sunt attendenda: ⁊ non solum secūdū predicta sz ſm locū ⁊ tempus: quo delictū cōmittitur vnicuiq̄ penitentia debz īdici cum idē excessus magis sit in vno quā ī alio puniendus.[o] Illi autem qui animo occidēdi[p]: feriendi aut capiendi illū sanctū ⁊ reuerendum virū quondā cantuariensi. archiepiscopū citra manuū iniectionem se fatentur venisse[q]: si de illa caprione mors[r] eius secuta fuisset pari pñia vel fere pari existerēt puniendi. Illi ēt qui non ut ferirent sz vt percussoribus opem ferrent: si forte per aliorum violentiaz impedirentur: paulo minori debent pena multari: q̄ cū scriptum sit: qui potuit[s] hominē liberare, a morte ⁊ non liberauit: euz occidit: ꝓstat ab homicidij reatu īmunes nō ēē qui occisoribus opēm[u] cōtra alios prestare venerunt: nec caret scrupulo[t] societatis occulte[x] qui manifesto facinori nō desinit obuiare. Qui vero se asserunt animum regis īflammasse[y] ad odiū: unde homicidium fuit secutū: dure ⁊ aspere sed nō ita seuere sunt puniendi: ni forte regē ipsum ad illud homicidiū suis suggestionibus p̄uocassent[a]. Mi quoq̄ non sūt a culpa liberi: nec a pēa debent ēē immunes: qui lz fuerint illius machinationis ignari: tamē eis quos siccarios[b] ēē sciebant ī sarcinis custodiēdis ministeriū[c] prebuerunt. Eos insuper qui dicūtur illius sancti viri ⁊ suorū post mortem eius[d] spolia occupasse: si nihil aliud ī tanto facinore cōmiserūt a pēa mortis eius[d] arbitramur ēē īmunes[d]. Sed que occuparāt: eis quorū fuerunt tenētur integre restituere[e] si habent in facultatibus[d] vnde possint ea reddere: ⁊ ipsis ex hoc moderata ē pñia iniungēda: q̄ lz quedam ex his que occupauerūt: fateāt se pauperibus erogasse: nō tñ aliena[g] cuz ipsa potuissent eis quorū fuerīt restituere uel debuerunt pauperibus erogare: Illis preterea qui sola excōicatorū participatiōe se reos esse cognoscūt: ꝓsiderata tēporis mora[h] quo ī eadē nequitia p̄durarunt ⁊ inquisito si eis timore[i] vel affectiōe[k] cōicauerīt scienter uel ignoranter[l] est eis penitētia indicenda. Clericos āt quos ꝓstat armatos īterfuisse tanto facinori ⁊ illos qui ꝓsiliuz[m] dederūt ut sanctus vir caperetur: perpetuo non solū ab altaris ministerio deponendos esse censemus sed ēt quod ī ecclesijs nullo unquā

b Siccarios. siccarii dicunt a sicca quod significat ferrū siue cultrū. insti de pu. iudi. §. siccarij. ⁊ siccarii etiā possunt dici qui armis vite alicui insidiant. de pe. di. i. §. si quis cū telo. vnde tenent lege cornelia de siccariis. C. ad. l. cor. de sicca. l. ii. ber.
c Ministeriū. vnde quodāmodo consentire videbantur.
d Immunes. q̄ pena suos tantū dz tenet auctores. C. de pe. sancimus. et. s̄. de his que fi. a ma. par. ca. q̄siuit.
e Restituet. quia non dimittit peccatū nisi restituat ablatū si restitui pōt. ut hic dicit. ⁊. xiiii. q. vi. si res. xii. q. ii. in legibus. de pe. di. v. falsas.
f Si habēt. alias inanis est actio. ff. de do. nam is. ⁊. s̄. de resti. spo. oliz nobis. ii. sic. j. ō vsur. cum tu. ⁊. j. de fur. itaq̄ fullo. ar. ꝯ. xii. q. ii. fraternitas. ff. qui bo. ce. po. p totū. ⁊. C. eo. ti. l. i. Sol. B regulare est q̄ si non habēt nō tenēt postea tamē actio non tollit euz effectu: imo si pueniāt ad pinguiorez fortunā reddere tenentur. s̄. de solut. odardus. ff. de cessi. bo. bis q̄ bonis. ar. xxvi. q. vi. is q. ⁊. j. de sen. excōi. q̄ uis. in fi. ⁊. c. decetero. in fi. nisi p̄ eo iā sustinuisset pēas corpales: ut. xxiiii. q. vi. si res. ar. xii. q. ii. fraternitas. nō enī ꝓsurget triplex tribulatio. xxiii. q. v. quid ergo. ff. de in ius. vo. l. vl. ⁊. s̄. de iudi. at si clerici in fine.
g Non tñ aliena. q̄ non remittit debitum sed auget si alii soluat q̄ō alii ex delicto est solue dū. s̄. de iureiu. ea te. ⁊. s̄. de elec. tua. ii. ⁊. i. q. i. non est putāda. xc. di. oblatōes. xiiii. q. v. c. i. ii. ⁊. iii. et. c. elemosyna. et. c. neq̄. et. C. ō solu. inuito. et hoc intellige si illos quorū fuerant poterāt inuenire alias sufficit: imo tenent pauperibus erogare et nihilominus est talibus pena iponēda ut hic dicit p̄pter peccatū q̄ō ipsi ꝓxerunt cōtractādo res alienas inuitis dominis.
b Mora. q̄ in hoc magis grauant q̄ lōgo tpe talibus p̄ticipauerunt. s̄. de simo. non satis. et. c. cum in ecclesie.
i Timore. hoc iō dicit: q̄ si timore participauerūt: minus puniēt: lz in totū non absoluant q̄ potius debebant oia mala pati q̄ malo consentire. xxxii. q. v. ita ne sed si essent violēter abstracti absolute non punirent: ut hic pz. s̄. q̄ō me. cā. sacris.
k Affectiōe. ex hoc magis puniunt: quedā sunt tñ pſone que sine pena possunt excōicatis participare. xi. q. iii. quoniā multos. et. j. de sen. excōi. inter alia.
l Ignoranter. In hoc casu nō tenent si ignorabāt illos talia p̄petrasse q̄ si ignoras illū excōicatū esse nō peccas illi participādo: ni si illa ignorantia crassa fuerit et supina. s̄. de eo qui renū. epi. c. i. et j. de cleri. excōi. mini. c. penul.
m Consiliū. Nota q̄ homicidiū cōmittit facto ꝓsilio p̄cepto. et defensiōe. l. di. si quis viduā. et. xxiii. q. vl. c. vl. et. j. de cle. pug. i duello. c. ii. et. j. e. significasti. ii. Et sic distingue circa hanc materiam aut cōmittit homicidiū volūtate: aut casu: aut necessitate. Si volūtate q̄ō fit tribus modis: facto: p̄cepto: et cōsilio: ut. c. p̄dic. si quis viduā. et lingua sive adhortatione. s̄. eo. §. qui vō. et. j. de pe. q̄ō in dubiis. et de pe. di. i. periculose. In quocunq̄ istorum casuū quis

cõmittit homicidiũ non solũ non debet ꝓmoueri sed in ꝑpetuũ ꝗz deponi: ut hic dicit. ⁊.c. si quis viduã. ⁊ etiã si paganũ interficiat ir regularis efficit̃ sive sarracenũ. l. di. clericũ. ⁊ ea. di. de his clericis ⁊. j. e. c. penul. ⁊ cũ tali nũq̃ dispensat̃. l. di. minor. ⁊ si etiã sit occultũ ministrare in suo ordine non pōt cũ oẽs alii possint. s̃. ō tempo. or. c. vl. iuxta illud: non edificabis mihi templũ quia vir sanguinũ es. i. qõe vii. si quis omnez. Si vō casu cõmittitur homicidiũ: aut dabat operã rei licite: aut nõ. si dabat operam rei licite ⁊ adhibuit diligẽtiaz quã potuit ⁊ debuit in nullo imputat̃ sibi ac si nõ fecisset j. eo. ex lr̃is. ii. ⁊. c. significasti. i. ⁊. c. dilectus. l. di. si duo fratres. ⁊. c. hi qui. in p̃n. ⁊. ca. sepe. ad fi. ⁊. j. eo. c. vlti. nisi scandalũ graue eẽt uel tanta laboraret ifamia q̃ purgatio esset indicẽda. j. e. ex litteris. i. Si vō nec habuit diligentiã quã debuit iputat̃ ei ꝓpter negligẽtiã que culpe annumerari videt̃: in hoc ita q̃ nec ꝓmouet̃ ad ordines superiores nec vtitur ordine iã suscepto. j. eo. c. pri. ⁊. c. ad audientiã nisi cum eo ꝑ dñm papã fuerit dispensatũ. l. di. clerico iacente. ⁊. j. eo. tua nos. Si vō dabat operã illicite rei sive adhibuit diligentiam sive non semp iputat̃. l. di. clerico. ⁊ si quis volũtate. ⁊. j. e. ꝓtinebat̃. ⁊. c. dilectus. i fi. ⁊ ar. xv. q. i. §. ut itaqz. ff. ō reg. iur. culpa ẽ. si vō necessitate sub quo cõtinet̃ qō ꝓmo dixi ō

tpe lectiões legãt vel rñsoria ĩ choro separati cãtẽt. ſz ĩ psalmis apud deum de cõmisso saragant veniam impetrare. isup idistricto claustro monachoꝝ vel canonicoꝝ regularium si fieri potest sunt recludendi ita q̃ usque ad septennium uel quinquennium debeant ab ecclesiarum introitu coerceri.

Dem.

Presbyter qui quẽdã puerum ituitu discipline ꝑcussit ĩ capite cũ post paucos dies expirasset tã ab oi altaris ministerio debes ꝑpetuo remouere quaz ab officio sacerdotali deponere: si ex ipsa ꝑcussione iterijt uel aliã ifirmitatẽ icurrerit de qua noscitur expirasse.

Dem cusentino archiepiscopo.

Qontinebatur ĩ litteris tuis: q̃ cũ diacon⁹ pñtium lator ⁊ q̃dã alij clerici a vineis ecclesie opere ꝓsummato redirẽt: leuiãdi laboris grã quẽdã ludũ imitati viatorũ baculos suos studebat iacer̃ ĩ directũ ⁊ alter alter⁹ fustez ferire: cui⁹ ludi solet esse cõditio: ut qui alterius baculũ ꝑcuteret quasi uictor ꝓ equo alio uteretur: sed prefati clerici eq̃ tandi lñia nõ utentes: sola erant iactione ꝓtenti. Quidã aũt laic⁹ cuz baculũ eiusdẽ diaconi percussisset incautus in eũ equitatur⁹ insilijt ⁊ sic a falce illi⁹ diaconi qua erat accictus mortale uuln⁹ accepit. de quo post dies. viij. expirauit. iõqz mandamus quaten⁹ eundẽ diaconum sine lñtia ro. pon̄. ad superiorem gradũ ñ ascẽdere uel diaconat⁹ officio nullo unquã tpe ministrare ꝑmittas: ſz eũ dispẽsatiue ministrare ĩ subdiaconatus officio pariaris.

Dem exañ. episcopo.

Pator pñtiũ. p. cleric⁹ nobis ꝓposuit q̃ cũ quadã die casu cuz quodã clerico luderet[a]: cõtingit q̃ ille ꝓiecit istũ ad terrã[b]: cui⁹ cultellus quẽ ad latus suũ babebat in alterꝝ incidit: ⁊ fortuito casu occubuit vulneratus. Ideoqz mãdamus quatenus si ita res se habuit: ⁊ alia iusta causa nõ impedit: predictum p. libere[c] permittas ad sacros ordines promoueri.

Dem abbati sancti benedicti de uebia.

Suscepimus litteras tuas: per quas cognouim⁹: q̃ cuz lator presentiũ ĩ custodia cuiusdã dom⁹ cum altero fratre maneret: ĩgrediẽtes: de nocte q̃dã latrones ad eos turpiter ipsos in ꝑsonis afligere ⁊ denudare uestimẽtis ꝓprijs presũpserunt: ĩ quos isti resũptis uirib⁹ surgẽtes: ligauerũt[d] illos: ⁊ detinere[e] usqz ad notitiam capituli uoluerũt. Cũ ãt iste rẽ ad tuã audiẽtiam ꝑlaturus: ligatos eos in fratris sui custodia dimisisset: ⁊ fures se soluere niterentur frater illos ne ipse ab eis interimeret[f]: occidit. Verum quoniã expediebat post tunicã relinquere palliũ ⁊ rex sustinere iacturam:[g] quam ꝓ cõseruãdis uilibus rebus ⁊ transitorijs tam acriter in alios exardescere abstineat iste bũiliter ab altaris ministerio ⁊ uterqz peccatũ suũ ad arbitriũ[h] tuũ studeat expiare. constat. enim eos contra mansuetudinem ecclesiastica ex utriusqz[i] ope iteremptos.

Dem luceñ. Episcopo.

Decetero noueris. q̃ diacon⁹ qui homicidio causaz dedisse[k] uidetur: nõ uidetur ad sacerdo

r Qontinebat̃. ludũ. iste ludus clericis nõ congruebat: ⁊ ideo si ludẽdo fecit fuit in aliquãtula culpa. ff. ad. l. aquil. naz ludus.

e Eiusdẽ diaconi. in hoc similit̃ fuit clericus in culpa q̃ ludũ miscuit cũ laico. ar. ii. q. vii. laicos. xxiii. di. bis igit̃. in p̃n. cũ ludus perniciosus nõ debeat esse impunitus. ff. de fur. in furti actõe. §. cũ eo.

r Pontificis. j. c. pri. ꝗ. ibi libere promouet̃ ad ordines supiores: hic nõ sine licentia pape: ⁊ idẽ casus vt̃. Quid ḡ fines fecit esse diuersos: sol. hic dabat operã illicite rei ludendo cũ laico qõ non licet. vel si etiã licitũ fuisset nõ adhibuit diligentiã quã debuit: q̃z cũ sciret ludi cõsuetudinez nõ remouit falcẽ a se: vñ fuit in culpa quare ꝓmoueri ad supiores ordines non ꝗz sine licẽtia pape ut ꝗ dicit. ⁊ in. c. se. ludebat cũ clerico ⁊ licito ludo: ⁊ de illo cultello nõ sperabat̃ aliqõ mortale: ⁊ ille potius gessit se ꝓijciẽdo aliũ ad terrã ⁊ sic nõ fuit in culpa. sic xii. q. iiii. inter cetera. in fi. ſz ille qui in ipsuz ꝓiecit fuit in culpa. arg. ff. si q̃dru. pau. fe. di. l. i. §. cũ arietes. Jo. vō intelligit sequẽs. c. similit̃ de dispẽsatõe ⁊ cũ eo dispẽsauit: ſz hic reseruauit sibi dispensationẽ ⁊ nõ negat̃ q̃n cũ eo dispenset̃: sed ex lr̃a hoc nõ colligit̃. vel posset dici q̃ quadã ineuitabili etiã necessitate ꝗ ꝓtingit qõ nõ ipedit ꝓmouẽdũ: ut dictũ est. s̃. eo. sicut dignũ. in penul. notula. sed idẽ vt̃ in. ca. pri. sed ibi ludebat cuz laico: ut dictũ est qõ non licet clericis in ca. seq. cũ clerico. ber.

a Lator. luderet. ſz eni q̃rz ludere sicut Jsaac. xxxii. q. iiii. recurrat. lusit etiam Joseph cũ fratrib⁹ suis. xxii. q. ii. q̃ ait ioseph. ⁊ sic ludus iste licitus fuit. ⁊ q̃z cũ clerico ut dixi in pri. c.

b Terrã. ⁊ sic passus ẽ tãtũ ⁊ nihil fecit illi. vñ huic nõ ẽ iputandũ. de hac materia dictũ est. s̃. e. sicut.

c Libere. de iure cõi ut dicũt quidã. qõ satis vt̃. alij dicũt libere ꝑ dispensatõez pape. s. ut dr̃. s̃. c. pri. ber.

d Suscepimus. ligauerũt. In hoc excesserunt fines licite defensiõis cum possent aliter euadere. vñ homicidiũ subsecutũ imputet̃ vtriqz: q̃z ſz clericus latronẽ cape possit ut res suas recuperet. ar. xiiii. q. vi. si res. ⁊. s̃. de de po. c. i. isti tñ ad ꝗ ꝓcedere nõ debuerũt cũ res suas saluas haberẽt. Cleric⁹ vō sua defendẽdo non ꝗz armis resistere: nec aliquez ꝓpter res interficere. ar. xxiii. q. viii. c. i. ⁊. c. cõuenior. ⁊ ar. xxxvi. di. si quis vult. ar. ꝗ. s̃. e. c. ii. laic⁹ vō potest res suas ⁊ patriã armis tueri et p̃uenire hostẽ. ar. C. vñ vi. l. i. et. xxiii. q. ii. dñs. sed cleric⁹ cũ armis pugnare non ꝗz etiã ꝓtra sarracenos. s̃. de vo. ex multa. et. l. di. clericũ qui paganũ. ber.

e Detinere. imo vt̃ q̃ licitũ erat occidere cũ essent nocturni latrones. s̃. e. si ꝑfodiens. sed nõ est verũ ut. ff. ad. l. co. de sicca. furem.

f Interimeret̃. q̃z tutius est ante tps occurrere q̃ post cãz vulneratã remediũ querere. C. in qui. cau. in inte. resti. nõ est neces. l. vl. in fi. ⁊. C. qñ liceat vnicui. se vin. l. i. sed hoc nõ fuit licitũ ei: imo potiꝰ debuit fugere dũ soluere se nitebant̃: sicut dñs fugit in egyptũ cũ ab herode ad interficiendũ quererẽt̃. xxiii. q. iii. §. i. ber.

g Jacturã. xxiii. q. iii. §. i. ⁊ dicit ap̃lus: nõ vos defendẽtes sed date locũ ire ea. cã. ⁊. q. i. §. i. sed magis fraudẽ patimini. ea. cã. d. e. nisi bella.

h Arbitriũ. Et ita est ar. q̃ penitẽtie arbitrarie sunt. xxvi. q. vii. tempore penitudinis. ber.

i Utriusqz ope. alter facto iste ope. s. ligãdo. s̃. e. sicut. §. ii. Et ita ẽ ar. q̃ ita punit̃ qui cãm prestat sicut ⁊ ipse faciens. ar. s̃. e. ꝑsbyterꝝ. et. j. e. c. pri.

k Decetero. dedisse. forte cõsilio ꝑcepto uel ope. l. di. si quis viduã. et. s̃. e. sicut. §. ii. et. §. vl. vel suggestione: ut. c. sicut. §. qui vō. Et. s̃. eo. c. pri. i fi Et est arg. q̃ qui cãm dãni dat dãnuz dedisse videt̃. l. di. studeat. et. ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. pe. ⁊. ff. ad. l. corne. de sicca. nihil. et. j. de iniur. c. vltimo.

defensione: aut necessitas illa fuit euitabilis: aut ineuitabilis. si euitabilis imputat̃ ita q̃ ad supiores ordines non pōt ꝓmoueri sed ĩ susceptis de misericordia tolerat̃. l. di. de his clericis. si fuerit ineuitabilis sine oi dispẽsatiõe pōt in ordine suscepto ministrare. l. di. quia te. qõ intelligit̃ de ineuitabili necessitate: ut puta clericus habebat gladiũ in manu sua ad defensionẽ paganoꝝ: paganus irruit in eũ ita q̃ clericus nullo mõ potuit euitare ⁊ iste paganus mortu⁹ est cũ gladio quẽ clericus tenebat p̃ter ꝓpositũ ipsius clerici. ar. j. e. lator. in quo pōt intelligi. s̃. e. c. ii. sed ad supiores nõ ascẽdet sine dispẽsatõe: ut dixit io. sed bu. dixit ꝓtra ar. j. eo. lator. sed io. intelligit illam lator. de dispensatione.

n Quinquẽniũ. hec est amplectẽda tanq̃ benignior in quã omnes ꝓuenerint. ff. de arbi. diẽ ꝓferre. §. si plures.

o Presbyterũ. expirasset. ⁊ ita excessit fines discipline vñ in culpa fuit. ff. ad. l. aquil. p̃ceptoris. leuis eni castigatio magistris ꝓmissa est. ff. e. ſz ⁊ si. §. vl. ⁊. l. se. ⁊. xxiii. q. v. c. i. circa fi. ⁊. j. de sen. excõi. cũ volũtate. ⁊. c. i. ar. ꝗ. xv. q. i. si quis non iratus. sed ibi dicit q̃tuz ad gratiã innocens est sed nõ q̃tuz ad. l. ꝓmotõis. ⁊ ita nõ ꝗ. dicit q̃z iste q̃tũ ad grãz inocẽs erit q̃ volũtatẽ regrit nõ op⁹: ut ibi.

p Debes. ff. ad. l. corne. de sicca. l. iiii. ber.

q Aliã infirmitatẽ. vñ mortuus fuerit. l. di. studeat. q̃z occasionez dedit. j. e. decetero. ⁊ est ar. q̃ ita punit̃ qui cãm cause ꝑstat sicut ⁊ qui ꝓximã cãm ꝑstat. j. e. decetero. ar. ꝗ. ff. si q̃dru. pau. fe. di. l. vl. sed illud locũ habz cũ alias ꝗ naturã mouet̃. Sed nũquid si postq̃ ꝓualuit recidiuauit tenet̃ magister: ita. nã semp cã suffuit. ō pe. di. ii. si quis semel. ⁊. j. e. ad audientiã. saltẽ ꝓpter dubiũ.

maxime cū propinquā cām dedit: secus videt in remota. ar. ff. loca. qui domū habebat. in fi. τ. j. eo. ti. exhibita. Idem videt in remota si animo nocēdi hoc facit vel minori diligentia. s. eo. presbyterū. in fi. C. ad. l. corne. de sicca. si quis necandi.

l AD audientiam. de familia. quod bene lz leniter etiā si sit clericus. j. de sen. excoi. cū voluntate. quia eius emendationis concesse nemo transgredi debet. C. ō emen. propin. l. vna. in fine. sed iste iudiscrete correxit. Argu. contra. s. eo. lator. iste non adhibuit diligentiaz remouendo cultellū: ille non tenebatur ad hoc quia nec per se aliquid fecit sed sibi factuz fuit.

m In dubiis. sic. s. de spō. inuenis. τ. j. eo. significasti. ii. Et. ca. penul. j. de cleri. excōi. ministrā. illud. ergo tene certum τ dimitte incertū. de peni. di. vii. si quis positus in fi. ff. de reg. iur. in ambiguis Et in re dubia certa non potest ferri sentētia. xi. q. iii. graue. τ. xxx. q. vlt. §. vltimo. In eo eni facto quod finitū est: non est locus coniecturis. ff. de verbo. obli. continuus. §. cum ita in fi. vnde quādoqz propter ambiguū duplicitatis imponit penitentia. s. de his qui fi. occi. c. vlti.

n In minoribus. dispensatiue tñ. s. eo. ptinebat.

o DIlectus. freno. quod ō leui frangi nō credebat alias in culpa esset. arg. j. eo. significasti. i. τ. ff. ad. l. aquil. idem iuris. §. i. vel si propter imperitiaz suā equus taliter lasciuisset. insti. ad. l. aquil. §. impetu quoqz.

m Voluntate. τ ideo nō imputat: quoniā volūtas τ ppositū distinguūt maleficiū. ff. de furtis. qui iniurie. τ. j. de sentē. excōi cum volūtate. ad cor eniz respicit deus: ut. xxiiii. q. v. si quod inuenisti. τ. xv. q. vi. c. i. ad fi. tan.

n Nec actu. qui tamē solus nō sufficit ut reddat hominē irregularē nisi adsit volūtas uel culpa. l. di. hi qui. τ. j. eo. c. pri. n: si scandalū aliud induceret ut ibi: in promouendo tamen secus est quia solo actu redditur irregularis. xv. q. i. ca. vlti. de hac tamē materia dī. s. eo. sicut.

o Illicite rei. quod si esset imputaretur. ut plene dictuz est in. c. sicut.

p EX litteris. circūsperisset. Et sic diligentiam adhibuit dādo operaz licite rei. vnde non imputat ut. l. di. si duo. ber.

q Scandalū. Nota ergo q̄ solum scandaluz reddit hominē irregularez siue punitur innocens propter scandalū. s. de cleri. egro. tua. τ. s. de preben. cū teneat.

r Vel tanta. τ ita aliud est infamia q̄ scandalū. Plus importat graue scandaluz q̄ infamia: quia infamia tollitur per purgationem: ut hic: sed vbi grane scandaluz est non indicitur purgatō: ut hic patet. Argu. cōtra. s. de coba. cleri. τ mulie. tua. vbi propter scandaluz indicitur purgatio. non est cōtra ga purgatio ad vtrunqz refertur. Ber.

s EX litteris. si monachus. si. i. quia. nam rem necessariam agebat τ vtilem. j. eo. ca. vlti.

t Transire non crederent. vel si credebat aliquez transire vel ibi aliquē esse: τ ante casuz clamauit caue caue. j. eo. c. vlti. τ. l. si duo. τ. ff. ad. l. aquil. si putator. τ institu. eo. §. si putator. vbi ponit tenor verborz que hic sunt: alias imputaretur. l. di. sepe. in princi. quia non adhibuit diligentiā quā debuit. s. eo. ad audientiam.

u Presertim. i. maxime. quoniā alibi posset sine dispensatione qz sibi imputari non debet q̄ fortuitos casus qui prouideri non possunt non preuidit. j. eo. ca. vlti.

tiū promouēdus. Lemēs. iij.

AD audiētiā apostolat⁹ nostri peuenit: q̄ cum quidā presbyter uolens corrigēt quēdā de familia sua: cingulo quo cingi solebat ipsū uerberare tēptasset: cōtigit q̄ cultellus de vagina que cīgulo adherebat elapsus eum in dorso aliquā tulum vulnerauit. postmodum vero cum ille vulneratus aliquandiu vixisset: τ cōualuisset a vulnere alia grauiori vt dicitur infirmitate percussus viam est vniuerse carnis ingressus. Quia uero vtrum occasione vulneris decessisset: dubium habetur tue dis. duximus respondendum: q̄ cum in dubijs[m] semitā debeamus eligere tutiorez: conuenit iniungere presbytero memorato: ut in sacris ordinibus nō ministret iuncta tamen penitētia cōgruenti sibi poteris ꝓcedere: ut ī minorib⁹[n] ordinibus sit contentus. Si vero ille ex alia infirmitate obierit: poterit sicut erat: solitus diuina officia ministrare.

Anno. iij. episcopo lugoñ.

DIlectus fil. a. capellanus ꝓposuit q̄ cum quadaz corporis molestia grauaretur: ut comedendi appetitum aliquātulū excitaret: equū quē nutriebat: ascendit: q̄ cum bene non pareret habenis: sz preter sessoris arbitriū saltibus lasciuiret: ipse ut eius refrenaret impetum freno[o] vim intulit: equūqz calcarib⁹ stimulauit: cunqz fracto freno equ⁹ ꝓprio arbitrio relict⁹ curreret festināter: quedaz mulier ueniens ex obliquo: infantulū baiulās obuiauit: in quā equus irruens procul abiecto sessore puerum predictum oppressit. Ideoqz mandamus. quatenus si est ita: cuz idē capellanus nec uolūtate[m] nec[n] actu homicidium ꝓpetrauit: nec dedit operā illicite[o] rei: non īpedias quominus diuina possit officia celebrare.

Dem meten. episcopo.

EX litteris. r. f. accepimus: q̄ cū. b. presbyter fenum vellet de curru deponere: pertica superi⁹ alligatā proiecit ī terrā: τ cum feno īsisteret deponēdo: puex quēdā iuxta currum reperit semiuiuū ī quo preter modicū liuoris: ī frōte nihil iueniri potuit lesiōis. Nos aūt ab eodē quesiuimus: sacerdote: si prius quam iaceret pertica circūspexisset[p] sollicite: an aliqd eēt circa currum. qui quod diligēter circunspexit: asseruit: sed q̄ uidisset aliquez denegauit. Ad te igitur remittētes eundem: mandamus quatenus si res ita se habet nisi circa eundem graue scādalū[q] sit exortū: uel tanta[r] laboret infamia: quod deficiēte accusatore oporteat eidem canonicā purgationem īdici: ipsum libere ꝓmittas exequi officium sacerdotis

Dem bisuntiñ. archiepiscopo.

EX litteris tue. f. accepimus: q̄ quidā monachus ad deponēdā de campanili cāpanam subseruiens: quia lignuz corruit ipso monēte: quendam puerū oppressit: τ occidit. Quocirca mandamus: quatenus si monachus[s] ipse rē necessariam agebat τ vtilem τ in loco per quem aliquē transire[t] non crederet uel ibidē existere: uel etiaz illud de consuetudine venit quando lignū dignoscit mouisse satis poterit presertim[u] ī monasterio ad altiores ordines promoueri.

Dem episcopo paduano.

SIgnificasti nobis q̄ cum. f. clericus equitaret: equ⁹ cui insidebat tam se quam ipsum proiecit in aquam vnde clericus ipsū grauiter calcarib⁹ stimulauit: equ⁹ vero cum existeret bucca durus: preter uoluntatem sessoris raptus in cursum mulierem quandam obuiam habuit quam ex improuiso[a] pedibus interfecit. Cūqz nos ab eodem clerico fecissemus inquiri: vtrum equi vicium prius sciuisset[b] illud asseruit se ignorasse. Ideoqz mandamus: quatenus si ita[c] est: ad cautelam[d] iniungas eidem penitentiam competētē[e]: qua peracta non īpedias quo minus in susceptis ministret ordinibus: τ ad maiores valeat promoueri.

Dem.

PEtrus[f] diaconus τ monach⁹ sancti ioānis de puna sua nobi insinuatione monstrauit q̄ cum ipsi. propter ambiguum duplicitatis. xxiii. qōe. v. excōmunicatoz. Sicut ad cautelam quandoqz aliquis absolvitur. infra de senten. excōmu. venerabili. τ. s. de appella. ad presentiam. τ. s. de testi. veniens. ii. in fine.

a SIgnificasti. improuiso. τ sic non affuit occidendi voluntas.

b Sciuisset. quia si sciret non fuisset absqz culpa cuz sciret se non sufficere ad eius retentionē ff. ad. l. aquil. idem iuris. §. i. cum affectare quisqz nō debeat in quo intelligit uel intelligere debet infirmitatez suam aliis periculosam futuram: ut ibi dicitur. institu. e. §. impetu quoqz. v. sed τ si. τ. s. eo. dilectus. argu. hic enim leuissima culpa fecit hominē irregularez. s. eo. cōtinebatur.

c Si est ita. Sed qualiter constabit de hoc quia forsitā solus erat? Ob defectum probatōnis per iuramentū pro priuz faciet fidem: quia soluz deuz habet vltorem. C. de de reb. credi. l. ii. et precipue cum conscientia alicui⁹ queritur: stat iuramento ipsius. j. de sen. excōi. si vero. ii. et. s. de testi. presentium. τ supra. de exceptio. pastoralis. τ supra qui matri. accu. possunt. cum in tua. et. xxxi. qōe ii. si verū est. et precipue si est bone fame: ut. ff. de re mili. non omnes. §. a barbaris. Et super hoc poteris adiungere compurgatores propter excellentiam ordinis. j. de purga. cano. ex tuarum. Quia circa maiora cautius est agendum. vii. qōe vlti. c. vlti. τ. ff. de carbo. edict. l. i. §. ii. τ. xl. distic. qui escamus.

d Ad cautelam. infra eo. significa.

e Competentez. arbitrio superioris. Et leuis debet esse cum in culpa non fuerit.

f PEtrus. noueris veritate τ qualiter poterit ei de hoc constare: dic ut dixi supra eo. c. prori. τ si infamatus esset se expurget. j. de purga. cano. ex tuarum. nisi graue scandaluz esset. s. eo. ex litteris. τ. j. c. prori. argu.

g Presertim. idest tantum: quia si esset infamatus debet se expurgare ut dixi.

b Contra prohibitionem. sic et.s. de simo. sicut.ij. immo etiam si non prohibuisset. dūmodo tamen nō dedisset cōsilium nō tenetur 1.q.iiij.quia presulatus. vbi est similis casus. Nec de voluntate debet aliquis se purgare. Arg.cōtra in precedenti.c. quia presulatus ibi ꝙ absq; sua voluntate. ⁊.j.c. primo. C. de fid. instru. l. vlti. C. de his qui ad eccle. cōfu. presenti. circa prin. quod videtur potius consentire. quia si eo audiente ⁊ non cōtradicente ⁊ tacente talia dicebant consentire presumetur. vnde imputaretur ei. vin.

l Occasionem. nō intelligas ita istud large ne sit contra. xxiij.q. cum homo ⁊.c. de occidendis. Sz de causa vel occasione propinqua arg.s.eo. ad ad audientiam. ⁊.c. decetero. quia in veritate propter eum fuit occisus.

a Significasti. Studio id ē suggestione vel adhortatione. s. eo. sicut. §. qui vero ea. j de excessi. prela. ex litteris. ber.

b Habuerit. ar. ꝙ voluntas imputat̄ in homicidio. licet ex suo vulnere mortuus non fuerit. ar. .i.q.iiij.quia presulatus.

c Mandato. de is dictum est. s. eo. sicut.

d Credendum sit Arg. ꝙ in iudicō animē cuilibz est credendum. quia non est verisimile: ꝙ sit immemor sue salutis. i.q.vij. sancim⁹.

e Quod si discerni. eandē dis. ponit lex. ff. ad le. acquil. item mela. §. sed si plures. vnde is sumptum fuit. Sed in hoc est diuersitas: ꝙ si vnus primo p̄cussit ⁊ alter postea occiderit. Primus non tenetur de vulnerato. secūdus tenetur tanquā de occiso. ff. eo. huic scripture. §. i. et. l. item mela. §. celsus. sec⁹ secundz canones. ut hic. ⁊. xxiij.q. vl. c. vltimo.

f Dubio. in dubio enim viam debem⁹ eligere magis tutiorem ut hic dicitur ⁊.j. de regu. iuris. c. ij. ⁊.j. eo. c. penult. ⁊. s. eo. ad audientiam. vbi de hoc. .

g Repellere. j. de sentē. excō. si vero. .i. dis. ius naturale. ff. de vi et vi ar. l. i. §. vim vi. ff. ad le. acqui. scientiā. §. qui cū aliter.

h Tutele. C. vnde vi. l. i. ⁊.j. de sentē. excō. ut fame. §. vlti. tamen si defendens ex proposito nō excedat modu; nō tenetur. xxiij.q.iij. non inferenda. ⁊. ff. ad leg. acquil. si ex plagis. §. tabernarius. nec dicitur excōicatus qui excedendo modū non ex proposito repercutit clericum. arg. s. de restit. spoli. olim. i. in fi. ⁊.j. de sen. excō. perpendimus. Arg. cōtra ꝙ nō liceat vim vi repellere. xlvi. di. seditionarios. xxiij.q.i. §. i. et. c. i. ⁊.q.iij. §. i. Et. s. eo. c. suscepimus. ⁊. xxiij.q.iiij. inter querelas. ⁊. C. de epis. et cle. si quis in hoc genus. Ad hoc dicas ꝙ vim vi repellere licet ut hic dicit. ⁊ in concor. primis: tamen quedā cōsideranda sunt in repulsione tali ut incontinenti fiat ⁊ non ex interuallo. ff. de vi ⁊ vi arm. idem est. §. cum igitur qui. et j. de sent. excō. si vero. Item causa defensionis ⁊ nō vlciscende. ut. ff. ad le. acqui. scientiam. §. vlti. et. xxiij.q.i. quid culpatur. ⁊ cuz moderamine inculpate tutele. tamē si quis modum excedat ⁊ nō ex proposito non tenetur ut dictuz est in predictis concordātijs Ala. ⁊ io. distinguunt an fiat vis persone an rebus. Si persone tunc antequā sit vis illata repellenda est. ⁊ si aliquis vim factaz repellat potius p̄sumi debeat ꝙ defendendi: nō vlciscendi causa hoc fiat. dūmodo in ipso negocio fiat ff. ad leg. acquil. si ex plagis. §. tabernarius. ⁊ hoc si prim⁹ percussor denuo volebat percutere. alioquin si nolebat ipsum repercutere et alter percussit potius dicitur esse vindicta q̄ repulsio iurie ⁊ hoc equum videtur. seruatur eni moderamen si illud tantuz fiat quo omisso violētia repelli nō posset. Si ergo violentum interficis sic ꝙ periculū mortis ab eo vitare nō poteris eum sine pena interficis. ff. ad. le. acquil. l. iiij. C. ad. l. cor. de sic. l. ij. ⁊. iij. arg. s. eo. c. ij. Si autez vis infertur rebus licitū est repellere illataz vim incōtinenti ⁊ inferendaz vel q̄ citius sciuerit ⁊ potezit collectis amicis. ff. de acqui. pos. ꝙ meo. §. vlti. ⁊. l. clā possidere. §. qui ad nundinas. et s. de resti. spoli. olim iniuriaz vero iam illatam persone ex interuallo repellere nō licet. quia sic esset vindicta. et ita intelliguntur cōtraria hic signata. ber.

Ala. nos. cōgruebat. s. ne cleri. vel mo. c. iij. et c. sententiaz sanguinis. vnde in culpa fuit alienum officiū vsurpando. ff. de regu. iuris. culpa est.

k Diligentiam. quia si per imperitiam accidisset ei: imputaretur. insti. ad le. acquil. §. imperitia quoq;. sed euentus mortalitatis non imputatur medico. ff. de offi. presi. illicitas. §. sicut. pretextu enim humane fragilitatis delictuz decipiētis in periculo hominis innoxiū esse nō debet. ut ibi dicitur. si. s. de eta. ⁊ qua. ad aures. vnde versus. Non est in medico semper releuetur ut eger.

l Post satisfactionem. Ex hoc patet q̄ fuit in culpa. ⁊ ex eo quod sequit̄ misericorditer alienū officiuz vsurpando. ⁊ sic quādoq; imputatur alicui aliqō

sum quondaz in seculari habitu in ecclesia de rigelo beneficiū obtinē tem: abbas illius ecclesie eodē beneficio spoliasset: cognati ⁊ amici eius irati plurimuz ⁊ cōmoti nocte quadam in domo diaconi cōuenerunt: ⁊ cena facta dicebāt: ꝙ uindictam uolebant sumere de abbate ī bibiti autem expresse ab eodē diacono. ne abbatē occiderent: aut aliquid sibi facerēt: unde ordinis sui discrimē incurrerēt: ⁊ anime detrimentum: nihilominus irruerūt in eum: ⁊ plagis impositis abierūt semiuiuo relicto: q̄ post dies aliquot expirauit: ⁊ infra. Quocirca mandam⁹: quatenus si premissa noueris ueritate subnixa: sepedicto diacono non soluz in diaconatus officio ministrare: sed etiam ad ordinem presbyteratus ascendē si aliud canonicū nō obstiterit: liberā concedas aucto. ap. facultatē: presertiz si super hoc non fuerit respersus infamia cum ei non debeat imputari quod contra phibitiōem ei⁹ expressam eo cām uel occasiōem non dāte ausu sacrilego fuit ab ipsi⁹ consanguineis attentatū.

Idem abbati sancte trinitatis de meldenberg.

Significasti nobis: ꝙ cuz quidam maleficus ingressus ecclesiam eucharistiam cum altariuz ornamentis ⁊ libris ecclesiasticis extra ecclesiam asportasset. l. presbyter ecclesie canonic⁹ regularis prefatū iniquitatis filium: fossorio arrepto percussit sed si ad mortem fuit ictus huiusmodi: tu ⁊ ipse penit⁹ ignoratis: quez parrochiani ecclesie uidētes ornamēta ecclesie asportantem: arreptis gladijs ⁊ fustib⁹ in eodem loco protinus occiderūt ⁊ infra. Nos in premisso casu credimus distinguendu;: utrum constare possit: ꝙ prefat⁹ sacerdos nō inflixit percussiōem letalez: de qua si aliorum non fuissent vulnera subsecuta percussus minime interijssz ⁊ si percussor uoluntatez non habuerit occidendi: neqz ipsius studio consilio uel mandato processerint alij contra illum. ⁊ quidem si hoc ita se habet: quod forsan ex eo posset ostendi: si certa apparuisset percussio: ab eodem inflicta: tam modica ⁊ tam leuis in ea parte corporis: in qua quis de leui percuti nō solet ad mortē: ut peritoz iudicio medicoz talis percussio assereret non fuisse letalis: cū de ceteris credendum sit ipsi: qui non accusatur uel denunciatur ab aliquo: sed per seipsū cōsiliū apperit salutare post penitentiā ad cautelā iniunctam in sacerdotali poterit officio mistrar maxime religionis accedente fauore: cum sit canonicus regularis: ⁊ sine omni scandalo possit sacerdotale officium celebrare. Quod si discerni nō possit ex cuius ictu percussus interijt: in hoc dubio tāquā homicida debet haberi sacerdos: ⁊ si forte homicida non sit: a sacerdotali officio abstinere debet: cuz in hoc casu cessare sit tutius quā temere celebrare: pro eo ꝙ in altero nullum in reliquo uero magnū periculum timeatur: ⁊ infra. Si uero quēadmodū perhibetur: sacerdos iste prius ab illo percussus sacrilego: mox cum cū ligone in capite repercussit: quāuis vim vi repellere omēs leges: ⁊ oia iura permittāt: qz tamē id debet fieri cum moderamine inculpate tutele non ad sumēdā uindictam: sed ad iniuriam propulsandam: non uidetur idē sacerdos a pena homicidij penitus excusari tum rōne instrumēti: cum quo ipse percussit: quod cū graue sit non solet leuem plagam inferre: tum ratione pris in qua fuit ille pcussus: ī qua de modico ictu quis letaliter solet ledi. Idem.

Ua nos duxit fraternitas consulendos: ⁊ infra. Quesiuisti quid sit de quodaz monacho sentiēdū: qui credēs se quādā mulierez a gutturis tumore curare: ut chirurgicus cū ferro tumorē illum aperuit: ⁊ cū tumor aliquātulū resiliss: ipse mulieri precepit: ne se nē to exponeret ullo modo: ne forte uent⁹ subintrans gutturis apertionē sibi cām mortis inferret: sed mulier ei⁹ mādato contempto dū messes colligeret uento se exposuit incaute. ⁊ sic per apertionem gutturis sanguis multus effluxit: ⁊ mulier diem ultimū sic finiuit: utrum uidelicet cum predictus monachus sit sacerdos. liceat ei sacerdotale officiū exercere. Nos igitur. f. r. re. ꝙ licet ipse monachus multum delinquerit officium alienū usurpādo quod sibi minime ꝛgruebat: si tamen cā pietatis ⁊ nō cupiditatis id egerit: ⁊ perit⁹ erat in exercitio chirugie omnēqz studuit quam debuit diligētiā adhibere ⁊ nō ex eo ꝙ per culpam mulieris contra consilium eius accidit: adeo reprobandus: ꝙ non post satisfactionem cō dignam: cuz eo misericorditer agi

delictum. ea tamen que sequuntur ex eo nō imputantur. xv. q. i. inebriauerunt loth. Culpa enim mulieris huic imputari nō debet que contingit contra cōsilium ipsius. simile. l. di. sepe.

m Alioquin. i. si nō erat peritus ⁊ si nō adhibuisset diligentiam quā debuit aut ex cupiditate fecit. ber.

n Tradidit. Sed videtur q̄ ille scholaris potiꝰ tacere debuisset. xxij. q. ij. ne quis. Itē nōne dictum eius est occasio mortis illius. xxiij. q. v. vnuz solum. in fine. ⁊. j. de excessi. prelatorū. ex litteris. Item promouendus abstinere debet ab omni eo per quod possit ad effusionem sanguinis peruenire. l. di. clericum qui. Item iste quasi testis inductus fuit quod nō licet clerico in causa sanguinis. xi. q. i. testimonium. et. s̄. ne cleri. uel mona. sententiā. Ad hoc dico q̄ nō fuit inductus tanq̄ testis. quia nec ad presentiaz iudicis accessit quod fit i criminalibus. in auth. de testi. §. quoniam. in fi. colla. vij. Cū ergo iste nec facto nec precepto nec consilio nec defensione nec lingua nec adhortatione homicidium fecerit nō debet ab ordinibus impediri. quibus modis homicidium cōmittitur ⁊ imputatur. ut dictum est. s̄. eo. sicut dignum. et preterea iste seipsum occidit.

a Puniendū. tamē per istud non fuit conuictus de furto. nō enim eo ipso est fur qui animo furandi domum intrauit. ff. de furt. vulgaris. §. qui furtum.

b Sicut vinificatus. sic. xxxij. q. ij. quod vero. et c. moyses. qō pro vtraq̄ parte potest induci. Arg. contra ij. q. v. consuluisti. ⁊. s̄. eo. si aliquis. c. illud consuluisti. intelligitur quando puerperiū iam erat animatuz. ⁊. c. moyses. ⁊. c. illud. s̄. eo. si quis. ibi exponitur istud. ⁊. c. quod intelligitur quando nondum habet animam. Similiter distinguit lex. ff. de penis. si aliquid. §. qui abortionis. tamē licet nō teneatur. l. canonica ut hic patet. nec lege mosayca. tamē tenetur. l. cor. de sic. ff. ad leg. corne. de sicc. si mulierem. ⁊. etiaz. l. acquil. ut. ff. ad le. acqui. si seruus. §. si mulier. De eo qui procurat venena sterilitatis: dictum est. s̄. eo. si quis. vbi etiam de hoc.

c Postulasti. bonorum laudem. s̄. de maio. ⁊ obe. solite.

d Imputandum. Nota q̄ clericus potest agere ciuiliter cōtra laicum coram suo iudice de crimine ad hoc ut sit in perpetuū carcerem uel ut puniatur pecunialiter. xxxiij. q. v. non nos. ad fi. et arg. s̄. de iud e. ita quorūdaz. ⁊ si iudex secularis per talē querelā durius puniat. q: ille nō vult aliter obedire iudici. ut hic dicit nō imputat clerico. xxxij. q. iiij. maximianus. ⁊. q. v. nō nos. ad fi. ⁊. c. relegētes. ad fi. ff. de bo. lib. qui cū maior. §. i. v. si tñ. ⁊. ar. ff. de euic. si per imprudentiā. ⁊ ar. s̄. eo. c. tua nos. ⁊ absit ut ea que ꝓpter bonū facimus nobis imputent si pret volūtatē nostrā cuiq̄ malū contingat. xxiii. q. v. de occidendis. alioquin paulus in effusione sanguinis suū crimen agnosceret ut ibi dicitur quod nepbas esset dicere ut ibi. Ar. cōtra. xxiij. q. v. c. ij. ⁊. c. vnuz solum. in fi. de pe. di. i. periculose. ⁊. j. de excess. ꝓla. ex litteris.

e Exhibita. in puerili. vñ beneficio talis etatis excusatꝰ vt. de cō. di. iiii. eos. ⁊. j. de sen. ex. c. i. q: illa etas ignorat quid videt. C de fal. mo. l. i. in fi. ff. qui ⁊ a qui. pupillus.

f Ludens. qō ei licebat. q: lusit ⁊ ysaac ut dictū est. s̄. e. lator. ⁊ pueris permissum est ludere. i. q. i. §. ecce quando. erat tñ doli capax: qō patz ex eo qō dicitur nō animo ledendi alias nihil esset. q: talis furioso cōparatur. xvi. q. i. illud. ⁊. ff. de acqui. po. l. i. §. i. doli capax dicitur qui est primius pubertati. ut. ff. de reg. iu. pupillum.

g Nō animo. Ex hoc ꝓbatur q̄ erat doli capax. nec tñ in culpa ꝓpter hoc esse videtur. q: nec voluntate nec actu homicidium perpetrauit. s̄. eo. dilectꝰ. et. c. significasti. i. quia volūtas in maleficijs spectatur ñ exitus. ff. ad le. corne. de sicca. diuus. ⁊. C. eo. ti. l. i. ⁊. j. de sentē excō. cum voluntate. secundū talem legem promotōnis videtur q̄ opus potius spectur nō exitus. xv. q. i. si quis nō iratus.

b Proiecit. in hoc videtur culpa. nam ludus noxius i culpa est. ff. ad. leg. acqui. nā ludus. ⁊ ar. s̄. de ꝑsump. c. i.

i Corruēs. ipse puer qui fugiebat propter timorē illiꝰ vñ culpā omisisset ex eo q̄ dedit occasionez quare damnū dedisse videtur. ut ff. ad. le. acquil. qui occidit. §. pe. ⁊. s̄. e. decetero. et. c. presbyterum. sed excusatur propter imperitiam medicantis ⁊ ꝓpter icuriā pris arg. s̄. eo. tua. ⁊ propter etatem. q: causa multū fuit remota.

k Postulauit. per hoc videbatur culpabilis. sed non est verum. quia hoc fecit ex benignitate ⁊ humilitate. vnde episcopus non debuit ipsum propter hꝰ repellere. maxime cum pater defuncti hoc intrasset. ⁊ quia ea sūt in nostris officijs: gratiora que cū liceret nobis nō impendere. causa tñ dilectōnis impendimus. xxviij. q. i. iam nunc.

l Misericorditer. Arg. q̄ hec decre. contineat dispensationē. sed non credo. nam quicquid facit ecclesia totum est misericordia ⁊ veritas. quia vbi iusticia obseruatur misericordia adhibetur. xiv. dis.

m Ioannes. signo. i. di. ius militare. s̄. de offi. custo. c. i. ⁊. ij.

possit ut diuina ualeat celebrare: alioquin interdicenda est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore.

Ad ultimum fuit ex parte tua, p positum: q̄ quidam scolaris metuens ut latrōes in hospicio suo eēnt de strato consurgens repperit ibi furem: qui non solum ipsum scolarem prostrauit ad terram sed pene ad mortem uulnerauit eundem: ⁊ infra. Mane itaq̄z scholares latronē quesiuerunt eundem: quem vulneratum inuentum potestati vicentie tradiderunt: coram quo constāter negant q̄ premissa mime perpetrauit: unde prefatꝰ potestas ad eundem scholarem nuncios destinauit: ut exponeret si qua sciret de fure predicto uel traderet iteriūgna qui cultrum quez ipsi latroni abstulerat ⁊ sotulares ab eodem in ipsiꝰ domo dimissos quos abstraxerat ne pedum strepitus audiretur: nūcijs tradidit memoratis: super eodem facto se nihil ampliꝰ intromittens. Potestas igitur receptis talibus intersignis latronē ipsum apparitoribus suis tradidit puniēdū qui sibi amputauerunt uirilia ⁊ oculos eruerunt. latro uero ira ⁊ dolore commotus nec potum sumpsit nec cibum ⁊ sic de medio est sublatus: unde per nostrum oraculū postulas edoceri: utrū prefatus scholaris ad sacros ualeat ordines ꝓmoueri. Nos igitur inqui. t. t. r. q̄ si prefatus scholaris dignis meritis adiuuatur: propter prescriptuz euentum a susceptione sacrozuz ordinum nullatenus est arcendus.

Item priori ⁊ fratribꝰ cartusie.

Sicut ex litterarum uestraruz tenore accepimus: cuz quidā presbyter uestri ordinis: qui priusquam fuerat niger monachus quandam mulierem pregnantez cum qua cōtraxerat consuetudinem inhonestā ⁊ que asserebat se concepisse ex eo: per zonam arripuerit quasi ludēs ipsa per hoc sic se asseruit esse lesaz q̄ occasione huiusmodi abortuit propter quod idem presbyter pro bonorum uirorum usus consilio seipsum duxit ab altaris ministerio sequestrandū: ⁊ infra. Nos uero de uoriori uestre insinuatione presentium. r. q̄ si nondum erat uiuificatus conceptus ministrare poterit alioquin debet ab altaris officio abstinere.

Item. s. episcopo.

Postulasti: ⁊ infra. Quesiuisti preterea utruz contra quosdā contempta excōmunicationis sentēria debitas ecclesijs decimas subtrahētes tibi regiaz implorare liceat potestatem: cum ad solutionem ipsarum uix absq̄z sanguinis effusione ualeant coartari. Ad quod. r. q̄ si re de huiusmodi querimoniaz simpliciter deponēte rex cui ad bonorum laudem uindictaz uero malorū gladius est commissus: in eosdem rebelles traditam sibi exercuerit potestatem eorum erit duritie aut malicie imputandum.

Item. iij. epō eboracen.

Exhibita nobis. i. clerici ꝓfessio patefecit q̄ cuz in puerili esset constitutus etate: cum quibusdam coetaneis suis ludens ⁊ insequens unum ex illis lapidem post eum non animo ledendi sed timorem incutiendi proiecit: qui licet eo proiecto lapide percussus nō fuerit neq̄z tactus: ad aliuz tamen lapidem corruens ⁊ caput offendēs tum propter imperitiam medicantis. tum propter patris incuriā qui laboribus ⁊ sudoribus ipsuz exposuit: expirauit. Quia uero dictꝰ clericus: ut mitigaretur dolor patris defuncti ueniam super hoc postulauit ab ipso: tu eum a sacrorum ordinum susceptiōe repellis: quāquaz idē defūcti pater i extremis laborās tibi ⁊ presbytero cui suam aperuit conscientiam confessus fuerit ⁊ prestito firmauerit iuramento nihil ipsum in morte filij sui prout sibi constiterit commisisse. Quare idē clericus postulauit a nobis: ut cuz de illius obitu lesam non habeat conscientiam: dignaremur agere misericorditer cum eodem. Quocirca mandamus: quatenus si constiterit ita esse: ipsum propter hoc a receptione sacrorum ordinuz non repellas.

Item episcopo ⁊ capitulo ueneten.

Ioānes sacerdos humili nobis insinuatione monstrauit q̄ cū pulsaret campanas: ut signo dato conueniret populus fideliuz ad diuina: cadens tintinabulum pcussit quendam puerum coram eo qui cū uulnꝰ esset mortale decessit

ficijs: gratiora que cū liceret nobis nō impendere. causa tñ dilectōnis impendimus. xxviij. q. i. iam nunc.

l Misericorditer. Arg. q̄ hec decre. contineat dispensationē. sed non credo. nam quicquid facit ecclesia totum est misericordia ⁊ veritas. quia vbi iusticia obseruatur misericordia adhibetur. xiv. dis.

m Ioannes. signo. i. di. ius militare. s̄. de offi. custo. c. i. ⁊. ij.

n Licite rei.s.e.ex litteris.t.j.eo.c.vlti.ber.
o Fortuitos.j.e.c.vlt.vbi de hoc.
p Permittatis.de iure cōmuni.Absit eniz q ea que propter bonū facimus nobis imputenī.si pter voluntatē nostrā alicui quicq̄ mali cōtingat.xxiij.q.v.de occidendis.

Petitio. remordet. scz.q aliquem interfeceris: licet enim clerici alios possint hortari ad pugnaz in iusto bello contra hostes quale fuit istud. ut xxiij.q.vlt.igit hortatu omni tempore ut pridez. t.q.ij.dominus. t.lxiij.di.adrianus.in propria persona pugnare n possunt.ut.xxiij.q.vlti.quicunqz.et.c.clerici. t.l.di.clericum qui.t.c.de his clericis.quia eorum officium reddit eos inabiles ad pugnāduz.ut.s. de vo.ex multa,ad fi.

a Dubio.sic.s.eo.significasti. et.c.ad audientiam.vbi de hoc.sic.j.de cle.ex.illud. Et sanctius ē in hac vita domino sub inferiori habitu famulari: q̄ alta indebite appetēdo damnabiliter ministrare.l.dis.de his. in fi.t.s.de tempo. ordi.ad aures.

b Quidam licite rei.sic.s.eo.c. ex litteris. vbi similis casus ponitur.t s.eo.ioannes.

c Premonitis.dicendo caue caue .l. di.si duo.vnde si in curia illius mortu est huic qui ipsum monuit nō imputatur.l.di. sepe.ad fi.

d Possunt.fortuitos enim casus nullum hominum consiliuz preuidere potest.ff. de admi.re. ad ci. perti.l.ij.§.si eo tempore. quare nemini sunt imputādi .ff.qui t a qui. ma.li. non fi. iulianus. Casus eni fortuiti non imputantur: nisi culpa quis incidat in casuz uel pacto uel mora precedentibus casum. s. de cōmo.c.vno.t s. de depo. bona fides. ubi de hoc. qz nemo tenetur diuinare.s.ut eccle. bene.ut nostrum.ff.ad le.acqui. si putator.t.ff.man.si fideiussor.§.si cuz debitor.t paul spiritu dei plenus diuinare nō potuit.xxij.q.ij.beatus.b.

e Helicis.ostentationē.fm leges tamē licet aliquid facere ad ostētationem virium.ut.ff.de alea.solent.alias non licet.ut.l.seq. nec hmōi tenenī.l.acqui.ff.ad.l.acquil.qua actione.§.si quis.

f Temere.t ideo talis ludus tanq̄ noxius prohibetur hic.t.ff.ad leg.acquil.nam ludus.

g Proueniūt. Ar. aliquid prohiberi propter cōsequens.xxij.q.i.in nouo.t.s.de iureiuran.t si xp̄us.t de con.di.iij.peruenit.

h Non negetur.nec etiam viaticum.xxvi.q.vi. si quis de corpore l.dis.penitentes. quia t per penitentiam viaticuz intelligitur quod deceden tibus penitentibus nō negat.j.de pe.t remis.quod in te.

i Sepultura.si.j.de rap.c.ij.t sic conceditur quod est maius t quod minus est prohibetur.arg.lxxxviij.di.episcopus gubernationē.ff.de ri.nup.oratione.t.i.q.i.si qui episcopi.t.xxxiij.q.ij.latronem.C. quando impe.inter pu. t vi.l.vna.t.lxxx.di.episcopi non in castello. Arg.contra. xliiii.di.nulli liceat.xiij.q.vl. c.vlti.t.ff. de senat.qui indignus.ff.de ser.expor.cui pacto.xxxij.q.vij.apostolus.in fi.t.xxiiij.q.i.miramur.t.s. de deci.ex parte.ij. Solu.generale est q cui licet maius t minus.nisi ab illo timore ,prohibeatur ex causa ne vilipendatur bonor persone.ut patz per primas concordantias.hic vero alia ratio est ut potī cōsulatur viuis q̄ defunctis ut alij terreantur t abstineant a talibus cum viderint illos sepeliri in campis.quia vilis sepultura: illis defunctis non nocet.s.de sepult. sacris.xiij q.ij.anime defunctorū.sic intelligitur.j.de rap.c.ij.

k Ad audientiam.faciendi.ergo ad animū recurrenduz est.t quia iste mortuus fuerat ad locuz torneamēti denegabatur ei sepultura: t male.qz non ludebat in torneamento sed casu sub equo mortuus est. nec ex ea causa accesserat sed alia ut dicit littera. Voluntas eniz t propositum distinguūt maleficium ut.ff.de furt.qui iniurie.t.j. de sent.excō.cum voluntate. t ad animuz recurrendū est. xxij.q.ij.is autem. t.c.homines.in fi.t ideo non debet ei denegari sepultura . ut dicit in fine.

l Casu quoniā prouidere nī potuit.s.ti.proxi.ioannes.et c.vlti.vnde sibi nō debet obesse.xxij.q.v.de occidēdis.

m Dispensatione. Nō intelligas q dispensē cuz isto ut sepeliat in cimiterio ecclesie. sz ex dispensatione fm quam ecclia disposuit: vbi corpora christianor sepeliantur in cimiterijs.quoniaz olim in cāpis sepeliebātur.ff.de sepul. vio.l.iij.§.diuus.

n Maxime.qz idem est etiam si hec duo sacramēta nō recepisset.dūmodo penitentiā receperit t iste illa tria p̄cepit ut pz in integra.b.

o Porro.oblatuz susceperit.nec offerī nec oblatū suscipere debuit aliquo mō quia hoc prohibitū est.ij.q.v.monomachiā.t.j.de pur. vul.p to. Sed potī debet omnia mala pati: q̄ huic malo uel alij consentire.xxxij.q.v. ita ne. quia facere debemus qd fieri debet de iure.xxij.q.ij.faciat homo.

p Deponēdus.qz hmōi pugiles homicide existūt.j.c.,pxi.vñ cū ad h̄ accesserit nō potest quis promoueri.li.di.si quis post. nec dispēsat cū tali si mors uel membrorū mutilatio fuerit subsecuta.j.c.proxi.alias potest cum tali eps dispensare.ut.j.sequitur.ber.

q Henricus.prauam t reprobatam.j.de pur.vul.per totū.t.ij.q.v.monomachiam.quia deum tentare videntur.

r Homicide.vere q̄tū ad ,ppositū uel occasionalit uel vere qnqz ut hic pz. t snia lata per talē ,pbationē nō transit in rē iudicatā.j.de pur.vul.c.ij.ber.

s Facto. Istis quattuor modis siue lingua siue adhortatione cōmittit dire etū homicidiū.de hoc dicit.s.de homi.sicut.

Nos igitur attendētes q dicto sacerdoti qui dabat operā rei licite nihil potuit imputari: si casus oēs fortuitos non preuidit.dis.u. mādam quatenus si constiterit ita eē dictum sacerdotem sacerdotale officium exequi pmittatis.

Item.p.presbytero.

Petitio tua nobis exhibita cōtinebat:q cum inimici dñice crucis ac blasphemi nominis christiani castrū quoddā in quo morabaris grauiter inuasissent: excūtib inde habitatorib taz clericis quā laicis ptra eos adiuicē cōfligētib bincinde occisi quā plurimi extiterunt.unde cum ,p eo q aliquos p cussisti irregularitatē metuas incurrisse: mādam:quatenus si interfectione cuiusquā in illo cōflictu tua pscia te rmordet a ministerio altaris abstineas reuerenter:cuz sit cōsulti in huiusmodi dubio abstinere quā temere celebrare.

Reg.ix.

Quidam ut asseris: ad edificationem ecclesie in adiutoriuz a presbytero euocatus ruens cum laqueari:quod idem presbyter soluere nitebat hac occasione reb ē humanis exemptus:t infra . Attēdens igit q sacerdos ipse dabat operam licite rei. studuit etiaz quā debuit diligentiā adhibere:circunstātibus quibus periculū immineba t ita tēpestiue t alta uoce premonitis:q t itelliget t fugere potuerunt:inqui .t.r. q ob hanc causaz uel qz oēs casus fortuitos qui preuideri nō possunt:fortitan nō preuidit:nō debet quo ad officiuz uel beneficium impediri.

De torneamētis.

Ex concilio lateranensi.

Helicis memorie innocentij t eugenij predecessor nror uestigijs inberētes detestabiles illas nūdinas uel ferias quas uulgo torneamēta uocāt : in quib milites ex ,ducto ,uenire solēt : t ad ostentatiōem uirium suar t audacie temere cōgredi : unde mortes hominū t animar pericula sepe ,peueniunt:fieri prohibem. Quod si quis eorum ibi mortuus fuerit: quātuis ei poscenti penitentia non negetur.ecclesiastica tamen careat sepultura.

Alexander.iij.anatenī.epō.

Ad audientiaz nostram noueris peruenisse:q cum quidā ad locum deputatum torneamētis causa requirendi debita accessissz. t infra. Nos attendentes.q is tātum ecclesiastica sepultura debeat iterdici:qui ad torneamēta animo id faciendi tantum accedentes decedunt:ibidē.f.t.mandamus: quatenus si tibi constiterit:q ad predictū torneamētū nō aio ludendi sed percipiendi credita peruenisset:lz ibi fortuitu casu obierit : corp ei dispensatiōe ecclesiastice tradi facias sepulture:maxime si domini cum corp suscepcrit:t sacri olei fuerit unctione peruncius.

De clericis pugnātib in duello.

Alex.iij.

Porro si clericus alicui sponte duellum obtulerit uel oblatū suscepcrit siue uictor siue uict fuerit de rigore iuris est merito deponendus. Sed quātūcūqz eius in hoc grauis sit t enormis excess euadere pōt depositiōis snia si cū ipso suus episcopus duxerit miseri corditer dispēsandum: dummodo ex ipso duello homicidiuz uel mēbror diminutio non fuerit subsecuta.

Celestinus.iij.

Enricus presbyter nobis humiliter intimauit:q cum laicum quendaz super furto in seculari placito cōueniss:quia testes sui defecerunt:pugilem secundū prauam terre consuetudinez introduxit:qui reuz usqz adeo ictibus uulnerauit:q coact ē expirare. Quia igitur super hoc nos consulere uoluisti:ambiguitatem tuam respondēdo huiusmodi remouemus:q tales pugiles homicide ueri existūt Nec predictus sacerdos: licet nō ipse sed alius ,p eo in duello pugnauit:debet in sacris ordinibus ministrare:sicut tradunt sacror canonū istituta . Homicidiū autē tā facto quā precepto siue consilio aut de/ quia facere debemus qd fieri debet de iure.xxij.q.ij.faciat homo.

a Beneficiū. l. di. studeat. xxviij. di. presbyterū. ſ. ne cogatur in cleri opprobriū mendicare. xciij. di. diaconi. ibi mendicat infelix clericus. ⁊c.

b Item. christianos. secus de sarracenis a ꝓtrario sensu. ⁊ intellige de bello iniusto. ar. ꝯ. de iureiu. sicut si cōstiterit. quoniā si iustum esset licitum esset pugnare. xxiij. q. ij. dñs. ⁊. q. vlti. ut pridem.

c Sub anathemate. videtur ꝙ sit canon late sentētie. arg. lxiij. di. salonitane. ⁊. j. de eo qui fur. ordi. rece. c. i. ſz secus est. Nam multuz interest an a lege aliquid prohibeat sub anathemate. xxx. di. per totū an ab homine. ⁊ tūc videtur: ꝙ sit excōicatus. ut in. c. salonitane. ar. ad hoc. ff. de arbi. celsus. ⁊. l. si cum dies. §. vlti. ff. de cōtraben. empt. l. si quis sciens. ut sic mitius agat cuz lege ꝙ cū ministro legis. Dicas ꝙ si iudex dicat precipio sub pena excōicationis. siue precipio sub interminatione excōmunicationis siue anathematis: siue sub excōicatō ne hoc facias nō est excōicatus cōtrarium faciens sed excōicandus. Et. c. illud saloni tane. ⁊. ꝯ. ō loca. c. i. ⁊. j. de eo qui fur. ordi. rece. c. i. ⁊ omia consilia intelligunt: cum sub conditione excōicatio lata fuit. sic excōico quicunqz furtive ad ordines accesserit. et tunc ꝓtrarium faciens est excōicatus. de hoc dixi. ꝯ. de simo. sicut. ij.

d Si seduxerit. dotabit eam. i. donationem ꝓpter nuptias assignabit ei uel proprie ponimus. quia dabit pecuniaz mulieri quam retinebit sibi pro dote quod fieri potest. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. si quis vxori. C. de dote cauta. nō nu. l. ij. et si cum ea etiaz nō contrahat nihilominus habebit illam pecuniam ut sequit in lra. Si vero ante matrimonium donet ei tenebit donatio. ff. de publi. cum sponsus. si in tempus matrimonij porrigatur donatō: nō tenet. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ꝙ sponse. ꝯ. eo. c. vlt. vbi de hoc.

e Uxorem. si pater eam dare sibi voluerit ⁊ ipa in eū cōsensit. ⁊ etiam si ipse eam accipere voluerit alias punieť. j. c. proxi.

f Juxta modū. qui estimabitur iuxta facultates illius: ⁊ dignitatē puelle. C. de epi. audi. l. pe. C. de rei vxo. ac. auť. sed q̄uis. ⁊. ff. de iu. do. siue generalis. xxx. q. v. nullū. hec olim fuit pena in exodo. hodie alia ſm leges. ut no. j. c. ꝓxi.

g Peruenit. plectendus scilicet ut relegetur. vel si vilis persona fuerit verberetur. insti. de publi. iudi. §. ij. si autem per vim hoc fecerit capite plectetur. insti. eo. sin autem.

h Stuprauit. Stuprū proprie cōmittit in virginē. xxxvi. q. i. §. i.

i Uxorē habeat. si ipsa ⁊ pater voluerit. ꝯ. c. proxi. ber.

k Castigatus. ſm ꝙ visum fuerit iudici. aliter ſm leges ut dictū est.

l Excōicatus. quo ad cōmunionē sacramentorū quosqz visum fuerit superiori. finaliter tamen nō cōpelletur eam recipere. sed quia illaz decepit ad tēpus punietur.

m Si vir. deliquisse. adulterando cum alio.

n Reus erit. xxxij. q. i. si quis vxorē. qz patronus est turpitudinis qui crimen celat vxoris. xxxij. q. i. c. i. ⁊. ꝯ. de iureiu. quēadmodū. ⁊. C. de adul. l. ij. vel crimen lenocinij cōmittit. ⁊ nisi denunciet eam. ad penitentiā mortaliter peccat. ij. q. i. si peccauerit. ⁊. ꝯ. de iureiu. quēadmodū.

o Debet. debito honestatis ⁊ nō necessitatis. qz etiā post penitentiaz posset eaz accusare de adulterio. xxxiij. q. ij. admonere.

p Sed nō sepe. imo videtur ꝙ nō solum semel sed septuagesies septies. de pe. di. iij. ad hoc instant. ꝯ. de iureiuran. quēadmodū. ad fi. Quare ergo dicit sed non sepe: dico ꝙ si mulier delinquat sepius. maritus semper potest ei parcere si vult ⁊ eam post penitentiaz recipere secundū euāgelicā doctrinā. sed ecclesia nō intercedit pro ea. exquo aliquotiēs ei pepercit. ⁊ ideo dicit hic nō sepe. ne ecclesia videatur ei dare licentiā peccandi. et ad terrorē dicit etiā hoc. Itez ar. delicta sepius cōmissa graui⁹ puniri. C. de epis. audi. l. iij. ⁊. ff. de re mili. l. iij. §. si tyrones. ⁊. ff. de pe. l. iii. xxv q. ij. ita nos. ⁊. arg. xxxv. q. iij. extraordinaria.

q Maritis. ex suspitione violēta. si. xxxij. q. i. dixit dñs. ex temeraria enim nō licet. de qua intelligitur. ij. q. i. p̄mo semper.

r Ceteris. xxxij. q. i. publico. uel intellige qō dicit plus ceteris. qz maritus. j. lx. dies potest accusare vxorē iure mariti sine metu calūnie. pastea vero nō nisi iure exnei. C. de adult. iure mariti. ſz hoc hodie non videť habere locuz ꝯ. de ꝓcu. tue.

s Significasti. celās. ⁊ bñ. ꝯ. de offi. or. si sacerdos. ⁊. ff. de questi. l. i. §. qui questionem.

t Imponēs. ar. ꝙ liez aliqua duo sint cōnexa q̄uis ꝓstet de vno nō tñ de alio. ij. q. v. interrogatū. ff. ad. l. iul. de adul. denūciasse. §. q̄rit. ⁊. ff. de lib. cau. duob⁹. ⁊. l. liberis. § si duo. Ar. ꝓtra. ꝯ. de offi. dele. ꝓterea ⁊. c. prudentiam. ad fi. ber.

u Recōciliare. qs dēat recōciliare ecclesiā ⁊ q̄liter dr. ꝯ. de ꝓse. eccle. uel alta. aqua.

x Ne vituperet. sic. ij q. v. si mala fama.

y Arbitrium. ⁊ sic hmōi ꝓpurgatiōes arbitrarie sūt. ij. q. v. oibus uobis. ⁊. j. de pur. ca. ex tua. Sz quare ꝓpellit iste ad purgatiōz ꝓpt ꝓfessionē mulieris ō illud. C. de adul. ⁊ si de crie. cū nō infamet apud bonos. nā leues sūt qui mala credūt que ꝓbari nō pnt. xi. q. iij. in cūctis. Dicas ꝙ iste infamat⁹ erat de muliere illa. alias nō indicerеť illi purgatio ꝓpter dictū illi⁹. qz etiā dicta paucor nō infamāt. ꝯ. de accu. inquisitōis ad fi. lau.

z Alioquin. Nō deficientē in ꝓbatione puniri. ꝯ. de simo. de hoc. ⁊. c. insinuatū. ⁊. j. de pur. ca. cum. p.

⁊ Intelleximus. spōtanea. lz mulier de domo viri sui sponte recedat. si tñ volens redire nō fuerit admissa intelligit spoliata. ff. de acqui. pos. clam possidere. §. qui ad nūdinas. insti. de interdic. §. quin etiā. ⁊ ideo audienda est.

a Fornicatus. ⁊ ad hoc testes induxit ad quos reprobandos maritus alios induxit. ut. j. sequitur.

b Euidentiā. puta qz publice fuit fornicata. vel filiū inde haberet testē. xxviij. di. priusq̄. ⁊. ꝯ. de diuor. significasti. ⁊. ꝯ. de accu. euidētia. ⁊. ꝯ. de coha. cle. ⁊ mulie. c. vlti. ⁊. j. c. ꝓxi.

c Confessionē. factā in iure. ⁊. ꝯ. de coha. cle. ⁊ mu. c. vlti.

d Spōte. qz si cōpulsa nō obesset. xxxi. q. ij. lotharius. ⁊ sic ꝓfessio fensione nō est dubiū ꝓpetrari: poterit tñ cuz eo circa habēdū bñficium misericorditer dispensari.

De sagitarijs.

Innocentius tertius.

Item illam mortiferā ⁊ odibilez balistariorꝫ ⁊ sagittariorꝫ aduersus christianos ⁊ catholicos exerceri decetero sub anathemate prohibemus.

De adulterijs ⁊ stupro.

In exodo.

Si seduxerit quis uirginem nondum desponsatam: dormieritqz cum ea dotabit eam ⁊ habebit uxorē. Si uero pater uirginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modū dotis: quā uirgines accipere cōsueuerunt.

Rego. sipoñ. epō

Peruenit ad nos. ꝙ felix quandam uirginez stupro decepit quod si uerum est: quāuis esset de lege pena plectēdus: nos aliquatenus legis duriciē molientes hoc modo disponim⁹ ut aut quam stuprauit uxorē habeat: aut si renuendū putauerit: corpaliter castigat⁹ excōicatusqz in monasterio in quo agat penitētiā retrudat: de quo nulla sit egrediēdi sine precepto licentia.

Ex concilio arelatenſi.

Si uir sciēs uxorē suā deliquisse que non egerit penitētiam sed pmanet in fornicatiōe ⁊ uixerit cum illa: reus erit ⁊ ei⁹ peccati particeps: quod si mulier dimissa egerit penitētiā: ⁊ uoluerit ad uirū suū reuerti debet sed non sepe recipere peccatricem.

Ex concilio parisienſi.

Maritis etiaz ex suspitiōe uxores accusare permissuz est: ⁊ ipsi plus ceteris de adulterio ⁊ accusare possunt ⁊ defendere.

Lex. iij.

Significasti nobis quendaz presbyteruz cum alterius cōiuge intra ecclesiā dormiuisse: quese ⁊ illum cuidā sacerdoti huiusmodi delictum confessos fuisse publice tibi detexit: ⁊ hocipsum idem sacerdos nomen adulteri celans in presentia tua dixit. Super quo ꝗd fieri debeat cum negante adultero mulier in confessione persistat: consilium requisisti. Ideoqz mādam⁹ quatenus condignam penitentiaz prefate imponens adultere ecclesiam per aspersionem aque benedicte reconciliare procures. Predicto aūt sacerdoti: ne contra apostolū infirmorꝫ corda mala fama ipsi⁹ percutiantur: ⁊ ne uituperetur ministerium nostrū: neqz securiores presbyteri existentes in peccatū licentius prolabant: cum uicinis. v. presbyteris: quos se nolle peierar cognouerit: iuxta arbitriū tuū purgationem indicas. quem si purgare se poterit: in officio suo ministrare pmittas: alioquin ab officio suo ipsū suspēdere nō postponas.

Ano. iij. turoñ. archiepō.

Intellexim⁹ ꝙ cum. s. laic⁹ b. uxorē suaz a maritali cōsortio depulisset: diocesanus eoruz audiens eandem cum quodam adultero fornicari: eam ⁊ illum uinculo excōicationis astrinxit: que tandē adulterium abiurans absolutione recepta coram episcopo memorato predictum uirum sibi restitui postulauit: at ille obijciens ei adulterium: ⁊ ꝙ ab ipso non expulsa sed spontanea recessisset: restitutionez sui proposuit minime faciendam: quod mulier inficians replicauit ī ipsum ꝙ fuerat fornicatus: ⁊ infra Quocirca mandamus: quatenus nisi tibi constiterit uel per euidentiam rei uel per confessionem legitimam mulieris: ꝙ adulterata fuisset: adulterij etiam ꝙ uir dicitur arbitrarie sūt. ij. q. v. oibus uobis. ⁊. j. de pur. ca. ex tua. Sz quare ꝓpellit iste ad purgatiōz ꝓpt ꝓfessionē mulieris ō illud. C. de adul. ⁊ si de crie. cū nō infamet apud bonos. nā leues sūt qui mala credūt que ꝓbari nō pnt. xi. q. iij. in cūctis. Dicas ꝙ iste infamat⁹ erat de muliere illa. alias nō indicerеť illi purgatio ꝓpter dictū illi⁹. qz etiā dicta paucor nō infamāt. ꝯ. de accu. inquisitōis ad fi. lau.

z Alioquin. Nō deficientē in ꝓbatione puniri. ꝯ. de simo. de hoc. ⁊. c. insinuatū. ⁊. j. de pur. ca. cum. p.

⁊ Intellexim⁹. spōtanea. lz mulier de domo viri sui sponte recedat. si tñ volens redire nō fuerit admissa intelligit spoliata. ff. de acqui. pos. clam possidere. §. qui ad nūdinas. insti. de interdic. §. quin etiā. ⁊ ideo audienda est.

a Fornicatus. ⁊ ad hoc testes induxit ad quos reprobandos maritus alios induxit. ut. j. sequitur.

b Euidentiā. puta qz publice fuit fornicata. vel filiū inde haberet testē. xxviij. di. priusq̄. ⁊. ꝯ. de diuor. significasti. ⁊. ꝯ. de accu. euidētia. ⁊. ꝯ. de coha. cle. ⁊ mulie. c. vlti. ⁊. j. c. ꝓxi.

c Confessionē. factā in iure. ⁊. ꝯ. de coha. cle. ⁊ mu. c. vlti.

d Spōte. qz si cōpulsa nō obesset. xxxi. q. ij. lotharius. ⁊ sic ꝓfessio

sola sufficit ad tdori separationē ut hic. ⁊ ē. de diuor. ex litteris.

e ¶ Cessante. eo enim probato dolus dolo cōpensabit ut hic sequit. ⁊ j. c. pri. ⁊ ē. de diuor. significasti.

f ¶ Cōpensatiōe. sic. ff. so. ma. viro atq; vxore. ff. de cōpensa. si ābo. ff. de dol. si dolo malo. ⁊ ē. de excep. cū ecclesiastice. ⁊ xxxij. q. vi. nihil. ar. ⁊ ff. de doli excep. apud celsū. § marcellus. Qualit̄ ⁊ trariū illud sit itelligendū. dicit̄ ē. de excep. dilecti. vir enim vxori obijcere adulteriū non pōt: si ipse est in simili delicto ut hic patet Itē si eam tradidit adulterandā. ē. de de eo q cog. ⁊ sang. vxo. sue. discretiōz. Itē si violenter fuerit oppressa. ff. ad. l. iul. de adul. viz passa. Itē si ignorāter cognita fuisset ab alio quē crederet virū suū fraudulēter arg. xxiiij. q. ij. in lectū. Itē si credēs virū absentē mortuū ē alij nupserit. xxxiij. q. ij. cū per bellicū. Itez si post adulterium recōciliauerit eam sibi. ē. de iureiuran. quemadmodū. ⁊ xxiij. q. iiij si illuc.

g ¶ Alioquin. i. si cōstiterit de adulterio mulieris ⁊ nō viri.

h ¶ Ua fraternitas fornicatōnis. In h̄ fuit dubitatō an delictū supueniens rei iudicate de iure vel facto afferat p̄iudiciū. ⁊ videtur q̄ sic ut hic p̄z. Et ex hac decre. vr̄ q̄ eoipso q̄ alter cōiugū fornicat̄ reliquus possit ei debitū denegare. qd̄ verū est si publice fornicet̄. ⁊ si postmodū alter publice fornicet̄ alter recuperet seruitutem amissā ex delicto alteri⁹ ut hic p̄z. ē. de diuor. ex lr̄is. ⁊ sic paria delicta mutua ꝓpensatiōe tollunt̄. ut. ē. c. pri. ⁊ ita solo facto. lz nō sit lata snia de adulterio adulteriū priuat iure petēdi debitū. nec alter ei tenet̄ reddere debitū. q: vbi nulla petitio nulla mora. ff. de v̄. obli. si pupillus. ⁊ si tunc reddit debitū sibi p̄iudicat vt eā postea accusare nō possit. xxxij. q. i. c. i. ij. iij. ⁊ iiij. ff. de adult. si vxor. §. vlt. lz si ad mandatū ecclesie reddat debitū tunc nō videt̄ obstare qn possit postea eā accusare de adulterio. ar. ē. de resti. spo. lr̄as. §. pe. ⁊ licet vxori adultere vir debitū reddere nō teneatur: expellere eaz de sua domo auctoritate propria nō debet. etiam si sit notoriū crimen eius. ē. de diuor. porro. arg. Sed contrariū puto q̄ possit eaz repellere a se exquo notoriū est crimen suū priuata est iure quod habebat in viro. ē. de diuor. significasti. ⁊ dotē suam amisit. ē. de dona. inter vi. ⁊ vxo. plerūqz. Hug. dixit q̄ nunq̄ adulteriū priuat aliquē iure petendi debitū sed tantū sentētia ecclesie. vnde pendente lite tenetur debitū reddere alter alteri. ar. ē. ut li. pen. laudabilē. ⁊ viij. q. iiij nōne. xv. q. vlti. c. vlt. xxxiij. q. ij. seculares. q: pena nō est inferēda: nisi per iudicē. xxxiij. q. ij. §. in hoc. sed hoc intelligo quādo crimen nō est notoriū. qd̄ patet per cōcor. Item ut dixi ex hac decre. habetur q̄ propter superueniens delictū renascat̄ seruitus amissa etiaz si sentētia lata sit propter adulteriū. ff. de adult. l. adulteriū. ē. de iureiurā. tua. ij. ⁊ ē. de diuor. ex litteris. naz iniuria remissa nascitur ex delicto. xv. q. vii. c. i. de pe. di. iij. §. ex persona. In quibusdam libris est verbum illud in sequenti. §. hac auctoritate. ⁊ sentētia a qua non est appellatū reuocatur. ē. de frigi. et malefi. fraternitatis. j. de pur. vul. c. ij. Jo. dixit. q̄ sententia nō retractatur propter delictum superueniens. ar. ff. de iti. actuq; p̄ri. nec enim. quia actio semel extincta amplius nō renascitur. de conse. di. iiij. queris. ff. de solu. qui res. §. aream. nec pretextu noui auxilij retractatur sentētia. ē. de re iudi. inter monasteriū. vnde cum seruitus sit sublata: nō fit iniuria alteri per fornicationē alterius. xxxij. q. vij. quēadmodū. sed si sententia nō sit lata tunc renascitur. Et iura predicta intelligenda sunt q̄ iudex ex officio suo eos adinuicem restituat. quod prius dictum

ꝓmisisse ꝓbatione cessante[k]: ipsuz recipere ꝓpellas eandem. quod si predicto modo de mulieris fornicatione constiterit: nisi testes per quos viri adulterium est probatū fuerint reprobati: cū mr̄imonij iur̄ in utroqz lesū cōsistat: ⁊ paria delicta mutua ꝓpensatiōe[l] tollantur: nihilominꝰ eū cogas: ut eā recipiat: ⁊ maritali affectiōe pertracter. alioquinꝰ[m] mulieri silentiū imponere nō postponas. ¶ Dem episcopo ambianen̄.

Qua fraternitas r̄quisiuit: utꝝ aliquo denegante uxori sue in adulterio deprehense debitum cōiugale: si postmodum ipse cuz alia perpetret adulterium manifeste cogi debeat: ut eandem maritali affectione pertracter. Super quo. r. r. q̄ cū paria crimina ꝓpensatiōe mutua deleantur: uir huiusmodi fornicatiōis[b] obtentu sue uxoris nequit consortium declinare.

¶ De raptoribus incendiarijs ⁊ violatoribus ecclesiarum.

Ex concilio meldeñ.

De illis autez qui de loco ad locum iter faciūt ⁊ ibi rapinas ⁊ depredationes peragūt: placuit ut ab illiꝰ loci prelato excōicētur[l]: nec ante ex parrochia illa exeant[m] quā digne que ꝓpetrarūt emendent: quorum excōmunicatio pro prio episcopo significanda est: ne eos recipiat antequam illuc redeant: ubi rapinam fecerint: ⁊ omnia plene emēdent. ¶ Ugenius. iij.

Super eo uero: ⁊ ifra. Statuimus: ut quicunqz ex his qui uiolēter surrexerint in rapinaz siue ecclesiaꝝ uiolatiōes manifeste fuerit deprehensus: nisi prius ablata restituat: si poterit[k]: uel emendādi firmā ⁊ plenā securitatē fecerit: penitentie beneficiū ei penitus denegetur[l]. Si uero usqz ad obitum in contumacia sua durauerit: ⁊ ī extremis positus remediū penitētie humiliter postulauerit: si emendatione[a] uel emēdādi securitatē prestiterit: ei penitētia ⁊ sepultura ecclesiastica concedantur. Qui autem ī sanitate obstinata mente nō penituerit uel emendauerit. ⁊ in morte securitatē prestare nequiuerit: solēnitas penitētie parum prodesse[b] uidetur sicut credimus: sed de peccato ꝓtrito corde uiaticū[c] nō negēt: ita tñ ut nullꝰ clericorum sepulture illiꝰ interſit: nec eiꝰ elemosinā presumat accipere. Quod si quiꝑ presbyterorꝝ uel clericorꝝ ꝓtra hoc in uita uel morte pnias dare[d] aut sepulturē[e] interesse uel eorum elemosinas

est allegādo verius credo. s. q̄ illa possit petere virū nō obstante sentētia. q: vir illi sententie renunciauit adulterando post sententiā. De hoc dictū est in c. ex litteris. ē. de diuor.

¶ Illis. excōicent̄. q: ratiōe delicti facti sunt de foro illius. ⁊ ibi possunt cōueniri. ut. iiij. q. vi. c. i. ⁊ vi. q. iij. placuit. ⁊ ē. de for. cōpe. postulasti. ⁊ c. vlt. vbi de hoc. et C. ubi de cri. agi opor. aut̄. q̄ in prouincia. Dicebant quidaz q̄ vbi quis crimen ꝓmittit ibi debet ꝓueniri. sz causa terminabit̄ per suū iudicem. arg. ff. de custo. ⁊ exhi. re. de militibus. sed hoc nō est ver̄ immo iudex illius loci ubi delinquit potest clericū cōdemnare. sentētia tamē executiōi mandabit̄ per ep̄m propriuz ē. de for. cōpe. postulasti. nisi velit iudici illiꝰ deferre ut ipsum remittat ad illuz cōdemnanduz. sicut dicit̄ de metropolitano q̄ pōt absoluere excōicatum a suo ep̄o. nisi velit ei deferre. j. de sent. excō. per tuas. Nec dicit̄ ferre sniam in alienū subditū sed in suuz ratione criminis. ut dicūt prime cōcordantie. ⁊ hec sententia bene probatur per hāc decre. quia etiaz debent redire illuc ubi delinquūt. ⁊ est arg. ad hoc in aut̄. ut nulli iudi. §. si quis vero col. ix. qui ō hoc optime dicit ⁊ cōcordat cum hac decre. tamen si crimen facile fuerit pōt de illo cognoscere suꝰ iudex. Si vero graue fuerit crimen remittit̄ vbi deliquit. ff. de re mili. deserto rem. in princ. ab hac tñ generalitate excipit̄ quilibet superiorꝝ qui vbicūqz crimē ꝓmittit ñ potest iudicari nisi a papa si agat̄ ad depositionem. Quid si crimen tale est qō ñ inducat depositionez? Dicit hug. q̄ potest iudicari a suo maiori ⁊ non ab inferiori si crimen cōmittat in sua parrochia. Sed si archiepiscopus cōmittat tale crimen in parrochia alterius archiepiscopi uel episcopi suffraganei alterius archiepiscopi. dixit Hu. q̄ possit tunc iudicari ab illo archiep̄o uel ep̄o. ar. ad hoc. xcvi. di. duo. vbi ambrosius ratione criminis cōmissi in sua parrochia excōicauit imperatorē. qd̄ alias nō auderet.

k ¶ Super eo vero. poterit. bene dixit si poterit. quia inanis est actio. ⁊ c. ff. de dolo. nam is. ⁊ ē. de resti. spo. olim. ij. ⁊ ē. de sol. odoardus. ē. de homi. sicut dignū. ⁊ j. de vsur. cuz tu. ⁊ xiiij. q. vi. si res. ⁊ impossibiliū nulla est obligatio. ff. de reg. iur. impossibiliū. ⁊ xxiij. q. iiij. nabuchodonosor.

l ¶ Denegetur. Ar. cōtra. quia si aliquis penitentiā petat de aliquibus criminibus ⁊ non de quibusdam. penitentia tamē nō est ei deneganda. j. de peni. ⁊ remis. quod quidā. ⁊ xxvi. q. vi. cognouimus. ⁊ de peni. di. iij. §. vlti. arg. cōtra. xxiiij. q. ij. legatur. ⁊ de peni. di. iij. sunt plures. Quidā dicunt q̄ hoc statutum fuit ad terrorē ut denegetur penitētia de omnibus. nisi de illo satisfaciat. quia talis penitentia nō est fructuosa.. Alij dicunt q̄ melius videtur q̄ super illo crimine tantū denegabitur penitētia. sed super alijs imponet̄. ⁊ lz non sit fructuosa quo ad vitam eternā valebit ad mitius supplicium subeundum. de peni. di. iij. §. vlti. ⁊ c. vlt.

a ¶ Emendationē. xiiij. q. vi. si res. xvij. q. iiij. si quis clericus. ⁊ xxiij. q. vlti. si quis membroꝝ. ⁊ c. pessimā. ⁊ de pe. di. v. falsas.

b ¶ Prodesse. hoc quantū ad penā temporalē que pro peccato debetur. Duplex enim pena pro quolibet peccato debetur eterna ⁊ temporalis. ⁊ hec eterna sola cordis cōtritiōe remittitur. de peni. di. i. in prin. ⁊ xxvi. q. vi. cognouimus. ⁊ temporalis que exteriori satisfactione remittitur. que satisfactio si in hac vita nō fuerit cōpleta in purgatorio cōpletur. arg. xxiij. q. v. quid ergo. et ita solennitas penitentie parū prodest quo ad penā purgatorij. valebit tamē quo ad vitam eternā. si de peccato cōtritus fuerit.

c ¶ Uiaticū. quod omnibus penitentibus est dandum. j. de peni. ⁊ re. quod in te. ⁊ xvi. q. vi. si quis de corpore. l. di. penitentes.

d ¶ Dare. hoc referas ad primā partez. c. de illis qui nec in vita nec in morte satisfacere volūt ⁊ pñt. istis denegāda est pnia in fine ⁊ alia ecclesiastica sacmēta cū in mortali decedār. eo saluo qd̄ dixi p̄mo cū petunt in vita penitētiā de alijs criminibus. ⁊ oblationes taliū nō sunt accipiende. j. de vsur. quia in omnibus. ⁊ xvij. q. iiij. miror. xc. di. c. ij. ⁊ xxxiij. q. ij. latorem. ber.

e ¶ Sepulture. hoc referas ad vltimam partem. c. de illis qui in morte penitent sed satisfacere non possunt. istis ergo denegatur sepultura. i. clerici non

debent interesse. sed cimiterium eis nõ denegatur ad terrorẽ potius aliorũ ut alij cum possint satisfaciant timore huiusmodi pene. sed eis nõ nocet. sic. s̃ de tornea. c. i. vbi de hoc. Et ar. q̃ cui cõceditur quod est maius nõ concedi-
e tur quod est minus ut ibi dictũ est. ber.

f Excõmunicationi. honestis. ut. xxiiij. q. iij. si quis romipetas. s̃. de treu. ⁊ pa: c. ij. ber.

g Regulam fidei. illam scilicet diliges proximũ tuum sicut teipsum. de peni. di. ij. caritas. ⁊. i. di. humanũ genus. ⁊. l. di. ponderet.

b Subiacere. ⁊ sic qui contra hoc faciunt sunt ipso iure excõicati. ⁊ tenẽtur infra annum in quadruplum. C. de furt. in eum. ff. de incen. ruin. nau. l. i. ⁊ furtum isti omittũt ff. de acqui. re. do. qua ratione. §. vlti. Nec fiscus etiam sibi aliquid vendicet in calamitate alteri⁹. C. de naufra. l. i. li. xi. omuniter tamẽ damnum nauis resartiet. ff. de incen. ru. nau. l. ratis.

i Subiacere. post admoniti onẽ uel postq̃ fuerit in mora cum possunt restituere ⁊ nõ restituunt.

k In archiepiscopatu. abuti. propter illud viciũ ira dei venit in filios diffidẽtie. j. de excessi. prela. clerici. sic. lvi. di. si gens anglorum. quia nõ sic homines fecit deus ut se illo vterentur modo xxxiij. q. vij. flagitia.

l Cõmiserit puniendos. de legare potest princeps prelatis ecclesiarũ causas criminales vbi causa sanguinis nõ sequitur: ut hic. xxiij. q. viij. sepe. Judices vero in causis vbi etiam pena sanguinis infertur clerici constitui nõ debent. s̃. de cleri. uel mon. sed nec. ⁊. c. clericis. ⁊. c. sniam.

m Poteris. cõmutando penam statutã que est pena capitis. ff. ad. leg. cor. de sicca. l. iij. §. penult. ⁊. C. de adult. cum vir. C. de rap. virgi. l. i. ⁊ in autẽ. ut non lux. contra na. coll. vi. Quod iudex vnã penam in aliam mutare possit. est ad hoc arg. ff. de his qui no. infa. quid ergo. §. pena. ⁊. C. eo. ti. ⁊ si seuerior.

n Flagellis. xiiij. q. vi. ca. i. xij. q. ij. fraternitas. et. v. q. v. ille q. ita q̃ flagella ad sanguinem. no procedant. xxiij. q. vlti. js a quibus. ⁊. c. seq.

o Reserues. cum sis delegatus. Si vero habes iurisdictionẽ temporalẽ: demandes eam alicui cui hoc competat quod licet secundũ canones. xxiij. q. iiij. illud. sed non secundũ leges. nisi quando proficiscitur. ff. de offi. procõ. solent. ⁊. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. l. i. omnia vero. hodie omitti possunt preter vltimum supplicium: aut membri abscionem. in autẽ. de coll. §. ad hoc adhibemus. colla. viij. lau.

p In litteris. diabolo instigante. xvij. q. iiij. si quis suadente.

q Anathematis. quod bene potuit in extrema necessitate. xvij. q. iiij. si quis suadente. ⁊. xxvi. q. vi. presbyter. inconsulto. de cõse. di. iiij. sanctum est. alias absolui nõ potuisset nisi a solo papa. Incendiarij enim postq̃ sunt ab ecclesia publicati ab alio absolui nõ possunt. j. de sentẽ. excõ. tua nos. Incendiarij et effractores ecclesiarum sunt ipso iure excõicati ut hic colligitur. ut. j. de sen. excõ. conquesti. prout ibi notari cõsuetum. b.

r Sepeliri. Ar. cõtra. s̃. eo. super eo. sed ibi denegatur sepultura ad terrorem aliorum. nec poterat satisfacere. hic poterat satisfacere. b.

s Heredes. hic habes q̃ heredes tenẽtur pro delicto defuncti. Super hoc dicas. ut dixi. s̃. de sepultu. c. vlti. que ponit similem casum. ⁊ idem quasi dicitur in vtraq̃.

t Facultates. defuncti. s. vltra vires hereditatis nõ tenentur si fecerint inuentariũ. C. de iur. delib. scimus. §. sin autem. ⁊. §. seq.

u Liberari. Ar. cõtra. xxv. di. qualis. Sol. a venialibus ⁊ a tẽporali satisfactione liberatur quis in alio seculo sed a pena eterna nunq̃ ut ibi.

x Cum causa. casus. Quidã volebat habere cũ quadã parentes eã sibi dare nolebant. tandẽ de cõsensu puelle eã rapuit ⁊ cum ea cõtraxit ⁊ carnaliter eã cognouit. demũ illa monasteriũ intrauit. vñ miles illã tanq̃ vxorẽ petebat. q: sine licẽtia sua monasteriũ post carnalẽ copulã intrare ñ potuit. dicebat mulier q̃ ñ tenebat ei tanq̃ viro adherẽ. q: eã rapuit. ⁊ raptor cũ rapta nõ pot habere. Ad B ñdet papa q̃ nõ fuit raptꝰ cũ ipa cõsenserit ⁊ post mrimoniũ ꝯsumatũ religionẽ intrare ñ potuit viro inuito. lz rapta fuerit. q̃re si B cõstiterit dz ei restitui

y Admitti. fm leges etiã in spõsa ꝓ pria raptꝰ omittit. C. ō rap. vgi. l. vna ad meditũ sz canõ p̃ iudicat ut B ⁊. xxvii q. ij. §. i. ⁊. c. lex illa. q̃litercunq̃ aliq̃ sit rapta bñ pot habere cũ raptore. si por dissensio trãseat post modũ in ꝯsensuz. j. c. pri. ⁊. xxxvi. q. ij tria. sz raptus ñ est vbi puella cõsentit. ut hic patet.

a Reclamarent. talis reclamatio ñ impedit mrimoniũ. q: solo ꝯsensu habitur xxvii. q. ij. sufficiat.

b Sz maritꝰ. s̃. de puer. oblã. quidã in trauit. t.

c Cõfessione. g̃ creditur mulieris ꝯfessioni in p̃iudiciũ mrimonij spũalis qõ nõ fit in carnali. s̃. ō eo qui cog. ꝯsang. vx. sue. sup eo. sz aliud ẽ in mrimonio carnali ⁊ aliud i spũali In mrimonio carnali nõ stat ꝯfessioni viri ⁊ vxoris si ꝯ mrimoniũ ꝯfiteat. q: sepe adiuicẽ colluderent ⁊ separẽt ut dic p̃dica decre. sup eo. Sz in spũali mrimonio si aliqua de qua ꝯstat q̃ fuerit p̃mo vxor ante ingressũ monasterij postea ꝯfiteat in iudicio q̃ ante ingressũ ꝯgnita fuerit a viro dz sibi restitui. q: eo inuito monasteriũ intrare ñ potuit ut B dicit. imo si alit ꝯfiteret saluari ñ posset nisi ad vix rediret. Nõ ẽ enim credẽdũ q̃ illa sit immor sue salutis. i. q. vij. sancimꝰ. ar. ad B. s̃. ō homi. significasti. ij. vñ reddẽda ẽ viro suo vbicũq̃ ꝯfiteat vir ⁊ vxor. Ad dissolutõz mrimonij carnalis nõ creditur illis nisi saltẽ adsit fama publica. xxxv. q. vi. si duo. sz ubi ꝯfitent ad dissolutionẽ mutue fuitutis ꝓpter adulteriũ bene creditur eis. s̃. ti. pri. c. pe. ⁊. s̃. de diuor. ex litteris. vin.

d Assensisse. Arg. q̃ solus cõsensus sufficit ad hoc ut alter coniugũ possit monasteriũ ingredi. xxvij. q. ij. agathosa. vbi de hoc. ⁊. c. si quis. ⁊. xxxiij. q. v. qui vxorẽ. De hoc dictũ est satis. s̃. de cõuer. cõiuga. in. c. vxoratus. ⁊. c. seq.

e Accedens. cũ raptore. fm antiquos canones ⁊ fm leges: non poterat raptor cõtrahere cum rapta. xxxvi. q. ij. de puellis. ⁊ c. si autem. ⁊. c. placuit. ⁊. C. de rapto. virgi. l. vna. §. sin autem. hodie secus ut hic. ⁊. xxxvi. q. ij. deniq̃z. ⁊. c. tria. b.

f Cõsensũ. s̃. de spõ. ad id qd. ⁊. s̃. de despõ. impu. de illis. ar. C. qd me. cã. l. ij. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. si ob turpem.

g Qui furat hominẽ. s. liberũ. q: si furat seruũ hac pena nõ tenet. ff. ad leg. fal. de plag. l. vlt. sed fm canones hec pe-

accipere attentauerit: seu huiusmodi rapine participes inuenti fuerint ordinis sui damnũ irrecuperabiliter paciantur ⁊ ecclesiastico beneficio careant.

Ex conci. lateranẽ.

Excõicationi subdãtur. qui romanos aut alios christianos pro negociatõe uel alijs honestis causis nauigio uectos aut capere aut rebus suis spoliar presumunt. Illi etiã qui christianos naufragium paciẽtes: quibus fm regulã fidei auxilio esse tenentur: dãnata cupiditate spoliãt rebꝰ suis: nisi ablata reddiderit: excõicationi se nouerint subiacere. Lex. iij. panormitanã. archiepõ.

In archiepãtu tuo quãdoq̃z sarraceni mulieres christianas ⁊ pueros rapiunt: ⁊ eis abuti presumũt: ⁊ quosdã etiam interdũ occidere nõ uerent. cũ aũt excessus huiusmodi rex sicilie tibi ⁊ alijs episcopis ꝯmiserit puniendos: consul t. t. r. q̃ tales in iurisdictiõe tua existentes pecuniaria poteris pena mulctare: ⁊ etiaz flagellis afficere ea moderatiõe adhibita: q̃ flagella in uindictam sanguinis transire minime uideãtur. Si uero ita fuerit grauis excessus: q̃ mortẽ uel detruncationẽ mẽbroꝝ debeãt sustinere: uindictaz reserues regie potestati. Idem claremẽ. epõ.

In litteris tuis continebatur q̃ cum. b. multis fuissz criminibus irretitus: qui ecclesiaz incẽdium diabolo instigãte cõmiserat tandem in egritudine constitutus accepta penitentia de cõmissis per manũ capellani sui fuit a sentẽtia anathematis absolutꝰ: sed mortẽs ecclesiasticam sepulturam habere nequiuit. Quapropter: si ita res se habet: mandamus ut corpus eius dem ap. ces. facias in cimiterio sepeliri: ⁊ heredes eius moneas ⁊ ꝓpellas: ut his quibus ille per icẽdiũ uel alio modo damna cõtra iusticiã irrogauerat: iuxta facultates suas condigne satisfaciant: ut sic a peccato ualeat liberari.

Lucius tertiꝰ. m. burgienẽ. epõ.

Cum causa que inter. e. militẽ ⁊ uxorez eius uertitur: ⁊ infra.

Respondemus: q̃ cũ ibi raptꝰ dicat admittur: ubi nil ante nuptijs agitur: iste raptor dici non debet: cũ habuerit mulieris assẽsũ: ⁊ priꝰ eam desponsauerit quaz cognouerit. licet parẽtes reclamarent a quibus eam dicitur rapuisse. Preterea cum post matrimonium carnis cõmixtione perfectum teste apostolo uxor sui corporis potestatem non habeat sed maritus ⁊ econuerso. si precessisse matrimoniũ uel ex probationibus uiri uel ex mulieris confessione claruerit: post matrimoniũ sine assensu uiri non potuit ipsa monasteriuz ingredi: aut aliter continentiam profiteri. Nõ ergo pro eo q̃ post matrimoniũ consummatum rapta per uim in monasterio fuerit: uiri poterit consortiũ declinare: maxime si ꝓbari neqeat uirum: ut mulier profiteretur cõtinentiam: assensisse.

Anno. iij. epõ. satoñ.

Accedens ad apo. se. ⁊ infra.

Rapta puella legitime contrahet cum raptore: si prior dissensio transeat postmodum in consensum: ⁊ quod ante displicuit: tandẽ incipiat complacere: dummodo ad contrahendũ legitime sint psone.

De furtis.

Qui furatur hominẽ ⁊ uendiderit: conuictus morte moriatur.

Ex cõcilio triburiẽ.

na non imponitur. s. ti. pri. in archiepatu. xxxiij. q. ij. inf hec. tan.

b Ares. non esse orandum. quia in mortali eos decessisse ꝓstat xxiij. q. v. placuit.

i Diacono. in necessitate etiam laico. de con. di. iiij. sanctuz est. de peni. di. i. quem penitet. versus fi. ⁊ di. vi. c. i. circa prin.

k Comunionem. i. eucharistiam. si. l. di. penitentes. ⁊ sepulturam etiam ex quo confessi sunt. xxiij. q. vlt. c. vlt.

l Si quis. peniteat. Ex eo eniz ꝙ penitētia imponitur: colligitur: ꝙ modica fuerit necessitas. Si eni magna fuisset non imponeretur penitentia. Arg. contra de conse. di. v. discipulos. quia in necessitate omnia sunt cōmunia. arg. xlij. di. c. i. ⁊ xij. q. i. c. ij. xxiij. q. vij. ꝙ autem. ⁊ xlvij. di. sicut hi. debuit enim credere dominuz permissurum. insti. de obliga. que ex delict. nascuntur. §. placuit. modica penitentia imponitur. quia modicum peccauit Sed quare non excusatur mulier a fornicatione propt necessitatez famis. ff. de ritu nup. palam. §. non est sicut a furto? Respondeo propter necessitatē res facta est cōmunis: quam furor. sed in fornicatione nō est ita. imo potius debet quelibz mala pati q̄ malo consentire. ut. xxxij. q. v. ita ne. Item quare excusor ab homicidio si ex necessitate me defendendo aliquē occido ⁊ non a fornicatione? Respondeo non interficio: immo potius seipse interficit qui me aggreditur. arg. ff. si quadru. paupe. fe. dica. l. i. §. cum arietes ⁊ agrū. s. de homi. c. lator.

Ares ⁊ latrones si in furādo ⁊ depredando occiduntur uisum est pro eis non esse orandum[b] Sed si comprehensi aut uulnerati presbytero uel diacono[i] confessi fuerint: communionē[k] eis non negamus.

Ex penitentiali theodori.

Si quis propter necessitatem famis aut nuditatis furatus fuerit necessaria uestem uel pecus peniteat[l] hebdomadas tres. ⁊ si rd diderit: non cogatur ieiunare.

Jeronimus super parab.

Qui cum fure partitur[m]: occidit animā suam. non[n] fur solū sed ille reus tenetur: qui furti conscius querente possessore[o] non indicat[p]. Alexander tertius cremonensi episcopo.

Ex litteris tuis inotuit. ꝙ. b calicem quendam in ecclesia minus caute dimissum rapiens longo tempore detinere presūpsit ⁊ infra. Mandamus quatenus si sponte[q] cōfessus fuerit: ⁊ exinde ecclesie cuius calix fuerat: satisfecerit[r] nec est super hoc nota uel infamia[s] manifesta respersus post peractaz[t] penitentiam aut congruam partez penitentie[u]. dūmodo alias idoneū ipsum esse cognoscas ad sacros ordines non dubites promouere[x].

De usuris.

Lex. iij. in conci. turoñ.

Plures clericoꝝ: ⁊ ifra Generalis concilij[y] decreuit auctoritas: ut nullo constitutus in clero[z] uel hoc uel aliud genus[a] usure exercere presumat. Et si quis alicuius possessionem data pecunia sub hac specie uel conditione in pignus accepit: si sortem suam deductis expensis[a] de fructibus iam percepit absolute possessionem restituat debitori. Si autez aliquid minus habet eo rcepto possessio liberē ad dominum reuertatur. Quod si post huiusmodi[b] cōstitutū in clero quisquā extiterit qui detestandis usurarum lucris insistat: ecclesiastici officij periculuz patiatur: nisi forte ecclesie beneficium[c] fuerit quod redimendum ei hoc modo de manu laici uideatur.

Idem cantuarien. archiepō ⁊ ētus suffra.

Quoniam non solum uiris ecclesiasticis sed etiam quibuslibet alijs periculosum est usuraꝝ lucris intendere: auctoritate presentium duximus iniungendum: ut eos qui de possessionibus uel arboribus[d] quas tenē in pignore noscuntur: sortem deductis expensis receperunt: ad eadem pignora restituenda sine usurarum exactione ecclesiastica districtione cōpellas.

Idem in concilio lateranensi.

Quia i oibus[e] fere locis ita crimen usuraꝝ inualuit. ut multi alijs negocijs pretermissis: quasi licite usuras exerceant: ⁊ qualiter utriusqz testamenti pagina cōdēnē tur: nequaquā attendāt. ideoqz cōstituimus ꝙ usurarij manifesti nec ad cōionē admittātur altaris: nec christianā si i hoc peccato decesserint accipiāt sepulturā[f]. sed nec oblationes[g] eoꝝ quisquā accipiat. qui aūt acceperit: uel christiane tradiderit sepulturē: ⁊ que acceperit reddere[b] ꝓpellat: ⁊ donec ad arbitriū

x Promouere. etiam de iure cōmuni: cum peccatum sit occultum. s. de tempo. ordi. c. vlti. ⁊ precipue secundū illos qui dicunt ꝙ peccatum occultum nō reddit hominem irregularem secundū alios qui dicunt contrariuz: loquitur capitulū istud de dispensatione.

y Plures concilij. s. turoñ. cuius est hoc capitulū.

z In clero. maxime qz idem est de laicis.

a Aliud genus. multa enim sunt genera usurarū. ar. xiiij. q. iij. c. i. ij. ⁊ iij.

a Expensis. deducende sūt expense. ⁊ quod superest: est fructus. ff. solu. matrimo. fructus. ff. de petit. here. si a domino. in fine. et. xij. q. ij. nobis. ⁊ C. de fruct. ⁊ li. expen. l. i. ⁊ ipo iure per fructus perceptos liberatur pignus. C. de distract. pigno. l. i. ⁊ ij. C. de pigno. acti. l. iij. fructus enim semper computantur in sortem. j. c. proxi. ⁊ c. conquestus. ⁊ hic expense iste nō debent esse superflue. arg. ff. de rei vendi. in fundo. ⁊ ille tantum sunt deducende que in ipsam rē necessarie facte sūt. et pro fructibus colligendis. C. de pigno. in summa. Potest ergo rem retinere donec deducat expēsas. Sed quid: si restituit rem nondum deductis expensis? petat per conditionez indebiti. ff. de impē. in re. do. fact. l. quod dicitur. §. si dos. vel per contrariaz actionem pignoratitiam. ff. de pigno. acti. si necessarias.

b Post huiusmodi. maxime quoniaz idem erat ante. xiiij q. iiij. si quis oblitus. et. j. eo. cum tu.

c Beneficiuz. hoc ita potest intelligi: puta laicus aliquis iniuste detinet possessionem aliquam que fuerat clerico in beneficium assignata: licituz est clerico de manu laici taliter eam redimere ut ecclesia uel ipse clericus fructus taliter perceptos retineat. nec ē usura cum tantum suū recipiat. quia sic forte possessio ad ecclesiam reuerterē hoc modo. quia forte alias non poterat recuperari. Et idem est si esset feudum ecclesie. qz fructus ecclesie non computabit in sortem. j. eo. conquestus. Sed ecclesia interim seruitia a vasallo recipere nō debet. s. de feudis. c. i. Idez intelligo de laico ꝙ hoc modo sibi licet redimere possessionē de manu iniusti detentoris. alienam tamē possessionem taliter retinere nō posset. quia fructus illi nō sunt sui. vnde si illos retineret usura esset. Idem esset de clerico si possessionez ecclesie que nō fuit sibi pro beneficio assignata taliter in pignus reciperet. nisi de licentia ecclesie hoc faceret. quasi percipiendo eos nomine ecclesie.

d Quoniam. arboribus. sic. s. c. proxi. ⁊ j. eo. cōquestus. ⁊ s. de empt. ⁊ vē. ad nostram. ⁊ s. de pig. cum cōtra. C. de pigno. acti. l. i. ⁊ ij. C. de pac. pig. l. i. ⁊ vlti. ⁊ ff. de pig. act. l. si cōuenerit.

e Quia in omnibus. multi. propterea quia multi sunt non excusantur. ij. q. i. multi. in fi. ⁊ etiam si omēs homines essent usurarij. si. xxxij. q. vij. flagitia. cum in veteri testamento ⁊ nouo prohibite sunt usure. j. c. proxi. immo etiam iure ciuili usure prohibite sunt. vnde nullo iure peti possunt. in auē. de eccle. ti. in prin. col. ix. lz nō obseruetur. quia ibi dicit iustinianus se quattuor synodos generales obseruare. Sz nicena synodus est vna de quattuor principalibus que ita obseruari debēt sicut quattuor euāgelia. xv. di. sicut. ⁊ in nicena synodo prohibentur usure. xlvij. di. quoniam multi.

f Accipiant sepulturam. idem est de quolibet quez constat decessisse in mortali. xiij. q. ij. pro obeūtibus. xxiij. q. v. placuit. xxi. q. iij. cyprianus. ⁊ s. de stataregu. monachi. cum similibus.

g Oblationes. sic. xc. di. oblationes. ⁊ xvij. q. iiij. miror. s. de rapt. super eo. ad fi. ⁊ nihilominus excōmunicandi sunt si non satisfaciunt. j. eo. preterea. ⁊ s. de iureiu. debitores. ⁊ c. seq.

b Reddere. Sz cui debet restitui? danti? nō videē. xvij. q. iiij. sunt qui. xij. q. ij. nulli liceat. Alia. dixit ꝙ ēpo loci. sz potiꝰ credo ꝙ illi qui dedit ⁊ ille postea

restituat ei a quo recepit. arg. j. eo. cum tu. ⁊ s̄. de homi. sicut dignū. §. eos.

i Super eo. dispensationem. Arg. q̄ pretextu boni malum fieri non debet. i. q. i. non est putanda. xxiij. q. v. si dicat. ⁊ xiiij. q. v. c. i. ij. ⁊ iij. ⁊ c neq̄z. arg. contra. xxviij. q. i. non oportet. dic ut plene dictū est. s̄. ne cleri. uel mona. nō magno. in magna notula.

k Mētiri. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. ibi de hoc.

l Cum tu. decretum. s̄. e. quia in omnibus.

m Priuandos. et ita canon ille q̄ in omnibus nō est late sentētie sed ferende ber.

n Donec. ergo quamcito restituunt sunt ipso iure restituti. cōmunioni. arg. lxxxi. dis. si qui sunt. tamen post satisfactionem relaxandū est interdictum.

o Ad excusandas. hec verba sunt augustini que habes xvi. q. i. predicator.

p Siue post. Arg. q̄ constitutio retrotrahit. ⁊ hoc ideo dicit. quia crimen istud ante illam constitutionem: prohibitum erat vtroq̄z testamēto s̄. c. prox. hoc enim diuinum fuit preceptū. xiiij. q. iiij. quoniam multi. quādo constitutio retrotrahatur. dictuz fuit s̄. de cōsti. c. vlti.

q Per penam statutam. s̄. e. quia. ⁊ etiam per excōicationem. j. eo. preterea. Sed quare fit mentio in omnibus cōmissionib⁹ de pena illi⁹ canonis quia. ⁊ non de excōmunicatione? Respondeo quia ab illa semper incipiendum est: tanq̄ a minori ⁊ postea infligenda est maior si hoc meruerit propter vitas contumacis. s̄. ut lit. non cōtesta. c. quoniam. in fi.

r Non superstitibus. Sed pone q̄ ille cui debet restitui vsura lōge sit absens. nūquid tenetur vsurarius mittere ad eum vsuras? tenetur quidez: sed sumptib⁹ illius absentis. arg. ff. de ope. libert. opere enim. Si autez sumptus itineris rei summaz excedant det pauperibus. arg. huius. c. et ij. q. vi. anteriorū. Et hoc intellige si vsurarius nouit vbi habitet. quia si ignoret nō tenetur inquirendo vagari. ar. ff. de ope. liber. q̄ nisi. in fi. et quousq̄z potest fieri restituō illi qui soluit nunq̄ illa pecunia debet dari pauperibus. s̄. de homi. sicut dignum. §. eos. ⁊. s̄. de iureiu. eam te.

s Restituatur. xiiij. q. vi. c. i.

t In facultatibus. ⁊ licet amiserit vsuras. nihilominus tamē tenetur ꝓpter moram que illis nocere debet. vnde omnia refundere debent si alias facere possunt. arg. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. rectissime. ⁊. ff. de leg. i. cuz res legata. sed si nihil habent liberantur ex toto ut hic. Si tamen ad pinguiorez fortunā peruenerit tenetur ut prius. s̄. de solu. odoardus. ⁊. ff. de ces. bo. si debitoris. ar. xxvi. q. vi. si quis de corpore. ⁊. c. de his vero. ⁊ insolidum. nec habetur ratione egeat. licet alias dicat lex q̄ qui bonis cedit non cōuenitur postea. nisi in quantū facere potest. ff. de ces. bo. is qui. ala.

u Euidenter. si enim credatur habere verberibus veritas eruatur. v. q. v. ille qui. xiiij. q. vi. c. i. uel iuret se non habere vnde reddat quod potius videt quia nō debet ulla pena puniri ut hic dicit. q̄z inan is est actio. ⁊c. ff. de dolo. nam is. ⁊. s̄. de resti. spo. olim.

x Vendi. Ex hoc videt q̄ ad quēcunq̄z pueniat res empta de pecunia vsuraria tenet illā restituere. lz eni res empte ex tali pecunia pueneraṫ ad filios uel cōsanguineos vsurariorū ⁊ nihilomin⁹ vendunt ut h̄ dicit. q̄z res illa succedit loco alteri⁹ pecunie. ff. de leg. ij. imperator. in fi. ⁊. ff. de leg. iij. fideicōmissaria. §. si rem suā. ⁊. s̄. ut li. pen. ecclesia. vbi de h̄. q̄ verū est vbi ex cā lucrativa res pueniat ad ipm. Si vero ex alia causa puta q̄z emit ignoraṫer sec⁹ eēt forte. ⁊ speciale est h̄ in re empta ex pecunia funebri. alias regulare est q̄ in re empta ex pecunia tua nō noie tuo nihil iuris habes. C. ō rei vē. si ea pecunia. ⁊. C. de ꝓba. ad ꝓbationē. ⁊. ff. de furt. qui vas. in fi. aliū casuz habes. C. de rei ven. si ut proponis. tertium. C. arbitrū tute. l. ij. ⁊. s̄. de pecul. cle. inquirendum. ala.

b In ciuitate. ꝓparāt. nō decepti in iusto p̄cio. lz scient plus emerūt ꝓpter dilationē solutionis. si eni decepti eēnt q̄z darēt vltra preciū iustū nō haberz specie vsure. q̄z lz ō hentib⁹ sese adinuicē decipe. ff. ō min. in cāe. §. in p̄cio. vsqz ad dimidiū iusti p̄cij. s̄. ō emp. ⁊ vē. ⁊. cū dilecti. ⁊. c. pe. C. de rescin. vend. l. ij. ala.

c Nō valent. imo vt q̄ tantuz valeat. res eni tantū valet: q̄tū vēdi pōt. ff. ad trebel. l. i. §. si heres ⁊. ff. ad. l. falci. q̄rebat. et. ff. de furt. si qs vxori. §. vlt. ⁊. ff. de donat. cā mor. l. mortis cā. §. vl. ⁊. ff ad. l. rhodi. de iact. l. ij. §. portio. precia eni rerū nō ex affectu singulorū sz cōiter estimant. ff. ad l. fal. p̄cia. Ar. ō. ff. man. cū seruus. sed hic ñ fuit emptio facta estimatōe cōi. b.

d Ex forma. s̄. s̄. de pign. illo vos. et ita forma ōctus inspici dz ad h̄ ut vsurari⁹ censeat. quia omne esse est ex forma. sz ñ est semper verū in casu isto. ut j. dicit. b.

e Vsurarū. ar. contra. j. e. cōsuluit. ibi solutur. b.

f Vendītores. isti vēditores ꝓpt dubiū excusant a peccato. alias ñ vēdituri. j. e. c. vl. i fi. vñ ꝓpter dubiū excusantur a peccato vsurarū. ⁊ expone peccatū. s. vsurarū. j. eo. c. vlti ⁊ sm illā intelligē istā. lz eni ex forma ñ sit ōctus vsurarius. pōt tn fieri in fraudē vsurarū vnde eque tenet. arg. s̄. de pigno. illo vos. ⁊ quodcunq̄z nomen imponas vsura est. xiiij. q. iiij. c. i. ⁊. ij.

g Nisi dubiū. j. e. c. vlti. vbi de hoc. in tali dubio potiū⁹ esset abstinendū. q̄z q̄q̄z dicūt aliqui se dubitare ubi nō est dubitandū ⁊ ecōuerso. ⁊ tutior via est eligēda. j. de cleri. ex. mi. illud. vnde dicit saluti sue bene consulerent. ⁊c. quia periculum est in his. b.

h Occultari. quia secretorū deus cognitor est. xxxij. di. erubescāt ⁊. ij. q. v. consuluisti. quē nō latet peccati qualitas neq̄z peccātis effectus. xxxiij. q. iij. deus qui. tan.

i Preterea. interdicas. xiiij. q. iij. ⁊. q. iiij. per totum. ⁊. xlvij. di. quoniam multi.

k Suspendas. Talis enim repellit ab obtētō ut hic dicit. ⁊. xiiij. q iiij. si qs oblit⁹. ⁊. c. quoniā multi. ⁊ repellit ab obtinēdo. multo fortius. j. de excess. pla. int dilectos. Sz nūquid ēps pōt cū tali dispēsare? Dico q̄ sic post satisfactionē ⁊ penitentiā. q̄z hoc nō ꝓhibet. et hoc probatur per hanc decre. in antiqua dicebat q̄ ad presentiā pape tales mittantur. vnde collige q̄ episcopi cum talibus misericorditer agere possunt. de hac materia traditur. s̄. de indt. at si clerici.

l Excōicationis. ꝓmo inflicta pena illius cōstitutionis. s̄. eo. quia in omnibus.

m Conquestus. recepistis. deductis etiā expensis. ut. s̄. eo. c. i. et ij. vbi de hoc.

n De feudo. In isto casu fructus nō cōputant in sortē. interim tn

episcopi sui satisfaciat ab officij sui maneat executione suspensus.

Idem panormitano archiepō.

Super eo uero: ⁊ infra. Respōdem⁹ q̄ cū usuraz crimē utri usqz. ⁊. pagina detestet: sup hoc dispensatiōem aliquā posse fieri non uidem⁹ q̄z cū scriptura sacra probibebat ꝓ alteri⁹ uita mētiri[k]: multo magis ꝓhibendus est quis: ne etiam ꝓ redimenda uita captiui usurarum crimine inuoluatur.

Idem salernitano archiepō.

Cum tu manifestos usurarios iuxta decretum nrūm: quod nuper in cōcilio ꝓmulgatū est: cōtione altaris ⁊ ecclesiastica preceperis sepultura priuādos[m]: donec[n] reddāt quod taz praue receperant: quidā eorum ad excusandas[o] excusatōes in peccatis impudenter affirmant illas duntaxat usuras restituendas que sunt post interdictum nostruz recepte: ⁊ infra. Super his. f. t. r. q̄ siue ante siue post[p] interdictū nostrum usuras extorserint: cogendi sunt per penam[q]: quam statuimus i ꝓcilio eas his a quib⁹ extorserūt uel eorum heredib⁹ restituere: uel bis non superstitibus[r] pauperibus erogare: dūmodo in facultatibus habeant: unde ipsis possint eas restituere: cuz iuxta uerbum beati augustini: non remittatur peccatum: nisi restituatur[s] ablatum. Illi autem qui non habent in facultatib⁹[t] unde usuras ualeant restituere: nō debēt ulla pena mulctari: cum eos nota paupertas euidēter[u] excuset. Possessiones uero que de usuris comparate sunt: debent uendi[x] ⁊ ipsarum precia bis a quibus usure sunt extorte: restitui: ut sic nō solum a pena sed etiam a peccato possint quod per usurarum extorsionē incurrerant liberari.

Idem Genuēsi. archiepō.

In ciuitate tua dictis sepe contingere: q̄ cum quidaz piper seu cinamomū seu aliaz merces cōparāt[b]: que tunc ultra quīq̄z libras non ualent[c]: ⁊ promittunt se illis a quibus illas merces accipiunt sex libras statuto termino soluturos. licet autem contractus huiusmodi ex tali forma[d] non possit censeri nomine usurarum[e] nihilominus tamen uenditores[f] peccatum incurrunt: nisi dubium[g] sit merces illas plus minusue solutionis tempore ualituras: ⁊ ideo ciues tui saluti sue bene consulerent: si a tali cōtractu cessarent: cum cogitationes hominum omnipotenti deo nequeūt occultari[h].

Idem.

Preterea parrochianis tuis usuras recipere interdicas[i]: qui si parere contempserint: si clerici sint: eos ab officio beneficioq̄z suspendas[k]: si laici usqz ad dignam satisfactionem ipsos uinculo excōmunicationis[l] astringas.

Idem abbati ⁊ fratribus sancti laurentij.

Conquestus est nobis. c. clericus: ⁊ infra. Dis. u. mādam⁹ quatenus si terram ipsam titulo pignoris detinetis: ⁊ de fructibus ei⁹ sortem recepistis[m]: predictam terraz clerico memorato reddatis nisi terra ipsa de feudo[n] sit monasterij uestri.

Idem episcopo placentino.

Ua nos duxit. f. consulēdos quid sit de usurariorum filijs obseruandum: qui eis in crimine usurarum defunctis succedunt: aut de extraneis ad quos bona usurariorū asseris deuoluta. Tue igitur

nõ debent seruitiũ recipere a vasallo. nec est vsura. sic. s̃. de feudis. c.i. in quo casu potest intelligi. s̃. e. c. i. ſz ibi illud exponit. dic ut ibi habes ergo vnũ casum in quo nõ cõmittit vsura vltra sortẽ recipiendo. ut. s̃. eo. c. i. ⁊ hoc fauore ecclesie. Item ⁊ in alio. j. eo. saluberiter alias etiã posset attentari q̃ vsure possunt peti etiã ſm canones. ut cũ vendo tibi p̃diũ ⁊ trado et percipis fructus. nec soluis mihi preciũ ad terminũ. ar. C. ō vsu. l. ij. q̃ hmōi vsure: nõ quasi vsure: sed quasi interesse petũtur. arg. xiiij. q. iiij. quoniã multi. ibi ad questuz. ⁊ c. si quis oblitus. ibi aliq̃ incrementa. ⁊ ff. pro socio. sociũ qui. dãna vero ⁊ interesse ſm canões peti possunt. xij. q. ij. si quis clericus. ⁊ s̃. de fo. cõpe. dilecti. ⁊ s̃. de fideius. puenit. ⁊ c. cõstitutis. ⁊ ar. ff. ō eo q̃ cer. loco. l. ij. §. vlt. ⁊ maxie in cõtractib⁹ bone fidei: vbi vsure veniũt ex mora. ff. de vsu. mora. §. in bone. ⁊ ff. ō peti. ⁊ cõmo. rei vẽ. l. vlti. et. C. de acti. emp. ⁊ vẽdi. fruct⁹. q̃ nec dicit vsura ſz potius interesse. q̃ nõ dicit recipere vltra sortẽ. et q̃ dicit quicqd sorti accedit vsura est: illud pōt intelligi in mutuo. vel ubi aliqd excogitat in fraudẽ vsurarũ. Illud nota q̃ duo sunt cõtractus qui ō sui natura volunt esse gratuiti ut mutuũ ⁊ ꝯmodatũ Mutuuz enim nisi sit gratuituz statim vsura est. vnde illud mutuũ dantes nihil inde sperantes. j. eo. cõsuluit. Item cõmodatũ si nõ sit gratuitũ ⁊ pecunia recipiat pro re ꝯmodata desinit esse ꝯmodatũ ⁊ in locationẽ transire videt nõ tamẽ est vsura. Item si vendo tibi fundũ iusto precio ea lege ut q̃cunq̃z tibi soluero preciũ quod mihi das fundus ad me reuertat. C. ō pac. inter emp. ⁊ vendi. l. ij. in casu isto lucrat fructus. alias si modicuz esset preciũ presumit cõtractus in fraudẽ vsurarũ. s̃. de empt. ⁊ vẽ. ad nostrã. ⁊ precipue si emptor cõsueuit exercere vsuras. s̃. de pig. illo vos. Item vbi pecunia datur ad pompã possum inde recipere mercedẽ. q̃ nõ est mutuũ ſz potius cõmodatũ sine locatio. ff. ꝯmo. si mihi. §. nõ pōt. ⁊ l. seq. Item vbi aliquid apponit nomie pene. dũtũ nõ in fraudẽ vsurarũ. xij. q. ij. fraternitas. tũ in omnibus predictis casibus nõ dicunt vsure sed potius interesse vident. lau.

o Qua. cogendi. tenent filij pro parentibus pro hereditaria portione. ⁊ illi ad quos bona vsuriorꝫ peruenĩũt ut hic dicit. et ff. de reg. iur. ex qua persona. Sed pone q̃ alter heredũ efficiat nõ soluendo ante restitutionẽ vsurarꝫ. nũquid alter cõuenit insolidũ: nõ videt. ff. de fideius. inter eos. §. cũ inter. Ar. cõtra. ff. cõmodati. si nihil. §. heres. ⁊ ff. de fideius. inter fideiussores. ff. de fideius. tu. l. si fideiussores. Satis pōt dici q̃ insolidu⁊ cõueniri possunt. q̃ oia bona defuncti erant illi obligata. ar. s̃. e. cum tu. ⁊ p̃cipue cuz succedit in crimen. heredis eni succedentis in viciũ par fortuna habẽda est. C. de fruct. ⁊ li. expen. l. ij. ⁊ etiã heredis ignorãtia defuncti viciũ nõ excludit. ff. de diner. temp. p̃script. cũ heres. Si ergo heres succedat in bonis defuncti siue heres idẽ crimẽ cõmittat sine non: semp teneat restituere vsuras quas defunctus extorsit inquantuz se extendit illius hereditas ut hic patet. ⁊ ecõuerso heres potest repetere vsuras extortas a patre. j. eo. michael. vin.

a Onsuluit. concedit. ff. q̃ō me. cã. l. vlt. §. si fenerator.

b Sperantes. supple causa mutui in spe lucri principaliter posita. secundario tamẽ aliquid sperare nõ puto maluz ut ⁊ ipse seruat illi. arg. lxi. di. quid proderit. ⁊ lix. di. si officia. nec etiã recipere ex

qõni lr̃is presentib⁹ r̃ndem⁹ q̃ filij ad restituẽdas usuras ea sũt districtione cogẽdi⁹: qua parẽtes sui si uiuerent cogerẽt idipsũ etiã ꝯtra beredes extraneos credim⁹ exercendum.

Rbanus tertius.

Onsuluit nos tua deuotio: an ille in iudicio aiaruz quasi usurariuſ debeat iudicari: qui non alias mutuo traditur⁹ est eo ꝓposito mutuã pecuniã credit: ut ſz omni ꝯuentione cessante. plus tamẽ sorte recipiat: ⁊ utq̃ eodẽ reatu criminis inuoluatur: qui ut uulgo dicit: ñ aliter parabolã iuramẽti ꝯcedit[a] donec quãuis sine exactione emolumẽtuz aliquod inde percipiat: ⁊ an negociator pena cõsimili debeat cõdẽnari: qui merces suas lõge maiori precio distrahit si ad solutionem faciendaz ꝓlixioris tẽporis dilatio ꝓrogetur: quã si incontinẽti preciũ p̃soluatur. Verũ quia qd in his casibus tenendum sit: ex euãgelio luce manifeste cognoscit: in quo dicitur: date mutuũ nihil inde sperãtes[b]: huiusmodi homines ꝓ intentione lucri quã habẽt. cũ oĩs usura ⁊ superabũdantia, pbibeatur in lege[c]: iudicãdi sunt male[d] agere: ⁊ ad ea que taliter sunt accepta: restituenda in animaꝫ iudicio efficaciter inducendi. Ano. iij. prelatis in regno francie constitutis.

Quam perniciosum: ⁊ infra.

Mãdamus quatenus manifestos usurariosꝫ: maxime quos usuris publice renũciasse constiterit: cũ aliquis eos cõuenerit de usuris nullius p̃mittatis appellatiõis subterfugio se tueri[e].

Idem narbonen̄. archiepõ.

Dolet miserabilez: ⁊ infra. Iudeos ad remittẽdas christianis usuras per principes[f] ⁊ potestates compelli precipim⁹ seculares donec eis remiserint: ab uniuersis christi fidelibus tam in mercimonijs quam in alijs per excommunicationis sententiam eis iubemus cõmunionem[g] omnimodam denegari[b].

Idem mutinensi epõ.

Quas dudum recepimus questiones: q̃ quidã usurarij eos qui bus dant pecuniam ad usuraz: prestare facũt iuramentum q̃ usuras non repetent: ⁊ super his quas soluerint: nullaz moueant questionẽ. Nos igitur respondemus ut usurarios ipsos mo. pre. per cen. ec. ap. re. compellas ante usuraruz solutionem ab earum exactione desistere[i]: uel restituere[k] ipsas postquã fuerint persolute: ne de dolo ⁊ fraude contingat eos commodum reportare. Idem.

Quia frustra legis auxilium inuocat: qui committit in legẽ statuimus: ut si quis usurariuſ a nobis litteras impetrauerit: super restituendis usuris uel fructibus cõputandis in sortem: nisi prius ipse restituerit[m] usuras quas ab alijs no

tali spe. ar. i. q. ij. q̃ pio. immo naturaliter debitor est illi obligatus ad antidota. ff. de peti. here. sed si lege. §. cõsuluit. ⁊ s̃. de testa. cũ in officijs. ala.

c In lege. xiiij. q. iij. c. ij. ⁊ iij. b.

d Male agere. ar. contra. s̃. e. in ciuitate. illud intelligit quantũ ad iudicium ecclesie. ⁊ potest excusari illud ꝓpter dubiũ istud de iudicio anime. ut hic pz. ⁊ ita nõ est contra ibi quo ad formã contractus vsurarij ñ dicunt. sed isti ꝓpter intentionẽ quã habuerũt iudicandi sunt in iudicio anime male agere ⁊ inducendi sunt sed nõ cõpellendi ut sic recepta restituant. nec tanq̃ vsurarij puniẽdi sunt sed reuera quo ad deũ vsurarij vident. q̃ restituere tenent sic accepta. Et sic habes manifeste q̃ intentio facit hominẽ vsurariũ. intellige cuz effectu. sic ⁊ expectatio. xiiij. q. iij. c. i. ⁊ q. iiij. si quis clericus.

e Quam perniciosuz. se tueri. idẽ est in quolibz crimine manifesto. s̃. de ap. cuz sit romana. alias si iiuste graueretur nõ est appellatio deneganda. sic multotiens condẽnaret iniuste qui foret absoluendus. s̃. de except. cũ inter. ⁊ ita intellige de his: qui appellant existendo in crimine ⁊ hoc cõstat. q̃ nõ exp̃mit iustã causaz appellandi. alias nõ audiret ante sententiã appellans. s̃. de appel. ut debitus bonor.

f Dolet miserabile. p̃ncipes quoꝫ legibus in tẽpora lib⁹ subijciunt iudei. viij. dis. quo iure. ⁊ C. de iude. iudei q̃ si ad nos veniũt ꝓtegunt. s̃. de iude. sicut. ⁊ C. ō iude. nullus. pari ratione alios cõtra eos ꝓtegamus. arg. s̃. de mutu. peti. per totũ. maxime in his in quibus legem suam offendunt. s̃. eo. consuluit. et xiiij. q. iiij. quoniam. ⁊ c. vlti. vincentius.

g Cõmunionem. sic. j. eo. quanto.

b Benegari. Non est dubiũ quin pena corporali puniant iudei per ecclesiã ⁊ etiam pecuniaria. xxviij. q. i. sepe. in fi. xvij. q. iiij. constituit. ita tamẽ q̃ vsqz in vindictã sanguinis nõ procedant. s̃. eo. de rapt. in archiepiscopatu. Sed cõtra. quia nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. i. multi. ⁊ s̃. de diuor. gaudemus. So. q̃ō dicit ibi nihil ad nos. ⁊c. illud intelligit inquantũ deũ offendunt. sed inquantũ hominẽ offendũt secus est. vel pōt intelligi illud de directa cohertione quã in eos nõ exercemus. secus de indirecta ut hic. ⁊ s̃. de deci. c. de terris. cum etiã propter delictũ efficiunt de foro nostro. s̃. de iudi. nouit. ⁊ s̃. de for. cõpe. cũ sit generale. ⁊ vi. q. iij. placuit. ⁊ s̃. de rap. c. i. ⁊ de hoc dictũ est. s̃. de iude. ita quorundam. ber.

i Quas. desistere. relaxato prius sacramẽto. s̃. de iureiu. ex administratione. ⁊ hanc relaxationẽ potest petere qui iurauit. cũ huic petitioni non renunciauerit. ut. s̃. de renũ. cũ inter. p. ⁊ s̃. quod me. cau. ad audientiaz. immo ⁊ si iurauit nõ petere absolutionẽ potest illud denunciare. s̃. de iureiurã. quemadmodũ. Et licet ob priuatũ cõmodũ denũciet nõ tamẽ repellit ab ea. q̃ proderit vsurario cũ penituerit. ar. viij. q. i. sunt in ecclesia.

k Vel restituere. sic. s̃. de iureiuran. debitores. ⁊ s̃. de emp. ⁊ vẽ. ad nostrã.

l Quia frustra. in legem. eandẽ. l. ff. q̃ō me. cau. isti quidẽ. ⁊ s̃. de appella. an sit. ⁊ c. cõstitutis. ⁊ C. de iur. delib. scimus. §. si vero postq̃. Arg. cõtra. s̃. de appel. dilectis filijs. vbi decanus qui nõ detulit appellatiõi auditur appellans in eodẽ negocio. ⁊ idem videt si in aliam delinquat. ff. de rit. nup. filio patroni. §. i. vbi patronus qui cõtra vnã legem venit: beneficiũ alterius amisit. ff. de mino. l. auxiliũ. in fi. vbi minor delinquens beneficiũ restitutionis amittit. Vin. ⁊ io. reliquerunt hoc disputationi vtrũ delinquens contra legem vnã aliarũ perdat beneficiũ. Ego nõ credo q̃ propterea perdat beneficiũ alterius. quia sic punirẽt in eo in quo nõ deliquit. sufficit ergo q̃ amittit legis beneficiũ quam cõtempsit ut dicunt prime cõcordantie. ⁊ illa lex auxilium loquit in crimine vbi nõ restituit minor. nec illa filio patroni obstare videtur.

m Restituerit. Nunquid sufficit cautio de restituendo? Respondeo q̃ non arg. s̃. de re iudi. cũ aliquibus. ff. de pigno. acti. quod si non soluerit. nisi forte magna causa interuenerit. arg. ff. de re iudi. l. iiij. §. ait pretor. puta si nõ sit

soluendo: tunc sufficit prestare cautionē q̄ ipse restituet ⁊ audiri debet ut postea alij restituat. ar. s̄. de resti. spo. olim. ij. ⁊. s̄. de solu. odardus. ⁊. ff. de ces. bo. l. si debitores. vel si ille cui debetur consentiat. quia satisfactum intelligit. ff. de pigno. act. si rem. §. omnis. ar. s̄. de re iudi. quod ad cōsultationē. Item quid si nullus agit contra istum pro vsuris? Dixit Jo. ⁊ tan. q̄ facta denuntiatione in publico: si nullus apparet qui petit: debet iste audiri per litteras. sicut facit qui rem inuenit alienaz ad euadendū penā furti denūciat publice ut cui⁹ ē res veniat. ff. de fur. falsus. §. qui alienū. hoc nō credo sufficeř. nō eni excusať vsurarius si nullus repetat ab eo vel si denūciet. imo etiā teneť vsuraz restituere saltē paupibus si nullus apparet cui restituat: aliť nō liberať a peccato. ut. s̄. e. cum tu. vnde cū nō sit adhuc emēdatus si in crimine perseueret retinēdo alienū: nō est audiēdus. ⁊ hoc pz per lřam istaz. q: nisi restituerit vel adhuc restituat cū effectu. ergo beneficiū legis habere nō dz cū adhuc cōtra illā in crimie perseueret. vnde pōt ei dici. eijce p̄mo trabē de oculo tuo q̄ festucā ō oculo fratris tui. i. q. i. multi. ⁊. iij. q. vij. §. porro. in fi. Et ita iudex nō ꝓcedat per lřas tales. nisi postq̄ cōstiterit q̄ plene purgat⁹ fuerit. ⁊ hoc intellige cū est manifestus vsurari⁹. alias iudex nō denegaret ei audientiā. et sic iudex ex officio suo potest eū repellere exemplo dñi. iij. q. vij. qui sine. c. postulatus. ⁊. s̄. de except. exceptionē. si. ⁊. j. c. ꝓri. ⁊. s̄. eo. q̄ pernicio sum. ar. idem erit si nō sit manifestus vsurarius. ⁊ reus excipiat q̄ nō debet audiri. cū eodē reatu criminis inuoluatur. probatiōe recepta nō audiat nisi restituat ut dixi. Itē quid si aliquis cōtendat in iure cum ipso impetrante ⁊ appelletur ante cām. nūquid expedieť ante causam appellationis? ar. est hic q̄ sic. ex eo q̄ dicit nisi prius restituerit. ⁊c. si vsurarius impetrator appellet nō audirē illum interim per litteras illas. Item habes hic q̄ littere que ab initō nō valent postea cōualescunt. s̄. de for. cōpe. licet verū. ⁊ ex tenore. ⁊ hoc verz est quando ab initio nō sunt nulle ipso iure. ber.

a Cum in diocesi. potentū. vnde excōicari possent si prestant impedimentū volentibus agere cōtra illos. s̄. de offi. dele. c. i. ⁊. xi. q. iij. iniustum.

b Manifestos. si intelligas manifestos. i. notorios: nō est opus alijs argumentis. s̄. de accu. euidentia. s̄. de iureiurā. ad nostrā. ⁊. ij. q. i. de manifesta. Si autē loquitur de manifestis nō notorijs ſm hoc euidens probatio requiritur ſm iuris ordinez. xi. q. iij. eorū. in fi. Ad hoc posset dici q̄ illud notoriū nō habet facti perseuerantiā. vnde aliqua requirunť argumenta. Vel dic q̄ solēnis fama docet ipsos esse vsurarios. ⁊ ideo per famā ⁊ alia argumēta puniunť. quia sola fama nō sufficit ad cōdemnationē. ar. xxv. q. vi. si duo. et. iij. q. iij. §. item sepe fit. ⁊. s̄. de iureiurā. ex litteris.

c Poteris ex officio tuo. ut dixi. s̄. e. c. ꝓri. licet nullus appareat accusator.

d Saluiter. in sortem. hic est casus in quo fructus nō cōputanť in sortem. Alios habes notatos. s̄. eo. conquestus.

e Onera. hoc ideo dicit. quia fructus dotis cedūt lucro marito ꝓpter onera matrimonij. C. de iur. do. pro oneribus. Ad hoc aūt ut maritus lucretur fructus rei dotalis: requiriť ut sustineat onera matrimonij. ff. de do. excep. l. pater. in prin. Item oportet q̄ possessio rei dotalis tradita sit. ff. solu. mat. de diuisione. fructus vero percepti ante matrimoniū restituunť mulieri. nec cedunt lucro marito. ff. de vsur. videam⁹. §. ānpenult. similiter fructus ⁊ fetus pecudū dotaliū lucrať maritus. ff. de iure do. plerumqz. §. si serui. Idē est in fundo certifodino vel argentifodino. ff. solu. matri. diuortio. §. si vir in fūdo secus tamē est in fetu ancillarū dotaliū qui non cedit lucro ipsi marito. ff. de iur. do. l. plerunqz. §. si serui. Item secus est in lapidifodinis ubi lapis nō renascitur. ⁊ in arboribus nō cedendis. ff. solu. matri. diuortio. §. fundū. ⁊ duobus. §. seq. Item fallit hic illa regula. cuius est emolumentuz: eius dicť esse periculū. licet enim ad illos spectet emolumentū rei dotalis nō tamē rei periculū vel euictionis vel deteriorationis. ff. de iur. do. plerunqz. in prin. ⁊. §. i. ⁊ C. e. ti. l. i. tū cū distinctione: an res date in dotē sint estimate vel nō. ut ibi distinguiť. sz B est verū nisi res dotalis cōsistat in numero pōdere vel mēsura. nā piculū taliū spectat ad virū. ff. de iur. do. res in dotē. io.

f Michael. extitit. alias nō tenereť. nisi esset heres. s̄. e. tua nos.

g Adhuc. hoc expositum est. s̄. e. q: frustra.

h Pater. hic habes q̄ filius teneť ex delicto pris. sic. s̄. e. tua nos. ⁊ agit ex facto pris ut hic pz. ⁊ sic repetitio vsuraz dať heredi ⁊ ōtra heredē. ut hic pz. Cū enim iste agat ex persona pris ipm teneť defēdere. ff. de regu. iu. ex qua ꝓsona. ⁊. ff. de ꝓcu. fuū quoqz §. pe. alias denegať ei actio ut dicť ibi. Sed pone q̄ iste nō agat ex ꝓsona pris nunquid obest ei si excipiať cōtra ipm q̄ pať vel auus receperūt vsuras? vr q̄ sic. q: vsure repetunť ab herede et a quocūqz etiā extraneo. s̄. e. tua. immo heres teneť ex delicto defunct: ⁊ si nihil peruenerit ad ipsum fm canonez. s̄. de rap. in litteris. ⁊ s̄. de sepul. c. vl. vbi de hoc. ⁊. xvi. q. vi. si episcopū. in fi. xij q. ij. episcopus. qui filios. ergo si agi potest multo fortiⁿ excipi. ⁊ hoc concedit io. q: heres nō ꝓueniť hic ex maleficio sed potius ex quasi cōtractu ratione indebiti soluti. insti. ō obli. que ex q̄si contractu. §. is cui quis p errorē. Et q̄ possit sic excipi ō facto patris eo agente. satis probať per hāc litterā. Sed si nō fecisset iste mentionē in litteris de patre. nūquid eo agente ex facto suo potest excipi cōtra ipsum q̄ pater fuerit vsurarius nec restituerit vsuras. videtur q̄ nō. q: per tales litteras nō potest agere de facto patris. ergo nec excipi potest cōtra ipsum. alias iniquū videtur. Arg. cōtra. s̄. eo. tua. sed illa loquitur in ordinario. immo alia ratione videť q̄ possit excipi. quia in viciuz successit patri. ut. s̄. eo. tua. ⁊ sic culpam alienā fecit suaz retinendo scienter alienū. ergo anteq̄ alium impetat debet esse illo crimine purgatus ut dictum est. s̄. eo. quia frustra. satis videtur q̄ nō possit excipi. ar gumē. huius. e. ex querimonia ⁊ cōmissione. nunq̄ clausula illa ponitur in litteris nisi quando de patre fit mentio in litteris sicut hic factū fuit. Sed ita videtur q̄ possit excipi. tenetur enim restituere vsuras quas pater extorsit cum ei succedat in bonis q̄ō potius credo. Sed nūquid repelli potest ab agendo qui nomine alieno recipit vsuras? videtur q̄ sic. arg. xlvi. di. sicut nō suo. sed hoc nō videť quia nihil in suā vtilitatē versum est. nec ōtra istū agereť ad vsuras repetendas. imo cōtra illū qui habuit illā vtilitatē.

i Quanto. imoderatas. ergo moderatas videť permittere a cōtrario sensu. xxv. di. qualis. ff. de iudi. cum pretor. quod non est verū. s̄. eo. post miserabilē. ⁊ ita cessat hic. ar. a ōtrario sensu. C. de epis. ⁊ cle. cōuenticulaz. ⁊ graues vsure dicunť que excedunt legittimū modum. l. statutum. C. de vsur. eos.

k Cōmertijs. sic. s̄. eo. post miserabilē.

l Deuenissent. ⁊ ita res transit cum suo onere. s̄. de deci. cum non sit. ⁊. s̄. de pigno. ex litteris. ⁊. xvi. q. i. si quis laicus. ff. de pig. acti. si cōuenerit. §. si fundus. b.

m Auiganti periculū. quia iste recipiebat in se periculū videbatur quasi quadam cōpensatione licite aliquid vltra sortē recipere posse. quia periculū pecunie mutate pertinebat ad debitorem cum sua facta fuisset. sed nihilominus est vsurarius. cū excedat naturā mutui. ut dictū est. s̄. eo. cōquestus. q: si nullum periculū secutum fuit ⁊ aliquid vltra sortē recepit illud fuit vsura. quia cū sit hic inde mutuū nihil inde sperare debet. iuxta illud. date mutuū nihil

scitur recepisse. auctoritate litterarum ipsarum nullatenus audiatur.

Idem altisiodorensi epō.

Cum in diocesi tua sint quam plurimi usurarij de quibus minime dubitatur: quin sint usurarij manifesti: contra quos propter timorem potentum qui tuentur eos dez: nullus accusator apparet: nec ijdem sunt per sententiaz condemnati. f. t. r. r. q̄ licet contra eos non appareat accusator. si tamē alijs argumentis illos constiterit esse usurarios manifestos i eos penā in lateranensi ꝓcilio ōtra usurarios edita libere poteris exercer. Idē.

Saluiter: ⁊ infra. Sane generum ad fructus possessionū que sibi a socero sunt pro numerata dote pignori obligate computādos in sortem non credimus compellendum: cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonij supportanda.

Idem epō bononiensi.

Michael laicus suā nobis querimoniam destinauit: q̄. m. ⁊ quidam alij bononiensi. ciues multa extorserūt ab eo ⁊ a patre suo: cuius heres extitit: nomine usurarū ⁊ infra. Attentius prouisurus: ne auctoritate nostra in negocio procedas eodem: nisi dictus conquerens restituerit vel adhuc restituat: si quas aliquādo ipse vel pater eius extorsit usuras.

Idem in concilio generali.

Quanto amplius christiana religio ab exactione compescit usurarum: tanto grauius super his iudeorum perfidia insolescit: ita q̄ breui tempore christianorum exhauriunt facultates. Volentes igitur in hac parte prospicere christianis: ne a iudeis immaniter aggrauentur: synodali decreto statuimus ut si de cetero quocunqz pretexu iudei a christianis graues immoderatasue usuras extorserint: christianorū eis participium subtrahatur donec de immoderato grauamine satisfecerint competēter: unde christiani si opus fuerit: per cē. ec. ap. pos. compellantur ab eorum commertijs abstinere. Principibus autem iniungimus: ut propter hec non sint christianis infesti: sed potius a tanto grauamine studeant cohibere iudeos. Hac eadem pena iudeos decreuimus compellēdos ad satisfaciendum ecclesijs pro decimis ⁊ oblatiōibus debitis: quas a christianis de domibus ⁊ possessiōib⁹ alijs precipere consueuerāt antequā ad iudeos quocunqz titulo deuenissent: ut sic ecclesie cōseruentur indemnes.

Reg. nonus fratri. r.

Auiganti uel eunti ad nundinas certaz mutuans pecunie quantitatem eo q̄ suscipit in se periculū recepturus aliquid ultra sor

Misericordias. ob mortius. i. obli.

Iudici. qui eum ordinarie pu

Sic testi. nullū

Ipse ex Salarū. Hic

Deinde retractanda

Ipse ut dicti. s. c. pri

inde sperantes.s̄.e.cōsuluit.⁊.xiiij.q.iij.per totū. ⁊ nulla cōpensatio siue dispēsatio admitti dz ut vsura exigat.s̄.eo.sup eo.ergo siue reincipiat in se periculū siue nō nihil vltra sortē recipere debet.

a ¶ Dubitat.ergo si certū eēt q̄ tēpore solutionis plus valerent vsurarius est censendus.s̄.eo.in ciuitate. arg.j.c.proxi. et ita propter dubium excusatur.

quia tam emptor q̄ venditor equaliter cōmoduz ⁊ incōmodū ex dilatiōe expectat.⁊ est si.C.ō solu.l.penul. Itez ar. est ꝗ dubia in melioē partem interp̄tari debēt.j.de reg. iur.c.ij.qz ꝓmptiores debem⁹ esse ad absoluenduz: q̄ ad cōdemnandū.s̄.de proba.ex litteris.ff de act. ⁊ obli.l.arrianus. Sed ꝯtra vr̄ q̄ potius in tali dubio abstinendū eēt a talibus cōtractib⁹ ꝓpter periculū.ar. j. de cleri. ex. mi. illud. Quādoqz enīz aliqui fingunt se dubitare vbi dubitatō nō est. trī relinquendi sunt in talib⁹ cōscientie sue. Itē ar. q̄ ratione dubij aliquid permittit: qō alias nō licet. xiij.q ij.non estimemus. ff.de vendi.inspi.l. i.§.i.ff.ō iudi. si qs ex aliēa.C.ō vsur. si ea lege.⁊ ratione huius dubij excusatur.ut in.§.seq.

b ¶ Non fuerat.alias nō excusat.quia si tunc fuerat vēditurus pro minori:⁊ ex certa sciētia plus recipiat alio termino vsura est.⁊ sic intellige.s̄.eo. in ciuitate ut ibi etiā dixi.

c Falsidicus. obnoxius.i.obligatus.

d ¶ Iudici.qui eum extraordinarie punire potest cā durā te.C.de testi.nullū sed causa finita potest accusari.l.coz.de fal.ff.ad.le.coz. de fal.l.i.⁊ etiam.l.coz.de sicca.ff.ad.l.coz.de sic.l.i.i.rūso. ⁊.§.i. Punit enim falsus testis ⁊ si conatus nō habuit effectū.sentētia tn̄ per falsuz testimoniū dicta uel instrumenta facta retractari debent falsitate reperta usqz ad.xx.annos.s̄.de excep.cū venerabilis.nec est mandāda executiōi si hoc objciat.j.c.ꝓxi.vbi de hoc.⁊ nulla est fm quosdam.quia ex ea nō datur exceptio.ff.de excep.qui agnitis. Dominus azo dicebat q̄ est aliqua sed nō datur ex ea exceptio cū effectu ff.de re iudi.diuus.quouqz eni constet de falsitate habet interim pro sententia.s̄.de fi.instru.accepimus.vbi de hoc.

e ¶ Ledit. qz in tribus offendit triplex pena ei debet. Primo quia deum offendit septennis penitentia sibi iniungit pro periurio.vi. q.i.quicūqz.quia iudicē delusit infamabitur.xxij.q.v.quisquis cōuictus.⁊ verberib⁹ castigabit.v.q.v.illi qui.vel extraordinarie punietur ut dictū est in ꝓxima notula.⁊ quia proximū ledit iuxta modum lesionis punient.ar.iij.q.ix.nihilominus.licet ibi nō loquatur de tali pena.

f ¶ Reus.de hoc habes.ix.q.iij.quisquis.

g Super eo.falsarū.Hic dicebat lau.q̄ sine temporis prefinitione semper retractanda est sentētia de falso. quia ipso iure nulla est.quia defectus est in iurisdictione.quia falsa littere nullā attribuunt iurisdictionez.sed vbi alias ageretur de falso: retractat vsqz ad.xx.annos.ut dixi.s̄.c.ꝓxi.

h ¶ Executioni.⁊ ita pz q̄ executor subsistere debet uel sustinere: si objciatur q̄ sentētia lata sic per falsas litteras.sic.ff.de iudi.si pretor. Ar.cōtra.de offi.dele.pastoralis. ⁊ ibi solut hoc ubi plene habes quādo fieri debeat executio uel quādo nō.⁊.s̄.de re iudi.decetero.

i ¶ Non obseruēs.⁊ si per errorē per talem sententiā solutū est potest reuocari.C.si ex fal.instru.l.i.⁊.ij.⁊.ff.de excep.l.qui agnitis.

tem:usurariusꝰ est censendus. Ille quoqz qui dat.x.solidos:ut alio tēpore totidez sibi grani uini uel olei mensure reddant: que licet tūc plꝰ ualeant.utrum plus uel minus solutionis tempore fuerint ualiture: uerisimiliter dubitatur[a]:non debet ex hoc usurarius reputari. ¶ Ratione huius dubij etiam excusatur qui pannos granum uinum oleum uel alias merces uendit:ut ampliꝰ quā tunc ualeant:in certo termino recipiat pro eisdem:si tamen ea tēpore cotractꝰ non fuerat [b]ēditurꝰ.

De crimine falsi.

August.

Falsidicus testis tribꝰ personis est obnoxius[c] primū deo:cuius presentiaz contemnit inde iudici[d]:quez mētiēdo fallit. postremo īnocēti:qu ē falso testimōio ledit[e]. Uterqz reus t̄c:⁊ q̄ vīratē occultat ⁊ q̄ mēdaciū dic:qz ⁊ ille pdesse nō uult:⁊ iste nocere desiderat.

Lucius.iij.uuigorien.epō.

Super eo q̄ sentētiam auctoritate litterarum falsax[g] latā noluisti executiōi[h] mandare.t.p.commendamus:mandantes ut quotiens aliqua scripta sub nomine nr̄o destinata redarguenda uideris falsitatis:nullam eis adhibeas fidez ⁊ quod per ipsas mandatum fuerit non obseruēs[i]:sed eum qui presentauerit:retineri facias diligenter.

Urbanus tertius.

Ad audientiam nostram te significāte peruenit:q̄ cū quosdam clericos qui falsauerunt sigillum regis francorum: carcerali custodie mancipaueris:⁊ infra. F.t. t.r.ut eis nec membrū auferri: nec penam infligi facias corporalem: per quam periculum mortis[k] possint incurrere.sed eis a suis ordinibus degradatis[l] in signum maleficij caracterem[m] aliquem imprimi facias:quo inter alios cognoscantur:⁊ prouinciam ipsam eos abiurare compellēs:abire permittas.

Inno.iij.

Iura sepe mandata:⁊ infra.

Statuimus ⁊ sub excommunicationis pena ⁊ suspensionis ordinis⁊ beneficij districtius inhibemus:ne quis apud sed.apo. litteras nostras nisi a nobis:uel de manibus illorum recipiat:qui de mādato nostro ad illud sunt officium deputati. Si uero persona tāte auctoritatis extiterit ut ipsam deceat per nuncium[n] litteras nostras recipere:nuncium ad cancellariam nostram uel ad nosipsos mittat idoneum[o]:per quez litteras ap. iuxta formam prescriptaz recipiat. Si quis autem in hac parte mandati nostri transgressor exiterit: si laicus fuerit excommunicationi subiaceat[p] si clericus:officij ⁊ beneficij suspensione damnetur:⁊ infra. Adijcientes statuimus:ut generalez excommunicationis sententiam promulgetis quaz per singulas parrochias faciatis frequentius īnouari[q].quod si quis falsas litteras se habet cognoscit:infra.xx.dies[r] litteras illas aut destruat[s] aut resignet[t]: si penam excōmunicatiōis uoluerit euadet[u]. quaz nisi forsan in mortis articulo[a] sine speciali mandato nostro a quo quam nolumus relaxari[b]: nec etiā si presumpta fuerit cōtra hoc absolutio quicquam habeat firmitatis.

Idem archiepiscopo ⁊ canōicis mediolan.

Licet ad regimen:⁊ infra. Ut autez uarietates falsitatis[c] cir

k ¶ Ad audientiam. mortis. hanc penam ecclesia nō imponit.xxiij.q.vlti.his a q̄bus.⁊.c.sepe.⁊.s̄. ne cler.uel mo.sententiā sanguinis.

l ¶ Degradatis.sic.s̄.de iudi. cum nō ab homine. Sed cōtra videtur.j.e.falsariozz.vbi traditur seculari potestati puniēdus.sed illud speciale est: in falsarijs litterarū domini pape vbi statim tradunt secularī potestati.

m ¶ Caracteré.ar.cōtra.s̄.de rapt.in archiepiscopatu.⁊.s̄. ne cleri.uel mo. sententiam. Sol. caracter iste nō ita profunde debet infligi ut sanguinem eliciat sed cutis superficies deformet in signū maleficij. ⁊ hoc propter odiuz criminis. qz facies hominis ad instar celestis pulchritudinis facta fedari nō debet.C. de penis.si quis in metallū. sed illa pena alias infligi non debet a iudice ecclesiastico. qz periculū imminet in ipsa infligenda.⁊ huiusmōi adustio clericis est ꝓhibita.s̄.ne cle. uel mo.sententiā.

n Iura.per nunciū.specialiter cū mādato ad hoc destinatū.s̄.ō rescrip.nō nulli.io.

o ¶ Idoneū.arg.q̄ nō valent littere per excōicatū impetrate. alias enim per quācunqz personā.etiam si per seruum impetrent valent.C.de p̄ci. impe.offe. vniuersis. qō forte posset intelligi cuz p̄ncepsꝰ ex certa scientia ei cōcessit litteras.ar.ff.de bo.pos. seruus instrumentū enim suspectuz est ex ꝑsona.ar.s̄. de rescrip. ad audientiā. ⁊.ff.de eden.si quis similiter.nō valet rescriptū ab heretico impetratum C.de sum.tri.l.ij.io.

p ¶ Subiaceat. ex hīs vr̄ q̄ qui cōtra facit sit ipso iure excōicatus. Sz nō credo q̄ sit excōicatus ipso iure.qz nec seruat hoc.imo indifferent videmꝰ q̄ quilibet per nunciū lr̄as impetret. et hoc papa scit ⁊ tolerat nec aliquē repellit nisi esset excōicatus. sed hoc intelligit: cū lr̄e de manibus dn̄i pape uel bullatozes tantū sunt recipiende.qz alias false sunt.j.c.ꝓxi.⁊ ille qui lr̄as recipit est excōicatus ut hic dicit.

q ¶ Innouari.ut.s̄.de iudeis.ita quozundā.in fi.vbi de hoc.

r ¶ Dies.in quibus deliberet super litteris.sic.iij.q.iij.offeratur.j.de cler.ex. mi.illud.⁊.ff.ex quibus cau.ma.l.ex hostibus.§.vlt.

s ¶ Destruat.si.v.q.i.quidam.⁊.l.si quis famosum.

t ¶ Resignet.tali qui possit prodesse ⁊ nō obesse.ar.xxij.q.v.hoc videt.

u ¶ Euadere.si super hoc lata est per diocesanū ut hic precipitur. tamē aliam sententiā domini pape siue canonis incurrit.j.eo. ad falsariozū. Quid si aliquis simplex vtitur litteris talibus ignorāter:nō excusatur.quia per alios debet hoc inquirere.ar.xxxvij.di.§.vlt.Quid si falsitas fuit ita latens q̄ nō potuit videri etiam a perito:Respondeo q̄ si fecerit diligentiaz quā potuit per se ⁊ per alios nō credo ipsum tenet alioquin nō excusatur.arg.s̄. de homi.c. ioannes.⁊.c.vlt.⁊ in alijs pluribus.c.⁊.l.di.si duo.b.

a ¶ Articulo mortis.casus iste semper excipitur.xvij.q.iiij. si quis suadente. j.de sentē.excō.a nobis.⁊.s̄.de offi.ordi.pastoralis.

b ¶ Relaxari. Arg.exquo papa sibi aliquid specialiter reseruat alijs denegat facultatē disponendi aliquid super illo.sed vbi absolutionē nō reseruat alijs intelligitur esse concessum.j.de sen.excō.nuper.

c Licet.falsitatis. Circa hmōi vitiū falsitatis nota q̄ per hos modos qui hic exprimūtur: sunt alij casus falsitatis. Ex dicto enim.vel tacito dicūtur littere false.s̄.de rescript.super litteris.⁊ in tali falso distinguitur ꝓut ibi

dicitur. ⁊ pro tali falso non punitur. nisi quia nō habet cōmodum litterarum Et est arg. ad idem. ff. de fal. si quis obrepserit. Item charta dicitur falsa scripto. ut cum scriptum est in ea omēs canōicos fuisse presentes qui nō fuerunt omnes presentes. ⁊ talis ut falsarius punitur. ut. s̄. de his que fiunt a prelat. sine cōsen. capi. quanto. ⁊ ab officio ⁊ beneficio talis suspenditur. s̄. de testi. tam litteris. Item dicit̄ charta falsa: si appareat rasa uel mutata in loco suspecto. j̄. de priuileg. cum olim. ⁊. s̄. de fi. instru. inter dilectos. et. s̄. de religio. do. cum venerabilis. immo ⁊ qui litteras iudicum tali modo falsat puniri debet in beneficō suo. s̄. de rescrip. olim. de hac rasura dicitur. j̄. eo. §. quinta. Item presumit̄ falsum rescriptum. licet forsitan nō sit ita q̄ per ipsum nō procedatur si habet in se vicium latinitatis. s̄. de rescript. ad audientiā. Item si instrumentum suspectuz inducitur ⁊ ei non imponitur fides dicitur falsum. C. de proba. iubemus. Item dicuntur littere false si episcopus appellat̄ filius. Uel si papa vni loquitur in plurali. j̄. eo. c. proximo Item rescriptum dicitur falsum si est impetratuz sine mādato. s̄. de rescript. nonnulli. Item alios nouē modos falsitatis: habes hic expressos. ⁊ quicūq3 tali modo uel alio quocūq3 litteras domini pape falsauerit: uel vsus fuerit illis scienter excōmunicatus est. ut. j̄. eo. ad falsariorum. ⁊ debet tradi curie seculari cōuictus ⁊ degradatus ut ibi dicitur. In alijs autem falsitatibus predictis licz puniri debeant nō sunt ipso iure excōmunicati. nec curie seculari tradendi. nisi forte si episcopus dioces. generalez tulerit excōmunicationē. sicut Honorius fecit qui excōmunicauit omnes illos qui falsuz instrumentuz fecerunt uel fieri fecerunt. vel qui testimoniuz falsum tulerit uel procurauerit fieri. uel qui ignem apposuerit.

d Apponatur. Apponens bin leges aqua ⁊ igne interdicitur. ff. ad leg. corne. de falsi. l. vltima.

e Tenuem. Quicūq3 radit uel immutat rescriptū domini pape sibi assignatum excōmunicatus est ⁊ falsarius. ut dixi in proxima notula.. ⁊ in hoc nullam distinctionez adhibeo. licet sit arg. contra. s̄. de fid. instru. ex litteris. quia intelligo illam rasurā factam per illū qui litteras ipsas scripsit: ⁊ non per illum qui vtebatur illis. Si vero littere clause essent: non nocet rasura in quocunq3 loco fuerit. quia non est presumptio contra impetrantem. In alijs autem litteris uel instrumentis potest distingui: vtrum sint rasure in loco suspecto ut tunc obsit. s̄. de religio. do. cum venerabilis. uel non suspecto vbi nulla vis est. ⁊ tunc non obest. arg. illius decre. s̄. de fide instru. ex litteris. ⁊. c. cum venerabilis. ⁊ hoc intelligitur quando rasura est in loco suspecto. ⁊ sic non cōtradicit. j̄. eo. ca. vltī. que intelligitur: quando rasura nō est in loco etiam suspecto: ⁊ modica est rasura. s̄. paucarū litterarū.

f Scripture. quia per comparationē litterarum probatur falsitas. C. de fide instru. l. cōparationes. ⁊ stilo dictandi fit cōparatio. ut hic dicit. In alijs aūt litteris nō attenditur talis cōparatio.

g Charte. Et in hoc est alia comparatio notanda. scilicet q̄ rasura charte: quantumcūq3 sit subtiliter rasa siue incisa. si aliter discerni nō possit: eleuari debet ad solem ⁊ interponi debet inter solem ⁊ oculos ⁊ statim apparebit rasura illa.

ca nostras litteras deprehēdere ualeatis: eas uobis presentibus lr̄is duxim⁹ exprimendas. Prima species falsitatis hec est: ut falsa bulla falsis litteris apponatur[d]. Secūda ut filum de uera bulla extrahatur ex toto: ⁊ post aliud filum immissū falsis litteris inseratur. Tertia ut filum ab ea parte in qua charta plicatur incisuz cum uera bulla falsis litteris immutat̄ sub eadem plicatura cum filo similis canapis restauratam. Quarta cuz a superiori parte bulle altera pars fili sub plumbo rescinditur ⁊ per idem filum litteris falsis inserta reducitur infra plumbum. Quinta: cum litteris bullatis ⁊ redditis in eis aliquid per rasuram tenuem[e] immutat̄. Sexta cū scriptura litterarū quibus fuerat apposita uera bulla: cum aqua uel uino uniuersaliter abolita seu deleta eadem charta cum calce ⁊ alijs iuxta cōsuetum artificiū dealbata de nouo rescribit̄. Septima: cū charte cui fuerat apposita uera bulla. totaliter abolite uel abrase alia subtilissima charta eiusdez quantitatis scripta cum tenacissimo glutino cōiungitur. Eos etiā a crimine falsitatis nō reputamus immunes: qui contra constitutionez nostram sciēter litteras non de nostra uel bulla tozis nostri manu recipiunt. Illos quoq3: qui accedentes ad bullam falsas litteras caute proijciūt: ut de uera bulla cuz alijs sigillent̄. Sed he due species falsitatis non possūt facile comprehendi: nisi uel in mō dictaminis uel in forma scripture[f] uel qualitate charte[g] falsitas cognoscatur. In ceteris autem diligēs indagator falsitatē poterit inueni: uel in adiunctione filorum uel in collatione bulle uel motione uel obtusione: presertim si bulla non sit equalis: sed alicui magis: tumida ⁊ alibi magis depressa.

Idem attinacen̄. epō.

Quam graui pene subiaceat: ⁊ infra. Nos uero litteras que tibi sub nostro nomine presentate fuerint: diligentius intuentes ī eis tam in continentia quaz in dictamine[b] deprehendim⁹ falsitatem: ac in hoc fuimus admirati: quia tu tales litteras a nobis credideras emanasse: cuz scire debeas ap. sedis cōsuetudinem in suis litteris hanc tenere ut patriarchas archiepiscopos episcopos fratres: ceteros autem reges principes uel alios cuiuscūq3 ordinis filios in nostris litteris appellemus. ⁊ cuz uni tantum personе nostre littere diriguntur: nunquā ei loquimur in plurali[i]: ut uos siue uester ⁊ his similia in ipsis litteris apponamus. In falsis autez litteris tibi presentatis in salutatiōe dilecto in christo filio uocabaris: cuz in litteris quas aliquando tibi transmisimus: te uidere poteris a nobis fratrem uenerabilem appellatum: ꝓpter quod sic litteras apostudeas intueri: tam in bulla[k] filo ⁊ charta quam in stilo: q̄ ueras pro falsis uel falsas ꝓ ueris litteris mō aliquo non admittas.

Idem.

Ad falsariorum confundendā malicia3: ⁊ infra. De cōmuni fratrum nostrorum consilio duximus statuendum: ut qui litteris nostris uti uoluerit: eas primo diligēter examinent[l]: quoniaz si falsis litteris se usos dixerint[m] ignoranter: eorum sera penitētia euitare nequibit penas inferius ānotatas. Nos enim omnes falsarios[a] litterarum nostrarum qui per se uel alios uicium falsitatis exercent: cum fautoribus ⁊ defensoribus suis anathematis uinculo decernimus innodatos statuentes ut clerici qui falsarij fuerint deprehensi[b]. omnibus officijs ⁊ beneficijs ecclesiasticis perpetuo sint priuati: ita q̄ qui p̄ se falsitatis uicium exercuerint: postquam per ecclesiasticum iudicem fuerint degradati: seculari potestati tradantur[c] secundum constitutiones legitimas[d] puniendi: per quam ⁊ laici qui fuerint de falsitate conuicti: legitime puniātur. Qui uero sub nostro nomine presentate

h Quam. graui dictamine. s̄. c. ꝓxi. in fine. b.

i In plurali. In his ergo potest deprehendi falsitas ⁊ de facili quia facile est videre qualiter appellet episcopum uel inferiores. et cui loquitur in plurali. Secundū antiqua tempora hoc non seruabatur. Gregorius enim loquebatur vni in plurali. ⁊ de se quandoq3 singulariter. quādoq3 pluraliter. s̄. de prescrip. nihil. xxiij. di. cōis filius. et. xcix. di. ecce. sed hoc faciebat ex magna humilitate. ⁊ tunc erat talis ꝓsuetudo. sed illa immutata est. alij episcopi appellant suos subditos fratres uel socios. viij. q. i. quid autez. ⁊. x. q. iij. cauenduz. ⁊. j̄. de excess. prela. c. i.

k Tam in bulla. ut s̄. c. ꝓxi. b.

l Ad falsariorū. examinēt. q̄ si nō fecerit in dolo esse videtur sine dolo eni falsum nō cōmittit̄. C. ad. l. cor. de fal. nec exemplū ⁊ affectores ignorātie dici possunt. s̄. ō clādesti. despon. cū inhibitio. vnde talis ignorantia crassa ⁊ supia potest dici. j̄. de cleri. ex. mi. apostolice.

m Dixerint. potest suppleri q̄ nō ꝓbauerint. q: qui ignorantiam allegat eaz probare tenetur. s̄. de elec. inotuit. maxime cuz hoc inquirere teneant̄ auctoritate huius cōstitutionis. alias si ꝓbaret se diligētiaz quā potuit ⁊ debuit adhibuisse: nō esset ei imputandū. ut dixi s̄. eo. dura. quia iusta ignorantia excusat eum. quia nō videt̄ teneri. nisi post q̄ scit hoc. s̄. eo. dura. et. j̄. eo. c. proxi. Exquo enim inquisiuit a peritioribus ñ est ei imputandū xxvij. di. §. vltī. ff. ō iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. i. in fin. fecit enim q̄ō potuit. xlviij. di. quid ad nos ⁊. xliij. di. ephesis. ⁊ diuinare nō tenebatur. sic. j̄. ō excess. prela. inter dilectos. vbi excusat ignorantia.

a Falsarios. de quib⁹ habuisti. s̄. in. c. ꝓxi. ut ibi dixi. Omēs eniz tā p̄ncipales q̄ factores sunt ipso iure excōicati. ut hic patet.

b Deprehensi. ⁊ criminaliter cōuicti. ibi eniz ut dicit lex indagatio fiat acerrima vbi pena est grauissima. C. ad. l. cor. de fal. l. maiorez. ⁊ vbi ciuiliter agitur mitius est agendū. C. e. l. pe.

c Tradant̄. qualiter tradi debeant habes. j̄. de verb. sig. nouimus In tribus enim casibus tradit̄ aliquis statim post degradationem curie seculari. ut h̄. ⁊ est vnus ut dixi. s̄. de heret. ad abolendam. xi. q. i. si quis sacerdotum.

d Legitimas. Pena eni falsi in libero homie est deportatio ⁊ omnium bonorum publicatio in seruo vltimū supplicium. sic distinguit lex. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. vlt. ⁊. C. e. ti. vbi falsi. ⁊ ibi vltimo supplicio punit̄ crimē falsi. Et hoc est verū de his qui falsant rescriptum principis de quibus hic intelligit̄. qui vero falsant lr̄as alioz aliter

puniunt sed leuius. s.e. ad audientiā. ⁊ hec pena imponit illis qui per se uel per alios viciū falsitatis exercent. ut pz per istam litteraz vbi loquit de bis qui litteris falsis ab alijs impetratis vtunt.

e Nostro. i. qui litteris falsis vtunt per alios impetratis sub noie nostro. ⁊ isti minus puniunt q̄ illi qui per se hoc faciunt. uel per alios. ut pz per hāc litteraz ⁊ supiorē. C. ad. l. coz. de fal. maiorem.

f In istis. de qbus hic dr qui vtūt lris p alios ipetratis.

g In illis. s. qui per se ꝶ ꝓcurāt ꝯ qbus premisit. uel dic in istis. i. laicis. in illis i. clericis.

b Negligētia. hec tñ qñqz dolo cōparat. cū. s. dissoluta ē crassa et supina. ff. man. si fideiussor.

i Accedēs. ñ debeat. Nō q̄ ñ presumunt lre false qui sunt de simplici iusticia ⁊ que de facili possunt haberi. sicut nō presumitur q̄ in re modica dolose agat. ff. de dol. si oleum. §. vlti. cuz l. seq. vñ si quis suggessit falsum in lris que sunt de simplici iusticia nō statim ꝑsumende sunt false nisi probet q̄ ex certa scientia falsū suggessit. qz qui dicit q̄ falsū ex certa sciētia suggessit dolū allegat. sed dol⁹ ex ꝓspicuis indicijs ꝓbari debet. C. de dol. dolū. si tñ alter vult probare ignorantiam audit. Sz qualiter eā ꝓbabit? dico q̄ per iuramētū. j. de sen. ex. si vero. ij. ⁊. xxxiiij. q. ij. in lectū. Sed pone q̄ falsū affirmet circa rem ꝓpriam cuius notitiā habuit: ꝑsumit primo ꝯtra ipsum. qz nō presumit quis ignorare factū ꝓprie rei. C. de rescin. ven. quisquis. qō est vex. sz illā ꝑsumptionē elidit hec ꝑsumptio. qz nō ꝑsumitur dolū cōmisisse circa litteras que de facili habent ut ꝶ dicit. ⁊ sic vna ꝑsumptio elidit aliā circa idez factū. ff. de in inte. resti. diuus. ⁊. s. de ꝑsump. litteras. ar. ꝯtra. s. de elec. cū inter. R.

k Usus est. si. j. de excess. prela. inter. Ar. cōtra. s. c. ꝓxi. vbi nō excusatur qui vsus est falsis litteris ignorāter. Sed illud intelligēdū est de bis que nō sunt de simplici iusticia que nō possunt haberi de facili. vnde illa ꝑsumptio eos cōdemnat. ꝶ excusat a ꝯtraria ꝑsumptione. qz in lris de simplici iusticia nō est ꝑsumptio cōtra impetrātē. vñ per ignorantiā excusat si statim desistat qñ scit eas falsas. io.

l Ex cōscientia. rasuras. nō in narratiōe facti. qz ex hoc nulla suspitio. esset. s. de fi. instru. ex litteris. nec per talem rasurā facta fuit ambiguitas in noie. s. de fi. instru. inter dilectos. C. cōtra habes q̄ rasura inducit suspitionē. s. de relig. do. cum venerabilis. ⁊. j. de priuile. cum olim. ij. ⁊. s. eo. licet. §. quinta. vbi de hac materia.

m Sapientis. modica suspitio nō debet sapientis animū immutare. s. de simo. ⁊ si questiones. ⁊. i. q. i. iudices. io.

n Cause. quod fieri potest. s. de elec. cum dilecti. vbi de hoc in fi. ⁊ sub pena ordinis ⁊ beneficij potest se aliquis obligat. i. q. vij. quotiens. ⁊ de cōse. di. ij. ego berengarius. ber.

o Renunciandū. s. de regula. ad apostolicā. ⁊. s. de for. cōpe. dilecti. ⁊. c. si diligenti. ⁊. C. de pact. si quis in cōscribendo. ⁊ de epis. et cleri. si quis in cōscribendo.

p Imponatis. Sz nūqd ꝓpterea ē ecclesia illa aduersario assignāda? Rūdeo nō. nisi ꝓbet prio se hr̄e ius i illa. s. ꝯ rescrip. olim. in fi.

mine nostro litteris falsis utuntur si clerici fuerint: officijs ⁊ bñficijs ecclesiasticis spolient. si laici tamdiu maneāt excōicatiōi subiecti donec satisfaciant cōpetēter. ita tamē ut in istis ⁊ i illis malicia grauius quā negligentia puniat. quod ⁊ de bis qui falsas lr̄as ipetrāt: statuim⁹ obseruādum. Idem.

Accedens: ⁊ infra. F. t. mādamus: quatenus si littere ap. i quibus falsitas fuerit deprehensa: de simplici iusticia formaz habeāt cum presumi non debeat: q̄ ꝓ talibus litteris que possunt facile obtineri: fraudem quis cōmiserit falsitatis: nec litteris usus est postquā eas falsas esse cognouit: tu ei officium beneficiūqz restituēs: ipsū sup hoc ulterius non molestes.

Idem.

Ex conscientia: ⁊ infra. Ueruz litteras ipsas: que redargute fuerant falsitatis: diligentius inuentes: nullum in eis falsitatis signuz uel suspitionis inuenimus: nisi paucaz literaruz rasuras: que nequaquam sapiētis animū in dubitationem uertere debuerūt. unde si uobis constiterit predictū. r. obligasse se sub periculo cause: q̄ litteras illas falsas esse ꝓbaret: cum quilibet ad renunciādū iuri suo liberā habeat facultatem: ipsi. r. super dicta ecclesia silentium imponatis.

De sortilegijs.

Ex penitentiali theodori.

In tabulis uel codicibus aut alijs sorte furta nō sunt requirenda. Nec diuinationes aliquas in aliquibus rebus quis obseruare presumat. Qui autem contrafecerit: quadraginta dies peniteat.

Alex. iij. grandeñ. patriarche.

Ex tuarum tenore litterarū accepim⁹: q̄ .u. presbyter cum quodaz infami ad priuatum locum accessit: non ea intentione ut uocaret demoniuz sed ut inspectione astrolabij furtuz cuiusdam ecclesie posset recuperari. Uerum licet hoc ex bono zelo ⁊ simplicitate se fecisse proponat: id tamen grauissimū fuit ⁊ non modicam inde maculam peccati contraxit: ⁊ infra. mandamus quatenus talem ei pro expiatione illius delicti penitentiam imponas: q̄ per annum ⁊ amplius si tibi uisum fuerit cum ab altaris ministerio precipias abstinere: ⁊ extunc liberum sit ei exercere officium sacerdotis.

Hono. iij. capitulo luceñ.

Ecclesia uestra episcopo destituta uos conueniētes in unuz ut de futuri tractareris electiōe pōtificis: unuz elegistis ex uobis per sortem qui tres auctoritate uestra elegit: per quos uice omnium lucan. prouideretur ecclesie de pastore: quorum duo tertium magistrū r. s. elegerunt: quod expresse licebat eisdem secūdum traditam a uobis omnibus potestatem. Procuratoribus igitur uestris sup bis in nostra presentia constitutis: nos tali examinato processu licz nota nō careat: quinimmo multa reprehensione sit dignuz: q̄ sors in talibus interuenit: ⁊ infra. Electionem celebratam de ipso ad gratiam confirmationis admittimus sortis usū adiecta: ita habent potestatē eligendi omēs q̄ vnus uel duo sine tertio eligere nō possunt. vñ si duo eligāt tertiū nō valet q̄ō faciūt. qz hanc potestatē nō habent. Si ille eligat se cum alijs nō valet. quia nemo seipsū eligere potest. s. de insti. cum ad nostrā. quia alius debet esse electus ⁊ alij eligentes ut ibi dicit. sicut est inter baptizantē ⁊ baptizatū. s. de baptis. debitum. ⁊. s. de iurepa. per vestras. xxiiij. q. i. didicimus. ⁊. ff. de tuto. ⁊ cura. dat. ab his. l. pretor. ⁊. ff. de testa. tute. ex sentētia. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuū. quia duplici officio fungi nō potest ut ibidem dicit. Sicut si tres iudices uel arbitri sint dati simpliciter sine illa clausula q̄ si nō omnes. ⁊c. duo sine tertio procedere non possunt. quia potestas iudicandi ita data est omnibus q̄ duo sine tertio: uel alter sine altero ꝓcedere nō potest. s. de offi. deleg. c. vno delegatoz. ⁊. c. causam matrimonij. de hoc etiā dixi in. c. cū in iure. Sed cum dat aliquibus potestas eligendi de se uel alijs. si volunt aliquē eligere de se tunc potestas eligendi remanet penes illos tantū ⁊ eis solis data intelligit. sicut quando cōmittitur causa cū illa clausula. q̄ si nō omnes. ⁊c. Sed si simpliciter dat aliquibus potestas eligendi tunc nō possunt aliquē eligere de se sicut est in iudicibus ut dictū est. ⁊ persona electa nullo mō debet cōputari inter eligentes. ut probatur. s. de elec. cumana. ⁊ ideo dicit hic q̄ eis licebat fm traditam. ⁊c. ⁊ hoc arg. nō valet. Capitulū potest aliquem eligere vnū de se. sed isti quib⁹ data est simpliciter eligendi potestas fungitur vice capituli. ergo possunt eligere vnū de se. Capitulū eni eligit iure cōmuni siue ordinario. sed isti nō eligunt iure cōmuni sed potestate sibi cōcessa per capitulū. b.

b Examinato. ⁊ merito. ad quē enim pertinet cōfirmatio ⁊ examinatio processus ⁊ persone. s. de elec. nihil est. ⁊. c. cum nobis. ⁊. c. venerabilem. ⁊. s. de transla. c. vlti. s. de here. cum ex iniuncto. in fi.

c Ad gratiam. Hoc ideo dicit. quia de iure debuit cassari. sed ipsum de gra-

q In tabulis. sorte. sic electio. per sortē nō est faciēda. j. e. c. vlti. Ar. 5 xxvi. q. ij. sors. ⁊. c. hi qui. qz licet sors in sui natura nō sit mala. tñ ꝓhibet ne ꝓpter assiduitatē labant in idolatriā sicut est in iuramēto. xxij. q. i. ꝓsidera. ⁊. hoc. c. hi qui loquit de cōparatiua ꝓmissiōe: ibi potius permittunt sortes q̄ ad demonia ꝓsulenda cōcurrant. sic propter diuinatiōes futuras sortes ꝓhibent ut hic pz. ⁊. xxvi. q. ij. illud. ⁊. q. v. c. sortes. ⁊. c. puenit. qñqz tñ permittit per sortē aliquid fieri ut dicit. j. eo. c. vlti.

r Quadraginta dies. si laic⁹ fuerit a cōtione ecclesie ꝑpet. si vero cleric⁹ officio ⁊ beneficio pōt priuari. xxvi. q. v. ñ oportet. ⁊ duob⁹. c. se. ⁊. ar. 5 j. c. ꝓxi. ar. ꝯtra. j. e. c. vlt. vbi nō puniunt.

s Ex tua ꝓ. simplicitate. qz bono zelo hoc fecit: aliquantulū excusat. ar. s. de aposta. c. ij. ⁊ qz per simplicitatem hoc fecit dignus fuit misericordia. naz simplicitati ꝓcendū est. s. de re. ꝓmu. c. cū vniuersoz. vbi de hoc. ber.

t Uisum. ⁊ ita tēpus penitētie arbitrariū est. xxvi. q. vij. tēpora penitudinis. sed miorem penitentiā anno nō posset imponere. exquo papa sibi annū prefixit. sed supra est ad arbitriū ēpi.

u Liberuz. hoc intelligē dictū ex dispensatione. nā de iure cōi debuit remanere priuatus. ⁊ ēpus de iure cōtra illū processit. xxvi. q. v. nō oportz c. si quis ēpus. ⁊. c. aliquanti. sed qz bono zelo per simplicitatē deliquit papa mandat ipsum restitui ⁊ ēpus auctoritate sua cū isto potuit si voluisset dispensare. cū in casu isto ei hoc nō sit prohibitū: ⁊ dispēset etiā in maioribus. l. dis. presbyteros. ⁊. s. de iudi. at si clerici. vbi de hoc. b.

a Ecclesia vestra. potestatem. si. habes. s. de elec. cuz in iure. Dicunt tamē quidam q̄ idē esset si aliqua forma nō fuisset expressa q̄ possent vnū de se eligere. ut dicitur in. c. cū in iure. q̄ō nō credo. qz vbi simplicit dat ptās eligendi tribus nulla forma

tia confirmauit.

d ¶ In electionibus. per hꝰ q̃ dicit in electionibus. videt q̃ in alijs vsũ sortis nõ reprobet. arg. xxv. di. qualis. ⁊. ff. de iudi. cũ pretor. ff. de testi. ex eo. ⁊. xv. q. iij. de crimine. ꝓterea in multis casibus vsuꝫ sortis admittimus. ff. de iudi. sed cum ambo. ff. famil. hercĕ. si qui sunt. C. cõia dele. si duobꝰ. circa prin. Sꝫ quare, ꝓhibet vsus talis in electionibꝰ: nõne mathias sorte electus fuit. xxi. di. cleros. in ꝓn. ⁊ sors nõ ē aliquid mali. xxvi. q. ij. sors. Dicas q̃ hꝫ mathias et ionas sorte electi fuissent nõ tñ eoꝝ exẽplo eligendus ē aliquis per sortẽ. ut xxvi. q. ij. nõ statim. ⁊. c. ñ exemplo. q̃ illud factũ fuit diuina inspiratõne sic. xxiiij. q. v. dixit. Qd aũt dr̃ sors nõ ē aliquid mali: verũ est ꝓsiderata in se. sed ex cã ꝓhibet. ut dixi. s. e. c. i. ⁊ ꝓterea hic nõ fuit seruata forma cõcilij. s. de elec. q̃, ꝓpter ut videt, ꝓpter dissensiones vero ⁊ lites dirimẽdas sors admittit circa iudicia ut dicũt ꝓdicte leges in quo casu põt intelligi. c. illud sors. sꝫ in electionibus hꝫ ibi sit discordia non licet per iura predicta. a.

e ¶ Scripta. q̃ hi. ar. q̃ plures accusatores pñt admitti ꝗ vnũ sup eodẽ crie. s. de accu. licet. ⁊. ij. q. i. in ꝓmis. ⁊ plures ꝓcuratores admittũt s. de testi. insup. hic. n. admis si fuerũt plures accusatores. ⁊ in. c. in ꝓmis. qd̃ fieri nõ deberet. imo iudex debet eligĕ magis idoneum. ff. de accu. si plures.

f ¶ Qualitas. de amicitia letatur ⁊ nõ de modo illo quo in amicitiã cõueneruũt. ⁊ ideo ꝓcepit inquiri de collusiõe. vnde dixit ioannes quidam sapiẽs fantasma. Deus nõ est remunerator nominũ sed adverbiorꝫ. hoc est dicere: non remunerat deus bonũ quod fit sed qd̃ bene fit. vnde nõ remunerat iudeos qui crucifixerunt christũ. licet mors christi bona fuerit. q̃ propter hoc de penis infernorum redemit. ⁊ ideo nõ remunerauit eos. q̃ nõ bene fecerũt. deus enim cor interrogat ⁊ nõ manus xiiij. q. v. siquidẽ inuenisti. nec cõsiderat q̃ fiũt sꝫ q̃ aio fiũt. xv. q. vi. c. i. in fi.

g ¶ Dissimulare. j. c. ꝓri. ⁊. c. pe. ⁊ vlti. per hoc enim cõsentire videtur. ar. xliij. di. ephesius. in fi. ⁊. lxxxiij. di. error. ⁊. s. de heret. c. ij.

h ¶ Gratiã. arg. q̃ nõ liceat recedere a lite. Unde nõ q̃ tria sunt genera causarũ. s. ciuilis criminalis spũalis. Dupliciter enim põt quis a lite recedere per gratiam ⁊ per transactionẽ. In causa ciuili qñcunq̃ põt quis a lite recedere per gratiã ⁊ per transactionẽ sine aliqua pena uel nota nisi in actione famosa in qua non licet transigere sine iudicis auctoritate alias notat̃ infamia. ff. de his qui no. infa. furti. §. pactus. In causa vo criminali ante incboatã litẽ licitũ est desistere per gratiã. ff. ad turpil. l. mulier. ⁊. l. quesitũ. post incboatã litẽ nõ licet sine iudicis auctoritate ⁊ sine cõsensu rei si fuit suppositus tormẽto C. de abolit. l. iij. vel si ex hoc remaneret infamatꝰ. ut ar. v. q. i. quidã. ⁊ si desiterit incidit in turpillianũ si publicũ crimen intẽdit. C. ad turpil. l. i. ⁊ fide iussor punit̃ in quãtitate ꝓmissa. ⁊ accusator notat̃ infamia et eroordinarie ꝓ motu iudicis punit̃. ff. e. l. ij. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. iiij. ⁊. ff. de ꝓua. l. iij. in fi. ⁊. l. si is. si vero priuatũ extraordinarie punit̃. ff. ad turpil. si quis repetere. in fi. Pro motu iudicis fm canões omne crimẽ quasi publicũ censet̃. vnde per transactionẽ seu gratiã a lite recedere nõ licet. ar. hic ⁊. j. c. ꝓri. ⁊. c. vlt. Qd si fecerint inter se gratiam uel aliquã collusionẽ iterum inquiret̃ de crimine ut hic patet. ⁊. j. c. ꝓori. ⁊ vlti. Iudex tamẽ si in crimine illo posset dispensare ꝓ stare potest auctoritatẽ si voluerit inter se gratiam facere. arg. v. q. ij. si primates. ⁊. xc. di. c. i. ⁊. c. studendũ. In causa spirituali bene licet a causa recedere per gratiam. per transactionẽ vero nõ. vt proprie intelligas transactionẽ. s. de re. permu. c. vlti. s. de transact. super eo. In causa vero criminali uel mrimoniali neqꝫ per transactionẽ neqꝫ per gratiã seu compositionẽ licet discedere. s. de transact. c. vlti. Ergo si aliqui gratiã faciant inter se in debito modo iudicis est inquirere ut hic patꝫ per totũ. C. de generali ab. indulgentia. ⁊. l. ij. vbi antẽ ex iusta causa vult discedere iudex debet indulgere abolitionẽ. ij. q. iij. si quẽ penituerit. ⁊. §. ꝓuaricator. C. de abolit. l. i. ⁊. ij. In causa mixta: puta cum agitur ad thori separationẽ potest quando vult discedere. ar. s. de diuor. ex litteris. q̃ nõ solum septies sed etiã septuagesies. ⁊ c. s. de iureiuran. quẽadmodũ. ala.

i ¶ Charitate. Si enim ex charitate hoc facerent accusatores possent tolerari. sed ex premio nõ ut hic dicit ⁊. j. c. ꝓri. b.

k ¶ Rimina. greg. Gregorius iste secundus fuit uel tertius forte ⁊ loquit̃ de primo.

l ¶ Preteribat. quia vndecũq̃ crimina claruerint puniẽda sunt. xxiiij. q. iij. ecce. ⁊. s. c. ꝓori. ⁊. lxxxvi. di. si quid. ⁊. ij. q. iij. §. notandum.

m ¶ Hadiuim. collusio est in actorem ⁊ reum latẽs ⁊ fraudulenta conuentio. colludiꝫ enim nõ debet remanere impunitꝫ. ij. q. iij. si quem penituerit.

a ¶ Pensionem. hec pensio constitui nõ potest sine auctoritate episcopi. vnde vitam eius qui soluit nõ excedat. etiã si per collusionẽ facta non fuerit. s. de transacti. decetero. ⁊ ē simile. s. de pac. cũ clerici. ber.

b ¶ Spoliare. per talem collusionẽ preiudiciũ fit huic episcopo. q̃ sic precluditur via super ordinatione ecclesie sue ut hic dicit̃. vñ nõ tenet eo absente facta. etiam si sentẽtia lata fuisset. ff. de re iudi. de vno quoq̃. ⁊. ff. de collu. cũ nõ iusto. ⁊. l. vlt. vn de merito spoliãdi sunt illis ecclesijs ꝓpter dolum ⁊ fraudẽ taliter perpetratam. dolus tamẽ taliter impunitus remanere non debet ne malitia sit illis lucrosa. ff. de dol. l. i. in prin. ⁊. l. ne ex dolo. nec est equũ quẽ q̃ suũ dolum releuare. ff. pro socio. verũ. §. tempus. ⁊. ff. de reg. iu. nõ fraudantur. in fi. xvi. q. i. legi. et ex eo q̃ deliquerunt nõ debent esse melioris conditionis. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. iij. §. ij. ⁊. ff. de furt. itaq̃ fullo. §. sed nemo. ff. quod vi aut clam. seruus.

c ¶ Tantum. dissimulare. sic. s. eo. c. i.

d ¶ Scandalo. tunc vere debet prelatus inquirere de excessibus subditorum. cum per famã que scandalum generat ad ipsum peruenerit. s. de accu. qualiter. ⁊. lxxxvi. di. si quid.

e ¶ Periculo. quantũ ad exemplũ. quia quod agitur a prelatis facile trahitur a subditis in exemplꝫ. s. de voto. magne. ⁊. xi. q. iij. precipue. vel quo ad dilapidationẽ si in hoc laborat. b.

f ¶ Tergiuersationes. Tergiuersari est in vniuersum ab accusatiõe desistere. ut. ij. q. iij. §. notandũ. vnde potest exponi tergiuersatiões i. versutias siue calliditates. de quibus induxit inquisitores ut desisterent ab inquisitione.

g ¶ Colludente. De colludio puniri debet pena legibus constituta. ij. q. iij. si quem penituerit. ⁊ nihilominus inquiretur iterum de criminibus illis ut hic dicitur. ⁊. s. eo. c. i. Omnes enim calũniosi pro qualitate cõmissi criminis extra ordinẽ puniunt̃. ff. ad turpil. l. ⁊ in priuatis ut si priuatum sit crimen officio iudicis culpa eius coercetur. ff. eo. si quis. §. vlti. ff. de preuari. l. ij. Si vero publicũ infamis efficit̃. ff. eo. si is qui. §. vlti. ff. de preuari. l. ij. Ad similitudinẽ istorũ videt̃ q̃ iste esset puniendus. hꝫ nõ dicatur ꝓuaricator seu calũniator, ꝓprie. quia nõ licet taliter corrumpere iudicẽ aut etiam testes. s. eo. c. proximo. Si de hoc constiterit: tam ille q̃ examinatores siue inquisitores ⁊ testes puniri possent officio iudicis extraordinaria pena. tamen nõ dicit q̃ puniatur sed iterum inquiratur de his ⁊ alijs ut in fine puniatur. b.

h ¶ Nouis. Bene dicit super nouis. quia de delicto vnius hominis sepius queri nõ debet. ff. nau. cau. sta. licet. in fi. ⁊. s. de accu. de his ⁊. c. licet. quia crimina semel dimissa: iterum in vltionem venire nõ

in electionibus[d] perpetua prohibitione damnantes.

De collusione detegenda.

Gregorius uniuersis episcopis de corin.

Scripta[e]. f. u. relegẽtes agnouimus: q̃ hi qui contra hadrianꝫ episcopꝫ aliqua dixerãt modo cum eodem in amicitiam conuenissent: ⁊ infra. Quia uero nunciati facinoris qualitas[f] nos uehementer impellit: ut ea que audiuimus dissimulare[g] nullatenus debeamus: presertim cum accusatores ⁊ accusatum inter se fecisse gratiaꝫ[h] indicaueritis: hoc necesse est subtilꝰ perscrutari: ne forte nõ ex charitate[i] sed ex premio eorum sit concordia comparata.

Idem.

Rimina[k] semel audita greg.[s] idiscussa nullo modo preteribat[l]: etiam si accusatus cum accusatore in gratiam redisset.

Lexander tertius noruicen. episcopo.

Hadiuimus[m] usqꝫ adeo clericorum maliciam excreuisse: ut interdum inter se collusione facta super beneficijs que possidẽt se sustinent ab alijs molestari: ⁊ postea ut questioni cedatur ⁊ ijdem clerici qui beneficia quiete possideant: quasi nomine transactionis soluũt alijs de ipsis beneficijs annuaꝫ pensionem[a]: ut post mortem eorum in beneficijs illis super quibus est collusio facta: ius sibi ualeant uendicare. Unde tibi mandamus: quatenus si quos clericos tue iurisdictionis per collusionem huiusmodi fraudeꝫ legitime tibi constiterit cõmisisse: eos beneficijs super quibus collusum fuerit non differas ꝓpetuo spoliare[b]: quia satis esset indignuꝫ: si fraus ⁊ dolus que in preiudicium tui iuris ⁊ aliorꝫ niuntur committere: in eorum non redundarent incommodum ⁊ iacturam:

Greg. ix. bareñ. archiepõ: ⁊ fratri ioseph monacho floꝝ.

Iam tantum clamor qui ascẽdit ꝓtra acherõtiũ archiepũm inualescit: q̃ dissimulare[c] ipsum ulterius sine scandalo[d] nonualem[9] nec sine periculo[e] tolerare: ⁊ infra. Licet aũt se. ap. frequẽtib[9] clamoribꝰ excitata inquisitiõ. m quorũdã excessuũ suorũ duxerit cõmittẽdaꝫ ꝓpter tergiuersatiões[f] tamẽ ipsi[9] ut dicitur eodem cum inquisitoribus ⁊ examinatoribꝰ colludẽte[g]: necnõ corruptis testib[9] ⁊ inquisitoribus ac examinatoribꝰ suprãdictis: non solũ predicti excessus remanserũt hactenus incorrecti: uerum etiam peiora priorib[9] cõmittere nõ expauit: ⁊ infra. Dis. u. mãdamus: quatenus si de huiusmodi collusiõe ac corruptiõe cõstiterit ex itegro supremissis ⁊ alijs aliogn sup nouis[h]

patimur.xxiij.q.iiij.si illic.⁊ de pe.di.iiij.diuina clementia.⁊.iij.q.i.§.prohibent.⁊.§.ab alio delatum.

i Ueris grandiusculis.i.doli capacibus.videlz.vij.an.tales enim ⁊ mentiri ⁊ verũ dicere ⁊ cõfiteri ⁊ negare possũt ut dicit aug.in epistola ad renatũ epũm ut habet in glo. aug.super.c.de cõ. di.iiij.paruuli.

k Pubescere.ante enim pubertatẽ que in anno. xiiij. solet euenire nõ presumitur de quoq̃:nisi etiam malitia supplet etatem. s. de despon.impu.de illis ⁊.c.vlti.

l Peccata nõ esse. quasi diceret nullꝰ. cum iuramentũ puppilli valeat.ff. de li. cau.l.vlti. ergo põt deierare. Item põt cõmittere furtum: cum est doli capax. ff.de fur.impuberẽ Arg.cõtra.ff. de iureiurã. qui iurasse. sed ibi nõ fuit doli capax. Tenent ergo tales pueri ex delictis.C. si aduer. delic.l.i.⁊.C.ō pe. impunitas. Ar.cõtra de conse.di.iiij. eos.⁊.C.ō fal.mo. l.i.⁊.ff.de edi.edic. cum autẽ.§.excipit. Sed hoc intellige: cum nõ sint doli capaces.vel qꝰ ad minorem penam.

m Non ita. Sic ergo ratiõe etatis minus agitur.ff.ō minor.auxilium.§.etiam ⁊.l.si ex causa iudicati. Item nota q̃ omne delictũ cadit in puerũ postq̃ est doli capax p̃ter delictum carnis.ff. ad sil.l.i.§.impuberes et.l.excipiunt. Ar. contra.j.c.proxi.sed ibi soluitur.

n Referẽte.regrebat.vñ dictus.b. ad sedẽ apostolicã appellauit.

o Inultũ.xv.q.i.illud. sed illud intellige de eo qui nõ est doli capax vnde expone inultũ.i.nõ perfecte vltũ.ut.s.c.,pri.ff.de mino.auxiliũ.§.i.⁊.l.si ex causa.§.ij.⁊.C.de pe.impunitas.C.si aduer.delic. l.i.⁊.ij.ff.de dam.infec.damni.§.si pupillus.⁊.xxi.q.i.si quis cuiuslibet.verũtamẽ nõ punit. Sed vnde hoc q̃ nõ punit ,ppter talẽ excessum:nõ dicit q̃ nõ punit ꝑm iura.maxime cũ daret operã illicite rei ⁊ esset.x.annoꝝ. Sed dicit q̃ propter illã cõsuetudinem pecuniam illã pro tẽporali pena nõ exigat si erat infra.xiiij.annos. cum ille puer nihil habeat ⁊ pater pro filio nõ est cõueniendus.C.ne fi. pro pa.l.i.nec dñs pro seruo.ff.de pecul.licet.§.ex furtiua.maxime ratione etatis.⁊ qꝰ delictũ extra venit nõ ex aio.sed in culpa fuerit.⁊ ideo noxã nõ cõmisit.vnde habet in integrũ restitutionẽ si voluerit C.si aduer.deli.l.i.⁊ pater eius noie petere posset si pecuniaria pena esset sibi imposita.ff.de mino.pater pro filio.i.respõso. Irregularis tñ fuit effectꝰ ⁊ pena spũali ꝯ puniri siue canonica.⁊ ex eo q̃ dicit pro tpali pena.mitius tñ agit cũ eo ,ppter etatẽ.s.c.,pri.

p Xiiij.annus. Et hoc videtur q̃ si fuisset supra.xiiij.an.q̃ abbas illã penã posset exigere. forte qꝰ habebat ibi temporalẽ iurisdictionẽ.Et põt sumi ar.ex hoc q̃ ab epo habẽte regalia a p̃ncipe pro regalibus illis appellandũ sit ad dominũ papã ⁊ nõ ad principẽ.quod verũ est:nisi cõsuetudo aut priuilegiũ cõtrariũ inducat.j.de appel. romana.§.debet.vel forte abbas hoc habuit ex cõsuetudine iam p̃scripta ut pro homicidio penã pecuniariã exigat. Arg.contra.j.de penis.licet.sed illud ibi etiam soluitur.

a Episcopum.non licet.s.ne cleri.vel mo.c.i.xxxiiij.di.quorundam.lxxxvi.di.an putatis.⁊.s.de censi.an apostolus. ⁊.j.c.proximo.

duntaxat inquiratis que uideritis inquirenda.

De delictis puerorum.

Gregorius.ix.

Ueris grandiusculis' peccatũ nolũt attribuere quidã nisi ab annis. xiiij.cũ pubescere[k] ceperint: quod merito crederemus:si nulla essent peccata[l]:nisi que membris genitalibus admittuntur. Quis uero audeat affirmare furta mendacia ⁊ p,iuria non esse peccata. At bis plena est puerilis etas: quãuis in eis non ita[m] ut in maioribus punienda uideatur.

Lex.iij.ermonen.epō.

Referente nobis.b.intelleximꝰ q̃ cum.n.filius eius decẽnis cum alijs pueris sagitaret:quidam nepos eiusdem.b.sagitta percussus interijt:quod idem filiꝰ eiꝰ cũ inter alios luderet fortuito casu dicitur peregisse: ,ppter quod ab,bas sãcti remigij a prefato .b. secũdum consuetudinẽ illius terre.c. solidos instantius requirebat[n]:⁊ infra. Unde quoniam in pueris reli qui solet inultũ[o] quod in alijs ,puectioris etatis humane leges dicũt seuerius corrigendũ : mãdamus: quatenus si cõstiterit filiũ predicti b.infra.xiiij.[p] etatis sue annum cum dẽ excessum cõmisisse: memoratum abbatẽ moneas ⁊ compellas: ut ab eodẽ.b.predictos.c.solidos pro,pter illam consuetudinem nõ exigat nec ab ipso ,p tpali pena requirat.

De clerico uenatore.

Ex concilio aurelian.

b Voluptate. ergo videtur q̃ causa necessitatis uel recreationis licitum sit quod posset cõcedi alijs clericis excepto episcopo cui omino nõ licet.xxxiiij. di.c.i.dũmodo clamorosam venationem euitent.lxxxvi.di. an putatis. ⁊ non sepius ut hic dicit.ne in consuetudinẽ perducatur. Quedam enim venatio dicitur oppressiua hominũ.⁊ hec omino illicita est.vi.di.§.is ita. Et est adulatoria que fit per verba. ⁊ hec ẽ illicita.lxxxvi.di.venatorib⁹. ⁊.xlvi.dis.sunt nõnulli. ⁊.vi. q.i. sunt plurimi. Et est arenaria que fit in arena ⁊ mala iij.q.vij.§. tria. Saltuosa et clamorosa licita est laicis. de qua dicitur in.c.an putatis. Sed clericis omnino nõ licet talis venatio sed quieta ut dictum est causa necessitatis uel recreationis. Episcopo presbytero diacono uel subdiacono qui cũ diacono eodẽ gaudet priuilegio.ut.s.de ser.nõ ordi.miramur. ex toto prohibetur.quia de illis fit hic tantum prohibitio.

c Officio. plus punitur hic minor q̃ maior. qõ est cõtra illud.xl.di. homo christianꝰ. ⁊.xix.di.nulli. Solu.plus punitur hic episcopꝰ ⁊ presbyt: q̃ diaconus.maior enim reputat in episcopo ista pena uel presbytero q̃ suspẽsio ab omni officio in diacono propter maius scandalũ.⁊ magis imputat illa pena episcopo uel presbytero q̃ suspẽsio a beneficio in diacono uel subdiacono ex persona enim ꝯsiderat iniuria.insti.de iniurijs.§.atrox.sic ⁊ pena ex persona iudicat parua uel magna.b.

d Omnibus.seruis.i.clericis qui specialiter dicũtur serui dei qui in sortem domini ad eius obsequiũ specialiter sunt assumpti.s.de preben.cum ꝑm apostolũ.⁊.xxi. di.cleros ⁊ clericos.

e Si quis.extiterit.tales enim percussores esse nõ debẽt .xlv. c.i. ⁊.c.epũm. vbi isti in sacro ordine constituti percussores esse prohibẽtur. ⁊ quasi per totum. ⁊.lxxxvi. di.non licet.⁊ in aut. de san. epis.§.sed neq̃.colla.ix.quã habes.C.de epis.⁊ cle.aut.sed neq̃.

f Emendauerit. Ergo si se emendauerit nõ deponitur.sic.xxxv.dis.c.i. Et est arg.q̃ nõ quodlibet mortale semel cõmissum sufficit ad damnationẽ.arg. ea.di.c.i.⁊ vlti.⁊ intellige de eo qui in vsu habuit percutere in ludo noxio qui nõ caret culpa.ff.ad leg.acquil.nam ludus.alioquin crimen percussionis semel cõmissum non sufficit ad depositionẽ ut hic patet.ita tamẽ q̃ ex tali percussione non procedatur ad enormẽ lesionem.quia sic deponeretur.lv.dis.si euangelica.⁊.j.c.proxi.arg.

g Preterea.crudeliter.qõ facere nõ debuit sed moderate.arg.s.de rapto. in archiepiscopatu.⁊.xlv.di.cum beatus.⁊.ff.ad leg.acquil.p̃ceptoris. ⁊.j.de sen.ex.cũ voluntate.⁊.xxiij.q.v.c.i.versus fi.b.

h Post octo.ex tẽporis prolixitate presumit q̃ nõ ex illa percussione defuncta sit.⁊ ecõuerso ex temporis breuitate cõtrarium presumitur.l.di. si qua femina. Si enim occasionẽ mortis dedisset in perpetuũ deberet abstinere.j.de homi.decetero.⁊.l.di.studeat. Et hoc est cõtra bar.qui dixit in.c.studeat illuꝫ presbyterũ nõ teneri de occiso sed de vulnerato si de casu interijt.⁊ casus ex percussione ,pcessit.ff.ad.l.acquil.qui occidit.§.vlti.ber.

i Duobus.s.ti.proxi.c.i.si enim percuteret ut per hoc timeri vellet ab officio suo debet repelli.xlv.di.epũm.b.

k Resentium.repellebant.ideo rei licite operam dedisse videtur.quia licitum est se defendere.j.de sentẽ.excõ.ex tenore. ⁊ violentiam repellere. xxiij.q.iij.fortitudo.⁊.c.si quis in inferenda. sed vlcisci non licet.xlvi.dis.seditionarios.de hoc dixi.s.de homi.significasti.

l Proiecit.vnde dubium videri poterat an fuisset in culpa uel nõ.Cõtra ar. xxiij.q.vlti.c.vlti.l.di.si quis viduam.⁊.s.de cleri.pug.in duel.c.vlti.sed iste aliquem nõ percussit ut.s.dicit ⁊ hoc constabat. Intellige alias si dubium esset repelleretur.ut dicunt contraria predicta. arg.ad hoc.ff.de testa.tu. duo sunt.⁊.ff.de man.te.cũ ex pluribꝰ.xxiiij.di.qñ.⁊.c.nullus.⁊.ij.q.v.oibus.b.

Episcopum presbyterum aut diaconum canes aut accipitres aut huiusmodi ad uenãdũ babere nõ licet[a]. Quod si quis talium personarum in hac uoluptate[b] sepius detentus fuerit si episcopus est:tribus mensibus a communione:si presbyter: duobus: si diaconus:ab omni officio[c] suspendat.

Ex eodem.

Omnibus seruis[d] dei uenationes ⁊ siluaticas fatigationes cum canibus ⁊ accipitres aut falcones habere interdicimus.

De clerico percussore.

Ex concilio agathen.

Si quis i aliquo gradu sacro percussor extiterit[e]:corripiatur a crimine:⁊ si non emendauerit[f] deponatur.

Greg.carentinen.epō.

Preterea quoniam mulierem propter delictum suum cõtra ordinẽ sacerdotij cedi crudeliter[g] fustibus deputasti:quam licet exinde:cum post octo[h] menses decesserit.minime arbitramur fuisse defũctam:tamen quia ad ordinem tuũ noluisti habere respectum :duobꝰ te mẽsibꝰ ab administratione missarum statuimus abstinere.

Lex.iij.lucen.episcopo.

Resentium lator in quodam conflictu asserit se fuisse : pro parte tamen illorum qui uiolentiã repellebãt[k]:in quo lapides ipse ,p iecit[l]:sed aliquẽ non percussit: quẽ nos:quia per alios illic aliqui dicũ

u ¶ Abstinere. ad cautelā saltem ut ⁊ clerici tales cōflictus euitent. ⁊ est ar. q̄ aliquis punitur ex alterius facto uel culpa.

n ¶ Ontinentia. ad resistendum. quod licet. s̄. eo. c. proxi. vbi de hoc. cuz suis concordantijs.

o ¶ Neqz facto. sic. l. vi. si quis viduā. ⁊. s̄. de cle. pug. in duel. c. vlti.

p ¶ Ad subdiaconatus. ⁊ nō vltra. licet ergo dispensetur cum isto in subdiaconatu nō tamen poterit promoueri ad superiores ordines. Iste enī fuit in culpa assumēdo arma quod ei non licuit. xvi. q. iij. porro. ⁊. xxiij. q. vlti. c. quicūqz. Nam lachrime ⁊ orationes sunt arma clericorum. xxiij. q. viij. conuenior. etiā cōtra hostes. s̄. de voto. ex multa. vnde punitur. quia sine dispensatione nō promouetur. etiam fauore religionis cum eo facilius dispensatur. s̄. de aposta. c. ij.

q ¶ Nnotuit. in depressionē. ⁊ male. quia principi nemo maledicere debet. xxiij. q. i. paratus. ⁊ non solum principi detrahi nō debet. immo nec fratribus. vi. q. i. summa. ⁊ detrahentē secreto proximo suo hunc persequebar. xxiij. q. iiij. nimium. et. c. qui peccat. ⁊ de peni. dis. i. homicidiorū. arg. j. de excessi. prela. q̄ sit graue.

r ¶ A temeritate. i. pertinacia xi. q. iij. si quis sacerdotum. Arg. contra. quod enīz ex temeritate siue calore iracundie fit veniam meretur. ij. q. iij. §. notandum. et. § si quis iratus. C. de iureiurā. l. ij. Et dicit imperator. si quis putauerit nostra nomina lacessenda si hoc ex leuitate contemnendū est. si ab insania miseratione dignum. si ab iniuria remittendum. C. si quis impera. maledi. vna. et. xxiij. q. iiij. inter querelas. et. C. de episco. ⁊ cleri. si quis in hoc. Quare ergo mādat papa: q̄ cōpescat contra iura p̄dicta? sed papa nō mandat hic puniri propriā iniuriaz ratione persone: sed quatenus cōtingit romanā ecclesiam: quam etiam iniuriaz remittere non posset. lxiij. dis. salonitane. in quo casu loquitur. xxiij. q. iiij guilisarius. ⁊. c. si is qui. Uel potest dici: qd̄ aliquis bene potest punire iniuriaz sibi factam a subdito suo. maxime cum nullum habeat superiorē ut hic. ⁊ arg. xlv. di. ⁊ qui emendat. ⁊ predicta iura loquuntur de benignitate seu de mansuetudine. qz nullus tenet remittere iniuriā sine satisfactione nisi velit sz rancorē. sic de pe. di. v. c. vlt. ⁊. xxiij. q. iiij. si illic. xc. di. si quis contristatus.

c ¶ Terrorē. sic enim pena vnius debet esse metus alterius. ij. q. vij. qua propter. ⁊. s̄. de iude. ad liberandā. vbi de hoc ⁊. s̄. de calum. c. ij.

d Statuimus. blasphemiā. Qui blasphemiā dicit in deum siue in spiritum sanctum neqz in hoc seculo neqz in futuro remittitur ei. xxv. di. qualis. supple nisi penituerit. ⁊ longe grauius est eternam q̄ temporalem ledere maiestatem. s̄. de hereti. vergentis. Sed qui contra temporalez maiestatem delinquit punitur. s̄. eo. c. proxi. ⁊. vi. q. i. §. verum. C. ad. le. iul. ma. l. si quis cū militibus. ergo multo fortius isti puniendi sunt ⁊ grauius. quia maiora delicta maioribus penis sunt punienda. et in delicto equali decet proximas esse penas. in auth. ut fra. fil. colla. ix. versus fi. ⁊ quia hic est grauius q̄ in. c. prox. punitur grauius. quia grauius cōmissum intelligitur. xxiiij. q. i. nō afferam⁹ in fi. secundū leges vltimo supplicio punitur. in auth. ut non lux. con. na. coll. vi. §. i. sed secundū canones olim laicus excōmunicabatur clericus deponebatur. xxij. q. ij. si quis per capillum.

e ¶ Ingressurus. quia qui peccat in deum peccat in eius ecclesiam ⁊ econuerso. vnde priuatur eius ingressu. sic. xij. q. ii. de viro. et. xvij. q. iiij. frater. nec debet eis pena remitti qui in deum peccant. lxiij. dist. salonitane. et xxiij. q. iiij. si is qui.

f ¶ Facultates. sic. s̄. de voto. c. ij.

g ¶ Cōmutetur. ar. de ꝯmutatione pene. lxxxij. di. p̄sbyter. ⁊. xxij. q iiij. innocens. de hoc dixi. s̄. de voto. c. i. ber.

tur occisi a celebratiōe missarum p biennium precipimus abstinere[m]. Mandamus itaqz ut si alia nō impedierint: decurso huiusmodi temporis spacio ad suam officij executionem eum admittas.

¶ Celestinus tertius.

¶ Ontinentia litteraruz: ⁊ ifra. Cum. p. accolitus cū quibusdam ad resistendum[a] predonibus arma sumpsisset: in conflictu illo tres fuerūt ab alijs uulerati ad mortem. ita tamen q̄ ille homicida neqz facto[o] eius neqz consilio p petrata fuerunt: ⁊ infra. Consul. ⁊. r. q̄ cum predictum acolitum ad frugem melioris uite transiuisse dicatur: poterat ipse ad subdiaconatus[p] ordinez promoueri: ⁊ altaris ministerium exercere.

De maledicis. ¶ Clemens. iij.

Nnotuit nobis: ⁊ infra. Quia nobis p litteras retulisti: q̄ cum j. clericus multis coram astantibus uerba quedam in depressionē[q] officij ⁊ beneficij nostri protulit: ipsuz a temeritate[r] sua compescas ut pena illius alijs terrorem[c] incutiat: ne decetero contra ro. ec. in talia uerba prorumpant.

¶ Reg. ix.

Statuimus: ut si quis contra deum uel aliquem sanctorum suorum ⁊ maxime beatam uirginē linguam in blasphemiam[d] publice relaxare presumpserit: per episcopum suum pene subdatur inferius annotate: uidelicet ut septeq dieb⁹ dominicis pre foribus ecclesie in manifesto dum aguntur missarum solennia blasphemus existens: ultimo illorum die dominico palliuz ⁊ calciamenta non habeat: ligatus corrigia circa collum: septēqz precedentibus. vj. ferijs in pane ⁊ aqua ieiunet: ecclesiam nullatenus ingressur[e]. Quodlibet quoqz predictorum dierum tres: si poterit: alioquin duos ꝛficiat pauperes siue unum. Et si nec ad hoc eius suppetant facultates[f] id in penam aliam commutetur[g]: cui etiam si renuerit recipere ac peragere penitentiam supradictam: ecclesie interdicatur ingressu[h]: ⁊ in obitu ecclesiastica careat sepultura. ¶ Per temporalē preterea potestatem[b] coactione: si necesse fuerit: episcopi dioc. adhibita contra eum: blasphemus si dives fuerit: quadraginta solidorum alioquī triginta siue uiginti: ⁊ si ad id non sufficiat: quinqz solidorum usualis monete[k] pena mulcteť: nullam in hoc misericordiam habiturus. quod etiam inter alia communitatum statuta ponatur.

De clerico excommunicato deposito uel interdicto ministrante.

Ex canone apostolorum.

Si quis episcopus presbyter uel diacon⁹ depositus iuste[b] pro certis criminibus ausus fuerit attractare ministeriuz sibi duduz commissū: hic ab ecclesia[c] abscindatur.

Ex concilio antiocen.

Si quis presbyter aut ali⁹ cleric⁹ fuerit degradatus[d]: aut ab officio p certis criminibus suspensus ⁊ ipse per contemptum ⁊ superbiā aliquid de ministerio sibi interdicto agere presūpserit[e]: ⁊ postea ab epō suo correctus in icepta presūptione perdurauerit modis oībus excōicetur ⁊ quicunqz cum eo cōicauerit: similiter se sciat esse excōicatuz[f]. ¶ Similiter de clericis laicis uel feminis excōicatis obseruādū[g] est. Quod si aliquis ista oīa cōtēpserit: ⁊ epūs minime emendare potuerit: r̄gis iudicio[b] ad r̄gsitiōez

a ¶ Potestatē. ar. q̄ vna iurisdictio per aliā iuuat. x. di. quoniam idem. ⁊. xcvi. di. cum ad rex. ⁊. xvij. dis. nec licuit. s̄. de offi. or. quoniaz in plerisqz. in fi.

i ¶ Contra eū. i. potestatez. ⁊ ita habes hic q̄ si iudex secularis negligit facere iusticiam potest cōpelli per ecclesiam. xxiij. q. v. administratores. ⁊. xcvi. di. cum ad verum.

k ¶ Monete. Idez esset si hoc non fuisset adiectū ut ō moneta que in vsu habet soluat fm ꝯsuetudinē loci. ff. ō leg. i. si seruus. §. si munus. ⁊. ff. de leg. iij. l. nūmis. ⁊. ff. ō fū. instruc. cū delanionis. §. asinā. ber.

a ¶ Si quis diaconus. idē est de oībus alijs. j. c. pxi. ⁊. xi. q. iij. epūs.

b ¶ Iuste. idez eēt si iniuste. nisi p̄us restitutus fuisset. xi. q iij. eps. dūmō sinia nō sit lata cōtra ordinez iuris. q̄z tunc nulla est sentētia. ij. q. vij. §. diffinitiua. s̄. ut lite nō contest. accedens. i.

c ¶ Ab ecclesia. Ar. cōtra. ij. q. v. qua de causa. sed ibi dispēsatum fuit. lxiij. di. salonitane.

d Si quis presbyter. degradatus. a suo episcopo adiunctis sibi alijs epis in degradatione p̄sbyteri. xv. q. vij. felix. ⁊. c. si autē Sz pone degradatū celebrare nunqd cōficit? videť q̄ sic. quia ordinē nō amisit. xx. q. iij. eos qui. i. q. i. q̄ quidā. ⁊ de cōse. di. iiij. ostendit. xxij. q. vij. licite. Ar. ꝯtra. l. di. accedens. xi. q. iij. epūs. lxxxi. di. dictuz. xxiij. q. vlti. clerici. liiij. di. c. ij. R. dixit. q̄ talis non cōficit. potuit enim ecclesia ei auferre illā potestatez quā ꝯtulit. q̄uis nō posset caracter auferri sicut nec insignia militi. Lau. ala. ⁊. r. dicunt ⁊ melius q̄ bene cōficit depositus sicut hereticus. arg. i. q. i. neqz. ⁊. c. q̄ quidaz. nec papa potuit auferre illam virtutem. ⁊ hoc verum credo. vnde talis excōmunicatur ut. j. dicitur. qz facit rem sibi prohibitā.

e ¶ Presūpserit. q̄si in officio suo ut pri⁹ qd̄ nō licet. xi. q. iij. si quis eps in ꝯcilio. ⁊. xxviij. di. p̄sbyter. In modū. n. p̄uati suffragij pōt dicere horas suas qd̄ etiā pōt laicus. ar. ho. j. de pe. ⁊ re. q̄ in te.

f ¶ Excōicatū. ipo iure. xi. q. iij. cū excōicato. ⁊ intellige de minori.

g ¶ Obseruādū est. ut talib⁹ nullus cōicet. alias similiť sunt excōicati minori excōicatione. xi. q. iij. excōicatos. ⁊ nisi destiterit sunt excōicandi. j. de sen. ex. q̄ in dubijs. §. ij. ⁊. j. e. si. celebrat. in fi.

h ¶ Iudicio. vbi enī ecclesia p se ꝓficere nō dz inuocādū est auxiliū seculare ut hic dicit. s̄. de offi. or. c. i. ⁊. c. quoniā in plerisqz. in fi. et xvij. di. nec licuit. xi. q. i. petim⁹. ⁊ ita vtraqz ptās p alterā iuuari dz s̄. ti. pxi. c. ij. vbi de b. ⁊ pōt per ecclesiā ꝯpelli ut ibi dicit.

De Maledic.
De cler. excō. depon.

Clerici. moniti. ergo videtur. q̃ si emendare se volunt. non deponentur sed hoc intellige dictum dispensatiue. ⁊ ita non contradicit. j. c. pr. ⁊ alia. c. sequēcia. Et sic pz. q̃ quicunqz celebrat excommunicatus uel ab officio suspensus priuari debet de iure officio ⁊ beneficio ⁊ deponi etiā. Sed nunquid ep̄us pōt cū talibus dispensare. siue legatus de latere domini pape missus. ar. q̃ legatus possit. qz vicem gerit delegātis. ⁊ absoluit excōicatos. quorū absolutio sedi ap. reservatur. s̄. de offi. le. q̃ translationem. ⁊ j. de sen. excō. q̃uis ⁊. c. ad eminētiā. dicas ergo q̃ nec episcopus nec etiaz synodus in hoc dispēsare potest. xi. q. iij. siquis episcop⁹ dānatur. ⁊. c. se. ar. j. ō eo qui fur. ordi. re. c. i. ⁊. ij. q. v. qua de causa. nec etiam legatus. licet possit absoluere excōicatos. ⁊ sic solus papa hic dispensat. ⁊ hoc hodie expressū est in duabus decr. inno. q̄rti. s̄. ō sen. ⁊ re iud. cū eterni. ⁊. j. de sen. excō. cū medicinalis. Sed potest queri vtrum idez sit in deposito ut solus papa ipsuz restituat. Hug. dic. q̃ solus papa hꝫ potest. ⁊ probatur. vij q. si quis presbyter tamen cū distinctione si episcopus ipz deposuit tantuz cū alijs episcopis a sacerdotio potest eū recipere in inferioribus ordinibus. ⁊ sic de alijs ordinib⁹ 9z. xv. q. viij. qz amiserit. ⁊. c. si quis presbyter. Si vero depositus est ab omnibus ordinibus. solus papa ipsum restituit. Sed contra argu. habes. xi. q. iij. episcopus. ibi dicitur. q̃ in secunda synodo innocens inueniat. non potest esse quod fuerat. nisi gradus p̄missos recipiat de manu episcopi. sed illud intelligitur cum iniuste depositus fuit. puta per falsos testes uel falsa instrumenta. vnde dicitur ibi. si innocens inueniat. sed vbi iuste p̄ crimine depositus ē solus papa tales restituit

ecclesie exilio damnetur.

Lex. iij. londoñ. epō.

Clerici autem siqui a suis autetiaz de mandato romani pōtificis ab alienis episcopis interdicti uel excōmunicati ante absoluti onem diuina officia celebrauerint nisi moniti sine dilatione redierint perpetue depositiōis sniam p̄ausu tante temeritatis incurrant.

Idem tolet. archiepō.

Latores presentium nobis intimarunt: q̃ tam ipsi quā multi alij postquā interdicti uel excōicati fuerint: diuina presumpserint officia celebrare: ⁊ infra. F. t. mandamus quatenus si. xl. solūmodo uel pauciores in his deliquisse cōstiterit: omnes in perpetuū ab officio sacerdotali depōas[k]. Si uero multitudinē[l] magnam in hoc peccasse cognoueris: eos quos magis[m] cāz delicti esse ꝓstiterit: ꝑpetua depositiōe ꝓdemnes: ⁊ alios qui nō tantum deliquerint: ab[n] officio ad tēpus suspendas: ⁊ oib⁹ penitētiā secundū[o] discretiōem tibi a deo datam iniungas.

Ano. iij. berbipoleñ. capitulo.

Illud dominus in beato petro: ⁊ infra. Venerabilis. f. N. quondam bildesemeñ. epūs licētia non solum non obtenta sed nec etiam postulata ecclesia bildesemeñ. relicta berbipoleñ. ecclesiam occupauit: ⁊ infra[a]. Unde magdeburgeñ. epō dedimus in mādatis: ut cū factū ipsum nō posset in p tib⁹ illis nō esse notoriū[b]: nisi dict⁹ epūs infra. xx. dies[c] ab berbipolē. ecclesie administratiōe cessaret: euz excōmunicatum publice nūciaret. quod idem magdeburgeñ. studuit adimplere: ⁊ ifra. Ipse uero episcopus in nostra postmodum presentia constitutus: ⁊ si suū recognosceret ⁊ confiteretur excessuz: ⁊ nō iudicium sed misericordiaz[d] postularet: hoc tamen inter alia in sua excusatione proposuit: q̃ cum dictus magdeburgeñ. non esset ordinarius iudex eius nō crediderat q̃ monitiōe non premissa auctoritate delegata posset procedere contra ipsum: aut sententiam in eam aliquā promulgare. Unde cum nec ante factū monitorias nec post litteras ab eo aliquas accepisset: peccare non credidit si diuina officia[e] quantūcūqz solenniter celebrauit: presertim cum ei non nisi per famā de sententia contra eum prolata constaret: ⁊ infra. Licet autem in hoc[f] non uideat[g] omnino culpabilis extitisse: quia tamen in dubijs[h] uia est eligenda tutior: ⁊ si de lata in eum sententia dubitare debuerat tamē potius abstinere quaz sacramenta ecclesiastica pertractare. Illud autem quod sub spe uenie[i] diuina sibi fecit postquā se a nobis excōicatum nouerat celebrari: ⁊ cōmunioni fidelium ingessit se: potius cōtra eum facere credimus quaz pro eo cum sub fiducia penitentie non debuerat deliquisse: ⁊ excōicato non uitare: multo magis quā nō uitari[i] periculosum existat. nō uitare siquidem cum in eo sit excōicatus sine delicto non pōt: sed cū ex alijs pendeat: sine suo delicto poterit nō uitari: ⁊ infra. Cū eo misericordiam facientes penā quā canon[k] his qui post excōicatiōem diuina presūpserint officia celebrat: uel se celebrationi ingesserint diuinoꝝ ei nō duximus infligendam.

Idem bisuntineñ. archiepō.

tantum. lxxxi. di. eos. Quid si episcopus dicat. suspendo te a beneficio. nunquid pōt celebrare: ita quidē. si suspēdit ipm tantū a beneficio. Itē potest ne biificium acquirere: ita. qz non intelligitur illū biificio suspendisse nisi quo ad se. nisi specialiter ferat sententia. ut remoueat ab officio. tunc. n. biificiuz sequela est. ⁊ ideo remouetur ab illo. ut. s̄. de ap. pastoralis. ar. pre. c. eos. ⁊. c. precedētis. nisi specialiter ei cōseruaretur. xxviij. di. p̄sbyterū. ⁊. l. di. studeat. ⁊. c. accedens. Quid si ep̄s ita dicat. suspēdo te officio uel biificio nunquid debeo abstinere ab vtroqz: ita credo saltē ꝓpter dubiū. ar. j. e. c. pr. ⁊. C. de v̄bo. sig. cū quidā. ⁊ de ꝓse. di. ij. in calice. ar. ff. de re. dub. si is qui ducēta. §. cū ita. arg. q̃ neutro suspensus est ꝓpter dubiū. ff. de testa. tu. duo sūt ⁊. ff. de manumis. testa. cū ex plurib⁹.

o Scōm discretionez. ⁊ ita penitētia arbitraria est. xxvi. q. vij. tpa penitudinis. et fit hec dispēsatio auctoritate domini pape. quia p̄ se non posset. ut dictū est in ꝓximo. ca.

a Illud. et. j. De isto episcopo habes. s̄. de transla. quanto. ⁊. c. licet. ⁊. s̄. ō. mato. ⁊ obe. illud.

b Notorium. hoc erat tale factū. qō exhibebat se oculis omniū. vnde non poterat nō esse notoriū si transiuit ad ecclesiam illā. Sed vtruz licite poterat uel illicite. hoc non erat notoriuz saltē quo ad alios. qz potuit esse q̃ habuit licentiam transeūdi a dño papa p̄ lras suas. ar. lxxvi. di. di lectionis. vñ in meliorē partē debemus hꝫ interpretari. j. de regu. iu. c. ij. quia papa potuit de hoc obliuisci. quia ipsuz quandoqz fallit obliuio. xxiij di. preterea. ⁊ omniū habere memoriam potius est diuinitatis q̃ humanitatis. C. de vete. iu. eccle. l. ij. §. si quid. Contrariuz est verum. quia exquo papa hoc diffitetur. ei incumbit ꝓbatio. q̃ de ipsius licentia trālisset. c. di. contra morem. xciij. di. illud.

c Viginti dies. sic. s̄. de falsa. dura.

d Misericordiam. sic. s̄. de transla. inter corporalia. versus fi.

e Officia. in hoc deliquit. quia nec excōicatus nec suspēsus publice vel p̄uatim celebrare oz. nec sacramēta alia dare. xxviij. di. p̄sbyterū. sz alia officia p̄ter missam potest occulte dicere non officiando. sed q̄si priuata persona. j. de pe. ⁊ re. q̃ in te. ⁊. xi. q. ij. si quis episcopus damnatur. ⁊. c. zelo.

f In hoc. scilicet quia non constabat ei nisi per famā de illa exōicatione. sed fama per se non probat. iiij. q. iij. §. item in criminali. v̄. itē sepe. ar. ō. s̄. de cōsang. ⁊ af. sup eo. vbi ad solam famā matrimoniū ꝓhendum impeditur. ergo iste propter famā debuit abstinere. j. de sen. excom. cuz desideres. §. i. sed nō intantum culpabilis fuit quantum si hoc pro certo sciuisset. ⁊ ideo dicit. licet in hoc non videatur omnino culpabilis extitisse. sed dicta paucorum ad hoc non sufficerent. quia non faciunt famam. s̄. de accu. inquisitionis. nec tenebatur credere licet diceretur ei ab aliquib⁹. xi. q. iij. non solum. ⁊. c. in cunctis ⁊. xxiij. q. iiij. q̃ magnum. ⁊. ff. q̃ cum fal. tuto. l. ij. ⁊. iij. nisi fama super hoc p̄ uenisset ad eum. prout sequit. ar. ō. ff. de admi. tuto. quidam decedens. §. ex quo. ⁊. C. de rei ven. si fundum. ⁊. s̄. de rescrip. cū contingat.

g In dubijs. sic. s̄. de spon. iuuenis. ⁊ de homici. significasti. ij. ⁊. c. pe. ⁊. ca. ad audientiam. ubi de hoc. ⁊ ar. xxiij. q. i. quid culpatur. in fi.

h Venie. sub spe venie nullus debet peccare. de conse. di. iiij. quando quis. ar. ō. j. de sen. excom. si vere.

i Vitari. In hoc quasi patitur. in alio scilicet in non vitare agit. quod est in eius potestate. ⁊ ideo in vno peccat. in altero non peccat q̃qz tñ non multū differunt agere ⁊ pati posse. xvi. q. i. si cupis.

k Canon. xi. q. iij. si quis episcopus dānati. ⁊c. se. ⁊. c. pr. ⁊. s̄. e. latores. hāc misericordiam solus papa potest facere. s̄. e. clerici.

l Latores. deponas. ecce pena illoꝝ qui excōicati suspēsi vel int̄dicti diuina officia celebrant. ut dictū est. s̄. c. pr.

l Multitudinem. hic ergo non parcitur multitudini. Ar. contra l. di. ut constitueretur. ⁊. xliiij. di. cōmessationes. ix. q. iij. ordinationes. ⁊. s̄. de tempo. ordi. c. ij. vbi. de hoc. ⁊. xxiij. q. iiij. non potest. ⁊. c. ipsa pietas. i. q. vij. quotiens. Sed ista contraria locum habent vbi scandalum timetur. ⁊ multorum strages iacet si seruet rigor. alias si non contēnatur disciplina ecclesie in populis. sed ut patienter sustineant. tunc ferienda est multitudo. xxiij. q. iiij. non pōt in fi. ⁊ de pe. di. vi. c. i. in fi. Item habes hic q̃ vltra. xl. dicunt multi. sic. s̄. de testi. cum causaz. Et fin. has decre. interpretamur illā. s̄. ō rescrip. sedes. ⁊. ff. de testi. l. i. in fi. Aliqñ etiā duo dicuntur multi. insti. de iur. perso. in fi. ar. Aliquando etiā. xxiij. milia pauci dicunt. xlv. di. disciplina. xxiij. q. iiij. q̃ aūt. Multa igit ⁊ pauca i respectu dicunt

m Magis. hi. n. magis peccant. ⁊ ideo magis puniēdi sunt. lxxxi. di. c. i. ⁊ ea. di. tantis. ⁊. xxiij. q. iiij. qui alioꝝ. ⁊ in quo maior ē culpa maior oz exerceri vindicta. s̄. de hereti. excōicamus. §. credentes. vbi de hoc plures inuenies concordantias.

n Ab officio. ⁊ etiam a beneficio. qz vbi vnū ꝓpter alteꝝ vtrobiqz

a Fraternitati. spoliare. immo posset eos perpetuo deponere. s̄. e. latores.
dispensare tri cū eis non potest. ut dictū est. s̄. e. clerici. ber.
b Postulastis. non debeat. xi. q. iiij. cum excōmunicato
c Retinere. immo si prius alia beneficia habebant. eis sunt priuandi. s̄. de
eta. ⁊ quali. or. cum bone.
d Dispensatum. non dicit a
quo. ergo videtur relicta po
testas dispēsandi ēpis. ar. j. ō
sen. ex. nup. dic. ut. s̄. e. clerici
e Canonice. sed nō sunt illa
canonice ꝓsecuti. perdere de
bent. illa. sic. s̄. de eta. ⁊ qual.
cum bone. cum essent excom
municati indigni erant. ⁊ ina
biles ad aliqua beneficia per
cipienda. quia tales nec elige
re nec eligi possunt. s̄. ō elec.
cum inter. r. s̄. de cōsue. cum
dilectus. nec impetrare lr̄as.
s̄. de rescrip. dilectus. i.
f A collatione. ut puniatur
in quo deliquit. s̄. de tem. or.
ex litteris. imo ⁊ a perceptōe
proprij beneficij suspendat̄.
quia scienter indigno benefi
cium. contulit. s̄. de elec. ni
hil est. b.
g Mereant̄ p suū superiorē.
h Celebrare propter qd̄ su
spensi sunt ⁊ irregulares. ut
no. j. de excess. prel. c. ul. vnde
possent deponi. s̄. e. latores.
i Spoliandi. nec auditur si
dicat q̄ sit iniuste excōicat⁹.
ar. s̄. e. illud. sicut etiā non au
ditur. cui opus nouum nun
ciatur. nec obtemperat. ff. de
no. ope. nunci. l. i. §. in operis
k Artioribus. s̄. de symo. ō
regularibus. ⁊. c. quoniaz. sy
moniaca.
l Proposuit. tempore. Tē
pus ergo inuestiture cō
siderari debet. vtrum tunc fu
erit excōmunicatus uel non.
s̄. e. c. pr. ⁊. s̄. de eta. ⁊ quali.
cū bone. sicut in impetratiōe
rescripti tempus date consi
derandum est. an tunc fuerit
excōmunicatus. s̄. de reseri.
dilectus. i. quia si postea excō
municetur non perditur re
scriptuz. sed suspendit̄ q̄diu
absoluatur. sic intelligit̄. s̄. ō
offi. dele. prudentiā. §. sexta.
sic ⁊ tempus electionis consi
deratur. an tunc sit idoneus.
s̄. de elec. dudum. i. vbi babes
similiter q̄ initium spectan
dum est.
m De absolutione. ⁊ sic pro
bauit ille penitentiarius. q̄
magister. p. fuit excōmunica
tus. ⁊ ipse. p. probauit postea
q̄ fuit absolutus ante suaz in
stitutionem. Et ita colligitur
hic q̄ fuit excōmunicatus. p
sumitur q̄ adhuc sit excommunicatus. nisi probauerit se absolutū pront ipse
p. fecit. Et ita quicunqz absoluitur saltem ad cautelam semper obtineat litte
ras absolutionis. ⁊ ita cū aliquis dicit aliquē excōmunicatū. ⁊ ille dicit se nō
esse excōmunicatū. vtriusqz testes sunt ad mittendi in tali dubio. ar. j. de sen-
ten. excom. per tuas. ⁊. s̄. de testi. cum tu. ⁊. s̄. de offi. dele. cum contingat. sic
s̄. de rescrip. illud. ⁊. c. auditis.
n Cōmunione. hec non fuit sufficiens ratio ad probandum absolutionem.
j. de sen. excom. cum desideres. sed est presumptio quedam. xi. q. iij. quibus
episcopi. xciij. di. si inimicus. Argu. contra. j. de sentē. excom. in presentia. et
j. de priuil. cum olim.
o Apostolice. hec decre. est pars. illius. s̄. de excep. apostolice.
p Probabilis. Sic ergo probabilis ignorantia tantū excusat ⁊ non crassa
⁊ supina. ut hic patet. sic. s̄. de cog. spiri. si vir. vnde dixit apostolus. misericor
diam merui. quia ignorans feci. viij. di. consuetudo. ⁊ induci dispensationes
s̄. de ordi. ab epis. qui renun. c. i. ⁊. ij. vbi de hoc. ⁊. i. q. i. si qui a symoniacis. s.
hic non est aliqua dispensatio necessaria. quia nesciebāt se suspensos. vnde
non peccauerunt. Item habes hic q̄ absens ⁊ ignorans potest ex
communicari ⁊ suspendi. ut. ij. q. i. de manifesta. ⁊. s̄. de appel. cum
sit romana. in fi. ⁊ q̄diu ignorat se excōmunicatum non peccat cele
brando. ut hic patet. Idem ergo erit si litteras obtinuerit pro bene
ficio uel alio negocio. posset etiā interim eligi ab ipsis qui hoc igno
rāt. Et sic in isto ca
su suspenditur esse
ctus excōmunica
tionis. ut q̄uis sit
excōmunicatus. nō
tamē obest. ar. opt.
de conse. di. iiij. c. ij
⁊ insti. de excep. §.
preterea. ⁊ ar. s̄. de
appel. dilectis filijs
vbi suspenditur in
terdictum. sic ⁊ sen
tentia absolutionis
suspenditur. ij. q. v.
quante. argu. cōtra
. s̄. de appel. pasto
ralis. vbi excommu
nicatio statim tra
bit secum executio
nem. ⁊. ff. si cer. pe.
eius qui. vbi dicit.
status sui ignarus.
credo q̄ quicquid
facit anteq̄ sciat. se
excommunicatuz.
non imputetur ei.
tū postq̄ nouerit se
excommunicatum
dz abstinere. alias
non audiet̄ per ta
les litteras nisi post
absolutionem. Nō
credo q̄ electio de
ipso facta teneat. li
cet ignoret se excō
mūicatū uel su
spensum. Item qd
si talis moriatur an
teq̄ sciat. liber erit
quo ad deum. ⁊ ex
cōmunicator debet
euz absolnere post
mortem. Itez num
quid ille qui sciens
illum excommuni
catum si participat
illi excōmunicatus
erit? Credo q̄ sic.
Item quid si absēs
excōmunicatur per
epistolā. qū dicem⁹
illum excōmunica
tum. vtrum qū scri
bitur uel qū recipit
epistolam? Potest
hic distingui. Ut
si excommunicator
voluit q̄ statiz essz
excōmunicat⁹. tūc
statim erit excōmu
nicatus. sed nō ob
est ei donec sciat ut
dictum est. ar. iiij. q. v. c. i. vbi dicit. exquo litteras accepisse constite
rit. ⁊. ff. mandati. si mandassem. alias tunc demuz erit excōmunica
tus. tunc recepit litteras. Sic distinguit lex in seruo manumisso p
litteras. ff. de acquiren. pos. qui absenti. ⁊. l. si quis ui. §. i. ⁊ ideo nō
imputatur sententia ignoranti. quia nulla sententia ligat nisi effica
citer postq̄ scitur. ij. q. vi. biduum. nec aliqua constitutio. lxxxi. di.
proposuisti. ⁊. ff. de decret. ab ordi. fa. l. ulti. Et sic excommunicatio
non semper trahat secum suam executionem. ⁊ si proferatur sub cō
ditione. s̄. de ap. preterea. ij. ⁊ hec vera sunt cuz probabilis est igno
rantia. secus si crassa ⁊ supina. ar. s̄. e. illud. ibi enim crassa videbat̄
ignorantia. cum per famā sciret se excōmunicatum.

Fraternitati tue. ⁊ infra. Pre
sbyteros aūt ⁊ alios clericos
qui pro suis excessibus a te nexib⁹
anathematis canonice inodati pre
sumpserūt uel presumūt officia ce
lebrare diuina: rationabiliter pote
ris omnibus bñficijs ecclesiasticis
spoliare[a].
Idem decano ⁊ priori colon̄.
Postulastis per se. ap. edoce
ri: ⁊ infra. Con. u. r. q̄ cū ex
cōicatis cōicari nō debeat[b] ⁊ clericis
excōicatiōis uinculo inodatis ec
clesiastica beneficia cōferri nō pos
sunt nec illi ualent ea retinere[c] lici
te: nisi forsitan cum eis fuerit mise
ricorditer dispensatū[d]: cū ea nō fue
rint canōice[e] cōsecuti. Illi uero
qui scienter illa beneficia talib⁹ cō
tulerūt: tādiu debēt a bñficiorz col
latione[f] suspēdi donec sup hoc ueni
am ꝓsequi mereant̄[g] ut puniātur in
hoc in quo delinquere presumpse
runt. Quesiuistis preterea: qua
liter puniri debeant clerici mōachi
uel moniales ecclesiarz quētualiū
qui post latā interdicti sniam in lo
cis suppositis iterdicto presumpse
runt bacten⁹: ⁊ adhuc etiā nō uerē
tur diuina officia celebrar̄[h]: quāuis
ꝓpter hoc sint excōicatiōis uincu
lo inodati. Ad hoc breuiter respō
demus q̄ clerici qui talia presum
pserūt sūt ecclesiasticis bñficijs spo
liandi[i]. mōachi uero uel moniales
in artioribus[k] monasterijs ad pagē
dam penitētiā detrudendi.
Idem decano ⁊ subdiacono pi
ctauien̄. ⁊ magistro. p. canōico pe
tragoricen.
Proposuit coraz nobis magi
ster. p. cleric⁹ epi tusculanen̄.
q̄. g. sācte marie i porticu diac. car.
in partibus illis ap. se. legatiōis fū
gent: officio: quidā de lemonicē.
ei būlit̄ supplicarūt: ut eorz eccle
siā que debito fraudabat̄ clericorz
seruitio ordiaret: ꝓ se ac magistro
eodē preces specialiter porrigētes
Ipse uero lemoniceñ. ciuitatē in
gressus canōicos monuit: ut illos
reciperent i socios ⁊ in fratres: ma
xime cum prebende. v. uel. iiij. ab
ultima ipsi⁹ ecclesie ordinatiōe ua
cassent: quibus post petitas ⁊ ꝓcess
as deliberationis inducias nō cu
rantibus respōdere: de prebēda le
moniceñ. predicta cardi. predict⁹
eosdez clericos inuestiuit: ⁊ infra.
Cū aūt dictus magister ⁊ lemoni
ceñ. pñiari⁹ in mra fuissent presen
tia ꝓstituti: ⁊ acta iudicij ispici fece
rim⁹ diligēter: ꝓ penitētiarij testes
itellexim⁹: q̄ lemoniceñ. epūs plu
rib⁹ ānis aliquā idē magister iuesti
t⁹ fuerit clericos: ⁊ burgen̄. castri
lemoniceñ. ⁊ eūdē. p. noiatiz: quē
eorz dicebāt ꝓsiliariū ⁊ fautorē uin
culo excōicationis astrinxit. Per
testes uero magistri. p. probabat̄
q̄ ⁊ si dictus episcopus in burgen̄.
⁊ eorz fautores tam clericos quaz
laicos lemo. excōicationis senten
tiam ꝓtulisset: eos tamen per tres
annos absoluit: antequā dictus ma
gister fuerit inuestitus: ⁊ infra. Et
q̄ idē episcopus dicto magistro cō
municauit postea in ecclesia ⁊ i mē
sa: ⁊ infra. Quia uero sepedictum
magistrū inuestiture sue tempore
a prefato epō extitisse excōicatū di
ctus penitētiarius: sicut obtulerat
non ꝓbauit cū ex aduerso de abso
lutione[m] ⁊ cōmunione[n] dicti episco
pi fuerit facta fides: q̄ per dictū le
gatū de memorato magistro factū
est: per diffinitiuam sniam duxim⁹
approbanduz. Reg. viij. cano
nicis pragensibus.
Apostolice[o] se. ⁊ infra. Uerū
quia tēpore suspensionis igna
ri celebrastis diuīa. uos rddit igno
rantia ꝓbabilis[p] excusatos. Letez
si forte ignorātia crassa ⁊ supina aut
erronea fuerit: ꝓpter quod dispē
sātiōis gratia egeatis: eā uobis de
benignitate apostolica idulgem⁹[a].
Idem.
Si celebrat minori excommu
nicatione ligatus: licet graui
ter peccet[b]: nullius tamen notam
irregularitatis[c] incurrit: nec eli ⁊

a Indulgem⁹. i q° casu nullus ali⁹ pōt idulgere. ut dixi. s̄. e. clerici
b Si celebrat. peccet. de hoc autem punietur ad arbitriū sui pre
lati. cum certa pena hic non statuatur. argu. s̄. de offi. dele. de
causis. ⁊. xxvi. q. ij. tempora.
c Irregularitatis. quia propterea non impediret̄ ab aliq̄ ꝓmotio-

ne eo absoluto. secus si maiori sententia sit ligatus. tunc debet depo ni. nisi cum eo fuerit dispensatum. s. e. latores. postulastis. ⁊ quasi per totū. hic ergo determinatur quod olim dubitabatur. s. vtruz talis irregularitatē contraheret.

d Nec eligere. sed ō. s. de elec. cuz inter. r. ⁊. s. de psue. cū dilect⁹. vbi dr. q suspensus nec eligere nec eligi potest. s. ō pcess. preben. qz diuersitatem. hic vero dicit q talis suspensus eligere potest. licet non eligit sed illa ⁊ oia consimilia. ut. s. e. c. ij. intelliguntur de suspensis ab homine. illi enim eligere non possunt. irregularitatē icurrunt diuina officia presumenda. s. eo. latores. s. de eta. et quali. cuz bone. hic vero loquit de excommunicatis siue suspensis a canone propter solā participationem. qz fm canones. qui participat cū excōicatis excōicatus est siue suspensus a sacramentis ecclesie. q suspensio siue excōmunicatio appellatur minor excōcatio. ut. iij. q. iiij. engeltrudā. Sz eadem pena est in suspso ab hoie ⁊ a canone. alias quā p pticipationē. qz vtroqz casu p uatus ē cōmunione sacramentorū ⁊ diuinis officijs. s. de re iud. cū eterni. ⁊. j. de sen. excō. cū medicinalis ⁊ qui suspensus celebrat. est irregularis ut ibi dr. Que est ergo ratio q in vno eligere possunt in vtero non? Potest dici q ideo. qz plus cōtempsit qui fecit ptra legē animatam q qui fecit ptra legē mortuā. quia ptemnendo iudicis preceptum. qd est. factum legis auctoritate. ⁊ ipsam legē offendit ⁊ ideo plus punitur. ⁊ ideo dicitur q mitius agit cū lege q cuz ministro legis. ar. ff. de arbi. l. celsus. ⁊ vox viua magis timenda est q vox mortua ⁊ ei poti⁹ credi dz. in aut. de instru. caut. ⁊ si. §. si vo aliquid. col. vi. ⁊ ita in casu huiusmodi capituli non est irregularis qui celebrat. suspensus aut ab homine ⁊ a canone. si celebrat est irregularis in constitu. innocen. iiij. s. de senten. ⁊ re iudi. cum eterni. ⁊. j. de senten. excom. cum medicinalis. Sed que est ratio q suspensi per participationem excōmunicatorum possunt eligere. alij suspensi non possunt. Ratio est quia suspensi per participationem non sunt suspēsi uel interdicti a diuinis officijs. sed priuati sunt cōmunione sacramentorum per canones ⁊ etiam propter peccatum. sicut ⁊ alij in mortali pstituti nō sunt exclusi ab electione. s. de elec. illa. ⁊ ideo possunt eligere. Nec sunt irregulares si celebrant. ut hic dicitur. Et eadē ratione debent posset eligi. cum non sint suspensi a diuinis. ratio redditur in littera. vbi dr eius electio est irritanda pro eo q eligitur ad susceptionē eorum. i. sacramentorū a quib⁹ est priuatus a sanctis patrib⁹. quicunqz. n. eligit ea suscipere tenetur. et quilibet fidelis. j. de pe. ⁊ re. omnis vtriusqz. ⁊ qz illis priuatus ē non potest eligi ad ea. etiā si penitentiam egisset de peccato. nisi prius absoluatur ab illa supensione que inflicta est per canones. xi. q. iij. excōmunicatos. ⁊. c. cū excōmunicato. quod non est de alijs criminosis qui per penitentiam restituti sunt ad perceptionem sacramentorū a quorū perceptione priuati erant propter peccatum. ber.

e Jurisdictionis. Minor ergo excōicatio nō repellit a iudicio nec ab agendo. sed ab illis tantū pbibet que pertinēt ad officiū. Idem dico in suspenso ab homine. nisi sit suspensus tam ab officio q a iurisdictione. tunc priuatus est spirituali ⁊ temporali iurisdictione. si s. de elec. transmissam. vbi electus ⁊ confirmatus potest facere ea que sunt iurisdictionis ⁊ non ordinis. Ber.

f Scienter. Sed quid si electores eligant aliquem excōicatuz minori excōicatione quē ipsi ignorant excōicatum. nunquid valet electio? arg. ē q sic. ex eo q dicit scienter. sed non credo. qz ignorantia eorum nō facit eū abilē. s. de elec. innotuit. ⁊ causa pbibitionis hic signata nihilominus remanet. vñ supple maxime uel poti⁹ qd dicit scienter referas ad ipsū excōicatū minori excōicatione. puta qz sciēter participauit excōicatis. Sz nunqd p̄uati sūt iure eligēdi q talē sciēter eligunt? ar. q sic. s. de elec. cum in cunctis. ⁊. c. scriptum. in fi.

g Patrib⁹. xi. q. iij. excōicatos. ⁊. c. cū excōicato. iij. q. iiij. engeltrudam.

b Priuatus. hec est causa prohibitionis qz cū sit p̄uatus sacramentis ad ea eligi non pōt. ⁊ ē simile illi q non est capax. nō pōt ex testamento aliqd pcipere. ar. ff. de pba. q testamentū. ⁊. ff. de iure fisci. nō itelligit. §. si quis. palam. ⁊. l. ita fidei. B. n. eēt circūuenire legē. ut ibi dr. Et sic est ar. q si aliqs pbibet vna via. non est admittend⁹ ad id al ta via. s. de pcur. tue. cum suis concor.

i Non carent. bñ dicit. quia sacramenta a quocunqz licet criminoso recipienda sunt ⁊ valent. xvi. q. vi. c. vi. dūtamē tolleretur. xxviij. di. cōsulendum. ⁊. s. de coha. cleri. ⁊ mulie. c. vestra. qz licet sit suspensus a pceptione sacramentorum. non tñ quo ad collatiōz ut hic dicit. qz licet sit suspensus quo ad se. non tñ quo ad alios. ar. s. de coha. cle. ⁊ mulie. c. fi. qz excōmunicati etiaz pferunt ordines. s. de or. ab episcopo qui renū. epi. c. ij. licet non pferant executionez sed isti participantes cōferūt executionē. ⁊ ideo dicit virtutis nō carēt effectu. quicunqz enim habent executionē. eaz cōferre possunt. Et sic est ar. q excōicatio non transit i tertiam personam. ber.

k Dūmodo hec determinatio dummō respicit quod dicit non videt amotus a collatione ⁊c. quasi diceret. si ex cōtemptu ⁊ ō prohibitionē superioris ingerit se cōmuniōi excōicatorum. B ipso intelligitur remotus a collatione sacramentorum propter suam pertinaciam ⁊ contemptū. ar. s. e. c. ij. ⁊ ita ex p pria culpa incipit esse suspensus. sicut qui non est excōmunicatus ex contemptu est excōmunicatus. xi. q. iij. §. cum ergo. in fi. ⁊. xxiiij. q. iij. notandum in fi. ⁊. j. de sen. excom. per tuas. Et est ar. bo. ad hoc. j. de excess. pre. c. ul. de illo excōmunicato. qui violauit interdictum hocipse suspensus fuit. ⁊ ideo alios excōmunicare uel suspendere non potuit. ut ibi dicit. vnde tanq suspensus conferendo ecclesiastica beneficia non confert effectum virtutis sacramentorum scilicet executionem ordinis que est effectus ordinis. licet conferat caracterem si in forma ecclesie conferatur. preterq in baptismo. qz a quocunqz det in forma ecclesie proficit ad salutē quo ad omnem suū effectū. s. de sum. tri. c. i. ad fi. quia illud est sacramentū necessitatis. qd non ptingit in alijs sacramentis. s. de consue. quanto. ⁊ ita propter ptemptum superioris debet excōmunicari. ut hic dicitur. Quidam hoc intelligunt. cū superior in precepto facto participantibus excōmunicato hoc interdicit. suspendendo eos si contrafecerint. sed de hoc nemo dubitat. Vel posset dici q tunc primo remotus est a collatione. cū fuerit excōmunicatus ppter contemptū. ⁊ sic planum est.

l Pertinaciter. quasi ex ptemptu ⁊ studiose participat. vnde propter hoc ē anathemate puniendus. sic. j. de senten. excō. quod in dubijs.

m Si quis baptizauerit. intellige ac si esset ordinatus. ⁊ ei liceret ex officio. tunc punit put hic dr. secus si in necessitate. quia tunc licitū est cuilibet. xxx. q. i. ad limina. ⁊. xciij. di. diacōes. etiā ab heretico pōt recipi baptismus tpe necessitatis. de pse. di. iiij. a quodā dūmodo i forma ecclesie. xxiiij. q. i. si quē forte. ⁊. s. de sum. tri. c. i. §. sacramentum.

n Ex litis. manū. de q hēs. s. ō sacra. non iteran. c. pbyter. vbi de B. ⁊. xxiij. di. pbyter cū q si omissa fuerit nō est ordo reiterandus. sz statuto tēpore etiā supplendū. ut dr in decre. pdicta presbyt. sed hic nec ordinē nec manū impositionē recipit. put sequit. vbi dicit ad sacerdotis officium ⁊c.

o Presumpsit. bene dicit vsurpare. qz non pfecit. cum virtutē illam non haberet. qz solus ille pficit q rite fuerit ordinatus. s. de sum. tri. c. i. §. vna. ar. ad B. lxviij. di. presbyteri. ⁊. i. q. vij. dalbertuz. ⁊. s. de iurepa. q aut. in fi. ⁊ de cō se. di. i. c. i. in fi. secus in deposito. ut. s. in. c. pr. ⁊. c. si quis. dictum est.

a Promoueri. sine dispensatione. ⁊ sic punit in eo in quo deliquit. ut. s. de immu. ec. c. ul. cū suis concor. ⁊. ff. de fur. l. qui vas. §. qui furem. b.

b De beneficio. sic. l. di. studeat. xxviij. di. presbyterum.

c Negocia. qz B redūdaret in opprobriū clericorū cū ipse clericaliter viuere teneat. sic depositus. lxxxi. di. dictū. ⁊ ar. xciij. di. diaconi. ibi mendicat infelix ⁊c. ⁊ ne cogat in cleri opprobriū mēdicare. s. ō renū. ad supplicationē ⁊c.

d Misericordiā. ut ipse possit ad diaconatum redire post temp⁹ statutū. et ad beneficium si digne penituerit. Sed nunquid episcopus posset dispēsare cum eo ut saltē ad sacerdotiū pmoueretur post penitentiā? non credo. quia papa hoc ei prohibere vr hic. sed dic q potest. qz papa B expsso non pbibet.

e Salubrius. ut. s. de symo. matheus. in fi.

f Que. nescire. ⁊ sic crassa ⁊ supina fuit ignorantia. ⁊ ideo ipm nō excusat. s. de or. ab episco. qui renunci. c. i. s. de cleri. excōmu. mini. ca. pe.

De clerico per saltum promoto.

Anno. iij. bonofi. epō.

Que littere continebāt q sicut ex relatione quorundā receperas q. p. presbyter diac. ordinē pretermisso se fecit ad sacerdotij ordinē pmoueri. Ipse tibi quoqz secreto pfessus ē se p certo nescire: gionem. episcopo.

Ex litteris. r. f. inotuit nobis: q. j. diaconus: cū non imposuisses ei manū: missam celebratione usurpare presūpsit: ⁊ infra. Cō. t. r. q ad sacerdotis officiū non poterit promoueri: a diaconatu quoqz biēnio uel triēnio pro tua mane at prouisione suspensus. De beneficio aut misericorditer agat cū eo ne sustentatione priuat⁹ ad seculi negocia reuertatur. Ut aut securius ei possis hanc misericordiā facere de agēda penitētia diligētē circa eū curā nō desinas exhibere salubri⁹. aut sibi absqz dubio p̄uidebit. si ad regularē uitā se duxerit trāsferēdū.

De clerico nō ordinato mīstrāte.

Qzmisda papa.

Si quis baptizauerit: aut aliquod diuinū officiuz exercuerit nō ordinat⁹ ppter temeritatē abijciat de ecclesia: ⁊ nunquā ordinetur. Urbanus tertius le

g Discretionis. j. annos discretionis bene recipit quis sacros ordines. licet conferre non debeat. ⁊ qui ordinauerit. punire debet. Et ordinato interdicenda est executio vsqz ad etatē legittimā. s. de tempo. or. uel nō est compos mētis. licet secus sit in matrimonio carnali. nisi malicia suppleat etatem. s. de de spon. impu. de illis. ⁊ c. vlti. Et sic nō est semper similitudo inter carnale matrimoniū ⁊ spūale. Sed nunquid isti taliter ordinati tenē tur continere cū venerint ad legitimā etatē. ar. q̄ nō. quia ꝓtinentia res est voti. ⁊ nō p̄cepti. xxij. q. i. integritas. nō credo q̄ possit ōbere. maxie si dicat q̄ ordo bēat votū cōtinentie annexū. sic ꝯ cōpellitur ꝓtinere. et ita facit ordo qō votū facere nō posset. q: in tali etate non tenet votū. s. de regu. ad nr̄am. ⁊ c. significatū cū suis similib⁹. sed equ⁹ videt q̄ ꝓtrahere posset si ōdicat ante. xiiij. an. sed quod p̄us dixi vez est. quia statim anteq̄ ordinaret. debuit contradicere. ⁊ nullo modo ꝓsentire. ⁊ si simpliciter coactus ordinatus fuisset. nō recepisset caracterē. s. de bap. maioiores. §. nl. versus finem.

b Iteratum. de con. di. i. ecclesie. ⁊ c. solēnitates. ⁊ ō cō. di. iiij. placuit.

i Administrare. In casu isto ep̄us suo iure dispensare potest. ut satis colligitur ex hac littera. sic. lij. di. solitudo. ⁊ s. de sacra. non itineran. pastoralis. Sed quid si nullu minorem ordinē habuit ⁊ promoueatur ad sacerdotiū uel ad aliū ordinē sacrū. nūquid recipit ordinē. Lau. dixit q̄ nō q: si laicus ordinet in sacruz ordinē nihil recipit. ar. xl. di. sicut. vbi dicitur. sicut viri et mulieris coniunctio vnū facit corpus. ita clericatus ⁊ sacerdotiū vnum faciunt ordinē. sed si aliquē de minori habeat. recipit sacruz. vin. dicit cōtra. q̄ bene recipit quis sacrum ordinē. etiam. si nulluz habeat de minorib⁹ p̄ter episcopalē. quē nemo recipet potest. nisi sit saltē sacerdos. ar. j. ō excē. prela. ex litteris. ibi cū igitur pontificale officiuz siue altaris tē. ⁊ istud verius videtur. Sed quid si ordinatur in episcopuz p̄ermisso diaconatu uel subdiaconatu: episcopus est. dū tamen fuerit sacerdos. sed illū ordinem quem non habuit alijs conferre non potuit. ar. i. q. i. gratia. ⁊ c. ventum. ⁊ q. vi. dalbertum. de conse. di. iiij. quomodo.

k Eniens. furtiue. furtiue promouetur qui citra ꝓscientiam sui episcopi ⁊ sine examinatione promouetur. lxiij. di. extra conscientiaz. ⁊ xxiiij. di. quando.

l Archidiaconorum. ar. q̄ archidiaconus pōt excōicare ⁊ q̄ habet iurisdictionem. s. de elec. vnū. ij. ⁊ s. de offi. or. cū ab ecclesiaz. vbi de hoc.

m Dispenses. Hic est op. ar. q̄ episcopi nō p̄ūt dispensare cū illis qui excōicati diuinū officiū exercere p̄sumunt. ⁊ j. e. c. ul. vbi dicit idē. q̄ eoipso q̄ dicit tuipse p tuo arbitrio dispenses. si excōmunicatio lata non fuerit. intelligit prohibere cū lata fuerit q: sic excōicatus recipit ordinē. ar. xxv. di. qualis. qō est vez. sic. j. de sen. excō. cū illoz. de hoc dictū. est. s. de cle. ex. mi. clerici. Papa inno. quartus tri dicit q̄ iste non erat excōicatus. ⁊ tamē propter interminationem excōmunicationis solus papa hic dispensat.

n Si vero interminatio. ar. q̄ si iudex dicat. precipio sub interminatiōe anathematis q̄ ōfaciens sit excōicatus. sic. s. de loca. c. i. qō nō est vez. Exponē ꝯ verba illa ⁊ intellige. ut dixi. s. de symo. sicut tuis. ⁊ intrāsitiue intellige ista verba interminatio anathematis. i. interminatio que fuit anathema sub conditiōe facta. ut exponit in decre. sicut. ⁊ ita nulla ꝓtrarietas uel dubitatio est.

o Misericorditer. non tuo iure. sed de auctoritate pape. ut sequit. alioquin nulla rōne ꝓcedimus. ⁊ j. e. c. ul. Itē est hic ar. q̄ ingressus religionis nō tollit irregularitatem. j. e. c. vl. de hoc. dixi. s. de apostata. c. ij.

p Um. b. minores. Hic ergo habes exp̄ssum q̄ oēs minores ordines vna die ꝓferri possunt. ar. ad hoc. s. de tē. or. c. i. vbi indefinite logit ō B.

q Permittas. hāc pmissionē itellige fz tenorē. s. e. c. pr. ⁊ j. c. pr. si excōicatio lata fuit uel nō fuit. q: tūc non pōt. alias suo iur potest.

r Si voluerit. j. de sen. excō. cū illoz. nī si excōmunicatus ex certa scientia ordinē recepisset. non posset. vt ibi dicitur.

s Nnotuit. ordines. s. sacros. qui simul eodē die cōferri non debent. s. de tem. ordi. litteras. ⁊ ca. dilectus. Ad duos vero minores uel etiā quatuor potest aliquis pmoueri. s. c. pri. sed idem esset si de minoribus. si pbitio excōmunicationis facta fuisset de minoribus. licet possit conferre minores. quia si non vult aliquē promouere ad duos minores uel plures. non cōpellitur. immo de iure interstitia etiā temporum seruanda sunt. lxxvij. dis. singulis.

a Nō debent. immo de rigore sunt deponendi. j. de sēten. excō. communicatio cum illoruz quia contra sententiam excommunicationis recipiunt ordines. argu. s. ō cleri. excommu. mini. latores.

b Licētia. sic. s. e. c. i. sed ad sacerdotium per hanc licentiam nō poterit dispensare. cuz de susceptis ordinibus hoc dicat. et est ar. q̄ ingressus religionis non tollit irregularitatem. s. eo. ca. i. ⁊ i. q. vij. si gs omnem.

c Eruenit. charitate. xvi. q. i. predicator. s. de cēsi. cum apostolus. xviij. q. ij. hoc tantuz. xciij. di. dictū.

d Exactiones. sic. s. de immu. eccle. aduersus.

e Presumatis. Debent enim seruare manus suas innoxias deo ⁊ legi ⁊ principi nullumqz pertingere lucrum. in aut. de man. prin. §. i. col. iij. ⁊ C. de superindictis. l. vna. li. x. ff. de dam. infec. ex dāni. i. responso. ⁊ in aut. de colla. §. ⁊ hoc quoqz. col. ix nisi ex magna et grauī causa. xvi. q. i. §. nouellarum. ⁊ s. de censi. cum apostolus.

f Capituli. sic. s. ō bis que fiunt a ma. par. ca. quesiuit. Et ita eps sententiam excommunicationis siue suspensionis sine capituli consensu ferre non debet. ar. xv. q. vij. episcopus nullius. cuz hec pena maior sit in ecclesia. xxiiij. q. iij. corripiantur. ideo merito requirit consensum capituli.

g Nec duas ecclesias. quarum vna non dependeat ex altera. s. de eta. ⁊ quali. eam te. uel nisi sint ita pauperes q̄ proprium nequeant sustentare rectorem. ut ibidem. ⁊ x. q. iij. vnio. uel vnam habeat in titulatā. aliam cōmendatā. xxi. q. i. qui plures.

h Iudiciario. Et ita habes hic q̄ ordo iudiciarius seruari debet in sententia excommunicationis siue suspensionis. ut. ij. q. i. nemo. ar. ij. q. i. deus omnipotens. ⁊ s. de ap. reprehensibilis. Et seruatur ⁊ attendit ordo iste si legittima admonitio fiat. uel si nō fiat. p vnū mensem ingressum ecclesie sibi nouerit interdictum. j. de sen. excō. sacro. ⁊ c. cū medicinalis. lata tamen tenet. xi. q. iij. si ep̄us. forte.

i Puniemus. extraordinarie. in aut. de sanc. epi. §. oib⁹ aut. col. ix.

k Ceteri a similibus. sic. s. de male. c. i. ⁊ s. de iudc. ad liberandā. et. s. de of. ordi. irrefragabili. ⁊ ij. q. vij. quapropter. ber.

Discretionis. j. annos discretionis bene recipit quis sacros ordines. licet conferre non debeat. ⁊ qui ordinauerit. punire debet. Et ordinato interdicenda est executio vsqz ad etatē legittimā. s. de tempo. or. uel nō est compos mētis. licet secus sit in matrimonio carnali. nisi malicia suppleat etatem. s. de de spon. impu. de illis. ⁊ c. vlti. Et sic nō est semper similitudo inter carnale matrimoniū ⁊ spūale. Sed nunquid isti taliter ordinati tenē tur continere cū venerint ad legitimā etatē. ar. q̄ nō. quia ꝓtinentia res est voti. ⁊ nō p̄cepti. xxij. q. i. integritas. nō credo q̄ possit ōbere. maxie si dicat q̄ ordo bēat votū cōtinentie annexū. sic ꝯ cōpellitur ꝓtinere. et ita facit ordo qō votū facere nō posset. q: in tali etate non tenet votū. s. de regu. ad nr̄am. ⁊ c. significatū cū suis similib⁹. sed equ⁹ videt q̄ ꝓtrahere posset si ōdicat ante. xiiij. an. sed quod p̄us dixi vez est. quia statim anteq̄ ordinaret. debuit contradicere. ⁊ nullo modo ꝓsentire. ⁊ si simpliciter coactus ordinatus fuisset. nō recepisset caracterē. s. de bap. maioiores. §. nl. versus finem.

b Iteratum. de con. di. i. ecclesie. ⁊ c. solēnitates. ⁊ ō cō. di. iiij. placuit.

i Administrare. In casu isto ep̄us suo iure dispensare potest. ut satis colligitur ex hac littera. sic. lij. di. solitudo. ⁊ s. de sacra. non itineran. pastoralis. Sed quid si nullu minorem ordinē habuit ⁊ promoueatur ad sacerdotiū uel ad aliū ordinē sacrū. nūquid recipit ordinē. Lau. dixit q̄ nō q: si laicus ordinet in sacruz ordinē nihil recipit. ar. xl. di. sicut. vbi dicitur. sicut viri et mulieris coniunctio vnū facit corpus. ita clericatus ⁊ sacerdotiū vnum faciunt ordinē. sed si aliquē de minori habeat. recipit sacruz. vin. dicit cōtra. q̄ bene recipit quis sacrum ordinē. etiam. si nulluz habeat de minorib⁹ p̄ter episcopalē. quē nemo recipet potest. nisi sit saltē sacerdos. ar. j. ō excē. prela. ex litteris. ibi cū igitur pontificale officiuz siue altaris tē. ⁊ istud verius videtur. Sed quid si ordinatur in episcopuz p̄ermisso diaconatu uel subdiaconatu: episcopus est. dū tamen fuerit sacerdos. sed illū ordinem quem non habuit alijs conferre non potuit. ar. i. q. i. gratia. ⁊ c. ventum. ⁊ q. vi. dalbertum. de conse. di. iiij. quomodo.

k Eniens. furtiue. furtiue promouetur qui citra ꝓscientiam sui episcopi ⁊ sine examinatione promouetur. lxiij. di. extra conscientiaz. ⁊ xxiiij. di. quando.

l Archidiaconorum. ar. q̄ archidiaconus pōt excōicare ⁊ q̄ habet iurisdictionem. s. de elec. vnū. ij. ⁊ s. de offi. or. cū ab ecclesiaz. vbi de hoc.

m Dispenses. Hic est op. ar. q̄ episcopi nō p̄ūt dispensare cū illis qui excōicati diuinū officiū exercere p̄sumunt. ⁊ j. e. c. ul. vbi dicit idē. q̄ eoipso q̄ dicit tuipse p tuo arbitrio dispenses. si excōmunicatio lata non fuerit. intelligit prohibere cū lata fuerit q: sic excōicatus recipit ordinē. ar. xxv. di. qualis. qō est vez. sic. j. de sen. excō. cū illoz. de hoc dictū. est. s. de cle. ex. mi. clerici. Papa inno. quartus tri dicit q̄ iste non erat excōicatus. ⁊ tamē propter interminationem excōmunicationis solus papa hic dispensat.

n Si vero interminatio. ar. q̄ si iudex dicat. precipio sub interminatiōe anathematis q̄ ōfaciens sit excōicatus. sic. s. de loca. c. i. qō nō est vez. Exponē ꝯ verba illa ⁊ intellige. ut dixi. s. de symo. sicut tuis. ⁊ intrāsitiue intellige ista verba interminatio anathematis. i. interminatio que fuit anathema sub conditiōe facta. ut exponit in decre. sicut. ⁊ ita nulla ꝓtrarietas uel dubitatio est.

o Misericorditer. non tuo iure. sed de auctoritate pape. ut sequit. alioquin nulla rōne ꝓcedimus. ⁊ j. e. c. ul. Itē est hic ar. q̄ ingressus religionis nō tollit irregularitatem. j. e. c. vl. de hoc. dixi. s. de apostata. c. ij.

p Um. b. minores. Hic ergo habes exp̄ssum q̄ oēs minores ordines vna

si res taliter se haberet. Sz exquo boni uiri hoc asserebāt: inter quos fuerat conuersatus: credebat assertioni eoz: eo q̄ tpe quo ordines inferiores susceperat infra annos discretōis [s] fuerat ꝓstitut⁹: ⁊ ifra. Mādam⁹ quaten⁹ ꝓdignā penitētiā. p huiusmodi negligētia inīūgas eidē qua pacta: q: nō intelligit iteratū [b] qd factū esse nescitur: ipsū in diaconū ordinare. p cures: ⁊ sic de misericordia eūdez mīstrare pmittas in ordine sacerdotis.

religionis intrauerit: ⁊ uita ⁊ mores eī⁹ exegerit: abbas si uoluerit [r] ī alijs poterit ordinib⁹ dispensare.

Idem.

Nnotuit nob q̄. g. cleric⁹ ⁊ alij duo de dioceli tua ad. g. quō dā segunt. epūz: ut ordines recipe rēt ab eo: accesserī. Cūqz ab eodē epō sub excōicatiōis sntia fuissz ibi bitū: ne qs se ad duos ordines [s] suscipiēdos īgereret: predicti clerici nihilomin⁹ subdiaconat⁹ ⁊ diaconat⁹ ordinē clādestine susceperūt: ⁊ ifra. Cō. r. t. r. q̄ ordinati ī susceptis ordinib⁹ de iuris rigore ministrare nō debēt [a]. Verūm si ad religionē aliquā uoluerit se trāsferre: ⁊ pacta pnia. p arbitrio tuo eis īiūcta ibidē laudabiliter fuerit ꝓuersati. p cessu t̄ꝓris cū eis poteris de nr̄a licētia [b] dispēsare: ut postmodū susceptoz ordinū executiōe letēt.

De excessib⁹ prelatoz ⁊ subditoz

Lex. tertius.

Eruenit ad audiētiā nr̄az ⁊ ifra. Cum aūt presbyteros quasi filios ⁊ fres benigne ac fraterna debeatis caritate [c] fouere. Mādam⁹ quaten⁹ ī eos talias ⁊ exactiōes [d] idebitas exercere nullaten⁹ presumatis [e] nec de cetero irrationabiliter graueris nel inhoneste tractetis eosdē aut sine iudicio capituli [f] suspensos uel eoz ecclesias īterdicto subijcere attentetis neqz duas [g] ecclesias quaz unā sufficere uidebitis. pmittatis illos tenere: nec aliquē excōicare sine ordine iudiciario [h] presumatis. Scituri pro certo: q̄ si huiusmodi rumores de uobis itez ad aures nr̄as puenerit: p tāis excessib⁹ uos taliter puniemus [i] q̄ timore pene ure ceteri a similib⁹ [k] abstinebunt.

Qui ordinē furtiue suscepit.

Lex. iij. lincoñ. epō.

Eniens ad nos. p. nobis exposuit se furtiue [k] ordinem diac. suscepisse. Unde. f. t. r. q̄ si nō fuit a te uel ab aliquo archidiaconoz [l] uel prelatoz tuoz sub anathematis interminatiōe pbibit⁹: tuip se in pmotiōe ipsi⁹ ad sacerdotale officiū ꝓdigna satisfactiōe īposita. nisi alia īpediāt: p arbitro tuo dispenses [m]. Si uero [n] subīterminatio anathematis super hoc facta ē: moneas eū ut in aliquo mōasterio seu canōica habitū suscipiat regularez cui exquo in hitu illo aliquāto tpe fuerit laudabiliter ꝓuersat⁹: poteris misericorditer [o] prouidere alio quin nulla ratione concedimus eū ad sacerdotalem ordinem promoueri.

Celestinus tertius.

Uz. b. lator pnīriū: sicut nobis sua questione monstrauit ad tuam ordinatiōis cā pnīriā accessisz. iuxta ꝓsuetudinē prie sibi quatuor minores [p] ordies ꝓtulisti: qb⁹ nō ꝓtē t⁹ subdiaconatū temerario ausu recepit. Quia vo idē cleric⁹ ī hoc facto multū excessit. Mādam⁹ quaten⁹ eū ī minorib⁹ dūtaxat ordinib⁹ celebrare pmitas [q]. Si vo domuz

religionis intrauerit: ⁊ uita ⁊ mores eī⁹ exegerit: abbas si uoluerit [r] ī alijs poterit ordinib⁹ dispensare.

Idem.

Nnotuit nob q̄. g. cleric⁹ ⁊ alij duo de dioceli tua ad. g. quō dā segunt. epūz: ut ordines recipe rēt ab eo: accesserī. Cūqz ab eodē epō sub excōicatiōis sntia fuissz ibi bitū: ne qs se ad duos ordines [s] suscipiēdos īgereret: predicti clerici nihilomin⁹ subdiaconat⁹ ⁊ diaconat⁹ ordinē clādestine susceperūt: ⁊ ifra. Cō. r. t. r. q̄ ordinati ī susceptis ordinib⁹ de iuris rigore ministrare nō debēt [a]. Verūm si ad religionē aliquā uoluerit se trāsferre: ⁊ pacta pnia. p arbitrio tuo eis īiūcta ibidē laudabiliter fuerit ꝓuersati. p cessu t̄ꝓris cū eis poteris de nr̄a licētia [b] dispēsare: ut postmodū susceptoz ordinū executiōe letēt.

De excessib⁹ prelatoz ⁊ subditoz

Lex. tertius.

Eruenit ad audiētiā nr̄az ⁊ ifra. Cum aūt presbyteros quasi filios ⁊ fres benigne ac fraterna debeatis caritate [c] fouere. Mādam⁹ quaten⁹ ī eos talias ⁊ exactiōes [d] idebitas exercere nullaten⁹ presumatis [e] nec de cetero irrationabiliter graueris nel inhoneste tractetis eosdē aut sine iudicio capituli [f] suspensos uel eoz ecclesias īterdicto subijcere attentetis neqz duas [g] ecclesias quaz unā sufficere uidebitis. pmittatis illos tenere: nec aliquē excōicare sine ordine iudiciario [h] presumatis. Scituri pro certo: q̄ si huiusmodi rumores de uobis itez ad aures nr̄as puenerit: p tāis excessib⁹ uos taliter puniemus [i] q̄ timore pene ure ceteri a similib⁹ [k] abstinebunt.

d Exactiones. sic. s. de immu. eccle. aduersus.

e Presumatis. Debent enim seruare manus suas innoxias deo ⁊ legi ⁊ principi nullumqz pertingere lucrum. in aut. de man. prin. §. i. col. iij. ⁊ C. de superindictis. l. vna. li. x. ff. de dam. infec. ex dāni. i. responso. ⁊ in aut. de colla. §. ⁊ hoc quoqz. col. ix nisi ex magna et grauī causa. xvi. q. i. §. nouellarum. ⁊ s. de censi. cum apostolus.

f Capituli. sic. s. ō bis que fiunt a ma. par. ca. quesiuit. Et ita eps sententiam excommunicationis siue suspensionis sine capituli consensu ferre non debet. ar. xv. q. vij. episcopus nullius. cuz hec pena maior sit in ecclesia. xxiiij. q. iij. corripiantur. ideo merito requirit consensum capituli.

g Nec duas ecclesias. quarum vna non dependeat ex altera. s. de eta. ⁊ quali. eam te. uel nisi sint ita pauperes q̄ proprium nequeant sustentare rectorem. ut ibidem. ⁊ x. q. iij. vnio. uel vnam habeat in titulatā. aliam cōmendatā. xxi. q. i. qui plures.

h Iudiciario. Et ita habes hic q̄ ordo iudiciarius seruari debet in sententia excommunicationis siue suspensionis. ut. ij. q. i. nemo. ar. ij. q. i. deus omnipotens. ⁊ s. de ap. reprehensibilis. Et seruatur ⁊ attendit ordo iste si legittima admonitio fiat. uel si nō fiat. p vnū mensem ingressum ecclesie sibi nouerit interdictum. j. de sen. excō. sacro. ⁊ c. cū medicinalis. lata tamen tenet. xi. q. iij. si ep̄us. forte.

i Puniemus. extraordinarie. in aut. de sanc. epi. §. oib⁹ aut. col. ix.

k Ceteri a similibus. sic. s. de male. c. i. ⁊ s. de iudc. ad liberandā. et. s. de of. ordi. irrefragabili. ⁊ ij. q. vij. quapropter. ber.

li.x.si.s̄.de iureiur.querelam.

i Depositionibus.ut.s̄.de elec.cum dilectus.no.ergo ꝙ iudex de eo quod fit coram eo potest in testem duci.ber.

k Vel ꝓcurauerit.si.s̄.de resti.spo.cū ad sedem. in fi.licet.n. iste obtinuerit lr̄as ⁊ vsus fuerit eis.nō tñ p̄sumitur ꝙ eas falsauerit. sicut nec ibi p̄sumitur vi deiecisse.licꝫ ipe possideret ⁊ adversarij probassent se expulsos. dolus enim non ex p̄sumptionibus sed ex p̄spicuis indicijs ꝓbari dꝫ.c.de do.dolum.vñ qui dolū allegat dolū ꝓbare tenetur. ff. de ꝓbat. quotiens.§.q dolo. Sed ⁊ arg.habes. s̄.de cri.fal. ad falsariorum.vbi dicit ꝙ postq̄ lr̄is falsis vsus fuerit.non poterit pretendere excusationem. et hic vsus est falsis litteris.nec tamen ex hꝭ punitur. Sol. illud speciale est in litteris domini pape. q̄ prius diligēter examinande sunt. nec pena ad litteras aliorum prelatorꝫ extenditur. immo et aliud speciale est in illis quod nō in alis.quia ibi traditur curie seculari statiꝫ ſ alij nō tradunt.

l Postmodum.vñ nō valuit primo nō cassata.sic.s̄. de cōces.preben. ad electionem.in fi. Sed quid si prima nulla fuisset ipso iure puta quia p̄sona fuit indigna ⁊ scienter electa. nunquid valuisset secūda? Videt ꝙ sic.s̄. ⁊ elec. bone.i.⁊.s̄. de ap. constitutis. et sup̄ de iurepat.illud. et c.cum laici.sed contrarium est verꝫ. ꝙ non valet secunda. quia ipso iure privatus fuit eligēdi potestate illa vice vnde secunda non valet.s̄.de electio.cū in cunctis.⁊.c.cum vintoneñ.⁊.c.scriptū.in fi.s̄.de supplen.neg. prelato licet.⁊.c.vl.Sed. c. illa illud.⁊.c.cum laici contradicere vident. qꝛ ibi ab eadē persona facta fuit prima cōcessio et secunda. et tamen tenuit secunda. Sed ibi illa concessio prima facta fuit de re nō vacante.quare nulla preterea laicis variare licet.sed non clericis.sed hic non fuit privatus ipso iure quia non fuit notorium primaꝫ non tenuisse.⁊ ideo privatur per sententiam. quia forte ignorauit ipsuꝫ talem fuisse.non licuit ei variare. ber.

a Irritam . ergo fuit hec secunda electio irrita ipso iure. ut videt per hanc litteram.quod est verum quia prima nō cassata . secunda non potuit nec debuit attentari.etiam si prima ipso iure nulla fuisset.ut dictum est in ꝓri. nota. quia functus erat officio suo eligendo illum.p.⁊ sic succentoria non vacabat. vnde iste.b. electus fuit ad dignitatem non vacantem quare nulla fuit electio. Arg. ⁊ contra.ff. de verbo.obli.si dari stipuler.vbi pendente prima stipulatione q̄ elidi poterat.tenet secunda stipulatio. sed valde sunt ista dissimilia Item signatur contrariū huic verbo irritā.s̄.de ele. ⁊ sideranim⁹. ⁊.c.auditis.⁊ ibi vtraqꝫ cassatur. Hic vero diuersus est casus . ibi facte fuerunt electiones a diuersis partibus.hic ab vna ⁊ eadem p̄sona que variare non potuit.vt dictum est.

b In quo.sic.s̄.de tempo.ordi.litteras.⁊.s̄.de iurepa. pastoralis.et s̄.de cle.excom.mi.postulastis.

c Hac vice tantum.s̄.de elec.cum in cunctis .⁊.c.cum vitoñ.vnde si istorꝫ electio quibus scribitur non haberet effectuꝫ.statim posset iste eligere .ber.

d Accedentibus.non contenti.cū quilibet suis finibus ⁊tentus esse debeat.nec terminos patrū transgredi debeat.s̄.de sepul .c.i.⁊.ix.q.ij.c.i. ⁊ c. se.ad idem eque possunt induci.xxiij.q.i.c.i.⁊.s̄.de sta.mo.recolentes.

e Dignitatis.que enumerātur.lxviij.di.q̄uis corep̄is.⁊ c.corepiscopi. Et sic videt p̄ hanc constitutionē ꝙ cognitio causarū matrimonialium ad episcopū de iure cōmuni spectant.ar.xxxv.q.vi. multorū.ar.cōtra.s̄.de consang. ⁊ affi.ex litteris. Dicas ꝙ alij prelati qui cognoscunt ⁊ causis matrimonialib⁹. siue sint abbates siue alij faciūt ex cōsuetudine rescripta siue speciali concessione. fm ꝙ hic ī fine dicit. Arg.s̄. de rescrip. auditis.alias ⁊ iure cōmuni ad solū episcopū hoc spectat ut hic patet. ⁊.l.di. in capite. ⁊.s̄.de offi.ordi.c.i.ber.

f Publicas penitentias.hoc ad soluꝫ ep̄um pertinet.l. di. in capite.

g Legittima. puta cōsuetudo prescripta que dat iurisdictionem.s̄.de offi. archidia. c.ul.⁊.s̄.de prescrip. auditis s̄.de fo.cōpe. cū contingat.⁊ s̄.de of.or.irrefragabili.

h Dilectus filius. revelare ad hoc cogi nō poterat. quia fm leges nemo potest cōpelli ad furem indicandū. ff.de prescrip.verbis solent. ⁊.ff.de condi.ob tur.cau.idē §.si tibi.argu.s̄.de furtis qui cum fure.sed ibi soluitur.sed alia ratione non debuit compelli.quia qui peccatorem in penitentia confessum publicat.per mundum cōpellitur peregrinari.ut dicit decreta. ⁊ peni.di. vi.sacerdos.hodie vero deponi debet ⁊ in monasteriū detrudi.ī.⁊ pe.⁊ remissio.omnis. Sed nunquid ille sacerdos fuit suspensus.quia non faciebat qd̄ alter̄ precipiebatur? videtur ꝙ sic.xi.q. iij.sententia.sed non videtur duplici de causa. qꝛ ipse non sciebat furtuꝫ illud. ut homo ⁊ de tali potest intelligi ⁊trarium signatum.s̄.de furtis q cum fure.sed ut deus.s̄.⁊ of. ordi.si sacerdos.⁊ in hoc maior erat ipsis rectoribus.ar.xciij.di.c.ul.⁊.xciiij.di.c.i.qꝛ dei legatione fungitur? ergo ipsum interdicere vel excōicare nō poterant.s̄.de maio.⁊ obe. cuꝫ inferior.⁊.xxi.di.inferior. Item quia ista sententia ⁊tinebat intollerabilē errorem. vnde non tenuit.ī.de sen.excō.p tuas.vñ papa non dicit ꝙ absoluat. sed ꝙ illi desistant a grauamine quod de facto inferebant. ⁊ qꝛ iniquuꝫ erat. ut teneat reddere qd̄ nō rapuit. Et ita quantū ad vtranqꝫ partē disiuncte nō valuit interdictū.vel qꝛ sub ⁊ditione ⁊questus fuit pape.pinde fuit ac si appellasset.vñ suspensum fuit interdictū.s̄.de appel.dilectis.ij.⁊ papa mādat ipsū vlteri⁹ nō molestari.sic excōicatio sub ⁊ditione suspēdit p̄ appellatiōꝫ.s̄.⁊ ap.p̄terea.ij.b

i Quod nō rapuit.nisi illud a raptore scient suscepisset.tūc.n.cōpelleret.qꝛ teneat illud restituere cū succedit in viciū.s̄.⁊ resti.spo.sepe.⁊.s̄.⁊ iudi.qꝛ. v. ⁊.ff.de iureiurā.si duo.§.idez iulianus.⁊.ff.de condi.fur.l.ij. ⁊.l. ex furtiua. ⁊.C.de fur.l.ij.⁊.l.simile est.ber.

k Dilecta.corpus. Nota ꝙ qui non sunt de vno collegio vel etiā de vna societate.non dicunt vnū corp⁹.ut hic pꝛ.qꝛ clerici isti erant clerici iotrēsis ecclesie deseruientes ibidē.qui non dicunt facere collegiū sed sunt ibi bñficiati.lꝭ oēs subessent abbatisse.vñ nō sunt vnū collegiū siue vnū corp⁹. nec p̄nt ⁊stituere vnū ꝓcuratorē siue actorē ꝓ aliq̄ cā.ff.qd̄ cuiusqꝫ vniuersi. l.i. §.i. Illi ergo soli faciunt vnū corp⁹qui sunt in vno collegio vel societate.ut.l. predicta. Vnde nota ꝙ corpus multis modis dicitur. oēs enim fideles possunt appellari vnū corpus siue vna ecclesia per fidē ⁊ charitatē siue perfectionem gratie.s̄.⁊ sum.trini.c.ij.cuius caput est christus.iij.q.iij. engeltrudā .

ra q̃ alter alteri⁹ onera portet. l. di. ponderet. Item collegium sine vniuersitas dicitur vnum corpus. cuius prelatus dicitur caput. s̄. de bis q̃ fi. a p̄la. sine consensu capi. nouit. ⁊ tale corpus potest habere sigillum. s̄. de appella. significauit. ⁊. lxxiij. di. in nomine. in fi. ⁊ actorem ⁊ arcam communem. ut. ff. quod cuiusq̃ vniuer. l. i. sed cum isti clerici taliter non fuerint vnum corpus. sigillum cōmune habere non debebant. ut hic patet. Item vnum dicitur corpus qd̄ vno clauditur spiritu. ut homo signum animal. Aliud dicitur corpus quod habet partes integrales seu coherentes. ut domus. Aliud qd̄ habet partes distantes. ut grex popul⁹ collegium. ff. de vsuca. l. rerū mixtura. Si enim petisti in iudicio corpus qd̄ habet partes integrales. ut domum et succubuisti. si postea petas aliquid de domo. puta cementa uel lignum puta cuz fuerit dissolutum a domo. non obstat exceptio rei iudicate. ff. de exceptio. rei iudi. si quis cum totum. §. item si quis fūdum. Si vero petas totū corpus quod habet partes distātes. puta gregem. ⁊ succubuisti. si postea petas aliquod caput d̄ grege quod fuit ibi. obstat exceptio. si vero nō erat ibi. non obstat. ff. de except. rei iudicate si cum argentuz. §. i. Item episcopus cum capitulo facit vnum corpus. cuius ipse est caput. sed cuz clero ciuitatis uel diocesis non dicitur facere vnum corpus. s̄. de testa. requisisti. §. secus. ⁊. j. de ver. sig. cum cleri. sic abbatissa ista cum clericis ecclesie iotreñ. licet ipsa sit caput. non facit vnum corpus.

a Inhibeatis. Sed quare prohibetur istis habere sigillum cum quilibet possit habere sigillum? ratio quare iam reddita est superius. quia cū isti non essent vnum corpus. volebant facere sigillum commune tanq̃ essent vnum corpus siue collegium. ⁊ per hoc videbatur fieri preiudicium abbatisse. cui suberant quasi q̃ per se forte expedirent negocia. que sub ipsa vel auctoritate ipsius tractari debebāt quia ⁊ hoc premisso aliud attentarent in preiudicium monasterij. sed si quilibet rector per se vel cū collegio suo vellet habere sigillum. non prohiberetur.

b Rauem. archidiaconuz ambianen̄. s.

c Homagij. homagium hic appellat fidelitatem et obedientiam. quam ratione archidiaconat⁹ prestitit episcopo. quod licet. xxiij. distin. quāq̃ s̄. de iureiurā. nullus. alias non licet exigere homagiuz. j. de regu. iu. indignum. ⁊. s̄. de simo. ex diligenti ⁊ sic iste archidiaconus fidelitatem ⁊ debitam reuerentiam violauit multipliciter pro ut sequitur merito. ergo punitus fuit.

d Negasse. ipso facto veniendo contra fidelitatem ⁊ debitam obedientiam dando consilū inuasori episcopi ⁊ fratri eiusdē archidiaconi contra ipsū episcopum qui traxit ipsum ad iudicē secularē. ⁊ ibi forte publice ipsū dominuz suum esse negauit. ⁊ ita semel ⁊ secundo venit cōtra fidem. vñ puniri debuit.

e Deposuisse. argu. est hic manifestū q̃ sola q̃uentio sufficiat ad hoc ut cadat a iure suo. licet non fuerit litē contestatus. de hoc dictū est. s̄. de fo. cōpe. si diligenti. sed forte hoc est. quia deliquit contra dominū suuz. vnde fortius puniri dz. ar. ff. de re mili. oē delictū. i. rñso. §. i. q̃ oīs q̃tumacia ad uersus p̄sidem capite puniēda ē. ut ibi dr̄. vñ iste omni officio ⁊ beneficio priuatur.

f Consilium. si dedit consiliū contra dominū suū cui fidelitatē suam debet seruare. venit contra fidem promissam ⁊ iuramentū fidelitatis. s̄. de iureiu. ego enim. ⁊. c. querelā. vnde indign⁹ est beneficio quod habet ab eo. xxij. q. vl. de forma. ⁊ iō priuari debet beneficio. ar. xcvi. di. si imperator. et. s̄. de postulando. c. vlti. Sic enim iste ingratus fuit contra episcopū suū a quo bñficium habuit. quare ipso priuari debuit. s̄. de dona. p̄ter eius ingratitudinē. C. de ruoca. dona. l. ul. ber.

g Putriduz. ergo abijciendum est ab ouili. ne infictas sanas oues. s̄. de sta. monacho. ea que p̄ mo rñso. i fi. ⁊. xlv. di. sed illud. ⁊. xxiij q. iij. resecāde. Ex tribus causis archidiaconus iste reddidit se indignum. Primo quia negauit episcopum suuz dominum suum esse. Secundo q̃ traxit illū ad iudiciuz seculare. Tertio q̃ dedit causam sine consilium cōtra dominum suum. ⁊ sic venit ꝗ fidelitatez.

b Abscindatis. et ita per sententiam perdit beneficia nō ipo iure hic qui trahit alium in vetitū examen. perdit causam p̄ sniaz nō ipso iure. put nota. s̄. d̄ fo. cōpe. si diligēti. i glo. sz nunquid. b.

i Ymis iniq̃ i. c. isto rep̄hendit̄ auaricia siue p̄latorū auiditas. quā exercēt ꝗ viros religiosos q̃ oia renūciauerūt ppt̄ deū i pluriḃ⁹. ut i lr̄a patet.

k Bonar̄. ꝑ nullo modo dñt̄ p̄lati ecclesiar̄ sibi vsurpar̄ qd̄ pia deuotiōe fidelū ofer̄ religiosis i vita. s̄. d̄ sepul. d̄ bis. ⁊. s̄. d̄ sta. mo. c. i. ⁊ ꝑ solū dñt̄ ibi bre q̃ canones permittūt. xviij. q. ij. ꝑ tātū q̃ sit lum in oso

l In ornamētis. de his. n. relictis ⁊ alijs q̃ ad diuinū cultū ptinēt. nihil p̄cipere dñt̄. q̃uis de alijs reb⁹ relictis in testamēto pñt̄ p̄cipere suā partē. s̄. d̄ testa. c. vl. ⁊ ideo ab his p̄cipue ⁊ ab alijs grauaminibus dñt̄ humilit̄ abstinere. cū oia dimiserint ꝓpter deum ⁊ elegerint in paupertate dñō deseruire. j. c. prox. in prin.

m Ymis. praua. ad synodos. Oēs. n. religiosi qui populū nō habent. ad synodū ire non tenēt̄. ar. j. de p̄uileg. ex ore. in fi. et xviij. q. ij. §. ul. ⁊. xviij. di. in illa palea ep̄s que est concilij. turon̄. est de ꝑ dictū ē. s̄. de of. or. dilectus.

n Juramēto. ab alijs. n. contra uoluntatem ipsius que ipsorum caput ē ⁊ patrona: sigillum habere contendūt: ⁊ ifra. Dis. u. mādamus: quatenus si uobis constiterit ita esse: dictis presbyteris ⁊ clericis auctoritate nostra inhibeatis expresse ne presumant uel de nouo fabricare sigillum: uel uti eo si forte nouiter fuerit fabricatum. Dez sancti auberti archid. abbati de annona ⁊ preposito cameracen̄.

G Rauem ⁊ dolore non uacuaz ⁊ infra. Dis. u. mādamus quatenus: si uobis cōstiterit archid. b semel ⁊ secundo contra fidem homagij prestiti ac debitam reuerentiam episcopum suum esse dominū negasse d uel in foro seculari deposuisse e contra eum super rebus spiritualibus questionem: aut taz inuasoribus episcopi ⁊ sociorum eius quam fratri eius uel complicibus suis causam uel consilium prebuisse: ipsum tanquam membrum putridum g ab ambianen̄. ecclesia perpetuo abscīdatis h: beneficia sua facientes personis idoneis per illos ad quos donatio ptinet assignari.

G Rego. ix. uniuersis ecclesiaruz prelatis.

A Ymis iniqua': ⁊ infra. Cū religiosi uiri abnegātes salubriter semetipsos elegerint in paupertate christo pauperi ad placitum famulari tanquam nihil habentes ⁊ omnia possidētes: non desunt pleriqz tam ecclesiarum prelati quam alij qui ceca cupiditate seducti pro prie auiditati subtrahi reputantes quicquid predictis fideliū pietas elargitur: quietem ipsorum multipliciter inquietant. Volunt nāqz contra regulam a se. ap. approbatā ⁊ sui ordinis instituta ipsis inuitis eorum confessiones audire: ac eis iniungere penitentias ⁊ eucharistiam exhibere. nec uolunt ut corpus christi in eorum oratorijs reseruetur: ⁊ fratres ipsoꝝ defūctos apud ecclesias suas compellunt sepeliri ⁊ eoꝝ exequias celebrari. ⁊ si quis decedentium fratrum alibi quā in suis ecclesijs eligat sepulturam. funus primo ad ecclesias suas deferri cogunt: ut oblatio suis usibus cedat nec sustinentes eos habere cāpanam uel cimiterium benedictuz certis tantum temporibus permittunt: ipsos celebrare diuina. Volunt quoqz in domibus eorum certum numerum fratrum sacerdotuz clericorum ⁊ laicorum necnon cereorum lampadaruz ⁊ ornamentorum pro uoluntate sua taxare: ac residuum cereorum quando nouiter apponuntur: exigunt ab eisdē: nec permittunt q̃ noui sacerdotes eorum alibi quam in ecclesijs suis celebrent primas missas. eos nihilominus compellentes ut in quotidianis missis quas in suis locis ⁊ altaribus celebrant: oblationes ad opus eorum recipiant ⁊ reseruent quicquid etiam eis dum celebrant missarum solennia intra domoruz suarum ambitum pia fidelium deuotione donatur k: ab ipsis exterquere oblationis nomine contendentes: quod eisdem tam in ornamentis altaris quaz in libris ecclesiasticis absolute conferatur: uendicant perperaz iuri suo. Quocirca mandamus: quatenus uniuersi ⁊ singuli a prenotatis grauaminibus desistatis subditos uestros ab huiusmodi artius compescendo.

I Dem uniuersis ecclesiarum prelatis.

A Ymis praua: ⁊ infra. Cum q̃dam uiri religiosi: utputa fratres predicatores ⁊ minores quorum ordinem ⁊ regulam se. ap. nosscitur approbasse: in artissima paupertate christo pauperi famulētur pleriqz prelati ⁊ alij eos ad l synodos suas cogunt accedere ac suis constituciōibus subiacere: nec his cōtenti capitula ⁊ scrutinia in locis fratrum pro his corrigendis facturos se comminantur. fidelitatez iuramento m firmatam ab eorum ministris ⁊ custodibus exigentes: eis quoqz ut tam extra ciuitates quaz intra cuz eis processionaliter uenient ex leui causa: mandantes excōmunicationis sententiam fulmināt in benefactores ipsorum: ⁊ id ipsū fratribus comminantes eos de locis in quibus domino famulantur satagūt amouere: nisi eis obediāt i omnibus supradictis: ad hoc ne fratres ad honorabiliores ciuitates ⁊ uillas: ubi religiose ac honeste ualeāt commorari a populis de

ministris siue rectorib⁹ ecclesiaꝝ.quib⁹ animarum cura cõmissa ẽ. hoc equirit̃ .xxiij.di.quanq̃.τ.s̃.de iureiur.nullus. ab huiusmõi fratres predicatores τ minores sunt exẽpti. Et illud videt̃ intelligi de ꝑpetuis rectorib⁹.sed isti nõ sunt ꝑpetui.imo q̃si annuati mutãt̃

p ¶ Fructibus. de his enim nullas religiosi decimas soluere tenent̃ s.d̃ decimis ex parte.τ leprosi etiam licet non sunt professi.de hortis decias non soluunt.s̃.d̃ ecclesiis.edi.cum dicat apostolus.de hortis ergo τ de domibus decimas nulli religiosi soluere dñt.

q ¶ Domibus. Iudei.n.de domibus τ alijs possessionibus. siquas colant decimas soluant. s̃ de deci.de terris.et s̃.de vsuris quãto.

r ¶ A prenotatis.in omnibus enim sup̃dictis predicatores τ minores fratres exempti sunt. nec posst̃ compelli ad aliq̃ supradicta faciendа.

a ¶ Anta.romanã vñ magis puniendus fuit q̃ deliquit in principem et sine restitutione dãnandus.xxi. di. in tantũ.immo culpã τ offensaz.q̃ in deũ τ romanã ecclesiam cõmisit. remittere non posset. xxiij.q.iiij.si is qui.et lxiij.di. salomitane.

b ¶ Petri claues.de quibus habes.xxi. dis. in nouo. vnde habet potestatez ligandi τ soluendi.xxiiij.q.i. quodcũqz Iste enim contempsit petro claues violando sententiam interdicti tam per se q̃ per alios quos ad ꝗ cõpulit.τ tunc suspensus fuit violando interdictum ut dicitur.j.ber.

c ¶ Non seruare.ꝑ ꝑter hoc non excusantur cuz ꝑ' nulla pena temporali deberuant interdicti sniaz violare. xxxij q.v.ita ne.licet culpam eorum attenuet.s̃.quod me.ca.sacris.ar.

d ¶ In exemplum.ut per hoc etiaz fiat ceteris interdictio delinquẽdi.ij.q.vij.quapropter.s̃.e.c.i.τ.s̃.de indeis ad liberandam. in fi. qz facilitas venie icentiuũ tribuit delinquẽdi.xxiij.q.iiij.ẽ iniusta.b

e ¶ Inanes. Nota.q̃ qui non seruat sententiã interdicti bñficia uel dignitates conferre non potest tanq̃ suspensus.s̃.de concessio.preben.quia diuersitatem τ hic patet manifeste. Item nec talis potest aliquem excõmunicare.cum quantũ ad sacramenta ecclesie excommunicatus reputetur.quia ex eo q̃ dicit irritas patet.q̃ institutões τ excõmunicationis sententie nulle fuerunt.xxiiij .q.i. audiuimus Tamen io.dicit ibi.q̃ suspensus tantum ab officio potest excõmunicare.sed hoc non videtur.quia cum ipse sit officio priuatus aliuz priuari non potest.ut hic videtur.quia si sententia talis tenuisset. illos absoluisset.vt in sententijs excõmunicationis fieri consueuit.sz hic sententias illas decernit irritas τ inanes. Argu.cõtra.s̃.de cle. ex.mi.si celebrat.sed hic longe magis excessit q̃ ibi.τ est diuersus casus.ibi loquitur de suspensione canonis per participationez.hic de suspensione hominis. Item collatio predictorum nulla fuit. qz illi quibus collatio facta fuit.non seruauerunt interdictum. nec ex

uote uocati accedere audeant inhibentes tã in accedẽtes fr̃es quã in receptatores eoꝝ presumũt excõicationis sniam ꝑmulgare ab eis etiaz de hortoꝝ fructib⁹ ꝑ decimas nec nõ de habitaculis fratꝝ: sicut de iudeoꝝ domib⁹ contendũt reddit⁹ extorquere: asserendo q̃ nisi fr̃es morarentur ibidẽ:ab alijs habitatorib⁹ ꝑuentus aliqui soluerentur τ ut ipsos sue subdant totaliter ditioni: eisdem ministros τ custodes uolũt perficere pro sue arbitrio uolũtatis. Quocirca:mãdamus quatenus uniuersi τ singuli a prenotatis grauaminib⁹ desistatis: subditos uõs ab huiusmodi artius cõpescẽdo. ¶ De archiepõ bracarẽ.

Anta est clauis petri: τ infra. Ad confusionẽ.p.epi.quondaz collubrien.nõ põt in memoriã nõ uenire quantũ in nos τ ecclesiã romanã delinquerit.despexerit petri claues τ ecclesiasticã leserit potestatem:cũ non solũ interdicti sententiã quã seruaret ab initio temerẽ uiolauit:uerꝝ etiã induxit alios immo ꝑpulit non seruare: τ quos inducere monitis τ flectere minis ac terroribus ad uiolandã interdicti sniam nulla potuit ratione post atroces iniurias amissionẽ bonorũ spoliatiõem parẽtum dignitatibus prebendis τ beneficijs spolians coegit miserabiliter exulare ea suis ĩ hac parte fautoribus nõ absqz presumptione temeraria conferendo: que omnia idem epũs in nostra τ fratrũ nostroꝝ presentia publice recognouit. Licet aũt memorat⁹ episcopus in manibus nostris sponta nea cesserit uolũtate:uolẽtes tamẽ ut hi qui huiusmodi sniam interdicti non sunt ueriti temeritate ꝑpria uiolare ac recipere dignitates prebendas ac beneficia alioꝝ: qui absqz culpa τ sine causa ratiõabili eis fuerant spoliati. seueritatem effugiant canonice ultionis: nec facti peruersitas transeat presumptorib⁹ in exemplũ: auctoritate dei omnipotentis omnem institutiõem destitutionem collatiõem prebendarũ beneficiorum ac dignitatum presumptas per eundem episcopum: τ excõicationis seu interdicti sniias in quocũqz hac occasione ꝑlatas ab eo post interdicti uiolationem eiusdem decernimus irritas τ inanes. Quia uero ubi magis exceditur: ibi est seuerius uindicandũ. Mãdamus quatenus omnibus quos dict⁹ epũs in supradicta beneficia prebendas τ dignitates intruserit non solum a beneficijs ipsis prebẽdis τ dignitatibus:uerum etiaz ab alijs beneficijs:si qua obtinẽt: τ ecclesijs ꝑsus amotis tam presumptores eosdem quã omnes alios qui prefatum interdictum damnabiliter uiolarunt:suspendas auctoritate apo. ab officio τ beneficio. Illos quoqz quos in personas: τ res predictorum canonicorum prelatorum τ clericorum man⁹ temerarias constiterit extendisse: ad nostram uenire compellas presentiaz ꝑ meritis recepturos:inuocato ad hoc si op⁹ fuerit auxilio brachij secularis.

De noui operis nunciatione.

Ucius.iij.paduano epõ.

Intellexim⁹ ex litteris tuis:q̃ cum causa que uertitur inter priorem sancti cypriani τ clericos de rodigio super capella que ĩ preiudicium baptismalis ecclesie de costa ab eisdez clericis est ꝓstructa.f.t.delegata fuisz: τ ifra. Quia uero sicut leges nõ dedignãtur sacros canones imitari: ita τ sacrorũ statuta canonũ principũ ꝓstitutiõib⁹ adiuuãt.f.t.mãdam⁹ quatenus diligẽt ꝓsideras:q̃ post denũciationez noui op⁹ siue iure siue iniuria

cõmunicationis ꝓferri possunt multofortiꝰ.s̃.de cle.ex.mi. postulastis .§.ij. τ.s̃.de eta.τ q̃li.cũ bone.Quidã dicunt.q̃ hic plus fuit ꝑcessum.s. q̃ executores q̃ posuerunt interdictũ.excõicauerũt violatores interdicti.τ sic recte dicit irritas τ inanes.sz ex lr̃a hui⁹ decre.nõ colligit̃ h̃.sic etiã excõicati fuerũt violatores interdicti.s̃.de cleri.ex.mi.postulastis.§.ij.de ꝓstitutionib⁹ τ destitutionib⁹ nulla dubitatio ẽ qz sine culpa τ absqz ordineiuris fuerunt destituti. et ita si nulla fuit destitutio.nulla fuit institutio.iij.q.vi.h̃ q̃ ꝑpe.τ.s̃.de accu.ad petitionẽ τ.j.de purg.ca.c.p. τ ita dubitatio tantuz remanet circa sententias excõicationis τ interdicti.τ d̃ illis idẽ credo.ut dictũ est.ex eo.n. q̃ tantũ excessit.ut pz in p̃n.decre.suspẽsus fuit a iurisdictione.ꝓtemnendo.n.claues ecclesie amisit ꝑtẽtem clauũ.sicut q̃ nõ ẽ ligatus ex ꝓcẽptu ligat̃.xi.q. iij.§.cũ g̃.τ.xxiij.q.iij.notãdum.in fi.locus.n.interdicit̃ ꝑter hoies.τ ita hoies sunt interdicti τ suspensi τ non locus qz cũ loc⁹ sit res inaiata nec suspẽdi. nec iterdici põt τ ita non dr̃ interdico locũ tale.h̃ est dicere.iterdico hoies illi⁹ loci τ celebrãtes ibidẽ et ita celebrãtes in loco interdicto.interdicti sunt τ suspẽsi τ irregulares.τ ita nec eligere nec eligi nec ẽt postulari pñt s̃.de postu.c.i.τ.s̃.de elec.cũ inter.r.τ.s̃.de ꝓsue.cum dilect⁹.s̃.d̃ cle.ex.mi. apostolice. τ sic ẽ ep̃s q̃ violauit interdictũ q̃d ab initio ceperat obẽtare suspẽsus fuit τ irregularis.vñ postea i alios sniias excõicatiõis seu inẽdicti. aut suspensionis ferre nõ potuit.τ solus papa cũ talib⁹ dispẽsar̃ põt.s̃.de re iud.cũ eterni.τ.j de sen.ex.cũ medicinalis.ar. ꝓ.s. q̃ nõ sit irregularis uel suspẽsus.s̃.de cleri.ex.mini. postulastis.§.ul.τ hic.vbi dicit suspẽdas oẽs ꝛc̃.sed istud ad factũ referr̃ cũ etiã iã eẽnt suspẽsi violãdo interdictũ. sz q̃ cõmunicat aut etiã celebrat excõicatis nõ ẽ suspẽsus ꝑpe nisi a ꝓceptione sacramẽtoꝝ aut irregularis. licet alias sit puniẽdus.dũmodo nõ in cõtemptũ τ ꝓhibitiones superiorꝭ.s̃.de cle.ex.mi. si celebrat.cũ h̃ in iure nõ inueniatur statutũ.τ ideo nõ dz extẽdi hec pena.ber.

f ¶ Vindicandum.Quia vbi maior ẽ culpa.maior exerceri debet vindicta.s̃.de bere.excõicamus.§.credẽtes. vbi inuenias ꝓcordãtias plures de hoc.si.s̃.de eta.τ.quali.cum bone.

g ¶ Beneficio. Hec est pena illorum qui non seruant interdictũ.s̃.d̃ cle.excõmi.postulastis.§.quesiuistis.

h ¶ Secularis.ut.s̃.de offi.ordi.c.i.τ.c.quoniã in plerisqz.in fi.τ.s̃. de iudi. cum non ab homine.vbi enim ecclesia amplis⁹ facere nõ põt.implorare debet auxilium seculare τ compellere.τ econuerso.s̃.de maledi.c.ij.ar.

a Intellexim⁹.non dedignant̃.in aut̃.ut cle.apud proprie.e.ad ſfi. col. v.τ in aut̃.de ec.ti.in prin.col.ix.τ.ij.q.iij.§.hinc colligitur.

b Adiuuantur.et ita in causa ecclesiastica leges possumus allegare ut etiã si canones deficiãt possit iudicari fm̃ leges.x.di.lege.τ.c. si in adiutorium.xxxiij.q.ij.historia.liij.di.ex antiquis. Ar.contra.xxxiij.q.ij. inter hec xxxij.q.iiij.nemo.Dicas.q̃ leuibus vtendum est in ecclesiasticis causis nisi canonibus ꝓdicant.qz tunc nõ.x.di.c.i.τ h̃ in fi.dr̃.τ facit ad h̃.L.d̃ no.cõpo.hec q̃ ibi.ꝑterq̃ si iurisdictione aliq̃ adiuuẽt̃.s̃.de male .c.ij. vbi de h̃.

c ¶ Iniuria. Hoc sumptum est.ff.de noui ope.nun.l.pretor.§.ait ꝑtor.τ.l.ij. τ est simile in excõmunicatione que tenet semp siue iusta siue iniusta.ix.q.iij. c.i.Tãta est.n.ius denunciationis. ut si aliquid fiat post denunciationẽ ante remissionem uel satisdationem de opere demoliendo.etiaz si ius habeat edi

ficandi in totũ ꝺz demoliri.l.pred.pretor.§.i.⁊ hic.⁊.j.c.prox.⁊ hic denuncia tio facienda est in re presenti ⁊ in ipso opere.⁊ non tantũ domino. sed illis q ibi sunt.ff.e.de pupillo.§.nuciare.de hoc ꝺr̃.j.c.,px.⁊ hoc ideo. q: nunciatio ista in rem est.⁊ non in personam.ff.e.de ope.no.nuncia.vñ cuicunqꝫ fiat.te net.ff.e.cuilibet.alibi facta q̃ iure non tenet.ff.e.ꝺ pupillo.§.si quis forte.qꝺ potest intelligi.q: nõ tenebit quo ad hoc. ut non teneatur demoliri opus factũ .cuꝫ ius habeat edificãdi.quod fieret si esset facta in re ut hic dicit. Et nota q: tot debent esse de nunciationes ⁊ tot remissio nes.quot sunt loca in quibus edificatur.ff.e.ti.de pupillo. §.si in pluribus.Lau.

d In preiudiciũ. Hec ē alia causa demoliendi edificũ in preiudiciũ enim ecclesie par rochialis. alia fieri nõ debet xvi.q.i.ecclesie.⁊. c. quicũqꝫ ⁊.s̃.de eccle.edi. ad audienti am.i. nisi iusta causa subsit. ut ibi n̄. ⁊ tunc id fieri ꝺz de auctoritate episcopi.

e Cum ex iniuncto.expen sis. Sed quare suis expensis ꝺz destruere cũ non fuit ei de nunciatuꝫ nouũ op⁹. quia ab sens fuit ut hic sequit̃.in litte ra.immo sufficit q: prestet pa cientiã. ut monachi destruãt ar.ff.de alie. mu.iu.cau. fac. l. iij.§. item si ⁊ heres in pe nam non succedit.vñ sufficit pacientiaꝫ prestare.ff.e.l.pe. sed ꝺic q: denunciatio fuit fa cta predecessori vnde tenet̃ iste sicut ille. cũ ei successerit in vicium.s̃.de iudi. quia. v. ⁊.s̃.de resti.spo.sepe.⁊ ꝺ edi ctum datur heredi ⁊ in here dem cum i viciuꝫ succedit. et etiam post annũ.ff.e.l. p̃tor. in fi.si.s̃.de testi.significaue runt.⁊ sic suis expẽsis debet demoliri.s̃.c.,pri.⁊.C. eo.l. vna.si vero edificatũ sit dño inuito. tunc sufficit prestare pacientiã.vel si seru⁹ siue iussu domini hoc fecit .ff. quod ui aut clam si alius. i.rñso. et l.deniqꝫ §.vl.

f Cautũ sit.ff.e.l.i.§.in ope ris.denegatur huic actio. q: fecit contra denunciationem ante remissionem.

g Nunciatum.denunciatio noui operis ad ea tantum p̃ tinet. que solo ꝓiuncta sunt. vel in solo fiunt nõ ad alia.ff. e.l.i.§.hoc aũt edictũ. Opus autẽ nouũ facit qui edificãdo vel detrahẽdo p̃stinã operis facie immutat.ff.e.l.i.§. op⁹ nouũ. non autẽ siquis reficit antiquuꝫ.ff.e.l.i.§.siquis edi ficium.⁊.s̃.de iudeis consuluit. Illud preterea scias.q: qui denunciat nouũ opus primo iurare debet.q: non calumnie causa denunciat.ff.e.de pupillo.§ qui opus.⁊ hoc iuramentum auctore p̃tore exigitur anteq̃ iuret.ut ibi dicit̃. Et qui simplici verbo nunciat.hoc ipso constituit ipsuꝫ qui edificat possesso rem.secus si p̃ iactũ lapilli.ff.eo.l.i.§.in operis.⁊.l.de pupillo.§. meminisse. Et ideo melꝭ est hoc facere p̃ lapillũ.⁊ hec denunciatio locũ hꝫ.siue fiat ipsi dño siue procuratori seruo vel puero vel ipsi fabro qui edificat.ff.e.de pupil lo.§.nunciare.dumtamẽ in presente re ut ibi dicit̃.ut dixi.s̃.c.,pr.Competit autem denunciatio nõ tantum domino. sed etiam emphitheote ⁊ creditori. ff.e.in prouinciali.§.ul.⁊.§.si ego.⁊.l.creditori.⁊ si edificetur in publico.qui libet ciuis admittitur ad denunciandũ.ut.l.predicta in prouinciali.§.vlt. Itẽ cõpetit vsufructuario.sed non contra dominũ.ita tũ q: vsufructus non sit de terior.ff.de remis.l.i.§.ij. Item seruus nunciare non potest.sed ei p̃ꝺ denũ ciari.ff.e.de pupillo.§.i.nisi nomine alterius nũciet.ff.qꝺ ui aut clã.l.iij. Itẽ si anteq̃ edificatũ esset.aliquis ageret cuꝫ vicino.ne altius tolleret edes. nec res defendatur ꝺ facere ꝺz p̃tor ut ille p̃stet cautionẽ nõ p̃us edificare q̃ vl tra agat ius sibi esse.ff.e.si prius.

aliquid construatur:legalibus de bet constituõibus demoliri : ⁊ q: nulla ecclesia in preiudiciuꝫ est cõ struenda negocium ipsum secũdũ legum ⁊ canonuꝫ statuta non diffe ras terminare.

Anno.iij.cant.archiepõ.

Cum ex iniuncto: ⁊ infra. F.t. mandamus: quatenꝰ quicqd edificatũ est in ecclesia de lemech post noui operis nunciationeꝫ: ex pensis tuis facias penitus demoli ri eo non obstante si etiam absens extiteris:cum cautum sit legitima sanctione:ut si is cui opus nouum fuerat nunciatuꝫ: ante remissionẽ edificauerit: deinde agere ceperit ius sibi esse ita edificatum habere: sibi debeat actio denegari.reducẽt prorsus in irritum quicquid de in stituendis ibi canonicis ⁊ alijs ad ipsam ecclesiam pertinentibus a re uel predecessore tuo cognoscit̃ or dinatum eorum redditibus ad sta tum pristinum reuocatis: quos ab obligatione prestiti iuramẽti : pro eo q: ibidẽ instituti fuerunt: aucto ritate nostra per te denunciari pre cipimus absolutos.cum enim am modo non teneat principale: quic quid ex eo uel ob id secutũ est: sub premissa districtione decernimus irritanduꝫ:⁊ infra. Super eo quo qꝫ non sufficimus admirari:q: cuꝫ uiri religiosi monachi cantuareñ. qui omnia dimiserunt pro christo tot laboribus ⁊ periculis personas ⁊ res nõ dubitauerit frequẽter expo nere: quod nõ fecisset nisi cognosce rent premissa respicere in graue cã tuarieñ.detrimentum:tu saltem ,p uitando tam graui scandalo prori morum:ab huiusmodi eriaꝫ tibi ,p hibitis non cessasti:cum sacre scri pture testimonio debueras didicis se.q: licꝫ opera illa que sine morta li peccato omitti non possunt : non sunt pro uitando scandalo dimittẽ da: nec ea debeãt pro scãdalo uitã do ꝓmitti que sine mortali peccato committi nõ possunt:ab his tamẽ que sine mortali peccato committi possunt pariter ⁊ dimitti.sit,p scãda lo tollendo cessandum:ut eis etiaꝫ pro uitando scandalo insistendum Unde apostolus:si scandalizat̃ fra ter:non comedam carnes in eter num.⁊ dominus in euangelio con tra eos qui scandali prestant mate riam:ue inquit homini illi per quẽ scandalum uenit ⁊c. Et licet maio rum scandalum sit uitandum. uitã dum est etiam scandalum pusillorꝫ iuxta testimoniũ ueritatis:qui scã dalizauerit inquit unuꝫ de pusillis istis qui in me credũt ⁊c. Finis er go his taliter a te iponatur:q: pre terire contradictionis rebellio per uirtutem sequentis obedientie ua leat expiari.

Honorius tertius.

Significantibus canonicis sã cte opportune innotuit nobis q: cum super eo q: n. ciuis parisiẽ. in quadam platea ecclesie sue eis prohibentibus in suum edificabat preiudicium ⁊ grauamen:deposue rũt coraꝫ officiali parisieñ.archid. questionem:eis offerentibus incõ tinenti probare preiudicium ⁊ pla team ad suam ecclesiam pertinere ac petentibus : ut non obstante q: dictus.n.cautionem de demolien do opere offerebat:edificium pro biberet. Et quia idem officialis in terloquendo decreuit probatiões eoruꝫ admittendas esse:ac ab ope re interim quiescendum.idem.n. ad senoñ.ecclesiam prouocauit. Sed cum senoñ.officialis eadem interlocutoria reuocata: decreue rit ad opus sub cautione de demo liẽdo ipso nõ admissis eorꝫ ,pbatio nibꝰ ,pcedẽdũ: p̃dicti canõici nr̃aꝫ audientiã appellarunt:⁊ infra. Iõ qꝫ mandamus.quatenus si est ita. reuocato irrituꝫ quicquid post ap pellationem huiusmodi inueneri tis attentatum ⁊c.

Gregorius.ix.

b Remissionem. Remissio quandoqꝫ fit expresse.ff.e. non solum §.sciendum.⁊ tacite.l.morte.ut.e.l.§.morte. Si autẽꝫ qui denũciauit non vult demittere renunciationem cautione etiã sibi oblata.de bet pagere cãm si potest vsqꝫ ad tres menses.⁊ alter tenet̃ expecta re non obstante cautione oblata.si non compleuerit causaꝫ vsqꝫ ad tres mẽses iusta cã impediente.caueat postea de opere de moliẽdo ⁊ edificet. C.e.l.de operis. q dam nõ habet ibi hãc rubricaꝫ. sed est in titu.ꝺ edi.pri. ⁊ sic intellige.j.e.c.vl.et c.,pri. qui enim sta tim vult docere de iure suo non tenet̃ recipere cautioneꝫ ut ibi.nisi post tres mẽses. ut ibi dictũ ē

i Principale.destru cta.n.re destruũt̃ p̃ uilegia.ar.j.de rer. sig.abbate. in fi. et xvi.q.vij. ⁊ de hoc diximus.⁊.s̃.de fi. instru.int̃ dilectos. §.cũ igit̃.C. ꝺ legi. non dubiũ.ff. ꝺ col le. illicitis.l.iij.et.x viij.q.ij.in nullo.ff de reg.iu. nihil dolo.in fi.ff.ꝺ fideiuſ so. fideiussor obligari.

k Non fecissent. Nota arg. pro monachis . q: semp p̃ sumuntur iustã litẽ mouere.cũ ipsi sua dimiserint propter deũ.s̃.ti.,pr.nimis iniqua. in prin . vñ non est presumen dũ. q: appetãt aliena.ar.xij.q.i.expe dit.in fi.⁊ est simile ix.q.iij.lugduneñ .

l Dimittẽda. No. q: pro aliquo scan dalo vitando nõ ꝺz quis mortale pecca tum cõmittere . qꝫ vtilius scandalum nasci permittit̃ q̃ veritas relinquat̃. j.de regu.iur. q scã dalizauerit. ⁊ illud finite illos . qꝫ ceci sunt.xi.q.iij. int̃ v̄ ba.s̃.de his que ui metusue cau .c.sa crif.⁊.xxxij.q.v.ita ne.⁊.i.q.vij. ⁊ si il la.alias si aliq̃ pos sint fieri vel omitti sine mortali.detrahendũ est iuri.ut hic dicit ⁊ sic p̃ñt intelligi illa iu ra.l.ꝺ.ut ꝓstituerет.⁊ oia consimilia.prout hic sequitur in littera.

a Pro scãdalo tollẽdo.propt̃ qꝺ detrahendũ est qũqꝫ seueritati.l. ꝺ.ut ꝓstituerет.⁊ ius relaxat̃ ,ppt̃ scandalũ siue multitudinẽ.s̃.de tẽpo.or.c.ij.vbi de ꝺ.⁊ ,ppt̃ scandalũ etiã mr̃imoniũ impedit̃.s̃.de spõ.cũ i tua.⁊.s̃.ꝺ cogna.spũali.sup.e.s̃.ꝺ cle.cõcu.cũ olim.

b Licet maiorũ.i.diuitum ⁊ potentuꝫ qui sociã habent multitudi nem.xxiij.q.iiij.non potest.ber.

c Significantibꝰ.incõtinẽti.maxie q: idẽ eẽt si vsqꝫ ad tres men ses.j.c.,pr.⁊.C.e.l. vna.ut plene dictũ ē in.c.,pr.ſz multofortiꝫ si ꝺ incõtinẽti ,pbare volebãt.q: restitutio etiã differet̃ si incõtinẽ ti offerant̃ ,pbatiões.s̃.ꝺ resti.spol.lr̃as.⁊.ff.ut in pos.leg.si is a q̃ in p̃n.⁊.ff.ad exhi.l.iij.§.ibidẽ.si.s̃.de or.cog.cum dilectus.

d Decreuit.⁊ bene.q: nõ obstante cautiõe illa oblata tenebat̃ ex pectare usqꝫ ad tres mẽses aduersarios volentes ,pbare ꝺ iure suo j.c.,pr.⁊.C.e.l.vna.,put dictũ est in.c.,pr.q̃ determinat̃ per hanc decre.sequentem.

e Prouocauit.hic omisso episcopo ap-

porrectum.ar.ꝯ.s.e.t.statuimus.sed illud verum est. cum constat q' animo vouendi habitum recepit professorum. nec obstat .xxvij. di.q' interrogasti.t.s.de regula.vidua.t.xx.q.i.quez pgenitores. qz illa intelligebantur olim. qñ ab initio factuz erat ambiguũ. t p hoc videt solui questio de eo qui simulando se monachũ corrupit monialẽ.qz non est cõpellendus ad monachatũ.alias tamẽ puniendus est exilio.etiã si iocose secmate monachi vsus est.in aut. de sanc. epis.§.ul.col.ix.

u Exhortationis. idest predicationis

x Beneficio. puniant enim isti tanq̃ falsarij.s.de crimi. fal.c.ij.laici.n.excõmunicãtur.e.ti. ad falsariorum.

y Priuilegij.beneficio.sic ergo videt q' ordinari' possit punire exẽptos cũ publice delinquũt. qz hic priuantur officio t bñficio nuncij istoruz.t episcopis interdicit officium exhortatiõis ab ordinario.t.s.ꝯ bere.ad abolendã in fi. sed ibi dicitur tanq̃ a se. ap. delegatus.vñ non videtur q' iure suo t ratione delicti sortit quis foruz.vi.q.iij. placuit.t.s.de fo. cõpe.c.ul.t.iij.q.vi ibi causa agatur .et s.e.cũ t plantare.i fi.t.s.c.prox. t rõe delicti perditur priuilegiũ.ut hic dicit t.xi.q.iij.priuilegium. Itẽ reatus omnem honorẽ excludit.C.vbi sena.uel clarissimi.l.i.t qua in puincia quis deliquerit. Illic iuri subiaceat omni priuilegio cessãte.C. vbi de crimi. agi opor.aut. qua in pro uincia.nec enis pretextu priuilegij flagitiorũ crescit auctoritas .C. ꝯ pril.scho.l.ij.li.xij.t remissio peccatoz nõ dat licentiã delinquẽdi.i.q.vij.exigunt.de peni.di.iij.sane. Et dicit imperator. non permittas delinquentes aliquibus priuilegijs vti.in aut. de man. pn. §.q' si delinquentes.col.iij. Sed cõtra videtur q' non possint illos punire.xvi.q.i.frater noster.t.s.de supplẽ.negli.prela.sicut nobis. t.j.e.cuz capella.si enim tales possent puniri ut alij.inutile esset eorum priuilegium. Item proconsul non potest se intromittere ꝯ causis fiscalibus qui est maior oib' post pncipẽ.ff.de of. pcon.si in aliquẽ.§.ij.alias est lex t incipit nequaq̃. Uin. dixit q' ordinari' non potest interdicere eoz ecclesias.qñ totã terrã subijcit generali intẽdicto. Sed ꝯ hoc est.s.de consue.cũ inter nos.t.j.de verbo.signi. cũ in partib'. Sed verius dicas. q' licet non possit interdicere illorum ecclesias.ipsi tñ de iure cõi tenent seruare interdictũ generale ut dicunt iura duo proxima.alias posset illos punire.s.c.prori.cuz publice delinquunt. Itẽ pro leuib' t minimis causis non pnt epi se intromittere nec excõicare eos.uel si aliqs illoz eẽt infamatus.nõ potest cõpelli ut se purget. Nã papa nihil aliud eis pcessit. nisi q' eos filios suos fecit.sz in alijs cũ publice delinquunt nõ abstulit eis iurisdictionẽ.alias nihil aliud esset nisi dare materiã delinquẽdi. Et q' possint puniri qñ publice delinquũt.hic pz.t.s.c.pxi.t ꝯ idez dixit tan. Alij dicũt.q' nullo modo potest eos punire.t papa sibi hoc reseruauit. Et hoc volunt sic pbare. Papa bñ scit q' tẽplarij t hospitalarij t alij exẽpti semp sũt i aliena parrochia t scit q' deliquũt. t dicit q' non punianẽ ut p iura pz in ꝯrariũ allegata.t qz si aliqui dicuntur curiales puniuntur vbi inueniunt. nisi sint in armata militia.tunc pueniuntur sub magistro militum.nisi habeant priuilegiũ imperiale.C.vbi qs ꝯ curiali vel coartali aliaue pdi.puni.l.ii. t illustres nõ puniunt nisi sub iudicib' a pncipe spãliter deputatis.C.vbi sena.uel clarif.l.iij.circa mediũ. Jo. distinxit ita.si puilegiatus delingt circa rẽ non exemptã. ut in ꝯctu uel maleficio occidendo hoiem uel adulterando.tale delictũ potest punire episcopus loci. qz t si pona sit exẽpta.res tñ in quã deliquit non est exẽpta.t ita q̃si ratiõe rei in quã deliquit sortitur quis foz t c.s.de fo.cõpe.c.ul. Si vero deliquit circa rem exẽptaz. puta male gerẽdo se in officio suo. uel alienando res ecclesie.tunc a solo papa punitur.qz in his exẽptus est.vbi.n.factũ eoz pniciũ affert nõ exẽptis.ibi bene punit ẽps eos.secus si nõ tangit. t ꝯ pbatur satis .j.e. cũ capella. Si vero aliud specialius in puilegijs suis inuenit illud seruetur.s.e.porro. Jnno.papa statuit.q' exẽpti subsint ordinarijs rõne delicti siue pnctus aut rõne rei ꝯ qua ptra ipsos questio mouetur.t coram eis possunt pueniri.sed si delictuz cõmissum sit in loco exẽpto siue ꝯctus initus. aut res litigiosa sit in loco exẽpto tunc non possũt conueniri coram ordinarijs.ut dicitur in quadã constitutiõe innocen.q̃rti.e.ti.volentes.

a Pena suspensionis.s.officij t beneficij.t potest hoc referri ad factũ.cũ de iure sint suspensi violando temere interdictum.prout no.s.de excess.prela.c.ul.in magno no. sed si scienter celebret post interdictuz iuris.dñt suspẽdi t tunc ppie dr suspendi. ber.

b Reducas.i.ostendas illos ab eis non fuisse solutos.ꝯ ẽ sicut de facto fuerunt absoluti ita de facto reducas illos i eandem sententiam.

c Nolumus excusari. sic. s e.cũ plantare.§.penul .t.j.e. ca.penul.

d Cum olim.lucij. quod postea fuit amissum. ut.j. sequitur.

e Onus.ideo enis isti apud sedem ap.testes suos pducere debent quia pars altera suos etiam ibi produxit.ut sic hincinde seruetur equalitas.

f Fratrum.istis non creditur tanq̃ testibus.cũ iurati non fuerint. qz inducti non fuerunt testes. sed quia ipsi viderãt priuilegiũ.credit eis papa tanq̃ fratribus suis t honestis viris.sed non probationem.sed presumptionem inducunt.t coadiuuant testes inductos.

g Biocesani.t iõ nulluz ius reseruauit ipsi epo in monasterio illo exq' vba plene exceptionis ꝯtinebant in puilegio illo.ut.s.pz.t ar .s.e. recepimus.

h Ligatum.cũ non esset iudex suus.s.de psuc.ad nostrã.t.ij.q.i. in pmis. t sic ipso facto denunciauit ipsum non ligatũ.t sic sententia a non suo iudice lata seruari non debet.s.de iudi.at si clerici.ar.contra.j.de senten.excõ.cum desideres.§.i.t.c.ul.t.c.si aliquando.vbi de hoc.

i Sine reprehensione.Hoc est nota dignum.q' si aliquis vult probare amissionem instrumenti.oportet q' plura pbet.videlicet tenorẽ instrumẽti.t preterea q' sit sine aliquo vitio quo posset argui falsitatis.ut hic pz. t ar .C.de fi. instru.l.ul. Sed nunquid legatus põt pbare pari rõne amissionẽ instrumẽti sue legationis? dico q' non.s.de offi.dele.cũ in iure.ar.C.de mã.prin.l.vna qz non est aliquis ibi superior coram quo fieret probatio. alias tñ si honestus t notus esset potest t debet ei credi.ar.xcvij.di.nobilissim'. Itez qñqz sufficit probare tantũ amissionẽ instrumãti.licet alia non pbentur.C. de pba.si de possessione.sz ꝯ est in odiũ illi' qui fuit instrumentũ furatus.alias non sufficit pbare solã amissionez.ut hic pz.C.de testi.testiũ.in fi. Itẽ si instrumentũ fuit exhibitũ in iudiciũ.t ei fides est imposita.si postea perdat.adhuc potest aduersarius instrumentũ reprobare.prestito iuramẽto tñ q' malicioso ꝯ non opponat.C.de fi.instru.l.ul. Si queras q̃liter probat pditio instrumẽti.dic q' p iuramentũ illi' qui pdidit.ar. pdic.l.pr.sic t amissio aliaz rez pbatur per sacramentũ.C.vñ ui.si qñ.t.s.q' me.cã.c.ul.t.ij.q.i.in pmis.hac cadez

ueneris:his a quib' ipsos missos esse constiterit:per totam prouinciam suam exhortationis[u] officiuz interdicas. Missos si laici fuerint excõmunicationis mucrone pcellas. si clerici ab officio bñficioqz[x] suspendas nullo priuilegij[y] prorsus beneficio uel appellationis remedio preualente. Eos uero quos i predicta ecclesia lege tibi diocesana subiecta post interdictum tuum diuina celebrare cognoueris: cadẽ pena suspensionis[a] inuoluens i ea donec rẽconciliata fuerit: officia nõ permittas celebrari diuina. Presbyteros etiam suspensos ab epis suis t predictos fratres ad officia sua temere restitutos in eandẽ sententiam suspensionis reducas[b]. Illos uero quos ad respondendum alijs secũdũ legẽ terre pro premissa cã asserunt non teneri nolumus excusari[c]: quin eos ad respõdẽduz sub ap. impedimẽto compellas.

Dez abbati t conuentui sancti petri eugub.

Cum olim essemus apud perusium constituti: t tu fili abbas priuilegium lucij[d] pape nobis presentans postulaueris innouari ppter cõtradictionẽ eugubini epi asserentis hoc in suum preiudiciũ redundare: non fuit effectui mãcipatum: t infra. Te igitur t prefati episcopi pcuratorib' in nostra presentia constitutis.b.basilice.xij.apostolozz presbytero cardi. dedimus in mandatis: ut super amissione ac tenore priuilegiorum testes reciperet: quos duceres pducendos. qui fideliter redegit i scriptis depositiones.x.testium iuratorum quorum depositionibus publicatis dicti procuratores ad producẽdos testes per quos inductos a parte aduersa repellerent: inducias postularunt: quas sub eo tenore illis duximus concedendas: ut apud sed.aposto.probarent que uellent ubi onus[e] probationis pars altera subijisset: t infra. Nos uero tam p depositiones testium quam asserti ones quorundam fratrum[f] nostrorum liquido cognoscentes talem dicti priuilegij fuisse tenorem: q' uidelicet cenobium uestrum nullo mediãte ad ro.ec. pertineret: t q' non liceret alicui episcopo eidem monasterio t eius ecclesijs excommunicationez indicere: ut fratres illic domino seruiẽtes ab omni potestate liberi ro.ec.libertatis gratia potirentur: t q' nulla in eis mẽtio dioc.[g] episcopi habebatur. Illud etiam attendentes: q' cum tu fili abbas tempore celestini predecessoris nostri ad ipsius presentiaz accessisses: ipse ispectis ecclesie tue priuilegijs licet excommunicatus ab eugubiñ.episcopo dicereris: tãquam non ligatuz[h] admisit ad osculum: quod presumitur non fecisse nisi monasterium uestrum cognouissent ad ro.eccle.specialiter pertinere decernimus priuilegium illud lucij pape: quod sine reprehẽsione[i] bulle charte uel littere apparebat: quando fuit nobis ostensuz illius fuisse tenoris: cuius per depositioes testium t assertiones fratrũ nostrorum noscitur extitisse.

Idem catbalani.electo t abbati trium fontium.

[1] Ne noui opis iudex

ratione videtur. q̃ si impetrasti litteras ad delegatos ⁊ eas amiseris. si pbas amissionē ⁊ tenorē lr̃arum. q̃ fuerint sine aliqua falsitate ⁊ sine vicio suspitionis per legittimos testes qui discreti essent cognoscere lr̃as ō vicio falsitatis. posset dici q̃ postea possunt ꝓcedere. ar. huius decre. ber.

k Ex parte. nulla mentio. vñ videtur. q̃ littere non valebant. s̄. de reseri p. cum ordinem.

l Non erat ignarus. vnde non videbantur valere litteř cum ex certa scientia veritas sit suppressa. ⁊ talis qua exp̄ssa litteras non habuisset. s̄. ō reserip. sup litteris. vñ.

m Specialiter pertinere. et ita sententie non tenuerunt. tum q̃ post appellationeꝫ. tū q̃ specialiter sedi ap. subiecte sunt. sic. s̄. c. ꝓx. sic. s̄. de religio. do. cum dilectus. vñ papa omittit alias sententias tā q̃ nullas. ut. s̄. c. ꝓxi.

a Innouandū. si ꝓtradictū fuiſſꝫ tali innouatiōi. papa ñ stati innouasset. s̄. c. ꝓx.

b Sed antiquum ius. No. ergo q̃ per innouationem nihil iuris acquiritur. sed antiquū reseruatur. ar. xij. di. preceptis. ⁊. s̄. de confir. vti. uel inu. dilecta. ⁊. j. e. q̃ itentōis.

c Cum olim appellatum. ex parte canonicorum.

d Prefigendū. ad instantiā episcopi.

e Diffinitiuam. hoc ideo dicit. quia iam ꝓcessum fuerat in cā ad plenū p iudices a q̃bus fuit appellatū. alias hec non haberent locum.

f Et monacho. no q̃ cā delegat̃ monacho. s̄. de fo. cōp. cōquestus. qō est vex expresso nomine monachatus. quo tacito non valerēt. q̃ per surreptionem essent obtēte quoniā monachi a strepitu causarum remoti esse debent. s̄. de sindi. c. vno. vñ oportet. q̃ in litteris. fiat mentio de monachatu. s̄. de prescrip. cū ordinem. ⁊. s̄. de confir. vti. porrecta. similiter nec ꝓcurator eē pōt etiā pro vtilitate monasterij sine licentia abbatis. xvi. q. i. monachi. ⁊. c. de presentiuꝫ. Abbas trī potest esse ꝓcurator. s̄. de censi. sopite. ⁊. s̄. ō transac. ꝓtingit. hodie nō cōmittitur cā a papa uel ab eius legatis. nisi personis indignitate constitutis vel canonicis in cathedralib⁹ ecclesiis uel alijs collegijs venerabilibus. ut in decre. inno. iiij. in concil. lugduni. presenti decreto de prescrip. nec dñt cōmitti. nisi in ciuitatib⁹ vel alibi vbi possit haberi copia peritorum. ut ibi dicitur.

g Quibus. Sed cū appellatum fuerit ab istis iudicibus quomodo dñt se amplius intromittere? Dic q̃ hoc fuit ō voluntate partiū. alias non cōpellerentur. ⁊ poterunt canonici appellatōi renunciare. sic. s̄. de excep. significauerunt. ⁊ quia papa hꝫ mandat. ⁊ q̃ non fuerunt prosecuti appellationeꝫ: perinde est ac si non appellassent.

h Ac probandū. ⁊ hoc additum erat in litteris. ut si de partium procederet voluntate diffinitiuam sententiam promulgarent. ut probant sequentia.

i In expēsis. q̃ pars monasterij non fuit ꝓsecuta appellationem vñ debuit condemnari in expensis. s̄. de appella. sepe ⁊. c. reprehēsibilis. de hac materia dicit. s̄. de dolo. finē certa quantitate expressa ⁊ taxatione premissa.

k Iuraueras. probatio ista expensarū p iuramentū solū fit. ut hic pꝫ. ⁊. C. de iudi. sancimus. taxatione premissa. ut eadem. l. ⁊. iij. q. iij. offeratur. ⁊. s̄. de procura. constitutis. ⁊. s̄. quod me. cau. c. ul.

l Extorto. consensus seu confessio per metum extorta non valet. xv. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊. C. de his que vi metusue causa fiunt. l. iij. ⁊. s̄. e. ti. perlatum. ⁊. xxxi. q. ij. lotharius. ber.

m Restitutionē. q̃ quicquid post suā consecrationē acquisiuit episcopatui acquisiuit quare donare illa ñ potuit q̃ q̃ nihil habet. nihil donar̃ potest. xviij. q. i. statutum. liiij. di. abbati ⁊. s̄. ō iurepa. q̃ autem. in fi.

n Reuocari. No. q̃ ecclesia sine auctoritate ep̄i edificari non debet. etiam si sit aliquis exemptus. de conse. dis. i. nemo. ⁊. i. q. ij. placuit. ⁊ in aut. de eccle. titu. §. si quis autē. col. ix. quod si fecerit episcopus ecclesiā ad suū dominium reuocabit. ut hic pꝫ. nisi abbas illam p̄scripsisset. ut s̄. dicit. ⁊. xij. q. ij. apostolus.

o Non tenere. forte dicebat sententiaꝫ latā ō absentē nō cōtumacem. vñ nulla erat. iij. q. ix. oia. et ff. ō re iud. ꝓtra pupillū. sꝫ hoc nō erat verū. ut hic patet p finē vbi confirmat̃ sententia pro parte.

p In damnū ecclesie. xvi. q. vi. si ep̄m ⁊. ff. qñ ex fac. tuto. l. ob dolū uel culpā

q De gratia duximus. Et sic biñficio restitutionis admissum fuit monasterium ad exhibēda p̄uilegia q̃ omiserat. s̄. de in integ. resti. auditis. ⁊ alijs pluribus capitulis sed iure cōi non admitteretur p̄ textu illorum instrumentorum. ⁊ sibi imputet q̃ omisit illa. s̄. de re iudi. inter monasterium. ⁊. c. suborta. tamen in causa appellationis bene audiret̃ de iure cōi ad exhibitionem p̄uilegiorum. q̃ tūc possunt induci noua instrumenta. et noua exceptio opponi. s̄. ō fi. instru. cū ioannes. ⁊. C. ō sen. rescin. nō pos. l. ij. ⁊. C. de tēpo. ap. per bāc. ⁊ hic ñ fuit appellatū a sententia. quia si appellatū fuisset. nō fuisset admissum monasterium hac via. quādiu enim cōperit ordinariū auxilium non datur extraordinariū. ff. de mino. in cause. ij. in prin.

r Rasuras. in loco suspecto. alias non obesset. s̄. de fide instru. ex litteris. s̄. de religio. do. cum venerabilis.

s Subscriptiones. ex hoc non deberet esse suspectus. q̃ quot sunt subscriptiones subscribentiū tot diuersitates scripturaꝝ dñt esse. ⁊ dissimilitudo dꝫ esse. ut pꝫ ipso facto p subscriptōes. vix. n. possent esse similes. Qō singuli subscribere debeant. probat̃. C. qui testa. sa. pos. hac consultissima. sꝫ reprobatū fuit hꝫ instrumentū. ex eo q̃

Ex parte abbatisse ac sororum iotreñ. ecclesie extitit intimatū q̃ meldeñ. episcopus ꝓmissiōis occasione cuiusdaꝫ per litteras ad iudices delegatos obtente: in qua nulla mētio[k] habebatur de ipsaruꝫ priuilegijs que illas ⁊ earum ecclesias clerum ⁊ populum iotreñ. ad apo. se. nullo mediāte spectare declarant quorum ipse non erat ignarus[l] eas inceperit grauiter molestare obedientiam ab ipsis ac clero ⁊ populo iotreñ. subiectionem omnimodaꝫ requirendo: ⁊ ifra. Ue⁊ cū iudices ipsas ualde grauarent ad ap. bñficiū ꝓuolarūt: ⁊ ifra. Sꝫ iudices ap. non deferentes nec fragilitati sexus comparientes earum in abbatissaꝫ excōicationis ⁊ in clerum ⁊ in populum iotreñ. interdicti sententias protulerunt. Sane cum iam nuncij iotreñ. ecclesie predicta ⁊ alia in nostra presentia retulissent priuilegium nobis apostoli cum ostenderunt: q̃ per ecclesiam iotreñ. constabat ad ro. ecclesiam specialiter[m] pertinere. Nos autem eosdem nuncios propter ap. predictam diutius detinentes: quia tandem nullus apparuit idoneus responsalis: qui partem defensaret aduersam: priuilegium ap. se. ecclesie iotreñ. ꝓcessū duximus innouādū[a] ita tamen ut per innouationem ipsi⁹ eidē ecclesie nō pl⁹ iuris accrescat quam per priuilegia predecessorū nr̃o⁊ obtinuit: cum per hoc nō nouum ei concedere: sed antiquum[b] ius conseruare uelimus.

Idem columbrieñ. epō.

Cum olim propter questiones quas aduersus priorem ⁊ canonicos monasterij sancte crucis habebas: pro quibus ad audientiam nostram fuerat appellatū[c]: moram feceris lōgiorē: q̃ ꝓ parte altera nullus comparuit responsalis eisdem certum terminum duximus prefigendū[d]: ī quo ueniret̃ uel mitterent super priuilegijs omnibus ⁊ libertatibus que a ro. pō. uel abm. quodā colūbrieñ. epō se habere dicebant: ⁊ super alijs questiōibus aduersus eos a colūbrieñ. ecclesia intentatis diffinitiuā[e] sententiam recepturi: ⁊ infra. Interim autem utriq̃ parti liceret coram dilectis filijs tuis de alcobacia ⁊ de serra abbatibus ⁊. f. mōacho[f] alcobacie quibus[g] cā prius fuerat delegata ꝓponere ac ꝓbare si quid aliud ꝓponendū duceret ac probādū[h]: ⁊ infra. Iudices autem sufficienter actum esse de causa credentes monasterium sancte crucis in expēsis[i] quas per quadriennium occasione hui⁹ modi negocij iuraueras[k] te fecisse damnarūt: infirmātes sua sententia libertatem: quam dictus. m. colūbrieñ. episcopus ꝓtulerat monasterio sancte crucis canonicorū assensu per portarium regis extorto[l]. Preterea quia idem. m. predecessor tuus fuerat canonicus regularis: ⁊ duo milia marabanitorum que acquisierat in episcopū iā promotus monasterio dederat memorato ipsum ad restitutiōem[m] eorum iudices cōdemnarūt. Insup ecclesias oēs quas monasterium preter epī colūbrieñ. assensū ꝓpria auctoritate fundarat: quia pars sāte crucis nec prescriptiōe nec defensione alia nec probationibus contra se factis obstiterat: iudicarunt in ius columbrieñ. ecclesie cum fructib⁹ medij temporis r̃uocari[n]: ⁊ infra. Tādem procurator monasterij proposuit sententiam non ualere nec tenere[o]. Quod si alias etiā sniā memorata teneret: quia tamē monasterium fuit indefensum: nec exhibita fuerāt coram eis priuilegia libertatis ne delictum persone in damnū[p] ecclesie redundaret: debebat ad exhibitionem priuilegiorum suo⁊ admitti: quod sibi cōcedi de solita benignitate se. ap. postulauit. Nos igitur attendentes: q̃ eadē priuilegia nō solūmodo pro libertate mōasterij faciebant: sed exprimebant ius nostrū ⁊ ec. ro. iusticiā tuebant̃: ne in nos monasterij lesio redundaret: ad priuilegia exhibenda partē eius de gratia[q] duximus admittēda: ⁊ infra. Distinguētes itaq̃ inter libertatem per predictum epūm ecclesie ipsi concessam ⁊ libertatem quam ei longe ante tempus ipsius episcopi ap. se. indulsit: quia nobis constitit extortum fuisse in episcopi ꝓcessiōe canonicoꝝ assensū ⁊ ꝓcessiōis paginaꝫ in aliquot lineis habuisse rasuras[r] ⁊ subscriptiones[s] singulas

habebat rasuras i loco suspecto. ⁊ q̃ falsũ videbat. q̃ scriptũ aliud fuit exhibitũ quod fuit eadẽ manu ꝯfectũ ⁊ conscriptũ. ⁊ ideo non fuit illi instrumento habita fides. sic. s̃. de excep. cum venerabilis.

a ¶ Irritam ⁊ inanẽ. Ex hoc ꝓ. q̃ licet sententia p falsa instrumẽta lata nulla est. interim tũ q̃diu non ꝯstet de hoc habetur aliq̃. s̃. de fide instru. accepimus. vbi de hoc.

b ¶ Prescripsisset. si allegasset prescriptionẽ noie romane ecclesie. s̃. ō pscrip. cũ ex officij.

c ¶ Cuꝫ ipsi de hac sed tantũ de libertate ab episcopo ꝯcessa que non valuit. ⁊ ita ꝓ. q̃ licet sentẽtia iudicis retractetur. nõ est presumẽdum propterea cõtra ipsum. q̃ aliqd fecerit fraudulentẽ nisi in contrarium probaretur. ij. q. vi hoc etiam placuit.

d ¶ Ad ius ꝓfessionis. i. ad ius obedientie vel fidelitatis q̃ō est ōriuꝫ libertati. s̃. ō simo. ne dei.

e ¶ In ceteris. s. q° ad expensas ⁊ in restitutione marabanitorũ ⁊ in restitutione ecclesiarũ. ⁊ sic sententia ꝓ parte tenet ⁊ pro parte renocatur. sic supra de testa. raimutius. ⁊. c. raynaldus.

f Accedentibus. ꝓ xl. ãnos. ⁊ sic ꝓ. q̃ cõtra privilegium prescribit. ar. contra. xxv. q. ij. c. i. ⁊. ij. vbi dicit q̃ p̃ vilegia ecclesiarũ ⁊ monasteriũ cunctis temporib⁹ inuiolata pmaneant. sꝫ illud loquit de alio p̃uilegio. q̃ō potius ptinet ad libertatẽ ⁊ immunitatẽ ecclesiarũ de generalib⁹ statutis. quib⁹ ecclesia regit. ⁊ illa intemerata semp erunt. Itẽ videtur q̃ vnico actu pdatur privilegiũ. C. de pac. int emp. ⁊ vendi. l. cõmissorie. ⁊. C. de iure do. impe. l. ij. De hoc plene dictũ est. s̃. de consti. cum accessissent. Preterea ad hoc ut perdatur priuilegium. sufficit q̃ per xxx. an. nõ sit vsus priuilegio. s̃. e. si de terra. ⁊ hic dicit de quadraginta. Ad ꝫ dixerunt quidã q̃ etiã vnico actu perditur hoc priuilegium. sed respondetur de quadraginta ⁊ ibi de triginta. quia sic de facto accidit. si. ff. de peti. here. item veniunt. §. aptanda. ⁊ hoc probare voluerunt. vnde audiendi erãt. s̃. de resti. spolia. c. i. ⁊. ff. de probationib⁹. circa eũ. ⁊ sic vnico actu pditur priuilegium ⁊ redit res ad ius cõmune. si. ff. de pac. si vnus. § q̃ si non totũ. ff. de adimen. le. l. iiij. que continuatur precedenti. et xxxv. di. ab exordio. Ad hanc solutionem ꝯsuevit distingui priuilegium aut datur ad agendum aut excipiendum ⁊c̃. quere hanc distinctionem de constitutio. cum accessissent. sed hoc non credo q̃ hoc priuilegium vnico actu tollatur. argumentuꝫ ad hoc. C. de excusa. tuto. voluntarie. ⁊. C. de epi. ⁊ cleri. aut. presbyteros. ⁊ credo standum huic decretali. ⁊ valebit priuilegium istud. nisi probetur q̃ quadraginta annis non sunt vsi priuilegio soluendo decimas quiete. arg. opti. s̃. de prescrip. cum nobis. ⁊ ita perditur priuilegium eodem tempore quo ⁊ scribitur cõtra ius cõmune. vnde continue debent isti probare perceptionem decimarũ quolibet anno. vt dicit littera. vn de isti si vellent probare interruptionem ⁊ possent. admitterentur. vel per retentionem decimarum vel etiam per lit. contesta. factam. ⁊ hic indicant verba illa continue perceperint sine lite. ⁊ ita quod dicitur. s̃. e. si de terra de. xx. an. nõ tenet. ut. s̃. de prescrip. ad audientiam. ⁊. c. illud.

g ¶ Renunciasse. tacite. s̃. eo. si de terra. vbi de hoc. supra de his que fiunt a maio. par. ca. ex ore. s̃. de offi. dele. gratum. Sed nunquid talis renunciatio posset ei objici ab alijs quibus decimas nõ solvunt? ar. q̃ sic. s̃. de consti. cũ accessissent. s̃. de preben. pro illorum. Sed hoc non credo q̃ propter hoc perdant priuilegium quo ad alios. sed de priuilegio tantuꝫ detrahitur s̃. eo. si de terra.

h Cum capella inquantuꝫ exempti quod colligitur ex forma ipsius priuilegij. s̃. e. porro. ⁊. c. recepimus. Ex hac decre. soluitur questio ō abbate qui acquisiuit priuilegium. q̃ monasterium suum esset exemptum cũ omnibus capellis. tempore succedente acquisiuit capellas quas cõtendit eodem priuilegio retinere episcopo loci contradicente. Et est distinguendum per hanc decre. vtrum acquirat novas capellas prioribus accessorias an que habeãt se principaliter ab illis omnino segregate. in primo casu participant eodem p̃uilegio. i secũdo casu ñ. ar. ff. ō li. le. l. ult. §. cato. ff. de le. iij. vxori. i. responso. ⁊. l. cũ quis. in fi. Ar. contra. ff. de verbo. obli. cum stipulamur. huic decre. contra videtur. xvi. q. i. frater noster. ⁊. xij. q. ij. cognouimus. quia vna ⁊ eadem res nõ debet duplici iure censeri. ⁊. s̃. de deci. cum in tua. Sic enim videtur q̃ isti sint partim liberi partim serui. quod est ꝯ illud. ff. de sta. li. si duobus. Sed non obstant. quia quantum ad capellam istam sunt liberi ab episcopo ⁊ in his q̃ spectant ad ipsam. in his in quibus subsunt episcopo nõ sunt exempti. ⁊ diuerso iure cẽsetur quo ad diuersa nõ ad idem sicut potest habere ꝯplura domicilia. s̃. de fo. compe. ex parte. et quo ad vnum forum potest censeri vno iure. ⁊ quo ad aliud alio. ⁊ sic tenetur vtriq̃. ⁊ est si s̃. de maio. ⁊ obe. per tuas. ⁊. j. c. proxi. in fi. ⁊ sic exemptus seu priuilegiatus potest iudicari ab episcopo loci. sed non in his in quibus exemptus vel priuilegiatus est. nisi prout dicitur. s̃. e. tuarum. in fi.

i Ex ore. rectissima. cum ius faciat quo ad omnes qui similiter indicare tenentur. s̃. de re iudi. in causis. ⁊ ideo cum multa prouidẽtia ⁊ deliberatione est promulganda. xxxv. q. ix.. apostolice. ⁊. c. sententiam. in fi.

k ¶ Nulli parcat. vbi scandalum non timetur. alias detrahere debet se veritati. l. di. ut constitueretur. ⁊. xliiij. di. cõmessationes. ⁊. xxiij. q. iiij. non potest. ⁊. s̃. de no. ope. nunc. cum ex iniuncto.

l ¶ Quod suũ est. sic. s̃. in ꝯstitu. gregorij in prin. libri huꝫ ⁊ insti. ō iusti. ⁊ iu.

fuisse singulis subscribentium manibus adnotatas. scriptum autem quod uobis exhibitum fuerat: nec rasura pretẽdere nec eẽ uarijs subscriptionũ manibus uariatuꝫ sed a primo ad ultimũ eadem manu conscriptum. libertateꝫ ab ipso episcopo concessaꝫ per extorsionẽ irritã decernimus ⁊ inanem: super hoc sententiam delegatorum iudicum confirmantes. Quia uero euidenter agnouimus ex priuilegijs antedictos predecessores nostros ecclesie sancte crucis libertatis priuilegium indulsisse: ⁊ q̃ ea in possessione tamdiu fuerat libertatis: q̃ alijs etiam cessantibus prescripsisset: libertatem ei a predecess. nr̃is indultam auctoritate ap. confirmamus: tibi super hoc silentium imponentes. Super hoc autem ĩ nullo sentẽtie delegatorꝫ iudicum deprogamus: cũ ipsi de hac nõ cognouerint libertate: ⁊ infra. Cunqꝫ libertatẽ a predecessoribus nostris indultã monasterio confirmamus ad ius professionis: quod est contrarium libertati: monasteriuꝫ decernimus non teneri: non derogãtes iudicibus delegatis: quibus libertatis priuilegia nõ fuerãt presẽtata. in ceteris auteꝫ latam a predictis iudicibus sniaꝫ pro colũbriẽ. ecclesia confirmamus.

Dẽ epõ ⁊ magro. g. lemoniceñ.

Accedentibus ad presentiam nostraꝫ abbatis ⁊ conuentus naugiaceñ. ex una parte: ⁊ tẽplariorũ de tocen. ex altera procuratoribus procurator monachorũ proposuit: q̃ cum decimas terrarũ de sarcole diu quiete possederint: antequam ad templariorꝫ dominiuꝫ peruenissent: ⁊ postquã templarij terras acquisiere predictas decimas earũdem per. xl. an. ⁊ ãplius pacifice possedissent: nunc eis ipsa subtrahere non uerentur: ⁊ infra. Dis. u. mandamus quatenus si abbas ⁊ monachi sufficienter ostẽderit: q̃ a templarijs decimas de terris predictis per. xl. ãnos ꝯtinua pceperint sine lite uos ad prestationẽ ipsaꝫ tẽplarios ꝯpellatis. Cuꝫ enim tẽpore cõtra indulta priuilegia decimas soluerint: eis renũciasse tacite presumuntur. Quod si in probatione defecerint: ab ipsorum impetitiõe templarios absoluatis ipsis super hoc silentium perpetuuꝫ imponentes.

Dẽ epõ lingoñ.

Cum capella ducis burgũdie gaudere dicat huiusmodi priuilegio: q̃ nullus archiepiscopus uel episcopus in personas canonicorum eiusdẽ capelle suspensionis uel excõicationis aut interdicti sententias audeat promulgare: quidã capelle supradicte canõici qui parrochiales ecclesias a te tenent: occasione priuilegij prelibati in his etiam quarum iurisdictio ad te pertinet: ita se dicunt exemptos: ut quãtũcũqꝫ grauiter interdum excedãt tue correctioni recusant ⁊ sententie subiacere. Quocirca mãdãmus: quatenus iquãtũ exempti sũt eiusdem rõne capelle apostolicis priuilegijs deferas reuerenter. sed in quantum ratione parrochialiũ ecclesiarũ uel altas iurisdictiõeꝫ tuã respicere dinoscũtur: officij tui debitũ in eosdem libere ꝯsequaris.

¶ Dẽ abbati ⁊ fratribus euasiñ. cenobij.

Ex ore sedentis in throno procedit gladius bis acutus. quoniã ex ore ro. põ. rectissima debet exire sniã: que contra iusticiã nulli parcat: sed reddat unicuiq̃ quod suũ est. Cum igit̃ inter uos ⁊ uuigoreñ. epũm super monasterij uestri subiectione ac libertate controuersia uerteretur: mõasterij uestri proposuit procurator: q̃ idem monasteriũ ab ipsa sui fundatione liberum extitit ⁊ exemptum: ⁊ ad hoc probandum priuilegia predecessorũ nostrorꝫ inducens unum ꝯstantini ⁊ alterum alexandri necnon indulgentias cle. ⁊ cel. quorum usuꝫ continuũ a longis retro tẽporibus per depositiones testium ostendere nitebantur: ⁊ infra. Porro i priuilegio constant. quoddam contineri prospicitur: per quod idem cenobium uidetur ad iurisdictionem episcopi pertinere: uidelicet q̃ abbas eiusdem primum locum post uuigoreñ. presulẽ semp obtineat.

Ex ore. rectissima. cum ius faciat quo ad omnes qui similiter indicare tenentur. s̃. de re iudi. in causis. ⁊ ideo cum multa prouidẽtia ⁊ deliberatione est promulganda. xxxv. q. ix.. apostolice. ⁊. c. sententiam. in fi.

in prin. ⁊ summũ bonũ est in rebus iusticiã colere. xij. q. ij. cũ deuotissimã.

e Ad synodũ episcopalẽ. cũ iusta causa extiterit. xviij. di. epus. ij.

f Recipere ac seruare. xviij. di. decernimus.

g Aliqua de suis. Arg. ꝙ quando hec dictio quia: uel hec dictio sicut ponitur in priuilegio ꝙ per hoc ponitur aliquid. alias nihil esset. arg. j. de verb. signi. c. abbate. ⁊ j. eo. in his. ⁊ ff. de condi. ⁊ demon. quibus diebus. §. dominus. ff. de leg. i. si seruus. §. si seruꝰ. ⁊. §. qui quinqꝫ. ⁊. l. si fit. §. i. et. C. de fal. cau. adiecta. l. ij. Arg. contra ꝙ potius intelligitur conditionaliter. ff. de cõtraben. emptio. si quis fundum. ⁊. l. si debitor. in fi. io.

b Prescriptio. in his scilicꝫ que per priuilegiꝫ nõ erant exempta in quibus obtinet episcopꝰ ut infra sequitur. Et sic est arg. ꝙ abbas potest ꝑscribere ius cõmune in capellis cõtra episcopũ in his que potest possidere. s. de ꝑscrip. auditis.

i Que non probantur. ergo licet quis probet exemptionẽ capitis. non ideo probauit exemptionẽ membrorum. arg. s. e. prori. Arg. contra. quia totum ⁊ pars debent eodem iure censeri. xij. dis. c. i. ⁊. ij. et xij. q. ij. cognouimus. ⁊. ij. q. vij. si quis episcopus. ⁊. ff. ꝑ de relcto. an pars.

k Tenetur. Et sic est arg. ꝙ aliquis potest esse vasallus multorũ. sicut iste abbas sub est pape ⁊ episcopo pro capellis. ut. s. e. prori. ff. de ope. liber. l. duorum.

l Ex parte. declarant. sic s. e. recepimus. et. s. de ma. ⁊ obe. per tuas.

m Subtrahũtur. sic ergo talis protectio inutilis est. sicut cõfirmatio in forma cõmuni de qua dicit. s. de concess. preben. quia diuersitatem. Ad quid ergo impetrantur? quia solet plus timeri quod specialiter pollicetur ꝙ quod generaliter impetrat. s. de heret. si aduersus. ⁊. xxiij. di. c. ꝙ ꝙ

a Pastoralis. contineatur expressum. Arg. ꝙ priuilegium semper intelligitur concessum sine lesione alterius. s. de offi. ordi. licet. ⁊. s. ò vsu pal. ex tuarum. s. de eccle. edi. cuꝫ dicat apostolus. ⁊. c. ad audientiã. ij. ⁊. C. de inof. testa. si quando. ar. s. e. parentibus.

b Incõsulto. sic licet lex cõcedat libertatẽ seruo vindicãti necẽ domini a iudice tũ dãda est. C. pro qui. cau. ser. accipi. pręmi. liber. l. i.

c In possessionẽ. quã nũqꝫ habuerunt. ⁊ hoc ideo. quia nemo sua auctoritate rem suam accipere debet. C. vnde vi. si quis in tantaꝫ. et. xvi. q. vi. placuit. ⁊. C. ò acqui. pos. improba. ff. de acquir. poss. si ex stipulatione. secus si possessionẽ habuisset. s. de restitu. spo. cũ venissent.

d Indulgentiã. Si de duabus seruitutibꝰ altera remittatur alia remanet in suo statu. ff. de serui. vrba. pre. si domus tua. ⁊. s. de vsu pallij. ex tuarum. ita B. nec hmõi generali cõcessione cõceditur qò specialiter nõ fuisset cõcessurus. ff. de pecul. qui peculij. ff. de pigno. deniqꝫ. ⁊. l. obligatõ

unde cũ locũ ipsũ obtinere nõ possit in generali conci. neqꝫ in ,puinciali: quoniam absonuꝫ esset: ut abbas primus post illum super illos episcopos resideret. reliquitur ergo ꝙ locum illum in episcopali synodo intelligatur haberẽ: quare tenetur ad synodum[c] episcopalem ac cedere: ac per hoc ipsius statuta recipere[f] ac seruare. in priuilegio uero alexandri pape quoddam aliud continetur: per quod diocesanus episcopus in eodem cenobio iurisdictionem suam ⁊ si non i omnibus in quibusdam tamen retinuisse uidetur: cũ in illo dicatur: ꝙ uuigorien. episcopi ab eiusdem loci fratribus aliquid iniuste non exigãt: sed his tantũ contenti permaneãt que predecessores eorum antecessoribus suis constat rationabiliter impendisse. unde constat ꝙ abbates episcopis aliqua[g] de suis exhibere tenerentur. Nos igitur his ⁊ alijs diligẽter auditis: cum a neutra pte sit probata prescriptio[b]: sententialiter diffinimus: ꝙ euasein. cenobiũ liberum est in capite tanquam ab episcopali iurisdictiõe prorsus exẽptum ⁊ soli ro. ec. subiectum. tutela tamen ipsius cantuar. archiepõ reseruata. in membris autem que non probantur[i] exempta dioc. epõ ipsum subiacere decernimus propter quod abbas ad synodum eius debet accedẽr: primũqꝫ locũ post uuigoren. episcopum obtinere. ,p ipsis quoqꝫ mẽbris non exemptis idem abbas tenetur[k] uuigoren. episcopo exhibere reuerẽtiã obsequium ⁊ bonorem: quibus uuigorẽ. episcopus sibi competẽter exhibitis debet manere contentus.

Item ausonẽ epõ.

Ex parte tua fuit quesitum: utꝫ clerici ⁊ laici qui litteras protecti onis ostendunt: in quibus ꝑsone sunt nomine cum omnibus rebus suis sub apostolica protectiõe consistere declarãtur[l]: a iurisdictione episcopi diocesani sunt exempti Nos autẽ. t. r. ꝙ ꝑ litteras huiusmodi ab episcoporum suorũ prãte minime subtrahũtur[m].

Item elidẽ. epõ.

Pastoralis officij: ⁊ infra. Interrogasti utrum uiri religiosi quibus a se. apo. est indultum: ut ecclesias suas in ,pprios usus possint conuertẽr decedentib⁹ ꝑsonis eaꝫ liceat auctoritate propria possessionem earundem intrare uel ꝑ dioc. episcopum in ipsa sint potius

inducendi. Ad quod. r. nisi forte indulgentia summi pontificis id cõtineatur[a] expressum: suo episcopo i consulto[b] in possessionem[c] ipsarum eis non est licitum introire: quia ꝑ indulgentiam[d] huiusmodi episcopali iuri non credimus derogari.

Item epõ ⁊ capitulo tripol.

Existis per se. apo. edoceri: utrum cum propter hospitalarios uel templarios ciuitas uestra generali supponitur interdicto: eisdem non seruantibus uos illud teneamini obseruare. Ad quod duximus respondendũ. ꝙ illorum excessus uobis non prebet licentiam excedendi. Sꝫ si prefati hospitalarij uel tẽplarij priuilegiorꝫ suorꝫ fines cesserit uiolãdo temere interdictum quod pro eis fuerat promulgatum: ne uideantur de aliorum fletu ridere[e]: uos in penam presumptionis eorum quamdiu[f] ipsi uiolauerint interdictum de nostra licentia celebretis[g].

Item.

Quoniam per confessionem cõstat partis aduerse: ꝙ nephesinus episcopus ius episcopale ꝑcipit in ecclesia sancti basilij de flage. credimus: ꝙ non obstante illo capitulo priuilegij quod monasterio est indultum: ut nullus episcopus ecclesias utroqꝫ iur[h] illi subiectas interdicto supponere uel monachum seu clericum eiusdem monasterij synodare[i] uel excõmunicare presumat: prefatus episcopꝰ possit interdicere dictam ecclesiã ⁊ excõmunicare monachum seu clericum uestrum ad eius regimen deputatum: cum alterutrum de iure fuerit faciendum. quoniam illud capitulum esse intelligendum uidet de mõachis aut clericis in ipso monasterio ꝑmanẽtibus[k] uel ad ecclesias destinatas utroqꝫ iure sibi subiectas.

Item londonẽ. archiepiscopo. ap. se. legato.

Quia circa: ⁊ ifra. Quesiuisti utꝫ mõachi oiuꝫ scõꝝ priuilegiũ ꝑ decessoris tui supꝫ epãlibꝰ[m] decimis retinẽdis idultũ extẽdẽr ualeãt ad possessiões acqsitas ⁊ postmodũ acqrẽdas. Supꝫ quo tale damꝰ rñsũ: ꝙ si decimaꝫ illaꝫ rmissio fẽa erit: fm canõicas[n] sãctiões predecessorũ[o] idefinite[o] ãcimas epãles monasterio rmittẽdo cũ nihil excepit[p] ⁊ potuerit excepisse ac i bñficijs[q] plenissima sit iterptatio adhibẽda nec dẽat una eadẽqꝫ substãtia diuerso iur censeri: itellexisse vr nõ solũ de

ne. ⁊. s. de elec. ecclesia vra. ibi neqꝫ eni. ⁊c. C. de inof. te. si qñ. ber.

e Existis. ridere. si. j. de sen. excõ. si vere. si. dicit imperator. Iudices iubemus esse sollicitos ne turpi colludio queraẽ ex miseriis pręcium gaudiorꝫ. C. li. xij. in fi. li.

f Quãdiu. sic. vi. q. ij. si tantũ. ⁊. c. placuit.

g Celebretis. Nõ eni debẽt alijs legẽ imponere quã ipsi negligunt obseruare. s. de preben. pro illorum. nec tenetur alius seruare priuilegiuꝫ quod ille nõ seruat cui concessũ est. j. de sentẽ. excõ. in audientia. et qui priuilegium alterius non seruat eius priuilegium nõ est seruandum. s. ò appel. an sit deferẽdũ s. de electi. bone. et quod ab alijs exigere debet. multo fortius a se ipso. ff. de nego. gest. si pupilli §. vlt. ⁊. ff. de admi. tuto. quotiens. §. si temporali. ⁊. ff. si seruꝰ vendi. l. altius. ⁊ s. de nat. ex li. ven. c. vno.

h Quoniam per confessionem. vtroqꝫ iure. s. in spiritualibus ⁊ temporalibus. s. e. cum et plantare. §. in ecclesijs. et. xvi. q. ij. c. i. Illud intelligẽr cuꝫ traditur ecclia pleno iure. vide qualiter interpretatur B verbuꝫ vtroqꝫ iure cuꝫ tamẽ vtroqꝫ iure posset ecclesia aliq̃ monasterio esse subiecta. lꝫ eps aliq̃ tpalia ibi ẽcipiet. s. ò cẽsi. cũ venẽabilis

i Synodare. i. ad synodũ vocare.

k Permanẽtib⁹. similis interptatio ẽ xvi. q. i. gñaliter. et si. j. de v. sig. abbate in fi. et ita lꝫ ꝑsona sit exẽpta ratõe rei quã possidet nõ exempte ẽ subiecta. s. e. cũ capella. ⁊. c. ex ore. in fi. ⁊. s. ò ma. ⁊ obe. per tuas.

l Utroqꝫ iure. i. in spũalib⁹ ⁊ tpalibus ut. s. patet. b.

m Quia circa. epãlib⁹ de qbus loquunt canones. xij q. ij. nob. ⁊. c. ꝓcesso

n Canõicas sanctiones. puta. ò ꝓsẽtu cap. xij. q. ij. nobis. sine exceptiõe. ⁊. s. de his q̃ fi. a ꝑla. si. cõ. ca. cũ nos. nec i enorme detrimẽtũ facta fuerit. qꝫ per ꝑ possꝫ reuocari. s. de dona. apostolice

o Indefinite. ar. ꝙ idefinita eqpollet vniuersali. xix. di. si romanorꝫ

p Nihil exceperit. sic. s. de iurepa. ex litteris.

q Bñficijs. si. s. de dona. pastoralis. cũ dilectus. in fi. ⁊. j. de verb.

sig.olim.ff.de consti.prin.l.vlt.

r Sed futuri. Arg.q̃ in p̃uilegijs verbũ generale ⁊ indefinite,p latũ ad futuꝫ extendit.xii.q.ii.cognouimus.⁊.s̃.de deci.ex pte.et C.que res pig.ob.pos.l.vlt.ff.de serui.vr.pre.si seruitus.Ar.ꝗ.s̃. de cen.q̃to.⁊.s̃.ꝗ deci.cũ in tua.⁊.s̃.eo.cũ capella.ff.de ꝗbẽ.emp. i lege.⁊.l.rutilia pol la.ff.de dã.infec.dã ni.§.si is qui. Sed hic iõ ꝗ dantẽ fit interp̃tatio:ne excogi tata fraude sue obuiet libertati.xvi.q. ii.c.i.C.de dona. si quis argentũ.§.vlt. secꝰ vbi certa verba ponũt: i eo casu nõ extendit ad alia:sed ita seruandũ ẽ p̃uile giũ: quatenꝰ tenor priuilegij se extẽdit s̃.e.porro.⁊.c.rece pimus.ſz vbi verbũ generale ponit ad oia appellatiua extẽ ditur.sic.s̃.de deci. ex multiplici. Si ãt eque põt retorqueri ad ius commune si cut ad priuilegium potius videt interpretatio facienda se cundum ius q̃ secũ dum priuilegiuz.s̃. de consue. cum dile ctus.⁊ ut nemini sit onerosa.arg.s̃. ꝗ te sti.cum tu. ⁊ ut non sit captõsa.ff.ꝗ reg. iur.quotiens.⁊ con tra illum potius in terpretatio ꝗz fieri qui potuit legem ap tꝰ dicere.ff.de pac. veteribus.⁊.ff.de ꝗ bẽ.emp.labeo. ⁊ ut fiat secundum com munem modum lo quendi.s̃. de spon. ex litteris. nã cõsue tudo interpretatur vocez.j.de ver. sig. abbate. ⁊ semper in tutiorem partem fit interpretatio. s̃. de spon. inuenis .j. de reg.in.c.ii. si enim neutra esset tutior in benignioremi. ix. di.c.vlt.ff.ꝗ re. du. cum in testamento. Joan.

a Antiqua. renouantes.xii.di. renouantes.

b Alexãdrina se cundum.s. post con stantinopolitanam:⁊ constantinopolitana primum post romanaz. olim vero alexandrina fuit prima post romanam.ut.xii. di. renouantes:⁊ sic priuata fuit iure suo sine culpa:quod esse non debet regulariter.s̃.de consti.cognoscentes.⁊.s̃.de eo qui cog. consangui. vxo.sue.discretionem.⁊.c.vlt.⁊.xvi.q.vlt.inuentum.⁊.lvi.di.satis peruersum.sed hoc tamen non fit sine causa.s̃.ut lite non ꝓtes.quo niam.§.ii.quod fit pluribus modis.vnde versus. Paupertas odiũ vicium fauor scelus ⁊ ordo. Personas spoliant ⁊ loca iure suo. vnõ propter paupertatẽ vniuntur due ecclesie:ut vnus sit sacerdos vtri usqz.x.q.iii.vnio.cum vtraqz consueuit suum habere proprium. ꝑ pter odium:ut.lxx.di.neminem.xxvi.q.vii.decernimus. ꝑ pter vicium:ut.s̃.ꝗ cleri.egro.tua.propter fauorẽ ut hic.⁊.xxii.di.renouã tes.⁊ ꝑ pter vim seu fauorem consecrationis.xiii.q.vi.comperimꝰ. quãdoqz etiã fauore religionis.s̃.de ec.edi. ad audientiam. ꝑ pter scelus etiã puniuntur illi qui nõ peccauerunt.xxv.q.ii.ita nos. pro pter ordinẽ priuat dominus seruo suo.liiii.di.ex antiquis.⁊.c. frequens.q̃doqz ꝑ defectũ sacramẽti .xxxiiii.di.si cuiꝰ.⁊.c.lector.

decimis possessionũ illiꝰ tpis ſz fu turi. Idem i concilio geñ.

Antiqua patriarchaliũ sediũ priuilegia renouãtes a sancta uniuersali synodo approbãte sanci cimꝰ ut post ro.ec.que disponente dño sup oẽs alias ordinarie pote statis obtinet pricipatũ:utpote mr̃ uniuersoꝫ christi fideliũ ⁊ magr̃a ꝗstantinopolitana primũ alexãdri na b.secũdũ antiochena.tertiũ hie rosolymitana:quartũ locũ obtine ant seruata cuilibet propria digni tate:ita q̃ postquã antistites eaꝫ a ro.pon.receperint palliuz: quod ẽ plenitudinis officij pontificalis in signe:prestito sibi fidelitatis ⁊ obe diẽtie c iuramẽto licẽt ⁊ ipsi suis suf fraganeis palliũ largiãtur: recipiẽ tes ꝑ se professionẽ d canonicã:⁊ ꝑ ro.ecc.spõsionẽ obediẽtie ab eisdẽ dñice uero crucis uexillũ ante se fa ciant vbiqz deferri:nisi in urbe e ro mana:⁊ ubicũqz summus pontifex presens extiterit aut eiꝰ legatꝰ utẽs isignijs apostolice dignitatis. In omnibꝰ ãt ꝑ uincijs eorũdez iuris dictioni subiectis ad eos cũ neces se fuerit: ꝑ uocetur: saluis appellati onibꝰ ad se.ap. iterpositis:quibus ẽ ab omnibus f humiliter deferẽdũ

Idem in eodem.

Et priuilegia que ꝗbusdã reli giosis ro.excessit ec. perma neant inconcussa:quedã in eisdem duximus declaranda. ne minus sa ne intellecta g pertrahantur ad abu sum: ꝑ pter quẽ possint merito re uocari:qz priuilegiũ meretur amit tere qui cõmissa sibi abutitur pote state. Sane quibusdã regularibus ap.se.idulsit ut his qui fraternitatẽ eoꝫ assumpserint.si forsan ecclesie ad quas pertinent a diuinis offici is fuerit iterdicte:ipsosqz mori cõ tigerit sepultura ecclesiastica nõ ne getur h:nisi excõmunicati uel nomi nati fuerint iterdicti.suos quoque cõfratres quos ecclesiarum prelati apud ecclesias suas nõ permiserint

c Obedientie. Sic ego patriarche ⁊ illi qui nullo medio subsunt domino pape:iurãt ei fidelitatẽ ⁊ obedientiã:ut hic dicit.⁊.s̃.de iureiu.ego enim sic. ⁊ suffraganei suo metropolitano obedientiam ⁊ reuerentiam prestare debẽt secundum q̃ isti prestant pape.s̃.de ma.⁊ obe.dilecti.

d Professionẽ.i.⁊ obedientiã ⁊ reuerentiam.s̃.de simo.ne dei ecclesia. ad quam non tenentur exempti ẽpo dioc.cum illud sit contra rium libertati.s̃.e. cum olim. ii.in fi.ber.

sepeliri:nisi excõmunicati uel iter dicti fuerint nominati:ipsi ad eccle sias suas deferãt tumulãdos. Hoc aũt de illis cõfratribꝰ itelligimus: uel qui adhuc manentes in seculo eorũz ordini.sunt oblati mutato ha bitu seculari: vel eis qui sua bona dederãt iter uiuos retẽto sibi quã diu in hoc seculo vixerit usufructu qui tñ sepeliãt apud ipsoꝫ regula riũ uel alioꝫ ñ iterdictas ecclesias in quibus elegerit sepulturaz ne si de quibuslibet ipsoꝫ fraternitatez assumẽtibus fuerit itellectũ ꝑ duo bus k aut tribus denarijs annuatim sibi collatis dissoluatur pariter ⁊ ui lescat ecclesiastica disciplina: certã tñ ⁊ ipsi remissionẽ obtineãt ab ap. sibi sede concessam. Illud ẽt quod huiusmodi regularibꝰ ẽ idultũ: ut si qui fratrũ suorum qui ab eis mis si fuerint ad recipiẽdas fraternita tes siue collectas in quanlibet ciui tatem castellũ uel uicuz aduenerit si forte locus ille a diuinis officijs sit iterdictus:i eoꝫ iucundo aduẽ tu semel in anno aperiantur eccle sie:ut exclusis excommunicatis di uina ibidẽ officia celebrẽtur:sic in telligi volumꝰ q̃ i eadẽ ciuitate aut castro aut uilla una tantum ecclesia eiusdez ordinis fratribꝰ semel: ut dictũ ẽ: aperiatur in anno l quia licz pluraliter m dictũ sit:quod i eoꝫ iu cundo aduẽtu ecclesie aperiantur non tamẽ ad ecclesias eiusdez loci diuisim sed predictoꝫ locoꝫ cõiũ ctim sano referenduz ẽ itellectu:ne si hoc modo singulas eiusdẽ loci ui sitarent ecclesias:nimium vilipẽdi contingeret sentẽtiã iterdicti. Qui uero cõtra declarationes predictas quicquaz sibi usurpare presumpse rint graui subiaceant ultioni.

Idem in eodem.

Quod nonnullis ẽ religiosis i dultum in fauorem pontifica lis officij ad episcopos extenden tes concedimꝰ: ut cum commune n terre interdictuz fuerit: excommu

e Nisi in vrbe.arg. q̃ minor non põt exercere iurisdic tionem presente maiore.xxi. di.deniqz.⁊.xcv.di. p̃sbyter. ff.de offi.procon.l.vlt.⁊.s̃.de offi.leg.volentes.Ar.ꝗ.xcv. di.ecce.⁊.xi.q.i.peruenit.C. de dona.in hac sacratissima.

f Ab oibus. Hoc ẽ priuile giuz apostolice sedis:ut omis sis omnibus possit appellari ad ipsaz:ut hic innuitur. ⁊.ii. q.vi.ad romanã. Sic etiã in telligitur quod dicit impator: habet similia priuilegia cũ ro mana ecclesia.in auten. de ec cle.titu.in principio.coll.ix.⁊ lxv.di.mos antiquus.

g Et priuilegia.itellecta. qui maliciose priuilegiũ princi pis iterpretat:infamis effi cit.C.de legi.⁊ consti.l.ii.

h Non negetur.ex hoc lo co patet: q̃ tpe interdicti de negat ecclesiastica sepultura: exquo ꝑ priuilegiũ istis cõce ditur.s̃.eo. cuz ⁊ plantare.§. quid si liber.

i Mutato habitu seculari. ita q̃ habitus illos distinguat ab habitu seculari: lz ex toto nõ habeant habitũ monacha lẽ.ar.xxxiii.q.i.qõ deo pari. ⁊ talis largo mõ ecclesiastica persona censet .xxvii.q.i. ut lex.⁊.xii.q.i.duo.

k Pro duobus.quid si me dietatẽ bonoꝫ darẽt: nunqd dicendi sunt fratres:nõ: nisi maiorẽ ꝑtem.arg.ff.de cõtra ben.emp.in modicis. qõ nõ credo etiã si darent totuz: dũ tamen nõ se reddãt:qz res et nõ persona sunt accessorie.b.

l In ãno. Sic pz q̃ i eccle sia interdicta celebrat ⁊ cano nice:qz tũc ꝗ spãli priuilegio relaxatũ est interdictũ ⁊ non sublatum.vnde idem interdi ctum manet:non nouum cre atur.arg.ff.de precario.sed si manente.⁊.xxiiii.q.i. acbatius.⁊.xii.di. preceptis. Sed videtur potius: ut dixit vin. q̃ interdictum non relaxet: sed in ecclesia interdicta cele bratur de licentia pape.s̃.eo. petistis.in fi.nec tunc committitur contra interdictum. Sic aliquis potest p dicare ⁊ loqui excommunicatis:de his que pertinent ad correctionem eorũ: nec incidit in excommunicationem.j.de sen.excom.responso.⁊.c.cum volũ tate in prin.⁊ semel tantum in anno hoc eis licet ⁊ non pluries: ut hic patet. Sed si per centum annos stetissent:q̃ non venissent ad ecclesiam istam que sepe fuit interdicta:nunquid prescribitur contra illos:videtur q̃ sic.s̃.eo.ac cedentibus.vbi isti templarii perdunt istud priuilegium:quia nõ sunt vsi isto spacio.xl.ann.arg.ff.de nundi.l.i. Sed contra credo in casu isto quia non no cet eis. Sed nunquid de auctoritate episcopi posset aliquis celebrare in eccle sia interdicta ab episcopo:videtur q̃ sic eadem ratione.de hoc dixi. supra de ap.ad hec.

m Pluraliter. Nõ q̃ pluralis locutio non semper infert suos singulares. sic i.di.omnes leges.sic.s̃.de app.significauit.s̃.de prebẽ.cum iam dudũ. sic.ii. q.i.in primis.ibi alii accusatores.ff.de condi.⁊ demon.falsa.§.si quis legaue rit.⁊.ff.de sta.ho.sũma. Arg.ꝗ.s̃.ꝗ rescrip.olim.de hoc plura arg. inuenies. s̃.de rescrip.c.ii.

n Quod nonnullis.commune terre.interpretationem huius verbi hẽs.j.

de verbo.sig.cum in partibus.

o ¶ Quandoqz.p hoc videt q̃ sepius possint q̃ semel in anno: ut sit priuilegium episcopoꝝ maius q̃ priuilegium precedentis.c.sed diuersa sunt priuilegia episcopoꝝ ⁊ illorum.hoc enim intelligit̃ de ecclesiis sibi subiectis.sed precedentes i ecclesia vna tantũ semel in ãno celebrare possunt.⁊ expone quandoqz.i.quandocũqz: vel dic: q̃ cum illud priuilegiũ generale sit in parrochia alterius ep̃i:poterit ep̃s celebrare sicut in sua:si aliusep̃s hoc permiserit. Sed nunquid canonici possunt interesse cũ ep̃o? nõ:ita q̃ celebrẽt principalit̃ cũ ipso more solito: licet intersint ut audiãt sicut alii extranei qui non sunt interdicti cũ ipsi canonici nõ habẽt priuilegium:ne p hoc vilescat rigor. s.c.pri.uel pot exponi:qriqz idest nõ semp qz si ex tali celebratione oriret scãdalum: nõ deberent semp celebrare: sed aliqñ:ita q̃ nõ eẽt scãdalum.

p ¶ Causã. Hic dicunt quidã:q̃ illi qui nõ deliquerunt nec aliquã cãz dederũt ut ponerẽt interdictũ: lz forte i loco interdicto interesse nõ debeant diuinis cũ illis qui priuilegiuz hãt:tamen extra terrã illam bene possunt audire diuina ⁊ ꝓcipere sacramenta. Credo q̃ non debeãt admitti ad aliqua officia vel sacramẽta:ut ipsi p hoc citius iducant̃ ad satisfaciẽdũ:⁊ ut sua magis timeãt: qz qui suspensus uel interdict⁹ est i vna ecclesia:in oibus est interdict⁹ vel suspensus.hoc exp̃sse dr̃ i textu in glo.iiii.q.v.quisquis ⁊ arg.bo.ad hoc.j.de peni.et remis.qõ in te.vbi de hoc no. in fi.ber.

q ¶ Iniquuz. Nota occasionẽ iuris ad iniquum dispẽdium trahi non debere. C. de vsucapio.p emp. cũ qui sic. s.de trãsla. inter corporalia. a contrario sensu.⁊.xlv.di.lz.

q ¶ Quanto. sola verba. et male certe:qz considerandã est mens potiusq̃ verba.nam verba deseruiunt intentioni ⁊ non econuerso.j.ò ver.signi. intelligentia.⁊.i. q.i.marcion.⁊.ff. de legi.et sena.consul.scire leges.⁊ potior est mens q̃ verbũ docentis.ff. de supel.le.l.labeo.in fi.⁊.arg.ff.de fun.instruc.l.cũ delamonis.§.asinã.in fi.⁊ i testamentis cõsideraẽ mens testãtis potius q̃ verba.ff.de le.i.l.pe.⁊ in ꝯctibus potius inspicit̃ voluntas q̃ verba. C.que res pig.obli.nõ pos.l.pe.⁊ vlt. ⁊ nõ tãtum vba edicti seruanda sunt immo sunia potius.ff.ò legi. ⁊ se.cõ. ꝯtra legem.hic nõ seruabant vim ⁊ potestatẽ verboꝝ:ut videt̃:qz indirecte videbãtur excõicari:exquo subtrahebaẽ cõmunio aliorꝝ sic iudei excõmunicãtur.s. de vsuris.post miserabilẽ.⁊.c.quãto.⁊.s.de iudeis.iudei.⁊.c.ad hec.⁊.c. ⁊ si iudeos.in fi.⁊ sic indirecte faciebãt cõtra priuilegia pape.vnde precipitur q̃ decetero hoc nõ faciant.vbi aũt res dubia esset:potius seruãda sunt verba edicti.ff.de exerci.l.i.§.si is qui. Et ẽ decre.ista ꝯ ciuitates que quãdoqz consilia faciunt ꝯ ecclesiasticas personas:⁊ sic nõ violant ecclesiasticã libertatẽ. ⁊ tales sententie nõ valebãt nec timende erant:sed quo ad factuz tantũ refertur quia contra priuilegia pape.s.de excess.prela.cum ad quorundam.

b ¶ Quodãmodo. q̃si diceret non vere excõmunicabant illos:sed subtrahebãt aliosab eorꝝ coione:⁊ tõ excõicari videbãt.qz excõicatio ẽ a fraterna societate separatio.iii.q.iiii.engeltrudã.⁊ sic quodãmodo excommunicabant eos.b.

c ¶ Iudeorꝝ.i hoc videntur iudicari iudeorꝝ iudicio:qz cum ecclesia excõicare iudeos nõ possit:qz nihil ad nos de his qui foris sũt.ii.q.i.multi. q̃ñqz excõicantur xp̃iani communicantes eis:ut.s.dictum ẽ.ita isti cum non possent istos excommunicare.ꝓpter priuilegium excõicabant cõmunicantes eis.

d ¶ Maiorẽ excõmunicationem. Qui enim pricipat excõicatis: excommunicatus est minori excõmunicatione.xi.q.iii.cum excõmunicato.⁊.s.de excep. a nobis.sed isti qui pricipant istis monachis in predictis erant excommunicati excommunicatione maiori;⁊ ita maiorem excõmunicationem incurrebant q̃ alias participando excommunicatis.

e ¶ In fraudẽ. Et sic patet q̃ si non possunt illos excõmunicare ;nihil facerẽ debẽt: per quod ad idẽ redeant:qz si denegatur eis vna via denegata intelligitur ⁊ alia.s.ò ꝓcura.tue. Sic ergo isti in fraudem priuilegiorꝝ non sunt excõmunicãdi:sicut nec in fraudẽ canonis aliquid faciendum est.s.de cõcess.prebẽ.cõstitutus.nec in fraudem legis.ff.ad mace.l. iiii.§.is aũt.ad fi. Unde nota q̃ quattuor modis fit fraus legi siue canoni. Primo de psona ad psonã:ut si vxor velit donare viro: vel econuerso: cuz non possit.s.de dona.inter virũ ⁊ vxo.c.vl. supponit aliã personam cui donat non valet donatio.ff. de dona.iter vi. ⁊ vxo. hac ratione.§. non tantum.xlvi.dist.sicut non suo. De re ad rem prohibitum est:ne filiofamilias pecunia mutuet̃. si tamen aliqd in fraudẽ factum fuerit:puta dedisti frumentũ vel aliud consimile quod venderet: ut pecuniam haberet fraus fit legi. ff. ad senatusconsul.mace.sz iulianus .§. mutui. alias incipit.item si filius.⁊.l.iiii.§.i. ⁊ i vsura.xiiii.q.iii. pleriqz.⁊.i.q.i.sunt nõnulli. De contractu ad contractũ:ut puta vxor ñ potest donare viro: ut dictuz est vult ei vendere: ut sic hoc modo possit donare:nõ valet ff.de dona.inter virum ⁊ vxo.si sponsus.§.circa.sic. xvi. q.iii. si sacerdotes. Item de contractu ad contractum alio tamen modo.quaz. s.ut cum mulier ꝓ alio fideiubere non possit: principalẽ se facit debitricez:hoc non valet quia facit in fraudez legis.ff. ad senatusc̃ons. vell. q̃uis.§.si cum essẽ. Et sic patet ; q̃ qui facit in fraudem legis contra ipsam legem videtur facere.ff. de legi.cõtra legem.⁊.l.se.vnde tales sententie in veritate non tenebãt: ⁊ hoc patet:quia papa non mandauit eos absolui.

f ¶ Ex parte.forisfactis.idest maleficiis.simile verbum habes.s. de prescriptis.ad audientiam.

g ¶ Iii delicto fuerint deprehensi. Sed videtur contra:q̃ licet clerici in delictis fuerint deprehensi:non tamen capi vel detineri possint sine licentia prelatorum suorum:nec puniri propter penam excommunicationis.j.de sen.ex.ut fame. Item contra videtur.j. de sen.ex.si vero.⁊.c.in audientia.vbi clericus habet priuilegium: ⁊ si secularitер viuit.s.de vi.⁊ bone.cleri.c.vlt. Dicas q̃ non contradicunt illa quia loquunt̃ in eo casu:cum certũ erat illos esse clericos. vnde semper retinent priuilegium: nisi post trinam admonitionez fuerint incorrigibiles:ut dicit illa decre.in audientia.hic aũt loquit̃ de his qui p oia tanq̃ laici in oibus ⁊ ab oibus habebant̃ : ut h̃ dr̃: ⁊ maliciose assumebãt tonsurã. vel si aliquãdo fuerant clerici : non constabat:⁊ sic ipso facto priuilegio renunciauerunt clericali. sic.s. de cleri.coniu.c.pe.vnde hic nulla poterat fieri admonitio : ideoqz de fraude vel de malitia sua cõmodũ reportare nõ debẽt:nec incurrunt excõmunicationem qui tales puniunt:ut hic pz:quia in delictis deprehendebãtur.vnde hoc ipso amittebant priuilegium.j. de sen.excõ.cũ non ab homine.⁊.c.perpendimus. Cõtraria intelligũtur:quando contempto habitu non incedunt ut laici:nec deprehenduntur in delictis.

b ¶ Malicios.si.ff.de rei ven.in fundo.s.de rescrip. plerunqz. et c.sedes.⁊.s.qui matri.accu.pos.significante.ber.

i ¶ Super specula.nõ respuat famulatum.s.de no.ope.nunc.c.i. ⁊.x.di.lege.⁊.c.si in adiutorium.

k ¶ Nõ vtuntur.cum tamen ab omnibus debeãt obseruari. C. de

ígitur hec crebris ad nos clamoribus iã plata vlteri⁹ sub dissimulatione trãsire: vobis vniuersis ⁊ singulis mãdamus: quatenus huiusmodi sententias i fraudẽ priuilegiorum nostroꝝ decetero nõ feratis. qz si sup hoc ad nos denuo clamor ascẽderit: nõ poterimus cõniuẽtib⁹ pertrãsire: quin promulgatores talium sẽtentiarum seueritate debita castigemus. ¶ Dem.u.quõdã anglorum regine illustri.

Ex parte tua fuit ꝓpositu q̃ nõnulli litterati quos nec habitus nec tonsura clericos ꝓfitent̃ i terra tue iurisdictioni subiecta degẽtes: cũ deprehẽdũtur i aliquib⁹ forisfactis: ut iurisdictionẽ tuã eludãt ⁊ debitã pro delictis electionẽ euadãt: assumũt seu etiam resumũt tonsurã abiectã seu habitũ clericale: licet ante ꝓ laicis ab omnib⁹ haberentur. Ne igitur tõsura uel habitu sic resũpto malitia foueatur: si tuã iurisdictionez exerceas i huiusmodi delinquentes: qui sine tonsura ⁊ habitu in delicto fuerit deprehensi: equanimiter duximus tollerandum: cũ malitijs hominũ idulgeri nõ debeat: sed poti⁹ obuiari. ¶ Dem.

Super specula: ⁊ infra. Sane licet sancta ecclesia legum secularium non respuat famulatum: que equitatis ⁊ iustitie uestigia imitantur: quia tamen in francia ⁊ non nullis prouincijs laici romanorum imperatorum legibus non utuntur ⁊ occurrunt raro ecclesiastice cause

Quanto amplius: ⁊ infra. Sane dilecti filij abbas ⁊ cõuentus clumacen̄. graue nobis querimoniã obtulerunt:q̃ quidam uestrum ⁊ uestrorum officiales cum i eos ⁊ sui ordinis monachos non possunt excõicationis ⁊ interdicti ꝓferre sentẽtias: eo q̃ super hoc apostolice sedis priuilegijs sunt muniti: in eos qui molunt i molendinis uel coquunt i furnis eorꝝ: quicquid uendendo seu emẽdo aut alias eis cõmunicant sententias proferunt memoratas: ⁊ sic apostolicorꝝ priuilegiorum non uim ⁊ potestatem sed sola uerba seruantes dicti ordinis monachos quodammodo ex cõmunicãt: dum eis alios cõmunicare non sinunt: ex quo illud etiaz euenit iconueniẽs: ut ipsi monachi quantum ad hoc iudicẽtur iudicio iudeorꝝ ⁊ qui eis cõmunicãt i predictis maiorẽ excõmunicationem incurrãt quã ẽt excõmunicatis cõmunicando fuerit icursuri. Nolentes

¶ Ex parte.forisfactis.idest maleficiis.simile verbum habes.s. de prescriptis.ad audientiam.

¶ Iii delicto fuerint deprehensi. Sed videtur contra:q̃ licet clerici in delictis fuerint deprehensi:non tamen capi vel detineri possint sine licentia prelatorum suorum:nec puniri propter penam excommunicationis.j.de sen.ex.ut fame. Item contra videtur.j. de sen.ex.si vero.⁊.c.in audientia.vbi clericus habet priuilegium: ⁊ si secularitер viuit.s.de vi.⁊ bone.cleri.c.vlt. Dicas q̃ non contradicunt illa quia loquunt̃ in eo casu:cum certũ erat illos esse clericos. vnde semper retinent priuilegium: nisi post trinam admonitionez fuerint incorrigibiles:ut dicit illa decre.in audientia.hic aũt loquit̃ de his qui p oia tanq̃ laici in oibus ⁊ ab oibus habebant̃ : ut h̃ dr̃: ⁊ maliciose assumebãt tonsurã. vel si aliquãdo fuerant clerici : non constabat:⁊ sic ipso facto priuilegio renunciauerunt clericali. sic.s. de cleri.coniu.c.pe.vnde hic nulla poterat fieri admonitio : ideoqz de fraude vel de malitia sua cõmodũ reportare nõ debẽt:nec incurrunt excõmunicationem qui tales puniunt:ut hic pz:quia in delictis deprehendebãtur.vnde hoc ipso amittebant priuilegium.j. de sen.excõ.cũ non ab homine.⁊.c.perpendimus. Cõtraria intelligũtur:quando contempto habitu non incedunt ut laici:nec deprehenduntur in delictis.

¶ Malicios.si.ff.de rei ven.in fundo.s.de rescrip. plerunqz. et c.sedes.⁊.s.qui matri.accu.pos.significante.ber.

¶ Super specula.nõ respuat famulatum.s.de no.ope.nunc.c.i. ⁊.x.di.lege.⁊.c.si in adiutorium.

¶ Nõ vtuntur.cum tamen ab omnibus debeãt obseruari. C. de

legi. leges. ⁊ leges sacratissime. ⁊ licet ab omnibus de facto non seruentur: q⁹ non subsunt impatori: de iure tamē debent subesse: ⁊ precipue isti quibus prohibentur. xi. q. i. volumus. ⁊ dominus totius mundi est. ff. ad. l. rhod. de precario. ⁊. vii. q. i. in apibus.

l ¶ Locis vicinis. ⁊ ita rōe vicinitatis sentit quis commodum vel incōmodum. de pe. di. i. sed ⁊ cōtinno. ⁊ xliiii. di. §. i. ⁊. ff. de cōtraben. emp. q⁹ sepe. §. vlt. ⁊. xvii. q. iiii. si quis cōtumax. Arg. cōtra: q⁹ lupanaria non infamāt castitatem. xxxii. q. v. tolerabilius. ber.

m ¶ Quia intētionis. nouum. sic patet q⁹ innouatio p̄uilegii nihil noui cōfert. si. s̄. de cōfir. vti uel inuti. cuz dilecta. ⁊. s̄. e. ex pte abbatisse. xii. di. preceptis. si. xxiiii. q. i. abbatiuſ. sic per procurationē nō diminuitur ius episcopi. s̄. e. ex parte tua. sic ⁊ confirmatio in fōma cōmuni obtēta. s̄. de concess. prebē. quia diuersitatem. Quandoqz tamē p confirmationez aliquid iuris accrescit: quia transactio que erat personalis: per confirmationem fit realis ⁊ perpetua. ut. s̄. de transac. veniens. ⁊. c. i.

n ¶ In his. ad cl̄tum diuinū. de his que ad cultū diuinuz relinquunt̄ in testō: ipsius fauore non detrahit̄ q̄rta. s̄. de testa. c. vlti.

o ¶ Sine p̄iudicō. ⁊ ita i preiudiciū alterius non datur p̄uilegium grave. sic s̄. de vsu. pal. ex tuarum. s̄. ō eccle. edi. ad audientiā. ii. ff. ne quid i loco pub. l. ii. §. si quis a principe. ⁊. ff. de admi. tuto. q⁹ impuberi. ⁊ C. de emanci. nec auus. ⁊. C. de p̄ci. imper. offe. quotiēs ⁊. j. c. proxi.

p ¶ Nimis stricte. qō esse non debet quia principis priuilegium latissime interpretādum ē. j. de ver. sig. olim. ⁊. ff. de cōsti. princi. l. vl. ⁊. ii. q. iii. §. notādum. i fi. nec nimis large interpretari dz. s̄. eo. ut p̄uilegia. ibi aperiantur ecclesie. ⁊ illud verbum non ita large accipitur: ut ibi dicitur.

q ¶ Publicare. ut nullus possit se per ignorantiam excusare. s̄. de postul. c. i. ⁊. xvi. di. q⁹ dicitis. ⁊. xii. q. ii. qui ⁊ humanis. ff. de insti. sed ⁊ si. §. prescribere.

r ¶ Ex indulgentia. Indulgentia enim semp dz aliquid conferre: ut hic patet. ⁊. C. de thesau. l. i. li. xi. ⁊. ff. ad munici. l. i. ⁊. ff. de le. i. si quando. ⁊. ff. de vsu ⁊ habit. diuus. ⁊ potius laborādum est ut res valeat q̄ ut pereat. s̄. de fide instru. inter dilectos. ⁊. j. de verb. sig. abbatem. ff. de re. du. quotiens. ⁊. ff. de acti. ⁊ obli. quotiens. ⁊. ff. ō regu. iuris. in contrabenda. alias delusoria esset indulgentia principis. Bernar.

a Udū tēpore illo. Si enim possidebāt decimas illas iure suo tanq̄ sibi debitas: priuilegiū sup his obtentum sine indulgētia nō valet: que absorbet ius alterius. C. de p̄ci. impe. off. quotiēs. q⁹ cōtra ius est. C. e. ti. rescripta. xxv. q. ii. rescripta. ac si lite pēdēte fuissent ipetrata: quare nō valent. sic. s̄. de testi. causā que. ⁊ in aut. in me. lit. non fieri fa. iussi. §. si vero. coll. iv. ⁊ supra ut lite pendēte. c. vlt. sic p̄uilegiū obtentū tacita cōpositione non valet. s̄. de decimis. ex multiplici. sed sup illis de quibus nondum fuerant in possessione valebunt a contrario sēsu: ut sic aliquem fructū hēat ex talib⁹ indulgētiis: alias inutiles ēent: ut. s̄. c. pr.

b ¶ Non facientes. vnde per surreptionē obtente fuerunt: ⁊ talem videlicet que si expressa fuisset: eas nō habuissent: ⁊ maxime si lederetur prior ⁊ conuentus. s̄. de rescrip. super litteris. j. de v̄. sig. quid p nouale. ⁊ ita indulgentia non valet tacita veritate: sicut nec rescriptū: ut in. c. super litteris. sic ⁊ priuilegiū non valet: nisi faciat mentionem alterius priuilegii. s̄. de prescript. venēs. Et sic patet q⁹ papa concedendo indulgētiam seu priuilegium non intendit aliū ledere: ut. s̄. c. pr. vbi ō b̄ inuenies ꝯcordātias.

c ¶ Uidam. moram. ⁊ ita non sufficit sola receptio nisi sequatur trāslatio plena: sic. xvi. q. ii. si quis iaz trāslatus. Sicut nō dicitur quis esse ō numero militum priusq̄ sit inter eos numeratus. ff. de milita. testamen. ex eo tēpore. Et sola ratio possessionis non est idonea ad munera iniungenda. ff. ad municipa. libertus. §. sola. sic ⁊ miles cōmeatu accepto si remaneat i domo sua: nō hz priuilegiuz ff. ex quib⁹ causis maio. l. miles. Argu. ⁊. ff. de bo. pos. ex testa. mili. l. vna. in fi. vbi dicitur: q⁹ priuilegium militis hz: qui nondū peuenit ad milites.

d ¶ Persoluenda. sic. s̄. e. cū ⁊ plantare. §. pe. sic. s̄. e. ex p̄te. ⁊. s̄. eo. de maio. ⁊ obe. per tuas.

e ¶ Consultatiōi. nō extat memoria. j. de verb. sig. quid per nouale.

f ¶ Perpetuo dz. Sic ergo patet: q⁹ exquo fuit semel nouale sēp erit nouale: quātum ad hoc q⁹ decime non soluantur de tali terra. Hec videbatur forte dubitatio: si post longa tēpora que sufficerēt ad p̄scriptionē canonicā: debet talis terra dici nouale: ut postea censeret̄ iure cōmuni cū alijs ut decime postea soluerentur qō hic determinat̄. Et ē arg. q⁹ principiū cōsiderādū ē. s̄. de censi. sciētes. ⁊. s̄. de elec. dudū. i quib⁹ de hoc. Itē ar. q⁹ exquo res ē semel p̄uilegiata. p̄uilegia. n. ppetua sū. xxv. q. ii. c. i. ⁊. ii. nisi perdantur: quia illi quibus concessa sunt: eis non vtuntur. s̄. eo. accedentibus. ⁊. c. si de terra.

g ¶ Indulgentiā. isti. n. habebant priuilegiū de non dandis decimis nouali um. vnde dubitabant. vtrum lapsu tēporis redirent illa noualia ad ius cōmune cū alijs terris. qō si esset: cōtingere posset: q⁹ plus dispendii cōsequerent̄ ex illo nouali q⁹ vtilitatis: puta p magnas expensas quas facerent in seducendo terram illam inutilem ad culturam.

b ¶ Nobilis. ingenuus. Ingenuus est: qui statim ut nascitur liber est. insti. de inge. in prin. ⁊ dicitur hic ingenuus qui alias non est nobilis. ut differat sic ab eo quod dicit nobilis.

i ¶ Fidelem. i. fide dignum qui de facili non deieraret.

k ¶ Sciuerit. ipsa synodus uel alias extra synodū iudex.

l ¶ Duodecim. hoc intellige si visū fuerit iudici q⁹ tot habeat: q⁹ numer⁹ cōpurgandorum arbitrarius est. ar. j. eo. ex tua ⁊. ⁊. ii. q. v. omnibus.

m ¶ Expurget. intellige de eo qui est infamatus.

n ¶ In furto. Qui. n. condēnatus ē vel pactus de furto: infamis ē. ff. de his qui no. infa. furti. §. pact⁹. ⁊. l. i. q̄re vlterius ad iuramentum nō admittitur.

o ¶ Periurio. Periurus non admittitur amplius ad iurandū. ut. vi. q. i. quicunqz. xxii. q. v. parvuli. quia presumitur cōtra ipsum ex antecedenti vita. ar. ii. q. i. in primis. ad fi. ff. de accu. si cui. ⁊. ff. de re milita. nō oēs. §. a barbaris.

tales que nō possūt statutis canonicis expediri: ut plenī⁹ sacre pagine insistatur: ⁊ ifra. Firmiter interdicimus ⁊ districtius inhibem⁹: ne parisius uel i ciuitatib⁹ seu alijs locis vicinis quisquā docere uel audire ius ciuile presumat. ⁊ qui cōtra fecerit nō solū a causar patrocinijs ī terim excludat̄: ueꝝ ēt p episcopū loci excommunicationis vinculo inodet̄. ¶ De episcopo baiocen̄.

Quia intentionis nostre: ⁊ ifra: Cū inouatio nec ius nouū cōferat nec ēt tollat uet⁹: te i eo statu eē uolum⁹: i quo tpe ipetrate i nouatiōis dinosceris extitisse. Ceterum nullū per hoc intendim⁹ iuri alias eidem monasterio cōpetenti preiudicium generari. ¶ Dez.

In his que ad cultum diuinum facere dinoscuntur: nō maligna sed benigna esset potius interpretatio facienda. Unde mirari compellimur: q⁹ cum fratrib⁹ predicatoribus ⁊ minoribus duxim⁹ indulgendum: ut vbicunqz fuerit sine parrochialis iuris preiudicio cum altari ualeant uiatico celebrare. quidam nimis stricte iterpretādo indulgentiam nostraz nituntur asserere: q⁹ per eam predicti fratres preter prelatorum assensum facere hoc non possint: propter quod eos celebrare iuxta indulgentiam ap. non permittunt. Cum autez eis nihil conferret memorata indulgentia: sine qua id prelatis annuentib⁹ liceret eisdem. f. r. mādamus: quatenus interpretatione huiusmodi reprobata: dumtamen ab alijs que iure parrochiali pueniūt prorsus abstineant datam eis sic licentiam celebrandi auctoritate nostra non differas publicare⁹: ita q⁹ dicti fratres aliquaz ex indulgentia nostra videantur i hoc gratiam ꝓsecuti.

Regorius. ix. maior. s ecclesie ⁊ christianitatis decāo ⁊ archidiac. linco.

Udum inter priorē ⁊ cōuētū de buten̄. ex parte vna ⁊ priorissam ⁊ moniales de campesse ex alia super decimis lite mota: ⁊ ifra. De consilio fratrum nostrorum decernimus iuri predictorum prioris ⁊ conuentus super decimis nouālium: in quarum erant possessione tempore illo quo idulgētie apostolice impetrate fuerunt a parte altera de decimis nouālium non solueudis: non debere per eas non facientes de hoc aliquam mentionē preiudicium generari. ¶ Dem.

Uidam. sicut asseris: in priuilegiatorum fraternitate recepti: nolunt tibi de iuribus episcopalibus respondere. uerum quandiu huiusmodi fratres morā in domibus suis fecerint: eos compellere poteris ad dicta iura tibi integre persoluenda.

¶ Dem arelaten̄. capitulo.

Consultationi uestre. b. r. q⁹ terra de qua nō extat memoria q⁹ aliquando culta fuisset: redacta p religiosos viros nouiter ad culturam perpetuo debet quo ad immunitatem de non soluendis decimis nouālium iure censeri: cum alias nonnunquam contingeret indulgentiam de nouālibus plus eis dispendij quam vtilitatis afferre.

De purgatione canonica.

Ex concilio triburien̄.

Nobilis homo uel ingenu⁹ si in synodo accusatus crimen negauerit: si fidelem eum esse sciuerit: cuz. xij. ingenuis se expurget: si autem antea deprehēsus fuerit in furto: aut periurio aut falso testimonio: non admittatur ad iusiurandum: sed ei

Idē ē de eo q falsū fuit testimoniū: qui piur⁹ ē. ⁊ ī trib⁹ peccat. s̄. d̄ cri. fal. c. i.

p ¶ Ingenuus. Arg. q̄ ꝓpter crimē pditur nomē dignitatis: sicut p monachatum amittit quis nobilitatē. xxvii. q. ii. scripsit. vii priuilegio ingenui gaudere nō d̄z: qui ingenui mores abijcit. j. de sen. excō. in audientia. ⁊. s̄. de vita ⁊ hone. cleri. c. vlt. ⁊. s̄. de cle. pug. c. pe. ⁊. s̄. d̄ apostata. c. i. ⁊. s̄. ne cleri. uel mo. c. ii. expurgabit ergo se q̄ seruus siue libertin⁹ ad arbitriū iudicis: ⁊ aliter q̄ ingenuus.

a ¶ Si quis presbyter. negligēs. qui negligit famā crudelis ē. xii. q. i. nolo. ⁊. xi. q. iii. non sunt.

b ¶ Juramento. xxxv. q. vi. eps in synodo. ct. s̄. de testi. cog. preterea.

c ¶ Christianitatis. i. sub pena fidei sue.

d ¶ Admoneat. ii. q. i. si peccauerit.

e ¶ Emendauerit. negligentiam. s. reddens se operibus bonoꝝ actuuz: ut sic suspitionem prauam depellat.

f ¶ Suspendatur. Hic ē ordo qualiter ꝓcedat cōtra ifamatum. nō enim incipiendū est a suspensione: sed ordo capituli est inspiciendus. ar. ii. q. i. nomen. ⁊. lxxiiii. di. bono ratus. ⁊. xxiii. q. iiii. forte. hic ordo seruandus est ut plene dicitur. j. e. inter. ber.

g Omales. valuerint. p testes uel p aspectū corporis. xxvii. q. i. nec aliqua.

b ¶ Erga regulā. i. secundū tenorem regule.

i ¶ Si quis de gradu. consensorem. Qui enim cōsentit q̄ñq̄z ut faciens punit̄. j. de sen. ex. quante. ⁊. xvii. q. iiii. omnes ecclesie. ⁊. lxxxviii. di. facientis. ⁊ qui crimia que corrigere potest non corrigit. ipe ꝓmittit. xxiii. q. viii. p̄ta.

k ¶ Prodiderit in iudicio timore probationis: alias si occulte cōfiteretur sacerdoti nō repelleretur: dūmodo eēt occultum. s̄. de simo. ex tue.

l ¶ Verisimilibus. suspicio temeraria semp repellit̄. ii. q. i. primo. ⁊. vi. q. i. oues. verisimilis inducit purgationem: ut hic. violenta sufficit ad sentētiā. xxxii. q. i. dixit domin⁹.

m ¶ Quotiēs. accusatores. Et sic videt̄ q̄ plures possint simul accusare de eod̄ crimine. s̄. de collu. c. i. ⁊. ii. q. i. in primis. sed hoc ita cōtingit d̄ facto. sed iudex d̄z eligere magis idoneuz. ff. de accusa. si plures. uel intellige accusatores. i. delatores uel denūciatores. s̄. de accu. cuz oportet. ⁊ hoc satis videtur. q̄ si fuissent accusatores: si nō probauerit puniri debēt pena talionis: ad quā iscribere debuerunt. s̄. de simo. lz beli. aliter nō admittit̄ accusator: ut ibi. trī denunciās si nō ꝓbat. puniri debet extraordinaria pena ad arbitrium iudicis. s̄. de calū. c. ii.

a ¶ Sui ordinis. s. episcoporum. Et ita est arg. q̄ episcopalis dignitas sit ordo. xxi. di. cleros. lxxxix. di. ad hec.

b ¶ Religiosoꝝ. Nota q̄ cōpurgatores debent eē bone opinionis: ita q̄ nō sit verisimile eos velle deierare: ⁊ ab ecclesia tollerent̄. j. eo. cum. p. ⁊. c. constitutus. ⁊ qui eius conuersationem agnoscant. j. e. inter.

c ¶ Submissam. Non enim lz mihi p alium qd̄ p me non licet. i. q. vii. sancimus. ff. d̄ admini. re. ad ci. pti. l. ii. ⁊. ff. ad senatusconsul. macedo. filiū habeo ⁊ qui per alium facit: per seipsum facere videtur. j. de senten. excō. mulieres. ⁊. ff. de admini. tuto. ita tamen. §. gessisse.

d ¶ Credunt eum verū. sic. j. eo. c. vlti. in fi. ⁊. s̄. de testi. quotiens. alias enī

sicut qui ingenu⁹ nō est purgatio indicatur.

Ex conci. agathen̄.

Si quis presbyter negligens uite sue prauis exemplis mala de se suspicari permiserit: ⁊ populus ab episcopo iuramento seu bāno christianitatis astrictus infamiam eius patefecerit certiqz accusatores criminis eius defuerit: admoneatur primo seorsuz ab episcopo: deinde sub duobus uel tribus testibus: ⁊ si non emēdauerit. episcopus eum publica increpatione admoneat. Si uero nec sic se correxerit: ab officio suspendatur usqz ad condignam satisfactionē: ne populus fidelium in eo scandaluz patiatur.

Ex concilio meldēsi.

Omales si libidinibus iseruire accusentur: ⁊ māifeste detegi non ualuerint erga regulam sue opinionis malam famam canonice purgare conantur.

Ex eodem.

Si quis de gradu ecclesiastico raptoribus alienarū spōsarum se consensorem uel interuentorem manifeste prodiderit: a proprio gradu repellatur: ⁊ si uerisimilibus ex inde suspitionibus fuerit propulsatus canonice se expurget.

Innocentius papa tertius aquilegien̄. patriarche ⁊ mantu. epō.

Cuoriens tridentinus episcopus de simonia impetitus sit uos latere non credimus: sed accusatores scriptum afferentes testes secundum formam canonicam producere nequiuerunt: scilicet q̄ ecclesiam sancti petri presbytero. p. dederit ꝓ quattuor modijs frumēti: ⁊ infra. Communi fratrum enīz consilio iudicamus: ut tertia māu sui ordinis ⁊ quarta abbatum ⁊ religiosorum sacerdotum de supradicta simonia debeat se purgare.

Porro purgationis tenor erit huiusmodi. Episcop⁹ iurabit primū super sancta dei euāgelia: q̄ pro ecclesia sancti petri presbytero. p. dāda nec ipse per se nec p submissam personam nec aliquis pro eo se sciente precium recepit. deinde purgatores super sancta dei euangelia iurabūt: q̄ ipsi credūt eum verum iurasse.

Alexan. tertius.

Nos iter alios: ⁊ infra. Quia nos. t. f. consuleē voluit. utꝭ episcopus parrochianum suum ad purgationez cogere possit. consul. t. t. r. q̄ si de aliquo crimine publica laborat infamia: accusatore ⁊ testibus deficientibus ad purgationem est per ipsum episcopum compellendus: nisi forte super ipso ad superiorē iudicē duxerit appellandum. Sane si appellauerit: ei⁹ parebit iudicio: ad cuius examen causam voluerit per ap. transferre.

Dem gaietanen̄. electo.

Cum. p. māconella presbyt̄ ⁊ infra. Purgatores illius honestatis ⁊ opinionis eē uolum⁹ q̄ uerisimile sit eos nolle amor̄ uel odio seu obtentu pecunie deierar̄. Ut autem idonee appareāt: necesse est ut eius quem purgare debēt uitam ⁊ conuersationē agnoscant. deficientez uero in purgatione omni officio ⁊ beneficio ecclesiastico priuare procures: precauens q̄ si qui purgando in sua noluerint purgatione assistere: nullam eis maliuolentiam uel idignationē ostēdas nec eos impedias: uel ab alijs quātum in te est impedire permittas.

Lucius tertius.

Ex tuaꝭ intelligimus continēria litterarum: q̄ cum. b. presbyterum: quia ifamabat̄ de homicidio a sacerdotali officio suspēdisses predecessoris tui litteras tulit ī medium: quibus apparuit euz iudicio aque frigide suam innocentiam purgauisse: ⁊ episcopum suis eum litteris absoluisse. Quia uero peregria iudicia sūt inhibita: purgationem quam prestitit sufficere non putantes: mandamus: quatenus si accusatores idonei nō apparuerint: ut cum. vij. aut. v. manu sui ordinis sicut expedit̄ cognoueris p purgationem canonicam inocentiam suam ostendat: sibi iniungas. quam cum prestiterit suspensionem sine difficultate relaxes ⁊ eū

subirent anceps periurium: si precise iurarent de alieno facto. ff. de in lit. iuran. videamus. ff. re. amo. l. marcellus. Qualiter iurare debeant qui purgantur: dicitur. j. e. c. vlti. in fi.

e Nos inter. deficientibus. uel etiā nullis apparentibus: exquo enim infamatus ē apud bonos ⁊ graues: ⁊ si nullus appareat accusator: cōpellendus est ad purgationem ii. q. v. si mala. ⁊. j. eo. inter. Sed nunquid episcopus pōt d̄ quolibet crimine cōtra parrochianū suum taliter ꝓcedere: non credo. ⁊ hoc intelligo in criminibus que specialiter pertinent ad ecclesiam: puta de heresi. si. s̄. de here. excōicamus. §. adijcim⁹. vel de adulterio: si consanguineus teneat consanguineā ⁊ vxorem alterius. uel nisi habeat iurisdictionem tēpo: alē: alias nō videtur q̄ de quolibz crimine hoc possit. Arg. cōtra. s̄. d̄ iudi. nouit.

f ¶ Appellauerit. dū tamen iustaz habeat cām appellandi: puta quia excedit modum eps in purgatiōe: uel alias eum grauat. s̄. de offi. ordinarii irrefragabili. ⁊. c. lz. alias nō admittit̄ appellatio: ⁊ precipue in huiusmodi crimine vl̄ infamia. s̄. d̄ appel. cum sit romana. in fi. ⁊. c. ut debitus.

g Cum. p. opinionis. sic. s̄. eo. constitutus. ⁊ q̄ vitam eius preterita ⁊ modernam agnoscant. j. eo. inter.

b ¶ Priuare. Qui deficit in probatōe: pro cōuicto habet̄: ⁊ punit̄ tanquā probatum sit crimē. sic s̄. de simo. de hoc insinuatum. ⁊. j. eodē inter.

i ¶ Maliuolentiā. Arg. xcv. di. esto subiectus. lxxxvi. di. qui ⁊. ff. de offi. presi. ob seruandum.

k e Ex tuarū. suspendisses. propter enormitatem delicti suspendit̄ statim quis ab officio ⁊ beneficio. j. eo. inter. vbi de hoc dicitur.

l ¶ Purgauisse. hec purgatio est inhibita siue ferri candentis vel duelli: q̄ tales deū tēptare vident̄. j. ti. ꝓ. per totū. ⁊. ii. q. v. mennā. ⁊ clerici tales purgationes hūdicere non debent. s̄. de cleri. vel mona. sniam. ⁊ iō hoc pro non prestita habetur.

m ¶ Peregrina. i. extranea ⁊ reprobata. aliter accipitur iudicium peregrinum pro iudicio non sui iudicis. iii. q. vi. peregrina. ⁊. c. se.

n ¶ Non putantes. Idem esset si corā iudice suo non se purgasz. j. eo. c. penul. in fi. Unde nota reprobatā purgationē nō facere fidē si. ff. de pigno. actio. elegant̄. §. qui reprobos. ⁊. C. ne de sta. defūc. si pater tuus. ⁊ qui iurat aliter q̄ debeat: ex integro est iurandū. ff. de iureiuran. nō erit. §. diuus. Et est hic arg. q̄ si aliquis voceē ad extraordinarium iudicem: p hoc qd̄ fit ibi: interrūpitur prescriptio

ut.l.predicta si pater. Item arg. q snia que nulla ē: nō liberat aliquē.

o ¶ Annuncians. si. ii. q. v. habet hoc de conse. di. ii. ego berengarius. ad finem.

p ¶ Absoluas. quātum in te ē: q; infamiā facti omnino remouere solius dei est. arg. ff. de obse. ali. ⁊ li. prestan. l. ii. Sed nunquid post purgationē pōt accusari. dicūt quidā: q; si accusatore presente se purgabit: nō accusabit eū postea sicut i absolutione: nisi in casu. ff. de p̄uari. l. iii. ⁊. ff. de accu. si cui. secus si nō accusat⁹ purgetur: nisi publice dictum ess: q; quicūq; vellet ipsum accusare: exiret infra certum terminū. ii. q. i. multi. Laurētius dixit: q; post talē purgatōnē de eodē crimine accusari non pōt: q; iusiurandū maiorē auctoritatē hz q̄ res iudicata. ff. de iureiuran. l. ii. Idē enim p iusiurandū consequimur: qd̄ p sentētiam. ff. de iureiur. sed ⁊ si. §. si cum de hereditate. quoniam pretor iusiurandum tuet. ff. eo. l. iii. §. i. ⁊ publica actio. s. popularis cōsumit per iusiurandū: nisi per collusionē sit actum ff. eo. cum qui. §. in popularibus. solum enim deuz habet vltorem. C. ō iureiu. l. ii. ⁊ penam a deo expectat. C. ō arbi. autē. decernimus. arg. ō. ff. de iureiu. si duo patroni. in fi. sed ibi constat de p̄iurio.

q ¶ Constituts. cōmēdasses. idest probasses ⁊ examinasses psonas ⁊ famā ipsorum. arg. secunda questione prima multi.

testimonij boni uiri ānunciās[o] ab ī famia homicidij nullius cōtradictione vel ap. ob. absoluas[p].

¶ Item uuintoñ. episcopo.

Constituts i presētia nostra p. diac. ⁊ infra. Preterea illud nobis nō modicā admirationē inducit: q; purgationē oblatam recipere noluisti: nisi prius commendasses[q] nomina singulorū qui dictū p. purgare uolebāt: ⁊ de nationib⁹ ⁊ ceteris circūstātijs prius iquireres diligēter tāquā esses ordinationes facturus utinam sic discuteres ordinādos[r]. Sane i purgatiōibus faciēdis: cū satis sit illis qui p purgādo exhibēt iuramētū secūdū propriā ꝓsciētiaz ⁊ opinionē iurare: q; purgādus a crimie sit īmunis[a]: uel q; bonū exhibuit iuramentuz[b] q; si purgatores ab ecclesia tolerētur:[c] ⁊ sint bone fame i suis ordinib⁹ ministrātes nec i iudicio pro crimine cōdēnati: ꝓculdubio sūt absq; ullius indagine admittēdi. ¶ Anno centiūs tertius senoñ. archiepō.

Inter sollicitudines nostras illa debet eē precipua: ut capiamus uulpeculas: ⁊ infra. Licz ergo ecclesiastica[e] cōstitutio tales ab officio tantū usq; ad purgationem canonicā doceat suspēdēdos: q; tñ cū ēt a beneficio pp īmāitatē criminis suspēdisti: nolumus iprobare Nec illud ēt iprobam⁹. q; licet cōtra eū nullus accusator legitim⁹ appareret ex officio tuo: tamen fama publica deferēte uoluisti plen⁹ iq̄rere ueritatē. Attēdētes āt uulgatā ifamiā graue scādalū ⁊ uehemētez suspitionē ex testiū dictis obortā:[f] que ꝓtra decanū facere videbātur cū pp eor quodlibet ei eēt purgatio īdicēda: ⁊ seruātes iustitiam ⁊ molliētes[g] rigorez purgationez. ei xiiij. manus[h] sui ordinis duximus īdicēdā. Ipsū igit̄ ad te remittētes ut ibi purget: ubi noscitur ifamat⁹ mādam⁹: quatenus accit is tecuz no uenieñ. ⁊ parisieñ. episcopis indictā ei purgationē accipiat: ita tñ ut qui ad ei⁹ purgationē processerint cōprobandaz: sint fide catholici ⁊ uita ꝓbati: qui cōuersationē ⁊ uitā ipsius nō tā moderno[k] tempore nouerint quā trāsacto: purgatione vero recepta beneficium ei restituere nō postponas. i penā āt familiaritatis[l] illius quā cū hereticis sciēter habuisse dignoscit: eum ab officio uolumus manere suspēsū: hoec scādalum sopiat. ita tamen ut publice familiaritatē hereticorū abiuret[m]. Precipias isuper ei districte ut indicta ⁊ alijs uillis circūpositis ꝓfiteatur ⁊ predicet fidē catholicam: ac confundat ⁊ detestetur hereticā prauitatē: sic deinceps uitam suam bonis adornans operibus: ut infamia conuertatur in bonam famā ⁊ omne scandalum ⁊ suspicio de catholicorum mēnib⁹ deleat. Quod si forsan i purgatione defecerit: eū ecclesiastice discipline mucrōe percellas: ⁊ ab officio ⁊ beneficio depositum ad agendam penitentiam in arctum[n] monasterium detrudet̄ non omittas.

¶ Item abbati sancti dionysij ⁊ presbytero sancti martini.

e ¶ Inter. ecclesiastica constitutio que dicit: q; infamati deficiente accusatore admonitione premissa si se non corrigant ab officio suspendantur ii. q. v. presbyter. si. s̄. eo. c. ii. Unde nota quis sit modus ꝓcedendi in purgatione iudicenda. Si quis clericus apud iudicem sit infamatus: prefigat eps terminum accusare volentibus: ⁊ si aliquis comparuerit audiatur. ii. q. v. oibus. ⁊. xv. q. v. c. i. ⁊ si conuincatur canonice puniat̄: ut ibi. Si nō appareat accusatō: moneat ipsum secūdum qd̄ dicit̄ s̄. eo. c. ii. ⁊ si se non corrigit: tunc suspendat̄: ut ibi dicitur ⁊. xxiii. q. iiii. forte. ⁊. lxxiiii. di. honoratus. ⁊ sic intelligit̄ quod dic̄ hic: tales ab officio tantum tē. ⁊ sic intelligit io. illud. c. ii. q. v. presbyter. tamen si mala fama illius crebrescit: potest episcopus inquisitionē ex officio suo contra illum facere. s̄. de accusa. qualiter et quando. vbi plene dicitur de inquisitiōe. ⁊. lxxxvi. di. si qd vero. ⁊ ita cū a contumacia īcipit: taliter ꝓcedere dz prelatus: ut. s̄. e. c. ii. Quādoqz tñ propter enormitatē delicti et scandalū ⁊ infamiā magnaz inde ortam statim potest eps ipsū suspendere ab officio et beneficio: ut hic factum fuit. ii. q. v. super cā. ⁊ sic potest ēt intelligi. c. illud presbyter si. ⁊ hoc innuit bene littera illius. Et hugo sic itelligit illō. Cuz vero incipit episcop⁹ a crimine procedere contra aliquez: seruabit illud qd̄ dicitur sup̄ de iudi. cum non ab homine.

f ¶ Obortam. Ar. q; ille cui probatur crimen in modum exceptionis: habeat se purgare si inde remaneat infamat⁹ vnde nō poterit ꝓmoueri ante purgationem. s̄. de testi. testimonium. arg. licet enim exceptio non infamat. s̄. ō ordi. cogni. cum dilect⁹. in fi. tamē sigillat opinionē infamati. ff. de doli excep. apud celsum. §. aduersus. ⁊ opinio ordinādi i nullo vacillare dz. xxxiii. di. laici. ar. s̄. ō excep. deniqz. io.

g ¶ Mollientes. Judex enim debet habere misericordiam ⁊ rigorem. xlv. di. disciplina. ⁊. c. sunt nanqz. ⁊. c. vera.

h ¶ Xiiii. manus. hic exceditur numerus compurgatorū: propter immanitatem criminis. Arbitrarius enim ē talis numerus. ii. q. v. presbyter si. ⁊ diminuitur quādoqz in episcopo. ī. eo. cum iuuentute. ad fi. ⁊ habito respectu ad criminis enormitatem indicenda ē purgatio quandoqz cum pluribus quādoqz cum pauciorbus: secundum qd̄ visum fuerit imponēti. Ordinaria purgatio consueuit notari quibusdā versibus. Pōtificē parium manus purget duodena: quinta sacerdotem: leuitā tertia pena. Maior maiori: minor est adhibēda minori. Quē plebs accusat purgabitur in manifesto. Quem chorus: ante chorum sua sit purgatio presto. laur.

i ¶ Noscitur. ii. q. i. si peccauerit. ⁊. q. v. mennam. xxxiii. di. illud. ⁊. s̄. ō elec. postq̄. xv. q. v. de crimine. ⁊. C. vbi de cri. agi opor. aut̄. qua in prouincia.

k ¶ Moderno. q; debēt eē vicini ⁊ noti. ī. c. ꝓ. ⁊. s̄. e. ex tua ꝓ. constitutus. ⁊. c. cum. p.

l ¶ Familiaritatis. ex q̄ orta fuit ifamia ō cū si. xxxiiii. di. quorūdā. ⁊. s̄. ō accu. nulli. ⁊. ī. e. cū i iuuētute. Et ē hic ar. q; ꝓsumit̄ ꝓtra aliquem uel de aliquo ex societate.

m ¶ Abiuret. Qui enim est infamatus de hoc crimine: purgare se dz iuxta cōsiderationē episcopi. s̄. de heret. excōmunicamus. §. qui autē merito iste debz abiurare familiaritatē ex qua fuit infamatus. In quibusdam enim casibus tenetur quis iurare se similia non facturū. sicut quilibet absoluendus. xi. q. iii. cum aliquis. ⁊. ī. de sen. excō. ex tenore. Item incendiarius. xxiii. q. vlt. pessimā ⁊ hereticus prout hic dicitur. ⁊. i. q. vii. quotiens. ⁊ de conse. distin. ii. ego berengarius. ⁊ in quolibet nefando crimine. xii. q. ii. de viro. io.

n ¶ In arctum monasteriū. immo videt̄ q; depositus tradi debet curie seculari. s̄. de here. ad abolendā. §. i. i. responso. ⁊. c. excōicamus. §. dānati. Quare ergo iste non tradit̄ curie degradatus: cū deficiens i purgatione pro cōdēnato habeat̄? Respondeo: presumptio enim ista licet sufficiens sit ad priuationē

officii ⁊ bñficii ⁊ ēt depositōz: ñ ds ꝓpter ea tradi curie seculari: q: directe ꝏdēnat⁹ ñ ē: sed ꝑsuptiue. ⁊ ōria loquūt cū aliqs ꝏdēnat⁹ē ve ñ ꝑsuptiue. huic eni nō fuit probatū ꝙ sit heretic⁹ ver⁹: sed ꝙ hēat familiaritatē cum eis. vnde ꝑ ter huiusmodi presumptiones non debuit taliter dānari. ar. s̄. de presumpt. litteras. ⁊ dānati vere de heresi si redire volunt in perpetuum carcerez detruduntur. s̄. de here. c. pe. §. pe. quibus in iure cōparatur quo ad penā quodāmodo.

o Cum dilectus. vicine. Ex hoc presumitur ꝙ eius vitā ⁊ conuersationē agnoscant. s̄. de presump. quoſdā. ⁊. c. quanto. Nō enim idoneus est qui factū ignorat. s̄. de iura. calū. in pertractandis.

p Honeste. ⁊ sufficit ꝙ ab ecclesia tolerentur: nec sint ō crimine condemnati. s̄. eod. constitutus.

a c Cum in iuuentute. corrigit. v. q. v. nō osculatur. xxiii. q. v. nō putes.

b Ab illius. s. neptis sue cuz dicebatur dormiuisse. s̄. de p̄sump. cū i iuuentute. que est pars istius: ⁊ hec continuatur ad finem illius. ber.

c Sequitur. q: ꝓnior ē ad malum q̄ ad bonum ois etas ab adolescentia. xxii. q. i. ois. ⁊ humana natura facile ꝓlabiť ad delicta. in autē. de mona. §. si quis. circa. fi. coll. i.

d Ubi. i. postq̄.

e Postulare. Sed qualiter potuit hoc postulare: cum ei hoc non fuerit iniunctuz ⁊ ꝑ curator non. possit deferre: iuramentum: nisi specialiter sit ei hoc mandatū. ff. de iureiu. iusiurandum. §. vlti. dominus non tenebatur ratum habere factum procuratoris: sm qd papa hic innuit: ex eo ꝙ dicit non iuris necessitate. Vel potest dici: ꝙ non excedit mādatum si facit quod est vicinum mandato. s̄. de elec. in causis ff. iudi. sol. iam tamen. §. vlti. Vel dicas ꝙ ꝓcurator ad ꝗ mandatum habebat: prout satis colligitur ex ipsa littera.

f Importunitate. si. de pe. di. i. importuna. C. ō pet. bo. subla. l. i. li. x.

g Tunc purgarent. Presumitur ergo. ꝙ suffraganei ꝑtem sui metropolitani foueāt quo ad ea que spectant ad honorez ipsius vnde possunt recusari i factis ipsius. s̄. ut lite non contesta. accedens.

h Non sint. Notabile ē ꝙ aliquis per seipsum possit purgari sine aliquibus sui ordinis: si omnes alii sunt inimici eius: qui sunt sui ordinis arg ii. q. v. si legitimi: ⁊ tunc aliis inferioris ordinis potest se purgare: ⁊ etiam cum laicis si clerici deficerent ex eadem causa. ar. ii. q. v. omnib⁹. ⁊ ēt cum feminis. arg. xviii. q. ii. i decima. io.

i Et testibus. credunt. sic. j. e. c. vlt. in fi. s̄. eo. quotiēs. ⁊. s̄. de testi. quotiēs. alias anceps subirēt periuriū ad quod nemo compellitur. ff. ō in lit. iur. videamus. ⁊. ff. re. amo. marcellus. quod essz si de facto alterius precise iur aret. ut ibi. ⁊ sic iuratur de credulitate in iuramēto calumnie. C. de iura. calum. l. ii. §. q̄ obseruari. in fi. sic ⁊ alibi: vbi fertur testimonium de auditu. ff. de probatio. si arbiter.

k Accedens. voluisti. si. s̄. de testi. sup eo. ⁊. s̄. de spon. preterea ff. de ritu. nup. adoptiuus. §. seruiles. in fi.

l Purgatione. Et quomodo purgabit se ꝙ non sit filius sacerdotis: quia negatiua probari non potest directe: ⁊ preterea tale est factū quod probari nō potest. ff. de condi. ⁊ demon. l. lucius. Respondeo: hoc indirecte probabit. s. ꝙ fuerit filius talis laici ⁊ vxoris eius ō quam pro legitima tenebat: ⁊ hoc notū ⁊ publicum erat: et probabit se non fuisse filium sacerdotis Item quo ipso ꝙ ꝓbat se filium vxoris tue quaz tu tenes ꝑ vxore probabit se filium tuum esse. ar. ff. de in ius. vocan. quia mat. ⁊ sic purgatur aliquis nō solum a crimine: sed etiam ab irregularitate: ut patet: hic: et laici etiaz se purgāt s̄. eo. nos inter. ⁊ ēt femine. s̄. e. moniales. bene potest etiā iurari super conditione persone. ff. de iureiurā. l. iii. §. i.

m Delicti. quia nō est culpa eius qui gignitur: sed qui generat. lvi. di. nasci. de adulterio.

n Cum dilectis destituitus. q deficit in purgatiōe deponitur: ut. s̄. eo. cum inter. ⁊. c. cum p. ⁊. s̄. de simo. de ꝗ insinuatum. ⁊. xxx. di. c. vlt. sed in casu isto non debuit priuari: sed suspēdi ab officio: nisi tu velles equiperare crimen incestus crimini simonie ⁊ heresis. s̄. eo. inter. in p̄n. Tamen papa non improbat factum episcopi constan. quia de hoc non agebat. Sed credo: ꝙ bene fecit episcopus quia presumptiue conuictus est. ⁊ talis presumptio transit in violentiam.

o Pena. ut priuaretur officiis suis: dictum est in pristina notula.

p Contumacez. ⁊ male: ut patet per sequentia: quia non seruauerunt ordinē iuris: debebant inquirere ad petitionem eorum: quia impetrauerūt inquisitionē vacato presbytero: ut haberent facultatez se defendēdi. s̄. de accu. qualiť ⁊ qñ. §. ds. nō obstante facto constan. episcopi: cum de illo nihil eis commissum fuisset. ⁊ sic ordo iuris in inquisitione seruari debet

Cum dilectus: ⁊ infra. Illud ātuos attendere uolumus ⁊ mādamus: ut tales ad purgationē admittātur persone: que uicine sint ⁊ honeste.

Item.

Cum in iuuentute sua: ⁊ infra. Quia uero pater filium quē diligit. corrigit. nos quinque eccle sieñ episcopo per litteras nostras ad maiorē cautelā iuxrimus: ut ab illius familiaritate cessādo taliter se haberet: ꝙ sinistra de ipso suspitio non posset haberi: sed inimicus homo rescriptū litterarū surripiēs apud regē ⁊ regni magnates ipsuz nequiter publicauit: ut sic deberet amplius infamari. Unde nos tātam emulorz nequitiā attēdētes lz pulsati fuerimus multotiēs cōtra eum: nūquā tū aduersus ipsū potuimus cōmoueri: sciētes ꝙ dictū facile sequtur multitudo. Ubi uero idez episcopus ad strigoneñ. metropolim extitit postulat⁹: qdaz qui sup ipsa postulatiōe aduersabātur eidē: ut ꝓmotionem ipsius facilius ꝑpedirēt illius criminatōis carbones reaccendere sunt moliti. Unde qdā procurator ipsius de consilio amicorum suorz q sup hoc bonuz zelū babebāt sed nō secūdū sciētiam: cepit cū istātia postulare: quatenus ei dē episcopo purgationē canonicaz facerem⁹ idici: ut suā inocētiam demōstraret. nos ātē postulationē huiusmodi min⁹ ꝓuidā reputātes ꝑ curatorē ipsū ab ea sepe uolum⁹ reuocare: ⁊ infra. Cetez q: ꝓcurator istabat: cōpulsi fuim⁹ nō iuris necessitate: sz ꝑ importunitate peterēt: ut ꝑ nos ei purgationē canonicam cū duob⁹ abbatib⁹ mādarem⁹ idici: quāuis fuerim⁹ ꝓtestati ꝙ ex alia causa talis petitio min⁹ ꝓuide tūc fiebat: quia strigoñ. ecclesie suffraganei uix eo tēpore purgarēt eūdē qui i facto postulatōis ꝓtradicebāt eidē: ⁊ suffraganei coloceñ. ecclesie ipsū minie tūc purgarēt: q: iter eū ⁊ coloceñ. archiepiscopū ē strigonieñ. metropoli cōtētio uertebatur. Unde cū nō sint alij pōtifices i ungaria: merito videbať ꝙ ꝑ episcopos regni sui nō posset i illo articulo se purgare.

Item trieneñ. archiepiscopo.

Et testib⁹: ⁊ infra. Illi uero qui ad purgādā alicuius ifamiā i ducūtur: id soluz tenentur iuramēto firmare: ꝙ ueritatē credūt eū dicere qui purgatur.

Dē florētiñ. episcopo.

Accedens ad presētiam nostrā diac. humili nobis insinuatiōe mōstrauit: ꝙ cum a suis emulis diceretur: ꝙ esset filius sacerdotis: tu eum nec promouer voluisti nec ꝑmisisti ab alio ꝓmoueri. Quocirca mandamus: quatenus si publice fuerit nota respersus ⁊ de ipsa tibi legitime cōstare nō poterit: purgatione ab ipso recepto ipsum nō differas ꝓpter hoc ad sacerdotis officium promouere: quia ⁊ si non sit nota delicti est tamen nota defectus impedientis ad sacros ordines promouendum.

Item eugeñ. abbati ⁊ scholastico muriñ.

Cum dilectis filijs. h. presbytero ⁊. g. procuratori. o. clerici. t. capellanum nostruz concesserimus auditorem. idem procurator proposuit: ꝙ cum dictus presbyter super incestus crimine fuisset publice infamatus: constantiñ. episcopus ordinari⁹ iudex ei purgationem indixit. qui cū se purgare nequisset: ab ipso fuit suis ecclesijs sententialiter destitutus: quas ipse nihilominus detinuit per uiolentiam occupatas. Cunqz idem presbyter cuiusdam consanguinei sui uxorez publice detineret ad petitionem plebani de heniso ⁊ quorundam aliorum clericorum cōstātien. dioc. iudicibus dicimur litteras destinasse: ut si dict⁹ presbyter super crimine adulterij ⁊ incestus coram ipsis se purgare non posset: ipsum pena debita castigarent qui cum constitisset eisdem: ꝙ idē presbyter pro eo ꝙ i purgatione defecerat: ab episcopo mēorato fuerat condemnatus: ipsuz utpote contumacem predictis ecclesijs per sententiam priuauerunt: maxime cuz de incestu ⁊ adulterij crimine tanquam de notorio liqueret eisdem abbati sancti galli ad quem illaruz ecclesiaruz donatio pertinebat: potestatem liberam concedentes ecclesias illas personis alijs ꝓferēdi qui eas postea supradicto. o. clerico assignauit ⁊ infra. Dictus uero presbyter inter cetera respondit: ꝙ processus iudicum predictorz debeat merito retractari: cum lite non contestata procedere presumpserunt ꝓtra eum: adijciens ꝙ purgationem indictam ab electo constantieñ. curauerit exhibere: ⁊ infra Mis igitur ꝓalijs plenius intellectis: licet littere ille que ad predictos iudices impetrate dicuntur: uel ipsarum transcriptum ostensuz

precipue circa clericos seculares.ber.

a ¶ Iuris ordine.si iuris ordo qui est de substãtia iudiciorũ nõ seruetur:nihil agit.ii.q.vi.§.diffinitiua.alius ordo qui non est de substantia iudiciorũ:licet non seruetur:sntia tenet:nisi per appellationẽ reluetur.C.de ap.l.i.io. Et hic habes:q̃ cassato principali cassat accessorium:ut.s.d no.ope.nunci. cum ex iniuncto. ⁊.s. de accu.ad petitionez.

b ¶ Repugnantia. vnde non fuit audiẽdi.s.de ap. sollicitudinẽ. ⁊.xxiii.q. vii. qd autẽ. Et imputãdum est illis qui aliter rettulerũt : cum possent relationem suã diligentius auertisse.s.d fide instr. imputari.⁊.C.e.ti. scripture. ⁊ ideo ꝓcessus illorũ ⁊ quicquid occasione illi⁹ processus factũ est irritatur.s. cõcessio ecclesiarũ.si.s. de fide instru.inter.

c ¶ Notoriũ.Qualiter quid dicat notorium:habes.s.d cohabi.cleri.⁊ mulie. c.vlt.

d ¶ Indicenda.qr nec probatione op⁹ erat.ii.q.i.de manifesta.s.d accusatio. euidentia.citatio tamen facienda est.xxiiii.q.iii.de illicita ⁊.ii.q.i.deus omnipotens.⁊ sententia proferenda : ut hic dicit.⁊.s.de appel. cuz sit romana.⁊.c. de manifesta.nec requiritur purgatio : ut hic.qr illa non hz locum:nisi cũ factũ dubium est deficiẽtibus accusatorib⁹⁊ testibus:ut.s. patet in multis.c.nec probatio:ut.ii.q.i.deus omnipotẽs.⁊.c.scelus de manifesta.et sic patet: q̃ in notoriis quantum ad sẽtentiã tantũ aliquesunt partes iudicis. Quãdoqz tamẽ recipiuntur probationes ex abundãti.s. de elec.bone.xxiiii.q.i.pudenda.in fi.⁊.ff.d manumis.cãm.in ꝓn. nihil enim tam indubitatum est:qd non recipiat quandam sollicitã dubitationẽ in autẽ.de tabel.in medio.coll.iiii.

e ¶ Apud bonos ⁊ graues. Nota q̃ dicit apud bonos ⁊ graues fuerit infamatus.per hoc videt q̃ non refert vndecunqz orta fuerit infamia.exquo apud tales iam laborat:sufficit ad purgationem indicendã.xxiiii.q.iii.ecce.⁊.s.eo.accedens. Ar.d.s.de accu. qualiter ⁊ quando.⁊.xi.q.iii.in cunctis.ii.q.v.oibus. Per hec iura secundo inducta dicunt quidã:q̃ si infamia orta sit a vilibus ⁊ emulis : non cõpellitur ad purgationẽ. Alii dicunt:quod videtur veri⁹.q̃ exquo aliquis infamatus est apud bonos ⁊ graues : cõpelli debet ad purgationem:ne apud illos incredibilis remaneat per iura primo iudicta.⁊.ii.q.v.omnibus.⁊.c.qualiter ⁊ quando.non contradicit.

f ¶ Ordinarius.cum cã illa delegatis iudicibus commissa fuisset: ⁊ sic episcopus nullam habeat iurisdictionem quantum ad causam ea pendente:verũ purgatio tanq̃ a non suo iudice indicta non valz s.de consue.ad audientiã.cum suis concordã.⁊.s. de offi.le. licet. Et ita purgatio minus iusta non facit fidem.s.eo. ex tuarum . nec etiã delegatus ipsã tenet audire:qr eo omisso accessit ad ordinariũ ff.de arbi.sz ⁊ si.§.vlt.⁊.l.se.immo videt q̃ talis cãm ꝓdere debet. C.de affer.tol.l.i.§.vlt.⁊ arg.s.de rescrip.ex tenore.

nõ fuerit corã nobis: quia tamẽ ex tenore relationis ipsorũ quaz dictus procurator exhibuit : ac si littere ipse ostẽse fuissent:nobis ꝓstitit euidenter iudices ipsos pretermisso iuris ordine processisse: tam ꝓcessũ eorum quã concessionem ecclesiarum a predicto abbate de mãdato ipsorũz factã auctoritate ap.re tractamus: preserti cũ relationis ipsius series repugnantia cõtineat ⁊ aduersa. Dicitur enim q̃ crimen eiusdẽ presbyteri usqz adeo publicũ fuerat ⁊ notoriũ:q̃ nullus ifici tiõi loc⁹ penit⁹ existebat:utpote cuius uniuerse vicini populus testis erat:⁊ tamẽ ibidẽ premittitur:q̃ eidem presbytero termiuũ perẽpto/rium prefixerũt .i quo si posset supifamia predictorũ criminũ canonice se purgaret: cũ nimirum si crimen notorium existebat:nõ erat illi indicenda sed in eum cõdemnationis sententia promulganda. ⁊ ifra. Si uero nullus apparuerit legitimus accusator:⁊ ipsũ inueneritis apud bonos ⁊ graues super predictis criminib⁹ uel ipsorũ altero infamatũ:purgationẽ ei canonicã indicatis:nõ obstãte q̃ corazꝰ predicto electo dicit se purgasse: cũ iudicio pendente corã iudicibus delegatis non debuerit ordinarius purgationem idicere infamato.

Item.

Accepimus litteras quibus nobis intimare curastis: q̃ apostolico mãdato sup idicẽda purgatione archiepiscopo bisuntiñ.recepto ipsũ citastis ut decuit:qui ad diem prefixum cõparuit corã nobis iuramẽtũ purgationis offerens sb hac forma:uidelicet q̃ ĩmunis erat ab illis criminibus super quibus se purgare debebat:⁊ ifra. Ipse uero ad presentiaz nostrã accedẽs humiliter suplicauit.ut saltẽ super purgationẽ icontinẽtie dignaremur tẽperare rigorẽ quia nõ deberet asserre:q̃ a natiuitate sua nũquã passus fuerit lapsum carnis. Porro cum ab eis non credatur exactum fuisse huiusmodi iuramentũ potius forte presumim⁹ q̃ alia de causa uolebat sub prescripta forma iurare: uidelicet q̃ ĩmunis erat ab illis criminibus de quibus fuerat ifamatus tanquã dimissis per pniam iam esset ĩmunis ab illis.sed hoc iurare non parue temeritatis existeret: cuz beatus iob dicat:etiã si simplex fuero hoc ipsũ ignorat anima mea.⁊ ifra Ideoqz prescriptaz purgatiõis formam fm quã idez archiepiscopus obtulit se purgare:reprobamus utpote indiscretam temerariam ⁊ ineptam iniungẽtes eidẽ ut si uoluerit ⁊ potuerit secũdũ hãc formã se purgare secunduz sanum ĩtellectũ quẽ ei diximus exprimẽdũ:uidelicz q̃ illa crimina grauiora .i. simoniã uẽditionem iustitie:atqz incontinentiam de quibus infamatus extitit iuret se minime ꝓmisisse:postquã ad archiepiscopalem promotus est dignitatez:⁊ compurgatores sic iurent q̃ credunt eum iterum iurasse quo facto uos illum dimittatis ĩ pace:alioquin ⁊ cetera.

De purgatione uulgari.

Celestinus tertius.

Iura suscepti regimi/nis:⁊ infra. Cum.t.f. duxerit se.ap. consulẽdam : utrum super ecclesiarum possessionibus duella debeãt sustineri:tue duximus solicitudini respondendu3 q̃ in eo casu uel aliis etiam hoc nõ debet aliquatenus tolerare.

¶ Innocentius tertius priori sancti sergij polet.

g ¶ Accepimus.curastis.de istis bisuntiñ.habuisti.ut credo.s. de accu.l5 ⁊ ibi ꝓmisit papa inquisitionẽ d ipsum:⁊ eisdẽ iudicibus scribit hic.b.

b ¶ A natiuitate.imo oporteret vel sufficeret q̃ post baptisma illõ viciũ nõ cõmiserit:ẽt si taliter se purgare deberet.xxv.di.c.vlt sed hodie rigor illius canonis nõ seruat:qr defectus nostri corporis districtionis illius non patit manere censurã.xxxiiii.di. fratnitatis.⁊ sine vicio carnis pauci inuenium.l.di.qr tua . qr difficile est ꝓtinere.xxxiii.q.v.qui sitit.Quat dicit papa: q̃ non credit ab eo taliter iuramentum exactum:qr nec d buit:ut patet.ĩ.

i ¶ Presumimus. Arg.q̃ ea que dubia sunt quo animo fiant :ĩ tutiorẽ partẽ facienda ẽ interpretatio.ĩ.de reg.iuris. c.ii.ff.e.ti.semper in dubiis ⁊ l.ea que. verbũ illud qd erat ĩ munis:dubium erat:ut patz: ⁊ ideo papa interpretat illud in securiorẽ partẽ.qr sic iurat fatuum esset:ut sequitur.ber.

k ¶ Ignorat anima mea . et ideo semp debet timere:quia bonarum mentium est ibi culpam timere: vbi ẽt culpa non est.s.de obser.ieiu.consiliuz. §.ii.⁊.v.di.ad eius vero.quia si dixerimus q̃ peccatum nõ habemus:veritas ĩ nobis nõ est.de pe.di.ii.si enim inquit. vbi sunt verba iob cõtinentia hanc sniam. Et sepe dimisso peccato alicui⁹ : punit illep⁹ peccatum dimissum.d pe.di. i.si peccatum.⁊ sic iste temerariã ⁊ dubiam purgationem volebat subire: quasi anceps periurium:quod fieri non dz ff.de in lit.iuran. videamus. ⁊ ideo papa talẽ reprobat purgationem tanq̃ ineptã ⁊ dolosam.Contra.s.e. constitutus.huic standuz ẽ. ⁊ exponeibi a crimine imunis.i.nõ cõmisit illa crimina de quibus ĩ famatus erat eps ut credunt ⁊ ita debẽt intelligi:ut ibi notatur:⁊ sic potest prestare.

l ¶ Grauiora.s.simoniaz:cuius compatione cetera crimina ꝓ nihilo reputantur.i.q. vl.c.vlt.⁊ ita simonia iter grauiora peccata reputatur:⁊ homicidio quãdoqz cõparat.s. de accu.inquisitionis.

m ¶ Venditionez iustitie. Iustitia eni vẽdi nõ dz.xiiii.q.v. non sane.⁊.xi.q.iii.non licet. ⁊.s.de vi.⁊ bone.cle.cum ab omni specie.⁊ in tantũ reprobata ẽ:q̃ venalis etiam sntia nulla est.i.q.vi.§.venales.ita q̃ non est appellare necesse.C.quãdo prouo.non est necess.venales.⁊ non soluz iustitia immo iurisdictio non debet vendi.s.ne prela.visu.c.i.⁊.ii.

n ¶ Extitit.sup his tantum ⁊ non super aliis debet se purgare. nec iquisitio nec receptio testium super aliis fieri debet quod si fiat:nõ valet.s. de accusa. inquisitionis.§.i.⁊.c.qualiter ⁊ quando.ii.ber.

o ¶ Minime cõmisisse. Hec est ergo debita forma purgãdi sine aliquo scrupulo duplicitatis:qr ⁊ si egisset sic de illo crimine penitentiã : adhuc infamia remaneret de facto:que per pniam non tollit.ii.q.iii.§.hinc colligitur.ff.de obse.ali.⁊ li.prestan.l.ii.vnde purgatio dicta non sufficiebat directe:ergo debuit purgare fm hanc formam.sic.s.e.quotiens.

p ¶ Postq̃.ergo de preterito se non purgabit:quia cum tempore sue promotionis non fuit infamatus:quoniã alias non debuit promoueri.lxxxi.di. tantis.⁊.s.de accu.omnipotens.⁊ tali modo nõ purgabitur : qr approbauerunt mores ipsius.vnde ipsũ postea reprobare nõ possunt.viii.q.ii. dilectissimi.et xxx.q.v.horrendus.⁊.s.de iureiur.quẽadmodũ.ff.de adul.l.si vxor.in fi.

a Credunt.si.s.eo.quotiens.

b Iura.aliquatenus tolerare. In nullo enim casu talis purgatio debz tolerari:nec obstat.q̃ posset obiici de golia qui pugnauit cuz dauid ii.q.v.monomachiã.quia illud fuit factuz instinctu spiritus sancti: sicut petrus excusatur:qui geminũ fecit homicidium.xxiii.q.vi.occidit.⁊ pa

triarche excusantur ab adulterio. s̄. de diuor. gaudemus. Hec purgatio ab ecclesia reprobatur: cum deum potius tentare videatur. j. eo. c. vlt. ⁊ fabricante diabolo facta est vulgaris purgatio. ii. q. v. memnā. ⁊. c. consuluisti. vnde qui i culpa non est: punit. j. c. pxi. nam quādiu habet hō quid faciat: non debz deū tētare. xxii. q. ii. queritur cur patriarche. ⁊ athlete sm leges non habent locū. C. de gladia. l. vna. li. xi.

c Significantibus. restituant. Sed qualiter hz esse potest: quod retractet sētentia a qua non fuit appellatū: cū iā transiuerit in rē iudicatam: licet veritas aliter se habeat: ⁊ iā ex ipsa snia ius factum est quantum ad litigātes s̄. de re iudi. cū inter vos ⁊ p ea que postea emergunt: snia nō retractat. s̄. de re iudi. int̄ monasterium. ⁊. c. fi. ⁊ talis error detectus sniam non retractat. ff. famil. herc. cum putarem. ⁊. C. de condi. inde. l. i. Ad hoc dicas q̄ propter probabilē errorē bene retractat sententia. s̄. de frigi. fraternitatis. xxxii. q. i. c. ii ff. quādo ac. de pecul. est. an. l. ii. alias ē §. prime. l. ⁊ incipit quesituz. ⁊ plerunqz veritate operta retractatur snia. ff. de condi. sine cā. si fullo. ⁊ etiam propter delictum aduersarii. s̄. de diuor. ex litteris. ⁊. ff. de iureiuran. admonendi. C. de transac. si ex falsis. Sic ergo mō apparet: q̄ snia falso lata nulla fuit auctoritatis nullius et reprobate probationis ō vtroqz iure: ergo ōbuit merito retractari. io.

d Dilecti filii: nouiter. ꝓpter quod cū eis mitius est agendū. j. ō pe. ⁊ re. is qui. ⁊. s̄. de diuor. is qui. quousqz fuerint in firma radice plātati. xxxv. q. iii. qō scripsi.

e Interdictum. ut. ii. q. v. memnam. ⁊. c. cōsuluisti. ⁊. s̄. ti. pxi. ex tuarum. ⁊. s̄. ne cleri. vel mona. sniam. ⁊. C. de gladia. l. vna. li. xi.

f Tentari. quod fieri non debet: iuxta illud. Nō tentabis dominū deum tuum ⁊c. xxii. q. ii. queritur cur patriarche. ⁊. xxiii. q. vlt. si nulla. b.

g Si rixati. impēsas. Operas aūt amissas ⁊ impensas in curatiōe prestabit: ut hic dic. ⁊. ff. si q. pau. fe. di. l. ex hac. ⁊. ff. de eiec. ⁊ effu. l. vlt. ⁊. ff. ad. l. acquil. q̄ actōe. i prin. Deformitatis autē ratio non habebitur: quia liberum corpus non recipit estimationem: ut in primis duabus legibus. ⁊. ff. ad. l. rhodi. de iac. l. ii. §. corporum. et ff. de eiec. ⁊. effu. l. i. §. sed cum homo. tamen si liber homo periit. l. solidorum fit condemnatio. ut. §. sed cum homo. illud fit pro pena non pro estimatione.

h Si quis. reddet precium. si hoc fecit in publico: si vero in priuato loco vbi consueuerunt fieri: non tenet. ff. ad. l. acquil. qui foueas: q̄ occasionem dāni dedit: tenetur. ff. ad. l. cor. nihil interest. ⁊. ff. ad. l. acquil. qui occiderit. §. pe. ⁊. j. eo. c. vlt.

i Si bos. custodiuit. supple ⁊ alterius bouē occiderit. vnde tenetur: quia culpa siue negligentia ipsius damnum datum est qui debuit diligentiā adhibere. ut. j. c. vlt.

k Reddet bouem. hoc intellige: cum bos ille qui damnuz dedit aggressus est alium ⁊ occidit: sed econuerso non tenetur. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. §. cum arietes. ff. ad. l. acquil. itaqz. sed cum dubium est quis bos primo aggressus est. ff. ad. l. acquil. scientiam. §. cum stramenta. ⁊ si alias animal tuum mihi dānum dedit: tu teneris. j. eo. c. vlt. v̄. q̄ si. ⁊. j. c. pxi.

l Si leserit. estimationem restituet. nisi dando animal velis liberare teipsum. j. eo. c. vlt. vltra enim estimationem non tenet conuētus de pastu pecoris ⁊ actione in factum conuenitur. ff. de prescrip. v̄. qui seruandarum. §.

Significātibus. u. laico ⁊ fratribꝰ eiꝰ ad. n. noueris audientiam peruenisse: quod cū quidā eos super furti crimine accusarēt cū eo coacti sunt inire duellum: i quo alijs peccatis suis prepedītibꝰ ceciderūt. pp quod per cōsules spoletanos bonis fuerūt ꝓpriis spoliati nūc uero furtū apud altos est inuentū: ⁊ q̄ ipsi fuerint inocentes ē faciente domino reuelatuz. Unde cōsulibus ipsis dedimus i mādatis ut ablata restituāt uniuersa.

Honorius tertius.

Dilecti filij nouiter in liuonia baptizati grauē ad nos querioniam destinarūt: q̄ fratres tēplariorum ⁊ alij qui tēporalē i eis potestatē exercēt: siqñ de aliquo alio crimine infirmātur eos ferri cādētis iudicium subire cōpellūt. quibus si qua exide sequatur adustio: ciuilez penā infligunt. Luz igitur huiusmodi iudiciuz sit penitus interdictū utpote in quo deus tentari uidetur mandamus: quatenꝰ dictos fratres ⁊ alios ut ab huiusmodi cōuersoz grauamine omnino desistant: per cen. ec. ap. remota compellas.

De iniurijs ⁊ damnō dato.

In exodo.

Si rixati fuerint homines ⁊ percusserit alter proximū suum lapide vel pugno: ⁊ ille moriturus non fuerit: si iacuerit in lecto qui percusserit operas eius ⁊ impēsas i medicos restituat. In ep.

Si quis aperuerit cisternam ⁊ foderit ⁊ non operuerit eam: ceciderituz bos uel asinus in eam dominus cisterne reddet precium iumentorum: quod autem mortuum est ipsius erit. Dem.

Si bos alienus corrupeta esset ab heri ⁊ nudiustertius: ⁊ ñ custodiuit euz dominus suus: reddet bouem pro boue ⁊ cadauer integrum accipiet. Dem.

Si leserit quispiam agruz uel uineam: ⁊ dimiserit iuramentum suum ut depascat aliena: pro dāno estimatione restituet. Dē.

Si egressus ignis comprehēderit aceruos frugū siue stātes segetes in agris: reddet dānū qui ignem succenderit.

Penitentia. romano.

Si quis domum uel areaz: cuiusquam incenderit uoluntarie sublata ⁊ incensa omnia restituat: ⁊ tres annos peniteat.

Honorius tertius episcopo bononiensi.

Cum scribentibus nobis episcopo mutinensi. ut potestatē cōsiliarios ⁊ populū ciuitatis florētis. ad satisfaciendum de damnis ⁊ iniurijs irrogatis episcopo ⁊ ecclesiji fesulanensi. cen. ec. coartaret idem testes lite non protestata recepit: quare nos eius processu penitus reuocato commune florentinum. quia bāniuerat episcopuz fesulanensem. contra deum ⁊ ecclesiasticam libertatem: propter iniuriam banni expensas ⁊ damna tali occasione secuta taratione a iuramēto premissa in mille libris usualis monete predicto episcopo sententialiter duximus condemnandum. Gregorius. ix.

In nostra ⁊ fratrum nostroz presentia proposuistis: q̄ oliciues brixienses: pro restaurationib damnoz illatorum ad inuicez: que propter multas ciuiles discordias incurrerant plurimum aggrauati statutum editiz de non petēdo uel recipiendo in posterum restaurationes huiusmodi a communi generaliter approbarunt: ⁊ firmarunt ēt iuramento. ⁊ ifra. Cū igitur aliud sit damnorum restauratio quam satisfactio expensarum: ⁊ ideo in iuramento exhibito super damnorum articulo intelligi non debeat: q̄ factum expensarum fuerit comprehēsum: mādamus: quatenus iuramēto non obstante predicto auctorita

si glans. ⁊ expellere debet animal quod damnum dedit: ⁊ tanq̄ suū non includere illud: cū dominus illius teneatur ad damnum. ff. ad l. acquil. quintus mutius. §. pomponius. ber.

m Si egressus. reddet dānum. si fuerit in culpa dum apposuit illam ignem: nec adhibuit diligentiam quam debuit. ff. ad. l. acquil. qui occidit. §. in hac. ⁊. j. e. c. vl. al' si nihil ō ꝓtigētibꝰ omisisset: nō tenetur. j. eo. c. vlt.

n Si quis domum. voluntarie. secus si cōtra voluntatem: duz tñ nihil ō ꝓtigētibus omiserit. j. e. c. vl. i fi.

o Restituat. in q̄druplum infra annum: post annum i simplum. ff. de cen. l. i. sed si negligēta i simpluz: sed si dolo fecerit sm leges cōcremabit. ff. eo. qui edes.

p Cum reuocato. lite vero non cōtestata non valet ꝓcessus: ut hic patet: ⁊. s̄. ut lite non pē. accedens. ⁊. s̄. de elec. dudum. ii. ⁊. s̄. ō pur. ca. cū dilectꝰ.

q Bāniuerat. tale bannum nullum fuit: quia nullaz habet iurisdictionem in ipsum. laico enizz non licet de clerico legez dare. xcvi. di. bene quidem. xvi. q. vii. non placuit. imo tanq̄ sacrilegus fuerat puniēdus eadem cā. ⁊. q. e. si gs principium. ⁊ q̄ in eo offendit ecclesiasticam libertatem: ⁊ propter hanc iniuriam punit ad expensas quas propter hz fec: ⁊ dāna q̄ ꝓtulit tali occasione ut pz.

a Taratione. dz iudex primo tarare de expensis ⁊ damnis in iudicio petitis. iii. q. iii. offerat. v̄. q̄ fieri: ⁊ postea debet iurare: ⁊ tali iuramento stabitur tanq̄ legitime ꝓbationi. C. vnde vi. si quando. ⁊. ii. q. i. in primis. s̄. ō his que vi metusue cau. fiūt. c. vlt. vbi de hoc. b.

b Usualis monete. ⁊ si de hac non fuisset dictum: de illa tamen intelligeretur. ff. de le. i. si seruus plurium. §. vlt. ⁊. ff. de cōtraben. empti. impatores. ⁊ si plures essent vsuales monete. videtur de minori intelligendum. ff. de le. iii. nummis. ⁊. s̄. de censi. ex pte.

c In nostra. dānorum. Nota ergo. q̄ differentia est inter dānum ⁊ expensas: ut hic patet. ⁊. s̄. c. pri. arg. vnde iuramentum super vno factum non extenditur ad aliud: cū sint diuersa: puta si propter discordiaz domus aliqua destructa fuerat possessio aliqua sterilis remansit vel q̄ negociari non potuit: huiusmodi dāna remissa sunt ⁊ iuramento firmata. Quoddam enim damnum siue interesse dicitur circa rem: puta subtraxisti instrumenta quib possessio ecclesie firmatur vel alterius teneris ad illud dānum q̄ contingit propter absentiam instrumentorum. xii. q. ii. si quis de clericis. ⁊. ff. de acti. emp. ⁊ ven. iulianus. in prin. Quoddam dicitur extra rem: puta debui tibi frumentum ⁊ quia non dedi suo tempore: familia tua fame periit: illud damnum non consequeris: sed preciū frumenti vel vini. ff. eo. sterilis. §. cum per venditorem. expēse dicū

tur: quas quis facit circa sumptus litis ⁊ circa aduocatos. C. de iudi. sancim⁹. De istis expēsis mētio fit. s. ut lite nō contesta. quoniaꝫ §. in aliis. ⁊. s. de dolo. finē: ⁊ cōsimiles expense fuerunt hic quas faciebant eundo ⁊ redeundo: uel expendendo pecuniā suā faciendo maiores expēsas q̄ consueuerunt. ad istas expensas iuramentum nō extendit: tamen si intellexisset de huiusmodi expensis. ⁊ de his intenderunt iurare: ⁊ hoc constaret ⁊ sup his fieret interpretatio sic credo: sed hic simplicit dictum fuit de damnis: quare ad ea tātum restringitur iuramentum. ⁊ sic aliud damnum ⁊ aliō expense: sicut dicit: aliud pena ⁊ aliud mulcta: ⁊ aliud fraus: ⁊ aliō dolus. ff. ō ver. sig. aliō fra⁹.

d Cōtribuat. p bono concordie: ut hic dicit: sic fit contributio: quando iactus merciū factus est. ff. ad. l. rbo. de iac. l. i. ⁊. ii. §. cuꝫ in eadem. ⁊. l. amisse. Sic ergo i casu isto equum est fieri contributionem propē bonum pacis ⁊ concordie: ne forte hac occasione cōcordia non seruetur.

e Si culpa. Nota: q̄ ad hoc ut teneatur qui dānū dedit seu iniuriā irrogauit: necesse ē culpaꝫ interuenire: alioquin nō tenet. vnde infantes ⁊ furiosi non tenent si damnum dederint: quia iudicium animi non habent. ff. ad. l. acquil. sed ⁊ si. §. iniuriarum. ⁊. §. igitur. ⁊. xv. q. i. illud impubes. tū doli capax tenetur. ut in. c. illud. ⁊. §. igitur. ⁊ ille nō tenetur de culpa qui ad sui defensionē ⁊ incontinenti ⁊ eodem modo damnū dedit. ff. eo. sciam. §. qui cū aliter. ⁊ de leuissima culpa quis tenetur i casu isto. ff. e. l. ii. ⁊ ille excusat a culpa: qui alterius impulsu vel violentia ventorum damnum dedit. ff. eo. quēadmodum. §. si nauis. ⁊. §. item labeo.

f Tulisti. No. q̄ non solum qui damnum dedit seu iniuriā irrogauit: sed qui opē tulit tenet: puta si vn⁹ tenuit ⁊ alius interemit ille qui tenuit q̄si cām mortis dedit: iōqꝫ actione in factū tenet. ff. e. itē mela. §. si alius. ⁊. §. itē cū eo. ⁊. ff. de iniur. non solū in p̄n. ⁊. §. si mādato. sic ⁊ ope ⁊ consilio furtū cōmittit. insti. de obli. que ex delic. nas. §. ope. ⁊ homicidiū. ope. ⁊ cōsilio omittit. s. de homici. sicut dignū. §. illi qui. ⁊. §. vlt. ⁊. §. hi qui. ⁊ si. ff. de adulte. is cuius. §. vl.

g Imperitia. que ānumerat culpe. insti. ad. l. acquil. §. iperitia. ⁊ ff. de reg. iuris iperitia. ⁊. ff. loca. si quis fūdū. §. cessus. Idē intellige de negligētia. put hic dicit ergo siue culpa siue iperitia vel negligentia dānū dederis: uel si iniuriā irrogaueris uel dātibus opē dedisti: teneris etsi negligentia tua aliqō minus bñ fecisti: ⁊ ob hoc dānuꝫ datū sit teneris. ff. ad. l. acquil. si suus. ii. §. si ex plaustro. ⁊. l. qui occiderit. §. in hac: ⁊ negligentia imputatur. j. de pe. ⁊ remissi. quesitum: vbi de hoc.

h Ignorātia hic nō excusat ignorātia a culpa si potuit scire ex facto suo cōtingere iacturā uel iniuriā puta mihi licet percutere percutientē me si cū vellē eum percutere: alium percussi: imputatur mihi ff. ad. l. acquil. scientiam. §. pe. ⁊. ff. de iniur. cū qui. §. si iniuria. Ar. ō. ff. e. si cum seruo. debuit ergo adhibuisse diligentiā in facto suo: ut dicit in fi. ⁊ sic nō imputaret. Et illō scias q̄ iniuria fit aut re aut verbis. re: quotiens man⁹ inferit. verbis: quotiēs cōuiciū dicit. ff. ō iniurijs. l. i. ⁊. s. de re iudi. cū te. ⁊ iniuria p dissimulationē abolet. ff. e. nō solū. §. i. Et illud scias q̄ cōuentus de dāno dato si negauerit: ⁊ pbatū fuerit: condemnat in duplum. ff. ad. l. acquil. l. secunda ⁊. C. eo. ti. contra negantem.

i Animalia tua. Sic ergo si quadrupes tua siue animal dānū dedit: ad estimationē teneris: qꝛ nō custodiuisti aialia tua. tū si velis dare aial. p dāno: liberare te potes. ut hic dicit: ⁊. ff. si q̄ pau. fe. di. l. i. circa p̄n. ⁊ insti. e. ti. i p̄n. vnde sumpta fuerūt hec vba. ⁊ hoc hꝫ locū in hiis aialibus que ꝑ naturā mouent: utpote si bos cornupeta solitus fuit uel equus calcitrosus: ut dicit in predictis. l. In feris autē aialibus que naturali sua feritate dānū dederūt: hoc nō hꝫ locū: qꝛ illud aial vādo nō liberaberis: qꝛ non adhibuisti diligentiā quā debuisti: ut hic. j. dicit. nihilominus ut hic dicit saltē directa actione uel vtili potius. Si vero aufugit ⁊ nocuit: nō pōt dominus quondaꝫ teneri: qꝛ desinit dominus esse: ut. ff. e. l. i. §. in bestiis. et insti. e. §. i. Fere bestie sūt: ut ursus ⁊ cerui: que sūt aialia siue volatilia fera dicunt. in insti. de rer. di. §. fere. ⁊ in aliis §. sequentibus. Cum. n. liber homo damnuꝫ dat: locum habet actio. l. acquil. dum vero quadrupes siue animal locuꝫ habet actio de pauperie. cum vero seruus: tunc locum habet actio noxalis: ⁊ tunc licitum est seruum dare p damno dato. insti. ō noxa. circa p̄n.

k Nō curasti. quia huiusmodi animalia nō debent teneri in publico: vbi publicuꝫ iter est. insti. si quadru. pau. fe. di. §. hic quoqꝫ alias. §. ceteꝫ si vero teneantur in publico ⁊ damnum dederint: tenetur dominus in duplum: ⁊ nihilominus actio de pauperie locum habet. quia cum plures actiones concurrunt penales in eadem re vna non tollit aliam. insti. e. §. fi.

l Occasionem. ff. ad. l. acquil. qui occiderit. §. in hac. ⁊ s. de homi. decetero. vbi ō hꝫ s. de testi. sicut in glo. que incipit. arg. q̄ vi.

m Omisit. Nota q̄ nō ē imputandū ei qui ō cōtingētib⁹ nil omisit. ff. ad. l. acquil. qui occidit. §. in hac. ⁊. l. qui foueas. ⁊. l. si putarō. ⁊. l. di. si duo ⁊. s. de homici. c. vlt. ⁊ antepul. ber.

a Si que frequenti preuaricatione iterantur: frequēti sententia condemnen/tur⁸.

De concilio triburiensi.

b Presbyteri⁶ iterfecti compositio episcopo: ad cuius parrochiaꝫ pertinet soluatur: ita ut medietatem utilitatibus⁶ ecclesie cui⁶ prefuit tribuat: alteram in eius elemosinam iuste dispartiat: quia nullus eius heres proximior uidetur quaꝫ qui ipsuꝫ domino sociauit⁶.

De exāder tertius cantuariensi. archiepiscopo.

Licet iuxta apostoluꝫ: ⁊ ifra. Accepimus: q̄ archidiacō. conuentrensi. episcopatus pro corrigendis excessibus ⁊ criminibus puniendis a clericis ⁊ laicis⁶ penā⁶ pecuniariam exigunt pro ānia exactione personas quādoqꝫ suspendūt ecclesias interdicunt: a uicarijs⁶ denarios ut eos in ecclesijs cantare permittāt: exigere formidant ⁊ alia agunt que canonū obuiant institutis ⁊ de radice cupiditatis ⁊ auaritie prodire uidentur. ⁊ infra. Mādamus quatenus archidiaconis predicti episcopatus hoc districtus interdicas si autem contrauenire presumpserint eos ap. ces. ec. cē. compellas.

Idem in concilio turonensi.

a Si que condēnent. sic. vi. q. i. imitare. ⁊ de pe. di. i. mēsurā. ⁊ ita quotiēs quis deliquerit: totiens puniri debet: sicut in contractibus cōsueuit dici: ut pena soluta ꝑctus maneat i sua firmitate. ff. de trās. qui fidē. sed ēt arbitrio q̄s stare nō cogit pena soluta: nisi id exp̄sse dicat. ff. de arbi. si duo. i fi. Et sic ē ar. quotiēs cleric⁹ i delicto reperr⁹ fuerit: totiēs exigat ab eo pena. arg. xxiii. di. quāq̄. in fi. ⁊. ff. de v̄. ob. si sic stipulat⁹.

b Presbyteri. compositio. per. l. lombardam est sexcentorum solidorum. xvii. q. iiii. qui subdiaconum.

c Utilitatibus ecclesie. hoc iō: qꝛ ⁊ sic ecclesie iniuria facta fuit ⁊ i suuꝫ ministrū: iuxta illud. Qui vos tāgit: ne tāgit. ii. q. vii. accusatio. et ē ar. q̄ penas pecuniarias quas recipit ep̄s nō lucratur ipse: sed in vtilitatē ecclesie cōuerti debent: uel diuident illas arg. ⁊. l. di. ius militare. ⁊. xvii. q. vi. c. i.

d Cui. s. ecclesie.

e Sociauit. baptizando ⁊ ordinando illum.

f Licet. laicis. Sed quare a laicis? qꝛ forte sunt de sua iurisdictione tēporali: uel de consuetudine hoc habent.

g Penā pecuniariā. Ex hac decreta. videt q̄ p criminibus pena pecuniaria exigi nō dꝛ: cū papa hic eā. phibeat. ar. xvi. q. vi. cognouim⁹. ⁊. c. de lapsis ⁊. c. epo. ⁊ illud. i. q. i. nullus ep̄s: ⁊. s. de simonia. nemo. ⁊. lxxxiii. di. si quis episcopus. Arg. ō. xxiii. q. v. si vos. Unde nota q̄ cū ius statuit penā pecuniariā infligendā: quicunqꝫ cognoscit de illo crimine: illā pōt infligere. ff. de iudi. l. ii. §. vltimo. ⁊. s. de raptoribus in archiepiscopatu. ⁊. xii. q. ii. cum deuotissimā. xviii. di. quoniam. Si vero ius solam penam spiritualem uel corporalē super crimine statuit: iudex nec debet nec pōt illam in aliam commutare: sed ille tantum qui de illo crimine potest dispensare. Et cum de pena criminis nihil de iure cautum est. an pecuniariam uel aliam infligat: iudicis arbitrio cōmittit. s. de offi. deleg. ō causis. Cū iudex super crimine dispēsare pōt: bñ pōt infligere penā pecuniariā uel aliā: sed archidiaconi isti sup his criminibus dispensare nō poterant. vnde nō debebāt penā pecuniariā infligere: ſꝫ imponere spiritualē: secundū qō qualitas criminis exigebat arg. s. de iudi. at si clerici. Hugo dicit: q̄ illa pena est infligenda. que magis timeat. arg. xxiii. q. iiii. ea vindicta. ⁊. q. v. pdest. ⁊. s. ut lite non contestata. quoniā. in fi. Sed hoc intelligē habere locum. cū iudex talis est qui possit dispensare ⁊ commutare penas. sed isti archidiaconi hoc non possunt. ala.

h A vicariis. hoc erat simoniacum. cū ordo sit sacramentū cui adheret executio. si ergo vnū vendunt ⁊ reliquum. i. q. iii. si quis obiecerit. ⁊. c. saluator.

i c Alumniam. alio. ita ut preter expensas de calũnia puniat. C. de calũ. l. iii. ⁊ insti. de pe. te. litigã. §. aduersus. quia infamis efficitur: ut ibi dicitur: de quibus legibus hic facit mentionem.

k Victori. victus victor in expensis condemnari debet: si per calumniã ⁊ mala fide appareat eũ mouisse litẽ: ut hic expresse dicit littera in p̃n. ⁊ in aut. de iudi. §. oportet. col. vi. ⁊. ff. de iudi. euꝫ quẽ temere. Alii dicũt q̃ eo ipso q̃ succũbit p̃sumitur calumniari. vnde cõdemnari debet in expensis. De hac materia plene dictũ est. s̃. de dolo ⁊ contu. finem.

l Nisi suia. pro absente. sicut caueat. C. d̃ iudi. properãdũ. §. ⁊ siquidem. ibi dicit. q̃ victus presens sũptus suos d̃ condemnatione deducat.

m Quod in dubiis. incitãt in bello iniusto. arg. s̃. d̃ homi. sicut dignũ. §. qui. vero. ⁊. ff. ad. l. acquil. itẽ mela. §. item cum eo. secus si esset iustum: q̃ tunc licitꝫ est hortari. xxiii. q. vlt. hortatu. ⁊. c. igitur. ⁊. c. ut pridẽ ⁊ interesse bellis. e. cã. q. iii. maximian⁹.

n Ue discretionis. deꝑhensi ⁊ cõuicti. sola. n. deꝑhensio non sufficit. s̃. de iudi. cũ non ab hoie. uel itelligere: deꝑhẽsi ita q̃ factũ sit notorium p euidẽtiã facti. tales enim statim ꝓdẽnari p̃nit. C. de defen. ciuit. l. defensores. ⁊ ar. s̃. de coha. cle. ⁊ muli. c. vlt. ⁊. ii. q. i. de manifesta. ⁊ talis deꝑhensio aucte sui p̃lati fieri dꝫ: ne vltra se extendat violentia q̃ exegerit defẽsio clericoꝝ. j. d̃ sen. ex. ut fame. alias capientes essent excõicati: ut ibi.

o Monasteriis. si. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊. l. di. si ille. ⁊ si incorrigibiles fuerint p secularẽ iudicẽ postea deꝑhendãt. s̃. de iudi. cum nõ ab hoie.

a c Constitut⁹. ex ꝓfessione. Cõfessio. n. in iure facta p̃iudicat. s̃. de transac. p̃terea. ii. ⁊. s̃. de cõfessis. cuꝫ sup. ⁊. c. vlt. vbi de hoc. ⁊. C. eo. l. vna. ⁊. ff. e. l. i.

b Utrãq̃ꝫ. Sꝫ videt q̃ eps non inciderit in penam: nam cum altera pars ei subtraxit pensionem: licite potuit petere procurationem: quia fideꝫ non seruanti fides non ẽ seruanda. s̃. de iureiur. peruenit ii. nam licitũ est redire ad priorem accusationẽ: cũ ex parte altera non pareat pacto. ar. s̃. de pac. cum pridẽ. de hoc dictum fuit. s̃. de elec. cum inter. r. Ecõtra vt q̃ illi potius p̃iudicet qui vltimo incidit i penã. nã si vterq̃ꝫ est in mora: semp vltima mora nocet. ff. de peri. ⁊ ꝓmo. rei ven. illud. Respondeo hic ꝓpter par delictum neuter incidit i penã. ff. de reg. iu. cũ par. ⁊ in delictis mutua fit ꝓpẽsatio. s̃. de adul. c. pe. ⁊. vlt. xxxii. q. vi. nihil. ⁊. ff. solu. matri. viro. Jo. cõpẽsatio mutua fit. ff. de compen. si ambo. ⁊. ff. de dolo. si duo hec decre. decisa fuit i fi. huius decre. s̃. de relt. do. ꝓstitutus. ⁊ p illã poteris intelligere istam. b.

c Super bis. variauerat. ⁊ iõ non fuerat ei credendum. iiii. q. iii. §. qui falso. ⁊. s̃. ut ecle. bene. ut nostrum.

d Non incurrit. quia genus pene per se non infamat: nisi sententia precedat. C. qui. ex cau. infa. irro. l. i. ⁊. l. nullam. licet gratianus aliter senserit. iii. q. vii. §. tria. in fi. vincen.

e Quam. psolutis. eo ipso q̃ sortem recepit: pene renunciasse videtur. ff. de eo quod cer. lo. l. vlt. in fi. ⁊. ff. de le. commis. post diem. Et ita videtur: q̃ eam vlterius petere non possit: per hoc quod hic dicitur: nisi altera cõuenerit inter eos cum sortem recepit. s. q̃ sors ⁊ pena peti possit. argu. ff. de transac. qui fidem. C. de transac. cum proponas. ff. si quis caut. l. ii. i. respon. Et sic videtur ex hac decre. q̃ non committatur pena in totum cum effectu: licet sors in totum soluta non sit. vnde habes contraria plura. ff. de verb. ob. stipulationum. §. si sortem. super hoc consueuit distingui. aut enim illud quod

Alumniam ⁊ audaciaꝫ temere litigantium condemnando in expensis ⁊ alio multiplici remedio sanctio imperialis compescit. Quoniam igitur sacris institutis consonare dinoscitur: precipimus ut decetero in causis pecuniarijs uictus victori in expensis legitimis condemnetur nisi sententia pro absente feratur.

Innocentius tertius indronien/si archiepiscopo.

Quod i dubijs: ⁊ ifra. Quia uero tam sacerdotes qui gubernant naues ad pugnam: quam qui personaliter exercent conflictũ ⁊ bi qui alios incitant ad pugnandum omnes enormiter peccãt. de rigore canonico eos credimus deponendos.

Idem lundonensi episcopo.

Ue discretionis prudentiam ⁊ infra. Ad illud quod a nobis tertio requisisti qualiter clerici in latrocinijs uel alijs magnis sceleribus deprehensi puniri debeant: respondemus: q̃ a suis ordinibus degradati detrudi debeant in arctis mõastrijs ad penitentiã peragendam.

Idem abbati ⁊ fratribus scripte/ferate.

Constitutus in presentia nostra: ⁊ infra. Licet autem in instrumento episcopi lauitani expressa fuerit certa pena: quam pars cõtractum nõ seruans solueret obseruanti cum tamen utraq̃ꝫ pars uenisse contra illum ex confessione propria conuincatur: cuꝫ ⁊ pars uestra subtraxerit episcopo pensionem: ⁊ episcopus procurationeꝫ exegerit ab eadem ecclesia: sicut economus proposuit memoratus: utranque partem ab ea reddimus absolutã.

Idem priori sancti fridiani ⁊ magistro. b. canonico pisano.

promittitur sub pena consistit in dando: aut in faciendo: si consistit in dando in totum committitur pena: licet in parte sit satisfactum. ff. fami. ber. heredes. §. in illa. in fi. ⁊. ff. de verb. ob. stipulationum §. si sortem. ⁊. l. in executionibus. §. item si ita. ⁊. ff. de pig. sed an a me arg. Si vero consistit in faciendo: ⁊ illud quod promissum est sub pena sit indiuiduum: tunc idem ẽ quod in primo casu quia in totum committitur pena. ff. fami. ber. heredes. §. an ea stipulatio. et ff. de verbo. ob. eadem. §. cato. in pri. ibi ab omnibus factum cõ. et. l. in executionibus. §. secunda. Sed i primo casu cum consistit in dãdo dixit. m. q̃ opposita exceptiõe repelletur a pena pro rata solute partis. arg. ff. si quis cau. si seruus. §. i. ⁊. ff. de ver. ob. l. ii. §. vlt. ad fi. ⁊. arg. ff. depositi si duo heredes. ⁊. ff. de ver. ob. in executiõibus. §. in solidũ. ⁊ hanc equitatẽ seruat hic inno. Nec est seruandus ille rigor ut in totum pena exigatur: quia nõ debet quis cum alienа iactura ditari: ut hic dicit. ⁊. xxii. q. ii. primum. ⁊. ff. de condi. inde. nam ℟. quia non interest illius penam recipe pro soluta sorte: ⁊ iõ quia placuit equitatem preferri stricto iuri. C. de iudi. placuit. vnde littere super hoc impetrate non valuerãt: quod patet ex eo q̃ dicit veritate tacita. Alii doctores legum seruant illum rigoreꝫ. Si vero factum sit diuiduum: pro parte tantum committitur. ff. rem ra. ba. Si procuratõ. ⁊ ar. ff. de ver. ob. eadeꝫ §. cato. ibi. at si d̃ eo cautum cõ. Sed cõtrarium videtur in l. predicta. ff. si quis caut. si seruus. vbi committitur pena in totum: licet detur exceptio pro alia parte: ⁊ factum videtur diuiduum. Sed dici consueuit: q̃ illud est speciale in iudicio: quia ⁊ ibi mora purgatur. ff. si quis cau. ⁊ si post tres. sed in penali stipulatione non purgatur. C. de contra ben. ⁊ committen. stip. magna: quia tempus ibi interpellat. s̃. de loca. c. vlti.

Super bis de quibus nos cõsulere uoluisti: ⁊ infra. Clericus autem qui pro eo q̃ uariauerat ⁊ uacillauerat coram uobis. de mãdato nostro captus est ⁊ detentus: infamiam non incurrit.

Idem spoletano episcopo.

Quaꝫ ad nos rectores clericorum sancti fortunati querimoniam transmiserunt: q̃ cum tibi essent in. xl. libris per quoddam arbitrium condemnati. essetq̃ꝫ pena xxx. librarum apposita: nisi ea soluerent i termino constituto. tandẽ xxxiij. libris in termino persolutis occasione. vij. residuaruꝫ per quasdam nostras litteras ueritate tacita impetratas obtinuisti eos i prefatis. xxx. libris tibi per delegatuꝫ iudiceꝫ condemnari. Quia igitur te non decet in tantum pontificalis modestie obliuisci ut inhonestis questibus anbelãdo desideres cũ aliena iactura ditari: mãdam⁹ quatenus septem librarum solutiõe cõtentus super pena. xxx. librarum memoratos rectores decetero nõ molestes.

Idem.

Ad aures nostri apostolatus peruenit: q̃ cum quidaꝫ parrochiãi tui ausu diabolico bõe memorie. j. uicentinum episcopum predecessorem tuum nequiter peremissent feuda. ⁊ beneficia que illi a uincentina ecclesia obtinebant ipsis per sententiaꝫ fuerat. cuꝫ multa deliberatione sublata. Quia igitur maiori sunt animaduersiõe plectendi nos tam tibi quam successoribus tuis auctoritate ap. prohibemus: ne ipsis aut heredibus eorũ beneficia predicta restituãtur: seu de nouo eis alia quelibet cõferãt.

Idem.

Dilectus filius electus sancti p. ad montes: ⁊ infra. Ne iudicialis euanescat auctoritas: cum

i Alumniam. alio. ita ut preter expensas de calũnia puniat. C. de calũ. l. iii. ⁊ insti. de pe. te. litigã. §. aduersus. quia infamis efficitur: ut ibi dicitur: de quibus legibus hic facit mentionem.

k Victori. victus victor in expensis condemnari debet: si per calumniã ⁊ mala fide appareat eũ mouisse litẽ: ut hic expresse dicit littera in p̃n. ⁊ in aut. de iudi. §. oportet. col. vi. ⁊. ff. de iudi. euꝫ quẽ temere. Alii dicũt q̃ eo ipso q̃ succũbit p̃sumitur calumniari. vnde cõdemnari debet in expensis. De hac materia plene dictũ est. s̃. de dolo ⁊ contu. finem.

l Nisi suia. pro absente. sicut caueat. C. d̃ iudi. properãdũ. §. ⁊ siquidem. ibi dicit. q̃ victus presens sũptus suos d̃ condemnatione deducat.

m Quod in dubiis. incitãt in bello iniusto. arg. s̃. d̃ homi. sicut dignũ. §. qui. vero. ⁊. ff. ad. l. acquil. itẽ mela. §. item cum eo. secus si esset iustum: q̃ tunc licitꝫ est hortari. xxiii. q. vlt. hortatu. ⁊. c. igitur. ⁊. c. ut pridẽ ⁊ interesse bellis. e. cã. q. iii. maximian⁹.

n Ue discretionis. deꝑhensi ⁊ cõuicti. sola. n. deꝑhensio non sufficit. s̃. de iudi. cũ non ab hoie. uel itelligere: deꝑhẽsi ita q̃ factũ sit notorium p euidẽtiã facti. tales enim statim ꝓdẽnari p̃nit. C. de defen. ciuit. l. defensores. ⁊ ar. s̃. de coha. cle. ⁊ muli. c. vlt. ⁊. ii. q. i. de manifesta. ⁊ talis deꝑhensio aucte sui p̃lati fieri dꝫ: ne vltra se extendat violentia q̃ exegerit defẽsio clericoꝝ. j. d̃ sen. ex. ut fame. alias capientes essent excõicati: ut ibi.

o Monasteriis. si. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊. l. di. si ille. ⁊ si incorrigibiles fuerint p secularẽ iudicẽ postea deꝑhendãt. s̃. de iudi. cum nõ ab hoie.

a c Constitut⁹. ex ꝓfessione. Cõfessio. n. in iure facta p̃iudicat. s̃. de transac. p̃terea. ii. ⁊. s̃. de cõfessis. cuꝫ sup. ⁊. c. vlt. vbi de hoc. ⁊. C. eo. l. vna. ⁊. ff. e. l. i.

b Utrãq̃ꝫ. Sꝫ videt q̃ eps non inciderit in penam: nam cum altera pars ei subtraxit pensionem: licite potuit petere procurationem: quia fideꝫ non seruanti fides non ẽ seruanda. s̃. de iureiur. peruenit ii. nam licitũ est redire ad priorem accusationẽ: cũ ex parte altera non pareat pacto. ar. s̃. de pac. cum pridẽ. de hoc dictum fuit. s̃. de elec. cum inter. r. Ecõtra vt q̃ illi potius p̃iudicet qui vltimo incidit i penã. nã si vterq̃ꝫ est in mora: semp vltima mora nocet. ff. de peri. ⁊ ꝓmo. rei ven. illud. Respondeo hic ꝓpter par delictum neuter incidit i penã. ff. de reg. iu. cũ par. ⁊ in delictis mutua fit ꝓpẽsatio. s̃. de adul. c. pe. ⁊. vlt. xxxii. q. vi. nihil. ⁊. ff. solu. matri. viro. Jo. cõpẽsatio mutua fit. ff. de compen. si ambo. ⁊. ff. de dolo. si duo hec decre. decisa fuit i fi. huius decre. s̃. de relt. do. ꝓstitutus. ⁊ p illã poteris intelligere istam. b.

c Super bis. variauerat. ⁊ iõ non fuerat ei credendum. iiii. q. iii. §. qui falso. ⁊. s̃. ut ecle. bene. ut nostrum.

d Non incurrit. quia genus pene per se non infamat: nisi sententia precedat. C. qui. ex cau. infa. irro. l. i. ⁊. l. nullam. licet gratianus aliter senserit. iii. q. vii. §. tria. in fi. vincen.

e Quam. psolutis. eo ipso q̃ sortem recepit: pene renunciasse videtur. ff. de eo quod cer. lo. l. vlt. in fi. ⁊. ff. de le. commis. post diem. Et ita videtur: q̃ eam vlterius petere non possit: per hoc quod hic dicitur: nisi altera cõuenerit inter eos cum sortem recepit. s. q̃ sors ⁊ pena peti possit. argu. ff. de transac. qui fidem. C. de transac. cum proponas. ff. si quis caut. l. ii. i. respon. Et sic videtur ex hac decre. q̃ non committatur pena in totum cum effectu: licet sors in totum soluta non sit. vnde habes contraria plura. ff. de verb. ob. stipulationum. §. si sortem. super hoc consueuit distingui. aut enim illud quod

f Modestie obliuisci. preferenda est enim estimatorii opinio pecuniario commodo. ff. de solut. cum ex pluribus causis. ff. de vsuris. in pecudum. §. vlt.

g Pena. videtur ergo ex hoc: q̃ ecclesiastica persona non possit exigere penam nec ab eo exigi. ar. xii. questione. ii. fraternitas. Ar. contra. s̃. eod. constitutus. De hac materia dictum est. s̃. de arbi. dilecti filij.

b Aures. restituantur. Immo videtur q̃ maiori pena puniendi sunt. ut non solum ea restituantur. sed omnia alia bona sua ecclesie cui iniuria facta est tradantur perpetuo. xvii. q. iiii. si qa deinceps. et anathematizentur. ut ibi dicitur. licet ipso iure sint excommunicati. e. causa. et. q. e. si quis suadente. Item alia pena imponitur. j. eo. c. proxi. f. in quibusdam. et si iterum aliqui suuꝫ episcopum interficiant. priuantur epo. xxv. q. ii. ita nos.

d Vlectus.assertionē. Ar. q̃ verbo iudicis est credēdū: nisi cōtrarium probet: ut hic dicit. ar. s. de pba. post cessionē. Ar. ⁊.s. de testi. cū a nobis. ⁊. s. de pba. quoniā ⁊ falsā. cōstandū est. Sed qd dicit hic: q̃ puniri ⁊ litigator. ex est cum temere ⁊ dicit iudicis assertioni: puta cū iudex hoc qd dicit ostendit p acta: vel cū litigator nihil ostendit contra excōicationis sententiam: tunc puniat in sumptibus. j. de sen: ex. sacro. ar. s. eo. calūniam. vel alias ſm arbitrium superioris: ut hic dicit. ⁊. s. de offi. dele. ⁊ cāis.

de litigatore si ꝓbitate ꝓstiterit adversus assertionē iudicis: temere prūpētis: iuxta superioris arbitrium digna poterit aiaduersione puniri.

De i ꝓcilio generali.

k IN quibusdā defensionis. patroni enim ecclesiam defendere debēt. xvi. q. vlt. filiis. hanc defensione m non debent extēdere ad grauamen: ut hic dicit. sic. s. ⁊ ap. c. iii. ⁊. c. cum specialis. §. porro. ⁊. s. de iureiur. q̃to. ⁊. xxii. q. iiii. inter cetera.

IN quibusdā ꝓuincijs ecclesiarū patroni ⁊ aduocati seu uicedomini se i rātā insolētiam erexerūt: q̃ nō solū cū vacāntibus debēt ecclesijs de pastoribus idoneis p uideri: difficultates ingerūt ⁊ malitias: uex ēt de possiōib⁹ alijsq̃ bonis ecclesiasticis q̃ sua volūtate ordinar presumūt: ⁊ quod bonēdū ē dicere: i necē prelatorū prumpere nō formidāt. Cū igit quod ad defēsionis subsidiū ē iuentū: ad depressionis dispēdiū nō debeat retorqueri: pbibem⁹ expresse ne patrōi uel aduocati seu uicedomini sup premissis decetero plus usurpēt quam reperiatur i iure permissū ⁊ si ꝓtra presūpserit: ⁊ seueritatē canonicā districtissime cōpescantur. Sacri nihilominus ꝓcilij. ap. pbatione statuim⁹: quatenus si patroni uel aduocati aut feudatarij seu uicedomini aut alij bnficiati alicui⁹ ecclesie rectorē uel clericū aliū ipsius ecclesie per se uel alios occidere uel mutilare ausu nefādo presūpserint p̃roni iuspr̃onat⁹ aduocati aduocatiā. feudatarij feudū. uicedñi uicedñatū. ⁊ bnficiati bnficiū prorsus amittāt: ⁊ ne min⁹ uidicte quam excessus mēoria proget: nō solum de premissis nihil pneat ad hēdes sū ēt usq̃ ad quartā generationem posteritates taliū i clericorū collegium nullatenus admittantur: neq̃ i domibus regularib⁹ alicui⁹ prelationis assequātur honorē nisi cū eis fuerit misericordit dispēsatū⁹.

Honori⁹. iij. preposito. archidiā. ⁊. b. canonico. suessiēn.

Rauē capituli. lund. recepi

l Iure pmissum. Permissum patronis ē presentare rectores ⁊ habere ius professionis: ⁊ si ad inopiam vergat: ei ab ecclesia succurritur. s. de iurepa. nobis. ⁊. xvi. q. vii. quicunq̃ sic eps nō ⁊ plus petere a subditis q̃ sit permissum a iur. xviii. q. ii. hoc tantum. ⁊. x. q. iii. q. cognouimus. ⁊. s. ⁊ cen. cum apostolus. al' restitueret duplū s. de immu. ec. quia pleriq̃. ⁊. s. de cen. ꝓcurationes. in fi.

m Presūpserit. nisi forte in casu quem habes. j. de sen. ex. si vero. cū moderamine inculpate tutele: alias non.

n Prorsus amittant: ⁊ devoluantur ad ecclesiam cui facta est iuria. xvii. q. iiii. si quis deincepsⁿ ⁊. c. quisquis. ut dictum est. s. eo. ad aures. ⁊. xxvii. q. i. si quis rapuerit. Sic ergo ecclesia non habebit patronum: sic ⁊ vasallus amittit feudū: ut hic patet: si non seruat fidelitatē domino. xxii. q. vlt. de forma. ⁊ in libro de feudis: quēadmodū feudū amittat. et xcvi. di. si imperator. si. s. de postul. c. vlt. sic ⁊ donatio reuocat propē talem ingratitudinem ⁊ propter alias etiam. s. de dona. c. vlt. vbi ⁊ hoc. C. de reuo. dona. l. vlt.

o Ad heredes. ⁊ descendentes per lineam directam vsq̃ ad q̃rtā generationem: ut hic dicit. q: vsq̃ ad quartam generationem extendit consanguinitas. s. de consanguin. nō debet. Et est speciale hic: q̃ filius puniat hic pro delicto patris: sicut in crimine lese maiestatis. vi. q. i. §. verum ⁊. si quis cum militibus. ⁊ in heresi. s. de hereti. vergentis. alias bona damnatorū devoluūtur ad heredes. C. de bo. dam. auten. bona.

p Prelationis. Sed contra videt: cū ingressus religionis tollat irregulitatem. s. de filius presby. c. i. ⁊ in auten. de mo. in prin. col. i. dic ut. s. de aposta. c. ii.

q Dispensatū. Cum nō determinet a quo possit dispensari. dic io. q̃ episcopus potest dispensare: exquo papa specialiter non retinuit sibi dispensationē arg. j. de senten. excō. nuper. Honestum ēt: q̃ nullus episcopus sine licentia pape dispensaret cū talibus: ut alii saltem retinerēt cū viderent illos vsq̃ ad vltimā gnātionē puniri.

a Gravem. claves. datas. petro. xxii. di. c. i. ⁊. lxi. di. in nouo. ⁊ petro date sunt ecclesie xxiiii. q. i. quodcunq̃. ⁊ cuilibet eius successori. arg. s. de trasla. quando. ber.

b Contemnēdo. ⁊ si alias legatus non fuisset: ex contēptu ligaretur. xi. q. iii. §. cum ergo sententia in fi. ⁊. xxiii. q. iii. notandum. non enim ⁊ cōtēni cū sit medicinalis. ii. q. i. multi.

c Heretice prauitatis. hoc ō dic qz qui propter suspitionē heresis excōicat: si per annū steterit i excōicatione: postea tanq̃ hereticus. habetur s. de here. excōicamus. §. i. tamen ñ pro cōtumatia excōicetur siue per ānū siue per plures in excōicatiōe steterit nō habet ut hereticus: sed alias ⁊ eū proceditur: ut hic dicit.

d Nobilitati. Nota: q̃ pcitur nobilitati circa penas ut aliter puniat nobilis q̃ ignobilis. xxiiii. q. i. qui contra pacē. ⁊. l. di. contumaces. ⁊ in beneficiis etiam magis prouidēdū est nobilitati. lxxxvi. di. ñ satis. v. ūtē si cōsiderāda ē. ar. ⁊. q̃ eque puniatur. s. de sta. regu. ea que. ubi de hoc.

e Ecclesias. aliquod ius. forte iusparronatus: uel quicqd aliud possit ab ecclesia percipere: ut si ecclesia aliquo debito tenet eidē: ut interim ecclesia ei respōdere nō teneat. ut s. de here. excōicamus. §. credentes. ⁊. c. vlt. ⁊. xv. q. vi. alius: nos sanctorū. ⁊ ipso iure absoluti sunt tales: ⁊ hic precipitur q̃ denuncient solummodo absoluti: ut in fi. dicit. Et ē arg. q̃ crescente cōtumacia crescere debet pena. s. ut lite nō ꝓtestata. quoniā. in fi. ⁊. ff. de penis. l. relegati.

f Manifesta. occulta. imo qui publice peccāt: publice corripiāt. ii. q. i. si peccauerit. ⁊ de con. di. ii. ego berēgarius. i fi. ⁊ hoc sine sint gratia siue venia: ut sedet scandalum. solēnis tamen penitētia clerico imponi non ⁊: nec ēt publica nisi deposito. ar. l. di. alienū. ⁊. c. cōfirmandū. j. e. quesitū. vbi de hoc. ⁊. xxvi. q. vi. c. vlt. lau.

g Qui presbyter. ānorū. arg. ⁊. xxxiii. q. ii. hoc ipsū. ⁊. c. admonere. Sol. ordinariū ē q̃ p mortali crimine septēnis penitētia iniūgat ut ibi. sz ppter enormitatem maior: ut hic. ala. ⁊ sacerdoti imponitur quandoq̃ penitentia. xii. an. xxx. q. i. non debet.

De penitentijs ⁊ remissionib⁹.

Alexander papa.

Manifesta peccata non sūt occulta correctione purganda.

Ex concilio mag.

Qui presbyter occiderit. xij. annorū pnia ei ſm canones iponat: ⁊ ifra ꝓuict⁹ usq̃ ad vltimū tēp⁹ uite sue militie cingulo careat ⁊ absq̃ spe coniugij maneat.

Alexander tertius mediolanensi archiepiscopo ⁊ suffraganeis.

Significauit nobis uir nobilis p. q̃. f. dicto iperatori cū olim rediret ab urbe castruz ueruice negauit: ⁊ ifra. Unde cōtigit q̃. iiij. castris destructis plusquam duo milia domorū destructa fuerūt: multi hoies interfecti: ⁊ alia mala ibi ꝓmissa que lōgū ēt per singula enarrar. Quoniā igitur prefat⁹. p. deo exi de recōciliari desiderat: mādamus quatenus ipsi pniam ſz quod uisū fuerit misericorditer iponatis: attendentes q̃ p libertate sua ⁊ ecclesie deuotione hoc fecit: quare i

b Canones. penitentiales.

i Cingulo. deponitur iste a dignitate sua ut clericus: ne arma vlterius ferat. de pe. di. v. falsas. ⁊. xxxiii. q. v. admonere.

k Absq̃ spe ꝓiugii. Quedā crimia ipediūt mrimoniū ⁊ bēdū: ut iceste⁹. s. ō eo q cogno. ꝓsā. vro. sue. c. i. ⁊. ii. ⁊. c. trāsimisse. i fi. xxxii. q. vii. si qs viduā. Itē rapt⁹ spōse alteri⁹. xvii. q. ii. statutū. Itē si qs vrorē suā iterficiat. xxxii. q. iii. admonere. Itē si qs baptizauerit filiū suū ut separaret sic ab vxore. xxx. q. i. ō eo. Itē q̃ monialē scient i mrimonio accepit. xvii. q. i. bi. qui. ⁊ i casu pseuti. Hec ipediūt: sz nō dirimunt: alia sūt que ipediunt ⁊ dirimūt: de quib⁹ habuisti. s. de eo qui dux. i matri. quā pol. cū bēret. ⁊ in aliis plurib⁹. c. ibidem.

l Significauit. vrbe. i. roma. Appellatione enim vrbis roma intelligitur ff. de v. sig. vrbis. ⁊. l. qui incontinentibus. Sicut cū dicitur apostolus paulum intelligimus anthonomasice. b.

m Visum fuerit. ⁊ sic penitentie arbitrarie sunt. xxvi. q. vii. tempora. de pe. di. i. mensuram. ⁊. j. e. quesitum.

n Misericorditer. Ar. pro misericordia impendenda. l. di. ponderet. xlv. di. licet. ⁊. xxvi. q. vii. alligant. lau.

o Pro libertate. Hec est iusta causa pugnandi: si modus seruet. xxxiii. q. vii. omni timore. ⁊. c. hortatu.

p Deuotione. quāuis bona intentione fecerit: modū tamen excessit. quod

patet ex eo q̃ penitentia imponitur.arg.xxxiii.q.iiii.qui peccat.τ.s̃. de resti. spol.cum olim.j.in fi.

q ¶ Retardentur. Ar.mitius agendum cum aliquibus:ne a seruitio ecclesie retrahantur.ar.xii.q.i.certe.C.de penis.bonor.

a Quod autẽ.in dedicationibus.Hodie indulgentia que in consecrationibus fit ecclesie nõ debet excedere annũ:siue fiat ab vno siue a pluribus episcopis in anniuersario consecrationis: τ in aliis casibus vltra.xl. dies huiusmodi indulgentie hodie non excedunt.j.eo. cũ ex eo.§.vlti.

b ¶ A non suo iudice.j. eo. omnis.§.i.s̃.de iudi.at si clerici.τ.s̃.de ꝓsuetu.ad nostrã τ.C.si a non compe.iudi.l.i. potest exponi.i.a non suo iudice factas.

c ¶ Ut prosint. Quid valẽt tales remissiones: vetus est querela:adhuc tamẽ satis dubia.Quidã dicunt q̃ valent tantuz quo ad deum: nõ quo ad ecclesiam. quo ad deum: quoniam si quis sine mortali decedat:non tamen acta condigna penitentia ꝺ peccatis: penam purrgatorii minus sẽtiet pro modo remissionis sibi facte in vita ista:ecclesia tamen viuenti ob hoc debitam satisfactionem non relaxat. Alii dicunt q̃ valent quo ad ecclesiaz:sed tunc tantum cũ peccatum per contritionem uel per satisfactionem sufficienter punitum est.tunc enim quod ex superabundanti ecclesia imposuit quo ad deum τ quo ad ecclesiam omnino per tales remissiones remittitur. Alii etiam dixerunt: q̃ omnino prout dantur proficiunt:τ quo ad deum τ quo ad ecclesiam: sed qui eas faciũt se onerant.tenentur enim elemosinis suis τ orationibus eas supplere: alioquin grauiẽ in purgatorio puniẽtur. Alii dicunt:q̃ valent tantuz ad remissionem illius penitentie que negligenter est commissa. Sed ex hoc.c.verius colligitur:q̃ qui iniungit penitentiam: sicut sibi videtur:imponit τ concedit:ut eam per has remissiones uel in totum vel in partem reddat.quod si fecerit:ut hic dicitur valent remissiones ad relaxationẽ iniuncte penitentie alioquin non.Hoc tamen vez est q̃ licet nõ valeant ad relaxationem iniũcte pnie quo ad ecclesiã:valẽt tamẽ ad minorẽ penã peccati quo ad deum:sicut alia bona. Sic ergo si iudex iniungit alicui septennem penitentiam:τ non concedit ut possit redimere:licet ipse uel alius ꝑ eo generalem faciat remissionem ad pontẽ uel alium locum qui ponti confert ꝺ suo quantitatem penitentie sibi iniuncte:quo ad ecclesiam non diminuit.ala. τ hoc quod dicitur in hac littera:intellige vez cũ peccatum per contritionez omnino dimissum est. Nam pro omni peccato duplex pena debetur: temporalis:τ eterna.de pe.di.i.si peccatum dauid.τ.c.sicut p̃mi. sed per contritiõz pena eterna dimittiẽ.de pe.di.i.verbũ dei.tẽporalis vero.s.per satisfactionẽ: ut in predicto.c.si peccatum. Et pro ista pena qualitercunqz satisfaciat ecclesie dummodo non decipiatur ecclesia:sufficit:τ absolutus est quem absoluit: τ ligatus quem ligat.xxiiii.q.i.quodcunqz. Sed imposita alicui septẽni pnia datis.vii.denariis habet.vii.annos remissionis valituros sibi precepto iponentis sibi penitentiam:nunquid ultra ieiunare tenetur? Respondetur: si in veritate satisfecerit ecclesie:non tenetur ex necessitate ieiunare: sed ex honestate.τ si contẽnat:peccat mortaliter pro contẽptu.debet enim semper dolere de peccato de pe.di.iii.productio:q̃ nescit an dimissa sunt ei peccata. arg.s̃. de pur.ca.c.vlt.ibi τ si simplex fuero τc̃.cum suis concordantiis.τ si cõmode potest adequari pena cum precedenti culpa saltẽ debet.ar.de pe.di.i. vide benignũ. Vñ apostolus. Sicut exhibuistis mẽbra vra τc̃.xlvii.di. oẽs huius seculi:τ punire i se qꝺ deliquid.de pe.di.i.si peccatum.τ de pe.di.iii.pnia est.

a ¶ Iudices.i.epi.q̃ alii inferiores prelati huiusmodi remissiones facere ñ possunt.s̃.de excef.prelato.accedentibus. Vel dic iudices.i. proprii sacerdotes:cũ iniungunt penitentias suis parrochianis:possunt eis concedere q̃ tales remissiones sibi ꝓsint:si de bonis suis contulerint predictis locis: τ hoc fauore penitẽtie:ut sic diuersis modis possint liberari a peccatis.

b ¶ Indulserũt.ar.q̃ clericꝰ sine licẽtia epi sui alũ iudicẽ ẽt ecclesiasticũ eligẽ no põt.j.eo.omnis vtriusqz.§.i.τ.s̃.ꝺ foro cõpe.significasti:vbi ẽ hoc expsũ.

bis debitis talez discretionẽ habere:ut alij τ ipse idem pro austeritate penitẽtie a seruitio ecclesie nulla tenus retardentur[q]:nec aliquod salutis periculũ debeãt formidare.

Dez archiepiscopo cantuariẽsi.

Quod autem consuluisti:utrũ remissiones que fiunt in dedicationibus[a] ecclesiarum aut conferentibus ad edificationem pontium alijs prosint quam his qui remittentibus subsunt:hoc uolumus tuam fraternitatẽ tenere: quod cũ a non suo iudice[b] ligari nullus uale at uel absolui:remissiões predictas prodesse illis tãtũmõ arbitramur: quibus ut[c] prosint proprij iudices[a] specialiter indulserunt.[b]

Dem beluacen̄.episcopo.

Quod quidam ad confessionẽ de criminibus ueniunt:τ quãuis confiteri uelint: se tamen asserunt abstinere non posse:consul.τ. τ.r.q̃ eorum confessionem recipere debes:τ eis de criminibus consilium exhibere: quia licet non sit uera huiusmodi penitentia[c].admittenda[d] est tamen eorum confessio:τ crebris τ salubribus monitis ẽ penitentia indicenda.

Dem triburiensi archiepiscopo.

Licet tam ueteris quam nouite.pagina: τ infra. Si autem illi qui aliquos dies ĩ pane τ aqua ex iniuncta sibi penitentia tenentur peragere: panem quo uescantur ñ habent:leguminibus[e] aut piscibus aut alijs cibarijs reficiantur: si necessitas id exposcat:discretione tamẽ adhibita q̃ his nõ ad delitias[f] sed ad sustentationem utantur.

Clemens tertius.

Quesitum est:utrum sacerdotibus grecis quibꝰ legitimo matrimonio[g] licet uti penitentia publica sit imponẽda: si eã sibi postulent pro filijs oppressis iniungi. Huic igitur consul.τ.τ.r.q̃ si ipsis procurantibus uel studiose negligentibꝰ[b] filij in lectis reperiuntur oppressi:ab officio altaris debent perpetuo abstinere: τ eis grauior quam laicis non tamen publica:nisi in publicum[i] id ueniat penitẽtia[k] debet imponi. uerum si ea ĩcuria[l] ipsorum mortui inueniantur in cunis:τ illud fuerit occultum:eis penitentia pro arbitrio[m] penitentiarij imponatur:τ in terrorem aliorum ad tempus abstineant a celebratione missarum.

Innocentius.iij.liuoñ. episcopo τ eis qui cum ipso sunt fratribus.

Eus qui ecclesiam suam: τ infra. ¶ Ceterum cum penitentia non tam secundum quantitatez excessus quam penitentis contritionem per discreti sacerdotis arbitrium[n] sit moderanda:pensata qualitate personarum super fornicatione adulterio homicidio periurio τ alijs criminibus: consideratis

c Quod quidã penitentia.talis penitentia nõ ẽ vã.i. fructuosa: quo ad vitam eternã ñ valet ei q̃ sentiet fructum eius:cum de alio crimine penitentiam egerit.de pe.di.iii.§.pe.τ vlt.τ ideo talis cõfessio admitti debet: ꝓut hic dicit. Sed pone q̃ non peniteat de aliis:valebit ei penitentia:vtiqz.nam oia bona que quisqz facit ĩ vita illa:illa prosunt ei ad vitã eternaz ꝑ merendam vel saltẽ ad minus supplicũ subeundũ. ꝺ pe.di. iii.§.pe. τ incipit si quis aũt. Itẽ ad bonum tẽporale obtinendum. de pe.di. iii.cauendũ. τ.xxii. q.ii.si quelibet culpa.aut ad hoc ut deus citꝰ illustret corꝑ eius ad verã penitẽtiam.de pe.di.v.falsas.τ.

d ¶ Admittenda. Ar.s̃.xxiiii.q.ii.legatur.xc.di. si quis contristatus.τ certe si adhuc facit nõ penitet.ꝺ pe.di.iii.penitentes.τ deꝰ nun q̃ aliquem sanauit quem non omnino liberaret. di.ea. sũt plures. Item ar.s̃ xxvii.q.i. que christo.τ.c.ꝺuotã.Sol. prima contraria.s. legatur: penitentes sunt plures: intelligunt̃ de vera τ fructuosa penitentia i.c. contristatus:cõpellitur quis recipe satisfactionẽ.illa duo c.deuotaz:que christo:intelligunt̃ non de penitentia: sz de fructu penitentie.i. eucharistia.

e ¶ Licet. leguminibus. Arg. q̃ si alicui est iniunctum ut in pane ieiunet τ aqua:nõ ꝺz aliud sumere:q̃ iã non staret in finibus penitentie:τ hoc ẽ vez:nisi necessitas eum artaret. arg. lxxxii.di.p̃sbyter.necessitas enim semp intelligiẽ excepta: que legẽ non habet de cõ.di.i.sicut de reg.iii.q̃ non ẽ.τ.s̃.de consue.q̃to.

f ¶ Nõ ad delitias.prohibet̃ eni sepe nõ cibus:sed abusus. ut.xli. di.c.i.ii.τ.iii.τ est arg.ad hoc.iiii.di.deniqz.

g Quesitum ẽ.matrimonio cõtracto i laicali habitu:vel dũ erãt in minoribus ordinibus.s̃.de cleri.coniuga.cum olim.

h ¶ Negligentibus.negligentia enim imputatur.s̃. de iniur. τ dã. c.vlt.quia dissoluta negligentia ꝑpe dolũ ẽ.ff.man.si fideiussor.i. respõso.l.di.sepe.τ dissoluta negligentia habetur ꝑ oscia.ff.de edi ꝑs .edi.cũ sex.qualis ẽ ignorãtia iudeorũ qui nolũt itelligere ut bene agãt.i.q.iiii.§.ult.sic.xxxviii.di.c.ult.b.

i ¶ Nisi id in publicum.tunc.n.sacerdos publicã põt facere pniaz xxviii.di.presbyter vbi de hoc.τ.xxx.di.si quis presbyter. sed non solẽnem:de qua habes.l.di.i capite:de qua ẽt itelligũtur illa.c.l.di. cõfirmãdum:illud:alienũ:quã clerici facere nõ debẽt:sed depositus soléniter.τ publice penitere potest.de pe.di.vi.sacerdos.τ.xxx.q.i. si qs sacerdos ꝺ pe.di.vi.sacerdos. Itẽ ar.s̃ id qꝺ dixi ꝺ publica penitẽtia.lxxxii.di.p̃sbyter si.vbi dr̃ p̃sbyter publice penitere nõ ꝺz.sz expõiẽ publice.i.soléniter. Si ãt occultũ ẽ peccatũ:nec publicã facẽdos facer̃ ꝺz pniam:vt hic pz.τ sic põt itelligi illꝺ.lxxxii.di. presbyter si.ut nõ peniteat publice:cũ peccatũ ẽ occultũ. Sz i cãu isto posset agerẽ pniaz ẽt solẽnẽ cũ sine spe restitutõis ꝺ tali crmie priuatꝰ sit s̃.ꝺ tẽp.or.c.vl. ergo multo fortius publicam exquo crimẽ venit ita in publicum.

k ¶ Penitentia debet.de hoc dictum est.s̃.de his qui fi. occi.de infantibus.

l ¶ Incuria.qꝺ prima facie presumẽdũ ẽ ar.s̃.de presũp:afferte. Unde etiam dicit ler q̃ repẽtini casus iniquitas per iacturam paterne pietatis emendanda est.C.de ioffi.testamen.si mater.

m ¶ Arbitrio.xxvi.q.vii.tempora penitudinis.τ.j.c.pr.

n Eus qui arbitrium.s̃.c.prox.de.pe. di.i.mensuram.

o Circunstantiis. j.e. omnis. Ar. q̃ circũstãtie aggrauãt peccatũ s. de homi. sicut dignus. i. responso. xl. di. homo christianus. de pe. di. i. c. v. xxiii. q. viii. occidit.

p Nouitate. propter nouitatem detrahendum est iuri. ut. xxxv. q. iii. quod scripsi. ⁊. s. ò diuor. is. qui.

q Prout saluti. q̃ hoc solum bene agitur ut uita hoiuꝫ cõrigatur. xxiii. q. v. p dest.

r Paulatiꝫ. xii. di. nouit. quia paulatiꝫ lupus ꝓmedit agnũ xiii. q. i. §. is ita. vltra unam columnã.

s Confessiõis formam. i. cõfiteor ò.

t Orationem. dominicaꝫ. s. pater noster.

u Symbolũ. s. credo in deum.

x Consuetis. j.e. omnis vtriusqꝫ. ⁊ ò ꝓse. di. ii. seculares.

y Mortis. j.e. q̃ i te. ⁊. l. di. ex penitẽtibus. ⁊. s. de spon. non est.

z Officii. supposuit criminis suppositi. partꝰ accusatio nullo tpe claudit etiaꝫ post mortẽ. ff. ad. l. coꝛ. de. fal. qui falsã. liciꝫ alia crimia claudantur. C. e. querelã. ⁊. C. si reus uel ac. mõ. fu. l. ii. ⁊. xx. iii. di. quorundam. Et nota q̃ hec accusatio non datur cuilibet populo: sed ꝓpinquis aut his quibus ea res pertinet ff. ad. l. corneliã. vincentius.

a Penitentia. Hoc tamen scias: q̃ q̃diu est in mortali: nec depõit animũ peccandi non ualet ei talis penitentia. xiiii. q. vi. si res. tamẽ ad pniam admitti deꝫ. sꝫ ẽ ei dicẽdũ q̃ ñ ẽ ei fructuosa quo ad uitaꝫ eternã. s. e. q̃ quidã: de pe. di. iii. §. pe. ⁊. vlt. ⁊. de pe. di. v. falsas. io.

b Alienos. Ad quos ab intestato deuolueretur hereditas. si enim aliqui tales sint ad quos ab intestato deuolueretur: exheredari nõ debent. Sed pone q̃ tales non sunt: adhuc tamen peccat impedie do liberam testamenti factionem. C. si quis alium testã. probi. l. i. ⁊ ii. ⁊ ideo dicit maxime. uincen.

c Qua. euangelium in matutinis forte poterant legere euangelium. unde etiam diaconisse appellantur. xxvii. q. i. diaconissam.

d Predicare. Mulier enim nec predicare nec docere potest: quia hoc officium extraneũ ẽ a mulieribus: nec sacra uasa contingere. xxiii. di. sacratas. ⁊. c. mulier. c. xxxiii. q. v. mulierem. immo nec laici predicare uel docere debent. s. de here. cum ex iniuncto. nec possunt velare moniales. xx. q. ii. statuimus nec absoluere eas. j. ti. proxi. de monialibus. nec iudicare. xxxiii. q. v. mulierem: nisi forte aliq̃ nobilis hoc habeat ex consuetudine. s. de arbi. dilecti filii. nec arbitrium in se suscipere: ut ibidem. ⁊. C. de arbi. l. ult. nec procuratrix esse potest in iudicio. C. de procura. q̃ te absente. ⁊. l. alienaꝫ. nisi forte pro patre morboso aut etate impedito ageret. ff. de procurato. feminas nec aduocare potest i iudicio iii. q. vii. tria. ⁊ generaliter viri officium mulieribꝰ est interdictum. ff. de re. iu. l. ii. Sed nunquid abbatissa potest instituere uel suspẽdere: de hoc dictum est. s. de mato. ⁊ obe. dilecta.

e Quod in te. denegetur. tempore interdicti. j. ti. prox. permittimus.

f Cõcedimus. Ista enim duo sacramenta siue tria semper excipiuntur in quolibet interdicto. s. baptisma paruuloꝝ: ⁊ penitentia morientium. i quo intelligitur uiaticũ, put hic pꝫ ⁊ dicit uiaticũ quasi a uia: qꝛ sũt i uia recedẽdi de hac uita Nec ẽ istud sacramentum necessitatis. tamen cõcedenduꝫ est decedentibus etiam tẽpore interdicti: ut patet hic.

g Ex gratia. Si ex gratia cõceditur clericis qui seruauerunt interdictum: ergo uidetur q̃ ius non sit cõmune: ergo non competit nisi impetretur: cum nemo sit exemptus ab illa generalitate interdicti nisi qui per priuilegiuꝫ exemptus est. Uel potest dici q̃ p istud ius clerici cãonicis regularibus equparentur si. s. de priuile. q̃ nonnullis. io.

b Audiri patet ergo q̃ cum excommunicato non licet stare extra ecclesiam: cum etiam interdicto prohibeatur audire exterius. io.

i Penitentia hoc est speciale in istis personis ut sine necessitate uel periculo mortis admittantur ad penitentiaꝫ. Sꝫ hic est necessitas quia hoc eis nõ ꝓcedit nisi cũ ꝓficiscũtur ⁊ ita quasi i uia dicũtur: sicut illi quibꝰ datur uiaticũ. Idem põt dici si aliqui proficiscunt ad iustũ bellũ: qꝛ ibi ẽ iusta cãtimoris. Itẽ ió eẽt si aliqui essent excommunicati vt i iusto bello: qꝛ põt absolui a quocũqꝫ alio q̃ ab excõicatore. ar. j. ti. pr. decetero. de cõse di. iiii. factũ ẽ baptisma. ⁊. xxiii. q. ii. c. i adolescẽtia. Sꝫ quid si i ciuitate iterdicta aliq uel lẽt satisfacere. nũquid i eis relaxandũ ẽ iterdictũ nõ: quia aliqui sine culpa sua iterdicuntur. s. de spon. nõ ẽ uobis. ⁊ qꝛ sic rigor ecclesie dissolueretur. ar. s. ò priuil. vt priuilegia. io. T. dixit: q̃ si aliq uellẽt iurare stare mãdato ecclesie q̃ eẽnt admittẽdi. Sed finis iste vt ꝓdicere: qꝛ hic speciaiter hoc ꝓcedit recipiẽtibꝰ signũ crucis ⁊ peregrinis: ergo aliis itelligitur ꝓhibere sicut qõ de uno negatur de alio conceditur. xxv. di. qualis quod uerꝰ puto licet inuenias contrarium dictum.

k Omnis vtriusqꝫ. discretiõis. i. cũ ẽ doli capax qꝛ tũc põt peccare. s. ò ẽlic. pue. pueris. C. si ad verbo. delic. l. i. ⁊. C. si minoꝛ se ma. dix. l. iii. Arg. ò. de conse. dis. iiii. eos. ⁊. C. de fal. mo. l. i.

l Dia sua peccata. alias nõ eẽt fructuosa pnia: ut dictũ ẽ. s. e. q̃ qdã: ubi de ꝗ ñ tñ uenialia: qꝛ illa tollũt per orationẽ dñicã vel per aquã bñdictã. de pe. di. iii. de quotidianis. di. vi. qui uult tamen si recolit confitearur illa.

m Proprio sacerdoti. nisi ille sit imperitus tunc de ipsius licentia vt hic dicit querat discretum. de pe. di. vi. placuit. b.

n Ad minus in pasca. de con. di. ii. ⁊ si non frequentius.

o Sepultura. Hoc est contra regulam illam cui communicamus uino cõicar

circũstantiis o oĩb⁹ ⁊ presertiꝫ nouitate p liuoniẽn. ecclesie cõpetẽtẽ penitentiam delinquentibus imponatis: put salut⁹ eoꝝ uideritis expedire. Apostoli ãt uestigijs inherẽtes: dicentis lac uobis potuꝫ dedi nõ escã: paulatim r eos istruatis i fide: cõfessionis s formã: orationẽ t dominicaꝫ: ⁊ symbolũ u illos sollicite edocentes: iteri tamẽ corporis ⁊ sãguinis domini sacramentũ renatis fonte baptisinatis consuetis x festiuitatibus ⁊ i mortis y articulo tribuatis. Idem sancti lau. i lucina presbytero car. ap. se. le.

Officij. ⁊ ifra. Significasti quãdã mulierez i penitẽtia tibi fuisse ꝓfessam: q̃ times ne uiri possessio deuoluere z ad alios: quarũdã berbarum sucum potauit ⁊ sic uenter eius intumuit: ⁊ inde grauidaꝫ se ostẽdẽs sibi partũ suppositum a. timẽsqꝫ maritũ nõ uult facin⁹ ipsi detegere: qui prolẽ credit sine dubitatione qualibet esse suam.

Quoniaꝫ igitur postulas edoceri utrũ ei hac fraude durãte sit penitẽtia iniungẽda: respõdem⁹: q̃ sicut mulieri que ignorante marito de adulterio prolẽ suscepit: quãuis id uiro suo timeat confiteri: non ẽ penitẽtia deneganda b ita nec illi debꝫ penitentia c denegari: maxime si p alios intelligas alienos d ad quos timeat possessionẽ uiri deuolui: sꝫ cõpetens satisfactio per discretũ sacerdotem ei debet iniungi. Idem ualent. ⁊ burg. episcopis ⁊ abbati de. n. cister. ordinis.

Qua quedã nostris sunt auribus intimata: q̃ abbatisse e monales ꝓprias benedicũt: ipsarum quoqꝫ cõfessiones in criminibus audiunt: ⁊ legentes euangelium f presumunt publice predicar. g Cũ igitur absonũ sit pariter ⁊ absurdũ: mãdam⁹: quaten⁹ ne id deceteros fiat: curetis firmiter ibibere: quia licet beatissima uirgo maria dignior ⁊ excellẽtior fuerit apostolis uniuersis non tamen illi sed istis dominus claues regni celorũ commisit. Idem.

Quod in te: ⁊ ifra. In alio uerbo per penitẽtiaꝫ moriẽtib⁹ non negamus: uiaticuꝫ ẽt quod uere pẽitẽtibus exhibetur itelligi uolum⁹: ut nec ipsũ decedẽtib⁹ denegetur. h Licet aũt p generale iterdictũ denegetur i oĩbus tam unctio quã ecclesiastica sepultura: cõcedimus k tñ ex gratia l ut clerici decedẽtes qui tamen seruauerint interdictum i cimiterio ecclesie sine cãpanarum pulsatione cessantibus solẽnitatibus oĩbus cũ silentio tumulẽtur: ⁊ in conuentualibus ecclesijs bini ⁊ bini uel simul tres horas canonicas ualeant legere non cantar ianuis clausis interdictis ⁊ excommũicatis exclusis: ⁊ uoce ita dimissa q̃ exterius audiri m non possint. cũ ⁊ regularib⁹ fm priuilegiũ se. ap. sit idultũ: ut cũ generale iterdictũ rerũ fuerit: liceat eis iãuis clausis excõmunicatis ⁊ interdictis exclusis non pulsatis campanis suppressa uoce celebrare diuina. Recipientibus autem signum crucis non negamus: quo minus eis obreuerentiam crucifixi penitentia n cum postulauerint iniungatur: qd ⁊ alijs pẽgrimis potest misericoꝛditer indulgeri.

Idem i concilio generali.

Omnis utriusqꝫ sexus fidelis postquã ad annos discretionis k peruenerit: omnia sua sol⁹ peccata saltez semel i anno fideliter cõfiteatur proprio m sacerdoti: ⁊ iũctã sibi penitẽtiã proprijs uiribus studeat adimplere: suscipiẽs reuerenter ad minus in pasca n eucharistie sacramẽtuꝫ: nisi forte de proprij sacerdotis consilio ob aliquã rõnabilem causã ad tẽpus abb⁹i percepti one duxerit abstinẽdũ alioqui ⁊ uiuẽs ab igressũ ecclesie arceat ⁊ moriẽs christiana careat sepultura o. Unde hoc salutare statutũ frequẽt aliqui sine culpa sua iterdicuntur. s. de spon. nõ ẽ uobis. ⁊ qꝛ sic rigor ecclesie dissolueretur. ar. s. ò priuil. vt priuilegia. io. T. dixit: q̃ si aliq uellẽt iurare stare mãdato ecclesie q̃ eẽnt admittẽdi. Sed finis iste vt ꝓdicere: qꝛ hic speciaiter hoc ꝓcedit recipiẽtibꝰ signũ crucis ⁊ peregrinis: ergo aliis itelligitur ꝓhibere sicut qõ de uno negatur de alio conceditur. xxv. di. qualis quod uerꝰ puto licet inuenias contrarium dictum.

k Omnis vtriusqꝫ. discretiõis. i. cũ ẽ doli capax qꝛ tũc põt peccare. s. ò ẽlic. pue. pueris. C. si ad verbo. delic. l. i. ⁊. C. si minoꝛ se ma. dix. l. iii. Arg. ò. de conse. dis. iiii. eos. ⁊. C. de fal. mo. l. i.

l Dia sua peccata. alias nõ eẽt fructuosa pnia: ut dictũ ẽ. s. e. q̃ qdã: ubi de ꝗ ñ tñ uenialia: qꝛ illa tollũt per orationẽ dñicã vel per aquã bñdictã. de pe. di. iii. de quotidianis. di. vi. qui uult tamen si recolit confitearur illa.

m Proprio sacerdoti. nisi ille sit imperitus tunc de ipsius licentia vt hic dicit querat discretum. de pe. di. vi. placuit. b.

n Ad minus in pasca. de con. di. ii. ⁊ si non frequentius.

o Sepultura. Hoc est contra regulam illam cui communicamus uino cõicar

debemus ⁊ mortuo. Fallit etiam ī alio casu. xxiii. q. v. placuit. ⁊. s̄. de sta. mo. monachi. ⁊. s̄. de tome. c. i. ⁊. s̄. de vsuris q̄ in omnibus. ⁊. s̄. de rap. sup eo.

p ¶ Alieno sacerdoti. executionem habenti. hoc dico propter illos sacerdotes siue seculares siue regulares qui non habent ordinis executionem sacerdotalis: ut sunt illi qui non sunt populo electi: uel qui ab episcopo populo nō preficiuntur. xvi. q. i. §. ecce ī hoc. ⁊. §. ecce sufficienter. Sz ecce si predicatores ⁊ fratres minores uel alii religiosi non habentes populum habent p̄ uilegiū ut alienos parrochianos possint recipere ad penitentiam: nunquid sufficit priuilegium: ut parrochianum alterius possint recipere ad penitentiam sine licentia proprii sacerdotis? Dicas q̄ non sufficit priuilegium sine licentia proprii sacerdotis. priuilegiuz enim equiparat eos illis qui a populo sunt electi: vel illis qui ab episcopis populo preficiuntur: ⁊ dat eis solam executionem. ⁊ ita necessaria est adhuc licentia proprii sacerdotis: ut hic dicit. Si enim de duabus seruitutibus vna tollitur: remanet altera. quod bene probatur. s̄. de vsu pal. ex tuarum. ⁊. s̄. de priuil. pastoralis. ff. de serui. vrba. predi. si domus tua. ⁊ ideo dicit alieno ⁊ non alii. Nec papa per talem indulgentiam intēdit preiudicare proprio sacerdoti: ut. c. predi. ex tuarum. cuz suis similibus. ⁊. j. ti. px. cum desideres. in fi. ⁊ hoc idē dixit hug. xvi. q. i. c. i. ⁊ in predictis. §. ber.

a ¶ Obtineat. Quid si ille malicioſe recusat? argu. q̄ potest ire ad alium. s̄. de regul. licet. uel vadat ad eius superiorem si potest: ut illum compellat. uel ipse dabit licentiaz arg. s̄. de iurepa. nullus. arg. ¶. de temp. appel. l. vlt. §. vlt. arg. j. eo. c. vlt. ad fi.

b ¶ Uel ligare. s̄. eo. q̄ autē. ix. q. ii. c. i. ⁊. ii. ⁊. s̄. de parrochia. nullus. Et est arg. q̄ clericus sine licentia sui episcopi non potest in non suum iudicem consentire. s̄. eo. q̄ ātē. ⁊. s̄. de fo. compe. si diligenti. ⁊. c. significasti. ubi de hoc. et j. eo. c. vlt. ber.

c ¶ Uinum ⁊ oleum. i. misericordiam ⁊ disciplinam. xlv. di. disciplina. omnis qui. sunt nanqz. vera iustitia.

d ¶ Circunstantias. sic. s̄. e. deus qui. ⁊. s̄. de homi. sicut. in prin. ⁊ de pe. di. v. consideret. ber.

e ¶ Diuersis experimentis. nō tamen sicut imperitus medicus. xxix. di. necesse. sed diligenter experiatur vires ipsius qualem penitentiam posset portare. arg. xxvi. q. vlt. alligant: sic ut potius reddat rationem de misericordia q̄ de crudelitate: ut ibi. ⁊. lxxxvi. di. non satis. vltra medium. ⁊ xi. q. iii. nemo. peritoruz. ber.

f ¶ Deponendum. olim etiā alia pena imponebatur ō pe. di. vi. sacerdos. hodie hec imponitur.

g Cum infirmitas. causa cessante. s̄. de iureiurando. ⁊ si christus. ad finē. ⁊. s̄. de renun. post translationem. vbi de hoc.

h ¶ Arceatur. per sententiam non ipso iure: quod male uel nullo modo seruatur.

in ecclesijs publicetur: ne quisquā ignorantie cecitate uelamē excusationis assumat. ¶ Si quis ātē alieno sacerdoti uoluerit iusta d̄ causa sua confiteri peccata: licentiā prius postulet ⁊ obtineat a proprio sacerdote cum aliter ipse illum non possit absoluere uel ligare. Sacerdos autē sit discretus ⁊ cautus: ut more periti medici super ifūdat uinum ⁊ oleum uulneribus sauciati: diligēter ī quirēs ⁊ peccatoris circūstantias ⁊ peccati: quibus prudenter intelligat quale debeat ei prebere consilium: ⁊ huiusmodi remedium adhibere diuersis experimentis utē do ad saluandū egrotum. Caueat ātē pio: ne uerbo aut signo aut alio quouis modo aliquatenus prodat peccatorem. sed si prudētiori consilio indiguerit: illud absqz ulla expressione persone caute requirat. quoniam qui peccatum ī penitentiali iudicio sibi detectum presumpserit reuelare: non solum a sacerdotali officio deponendum decernimus. uerum etiam ad agendum perpetuam penitentiaz in artū monasterium detrudendum.

Idem in eodem.

Cum ifirmitas corporalis nō nunquam ex peccato proueniat: dicente domino lāguido quē sanauerat: uade ⁊ amplius noli peccare: ne deterius aliquid tibi contingat: presenti decreto statuimus districte: ⁊ precipimus medicis corporum: ut cum eos ad ifirmos uocari cōtigerit: ipsos āte omnia moneant ⁊ inducāt: ut medicos aduocent animarum: ut postquaz fuerit infirmo de spirituali salute prouisū ad corporalis medicine remediuz salubrius procedatur. cum causa cessante cesset effectus. Hoc quidez inter alia huic causam dedit edicto q̄ quidam in egritudinis lecto iacentes cum eis medicis suadereтur de animarum salute disponant in desperationis articulum incidunt: unde facilius mortis periculum incurrunt. Si quis autez medicorum huiusmodi nostre constitutionis postquam per prelatos locorum fuerit publicata: trāsgressor extiterit: tandiu ab ingressu ecclesie arceatur: donec pro trāsgressione huiusmodi satisfecerit competenter. Cetez cuz anima sit multo preciosior corpore: sub īterminatione anathematis p̄hibemus: negs medicoz p corporali salute aliqd egroto suadeat: quod ī periculum anime conuertatur.

Idem in eodem.

Cum ex eo: ⁊ infra. Elemosinaz quoque questores quorum quidam se alias mētiēdo abusiones nōnullas ī sua predicatione proponūt admitti: nisi apostolicas uel diocesani episcopi litteras uel diocesani episcopi litteras ue/ras exhibeant: prohibemus: ⁊ tūc preter id quod in ipsis cōtinebitur litteris nihil populo proponere p̄mittantur. formā uero quā p̄muniter talibus. ap. se. īdulget: duximus exprimēdā: ut secūdū eā diocesani episcopi suas litteras moderentur Ea siquidem talis ē: quoniā ut ait apostolus. ¶ Omnes stabimus ante tribunal christi recepturi: prout in corpore gessimus siue bonum fuerit siue malum: oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus preuenire: ac eternorum intuitu seminare in terris: quod reddente domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis: firmam spem fiduciā q̄z rectaz tenentes: quoniā qui parce seminat: parce ⁊ metet. ⁊ q̄ seminat in benedictionibus: de benedictionibus ⁊ metet uitam eternam. Cum igitur ad sustentationem fratrum ⁊ egenorum: ad tale confluētium hospitale proprie non suppetant facultates: uniuersitatē uestraz monemus ⁊ exhortamur ī domino atqz ī remissionē uobis iniungimus peccatorum: quatenus de bōis nobis a deo collatis pias elemosynas ⁊ grata eis charitatis subsidia erogetis: ut per subuentionem uestraz ipsorum inopie consulatur: ⁊ uos per hec bona ⁊ alia que domino inspirante feceritis: ad eterna possitis gaudia peruenire. Qui ātē ad que rendas elemosynas destinantur: modesti sint ⁊ discreti: nec in tabernis aut ī alijs locis īcongruis hospitēt. nec iutiles faciāt aut sūptuosas expēsas: cauētes oio ne falsere ligionis habitū gestēt. Ad hec: q̄z p̄ indiscretas ⁊ supfluas īdulgētias quas quidā ecclesiaz prelati facerē non uerentur: ⁊ claues ecclesie cōtemnuntur ⁊ penitētialis satisfactio eneruatur: decernimus: ut cū dedicatur basilica: nō extēdat īdulgentia ultra ānū siue ab uno solo siue a plurib̄ episcopis dedicetur: ac de ide in anniuersario dedicatiōis tēpore. xl. dies de iiunctis penitentiis īdulta remissio ñ excedat. ⁊ ifra. Hunc quoqz diez numez īdulgētiarū litteris precipimus moderari: que pro quibuslibet casibus aliquotiens concedūtur cum. ro. pō. qui plenitudinem obtinet potestatis: hoc in talibus moderamen cōsueuerit obseruare.

Honorius tertius.

Ostro postulasti certificari respōso: utrū p̄ tuā prouiciam

i ¶ Preciosior. xii. q. i. precipimus. xxiiii. q. iii. si bēs. ¶. de sacrosanc. ec. l. sācimus in fi. ⁊ ideo potius est consulendum anime q̄ corpori: quia vbi maius est periculum: cautius ē prouidendū. xlii. di. quiescamus ⁊. vii. q. vii. c. vlti. et ff. ad carbo. l. i. §. ti. bernar.

k Cum ex eo. litteras. sic ergo credetur litteris episcopi: si vere sint s̄. de proba. post cessiōez. ⁊. xi. q. iii. cur.

l ¶ Proponere. q̄z in talibus diligens inquisitio facienda est. xlii. di. gescam.

m ¶ In tabernis. si enim ibi publice deliquerint possunt a diocesano puniri: lz sint exempti. s̄. de p̄uil. tuarū. ubi de b̄.

n ¶ Claues ecclesie contemnuntur. quod esse non debz si. s̄. ti. prox. c. vlti. ō priuil. ut priuilegia.

o ¶ A pluribus. q̄d si quilibet indulgeat annum: nunquid valet huiusmodi indulgentia cōtra statutum istud? videt q̄ non. s̄. de excess. prela. cum ad quorundam. ⁊. c. sane. ⁊ c. proxi. Credo q̄ teneat: licet ipsi faciant contra mandatum istud: quia non adijcit hic: q̄ si secū fecerint. decernimus nō valere: prout dicitur in illa decretali. cum ad quorundam. argu. ad hoc s̄. de preben. inter cetera. vbi enim huiusmōi clausula non apponitur in mandato: licet fiat cōtra mandatum: tamen tenet quod factum est. s̄. de preben. dilectus. ij. Arg. contra. j. eo. c. prox. i fi.

p Ostro postulasti. q̄ per prouinciam. Nota q̄ archiepiscopus p̄ totam prouinciam suam potest facere remissiones: prout

hic colligitur: ⁊ episcopus in sua diocesi: licet ipse archiepiscop⁹ nõ sit iudex ordinarius omnium de prouincia sua. s̄. de of. or. pastoralis. ⁊ iurisdictionem contentiosam non habet in sua prouincia: nisi in certis casib⁹: ut dr̄ in decre. pastoralis. sed voluntariam. sicut ꝓconsul: cum vrbem egressus fuerit: iurisdictionem habet non contentiosam: sed volũtariam. ff. de offi. ꝓconsul. l. ii. ⁊ legat⁹ põt in sua prouintia facere remissiones: quia ⁊ statuta ꝓpetua facere potest. s̄. de offi. lega. c. vlt. ⁊ est hoc episcopor̄ ⁊ archiepiscoporũ. s. facere remissiones: nisi ex speciali concessione uel alia legitima causa competat aliis inferiorib⁹ prelatis. s̄. de excessi. prela. accedentibus. ⁊ p̄uilegia possunt concedere episcopi ⁊ archiepiscopi. s̄. de his que fi. a prelatis. sine consen. capituli. quanto. ⁊. arg. s̄. de iure pa. nullus.

a Non excedas. s̄. eo. c. pr.

b Ne ꝓ dilatione. periculũ immineat. sic propt̄ periculum more datur absolutio statiz: que alias non datur. j̄. ti. prox. nuper in fi. ⁊. c. sacro. ⁊. s̄. de offi. or. ad reprimendam. ⁊ propter periculũ anime statim infans baptizatur. v. di. baptizari. ⁊ de con. di. iiii. ne quod absit. ⁊ dilatõ propter periculum tollitur: ne interim aliquod ꝓtingat periculum. de con. di. iiii. iudei. Et est arg. ꝙ vbicunqz periculum timetur dilatio sine mora vitanda ẽ xxviii. di. de syracusane. Item arg. ꝙ sacerdos statim debet currere ad infirmum quando vocatur: quia vitam adimit quisquis moriente penitentiam denegauit. xxvi. q. vi. si presbyter. ⁊. c. se. ⁊ re⁹ erit animarum: ut ibi dicitur.

c Permittimus. Sic ergo videtur ꝙ episcopi uel alii inferiores prelati exempti ante istam permissionem non poterant se subijcere alicui confessori sine licentia sui superioris. s̄. eo. c. omnis vtriusqz quia nullus clericus sine licentia sui episcopi potest eligere iudiciũ non sui iudicis persone uel rerum. s̄. de fo. compe. si diligenti. ⁊. c. significasti. ⁊. iii. q. vi. nõ liceat ꝗ multo min⁹ iudiciũ aie qõ mai⁹ ẽ.

d Prouidum: qui sciat ligare ac soluere. de pe. di. vi. qui vult. et s̄. eo. omnis. §. sacerdos. ⁊ qui diligenter inuestiget qualitatem criminis ⁊ persone. de pe. di. v. consideret.

e Super eo. percusserint. irato animo: alias nõ inciderent i canonẽ: put sequẽtia verba ꝛclarãt. ⁊. xvii. q. iiii. si qs suadẽte.

f Excusat. nõ ab excommunicatione: sed quo ad hoc ꝙ non sũt mittendi ad curiã pro absolutione. v. j̄. e. quãuis. ⁊. c. vlt. Et ita est arg. ꝙ etas excusat. de conse. di. iiii. eos. ⁊. C. de fal. mo. l. i. in fi. et xxiii. q. ii. in adolescentia. Arg. contra: quia malorum mores infirmitas animi non excusat. C. si aduer. delict. l. ii. ⁊. ff. de mino. auxilium. §. in delictis. ber.

g Hec clerici. supple sunt excommunicati: quoniam sola temeritas in hoc casu reprehenditur sine violentia prout sequitur: ⁊ patet ex illo canone. xvii. q. iiii. si quis suadente.

h Disciplinę. vel ratione prelationis. Idem est etiam de patre qui filium in minoribus ordinibus põt corrupere sine pena ista vel de propinquo. j̄. eo. ex tenore. ⁊. c. cum voluntate. vbi de hoc. arg. õ pe. di. i. §. aut facta. ⁊. xiiii. q. v. circuncilliones.

possis cõcedere remissiõis litteras generales. Nos igit̄. t. f. t. breuit̄ r. ꝙ per prouiciã tuã libere potes huiusmodi ꝓcedere litteras: ita tm̄ ꝙ statutuz generalis concilij nõ excedas.

Gregorius nonus.

De pro dilatione penitentie periculũ imminеat animar̄ permittimus episcopis ⁊ alijs superioribus necnon minoribus prelatis exemptis: ut etiam preter sui superioris licentiam prouidum ⁊ discretũ sibi possint eligere ꝓfessorẽ.

De sentẽtia excõmunicationis.

Alex. iij. senoñ. archiepiscopo.

Super eo uero ꝙ consiliũ postulasti: ⁊ ifra. Respondemus ꝙ si clerici ifra puberes ãnos se adinuicẽ: aut unus alter̄ percusserint: non sũt ad ap. se. mittẽdi: qz eos etas excusat. Nec clerici si sint plene etatis ⁊ nõ odio uel inuidia uel indignatione: sed leuitate iocosa se adinuicem percutere contigat neqz magister si scolares clericum intuitu disciplinę uel correctionis percusserit quia nõ potest ĩ ipsis iniectio manuũ uiolẽta notari. Ceterum si ex odio ijdez scholares uel seculares clerici sese percusserint: pro sua absolutione debent ad apostolicã sedẽ uenire.

Idem.

Monachi uero ⁊ canonici regulares quocunqz modo se in claustro percusserint: non sũt ad apostolicam sedem mittendi: sed secundum prouidentiam sui abbatis disciplinę subdantur. ⁊ si discretio abbatis non sufficit ad eor̄ correctionem: est prouidentia diocesani episcopi adhibenda.

Idem.

Si uero alicui⁹ potestatis hostiarius sub pretextu sui officij malignatus clericum lesserit ab episcopo suo potest absolui nisi forte eundez clericũ grauiter uulnerauit. Officialis uero pro iniectione manuum in clericũ nõ põt sine mandato ro. põ. absolutionis beneficiũ ꝓmereri: qz nulli laico super clericum tanta datur auctoritas. nisi forte turbam arcendo irruentem non ex deliberatione sed fortuito casu clericum ledat: si uero clericum uim sibi inferentem uiquis repellat uel ledat: non debet propter hoc ad se. ap. transmitti: si incontinenti uim uiquis repellat: cum uim uiquis repellere omnes leges omniaqz iura permittant. Nec ille cõpellendus est ad se. ap. uenire: qui in clericum cum uxore matre soore uel filia propria turpiter inuentum manus iniecerit uiolentas. Ceterum si in stupro uel adulterio quod committit cum ea: que ipsiz ita proxima consanguinitatis linea non contingit: ceperit: aut in eum uiolentas manus iniecerit: nõ erit a sententia illius excommunicationis immunis.

Idem.

Si uero aliquis in clericum nutrientem comam manus iniecerit: non erit a sententia illius excommunicationis immunis.

i Violenta notari. Hec est ratio quare non incidunt in canonem. i. sniaz.

k Monachi. quocunqz modo. dum tamen non enormiter aut in episcopum aut in abbatem aut in clericum secularem manus iniciant violẽtas. j̄. eo. cum illorum.

l Sui abbatis. Si vero monachum alterius monasterii percusserit: ꝓ abbatem vtriusqz monasterii debet absolui. j̄. eo. cum illorum. ⁊. j̄. eo. canonica. sed si monialis monialem uel conuersam uel conuersum aut clericuz ꝓcusserit: per episcopum absoluatur. j̄. eo. de monialibus.

m Si vero alicuius. absolui. ergo est excommunicatus: quare intelligenduz est de eo qui animo iniuriandi hoc fecit. Et hoc nota qõ dicit malignatus: alioquin nõ esset excommunicatus: cum canon dolosos ⁊ violentos tãtum teneat. ut. s̄. e. c. i. ⁊. xvii. q. iiii. si quis suadente.

n Grauiter vulnerauit. casus iste semper excipitur. j̄. e. cum illorum.

o Officialis. i. iudex vel apparitor alicui⁹ potestatis uel principis.

p Laico. supple etiam qui de mãdato sui prelati hoc faceret: nihilominus incidit in canonem. j̄. eo. vniuersitatis: nisi clerici deliquerint: nec aliter possunt ad iudiciuz trahi: tunc de mandato prelatorũ capi possunt: ut trahitur. j̄. e. ut fame.

q Fortuito. tunc enim nõ imputatur: quia casus fortuiti preuideri non possunt. s̄. ò homi. ioannes. ⁊. c. vlt. ⁊. s̄. ò commo. c. vno. ⁊. ff. de admi. re. ad ciui. parti. l. ii. §. si eo tẽpore. ⁊. ff. ò custo. ⁊ exhi. reo. non est. ⁊. l. milites. in fi. quia nulla temeritas uel violentia in eo notari potest: sed excusatur ratione officii alias nõ excusaretur: quia debuit prenidere: an ex facto suo posset iniuria irrogari. arg. s̄. de iniuriis. c. vlt.

r Inferentem. Tunc enim excommunicatus non est: cum licitum sit se defendere. j̄. eo. ex tenore: seruato moderamine inculpate tutele supra de homici. significasti. ii.

s Vim vi. ff. de iusti. ⁊ iu. ut vim. ⁊. ff. ad. l. acquil. scientiam. §. qui cum aliter. ⁊. s̄. de homi. significasti. vbi de hoc.

t Omnes leges. de hac materia loquentes: ⁊ ita vniuersalis restringitur: sic. i. dis. omnes leges: sic ⁊ in diffinitiua. s̄. de priuil. ut priuilegia.

v Cum vxore. idem est in sponsa de presenti: quia ⁊ lex permittit illam accusare iure mariti. ff. de adult. si vxor. §. i.

x Matre. Nunquid nomine matris intelligimus omnes ascendentes secundum. l. videtur ꝙ sic. ff. de verbo. signi. appellatione. ⁊ nomine filii omnes etiam descendentes: ut lex dicit. ff. eo. liberorum. per leges istas videtur ꝙ sic. in casu isto non credo hoc extendendum ad ascendentes uel descendẽtes: cum minor fiat iniuria. vnde non est extendenda licentia supra de deci. c. tue. ber.

y Turpiter. Huic enim parcit canon: quia tam iustum dolorem compescere non posset. C. ad. l. iul. de adulte. graccus. ⁊ lex permittit illuz occidere sic inuentum. ff. de adulte. ꝙ ait lex. §. ꝙ ait. alias ex intervallo non liceret.

z Non contingit. quia tunc nihil interest eius: immo culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iu. culpa. ber.

τ Si vero ignorauerit. ita ꝙ ignorantia probabilis fuerit: alias non excusaretur supra de cle. ex. mi. apostolice. ⁊ supra de eo qui renun. episcopa. c. i. ⁊. ii. Quid si tonsuram vidit ⁊ eum clericum non credit? respondeo incidit in sententiam dum tamen ille clericus sit. Quid si in veritate non erat clericus: licet tonsuram deferret: ⁊ illum percussisti credens illum clericum? propter conscientiam teneris: nisi postea certus efficiaris. arg. xi. questione. iii. quoniam multos. secundum vnum casum. Quid si crediderit

percutere ticium laicum: ⁊ in persona errans percussit martinum clericum? Ala. dixit q̃ in sententiam incidit: quia iniuriari voluit. ff. de iniurijs. eum qui. §. si iniuria. ⁊. s̄. de iniurijs. eo. vlt. Tan. dixit: q̃ non incidit in canonez: quod probat per hanc litteram: quia dicit hic si percutiat clericum quem credebat laicum non est excommunicatus: ut hic dicit: sola enim temeritas ⁊ violentia in hoc consideratur. arg. s̄. eo. c. i. ⁊. j. eo. veniens. ⁊. ff. de iniurijs. illud. §. vlti. ⁊. l. se. iniuriam tamen fecit: ut dicit ala. ⁊ per eadem iura potius credo. opinio alani tutior est.

a Propria manu. Soli sacramento creditur: quando de conscientia alicuius dubitatur uel queritur: ut hic patet. xxxiiii. q. ii. in lectum. xxxi. q. ii. si verum. ff. ō re mili. nō omnes. §. a barbaris. xvi. q. iii. dilectio. ⁊. xxxv. q. iii. extraordinaria. et. s̄. de excep̄. pastoralis. arg. s̄. quod me. cā c. vlt. cum suis concordantiis positis ibi.

b Voluerit. hoc ipso q̃ iurare non vult: presumptio est contra eum: q̃ tanquam excommunicatus vitabitur: si. s̄. de here. excommunicam⁹. §. qui vero. cum constet q̃ violentas manus in illum iniecit: sic enim pro conuicto habetur qui se non purgat. s̄. ō simo. de hoc. ⁊. s̄. de pur. ca. cum. p. ⁊. c. inter in fi. Item hic habes q̃ licet clericus nō seruet habitum suum adhuc retinet priuilegium suum. vnde contra. j. eo. in audientia. hoc intellige ante trinam admonitionem: illud cum suis consimilibus post: quia tunc perdit priuilegium.

c Non dubium. religionis conuersos. j. eo. ex tenore. ex eo q̃ dicit religionis: videtur q̃ conuersi secularium ecclesiarum non habeant hoc priuilegium. argu. xxvii. q. i. lex continentie. Sed dicendum est q̃ exquo tradiderunt se ⁊ sua diuino obsequio siue in seculari ecclesia siue in regulari iam censetur ecclesiastice persone: ⁊ ex toto translati sunt in forum ecclesie. vnde habent emunitatem ecclesiasticam. xvii. questione. iii. quisquis. Et dicit decretum: q̃ tantum duo sunt genera christianorum: vnum quod dedicatum est diuino obsequio: ut clerici ⁊ conuersi. aliud genus ut laici. xii. q. i. duo sunt. Quidam tamen volunt dicere contra. sed benignius est dicere q̃ sic: ut eorum gaudeāt priuilegio: quorum vitam ⁊ religionem assumunt: ut. s̄. de sta. mo. recolentes.

d Ex constitutione concilij. xvii. questione. iiii. si quis suadente. in qua cōstitutione nulla fit mentio de conuersis: sed per hoc ⁊ infra ex tenore extenditur ad conuersos. sic quod dicitur de monachis extenditur ad regulares. s̄. de postul. ex parte. ⁊ ita per consequens ad omnes conuersos vt dictum ē. j. e. canonica. ber.

e In articulo mortis. ⁊ in aliis casibus qui habentur infra eodē quāuis. vbi de hoc.

f Mulieres. sui iuris. ut sunt serui. sed hoc intellige secundum distinctionem illius decre. infra eodem relatum. Nec intelligas hoc verbum de filiisfamilias qui dum sunt in patria potestate non dicuntur sui iuris: quia tales debent ad curiam mitti: nisi sint infra pubertatem infra eodem quāuis. ⁊. c. vlti. ber.

g Laborem veniendi. hoc referas ad arbitrium episcopi. argu. ff. de ver. obli. continuus. §. cum ita. Et si videbitur episcopo q̃ laborem eundi neque at sustinere: propter periculum more illum absoluere potest recepta sufficienti cautione: q̃ parebit consilio siue responso pape. argu. optimum. s̄. ti. priori. c. vlt. ⁊. j. eo. decetero. ⁊. c. sacro. Si vero periculum non timetur: consulatur papa anteq̃ absoluatur: ⁊ hoc videtur dicere littera ista.

h Auctoritate uel mandato. sic. s̄. de resti. spol. cum ad sedem. ad fi. ⁊ ille dicitur facere qui per alium facit. ff. de admi. tut. ita tamen. §. gessisse. ⁊. xvi. questione. vi. consuetudo. in fi. ⁊. j. eo. ut fame. §. vlt. ⁊. C. de accusa. non ideo ⁊. ff. ad. l. acquil. liber homo. in prin. ⁊. ff. de turis. om. iudi. si quis id. §. vlt. et qui causam prebuit uel opem tenetur. ff. de vi bo. rap. l. iiii. §. si cum seruam. ⁊. s̄. de homi. sicut dignum. §. ii. ⁊. s̄. de iniurijs. c. vlt. Sed videtur q̃ ille qui mandato alterius hoc facit non teneatur maxime si habeat in illo potestatez uel ei subiectus sit. arg. ff. de re iu. non videtur. ⁊. l. predicta. ff. ad. l. acquil.

iniecerit uiolentas: propter hoc ñ debet apostolico presentari conspectui: nec etiam excommunicatione notari: dummodo ipsum esse clericum ignorauerit: uel si hoc dubiuz fuerit: propria manu dumtaxat prestiterit iuramentum: q̃ euz esse clericum ignorasset. ab illo autem si prestare noluerit iuramentum: q̃ uiolentas manus constat eum i clericum eiecisse: sicut ab excommunicato: donec de mandato summi pōtificis absoluatur: cōuenit abstineri. Item.

Non dubium est q̃ hi qui violentas manu⁹ in clericos uel canonicos aut cuiuslibet religiōis conuersos inijciunt: ex constitutione concilij sententiam excommunicationis incurrunt: nec nisi in articulo mortis sine ro. pon. absolutionis possunt beneficium inpetrare. Item.

Mulieres uel alie p̄sone que sui iuris non sunt: ab episcopo dioce. absolui possunt si manus in clericum iniecerint uiolentas. De his uero qui magne sunt potētie ⁊ ita delicati: q̃ laborez uenendi ad se. ap. nequeunt sustinere: respondemus q̃ status persone pri⁹ ⁊ ueritas negocij est intimanda ro. pon. ⁊ secundum consilium ei⁹

liber homo. ii. Sed contrarium verum est: quia preceptum iniustum fuit: cui non debuit obedire: sed deo potius quam homini. j. eo. relatum. ⁊. xi. questione. iii. iulianus. non semper. ⁊. xxiii. qōe. i. quid culpatur. in fine. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiens. ⁊. j. eo. vniuersitatis. quia nec illa potestas data est laico super clericum. s̄. eo. si vero. §. i. Sed pone q̃ mandauit sed ante manuum iniectionem penituit: qd erit? respondeo: nihilominus in canonem incidit: nisi reuocauerit mandatum: ita q̃ reuocatio ad ipsum peruenerit. arg. ff. man. si mandassez. ⁊. ff. ad mace. si tamen. ⁊. l. si filius. ⁊. ff. quod iussu. l. i. respōso. i. ⁊. s̄. de procu. mandato. ⁊. c. ex insinuatione. ⁊. s̄. de reseri. ex parte. iii. Sz pone q̃ mandato: ante iniectionem manuuz moriatur? tūc non erit excommunicatus: quia mandatum morte extinguitur. ff. mā. inter ceteras. §. i. ⁊. s̄. de offi. dele. relatum. ⁊ c. licet. ⁊ ecclesia nō ligat sub terra. arg. infra eodem a nobis. ⁊. xxiiii. questione. ii. legatur. argu. a contrario. Item pone q̃ non mandat: sed ratum habet ex post facto: nunquid incidit in canonem? Quidaz dicunt q̃ sic: quoniam ratihabitio locū habet in maleficiis

tales erunt de cōmisso scelere corrigendi. illi uero qui non per seipsos sed eorum auctoritate uel mandato alij uiolenter intjciunt manus in clericos: ad se. ap. sunt mittendi: cum is committat uere cui⁹ auctoritate uel mandato delictum cōmitti probatur. Item.

Porro si aliqui uiolentas manus in fratres suos inijciunt ducti penitentia non conuicti sed priuatim a te ueniaz postulant: eos monere debes ⁊ inducere: ut his quos leserunt congrue satisfaciāt ⁊ ap. se. conspectui representēt: cuz a te uel alio sine speciali mandato ro. pon. absolui non possunt. Item.

Nulli se possūt priuilegio ap. se. tueri: quo minus excommunicatos uitare debeant: ⁊ p uiolenta manuu m iniectione in clericos sicut excommunicati uitari. Item episcopis ⁊ alijs prelatis per galliam constitutis.

Arrochiānos uestros si qui in monachos uel ꝓuersos prefati ordinis uiolentas manus iecerint: sub ap. re. fm tenorē generalis decreti excōmunicatos pu. nū cietis: ipsosq̃z faciatis sicut excōicatos arctius cuitari: donec lesis congrue satisfaciant: ⁊ cū litteris vr̄is

ff. de vi ⁊ vi. ar. l. i. §. quotiens. ⁊. ff. de his qui no. infa. quid ergo. argumen. C. de incest. nup. l. iii. ⁊ supra de resti. spol. cum ad sedem. in fi. Argumen. contra. ff. man. si vero. §. si post. Non credo q̃ in casu isto incidat in sententiam: licet ex post facto ratum habeat: cum hoc fecerit causa sui ⁊ eius nomine: secus si potui prohibēr ⁊ non prohibui. de hoc dicetur infra eodē quante presūptionis. b.

i Porro si aliqui. qui non sunt fratres illorum quos leserunt: quoniam si fratres essent ⁊ se adinuicem percussissent: abbas eos absoluere potest supra eodem monachi. ⁊. j. eod. cum illorum. uel potest intelligi de aliis quam de monachis: quod verius videtur. ⁊ loquitur episcopo: suos: ⁊ alia littera habet tuos. ⁊ plani or est littera: ⁊ sic est in antiqua.

k Satisfaciant. Argumen. q̃ non valet penitentia sine satisfactione. s̄. de vsuris. cum tu. ⁊. xiiii. questione. vi. si res. ⁊. xxiiii. q. ii. legatur. de pe. di. i. neminem.

l Nulli. vitare. s̄. de priuil. cum et plantare. ⁊. c. ut priuilegia. ad hunc enim casum priuilegium non extenditur. Sed nunquid papa communicando excommunicato incidit in canonē? dic q̃ nō licet alias male faciat. de hoc dicitur. j. eo. si quādo. quoniam princeps legibus solutus est. ff. de legi. priceps. ⁊. C. e. digna vox. ipse. n. solus interpretatur leges. j. e. inter alia. vbi de hoc. b.

m Arrochianos. i monachos. Sz nūqd monach⁹ poterit agē actōe iniuriaꝝ? dic q̃ nō. sed actio ꝓpetit monasterio ⁊ aget syndic⁹ monasterii: sicut actio iniuriaꝝ ꝓpetit dōio si iniuria fit suo et aget dōis et nō su⁹. isti. ō iniurijs. §. suus āt. Quid si remittit monach⁹ iniuriā? nihil agit quin possit agē monasteriū. sic lz filiusfamilias remittat iniuriā factā sibi: pr̄ nihilomin⁹ agē pōt p iniuria filio irrogata. ff. de pac. i p̄sona. imo ⁊ si iniuria fieret filio violenti: pat̄ agere posset. ff. de iniurijs. l. i. §. dsqz. monasteriū vō iniuriā factaz monacho pōt remittere: sec⁹ in ecclesia seculari: q̃ nō posset remittere iniuriā factā clerico. arg. xvii. q. iiii. quisquis. vincen.

n Cōuersos. sic. j. c. pr. et. s̄. eo. nō dubium. vbi de hoc.

o Decreti. xvii. q. iiii. si quis suadente.

p Satisfaciāt. Sz cui dabit̄ satisfactio p litteraz istā: vr̄ q̃ ipsi monacho uel cōuerso leso: ut dicit hec littera. Sed contra videt̄. xii. q. i. nō dicatis. et. ff. p socio. l. si iter fratres. §. ult. De iuria fcā a suo

dic ut insti. de iniur. §. q̃ si vsufructus. ⁊. §. se. In monacho vo vel cõuerso qui ꝓpriũ non habet satisfactio dabit̃ monasterio: ⁊ quod dicit hic lesis: si dat̃ lesio: satis dat̃ monasterio q̃ quicquid monacho dat̃ monasterio acquirit̃. s̃. de sta. mo. cũ ad monasteriũ. clerico aũt seculari debet dari qui lesus est si clericus inde decedat. dic ut. s̃. de pe. presbyteri. ⁊ ex iiuria plures oriunt̃ actiões ff. de iniur. l. i. §. vl. Sed corã quo estimabit̃ hec iniuria respõdent quidam q̃ corã iudice peuf sorts. insti. ỏ iniur. §. sed postea. ⁊ sic i terdũ in foro seculari. Vinc. dixit q̃ ratõne accessionis estimabit̃ corã iudice ecclesiastico sic dr̃ in dote. ar. s̃. de ꝓiug. ser. ꝓposuit. i fi. ⁊. s̃. de dote post diuo. resti. c. i. ii. et iii. Sed ꝟ intellige cũ querela excõicatõnis deferr̃ ad ecclesiasticũ iudicem tunc estimabit̃ iniuria coraz ipso q̃ aliter non absoluit̃ ut hic dicit̃. Si vo clericus simplicit̃ vult cõqueri de iniuria sibi irrogata satis videt̃ q̃ dẽat sequi forũ rei. Papa tamen quotidie dat lr̃as clericis ꝯ laicos noie etiã suo ⁊ de hoc. xi. q. iii. c. vlti. ber.

a Ex tenore. debeat. qui sic iurat non est astrict⁹ nisi ad iustũ mãdatũ. ar. s̃. de elec. cãz que. ⁊. s̃. ỏ iureiur. veniẽs. ⁊. c. quinta vallis. ⁊. ff. ꝓ socio si societatẽ. ⁊. ff. de ope. liber. si libert⁹ Et idẽ est sic iurar̃ ac si iuraret stare mandatis ecclesie: ⁊ illa est recta forma. ⁊. s̃. de appell.

ap. se ꝓspectui representent.

Item genuen̄. archiepiscopo.

Ex tenore litterarum tuarum nobis inotuit: q̃. b. canonic⁹ i quendã subdiaconuz manus iniecit violẽtas: ⁊ infra. Mandamus itaqz quatenus recepto ab eo iuramento: q̃ tuo debeat[a] mandato parere: ipsum vice nostra a sententia qua tenetur: absoluas: sibiqz i uirtute iurameti precipias: ne decetero[b] i clericum monachum uel alicuius religionis cõuersum manus injiciat violẽtas; nisi se defendendo[c] aut de mãdato[d] suoꝝ fecerit prelatorum: vel nisi super eũ prelatõis[e] ministeriũ aut magisteriũ habeat: aut cũ ipso i eadẽ ecclesia socius[f] eẽ noscatur.

Item cenomanen̄. episcopo.

De cetero noueris: q̃ si quis pro violenta manuum iiecti one i clericũ ẽ vinculo excommunicatiõis astrictus si babẽs capitales inimicitias vel alias iustas[g] excusationes: quibus ab itinere rationabiliter excusetur: ita q̃ sine periculo ap. se. nequeat conspectui presentare. licet dioc.[b] episcopo recepto iuramẽto[i] secũdũ morẽ ecclesie sibi absolutiõis gratiã ipartiri: ſz ẽ illi sub iuramenti debito iniũgẽdum: ut quãciti⁹ opportunitatẽ habuerit ro. pon. adeat mãdatum apostolicum suscepturus[k].

Urban⁹. iij. senon̄. archiepiscopo.

Ad hec cũ iter parrochianos tuos: ⁊ ifra. Ro. ec. absolutione sententie delegatoꝝ iudicum nequaquã cõsueuit alijs[m] delegare nisi i litteris cõmissionis contineat̃ expresse de sufficienti[n] cautione pre

ad hoc. ⁊ p hoc iuramentũ hoc tantũ precipe põt ꝓut hic sequit̃ in lr̃a: ⁊ q̃ satisfaciat leso. s̃. c. ꝓri. ⁊. j. e. ea noscitur.

b Ne decetero. sic. j. eo. grauem.

c Defendendo. s̃. eo. si vo. i. ber.

d Mandato suoꝝ. dũ tamẽ mandatũ sit iustũ: vel saltẽ si dubit̃ xxiii. q. i. quid culpat̃. in fi. si aũt sit iniustũ nõ est obediendũ. xi. q. iii. non eni. ⁊. c. iulianus. si dns. exemplũ de mandato habes. j. eo. vniuersitatis. ⁊. c. ut fame. §. i. alias non excusat̃. s̃. e. mulieres. ⁊. j. e. vniuersitatis. ber.

e Prelatõis. idẽ est si babeat officiũ in ecclesia rõne cuius corrigere potest inferiores clericos vel magisteriũ: ut hic. ⁊. j. eo. cũ voluntate. vbi de hoc. ⁊. s̃. eo. c. i.

f Socius. hoc dictũ est ꝓpter assiduaz cõuersationẽ. vnde presumit̃ q̃ facilius manus injiciat in seipsos: q̃ñqz veniunt ad verba ⁊ sic ad factũ. ⁊ rõne presũptiõis non ꝑcipit̃ de socio sic ꝓpter presũptionẽ iuramentũ q̃ñqz non indicit̃ clericis. s̃. de coha. cle. ⁊ muli. clericos. ⁊. s̃. de presump. litteras.

g De cetero. iustas excusatiões. No. q̃ in omni edicto intelligit̃ rõnabilis excusatio ut hic ꝓz. quãtũcunqz precise scribat̃ exceptõnes legitime excipiunt̃. ut. s̃. de offi. dele. ex parte. ii. ⁊. s̃. de rescrip. si quãdo. In quibus casibus quis ab itinere excuset̃. babes j. eo. quãuis. ⁊ in littera ⁊ in glo.

b Licet diocesano. Nũquid ⁊ ꝑsbytero? respondeo in sũma necessitate licet. ar. xvii. q. iiii. si quis suadẽte. ⁊. s̃. eo. non dubiũ. alias non: nisi hoc faceret de mandato epi. xxvi. q. vi. c. vl. q̃ eps hãc absolutionẽ bene potest cõmittere. s̃. de offi. or. c. vlti.

i Juramento. ut dictũ est. s̃. e. c. ꝓri. si. j. e. q̃uis. in fi.

k Suscepturus. nõ dicit absoluẽdus: q̃ iam erat absolutus q̃ obligatio semel extincta nõ reuiuiscit. de con. di. iiii. queris. ⁊. xxiii. q. iiii. si illic. ỏ pe. di. iiii. diuina clemẽtia. ff. de solu. qui res. §. areã. C. de remis. pign. cũ ex causa. Quidã dicũt q̃ opportunitate recepta recidũt in excõicatiõez. ar. xxvi. q. vi. qui recedũt. ⁊. c. de his vo. et C. ỏ his qui bo. ce. pos. l. pe. ⁊. s̃. de solu. c. pe. qõ non plz. libertas enim q̃uis indebite obtẽta nõ retractat̃. C. si aduer. ltb. l. i. ⁊. ii. qõ si non fecerit tanq̃ periurus babebit̃ ⁊ posset cõpelli ut iuramentuz seruet. ar. s̃. de iudi. nouit̃. b.

l Ab hec. hec decre. olim erat de rescrip.

m Aliis. imo ꝑmo loco remittit̃ absolutio suo excõicatori. s̃. de rescrip. ab excõicato. ⁊ hoc cũ snia lata est ꝓtra formã cõcilii: ut ibi dr̃: quod habes. j. e. sacro. Et est ar. q̃ semp rescriptũ debet esse obtentũ fm stilũ romane curie: alias suspectũ babet̃. s̃. ỏ cri. fal. q̃ graui. in fi. Item est arg. ex eo q̃ fieri ꝓsueuit. xxviii. di. de syracusane. ⁊. s̃. de cle. cõiug. diuersis. ⁊. ff. de sena. ꝓsul. mace. l. iii. ⁊. l. itẽ si filij §. quod dicit̃.

n Sufficienti. cũ quis est excõicatus ꝓ iniectõe manuuz in clericos sola cautio iuratoria sufficit. s̃. e. ex tenore. ⁊. j. eo. cũ desideres. Cũ vo pro cõtumacia vel crimine manifesto sufficiens debet cautio prestari. j. titu. ꝓxi. ex parte: vbi de hoc. sic etiã cũ data est possessio cã rei seruãde. s̃. de sequestra. ad hoc. in fi.

o An noscit̃. mulieres. s̃. e. mulieres. ⁊. j. e. q̃uis: vbi multe tales persone exciiuntur.

p Valitudinarii. isti ꝓpter infirmitatẽ absoluunt̃: ita tñ q̃ si cõualuerint sedẽ apostolicã visitabũt mandatũ apostolicũ recepturi. s̃. e. decetero. ⁊. j. e. qõ de bis. ⁊. c. q̃uis in fi. ⁊ hic in fine.

q Juxta facultates. hoc semper intelligendũ est fm q̃ satisfacere põt satisfaciat: q̃ si non põt in penã aliã põt cõmutari. ar. s̃. de maledi. c. ii. vel expectet q̃diu facere possit cautõne recepta. s̃. de solu. c. pe. vbi de hoc. nã inanis est actio quã excludit inopia debitoris. s̃. de resti. spo. olim. ii. ff. de dolo. l. nam is. ber.

r Pauperes. j. e. qõ de bis. ⁊. c. q̃uis cõtra. Sol. ibi loquit̃ de bis qui tanta paupertate laborant q̃ ad curiã ire non possunt: hic de bis qui possunt ire: licz pauperes sint.

s Legato. j. eo. ad eminentiã. ⁊. c. q̃uis. qõ ex officio legatõis licet. s̃. de offi. lega. q̃ translationẽ. Alii vo legati qui de latere pape nõ mittunt̃ seruent: fm q̃ dicit̃. s̃. de offi. lega. c. pe.

t Recepturi. s̃. eo. decetero. vbi de hoc.

u An non ab hoie. denũciatus nõ sit. Et sic q̃cito scio aliquẽ excõicatũ statim debeo ipsuz vitare q̃uis nõ sit denũciatus nisi solus hoc sciã: ut hic dicit. ⁊. vii. q. ii. si tantũ. ⁊. c. placuit. ar. ii. q. vi. pleriqz. qui enim scit certiorari nõ debuit. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. i. in fi. ⁊. xciii. di. si inimic⁹. q̃ excõicatio executionẽ secũ trahit. s̃. de appel. pastoralis. ⁊ denũciatio non fit nisi ꝓpter ignorãtes. deus eni ligat ⁊ non bõ. xi. q. iii. nemo ꝓtẽnat. Jo. fauen. ꝓtradicit ⁊ male: q̃ ante denunciationẽ non est vitandus.

a Contẽpto clericali. ꝓpter hoc soluz non perdunt priuilegiũ. s̃. e. si vo aliqs. nisi post ternã admonitionẽ. j. e. i audiẽtia. ⁊. s̃. ꝓtigit. ii. ⁊. s̃. ỏ aposta. c. i.

b Minime cohercent̃. sic. j. e. ꝓpendim⁹. ⁊. s̃. de aposta. c. i. ar. ỏ. j. e. in audientia. ⁊. ca. ꝓtingit. ii. vbi expectat̃ admonitio: hoc intelligit̃ de bis. qui non sunt ꝓtenti arma portare: sed seuis enormitatibus se imiscent: ut hic ꝓz. ⁊. s̃. de aposta. c. i. ⁊. j. eo. ꝓpendimus. Cõtraria intelligunt̃ de bis qui taliter nõ excedunt lz portent arma. vnde illi vsqz ad trinã admonitionẽ gaudent priuilegio suo: ut ibi dicit̃. si. s̃. de vi. ⁊ bone. cle. c. vlti.

c Asperior. No. q̃ ex ꝑsona auget̃ crimen. xl. di. homo. ff. de re mili. omne

D

delictū.§.i.de pe.di.i.§.aut facta.⁊.s̄.ti.pxi.quesitum.ber.

Cum desideres.coionez reddidit ⁊ male:qz cū ipse debeat alios ꝓhibē ipse hoc facere nō debet.ff.si ser.ven.l.altius.s̄.de na.ex li.ven.c.vnico vbi de B.in aut.ut dif.iud.§.hec aūt oia.in fi.coll.ix.⁊.xvi.q.i.i canonibus.

e Ad cautelā.ut post absolutionē timore iuramēti similia ꝓtimescat.xxiii.q. vl.pessimā. ⁊ sic iuramentuz non est de sba absolutōis:ut j.dicā. Itē ar.ꝙ aliquid faciendū est ad cautelā futurozꝝ xxiii.di.in nomie dñi.⁊.s̄.de elec.licet.⁊.lxiii.di.cū adrianus.⁊ exēpla p̄sentia nos p̄cauere faciūt in futurū. lxxxii.di.plurimos.ad fi. ⁊.ff.loca.si quis domū.§.i.

f Prestitū.fz ꝙ dictū est.s̄. eo.ex tenore.sed forma ecclesie obseruari generalit̄ debet nec omittit̄ nisi ex cā.j.e.sup eo. sed si iuramentū omittat̄ tñ tenet absolutio.

g Cōtrahit. nisi in casibus qui ꝓtinent̄ in his versibus. Hec anathema quidē soluūt ne possit obeē. Utile:lex humile: res ignorata: necesse. Utile:ꝓpter vtilitatē meā: ⁊ ne ille cōmodū habeat possū cōicare excōicato.j.e.si vere. Itē ꝓpter vtilitatē excōicati possum ei cōicare in his que ꝓtinēt ad eius salutē.j.eo.responso.⁊.ca.cū voluntate.in p̄n.⁊.xi.q.iii.antecessor.⁊.c. se.et.c.cū excōicato. Lex:ꝓpter eandē legez que est viro ⁊ vxori: vxor pōt cōicare viro.xi.q.iii.quoniā.multos.⁊ j.eo.inter alia. Humile:sicut est i filiis seruis ancillis mercenariis:ut i.pxi.ꝓcor. Ignorata:ut hic: ex eo ꝙ dicit sciēter.⁊ in.c.quoniā. ⁊.s̄.de homi.sicut.§.illi preterea.ita ꝙ ignorātia non sit crassa.s̄. de excōi.mi.apostolice.⁊.xii.q. ii.qui ⁊ hūanis. Necē:ut i.c. quoniā multos.⁊.j.eo.inf.t.

b Si publica fama. no.ꝙ si fama est aliquē esse excōicatū:vitandus est. si.s̄.de cler. ex.mi.c.illud. et ita fama fac̄ ꝓbationē: ⁊ fama ipedit matrimōiū ꝗbendū .s̄.de ꝓsan. super eo.

i Ad cautelā .j.e. venerabili.⁊.s̄.de appel.ad p̄sentiā.⁊ de cōse.di.iiii.si nulla.arg.ut sic fama tollat̄.

k Quā offendit.quā ille dimittere non potuit. xxiii.q. iiii.si is qui.⁊.lxiii. di. saloni tane. Et est ar.ꝙ hec iniuria non solū fit iniuriato sed toti ordini clericali.j.e. ꝓtingit.si.s̄. de foro cōpe. si diligenti.vnde iste nō potuit pacisci super iniuria quatenus ecclesiā cōtingebat nisi forma ecclesie fuerit obseruata:ut hic dicit.

l Nisi forma ecclesie.ut.s.iuramēto p̄stito ꝙ stabit mādato ecclesie absoluat̄ ut.s̄.e.c.ii.rūso.in fi.⁊.s̄.e.ex tenore.⁊.c.decetero. Sz quid si iuramēto omisso fuerit absolutus? ar.est hic ꝙ nō teneat absolutio:⁊ hoc quidā ꝓcedūt. Sz hoc nō credo qz iuramentū nō est de sba absolutōis sed recipit̄ potiꝰ ad cautelā ne decetero talia presumāt:ut.s̄.e.c.in p̄n.⁊ aliqui absoluūt̄ sine iuramēto qō nō fieret si esset de substātia.j.eo.sup eo.et.j.e.a nobis.in fi.⁊ sic tenet absolutio lz non debeat sine iuramēto absolui qz libertas vbicūqz obtēta fuerit non reuocat̄. L.si aduer.li.l.i.et.ii. ⁊ sic lz cōposuerit necessaria est absolutio:secus est in cautōe facta ꝓpter nouū opus nunciāti vbi nō est opus ut post cautionē remittat ff. de remis.l.i.§.i. ibi plane ⁊ qō dicit nisi forma ⁊c̄. intelligendū est p̄ncipaliter de absolutōe cū iuramēto que tñ q̄tū ad veritatē eadē est cū illa que fit sine iuramēto.sed forma ecclesie generaliter debet obseruari: nec debet omitti nisi ex causa.j.eo.sup eo. sed si iuramentū omittat̄ nihilominus tenet absolutō.

m Veni ens. celebrationē. Ex hoc presumit̄ ꝙ bono ẓe'o ⁊ non alio iniuriandi manus in eum apposuit. sola enim temeritas et violentia notatur .s̄.co. ca.i.⁊.xvii.q.iiii.si quis suadēte. Et ita patet ꝙ sacerdos turbantem officium diuinū sine pena excōmunicationis potest expellere de ecclesia: et quilibet alius ratōne officii quod obtinet in ecclesia et etiā seniores de ipsa ecclesia.j.eo.cū voluntate.§.ii. vbi notat̄ in quibus casibus excōicatus non est q man⁹ mittit in clericum.

n Ex hoc ipsuz. i.ex hac tali ⁊ leui castigatione non incidit in canonē:⁊ maxime quā in ꝓpria p̄sona voluit exercere.ar.j.e. vniuersitatis.ff. loca. itez querit̄.§.iulianus. ff.ad.l.aquil.sed et si quecunqz.§. vlti.

Cum desideres:⁊ infra. Fuit aūt prime qōnis tenor huius modi:utrū alicui excōicato ꝙ mandato ecclesie stare iurauit:⁊ āte absolutionē episcopⁿ ei cōmunionez reddidit:sit cōicandum ab alijs:⁊ an episcopⁿ id facere debeat. Cui questiōi.r.r.ꝙ cū cautio iuratoria quā hodie qui excōicati sūt prestāt potiꝰ ad cautelā ex cōsuetudine ecclesie quā rigore canonū sit iducta neqz momēti tā validi reputet̄: ꝙ nisi absolutōis beneficiū subsequatur ille q excōicat̄: debeat coioni aliozꝝ restitui:presertiz cū ex eo iuramēto absolutionē ꝓsecutus non sit .⁊ cōstat eū excōicatum fuisse. ⁊ verum sit absolutū nō esse: nec episcopus nec alij debēt cōicare eidez nisi fuerit secūdū formā ecclesie pⁿ iuramēti prestitum absolutus:qz qui cum excommunicato scienter communicauerit . excommunicationis penam ꝓtrahit cum eodez. Secūde questioni hūc finem duximus ꝓponēduz:ꝙ si publica fama ē aliquē uerberasse clericū:nec episcopus nec aliⁿ cōicare sibi debet: nisi ad arbitriū episcopi de hoc se purgauerit:uel ad cautelā absolutionis beneficiū ꝓsequat̄. Tertio loco tua discretio requisiuit: si clericus uerberatⁿ episcopo mediante cū suo verberatore cōposuerit:⁊ ille recōciliatⁿ sibi fuerit:an per hoc is debeat ad aliozꝝ cōionē admitti Super quo tibi breuiter respōdemus:ꝙ lz ille qui uiolētas manus iecit:ei quē lesit satisfecisse taliter uideat̄:ecclesie tñ quā offendit ex hoc non satisfecisse dinoscitur:⁊ nisi forma ecclesie que pro absolutione taliū ītroducta ē:obseruetur:nō est cōmunicādū eidem. Item.

Emeus ad ap.se.i.latoz presentiū sua nobis assertōe mōstrauit:ꝙ cū matutina officia celebraret quedam monialis ecclesiā īgrediens cū alio clerico ludendo īpedimētum prestabat quo minus deo diuinū posset obsequium exhibere:unde memoratus sacerdos ꝓmotus ut liberiⁿ posset circa diuinoꝝ celebrationē uacare: manibⁿ in eam appositis ut extra ecclesiaz poneret cū nollet exire ī trahendo ipsaz coegit eandē extra ecclesiam residere.sed tu illū pp hoc tanquā excōicatum euitasti ⁊ facis ab alijs euitari. Ideoqz mādamⁿ quatenⁿ si res ita se hz eū decetero non euites:cū ex hoc ipsū excōicatū nulla tenus uideamus. Item.

Peruenit ad nos:⁊ infra. De bis absoluēdis q clericis nō enormē sed modicā ⁊ leuē iniuriaz irrogarunt: tue fraternitatis arbitrioⁿ duximⁿ cōmitēdū. Item.

Significauit nobis:⁊ infra. Verum clericos qui scienter ⁊ sponte participauerūt excōicatis a nobis:⁊ ipsos in officijs recepe rūt eadē excomunicationis sententia cum ipsis nō dubitamⁿ iuolui: quos ēt pro beneficio absolutionis babēdo ad nos uolumus cum litteraz tuaz īsinuatiōe remitti. Item.

Ua nos duxit fraternitas cōsulendos:⁊ ifra. Fraternitati tue taliter rūdemus:ꝙ ꝗz nō solū q i clericos temerarias manⁿ injiciunt:sed etiā īcendiarij:ex quo sunt per ecclesie sniam publicatī: pro absolutionis beneficio ad ap. se. sunt mittendi. Item.

Ad eminētiā sedis apostolice ⁊ infra. Sicut ex parte tua nostris est auribus intimatū: tibi exstat dubium utrum absolutionis beneficiū assequātur qui pro iniectione manuū in clericos vel alias religiosas personas excomunicationē incurrerunt:⁊ a legatis cardinalibus qui a latere romani pontifi

Peruenit.arbitrio.ala. dixit ꝙ ista decre.continet spēalē indulgētiā.alii dicūt ꝙ ius cōe cōtinet. ad qō ꝗ posita esset. xix. di. si romanoꝝ. ut officeret potius q̄ ꝓdessz et in errorē duceret:ꝙ cōtineat ius cōe est ar .s̄. de cōsti.gre.in p̄n. libri. et sic p hoc licitz est ēpis tales absoluere ꝓ modica iniuria et leui irrogata:et huiusmodi leuis iniuria pōt leuiter emēdari .s̄. ō accusa. cū dilecti .i.que etiā nō infamat.s̄. de re iudic. cū te. vii satis possunt ēpi. beneficio huius decre. absoluere tales ex generali cōcessione vel dicas ut ala. qō est securius.

a Significauit. eadē.s.qⁿ ad ꝓuationē sacroꝝ:⁊ sic intelligit̄ . xi.q. iii.excōicatos.et.c. sequēs. vel forte hi fuerūt excōicati cū oibⁿ ꝓticipātibⁿ eis xi.q.iii.excellētissimus.j.e. qō in dubiis.i fi.⁊ ita exponе eadē snia.s. maiori. vel isti ꝓticipauerūt excōmunicatis in eodē crimine criminosis.⁊ ita eadem sententia cum illis ligantur.vnde remitti debēt ad suum excōmunicatorem absoluendi. j. e.nup.⁊.c.si ꝓcubine.⁊ B vertⁿ credo.

b Ua nos.temerarias.largiⁿ ē B itelligēdū q̄ si violētas dixisz Quedaz. n.manus dicuntur temerarie sed nō violente.j.eo. contingit.

c Incēdiarii. Incēdiarii enī excōicandi sunt.xxiii.q.vl. pessimā. ⁊ fm leges igni tradunt̄.ff.de incē.rui.naufra.qui edes.vel capite pununt̄.ff.ō pe.l.capitalium.§.nōnunq̄.cuz distinctione illius.§. nōnunq̄.

d Publicati.q̄ vt̄ ex B ꝙ ipso facto sunt excōicati:alias nō vt̄ ꝙ haberet locū publicatō. Et sic ē ar.ō.xxiii.q.vl.pessimā. vbi p̄cipiūt̄ excōicati.vii qdā restrigūt B ad incēdiarios ecclesiaꝝ et religiosoꝝ locoꝝ.j.e.ꝓquesti.et.xi.q.iii.canōica.xvii.q.iii.oēs ecclesie.vnde post publicatōez a papa tātū sūt absoluēdi:et B in odiū coꝝ statutū fuit hic ad terrorē aliozꝝ. Sic qriqz p̄uant̄ aliq ecclesiastica sepulturа ad terrorē aliozꝝ.s̄.de torne.c.i.et.s̄. de rap.sup eo.sz qz B nō distinguit̄ de oibⁿ itelligas. Tñ nō credo ꝙ oēs incēdiarii gnalit̄ ipso iure sūt excōicati nisi de icēdiariis ecclesiaꝝ cū de aliis nō inuentā Et p hāc decre.nō ꝓbat̄ ꝙ ipso iure sunt excōicati sed illis ꝓmo excōicatis ab ēpis subsecuta publicatiōe ac denūciatōe papa p hanc decre.reseruat sibi eoꝝ absolutionē ad terrorem ut dixi: alias ēpi possent absoluere omnes incēdiarios.j.e.nuper.

e Ad eminentiā.a latere. qui dicunt̄ missi a latere vii pape:hēs

s̄.de offi.lega.c.pe.⁊ vlti.⁊ in consti.Inno.iii.e.ti.officii nostri.

f ¶ Pro tempore.i.postq̄ egressus est vrbē quousq; reuersus est: lz iurisdictionē non habeat nisi in ea ꝓuincia que sibi decreta est .ff. de offi.ꝓcōsul.l.i.⁊ vlti.⁊ hoc ex officio legatōis licet eis: q̄uis de hoc nō habeāt spēale mandatū: ut hic dicit.s̄.de offi.leg.q̄ trāslationē.⁊.j.eo.q̄uis.⁊ .s̄.eo.ea noscit. de aliis qui non sunt missi ō latere pape an possint tales absoluere: habes.s̄. ō offi.leg.c. pe. ⁊.vl.

g ¶ Nobis. qsqs furtū. hac forma vbox oēs noiatim intelligunt excōicati qui furtū cōmittūt tāq̄ expressis ꝓpriis noibus. ff.de cōdi.⁊ demō. noiatim. ⁊ insti. de erbere.libe.§. masculos.

b ¶ Nō nisi subditi. Sz ō videt q: rōe delicti efficit quis de iurisdictōe illi⁹ qui tulit sniam. vi. q. ii. placuit. ⁊ .iii. q. vi.ibi cā.C. vbi de cri.agi opz.aut. qua in ꝓuin. ⁊.s̄.ō puile.ex tuarū.vbi de hoc: q̄ vniuersi liganī cū quātū ad hoc sint eius subditi: Video si generaliter intellexit: qs quis furtuz fecerit vbicunqz: clausula ista non referī nisi ad subditos ut hic dicit: quoniā extra parrochiā suā nullā habet iurisdictionē: vñ illa snia non extendit vltra terminos sue iurisdictōis.ff. de iurisdi. om.iu.l.vlti. ⁊.s̄. ō offi.leg.nouit. Cō ꝑbendit q̄ tantum subditos suos etiā delinquētes in eius parrochia cū ex hoc ipsi subditi sint. nā rōe delicti sortit quis foꝛ.s̄.de fo.cōpe.c.vlti.⁊ in ꝑdicta ꝓcoꝛ. nam ⁊ p̄ses ꝓuincie aduersus ēmeos hoies habet imperiū cū malū cōmiserint.ff.de offi.p̄si.l.iii.nec distinguit vnde sint: ut ibi. Sz videt q̄ p̄ talē sniam non sint ligati alii de alia ꝓuincia cū ipsi ignorēt talez sniam: lz ibi delinquāt ⁊ efficiant de foro illius ut p hoc illos possit punire. snia eni non ligat ignorātes: ⁊ ꝑcipue illos quibus publicata non est.lxxxii.di. ꝓposuisti.xvi.di.qō dicitis.dicas q̄ bene sunt excōicati q: incidūt in factū dānatū: ⁊ quicūqz facit factū iaz p sententiā excōicatōis dānatū iudicat excōicatus quasi a canone. arg. xxiiii.q.i.c.i.ii.⁊.iii.⁊ ꝓpter delictū ibi cōmissuz intelligunt esse ō parrochia sua ⁊ sic excōicati sunt nec excusant eo q̄ dicunt se ignorasse sniaz: q: ipsi cū rem illicitā ⁊ ꝓhibitā faciāt statim sunt in culpa ⁊ potuerūt querere de hoc. Quid si moriat vel transferat ad illā ecclesiā qui tulit aliā sniam nūquid tenet post mortē uel recessuz vt qui ō facient sint excōicati: videt q̄ sic: q: scripta ēpoꝝ anathematizant etiā post mortē ⁊ facere possunt decretū: ita ut qui contra facit punit.iii.q.iiii.nullus.⁊.s̄.de maio.⁊ obe.c.ii.⁊.s̄.de offi.leg. c.vl. Ar. ō: dicit lex q̄ interdictū nō durat vltra iurisdictionē interdicētis.ff.de penis.l.vl.dici pōt q̄ interdictū sine snia excōicatōis simplicit lata nō durat vltra tempus ꝓferētis nisi successor eā cōfirmet ⁊ ratā habeat. Sed cū diffinitēdo statutū siue decretū aliquod facit: ligat etiaz post recessuz q: statuta talia ꝓpetua sunt. s̄. de offi. lega.c.vlti.⁊.ff.de offi.p̄fec.vr.l.i.§.ul.C.de postu.l.i. nisi expressum per successorem reuocet.

i ¶ Nisi forte plus.ar.q̄ snia que nulla est potest rata haberi: ⁊ erit aliqua.ii.q.i.in primis.

k ¶ Inquesti.excōicatos nūcietis. Ergo vī ex hoc q̄ ipso iure sint excōicati huiusmodi sacrilegi: qō verū est de huiusmodi violatoribus et fractoribus ecclesiaꝝ siue incēdiariis.xi.q.iii.canonica. ⁊.xvii.q.iiii.omnes ecclesie.de quibus intelligunt illa duo.c. Alii vō non sunt excōicati ipso iure sed excōicandi: ut dictū est.s̄.eo.tua. Hugo tri dixit q̄ illa capitula non sunt late sentētie: sed hec decre. ꝓnū ostēdit ⁊ ita etiā seruat. Sed hu. intellexit.c. illa non de effractoribus ecclesiaꝝ sed de his qui aliūde aliqua rapiunt ꝓeter effractionem.

l ¶ Repræsentent. Ex quo.n. incendiarii uel effractores ecclesiaꝝ publice denūciati sūt non possunt absolui nisi a papa: sed ante bene si satisfacere volunt: q: conditor canonis ante denunciationē eoꝝ non retinuit sibi eoꝝ absolutionē j.e.nuper.⁊ hoc ad terrorem oiuz statutū fuit ꝓpter enormitatē excessus.s̄.e. tua.

m ¶ Erpēdimus. nō ꝓpulsando: naz vim vi repellere licet.s̄.e.si vō.§.ii. ⁊.s̄.ō homici.significasti.vbi de B.

n ¶ Absolutionē. sic.s̄.e.cum nō ab homie. ⁊.s̄.de aposta. c.i.j.e. in audiētia. ō.sed illō solutū est .s̄.eo. cum non ab homine.

o ¶ Logant. Sed ꝓtra videt clericus non pōt renunciare priuilegio suo .j.e. ꝓtingit.i. ⁊.s̄. de fo.cōpe. si diligenti. Dic q̄ manendo clericus nō potest renunciare ut in contrariis. sed apostatando ab habitu suo post trinā admonitōnē vel imiscendo se enormitatibus priuilegiū amittit ut hic pz.⁊.s̄.e.cū non ab homine. ⁊.j.eo. in audientia.et ca.ꝓtingit.ipso enim facto se priuant talia faciendo .s̄. de vi.⁊ bone.cleri.c.vlti.⁊.s̄.de cle.ꝓiuga.c.pe.ar.

a ¶ Competentez.paulo maiorem q̄ si in laicos talia cōmisissent .s̄.eo. cum non ab mine.in fine. Sed quare imponitur ei penitentia: quia qui auctoritate iudicis malos interficit minister dei est.xxiii.qōe.v.miles. ⁊.c.qui malos: Satis potest dici q̄ ad cautelā imponit penitētia si comes ille habebat potestatē hoc faciendi: alias secus est ut hic.⁊ in.c.cum non ab homine.in fi.

b ¶ Aduersitatis.subest. Ideo dicit maxime quia idem est etiam si causa subesset: ut infra sequitur: sed hoc executor non considerat qui exequi debet siue sententia sit iusta siue iniusta.s̄.de offi.delega. pastoralis.§.quia vero.

c ¶ Persona.sic.v.q.v.illi qui.ar.ō.lxxxvi.di.non liceat. ⁊.C.de epi.⁊ cleri. aut.sed neqz.Sol.aliud est in ēpo ⁊ spēale qui suis manibus nulluz pcutere debet cui sanctitas ignoscendi gloriā dereliquit.C.de epi.⁊ cle.si quis in B. sed abbas hoc facere potest ut hic. ⁊.xlv.di.cū beatus.

d ¶ Fieri iubeat.moderate: ita q̄ non excedit debitā correctionē alias pōt appellari ab ipso.s̄.de offi.ord.irrefragabili.⁊ puniri etiā debet.s̄.de appel.de priore.⁊ incideret in canonē: q: leuis ⁊ moderata castigatio pmissa est .j.eo. cū voluntate.§.ii.vbi de hoc.

e ¶ Subesset.licz iusta causa subsit qui aliter q̄ debeat facit: non excusatur. j.eo.sacro.⁊ sic neqz in facto neqz in modo facti debet esse peccatuz.sic.s̄.de restitu.spoli.pisanis. Argu.cōtra q̄ potius causa facti q̄ ipsum factum considerari debet.xxiii.qōe.vlti.occidit. et.s̄.de accusa.cum dilecti.j.ff.de furverum. nec refert vndecunqz crimina claruerint ut corrigantur. xxiiii.qōe. .iii. ecce.

f ¶ Nequaq̄ euadūt. etiā si monachus ꝓsentiret.j.eo.ꝓtingit. ar.ꝓtra.j. eo. ut fame. vbi clerici per laicos capiunt. Non est ꝓtra q: in alio casu diuerso loquit: ibi de clerico qui aliter capi ⁊ corrigi non pōt nisi de mandato prelatorū capiatur ⁊ ad iudiciū adducatur.

g ¶ Audientia.frustra ecclesie.s̄.de imu.ec.c.vlti. ⁊.s̄.ne cle.uel mo.c. ii.⁊.xvii.q.iiii.frater.s̄.de vsur.quia frustra.⁊.ff.de mino.auxiliū.in fi.⁊.ff.qō me.causa.isti quidem.

b ¶ Lex.ff.de iniur.item apud.§. si quis virgines.

i Iniuriarū. Nō enī iniuriat matrimonio qui ipsuz ignorauit. C. de adul. si ea. sic nec militie aut etiā clericali qui militiā ignorat. ff. loca. si ignorās. s. eo. si vō aliquis. Quid si pcussi laicū credēs ⁊ volēs pcuttere clericū nūquid incidi in canonē? ar. q̄ sic. s. de biga. nuper. ⁊. c. vlti. ff. ad. l. aquil. scientiā. §. .ii. ar. 5. ff. ad. l. coz. de sicca. l. i. §. diuus. vbi iudicat fm quod fit ⁊ non fm q̄ faciens intēdit. ff. de iniur. si cū seruo. ⁊. l. pce. in fi. sed in veritate non est excōicatus: lz de iniuria teneatur.

k Meretricali. ⁊ sic pdit p̄uilegiū. ff. de ritu nupt. senatoris filia.

l Tertio. si. s. de vi. ⁊ bone. cle. c. vlti. ⁊. j. e. cōtingit. ar. 5 s. de aposta. c. i. ⁊. s. e. ppendimus. ⁊. s. eo. cū non ab homine. sed ibi soluit. Ité arg. 5. s. ne cle. uel mo. c. i. Solu. ibi non loquit de tali captiōe sed de illis qui deph̄endunt in administratōne: nec fit ibi mētio de manu iniuriosa: et ecclesia nō defendit illos qui in frandē deph̄endunt quo minus teneant: ⁊ sic non tāgit hoc.

m Quod de his. pauptate. i. j. e. q̄uis. Cōtra. s. e. ea noscit. sed ibi soluit.

n Visitare. sic. s. e. decetero ⁊. c. ea noscit. ⁊. j. e. q̄uis. i. fi.

o Cum p cā. ob duplicem cāz. s. q: man violētas iecit in fratrē: ⁊ q: imunitatē ecclesie violauit. Et sic colligit hic ar. q̄ sacrilegi qui immunitatē ecclesie violant sūt excōicati: ⁊ ita idē esset si laicū verberassz in claustro. ar. xvii. q. iiii. omnes. vic q̄ incidit in miorē excōicationē qa p̄uatus est coione ecclesie ex eo q̄ imunitatē ecclesie violauit. xvii. q. iiii. si quis domū ⁊ si nō satisfecerit post tertiā admonitionē maiori excōicatōi notabit: ut ibi dr: ⁊ ita nō sunt oēs sacrilegi excōicati ipso iure maiori excōicatōne ⁊ q: iste nō satisfaciebat fuit excōicatus a suo p̄lato: ⁊ ita ob duplicē cām nodatus fuit maiori snia: ut. j. dicit. ⁊ illud c. oēs. restringit ad suū casuz ad violatores ecclesiax: ut di xi. s. eo. tua. ⁊. c. 9questi. vel forte lata erat snia ut q̄cunqz violaret imunitatē ecclesie esset excōicatus.

p Tanq̄ excōicatuz. Istud taq̄ expressiuū est veritatis: ut dictū est. Ex hoc pz q̄ si aliquis p'uribus de cāis fuit excōicatus ⁊ vnam expressit in absolutōe ⁊ aliā tacuit adhuc remanet excōicatus. arg. s. de offi. ordi. ex parte. ibi etiā tangit de hoc q: per surreptionē absolutio est obtenta. j. e. officii. Quot enīz sunt excōicatōes tot debent esse absolutōes: sicut quot sunt accusatōes tot ⁊ absolutōnes. ii. q. iii. §. notandū. v. si plura. ⁊ de pe. di. v. c. i. vbi dicit q̄ de oibus erit indulgētia petenda: sicut ⁊ in denūciatōe noui operis quot fūt denūciatōes tot erunt remissiōes. ff. de no. ope. nunci. de pupillo. §. si ex pluribus. sic ⁊ in libertate si p obreptionē obtēta fuerit nō valet lz sit fauorabilis. ff. de fideicōmis. libe. cū vero. §. subuentū. Ecōtra videt q̄ non sit excōicatus q: libertas semel data cōpetit: siue ex iusta siue ex iniusta causa data sit non reuocat. insti. qui. ex cau. ma. non pos. §. semel. ⁊. s. de consan. q: circa. ar. s. de cōuer. 9iug. ex pte. ⁊. ff. de ma. iur. iusta. §. i. ⁊. l. si pater. §. i. Ité si quis p dolū est liberatus: tenet liberatio sed agit de dolo. ff. de dolo. si seruus. ⁊. l. se. Ité pignus liberatur nō obstāte dolo. ff. de pig. acti. si rem. §. omnis. Sol. si dicat q̄ semel excōicatus amplius excōicatōe durante excōicari non possit tunc tenet absolutio: lz alias causas nō expresserit: si expresserit illā cām p qua primo fuit excōicatus: sed hoc non est verū. Si aūt dicat q̄ excōicatus posset iterū excōicari qō veruz est: refert an expressa sit causa absolutōis: an non. si nō est expressa sed indeterminate absolut tunc ab omnibus est absolutus: sed si vna causa tantū fuit expressa tunc absolutō non extendit ad ea que non fuerūt expressa. ar. ff. de accepti. pluribus. C. de pcura. maritus. vel distinguit an per ignorantiā omiserit: an scienter. ar. s. de rescrip. sup litteris. ita dixit io. Sed ego in hoc casu non admitto illā distinctionē. Alii dicunt illū absolutū indistincte: sed cogit redire ad curiam ⁊ satisfacere iniuriato. Tan. dixit q̄ si aliquis est excōicatus propter plures causas sed vnica tantū sententia q̄uis aliquas causas taceat dum absolut absolutus est: sed debet compelli satisfacere p alia iniuriā passo ⁊ fm hoc istud tanq̄ est similitudinariū Si vero pluribus ⁊ diuersis excōicatōnibus sit ligatus ex causis diuersis: si aliquas suppri mit non est absolutus sed remanet excōmunicatus pro aliis: ⁊ fz hoc istud tanq̄ est expressiuuz veritatis. Ego credo q̄ qualitercūqz sit aliquis excōmunicatus siue vna sententia siue pluribus sentētiis ex pluribus ⁊ diuersis causis qui vere vult absolui omnē causaz pro qua uel pro quibus fuit excōicatus debet exp̄mere in absolutōe sua q: pro vnaq̄qz sola fuit excōicatus ⁊ vna sentētia sufficit ad excōicatōēz ⁊ sic vna sententia absolutōnis suffic ad plures excōicatōnes dūmodo exprimantur omnes cause prioris excōmunicatōnis alias non tenet absolutō per surreptionē obtenta: ut bene colligit. j. eo. officii. licz quidam dicant q̄ Inno. non respondit ad hoc in. c. officii: ⁊ premissas solutiones non multū approbo.

a Nobis. a fidelibus. sit orandum. et est dicenduz q̄ nō: nisi prius fuerit absolutus. j. e. sacris.

b Nec fallitur. xxiiii. q. iii. deus qui. de cōsecra. di. ii. panem.

c Iudiciū autē ecclesie. Iudiciū enī ecclesie diuinū debet imitari iudiciū inquantū potest. xi. q. iii. tunc vera est.

d Opinionē sequit. ⁊ ideo sepe fallit. s. de re iudi. lator. ⁊. c. consanguinei. ⁊. s. de frigi. fraternitatis. ⁊. xxiii. q. iii. si quis nō recto. ⁊ cū de errore constiterit reuocat qō factū est: vt tribus p̄mis concordantiis. ⁊. xxxv. q. ix. §. bis ita.

e Relaxat. Hic surgit ratio quare quis pōt absolui ab excōicatōe post mortē ⁊ non baptizari post mortem: quia sententia ecclesie ligat corpus ⁊ etiā animā: ⁊ lz sit iniusta aufert sepulturā. baptismus vō caracter est anime: vnde post mortē non est quod valeat baptizari. ar. xxxii. q. vii. licite. vin.

f Lazari. xi. q. iii. tunc vera est.

g Non potuerit. Si talis in extremis positus habuisset copiam sacerdotis ab eo posset absolui. supra eo. non dubiuz. ⁊. c. quod de bis. ⁊. j. eo. quānis. sed exquo iam mortuus est non potest absolui nisi per papam vel eius legatum vel a quo debuit viuus absolui. Nunquid a laico potest absolui in articulo mortis? Argu. q̄ sic. de peni. di. i. quem penitet. de conse. di. iiii. sanctum est. vbi laicus absoluit per extremam necessitatem quem episcopus absoluere debuit. l. di. in capite. lau.

h Super terram. xxiiii. q. i. quodcunqz. ber.

Dem abbati sancti andre.

Nobis ē sepe quesitū: utruz si aliquis excōmunicat i quo idicia fuerit p̄itētie manifesta: nec per eū steterit: quo min recōcilia retur ecclesiastice unitati: nō susce pto beneficio absolutionis decesse rit: p absoluto ab ecclesia sit habē dus: ⁊ utrū p tali recipienda sit ele mosina ⁊ a fidelib sit orādū: ⁊ ifra Nos igit cōsul. ⁊. breuiter. r. q̄ iudiciū dei ueritati que non fallit nec fallit semp instit: iudiciū aūt eccle sie nōnūquā opinionē sequit: quā ⁊ fallere sepe ꝓtigit ⁊ falli: propter quod ꝓtingit iterdū: ut qui ligatus ē apud deū apud ecclesiā sit solutus ⁊ qui liber ē apud deū: ecclesiastica sit snia inodat. Uiculū ergo quo peccator ligat ē apud deū: i culpe remissiōe dissoluit. illud āt quo ligatus ē apud ecclesiā: cū sententia remittit: relaxat: quod i suscitatione lazari sermo euangelic manifestat: quē priuſ dñs suscitauit: ⁊ apostolis precepit postmoduz soluere suscitatū. Unde quātūcūqz se quis iuramēto prestito: q̄ ecclesie mandato pareret: humiliare curauerit quātacūqz penitētie signa precesserint: si tamē morte preuēt absoluti onis nō potuerit bñficiū obtinet: quānis absolut apud deum fuisse credat: nōdum tñ babēdus ē apud ecclesiā absolutus: pōt tñ ⁊ debet ei ecclesie bñficio subuenīri: ut si de ipsius uiuentis penitentia per euidentia signa cōstiterit: defuncto etiam absolutionis beneficium impēdatur. Nec obstat: q̄ ecclesie legitur attributa potestas ligandi atqz soluendi homines super terram: tanquam non possit soluere ⁊ ligare sub terra sepultos: ⁊ quod legit non communicetur mortuo cui nō

secularīū principū huic respōso: satis efficax afferat argumētum: q̄ua manifeste cautū babet matronaz: cuius pudicitia attentata fuerit: nō posse iuriax agere si i ueste meretricali fuerit deprebēsa homini clerici si a prelatis suis tertio cōmoniti militaria noluerint arma deponere de priuilegio clericorum subsidiū aliquod habere non debent.

Dem.

Quod de bis: ⁊ infra. F. r. diximus rñdēdū: q̄ is qui asserit se in canonē late sniē icidisse nō aliter quaz per se. ap. uel eius legatum absolutionis pōt beneficiū obtinere: nisi forte in mortis articulo vel pauptate aut ifirmitate uel senectute tanta grauaretur q̄ ad ec. romanā laborē subire nō ualeat ueniēdi: uel ab hoc alio ipediměto canonico retrahat. Letex ab is i forma sacramēti exigi cōsueuit: ut resūptis viribus ⁊ oportunitate concessaro. ec. i propria persona debeāt visitare. Anno. iij. archiepisco po decano ⁊ precētori lugdun.

Quaz p causa que iter. g. ⁊. f. cabilonen. ecclesie archidiaconos uertebat: eis cōcesserim audītorē, pcurator. g. allegauit: q̄ cū archidia. i succētorē i cōdormitorio man iniecisset temere uiolētas: ⁊ eū traxisset uerberādo p claustrū tu frater archiepiscope eū ob uiolētā manuū iiectionē ⁊ violationez i munitatis ecclesie fecisti excōicatū publice nunciari: ⁊ ifra. Dis. u. mādam: quaten si uobis ꝓstiterit dictū. f. archidia. ob duplicē causaz excōmunicatū fuisse ⁊ expressisse tātū alterā i litteris: quas super absolutione sua ipetrauit: ipsū tāquā excōmunicatū satisfacere ecclesie sue p altera monitōe premissa cogatis.

d Opinionē sequit. ⁊ ideo sepe fallit. s. de re iudi. lator. ⁊. c. consanguinei. ⁊. s. de frigi. fraternitatis. ⁊. xxiii. q. iii. si quis nō recto. ⁊ cū de errore constiterit reuocat qō factū est: vt tribus p̄mis concordantiis. ⁊. xxxv. q. ix. §. bis ita.

e Relaxat. Hic surgit ratio quare quis pōt absolui ab excōicatōe post mortē ⁊ non baptizari post mortem: quia sententia ecclesie ligat corpus ⁊ etiā animā: ⁊ lz sit iniusta aufert sepulturā. baptismus vō caracter est anime: vnde post mortē non est quod valeat baptizari. ar. xxxii. q. vii. licite. vin.

f Lazari. xi. q. iii. tunc vera est.

g Non potuerit. Si talis in extremis positus habuisset copiam sacerdotis ab eo posset absolui. supra eo. non dubiuz. ⁊. c. quod de bis. ⁊. j. eo. quānis. sed exquo iam mortuus est non potest absolui nisi per papam vel eius legatum vel a quo debuit viuus absolui. Nunquid a laico potest absolui in articulo mortis? Argu. q̄ sic. de peni. di. i. quem penitet. de conse. di. iiii. sanctum est. vbi laicus absoluit per extremam necessitatem quem episcopus absoluere debuit. l. di. in capite. lau.

h Super terram. xxiiii. q. i. quodcunqz. ber.

i Non contēptus religionis. hec verba habes de consecra. di. iiii. baptismi. vincen.

k Mortuos puta in heresi. xxiiii. q. ii. sane proferr. nota q̄ si agatur cōtra psonā vel de psona tantū post mortē queri nō debet quia crimina morte extinguūtur. xxiii. di. quorundā. C. si re. uel act. mor. fue. l. i. ⁊. ii. nisi in heresi. ut. c. sane. et hic. Si vo agit pro pter bona uel ōtra psonā ⁊ bona: post mortē agi pōt. C. si pen. appel. mors interue. l. q̄uis. ⁊ sic post mortē agit de matrimonio propter bona. s. qui. fi. sint legi. cām que.

l Rigorez. xlv. di. disciplina. ⁊. c. sunt nanq̄z. ⁊. s. de pur. cano. inter.

m Ceteris indulgemus. i. indultuz esse ostendimus q̄z cum eos absoluere possent viuos iure cōi: ita etiā absoluē possunt post mortē ex causa p̄missa. i. si de ipsoꝝ penitentia p euidētia signa constiterit.

n Forma seruet. sed forma non pōt seruari ex toto q̄a hic non pōt ammō iurare ⁊ tamen absolut. Et sic est ar. q̄ sacrm non est ō substantia absolutionis: ut dixi. s. eo. cū desideres. in fi. Sz nūqd heredes cōpellendi sunt ad iurandū anteq̄ absoluant? Satis credo q̄ possent compelli: sed si nollent ꝓpterea nō differret absolutio: sz postea indistincte cōpellunt satisfacere iniuriam passo: vel alias facere qō ille viuus debuit ⁊ voluit. Sed nunquid exhumabit corp⁹ si sepultū fuit in cimiterio ecclesie? non credo q̄ debeat exhumari si alibi sepultū fuerit tūc debet exhumari ⁊ absolui quo ad ecclesiā cū iam sit quo ad deū absolutus. arg. xi. q. iii. tunc vera. ⁊ postea in cimiterio sepeliri.

o Heredes quoq̄z. Hic habes expresse q̄ heredes tenent ex delicto defunctiz lz ad eos nihil puenerit. s. ō rapto. in litteris. ⁊. s. de sepul. c. vlti. vbi de hoc: q̄z cū iste penituerit ⁊ ōtritus fuerit quātū in se fuit satisfecit: ⁊ per eū non stetit vnde heredes ad quos bona puenerint ipsius cōpellēdi sunt satisfacere pro ipso: ⁊ sic intellige illud. c. s. de sepul. c. vlti. ⁊. s. de rapto. in litteris.

p Super. corporalibus lesio. Hic sola violentia attendit. si. ī. eo. cōtingit. nec refert an aliquis in cōpedibus an parietibus teneat. ff. ex qui. cau. ma. succurritur. in fine.

a Consiliū impendēdo. qō aliter non erat facturus. ar. ff. de his qui no. infa. l. i. in fi. ⁊. s. de homi. sicut. §. qui vo. non refert enim an de bono malū uel de malo deteriorē fecerit. ff. de seruo cor. l. i. §. q igit. alias non tenet quis de cōsilio nisi ille aliter nō fuisset factur⁹ ff. man. si remunerandi. §. si tibi. in fi. vel nisi sit fraudulentū. ff. de regu. iur. consilii. lau.

b Comedendo. tunc in istis casibus non cōicat illi in crie sed ex. vñ ꝓpter hoc nō est ligatus eadē snia cum illo: quare si ōtra ipsuz in accusationē prosiliret excipere poterit alter ꝗ illū nec habebit locū replicatio coionis. s. de excep. a nobis.

c Coicet crimini. pone casuz p illā decre. s. e. significauit. vel p illam. ī. eo. si concubine.

d Tunc erit absolutio. colligit hic q̄ si ego excōico parrochianuz meū ꝓpter crimē ⁊ parrochianus alterius ei cōicat: fauorē impartiendo in delicto suo in me uidet delinquere. Et eadē snia ligat ⁊ non snia canonis q̄z tunc a suo ep̄o vel etiā ꝓprio sacerdote absolueret: ut. ī. sequit. Et sic iste ꝓpter delictū ligat snia mea ⁊ a me debet absolui ⁊ cū iuramēto: ut. ī. dicit: ⁊ ē si. s. eo. nobis. i. vbi large appellat subditus rōne delicti. Sed queri pōt cum excōicatōis snia extendatur ad alienū parrochianū quat non extendat similit indulgentia uel remissio: ut. s. de pe. ⁊ remis. q̄ aūt? Vin. dixit q̄ vtrobiqz aie ꝓsulit: ⁊ ideo indulgentius illud obtinet ut diutius affligat quis ꝓ peccatis ⁊ similit in excōicatōne ut diutius affligat. nec excōicatio est mortalis sed medicinalis. ii. q. i. multi. ⁊. xxiiii. q. iii. corripiant. vel dic aliā rationē: indulgētia non transit ad alienū parrochianū quia ep̄us in eū nullā habet iurisdictōnē. vnde sua indulgētia uel remissio non pōt illū soluere q̄z ipsuz non liguit: q̄a qui non potest ligare nō pōt absoluere: ⁊ ecōuerso. xxi. di. inferior. ⁊. ir. q. ii. c. i. ⁊. s. de pe. ⁊ remis. ois vtriusqz. sz in snia excōicatōis secus est: q̄z ille ꝓpter delictū siue rōe delicti efficit de foro excōicātis s. de fo. cōpe. c. vlti. vnde ꝓpter hoc pōt illū ligare ⁊ absoluere ⁊ ille incidit propter delictū in suā sniam ⁊ sic ligatus est ab eo. vnde ab eo oz absolui. ⁊ qō ꝓuisum fuit ad penā trahi non debet ad gratiā. s. de trāsla. inter corporalia. Sed etiā mirū videt qualit snia excōicatōis liget illos de quibus non fuit dictū vel cogitatū ⁊ res iudicata soluz illis nocet ōtra quos iudicat. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. c. pe. ⁊. ff. de excep. rei iud. cū queritur. ⁊. l. rei iudicate. nec ex postfacto potest augeri obligatio. ff. de dam. infec. dāni. §. is qui. ⁊ exquo post sniaz aliquid accidit noua interpellatōe opus est. ff. de iudi. non pōt. Itē incōueniens est q̄ aliquis excōicet qui nō est admonitus nec citatus. ī. e. sacro. Itē fm hoc talis sentētia nō differt a canone late snie cū tñ hec snia non sit generalis sed tantū vnā personā ꝓhendit. Jo. dixit q̄ hec distinctio que fit hic in littera habz locū in eo casu cū sub hac forma fit excōicatio: excōico te cū oibus cōicantibus tibi: ut tunc distinguat ibi qualiter ei cōicet: ut. ī. eo. c. ꝓxi. ad fi. ⁊ sic non obstant premissa. Sed ḡ non credo: imo credo illū esse excōicatū eadē snia ex eo q̄ in crie inuoluitur quia incidit in factū quasi dānatū ⁊ snia transit ad eū p talē participationē. ī. e. si cōcubine. ⁊ est si. de imu. eccl. aduersus. vbi succedit in vitiū ⁊ hic accedit ad crimē ergo eadē lepra qua ille punit. ⁊ iste etiā accedēs teneri debet. ar. i. q. i. cito turpē. sicut p participationē solā in locutōe trahit excōicatio minor: ita p coionez in crimine ꝓbitur maior excōicatio q̄z tunc plus delinquit. vñ non est necesse ut noua contra tales snia ꝓcedat qui alieno facinori suam cōmunionē ꝓmiscent. xxiiii. q. i. c. i. ii. ⁊. iii.

e Faciētem ⁊ ꝓsentientē. hec est ꝓbatio q̄ eadē snia inuoluat. sic. ī. e. quāte xvii. q. iiii. omnes. ⁊. s. de offi. dele. c. i.

f Nō retinuit. similit pretor magistratib⁹ quedā ꝓmittit. s. cautionē ⁊ ī possessionē ex p̄mo decreto cā dāni infecti. ff. de dā. infec. dies cautōi. sed missionē ex secūdo decreto sibi reseruauit. ff. de iurisdi. om. iu. iubere. Et est hic ar. ep̄os posse dispēsare vbi spēalit dispēsatio non est inhibita. ar. s. de spon. cum apud. ⁊. xvi. q. i. sunt nōnulli. ⁊ ꝓcessum videt qō non est ꝓhibitū. ff. ex qui. cau. maio. l. necnon. §. q̄ ei.

g Iusta causa. sic. ī. e. sacro. ⁊ si. s. ti. ꝓxi. c. vlti.

h Mandato. si. s. e. decetero. ⁊. ī. eo. q̄uis.

i Sacerdote. sic ergo simplex sacerdos potest absoluere. xxvi. q. vi. ca. vlti. sic ⁊ ligare. ii. qōe. i. nemo. ber.

k Quod in dubiis. donec p ecclesiā. si. s. eo. cū desideres. ⁊. c. a nobis. nec etiā p prelatū suū debet ei cōicari: ut ibi: q̄z qō aliis prohibet ipse facere

i Non contēptus religionis. hec verba habes de consecra. di. iiii. baptismi. vincen.

k Mortuos puta in heresi. xxiiii. q. ii. sane proferr. nota q̄ si agatur cōtra psonā vel de psona tantū post mortē queri nō debet quia crimina morte extinguūtur. xxiii. di. quorundā. C. si re. uel act. mor. fue. l. i. ⁊. ii. nisi in heresi. ut. c. sane. et hic. Si vo agit pro pter bona uel ōtra psonā ⁊ bona: post mortē agi pōt. C. si pen. appel. mors interue. l. q̄uis. ⁊ sic post mortē agit de matrimonio propter bona. s. qui. fi. sint legi. cām que.

l Rigorez. xlv. di. disciplina. ⁊. c. sunt nanq̄z. ⁊. s. de pur. cano. inter.

m Ceteris indulgemus. i. indultuz esse ostendimus q̄z cum eos absoluere possent viuos iure cōi: ita etiā absoluē possunt post mortē ex causa p̄missa. i. si de ipsoꝝ penitentia p euidētia signa constiterit.

n Forma seruet. sed forma non pōt seruari ex toto q̄a hic non pōt ammō iurare ⁊ tamen absolut. Et sic est ar. q̄ sacrm non est ō substantia absolutionis: ut dixi. s. eo. cū desideres. in fi. Sz nūqd heredes cōpellendi sunt ad iurandū anteq̄ absoluant? Satis credo q̄ possent compelli: sed si nollent ꝓpterea nō differret absolutio: sz postea indistincte cōpellunt satisfacere iniuriam passo: vel alias facere qō ille viuus debuit ⁊ voluit. Sed nunquid exhumabit corp⁹ si sepultū fuit in cimiterio ecclesie? non credo q̄ debeat exhumari si alibi sepultū fuerit tūc debet exhumari ⁊ absolui quo ad ecclesiā cū iam sit quo ad deū absolutus. arg. xi. q. iii. tunc vera. ⁊ postea in cimiterio sepeliri.

o Heredes quoq̄z. Hic habes expresse q̄ heredes tenent ex delicto defunctiz lz ad eos nihil puenerit. s. ō rapto. in litteris. ⁊. s. de sepul. c. vlti. vbi de hoc: q̄z cū iste penituerit ⁊ ōtritus fuerit quātū in se fuit satisfecit: ⁊ per eū non stetit vnde heredes ad quos bona puenerint ipsius cōpellēdi sunt satisfacere pro ipso: ⁊ sic intellige illud. c. s. de sepul. c. vlti. ⁊. s. de rapto. in litteris.

p Super. corporalibus lesio. Hic sola violentia attendit. si. ī. eo. cōtingit. nec refert an aliquis in cōpedibus an parietibus teneat. ff. ex qui. cau. ma. succurritur. in fine.

a Consiliū impendēdo. qō aliter non erat facturus. ar. ff. de his qui no. infa. l. i. in fi. ⁊. s. de homi. sicut. §. qui vo. non refert enim an de bono malū uel de malo deteriorē fecerit. ff. de seruo cor. l. i. §. q igit. alias non tenet quis de cōsilio nisi ille aliter nō fuisset factur⁹ ff. man. si remunerandi. §. si tibi. in fi. vel nisi sit fraudulentū. ff. de regu. iur. consilii. lau.

b Comedendo. tunc in istis casibus non cōicat illi in crie sed ex. vñ ꝓpter hoc nō est ligatus eadē snia cum illo: quare si ōtra ipsuz in accusationē prosiliret excipere poterit alter ꝗ illū nec habebit locū replicatio coionis. s. de excep. a nobis.

c Coicet crimini. pone casuz p illā decre. s. e. significauit. vel p illam. ī. eo. si concubine.

d Tunc erit absolutio. colligit hic q̄ si ego excōico parrochianuz meū ꝓpter crimē ⁊ parrochianus alterius ei cōicat: fauorē impartiendo in delicto suo in me uidet delinquere. Et eadē snia ligat ⁊ non snia canonis q̄z tunc a suo ep̄o vel etiā ꝓprio sacerdote absolueret: ut. ī. sequit. Et sic iste ꝓpter delictū ligat snia mea ⁊ a me debet absolui ⁊ cū iuramēto: ut. ī. dicit: ⁊ ē si. s. eo. nobis. i. vbi large appellat subditus rōne delicti. Sed queri pōt cum excōicatōis snia extendatur ad alienū parrochianū quat non extendat similit indulgentia uel remissio: ut. s. de pe. ⁊ remis. q̄ aūt? Vin. dixit q̄ vtrobiqz aie ꝓsulit: ⁊ ideo indulgentius illud obtinet ut diutius affligat quis ꝓ peccatis ⁊ similit in excōicatōne ut diutius affligat. nec excōicatio est mortalis sed medicinalis. ii. q. i. multi. ⁊. xxiiii. q. iii. corripiant. vel dic aliā rationē: indulgētia non transit ad alienū parrochianū quia ep̄us in eū nullā habet iurisdictōnē. vnde sua indulgētia uel remissio non pōt illū soluere q̄z ipsuz non liguit: q̄a qui non potest ligare nō pōt absoluere: ⁊ ecōuerso. xxi. di. inferior. ⁊. ir. q. ii. c. i. ⁊. s. de pe. ⁊ remis. ois vtriusqz. sz in snia excōicatōis secus est: q̄z ille ꝓpter delictū siue rōe delicti efficit de foro excōicātis s. de fo. cōpe. c. vlti. vnde ꝓpter hoc pōt illū ligare ⁊ absoluere ⁊ ille incidit propter delictū in suā sniam ⁊ sic ligatus est ab eo. vnde ab eo oz absolui. ⁊ qō ꝓuisum fuit ad penā trahi non debet ad gratiā. s. de trāsla. inter corporalia. Sed etiā mirū videt qualit snia excōicatōis liget illos de quibus non fuit dictū vel cogitatū ⁊ res iudicata soluz illis nocet ōtra quos iudicat. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. c. pe. ⁊. ff. de excep. rei iud. cū queritur. ⁊. l. rei iudicate. nec ex postfacto potest augeri obligatio. ff. de dam. infec. dāni. §. is qui. ⁊ exquo post sniaz aliquid accidit noua interpellatōe opus est. ff. de iudi. non pōt. Itē incōueniens est q̄ aliquis excōicet qui nō est admonitus nec citatus. ī. e. sacro. Itē fm hoc talis sentētia nō differt a canone late snie cū tñ hec snia non sit generalis sed tantū vnā personā ꝓhendit. Jo. dixit q̄ hec distinctio que fit hic in littera habz locū in eo casu cū sub hac forma fit excōicatio: excōico te cū oibus cōicantibus tibi: ut tunc distinguat ibi qualiter ei cōicet: ut. ī. eo. c. ꝓxi. ad fi. ⁊ sic non obstant premissa. Sed ḡ non credo: imo credo illū esse excōicatū eadē snia ex eo q̄ in crie inuoluitur quia incidit in factū quasi dānatū ⁊ snia transit ad eū p talē participationē. ī. e. si cōcubine. ⁊ est si. de imu. eccl. aduersus. vbi succedit in vitiū ⁊ hic accedit ad crimē ergo eadē lepra qua ille punit. ⁊ iste etiā accedēs teneri debet. ar. i. q. i. cito turpē. sicut p participationē solā in locutōe trahit excōicatio minor: ita p coionez in crimine ꝓbitur maior excōicatio q̄z tunc plus delinquit. vñ non est necesse ut noua contra tales snia ꝓcedat qui alieno facinori suam cōmunionē ꝓmiscent. xxiiii. q. i. c. i. ii. ⁊. iii.

e Faciētem ⁊ ꝓsentientē. hec est ꝓbatio q̄ eadē snia inuoluat. sic. ī. e. quāte xvii. q. iiii. omnes. ⁊. s. de offi. dele. c. i.

f Nō retinuit. similit pretor magistratib⁹ quedā ꝓmittit. s. cautionē ⁊ ī possessionē ex p̄mo decreto cā dāni infecti. ff. de dā. infec. dies cautōi. sed missionē ex secūdo decreto sibi reseruauit. ff. de iurisdi. om. iu. iubere. Et est hic ar. ep̄os posse dispēsare vbi spēalit dispēsatio non est inhibita. ar. s. de spon. cum apud. ⁊. xvi. q. i. sunt nōnulli. ⁊ ꝓcessum videt qō non est ꝓhibitū. ff. ex qui. cau. maio. l. necnon. §. q̄ ei.

g Iusta causa. sic. ī. e. sacro. ⁊ si. s. ti. ꝓxi. c. vlti.

h Mandato. si. s. e. decetero. ⁊. ī. eo. q̄uis.

i Sacerdote. sic ergo simplex sacerdos potest absoluere. xxvi. q. vi. ca. vlti. sic ⁊ ligare. ii. qōe. i. nemo. ber.

k Quod in dubiis. donec p ecclesiā. si. s. eo. cū desideres. ⁊. c. a nobis. nec etiā p prelatū suū debet ei cōicari: ut ibi: q̄z qō aliis prohibet ipse facere

non debet: ut ibi notat. Item pmittit alicui tãgere sacra cui non pmittit ingredi ad ipsa. ⁊ sic ꝯ illud qõ dr. v. di. ad eius vo. ⁊. ꝯ. id. xcv. di. illud. vbi dr qb⁹ reliqua sacra negant quõ vnũ genus sacri ꝓcedit? quasi diceret non.

l Quoniã multos. hoc habes. xi. q. iii. quoniã multos. ⁊. j. c. pri.

m Participatõe. qz hic non distinguit an in crie an in alius cõicent eis. videbat quibusdã q̃ si in crie coicent incidãt solũmodo in minorẽ excõicatõnem: qõ nõ est verũ: ut pz. s. e. c. pri. cũ talis absoluat cũ iuratoria cautõe ut ibi dicitur.

n Comoniti. Iudex non dz excõicare pticipãtes cũ excõicatis ab ipso nisi canõica monitõe pmissa alias excõicatio non tenet: ut in decre. noua. j. e. statuim⁹. ita habetis tertiũ casũ in quo excõicatio nõ tenet citra aliq̃ appellatiõez.

o Innodãdi. qui eni psumptuose pticipat excõicato excõicand⁹ est maiori excõicatõne: ut hic dicit. ⁊. xi. q. iii. q cõicauerit. Et est h̃ notabile qz ⁊ ipse claues ecclesie ꝓtenit: quare puniri dz. ar. s. de pe. c. vl. ⁊. s. de excess. pla. ca. vl. vbi de h̃ in notula magna.

p Participibus. s. in crimine.

q Incurrũt. eandẽ. s. quã et pncipales. xi. q. iii. excellẽtissimus. ⁊ hi notatiz dicunt excõicati. ff. de ꝓdi. ⁊ demõ. nominatiz. ⁊. ff. si cer. pe. certũ. sic etiaz excõicant xpiani ne pticipent iudeis etiam ex crimẽ. s. de vsur. post miserabilẽ. ⁊. ca. q̃to. Tũ h̃ intellexit io. vbi pticipant in crie i quo casu intellexit. s. c. pri. alias non essent excõicati sed post admonitionẽ excõicarent ut hic dr. Sed quid si alterius parrochianus participat tali post talẽ sniam nunquid erit excõicatus maiori excõicatione? dic ut. s. c. pri. si participat in crie sic aliter nõ est excõicatus nisi minori: ut hic pz in princi.

r Iuter alia. quoniã multos. xi. q. iii. quoniã multos. ⁊. j. c. proxi.

s Occasio disputãdi. si. s. ó voto. ex multa.

t Presertim. Si istud psertim ponit ꝑ tantũ verũ dicũt put sequit de quibusdã psonis. si ꝑ maxime nõ dicũt verũ ut sequẽtia dicunt: qz nec viatores debẽt talibus cõicare nisi necessitate instante.

a Interptatio. ad quez ptinet iuris cõstitutio ad ipsum ptinet interptatio. C. de legi. l. vlti. xi. q. i. §. ex his oib⁹.

b Buret. ex sui natura.

c Canonis. xi. q. iii. quoniã multos.

d Agente. per declarationẽ In quibusdã enim casibus illius. c. est declaratio: ut in filiis seruis ancillis ⁊ vxore. In quibusdã est constitutio iuris ut in rusticis ⁊ mercẽnarius ⁊ q̃ in hoc ius nouũ constituat ꝑ illud. ca. circa psonas mercẽnariorũ rusticorũ satis videt: qz ꝑ priora iura eos vitare tenebant. xv. q. vi. nos sanctorũ. iuratos. xi. q. iii. excõicatos quosq̃.

e Necessitatis. nũquid magne an cuiuslibet tantũ? nã aliqua sustinenda est incõmoditas ut ecclesiastica iusticia seruet. xix. di. in memoriã. ⁊. s. de offi. le. dilectus. Si tantũ magne cuius arbitriũ spectabit? videt q̃ supioris. arg. s. de vo. qõ sup his. ⁊. c. ex multa. So. in transeuntibus res ista dilationẽ nõ capit quisq̃ suo relinquat iudicio de ꝓsuetudine. xi. q. iii. qõ predecessor. In peregrinis aũt qui vltra mare aliq̃diu ⁊ rome ꝑ quadragesimã cõmorari solent supioris iudiciũ requirat qz nemo sibi regulariter iudex esse potest. ff. ó iudi. si aliter. ⁊ ar. s. de elec. venerabilẽ. §. idem.

f Tenentur. vt sunt domestici filii serui mercẽnarii ⁊ vxor.

g In cribus. in talibus nulli cõsentiendũz est nec obijciendũ est. xi. q. iii. qui resistit. iulianus. ⁊. xxxii. q. v. ita ne. alias si cõicarent illis in criminibus eadem sententia tenerent. s. eo. nuper. ii. ⁊. j. eo. si concubine.

que per illud greg. pape capitulũz quoniã multos: specialiter excusãtur. Illi aũt qui nominati excõicatis presũptuose participãt: preter psonas dicto canone annotatas: nisi ab eoz participatione commõiti forte desiterint: excõmunicatiõis viculo sũt inodãdi: secus ãt si sciẽter cõicant ei q̃ cũ participib⁹ sũts est vinculo excõmunicationis sententialiter inodatus. tũc enim ⁊ ipsi sẽtẽtiã excõmunicationis icurrũt.

Item doctoribus decretorum bonoñ.

Inter alia que strigoñ. archiepiscopus ꝓponi fecit: nos recolimus rñdisse q̃ nullus nominati excõmunicato sciẽter cõmunicare tenetur: nisi quedã psone que ꝑ illud greg. pape. c. quoniaz multos: specialiter excusãtur. Ex ex hac respõsione orta ẽ occasio disputãdi: alijs cõcedẽtibus. q̃ excõicato cõicare tenẽtur persone i predicto. c. nominate: presertim que prius ad cõionẽ eoz ex debito tenebãtur. alijs asserẽtibus eos ꝓmunicare licite posse si uelint: nõ tamen ad hoc ex necessitate teneri. Ut igitur unde ius prodijt interpretatio quoq̃ pcedat ambiguitatẽ hominiz taliter duxim⁹ absoluẽdã q̃ cum quedam psone i premisso capitulo denotate illis i quos lata fuerit excõmunicatiõis sniam aũ ꝓlationẽ ipsius obsequio tenerẽt familiariter adherere: neqz postmodũ ad contrariũ teneãt: cũ adhuc debitũ durẽt beneficio canõis id agẽte a priore nõ sũt obnoxiate solute: sz ad familiare tenẽt obsequiũ ⁊ ita p cõsequẽs ad cõmunionẽ teneãt: sine qua illud nequeũt exhibẽr. Illud autem nõ ad oẽs personas capituli credimus referẽdũ: ut uidelicet obnoxietãti huiusmõi sũt subiecte cũ viatores peregrini ⁊ mercatores a cõione taliũ psonarũ: nisi articul⁹ necessitatis imineat. debeãt abstiere: ut i fine colligitur manifeste: sz ad illas dũtaxat que talib⁹ artiori tenentur obnoxietate ꝓstricte: q̃bus tũ in his ꝑ quibus sunt excõmunicatione notate ut in criminibus cõmunicare nõ debent: sed ab eis penitus abstinere. Idem.

Cum illorum absoluti qui pro violẽta manuũ iectione i clericos labem excõmunicationis incurrũt: q̃busdaz casib⁹ a predecess. n. exceptis sedi dũtaxat ap. reseruẽtur. nõnulli ecclesiasticam sentẽtiã negligẽtes i excõmunicatiõe positi ecclesiasticos ordines accipere nõ formidãt: quid ãt de his fieri debeat apostolicũ sepius oraculũ iplorat. Circa quos credimus distinguendum: q̃ tales uel sciunt excõmunicationis se uinculo irretitos: uel non recolũt factũ pro quo in late sẽtentie canonẽ iciderũt: uel factum quidẽ sciẽtes iuris ignari nesciũt exide se teneri. Primos si fuerit seculares clerici a susceptis ordinib⁹ cẽsem⁹ i perpetuũ deponẽdos i reliquis casib⁹ tã archiepiscopi q̃ episcopi absq̃ mãdato se. ap. speciali dispẽsãdi facultatẽ se nouerint ñ habere: quib⁹ ẽt ẽ absolutio taliuz iterdicta ⁊ maiora itelligãtur illis ꝓhibita quibus uetita sũt miora: poterit tñ huiusmodi ro. pon. auribus intimari: ut ab eo secunduz rigorem uel equitatem responsũ ꝑdeat put discretio sua uiderit faciẽdũ: qui si claustrales huiusmõi fuerint: licet ab alex. papa fuerit constitutũ q̃ monachi ⁊ canonici regulares quocũq̃z mõ se in claustro ꝑcusserint: non sunt ad ap. se. mittendi: sed fm prouidentiaz sui abatis discipline subdant. ⁊ si abbatis discretio ad eoz correctionẽ nõ sufficẽ prouidẽtia ẽ dioc. episcopi adhibẽda. ⁊ alibi dicat q̃ de seculo fugientes qui religionis habitũ i mõasteriuz receperunt ⁊ inter cetera postmodum ꝓfitẽtur se tale ꝓmisisse delictũ ꝓpter q̃ ipso actu excõmunicationis sniam incurrerunt sine licentia ro. pon. abbas ñ potest nec debet eos absoluẽr. quamuis presumptionem delinquentium debita possit animaduersione punire. Nos tamen in religionis fauorez ⁊ ut euagandi materia subtrahatur maiorem eis gratiam exhibere uolentes eorum prelatis q̃ etiam ta

b Cum illorum. hic pz exp̃sse q̃ edictũ illius canonis: si qs suadente. prohibitoriũ est qz oẽs debẽt ad se. ap. mitti nisi quoz absolutio inferioribus ꝑlatis in certis casib⁹ reseruat.

i A predecessore nostro. s. e. decetero mulieres. ea noscit. qõ de his. ⁊. j. eo. q̃uis. ber.

k Reseruent. per canonẽ illũ. xvii. q. iiii. si qs suadente.

l Uel scũt. qz aliud est quod studio delinquit: aut ignorantia. xi. q. iii. excellentissimus.

m Nescũt. pone exemplũ: vbi quis non crederet se teneri. s. eo. nuper. j. Ꝓ ẽso. ⁊. c. mulieres. in fi.

n Ordinib⁹. similit ⁊ de bñficiis. s. de cle. ex. mi. postulastis. ⁊. c. latores. ⁊ sic excõicati recipiũt ordines ⁊ excõicatus ꝓfert ordines. s. de eo qui renũc. epis. c. ii.

o Int̃dicta. xvii. q. iiii. si qs suadẽte. Sed nũquid poterũt dispensare post ipetratã absolutionẽ? vr̃ q̃ non ꝑ id qõ sequit. sed si nõ esset interdicta dispensatio possent. ar. s. e. nup. Et est ar. q̃ dispẽsare possunt vbi nõ est ꝓhibitũ. ff. ex qui. cauma. necnõ. §. quod eis.

p Minora. miora vocat absolutionẽ: maiora dispẽsatõez ⁊ ita cui ꝓhibetur min⁹: ⁊ maius ꝓhibitũ intelligit. lxxiii. di. gesta. xcv. di. illud. ⁊. ff. de sena. qui indignis. ⁊ ecõuerso cui concedit maius ⁊ minus. s. ó deci. ex pte. iii. b.

q Rigorẽ. equitas rigorẽ mitigat. vnde equitas intelligit iuris relaxatio ⁊ equitas rigori prefertur. C. de iudi. placuit. xxxiiii. di. fraternitatis. ⁊. s. de transl. c. vlti.

r Claustrales. hoc respicit qõ. s. dixit: seculares.

s Alexandro. s. e. monachi. ber.

t Alibi dicat. non habes hodie illam sed in antiqua compilatiõe consuluit titu. eo.

u Cõmisisse. ante ingressum supple.

x In religionis fauorẽ. imo videtur q̃ de iure cõi. Non est enim illi necessaria certa delicti satisfactio cuius totũ vite tempus obedientie ipenditur sui cõditoris. de pe. di. i. §. his autẽ tib⁹. post illud. c. mensura. si. s. de vo. scripture. xxxiii. q. ii. admonere. lau.

y ¶ Talibus absolutōis. hoc intellige de illis qui inciderūt in canonē ante ingressū: qz de his qui incidūt post ingressuz ꝓcessuz erat ꝑ alexandrū. s. e. monachi. vnde quo ad alios dicit indulgem⁹. b.

a ¶ Mēbri. hoc intellige simplicit̄ de oibus monachis qui hoc cōmiserūt: siue ante ingressuz siue post. j. eo. canonica. nec est distinguendū inter membrū ⁊ mēbrū. s. de cle. egro. c. ii. ⁊. s. ō coz. vicia. exposuisti. alias excessus difficilis uel enormis relinquit̄ arbitrio iudicis cuz excessus notorius est tunc abbas ipsum absoluere non pōt ꝓpter scandalum: ut hic dicit.

b ¶ Sāguinis effusionē. Quid si modicū valde lesit cuz sanguinis effusiōe qz de facili sanguis effūdit̄ qñqz: nunquid idez erit ac si enormiter lederet? satis credere ꝓmittendū arbitrio iudicis: puta epi ⁊ abbatis: lz lr̄a ista simpliciter loquat̄. verbū enim effusionis abundantiā significat. xvi. q. i. reuertimini. ⁊. xli. di. sepe. ar. sed ibi nomē effusionis significat vitium. ber.

c ¶ In epm. ex ꝑsona auget̄ crimē. de pe. di. i. §. aut facta institu. de iniur. §. atror. ⁊. ff. ō re mi. omne delictuz. §. q manus. ⁊. ff. de iniur. itez apud. §. qō ait ꝓtor. sicut ex atrocitate facti. xvii q. iiii. qui subdiaconuz. ⁊ ex ꝑsona eiꝰ qui fecit crescit iuria. ff. eo. sed si. §. quidaz. ⁊. xl. di. bō christianus.

d ¶ Abbatē ꝓpriū. Multa enim ꝓmittūtur nobis in hoiez nostre religionis que nō ꝓmittunt̄ in aliis. xvi. q. i. c. i. ⁊. ii. q. vii. si hereticus. Quid si abbatē non habet sed pōrē aut prelatū alio noie designatū? Rideo beneficiū illud ad omnes monachos ⁊ regulares canonicos extendit̄: ut. s. e. monachi. ⁊ ad hospitalarios hierosolymitanos qui per suū pōrē absolui possunt. j. eo. canonica. idez crederē de tēplariis dūmodo cōsimilē pōrē habeant ut habent hospitalarii. ad omnes claustrales hoc beneficiū extendit̄: cum eadez causa subsit in omnibus.

a ¶ Passus est. qz ille videt̄ iniuriā passus. ar. insti. de iniur. §. ii. sic iniuria facta filio patrē ꝓtingit ⁊ agere potest: tñ si pater remittit iniuriā filius agere non pōt nisi pater vilis ꝑsona fuerit ⁊ filius honesta. ff. de iniur. sed ⁊ si. §. filiofamilias. sic ⁊ si abbas remittit iniuriā factā monacho monachus agere non pōt aliquo casu. videt̄ tñ q̄ fm foꝛ rei hoc debet fieri. iii. q. vi. c. i. ⁊. vi. q. iii. placuit. sed nō est ita in casu isto: ⁊ sufficit q̄ ita hic caueat̄. vi. q. iii. scriptū est. ⁊. ff. qui ⁊ a qui. l. prosperit.

b ¶ Promoueri. Sed nōne dat̄ hic euagādi materia? quare in hoc casu nō absoluit eū abbas sicut absoluit illū qui ante monachatuz deliquit. Sed ratio est qz ante ingressuz erant eiusdē ꝓditōnis: ⁊ ꝑ ingressuz facile tollit̄ obligatio. xix. q. iii. non liceat. ⁊. q. ii. duo sunt io. Sed ratio vera reddit̄ in littera. s. ꝓpter scandalū. scandalū enim est q̄ monachus injiciat manū in maiorē: qz vix bonus monachus facit bonū clericū. xvi. qōe. i. legi.

c ¶ In ꝓemptū. quod semp̄ presumit̄ nec admitti debet ꝓbatio in cōtrariū. sic. liii. di. fraternitatez. s. de iude. c. vlti. ⁊ cum istis non dispensabit abbas.

libus ʸ absolutionis beneficiū ipartiri ualeant indulgemus: nisi excessus ipsorū extiterit difficilis ⁊ enormis: utpote si ad mutilationem mēbri ᵃ uel effusionē ᵇ sanguinis ē ꝓcessum aut in episcopū ᶜ aut abbatē ᵈ uiolenta manus iniecta: cū excessus tales ⁊ similes nequeant sine scandalo pretereri. Si vero claustralis aliquis in religiosam personam alterius claustri manus iniecerit uiolentas: per abbatem propriū ⁊ eiꝰ qui passus ᵃ est iniuriam absoluatur Quod si clericū percusserit secularem non nisi per ap. se. ut scandalū euitetur ad absolutionis gratiā poterit promoueri ᵇ. Si autez hos ad ordines promoueri cōtingat iuxta premissā distictionē qui sciēter i cōtemptum ᶜ ecclesie. discipline se fecerint ordinari ab excusatiōe suscepti ordinis ⁊ officij decernimꝰ manere suspēsos: circa reliquos uero facti memoriam uel iurisperitiam ᵈ non habentes monasteriorum utilitate pensata post iniunctam regularē penitentiam ⁊ peractam abbates ipsorum poterunt dispensare ᵉ: nisi graue fuerit ⁊ notabile factum: aut is qui fecit adultus fuerit ⁊ discretus ᶠ: ut violenter contra obliuionem uel ignorantiaz presumat ᵍ. Precipimꝰ autē abbatibꝰ: ut formā istā diligēter obseruēt: ne priuilegiū mereat̄ amittere qui sibi permissa abuntur potestate.

¶ Dez pistoriensi episcopo.

Oēmonialibꝰ tua a nobis fraternitas requisiuit. per quez eis sit beneficiū absolutiōis ipēdēdū: si uel in se inuicem vel conuersos uel conuersas suas aut clericos

d ¶ Jurisperitiā. Nota q̄ mitius agit̄ cum ignorāte ius positiuū: secus in iure naturali: vbi nec rusticitati etiam parcit̄. C. de iuius vocan. l. ii. sicut nec parcitur mulieri contra matrimoniū suū. est enim de iure naturali: ut. s. de diuoꝛ. gaudemus. vincen.

e ¶ Dispensare. potest ergo abbas dispensare cuz monacho circa ordines: ut hic. ⁊. s. de eo qui furti. ordire. ca. ii.

f ¶ Et discretus. ⁊ ita non sufficit q̄ sit adultus nisi sit discretus: qz cōtra discretū de facili presumit̄. C. qui ⁊ aduer. quos. l. i. ff. de probati. cuz de indebito. Et indiscretus iniuriam facere non potest: pati vero potest. xv. q. i. illud. ⁊. ff. de iniur. l. illud. et. ff. ad. l. corne. de siccar. si infans. sed de talibus nō intelligit̄ hoc: quia tales non indigent dispensatione.

g ¶ Presumatur. argu. q̄ non semper credendū est cōfiteti peccatū in penitentia. arg. contra. s. de homi. significasti. ii. quia non est verisimile q̄ aliquis sit immemoꝛ sue salutis. i. q. vlti. sancimus.

h ¶ Oēmonialibus. ꝑ episcopū. Impedit enim sexus mulieris ne abbatissa possit absoluere moniales: sicut hic patet: nec cōfessionem earum audire nec eas benedicere vel euangelium legere: quia sexui feminino claues ecclesie cōmisse nō fuerunt. s. ti. proxi. noua. et argu. s. de maio. ⁊ obe. dilecta. vbi de hoc. sed episcopꝰ illas absoluit auctoꝛitate pape sibi per hanc decre. indulta tanq̄ delegatus ad hoc. et sic absoluat omnes taz exemptas q̄ non exemptas. ⁊ est si. s. de here. ad abolendam. in fi. ⁊. s. de offi. ordi. irrefragabili. §. cetez. ⁊ eo iure quo absoluit alias mulieres. s. e. mulieres. Sed quid si monasteria essent in diuersis episcopalibus ⁊ vna monacha petiat monachum uel monacham uel conuersum uel clericuz alterius episcopatus conueniat vterqz episcopus: vel alter deleget alteri vicem suam. s. e. proxi. ber.

ēt manus iiecerit temere violētas Super hoc igit̄. ⁊. psul. ⁊. r. ut per episcopū ᵇ i cuius dioc. monasteria fuerit. absoluantur.

¶ Idem uniuersis cruce signatis.

Juere ⁊ infra. Quod si uenēti nec forte satisfacere uoluerint nec absolui. uobis ꝓmittimꝰ: ut cū ipsis i terrā sarracenoꝛ uel prouinciam iuxta quod inter uos cōuenit ⁊ ipsos uel honeste ꝓuenerit: nauigio trāseatis quāto minꝰ poteritis cū dolore tamē ⁊ amaritudine coꝛdis ⁊ sub spe uenie ᶠ cōicantes eisdē cū enim iam a nobis maiorem nauli receperīt quāritatem nec ad eam possint restituēdā iduci aut etiā coartari: si alit̄ fieret uideremini uos damnum ex penitētia ipsi uero premium ex cōtumatia reportare: ᵏ cū ad hoc debitum exsoluendum ipsi uobis maneāt obligati: ⁊ ab excōicatis exigi ˡ possit ⁊ recipi quod debetur. Est autem cautū i iure q̄ si quisquā ꝑ terrā hereticoꝛ aut quorūlibet excōmunicatorum trāsierit necessaria ᵐ emere ac recipere poterit ab eisdē. Preterea si pr̄familias domus excōmunicationis sentētia fuerit innodatus: a participatione illiꝰ familia excusat̄. Licet ergo duxuenetoꝛ dominꝰ nauium tanquā paterfamilias domus i excommunicatione persistat. uos tamen tanquā ipsius familiā: dū i manibꝰ eius fueritis: ipsiꝰ excōmunicatio non continget: ⁊ excusabiles eritis apud deū si i excōmunicatoꝛ ⁿ nauibus existētes cū dolore coꝛdis sub spe penitentie communicaueritis ipsis: in quibus eoꝛum communionem non poteritis ᵒ euitare.

i ¶ Juere. sub spe venie. Arg. contra: quia sub spe venie nemo peccare debet. s. de cleri. excōi. mini. illud. ⁊ de conse. di. iiii. q̄to quis. sed tamen hic non credo eos ex hoc peccare cum papa hoc permittat ⁊ ne ipsi ex suo dolo cōmodum habeant. Sed hoc ideo dicit quia bonarū mentiū est ibi suas culpas timere vbi etiā culpa non est. s. de obser. ieiu. cōsiliū. §. ii. v. di. ad eius. ar. bo. ad hoc. s. de purga. cano. c. ii.

k ¶ Reportare. quod esse non debet. xvi. qōe. i. legi. ⁊. s. de rescrip. ex tenore. nec ipsi debent ridere de fletibus aliorum. s. de priuil. petistis. quia nemo de improbitate sua consequitur actionē. ff. de fur. itaq̄z fullo. §. i. vsi. sed nemo. necistulti debent esse melioris conditionis q̄ periti. ff. quod vi. aut clam. seruius. ⁊ quia delinquūt non debet esse eoꝛum conditio melioꝛ. ff. de dona. inter vi. ⁊. vxo. l. iii. §. i.

l ¶ Exigi. s. de excep. cū inter. ⁊. s. de here. excōicamus. §. credentes. cōuenire tamē alios aut recōuenire non possunt sed excipere bene: ut in ꝓxi. ꝓcoꝛ. ⁊ appellare ⁊ ꝑsequi appellationē. s. de excep. c. vlti.

m ¶ Necessaria emere. Hic habes duos casus in quibus excōicatis licite ꝑticipat̄. alii notant̄. s. eo. cum desideres.

n ¶ In excōicatoꝛū. arg. est hic q̄ si socius meus incidit in excōmunicationē non statim teneoꝛ ipsuz deserere nec ipse teneat̄ statim diuidere societatē. hoc intellige si sine magno dāno hoc fieri non possit. ar. xi. q. iii. antecessoꝛ. xxiii. q. iiii. c. i. ⁊. xli. di. quisquis. xii. di. illa. ⁊. viii. di. qui cōtra mores. ar. cōtra. s. de maio. ⁊ obe. illud. ⁊. xxiiii. q. i. omnes qui.

o ¶ Non poteritis. supple cōmode: quia illud dicimur posse quod sine incōmodo possumus. ff. de vbo. signi. nepos. in fi. ff. de cōdi. institu. filius qui. in fi. xxii. qōe. ii. faciat homo. Ber.

p Vt fame. carcerē. i. ipsum claustrum. quod eis est carcer.
q Mancipari. sine pena excōicatōnis.
r Corrigere. s. ō offi. ordi. c. i. ⁊ s. de accu. qualiter ⁊ qñ. ii. ne sanguis eor de suis manibus requirat. s. de offi. or. irrefragabili. vbi de hoc. ⁊ s. de sta. mo. ea que. ⁊ c. cū ad monasteriū. ad fi.
s Impunita. ad publicam vtilitatē respicit ut cria puniant: ut. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. i. Bruso. in fi. ⁊ ff. ō solut. stichū. §. i. ff. de iudi. si longius. §. i. ⁊ ff. de fideius. si a reo. §. id quod. ⁊ C. de pe. si operis. ne ad maleficia qs q̄ psiliat: ut. l. si operis. ⁊ xxiii. q. iiii. est iniusta. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos.
a Incorrigibiles. hi deponi possunt ⁊ tradi curie seculari. s. de iudi. cū non ab hoie. xvii. di. nec licuit. sed non ad sanguinis effusionē. ⁊ sic intelligit. s. de iudi. at si clerici.
b Trabere possunt. sic. C. de his qui ad eccle. ꝛfu. l. iii. vbi seruꝰ absq; sacrilegio ab ecclesia extrabitur.
c Violenter. ar. ꝛ. s. eo. vniuersitatis. hoc intelligendum est ō incorrigibili: illud de eo qui corrigit ⁊ verberat a laico de mandato abbatis qō non licet: ut ibi dicit: ⁊ ita nō se tangunt.
d De mandato. ⁊ nōne sufficit generale mādatū quod cōtinet. xxiii. q. v. c. pnceps regū: solu. spēale mandatum hic expectandū est: q̄diu. n. non est notū ipsos esse incorrigibiles ⁊ traditos curie seculari non licet sine mandato plato qr ad huc sub regula clericali tenent etiā depositi lxxxi. di. dictū. vel nisi se immisceāt enormitatibus. s. e. cum non ab homine. ⁊ c. per pendimus.
e Quor auctoritate. qui. n. p aliū facit per seipsum facere intelligit. s. eo. mulieres. et ff. de admini. tuto. ita tamē. §. gessisse. ber.
f Non amplius. qr cū moderamine inculpate tutele: alias si excederent modū tenerent. arg. s. de resti. spoli. olim. in fi. vbi de hoc. si. ff. ad. l. aquil. si ex plagis. §. tabernarius. ⁊ ita pz q̄ clericus depositus adhuc gaudet priuilegio clericali.

Idem londoñ. episcopo.

Et fame tue: ⁊ ifra. Sane consuluisti nos: vtrum clerici graiter excedentes: qui iure non possunt monasterijs ad agendū penitētiam deputari: quoniā cū nō penitent de cōmissis: opportunitate fugiendi captata carcerē fugerēt claustri ⁊ priorib⁹ se scelerib⁹ scelestiꝰ immiscerent: a te uel alijs prelatis suis arcte possint custodie mācipari. ⁊ ifra. R. q̄ cū prelati excessus corrigere debeant subditorum: ⁊ publice utilitatis iterfit ne crimina remaneant impunita: ⁊ p ipunitatis audaciā fiant qui nequā fuerant nequiores: nō solum possūt: sz debēt etiam clericos postquā fuerit de crimine canonice cōdemnati sub arta custodia detinere: qui cū sint incorrigibiles nec monasterijs ualeāt custodiri: ad similia uel peiora facile laberentur. Laici vero citra excōmunicatiōis siniam capere clericos ⁊ ad iudiciū trahere possūt: si oportet etiam uioleter: dū tamen id de mandato faciāt prelatorum: quor illi sunt iurisdictiōi subiecti: ⁊ quorum est corrigere criminosos: cum hoc nō ipsi sed illi quor auctoritate id faciūt: facere videātur: dū tamē non amplius eor uiolentia se extēdat: quā defēsio uel rebellio exigit clericorum.

Idem bracar. episcopo.

Contigit iterdum: q̄ clerici si quē offendant: ⁊ satisfacere uelint offenso secundum morē patrie quē iter se laici obseruant: corpora sua spōte supponunt. xxx. seu plurib⁹ aut pauciorib⁹ percussionibus fustiū: ⁊ ifra. Nosāt. f. r. super hoc r. q̄ huiusmodi manus iectio: ⁊ iniuga. ioannes. vbi de hoc. Item ⁊ clericus depositus habet hoc priuilegiū q̄diu vult viuere sub regula clericali. lxxxi. di. dictum. ⁊ s. c. proxi. ff. de decu. l. pe. Item nisi imisceret se enormitatibus. s. e. cū non ab homine. ⁊ c. ppendimus. vel vsq; ad trinā admonitionē cōtempto habitu clericali. s. eo. in audientia. ⁊ j. eo. contingit. Item quid de excoicato depositio si verberetur an incidat in canonē: videt q̄ non quia nihil ad nos de his qui foris sūt. xi. q. i. multi. quia iam est membrum diaboli ⁊ extra ecclesiam eiectus. xi. qō. iii. omnis christianꝰ. ⁊ c. sequēti. ⁊ quia non posset aliū excōmunicare xxiiii. qō. i. audiuimus. eadem ratiōe non erit excōmunicatus qui clericum excōmunicatū etiā depositū verberat quod quidam concedunt. Vincē. distinxit an excōmunicatō precedat depositionem: ⁊ tunc adhuc retinet priuilegium clericale: si vō consequatur et incorrigibilis fuerit eo tradito curie seculari amittit priuilegium. s. de iudi. cum non ab homine. qui autem aliū clericum excōmunicatū verberat: videtur scōm hoc excōmunicatꝰ multo fortius q̄ qui verberat excōmunicatū clericū ante depositionē fm quod distinguit. vin.

i Fauorem ordinis. cui renunciare non potest. s. ō fo. compe. si diligenti ⁊ c. significasti. b.
k Prohibeas arrē tari. nō videtur responderi ad questionē que fuit an huiusmodi percussores incidant in canonē. sed dic q̄ bene sunt excōicati qr iniuriosas ⁊ temerarias manus injciūt: ⁊ satis innuit dum dicit tam in fauorē clerici q̄ ordinis ꝛc. ⁊ ex eo q̄ dicit puiso ut clericus sine iniuria clericali ꝛc. ⁊ clericus qui ad hoc consentit excōicetur: ut. j. sequitur.
l Relatum homini. xi. q. iii. quisqs metu. ⁊ ca. iulianus. ⁊ s. de voto. ex multa. v. in tanta ꝛc. ⁊ xxii. q. v. c. ii. ⁊ iii. aggrauat eni culpa ex psona iniuriati. s. e. cū illor: vbi de hoc.
m Sine culpa. tunc enim possunt absolui p epm: ut hic dicit. ⁊ s. eo. mulieres. ⁊ j. e. q̄uis. que intelligi debent fm hanc distinctionē vnde sine culpa priuari non debent. s. de eo qui cogno. ꝛsan. vro. sue. discretionē. ⁊ c. vlti. ⁊ s. ut li. non ꝛte. quoniā frequēter. §. ii. et s. de cōsti. cognoscēres. alias si essent dñi in culpa tam ipsi q̄ serui sunt excōicati: puta si mandassent: qr qui p aliū facit p seipsum facere videt. s. eo. mulieres. ⁊ c. ut fame.
n In vtrolibet casu. s. cū serui hoc faciunt fraudulent: vel cū dñs nullā culpā cōmit. g videt idē dicendū in viro si in fraudē vxoris sue faciat: ⁊ in liberto qui operas prestare tenet. ar. xxix. q. i. platū. Sed hoc nō credo cū non inueniā qr hoc edictū: ut oēs ad curias mittant: qui expresse non excipiunt: pbibitoriū est. argu. s. eo. cum illor. in prin.
o Recōpensationē. sic. s. de vo. qō sup his. ⁊ c. magne. ad fi.
p Enormis. s. eo. cum illor. vbi de hoc.
a Sacris. voluntarius. secus si absolute fueris attractus. s. de his que vi metusue causa. sacris. ⁊ l. di. presbyteros. ⁊ s. de non uiolēta tñ iniuriosa uidetur: cū ille canō nō tā i fauorē clerici ordinati quā i fauorē ordinis clericalis fuerit promulgatus. iō ⁊ volumus ⁊ mādamꝰ vt id decetero pbibeat attentari. Si quis ār clericus post pbibitionē huiusmōi spōte se subiecerit excōmunicetur: puiso: ut clericus iniuriā passo sine iniuria clericali satisfaciat cōpetenter: quatenus inter eos pax valeat rationabiliter reformari.

Idem lugdun. archiepiscopo.

Relatum est nobis: q̄ cū aliq serui pp iiectionē mānū i clericum uiolētā i canonem icidūt sententie promulgate allegantibus dominis eorūdem q̄ carere mācipiis suis nolūt venire ad sedem ap. absoluendi nō curāt: per occasionē huiusmodi eludentes ecclesiasticā disciplinā. Quocirca mādamꝰ quatenꝰ eos venire cōpellas ad se. ap. absoluēdos: cū plus sit deo quā homini deferēdū: nisi fecerint hoc in fraude ut subtrahāt se obsequio dominor: aut ipsi domini ppter hoc sine culpa sua graue damnum incurrāt: tūc i utrolibet casu poteris eos ex idulgētia nostre puisiōis absoluere: cū nimis sint ab ap. se. remoti sz i reppēsationē laboris quē i itier sustinerēt: alia eis satisfactio iniungatur. dūmodo non sit tā grauis ⁊ enormis excessus: ut pp uitādum scādalū ⁊ tollēdū exēplū hꝰ i serui ad suū suor dei uenir debeant absoluēdi.

Idē istrigoneñ. archiepō.

Sacris ē canonib⁹ istitutū. ⁊ i fra. Licet is q̄ uolūtarius ex communicatis illis ꝛmunicauerat qui cum omnibus fautoribus ⁊ pti

bap.maiores.ad fi. vsi.ille vo qui nunq̃.

b ¶ Porrigende.xxiiii.q.ii.c.ii.τ.iii.

c ¶ Constitutois.s.e.a nobis.cũ fuerit absolutus tunc orabit ecclesia p eo τ recipiet oblatões p eo sicut p aliis defunctis.

d ¶ Sicut nobis.litteras nostras. Sed videt q eis credendũ sit q: de nemine presumendũ est q sit i memor sue salutis. i.q.vlti. sancimus. τ ar.ꝝ.de cõse. di. .iiii.cum itaqz.τ.c. si nulla extant. sed sed nõ est verũ.s.ꝺ offi. or. ex parte. τ viii.qõe.v.c.vno.τ C.de man. princi.

e ¶ Alio modo. nõ tamen vno teste q: fieret actor p iudiciũ nec etiaz sufficiunt talia iudicia q̃ sufficiunt.s.de cle. peregri.ca.inter.et c.tue. nec sufficit h̃ honestas persone: ut ei credi debeat. ar.l.di.si quis ꝓpostera. τ di. ix. ego solus.arg.ꝝ. xcvii. di.nobilissimus. sz illud cũ illi fit preiudiciũ. io.

f ¶ Per tuas. aliqbus. τ male: q: non appellat ad metropolitanũ: tñ pot excõicatũ absoluere si ep̃us ipsum absoluere nolit.s. ꝺ offi.or. ad reprimendã ber.

g ¶ Appellãdi. ut p hoc ab excõicatois snia releuet: ut.s.ꝺ appella.pastoralis. nec interdictuz: ut s.e.ti. ad hoc quomã.sed ut cãm trãsferãt ad supior̃ bñ tenet appellato.iii. q.ix.reuera.

h ¶ Cuiusdã epistole.quã habuisti oli in antiqua cõpilatione.s.de offi.or.quesitũ.cuius snia τ etiã verba p maiori parte ponunt hic τ incipiunt hic: quod si ante.

i ¶ Audiendi sunt. si agãt.s.de bere.excõicamus.§. credẽtes.s.de excep.cũ inter.oueniri tñ bene pot.s.e.si vere.τ.§.pdic.credẽtes.

k ¶ Remittẽdi.remittit qñqz aliquis ad eũ a quo appellauit:si malitiose appellauit.s.de appel.cũ in ecclesia.τ.c.ut debitus.vel si non fuerint psequuti appellationẽ in termino ꝓstituto:ut.eo.ti.psonas vel si appellãs hoc petierit.s.de ap.interposita.§.ille.alias obtinet qꝺ hic dr.τ.C.de appel.eos. τ.ii.q.vi.§.vlti.

l ¶ In sardicen.cõcilio.xi.q.iii.si ep̃us forte.qꝺ inducit hic contra decre.alexandri. Vñ nota q ꝑm antiquos canones quilibet excõicatus audiebat qui ante absolutionẽ volebat pbare se iniuste excõicatũ.xi.q.iii.si ep̃us forte.cuius teno: hic ponit. Hodie vꝺ nõ audit nisi in duobus casibus:si dicat sniam latã post appellationẽ fuisse.vel si dicat intolerabilẽ errorẽ in ea fuisse expressum:ut hic dr. Sic ergo distinguas:si aliquis querit supior de iusta excõicatõe aut appellauit ad eũ:aut non. Si appellauit ꝓmo ꝑstabit cautionẽ q stabit mandatis ecclesie tũc est in optõe ipsius supioris an velit eũ absoluere:an remittere ad eũ absoluendũ a quo appellauit:ut h̃ sequit in decre.alex. Si vꝺ.nõ appellauit sed p simplicẽ querelam audiuit ipsuz:debet eũ remittere ad inferiorẽ ut ipsuz absoluat:τ si inferior ipsuz absoluere nolit archiep̃s ipsuz absoluat.s.de offi.or. ad reprimendã.si tñ periculũ essz in mora ꝓpter huiusmodi remissionẽ ipsuz stati absoluat.j.e.sacro.τ ar.ad h̃.s.ti. pri.c.vl.τ si viderit sniam excõicatois ab ep̃o latã esse iniustã euidẽter poterit archiep̃s declarare subditũ irrõabilit fuisse ligatũ:lz non sit appellatum ad ipsuz.s.de appel.sollicitudinẽ.similit τ ecõuerso si viderit eam iustã tenet remittere ipsuz absoluendũ ad inferiorẽ: ut hic in fi.to.

m ¶ Nullus ante.ergo nec archiepiscopus. argu.s.eo.cum deside

res.τ.c.quod in dubiis. in principio.

n ¶ Distinguendũ.ad absoluendã ꝓtrarietatẽ cõcilii.τ decre.alex.

o ¶ Intolerabilẽ errorẽ. Error intolerabilis potest dici quodlibet peccatũ:ut si excõicet ideo q: nõ furat: vel q: nõ ducit ei aliquã meretricẽ: vel q: non est obediens suo ꝑlato:vel si ꝑcipiat aliqꝺ ipossibile uel turpe ut dictũ est: talis snia nulla est nec aliquã obligatõnẽ inducit in facto vel ꝺ iure.si.s.de pac.c.vl.ar.ꝝ.s. de ꝓdi.appo.c.vl.in fi. Vm. hec intelligit tantũ de errore iuris.vnde in ꝑdictis exemplis tenet excõicatio: ut si dicat sic: excõico illũ q: nõ adulterat: q: nõ mẽficit illũ: tenet excõicatio. Itẽ intolerabilis potest dici error si erp̃s se ꝓnũciat ꝝ ius scriptũ:ut si dicat: ꝓnũcio excõicationez valere q: est lata post appellationẽ legitimã: τ a tali snia nõ est necesse appellare.ii.q. vi.§.diffinitiua.τ.ff.que sen. sine ap.re.l.i.§. i. Et idẽ ẽ dicendũ vbicũqz ꝓponit iudiciũ retro nullũ fuisse nisi velit quis ad cautelã appellare C.de ꝓcu.lz.τ.s.de ꝓcu. in pũcta.in fi. τ.s.ꝺ cri.fal. sup eo.τ.s. de re iudi.c.i.secus ẽ si errorẽ nõ exp̃mit in snia:et tñ ꝓnũciaret ꝝ ius tenet qui dẽ tũc snia nisi fuerit appellatõe suspẽsa.s. de re iudi.cum inter vos.τ.ff.e.cũ ꝓlatis.sz si error est in facto: ut si hoc mõ dicat:excõico te q: expoliasti talẽ: lz manifeste sit falsũ tenet snia:q: talis cã possibilis est lz sit falsa nec continet errorẽ. τ snia siue iusta siue iniusta timẽda ẽ .xi.q.iii.c. i.τ.ii. Ar.ꝝ q talis error facẽ eaz nullã sicut error calculi. ff.que sen. sine appell.re.l.i. §.i.τ talis error facit exheredationẽ nullã.ff.de libe.τ postu.l.si postumus.§.vlti. τ.l. se.sicut nec valz decretũ ꝺ datõe totoris vbi error facti est exp̃ssus. ff. de tu. τ cur.l. tutor.τ.l.scie.sic τ obligatio p errorẽ facti nõ tenet. ff.si qs cau. sed τ si.§.vlti.τ.ff. de fideiuf.si qs postq̃.io. Quid dices:credo q in snia excõicatõis lata p errorẽ facti ut dictũ est tuti sit dicẽ q teneat τ q absoluat quo ad ecclesiã uel saltẽ ad cautelã: q: q ad deũ non ẽ ligat nisi ꝓtẽneret eã ut.j.sequit.τ.xxiiii.q.iii.notãdũ. i fi.s.ꝺ testi.veniẽs.

p ¶ In quibus casibus.duobus.s.ꝑmissis: cũ dr sniaz latã post appellationẽ legitimã:τ cũ dr cõtinere intolerabilẽ errorẽ:τ in casibus istis intelligit.c.cõcilii sardi.cuius teno: hic ponit. sic.s.de offi.dele.cũ ꝓtingat. in casib istis primo admittit ꝓbatio vt appareat an absolui debeat an denũciari non ligatus:ut ibi in.c.cum cõtingat.

q ¶ In aliis. Sic intellige quod dicit in aliis.s.q: non audit in aliis negociis vel factis iudicialibus vt actor tanq̃ excõicatus sed extra iudiciũ non debz vitari.ut.j.eo.ti.solet.nisi in hoc ut ꝓbet errorẽ vel sniam latã post ap.legitimã τ in h̃ ꝓcordat ꝓciliũ sardicen.τ interptat papa cõciliũ vt ibi:q si absolutõis bñficiũ humilit postulauerit cc.abinde vsqz ibi:q si forsan:int̃ptat decre.alex. Et sic distictio Inno.ꝓcordat ꝓciliũ sardi.τ decre.alex. q̃ videbat ꝓria sed non est q: in diversis casib loquũt ut pz p interpretationẽ Inno.

a ¶ Ad cautelã.sic.j.e.venerabilis.τ.s.e.cũ desideres.§.secũde. τ.s.de app. ad p̃sentiã.τ.s.de testi.veniẽs.nõ obstãte ꝝ dictõe excõicatoris vel aduersarii:ut in ꝑdicta decre.solet.nisi diceret excõicat ꝓ manifesta offensa in quo casu ꝺz bñe t̃minũ octo diez ad pbãdũ mãifestã offẽsã:ut i decre.ꝑdi.solz.b.

b ¶ Verũ in aliis. Dixit io.in aliis dubiis.s.habendus est ꝓ excõicato.s.eo. cũ desideres.§.secũde. Et tu dic in aliis.s.excõicatõib cũ quis dicit se excõicatũ iniuste vel quocũqz mõ appareat ipsuz esse excõicatũ maiori excõicatõe q: tunc nõ debet audiri ut actor nisi gratiã cc.τ.s.ꝺ vbi dicit: nec excõicati sũt audiendi cc.exceptis duobus ꝑdictis casibus.τ h̃ dicit lr̃a sequẽs ne sniam ꝓtẽnere cc. q: hocipso ligaret er ꝓtẽptu secus in eo qui petit in seruũ qui pẽdente causa audit contra alios sed contra illũ qui dicit se dñm illius non.ff. de libe.causa.ordinata ber.

c ¶ Contẽnere videat. Nota cãm quare hic tenet snia lz iniusta. xxiiii.q. iii. notandũ.in fi.τ.i.q.iii.§.cũ ergo.alia etiã recitat.s.de appel.pastoralis. vbi

gata:metropolitanus ante litis ingressum ab eo iuramento recepto secundum ecclesie consuetudinez debet ipsum absoluere: nisi voluerit episcopo dioc. deferre: ipsum qz ad eum remittere absoluenduz ubi etiam consequenter iferetur: q nec excommunicati sunt audiendi priusquam fuerint absoluti: nec sũt ad illos a quibus appellauerant remittẽdi. ¶ In sardicen. autez cõcilio reperitur: ut his qui ab episcopo est abiectus: finitimos episcopos interpellet:τ causa eius audiatur:τ diligentius pertractetur. episcop at qui iuste uel iniuste abiecit eundẽ patẽter accipiat: ut discutiatur negociũ quaten uel pbet eius a plurib snia:uel ẽt emẽdetur: prius tñ quã omnia diligẽter examinata fuerit: nullus ante caule cognitionẽ coiom eum sociare presumat: qui fuerat cõmunione priuat. Nos igitur credimus distinguendu: utrum quis proponat se post appellationẽ legitimã interpositã excõmunicatõe fuisse notatũ uel i forma excõmunicatõis itolerabilẽ errorez fuisse patẽter expressũ: in quib ad probationẽ eor ẽt si absolutionẽ ñ petat. debet admitti: sed donec de ipsis constiterit: in alijs euitari dz quãquã ap.se. etiam talẽ consueuerit absoluere ad cautelam. verũ in alijs nisi gratiam absolutionis ñ ploret non debet audiri: ne sententiam ecclesiasticam contemnere uideatur:τ per hoc ãplius ex suo cõtemptu ligetur. Quod si absolu

dices:credo q in snia excõicatõis lata p errorẽ facti ut dictũ est tuti sit dicẽ q teneat τ q absoluat quo ad ecclesiã uel saltẽ ad cautelã: q: q ad deũ non ẽ ligat nisi ꝓtẽneret eã ut.j.sequit.τ.xxiiii.q.iii.notãdũ. i fi.s.ꝺ testi.veniẽs.

p ¶ In quibus casibus.duobus.s.ꝑmissis: cũ dr sniaz latã post appellationẽ legitimã:τ cũ dr cõtinere intolerabilẽ errorẽ:τ in casibus istis intelligit.c.cõcilii sardi.cuius teno: hic ponit. sic.s.de offi.dele.cũ ꝓtingat. in casib istis primo admittit ꝓbatio vt appareat an absolui debeat an denũciari non ligatus:ut ibi in.c.cum cõtingat.

q ¶ In aliis. Sic intellige quod dicit in aliis.s.q: non audit in aliis negociis vel factis iudicialibus vt actor tanq̃ excõicatus sed extra iudiciũ non debz vitari.ut.j.eo.ti.solet.nisi in hoc ut ꝓbet errorẽ vel sniam latã post ap.legitimã τ in h̃ ꝓcordat ꝓciliũ sardicen.τ interptat papa cõciliũ vt ibi:q si absolutõis bñficiũ humilit postulauerit cc.abinde vsqz ibi:q si forsan:int̃ptat decre.alex. Et sic distictio Inno.ꝓcordat ꝓciliũ sardi.τ decre.alex. q̃ videbat ꝓria sed non est q: in diversis casib loquũt ut pz p interpretationẽ Inno.

a ¶ Ad cautelã.sic.j.e.venerabilis.τ.s.e.cũ desideres.§.secũde. τ.s.de app. ad p̃sentiã.τ.s.de testi.veniẽs.nõ obstãte ꝝ dictõe excõicatoris vel aduersarii:ut in ꝑdicta decre.solet.nisi diceret excõicat ꝓ manifesta offensa in quo casu ꝺz bñe t̃minũ octo diez ad pbãdũ mãifestã offẽsã:ut i decre.ꝑdi.solz.b.

b ¶ Verũ in aliis. Dixit io.in aliis dubiis.s.habendus est ꝓ excõicato.s.eo. cũ desideres.§.secũde. Et tu dic in aliis.s.excõicatõib cũ quis dicit se excõicatũ iniuste vel quocũqz mõ appareat ipsuz esse excõicatũ maiori excõicatõe q: tunc nõ debet audiri ut actor nisi gratiã cc.τ.s.ꝺ vbi dicit: nec excõicati sũt audiendi cc.exceptis duobus ꝑdictis casibus.τ h̃ dicit lr̃a sequẽs ne sniam ꝓtẽnere cc. q: hocipso ligaret er ꝓtẽptu secus in eo qui petit in seruũ qui pẽdente causa audit contra alios sed contra illũ qui dicit se dñm illius non.ff. de libe.causa.ordinata ber.

c ¶ Contẽnere videat. Nota cãm quare hic tenet snia lz iniusta. xxiiii.q. iii. notãdũ.in fi.τ.i.q.iii.§.cũ ergo.alia etiã recitat.s.de appel.pastoralis. vbi

de hac materia in notula que incipit hec rō. ⁊. s̄. de cle. ex. mi. si celebrat. i fi.

d ¶ Quod si absolutiōis. hic interp̄tat̄ decre. alex. que intelligit̄ in eo casu cū excōicatio p̄cedit appellatōez quā dicit iniustā cōciliū in eo casu qū appellatio p̄cessit vel qū intolerabilis error expressus est in snia: ⁊ sic planū est. Que fuit ergo dubitatio illius diuersitatis? Antbisiodorensis. eps excōicauit archipresbyterū suū: archipresbyter coram archiepo Senonensi. obtulit cautionē standi iuri humiliter petēs absolui. archieps deferens epo sepe monuit ipsuz ut eū absolueret quod cum facere nollet archiepus ipsuz absoluit quē epus non habebat p̄ absoluto: dicēs q̄ eius absolutio non pertinebat ad archiepm p̄ quo videbat̄ facere decre. alex. p epo conciliū sardicen. vnde archiepiscopus quesiuit a papa quid iuris esset. Et ipse rridet ut pz ex lra. ⁊ hic sume casuz.

e ¶ Aliqui. salutationis. excōicati enim salutādi nō sunt. xi. q. iii. excōicatos. xxiiii. q. i. omnis qui. ne p̄ salutationē videat̄ eis aliquis cōsentire. arg. lriii. di. cū adrianus. ⁊ ut facilius resipiscant cū viderint se cōtēni. s̄. de excep. pia. in fi. q̄ grauis pena est inter boies esse ⁊ eoz carere suffragio. ¶. de apostata. bi qui. sed q̄uis eos nō debeamus salutare possumus tū eis loqui de bis que pertinent ad eoz salutē. ⁊ lz alia vba incident̄ p̄ponant̄ non nocet. .ī.e. rriso. ⁊. c. cū voluntate. i. rriso. ⁊. xi. q. iii. cū excōicato. Sed pone q̄ papa ex certa scia salutet excōicatū nūquid habebit̄ p̄ absoluto? ar. est q̄ nō q̄ certa forma tradit̄ preterq̄ excōicatus nō videtur absolutus. s̄. eo. cū desideres ad fi. ⁊. c. quod in dubiis. in prin. ⁊. c. sacris. arg. ad b̄. ¶. de libe. cā. inbemus. ⁊. ¶. de p̄ba. non epistolis. ar. ō. s̄. ō puil. cum olim essemus. ⁊ papa nō subiacet legibus. ¶. ō legi. digna vox. ⁊. ff. e. ti. p̄ncep̄s. Ergo vī q̄ eo ipso sit absolutus q̄ papa scient̄ tali cōicat ⁊ papa dat auctem canonibus ⁊ ab eo vigorem sumūt ⁊ nō ecōuerso. s̄. ō elec. significasti. Dicūt quidaz q̄ p̄pter hoc hic non est absolutus: nisi dicat absolvo te: sed de plenitudine ptātis satis vī q̄ sit absolutus duz trī papa voluerit ipsū p̄ p̄ hoc absolutū esse: ut hic ostat. ⁊ est hic ar. q̄ sic ex eo q̄ dicit p̄ ignorantiā ergo a ōnio aliud si p̄ sciētiā: alias nō esset maior potestas ipsius q̄ alioz iudicū q̄tuz ad hoc. Sed nūquid incideret in canonē si p̄ talem participationē nolit ipsuz esse absolutū ut dictum est? non: quia legibus est absolutus.

f ¶ Occupationē. vī non valent. sic. s̄. de capel. mo. ex parte. ⁊. s̄. de rescript. c. ii. ⁊. c. si qui. ar. idē esset ⁊ si p̄ importunitatē petētis: q: dicit imperator: sepeni p̄ importunitatē petētis nō ocedēda ocedim⁹. ¶. ō peti. bo. sub. l. i. l. x. b.

g ¶ Per surreptionē. s. hoc tacito q̄ esset excōicatōis vinculo innodatus. quo dicto lras nō dedisset. s̄. de rescrip. sup lris. vbi de hoc satis dictū est.

h Officii. excōicatiōis vinculo. Sic pz q̄ excōicatus item pōt excōicari. iii. q. iiii. engeltrudā. vbi tractat̄ de hac materia. ⁊. s̄. de iude. ita quorundā. ⁊. ff. de ritu nup. palā. §. vlti. Et sunt duo effectus excōicatiōis expellēdi ex ecclesiā ⁊ eiectū confirmādi. q̄tuz ad primū excōicari non pōt: q̄tuz ad secundū bene q: triplex funiculus difficile rumpit̄. s̄. de treu. ⁊ pa. c. i. Sed qualiter talis absolueī? potest dici q̄ vna absolutōe omnes excōicatōes tollant̄: sicut vna acceptilatōe plures obligatōes tollunt̄. ¶. ō trās. trās actione. ⁊. ff. de accepti. pluribus. vel vnus cōmittat alteri vices suas. ⁊ illud cōpetentius fiet. vel quilibet absoluat a sua excōicatōe ⁊ vltima ofirmabit p̄cedētes. ff. de seruī. rusti. predi. p fundū. sed qui p̄mo absoluit nō denūciabit ipsuz absolutū: nec est ei cōicandū donec absolut⁹ fuerit p̄ alio: q: qui est excōicatus in vna ecclesia excōicatus est quo ad omnes. ut. iiii. q. v. quisquis.

i ¶ Surrepta non prodest. de hoc etiā dictū est. s̄. e. cum pro causa. Et dic q̄ non p̄dest q̄tuz ad salutationē. s̄. ti. p̄xi. qō quidā. valebit tamē q̄tuz ad minus suppliciū subeundū: ut de pe. di. iii. ad fi. ⁊. c. si quis aūt. ⁊. §. se. in fi. di. b.

k ¶ Exhibere non debz. ar. contra. s̄. ti. proxi. qō quidā. ⁊ de peni. di. iii. ad fi. c. si quis autē. et. §. seq. Dici potest nō debet exhibere cum effectu: ut cuz denūciet absolutuz ut dictuz est donec ab alio fuerit absolutus. vel non debz nisi caueat q̄ absoluat̄ ab alia delata denūciatōe: ⁊ interim ei non cōicet̄: nisi tunc demū cuz ab alia fuerit absolutus sed ipsuz simpliciter non debet absoluere ut hic dicitur.

l ¶ Esponso. cū rrideris expedire. xi. q. iii. antecessor. ī. eo. cum voluntate.

m ¶ Interdicto supposita. sic ergo ciuitas subijcitur interdicto ⁊ sic puniunt̄ quandoqz qui non peccauerunt. sic. s̄. de spon. non est vobis. ⁊. s̄. de offi. delle. sane. ii. ar. cōtra xriiii. qōe. iii. si habes. sed id de excōmunicatione dicit̄: non de interdicto.

n ¶ Preter baptisma. hec duo sacramenta semper excipiuntur de interdicto. ut. s̄. de sponsi. non est nobis. ⁊ viaticū etiam decedētibus conceditur. quod per penitentiam intelligitur. s̄. titu. proxi. quod in te. sed vnctio denegatur: ut ibi.

o ¶ Ad ofirmatōez sine qua nō est plene christianus qui eā contēnit. de cōse. di. v. omnes de bis. in fi.

a Inquisitōi. humilitē sustinere. sic. s̄. de resti. spol. lras. vsus fi. sed potius dz oia mala pati q̄ otra cōsciētiā peccatū operari mortale. xxrii. q. v. ita ne. ⁊. s̄. de bis que vi. metusue. cā. fi. sacris.

b ¶ Leui ⁊ temeraria. Quē dicis leuem? puta si audiuit impedimētū a leuibus ⁊ forte a paucis quibus credere nō tenet̄ talē credulitatē vel osimilē debet remouere quā non euadet nisi deponat error. s̄. de simo. p̄ tuas. ii. ⁊. xi. q. iii. cui est illata.

c ¶ Explosa. i. expulsa.

d ¶ Reddere. sed exigere. argu. xriii. q. i. quid culpatur. in fi. ⁊. s̄. de sponsa. iuuenis.

e ¶ Probabili ⁊ discreta. Sed quā dicis p̄babilē: puta q: vidit virū cū osanguinea sua in locis suspectis ⁊ hora suspecta solū cum sola ante matrimoniū huiusmodi p̄sumptōes p̄babilē inducūt credulitatē vel q: publice dī ab oibus. ad hoc facit. s̄. de p̄sump. tertio. ⁊ ca. litteris. ⁊ idem intellige de viro si vidit cōsanguineū suuz cum vxore sua ante matrimonium.

f ¶ Contingit. factis. ipso eni facto renūciat quis suo p̄uilegio. s̄. de vita ⁊ bone. cleri. c. vlti. ipso eni facto quis negat deū. xi. q. iii. estimāt. ⁊ ipso facto mētimur. xxii. q. v. cauete. ⁊ ipso facto q̄s appellat. s̄. de ap. dilecti. ii. vbi de hoc babes plures ocor. ber.

niōis beneficiū būiliter postulauerit: metropolitan⁹ eū dz absoluere nisi suo duxerit suffraganeo deferē dū: cui tamē si suffraganeus absolutionis beneficiū iuxta formā ecclesie noluerit exhibēr: ipse nihilominus illū absoluat: cautione recepta q̄ suo debeat parere mādato: ac deide cām audiat: ⁊ quod canonicū fuerit iusticia mediante decernat.

Quod si forsan episcop⁹ subditū suū p̄ p̄ māifestū excōmunicasset excessū: metropolitan⁹ ñ dz ipsum absoluere: nisi suffraganeus requisitus maliriose sibi absolutionis beneficium denegaret. ¶ Dez.

Si aliquādo forte ocrigit q̄ eis qui auctoritate ap. sunt excōmunicationi subiecti: nostre littere cū salutatōis alloquio destinētur: non propter hoc excōmunicatiōis credatur sententia relaxata: cū per ignorantiam uel negligentiam aut occupationē nimiā uel ēt surreptionē ocingit b⁹ litteras ipetrari: ¶ Dem. c. sancti laurentij in lucina presbytero card. ap. se. legato.

Officij: ⁊ ifra. Postrēo que siuisti: utz is qui propter plures excessus a plurib⁹ prelatis iusī ipsū bītib⁹ excōicatiōis ē uiculo inodat⁹: ⁊ uni prelatoz de uno tantū satisfacere uult excessu: ab eo sit absoluēd⁹ de quo satisfacēr uult eidē ⁊ cū ā alio ñ satisfecerit alij absolut⁹ ualeat nūciari: ⁊ ifra. Sup hoc articulo rrīdem⁹: q̄ suppriměti ueritatē absolutio surrepta nō p̄dest ⁊ ueritatē itelligēs absolutionē bomini exhibere non debet. ¶ Dem ferarien. episcopo.

Espōso nostro postulas edocerī an cū ferarien. ciues excōmunicatiōis ⁊ iterdicti sētētijs sint ligati liceat tibi uiros ⁊ mulieres semel ī bebdomoda uel ī mēse apud alio quā ecclesiā ꝓuocare: qb⁹ predicesī vbū dei: ⁊ eosdē ad correctionē inducas Sup quo rrīdemus: q̄ sine scrupulo ꝓscie hoc facere poteris: cū uideris expedire: dūmodo contra formā iterdicti nullū eis diuinū officiū celebretur. Preterea que siuisti: cuz ferrar̄: ciuitas sit iterdicto suppositā: ⁊ ideo sint ibidē preter baptisma paruulo⁹ ⁊ pniā mo riētiū uniuersa sacramenta ecclesiastica iterdicta: an liceat tibi baptizatos pueros frōtibus cōsignare Sup quo rrīdem⁹: q̄ sicut baptizari possūt pueri: sic ⁊ baptizati ad cōfirmationē ī frontibus a re possunt sacro crisinate deliniri. ¶ Dem.

Inquisitiōi tue respōdentes credimus distinguendū: utruz si alter coniugum p̄ certo sciat impedimētū ꝓiugij: pp q̄d sine mortali peccato non ualet carnale cōmertium exercere: quāuis illud apud ecclesiam probare non possit an nō sciat pro certo: sed credat. In prio casu debet poti⁹ excōmunicatiōis sententiā humiliter sustinere: quā per carnale commertium peccatuz operari mortale. In secundo distinguimus. utrū habeat conscientiaz huiusmōi ex crēdulitate leui ⁊ temeraria: an probabili ⁊ discreta: ⁊ quidem ad sui pastoris concilium cōscientia leuis: ⁊ temerarie credulitatis explosa licite potest non solū reddere sed exigere debitum cōiugale. uez cū conscientia pulsat animum ex credulitate probabili ⁊ discreta quanuis non euidenti ⁊ manifesta: debitum quidem reddere potest: sed postulare non debet: ne in alterutro uel contra legem coniugij uel contra iudicium conscientie committat offensam. ¶ Dē.

Contingit interdū: ⁊ ifra. Sane sicut accepimus insinuāte

g Priuilegiū. xi. q. iii. priuilegiū. s̄. de priuile. tuarum.

b Frustra legis. s̄. de vsur. q: frustra. t. c. in audientia. t. s̄. de immu. ec. c. vlti. cum suis concordantijs.

i Tertio. hec est legitima admonitō. i. e. sacro. t. xvii. q. iiii. de presbyterorū. t. xvi. q. vii. omnes decime. t ita usi nō pdūt. priuilegiū suū vsq; ad tertiā admonitionē. s̄. e. in audientiā. t. s̄. ō vi. t bone. cle. c. vl. Ar. ꝯ. s̄. eo. cū non ab hoie. t. c. ppendimus. ibi soluit. Illa eni intelligūt ō his qui grauiter excedunt ut ex lra pz hic. t illa decre. in audiētia. loquit de his qui in modicis excedunt. vnde habet hic locū admonitio sed non in cōtrariis. Item arg. ꝯ. s̄. de cle. pnug. c. pe. t. c. ioannes. ibi statim perdunt priuilegiū sed ibi legt de pnugatis qui nō possunt nec debent priuilegio clericali gaudere vt ibi dr. t pterea de alio pūilegio dr ibi q̄ hic: ut dr i. c. ioannes.

k Coercēda. nota q̄ non solū in fauorē clericorū sed etiā in modū laicorū ꝗ fuit institutū cū laici oppido sunt clericis infesti. ii. q. vii. laicos. vñ est ar. q̄ clericus huic pūilegio renūciare non pōt. s̄. e. pnotingit. i. sicut nec illi. de fo. cōpe. si diligēti. vbi de hoc. si. ff. de iniur. l. i. §. vsq; adeo. t. l. si quis seruū. ea eni que tantū nos pnotingunt t non alios possumus renūciare. s̄. de arbi. cū tpe. idem est vbi pactū in odium criminis statutū est ar. C. si manci. ita alienet. ne pstitu. l. i. secus si non in detestationē criminis. ar. C. si man. alie. ut manumittit. l. i. hec decre. olim non fuit in cōpilatōe innocentij

l In presentia. euitandū. s̄. de excep. a nobis cōtra. Sol. excipi potest ꝯ excōicatū accusantē uel agentē q: nullū crimē obstat volēti excipe. s̄. de excep. cū inter. t. c. dilecti filii. sed secus est vbi denunciat excōicatio alicui⁹ vbi repellit denunciās uel agens rōne cōionis ut hic. qui eni aliū denunciat debuit illuz pmonuisse aliter repellit. s̄. de accu. cū dilectus. ii. eps eni excipe non pōt contra clericū ipsuz accusantē cui pūs cōicauit t hec in odiū eius. s̄. ō accu. nulli. cū debeat habere secū honestos viros. ii. q. ii. cū pastoris. t sic p patientiā pdit quis beneficiū exceptōis. sic. ff. de adult. si vxor. in fi. ff. de aqua plu. ar. labeo. ff. de publi. si ego. §. i. xxxii. q. v. bonēdus. t. s̄. de eta. t quali. accepimus. Item pōt hic sumi ar. q̄ si passus sum excōicatū litē pnotestari q̄ animo non possuz excipere pntra ipsuz: sed hoc nō est verū q: exceptio excōicatōis in q̄libet pte litis potest opponi etiā si omissa fuerit a reo malitiose sed ipse tūc in expensis punit t iudex ex officio suo t si reus nihil dicat repellere debet excōicatū. ut. s̄. de excep. exceptionē. t extra. Innocentius. iiii. c. pia pnsideratōe. in fi. Sed hodie p illā decre. pia. si in pte aliqua litis excōicatōnis exceptio objiciat t pbet non pnēdēnat in expēsis sed ea que acta sunt valent t in sequētibus non audit donec fuerit absolut⁹. de hoc no. in. c. predicto exceptōne. in glo. que incipit etiā si excōmunicatio. ff. de postu. quos pbibet. t. ff. de peti. bere. l. vlt. in fi. t. s̄. de elec. nihil est. Jo.

m In mensa. si. s̄. de cle. excōi. mini. pposuit. in fi.

n In diuinis. quod facere non debuerūt. s̄. e. significauit.

o Quante. pnsentiētes. hoc intellige p pnparationē prestādo auctoritatē q: tunc eadē pena puniunt facientes t pnsentiētes et sic intelligunt vba ista vbi inuenies ea. s̄. de offi. dele. c. i. vbi de b t. ii. q. i. votū. t. xvii. q. iiii. omnes. si. s̄. e. mulieres. t. c. nuper.

p Interpretamur. sic. lxxxiii. di. §. i. v̄. qui est grandis. t. c. se. t. lxxxvi. di. pasce. ff. de li. agno. necare. t ita vr peccare ois qui nō defendit aliū si potest. xxiii. q. iii. non inferenda. et. c. vl. t si non possit aliter defendere saltē defendat clamore. ff. ad sille. l. ii. §. ꝗ aūt. Sed non vr q̄ teneat defendere q: licitū est recipe pecuniā p defensione alicuius. ff. qō me. cā. metū. §. sed licet. nec repetit si data fuerit ut ibi dr. ff. de dona. si pater. §. i. ergo vn⁹ alterū defendere non tenet: q: si ad hoc teneret pecunia repeti posset. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. vlti. Dicit io. q̄ quilibet tenet defendere aliū p capitula predicta. t. xc. di. pcipimus. t. iii. q. i. nulli. t. c. se. nec obstat qō dr q̄ potest dari pecunia p defensione: nā t officiali dat pecunia qui tū gratis tenet impēdere officiū suū. xiii. q. v. nō sane. t ad defensionē clericorū qcqd dicas de laicis: quilibet tenet q: hoc pnet ad publicū ius. di. i. ius publicū. vnde ppter publicā vtilitatē amplianda sunt verba edicti q: fauore religiōis multa cōtra rōem instituūt. ff. de reli. t sump. fu. iunt pnsone. Hec dicit io. Sz hec tria generalit dicere grauie est quoniā posset aliquis periculū incurrere. vnde alii dicūt q̄ ad solos prelatos siue iudices vel alios qui habent aliā potestatē in alios ꝗ pertinet: t ad hoc tenent qui rōne potestatis ad hoc tenēt t non alii. xxiii. q. iiii. forte. t. c. duo ista noia. vnde si ego qui non habeo aliquā potestatē video q̄ aliqs vult verberare clericū siue pcutere si ne meo cōsilio uel auxilio nō credo q̄ sim excōicatus si nō pbibeo illū ꝗ alias forte peccem q: ipsū non defendo cū possim: pena eniz non debet amplius egredi q̄ delictum reperiatur. s̄. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. t. C. de pe. sancimus. Et q̄ dicit qui cū possint intelligo de his q rōe potestatis quā habent in illos ad hoc tenent alias cōsentire vident t prestare auctoritatē si vident illū t nō pbibent. Alia est pbibitio sociorū t aliorū q: illi solūmō admonēdi vbis sed nō factis ut dicit hu. lxxxiii. di. error. Ar. ꝯ. xxiii. q. iii. non inferē da. vbi dr q̄ tenemur iniuriā ppulsare a socio sed ibi exponit si potest. i. si ē in prāte cōstitutus. t si etiā tenear iniuriā ppulsare non tū ppter hoc suz excōicatus ut diri. nā nullus est excōicatus ex facto alterius nisi pticipādo vel in locutōe uel in orōe aut in crie. s̄. eo. nuper. vel nisi mandatū vel auctem p stiterit. s̄. eo. mulieres. sed hic nullo tali modo participat. capitula que inducit io. pro se de prelatis loquunt.

a Sicut. competēti. trinā videlicet. s̄. e. cōtingit. ii. cū suis pnor. ibi positis t. xxiiii. q. iii. de illicita.

b Probari possit. alias eni soli non crederet in preiudiciū alterius. s̄. de pba. quoniā cōtra falsaz. Et sic est ar. q̄ ordo iuris obseruādus est in sinia excōicatōnis. ii. q. i. nemo. t. xxiiii. q. iii. de illicita. t. s̄. de excess. pla. c. i. sicut in aliis causis: tū si non seruet tenet sinia sed ille punit qui eā tulit pnt sequitur q: sinia pastoris siue iusta siue iniusta tenet. xi. q. iii. c. i. t. ii. nisi in duobus casibus. s̄. e. p tua. Item in tertio casu non tenet sinia si admonitio non precedat ut in cōcilio lugdu. eo. ti. c. statuimus. ber.

c Iusta fuerit ex cā. s. Nō. q̄ sinia excōicatōnis tribus modis dr iniusta. ex cā: ex animo: t ex ordine. hec eni est sinia iniusta ex ordine t iusta ex causa: q: causa subest quare fuit excōicatus t nihilōmin⁹ punit quia ordinē non seruauit: t tū tenet sinia. de istis tribus modis habes plene. xi. q. iii. §. si ergo. t. §. cū ergo. sic etiā stipulatio dr iniusta ex causa. ff. de do. excep. l. ii. §. si quis sine. Item nouatio. ff. de noua. l. ●. Sed quid si iudex ita dicat excōico te: q: pauus currit: quia elemosynā fecisti: deū colisti: uel aliud bonū fecisti. Hu. dicē excōico te q: deū colis: cū eniz sinia iniusta est ex causa apud deū non est ligatus nisi ordinat. xi. q. iii. §. cū ergo. Et sic videt cōsentire hu. ut diri. s̄. e. p tuas. Sandul. dixit ꝯ t io. ut. s̄. eo. p tuas. quod magis placet. Sed illud videt mirū q̄ iniusta excōicatio ex ordine pūat aliquē ingressu ecclesie q: post latā siniaz iniuste excōicans statim pūatus est ingressu ecclesie: nec aliter excōicatus est nisi post latā siniaz qualit ergo pūatus potest aliū pūare ingressu ecclesie t insimul incipiūt esse priuati excōicans t excōicatus: t sic eadez sinia priuat excōicantē t excōicatū: t ita quis pōt seipsuz priuare ingressu ecclesie qd absurdū videt. io. Tu vō dicas q̄ ꝗ io. nihil dixerit per eandē siniaz non priuat excōicans t excōicatus ingressu ecclesie: subditus tū priuat p siniam sui prelati ipse plātus priuat ingressu ecclesie aucte huius canonis eo q̄ facit ꝯ istū canonē: t ita vnus punit a iure t alter a iudice. t sic non est verū q̄ eadē sinia pariat contrarios effectus.

d Per mensez. Hec pena ipso iure inflicta est t mense elapso restitutus est. lxxxi. di. si qui sunt. carebit insup hoiuz coione inquātū visū fuerit suo supiori. xxiiii. q. iii. de illicita. Multiplicē. n. penā patit qui iniuste excōicat aliuz: Primo quidē q: priuatus est vno mense ingressu ecclesie quia punit in cōione aliorū supioris arbitrio. Item tenet excōicato ad interesse: ut hic infra dicit tenet etiā actōe iniuriarū. xi. q. iii. illico. t. c. temerariā. Item tenet pena sacrilegii. xxiiii. q. iii. non in ppetuuz. Jo. hodie vō qui excōicat in scriptis excōicationē pferat t causaz excōicatōis expresse cōscribat. t qui cōtra fecerit p mensem vnū ab ingressu ecclesie t diuinis officiis se nouerit suspensuz: t si suspensus diuina psumpserit officia celebrare sicut pūs irregularis efficit

super quo p papā tantū poterit dispēsari: ut hec oīa probantur p decre. Inno. iui. eo. ti. cū medicinalis. ⁊ ita pena augmentata est. b.

e ¶ Interdictū. Sed pone q̄ iniuste excōicatus statim ab ipso excōicatore suspenso ab ingressu ecclesie petat absolui. videt q̄ ipsum non possit absoluere: q̄ cū ipse careat ingressu ecclesie ergo aliū non pōt recōciliare ecclesie. Sed videt q̄ sic quia dicit inferi⁹ ad excōmunicatorē ipsum remittat. Quidā dixerunt q̄ a superiore tpe suspēsionis excōicatus nō debet absolui: quia cum ipse sit suspensus alium recōciliare non potest. ar. de cōse. di. iii. sanctū ē. ⁊ sequēs littera caueat ⁊c. intelligitur quādo admonitio precessit ⁊ excōicatio iniusta fuit: p̄ncipiū. c. quando admonitio nō precessit. Uel dic q̄ ly p mensem sit priuatus ingressu ecclesie nihilominus iurisdictionē suā retinet q̄ non est ꝓpterea priuatus iurisdictōne nec est excōicatus: vnde ipsū absoluere pōt. s̄. de rescript. ab excōicato. ⁊ ō cleri. excō. ministrā. si celebrat. ⁊. j. eo. duobus.

f ¶ Caueat. etiā dixit q̄ nullus excōicet sine admonitione p̄missa. Et forte videret q̄ ad monitiōe premissa posset excōicare etiā sine iusta causa: sed hoc non est verum: ⁊ ideo dicit caueat. ⁊c. ⁊ ita ordo et causa in hac sententia seruāda sunt.

g ¶ Ratōabili causa. coram ipso ꝓbata. ii. q. i. nemo.

h ¶ Taliter processerit. i. sine manifesta ⁊ rōnabili causa.

i ¶ Absq̄ grauamine. q̄ nullas expensas debet propter hoc facere nec iurare si constat q̄ est iniusta nec aliud sibi ꝓcipere cū sentētia fuerit iniusta. s̄. de offi. ordi. ad repmendā. ar. ꝯtra. j. e. venerabili.

k ¶ Querelā. de hoc dictū est. s̄. eo. per tuas.

l ¶ Periculo more. mora enī quandoq̄ ad se trahit periculū. v. di. baptizari. ⁊ propter periculum more quis subijcitur iudici non suo. s̄. titu. proxi. c. vlti. vbi de hoc.

m ¶ Constiterit. excōicatore presente q̄ causam merita partiū assertiōe pandunt. C. si per vim uel alio mō. l. vlti. ⁊. s̄. de resti. in integ. tum ex lītis. ad fi. aut etiā eo absente p contumaciā ⁊ lite non ꝯtestata. s̄. de appel. interposita. §. vlti. si tamē pure ageret ad reuocandā sniam non ut iudex puniret tūc nō esset necesse ipsum reuocari: ut. ii. q. vi. hoc etiā placuit. io.

n ¶ Ad interesse. i. ad dānationē que sustinuit siue circa sumptus siue in aliis ⁊ illa declarabit suo iuramēto. ii. q. i. in p̄mis. C. vnde vi. siquādo. taxatione iudicis premissa. s̄. de his que vi metusue cā §. c. vlti. ⁊. s̄. de ꝓcura. cōstitutis. Sed nūquid estimabit illud interesse q̄ eo electo cassata fuit electio propter illā excōmunicationē ⁊ q̄ beneficia adeptus esset? Dicit io. q̄ sic: quia illud interesse est circa rem. xii. q. ii. si quis de clericis. ⁊. ii. q. v. sup causas. ⁊ ff. de acti. emp. ⁊ ven. iulianus. in prin. secus si interesse est extra rem. ff. eo. si sterilis. §. cū per venditorem. Sed non credo q̄ tale interesse debeat estimari nec venire in condēnationē q̄ ecclesia ꝓpter hoc puniri non debet. si propriū haberet forte puniretur.

o ¶ Tantā infligere penā. quia nulla est maior in ecclesia. xxiiii. q. iii. corripiantur. ⁊. q. i. non auferamus. in fi. q̄ illa separat a corpore xpi quod est in ecclesia. j. e. c. pe. ⁊. iii. q. iiii. engeltrudam.

p ¶ Ex causa ꝓbabili. q̄ forsan credidit citationē pueniſſe ad ipsum credens eum contumacē cum non esset: vel credebat causam excōmunicatōnis sufficienter probatam errans in probationibus dubiis. argu. s̄. de re iudica. cum bertoldus.

q ¶ Si laudabilis. quasi diceret: non sufficit ꝓbabilis causa nisi iudex sit laudabilis opinionis ut presumat q̄ hoc non fecisset nisi errauerit: alias cōtra diligentē quādoq̄ presumit q̄ non errauerit. ff. de proba. cum de indebito. C. qui ⁊ aduer. quos. l. i. sed illud maxime tenet cōparatiue. vnde idē esset: ⁊ si non esset ita laudabilis opinionis dum tamē errasset: sed tunc magis presumitur pro errore.

a ¶ Probabilis error. Sed qualiter ꝓbabilis error potest excusare appellantem? quia forte credidit non sufficienter probatū illud pro quo excōicabatur quod tamē erat de quo aliquis bene poterat dubitare in ordine iuris qui seruandus est. in hac sentētia non posset ita errare reus sed tantū in causa excōmunicatōis. Et est hic argu. bonū q̄ si aliquis habet ꝓbabilē causam litigā

vnum sibi nouerit iterdictum: alia nihilominus pena mulctādus: si ui sū fuerit expedire. Caueat etiā diligēter ne ad excōmunicatiōem cuius quā absq̄ manifesta ⁊ rōabili causa procedat. ad quā si taliter forte processerit: ⁊ requisitus humiliter ꝓcessum huiusmodi non curauerit absq̄ grauamine reuocare: grauatus apud superiorē deponat de iniusta excōicatiōe querela: qui si absq̄ periculo more pōt ad excōmunicatorē illū cum suo mādato remittat infra ꝓpetētē terminū absoluendum: alioquin ipse per se uel p aliū ꝓut uiderit expedire: sufficiēti cautione recepta munus ei absolutionis impendat. Cūq̄ aduersus excōmunicatorē de iniusta excōmunicatiōe cōstiterit: excōicator cōdēnetur ad interesse excōmunicato: alias nihilominus si culpe qualitas postulauerit superioris arbitrio puniēdus: cū nō leuis sit culpa tātam infligere penā isonti: nisi forsitan errauerit ex causa ꝓbabili: maxime si laudabilis opiniōis existat. Uerum si cōtra excōmunicatiōis sniam nihil rationabile fuerit a conquerente probatum. idem super iusta excōmunicationis molestia per penam

di non punitur in sumptibus litis. ff. de lega. ii. qui solidum. §. et iā de hoc traditur. s̄. de dolo. finem.

b ¶ Satisfacere cōpellat. Sic p̄z q̄ si excōmunicatus petat absolutionē a suo excōmunicatore ⁊ iurauit stare mandatis suis eo absoluto q̄ primo inquirere debet an excōicatio iusta fuerit anteqū aliquod ei ꝓcipiat. s̄. de resti. spo. lītas in fi. s̄. de offi. ord. ad repmendam. si fuerit excōicatio iniusta nihil ꝓcipiat ei per iuramentum: quia in nullo tenet satisfacere cum nō deliquerit. sed si fuerit iusta tunc primo recipiet mādatū: ut hic. Contra hoc videt quod legit. s̄. de rescript. ab excōicato. quia ut ibi dicitur excōicator de suo facto certus esse debet. sed hoc intellige cū dubitat an iuste uel iniuste excōicauerit p̄missa admonitōe ibi quādo nō p̄misit admonitionē: et sic cōtra formā concilii tulit sniam: ⁊ sic nō ōdicit cū de facto suo certus esse debeat. idē est faciendū cū aliquis coram superiore deponit de iniusta excōicatione querelam qō hic fit. s̄. de of. or. ad repmendam. sed hoc debet inquiri an excōicatio fuerit iusta uel iniusta coram arbitris ab excōicatore ⁊ excōicato electis vel apud synodū potius. xi. q. i. si clericus. vel coram superiore p querelā: ut ibi dr. ⁊. s̄. de offi. ordi. ad repmendā. Sed nōne eo ipso q̄ excōicatus petit absolui ⁊ iurat intelligit acquiescere snie ut eam postea impugnare non possit? Uidet q̄ postea nihil dicere possit cōtra ipsam. s̄. de offi. dele. gratū. ⁊. s̄. ō bis que fi. a ma. par. ca. ex ore. ⁊. s̄. de appel. sollicitudinē. ff. de in offi. testa. l. vl. Item si nō appellat a sentētia excōicationis vsq̄ ad x. dies. intelligit acquieuisse snie: quod videt. s̄. de re iudic. qō ad cōsultationē. ⁊. C. e. ti. ad solutionē. Dicas q̄ non: nō enim ex eo q̄ petit absolui acquieuit snie q̄ sit iusta: similit nec ergo q̄ non appellat infra. x. dies acquiescit snie. Et ratio satis euidēs est quare i sentētia excōicatōis non sit necessaria appellatō quia appellatio suspēdit ꝓnūciatū. ff. ad turpil. l. i. in fi. sed effectus excōicatiōis non potest suspendi per appellationē. s̄. de appel. pastoralis. vnde nec ꝓdest nec est necessaria appellatio q̄ per cursum. x. dierū nō trāsit in rem iudicatā. nam absolui potest etiā post. x. dies. vnde p lapsum ꝓpis non sumit aliquā firmitatē ⁊ ideo de iniusta excōicatōe quandocūq̄ potest quis cōqueri cum voluerit.

c ¶ Non deferat in hac parte quia cessante cā cessat effectus. sic. s̄. de appella. cum cessante. ⁊ ita iudex potest suā interlocutoriā reuocare ut ibi dicitur. ⁊. ff. de re iudi. quod iussit. vel errorem suum corrigere. s̄. de accusa. qualiter ⁊ quando. j. ⁊ palliare perperam actum. s̄. de vsu pal. nisi.

d ¶ Dubitari. ergo admittit hodie appellatio non solum si causa sit probabilis sed etiā si est dubia. de hoc dicit. s̄. de appe. ut debitus. in dubiis enī potius deferendū est appellationi: quia illud certius est ideoq̄ tenendū. s̄. de sponsa. inuenis. cum suis concordantiis. sic seruanda est sententia excōmunicatōnis de qua dubitatur merito. s̄. de cleri. excōi. mi. illud.

e ¶ Absoluat. appellatio enī non tenet q̄tum ad hoc quin possit absolui excōmunicatus ꝓpter periculum more: sed quantū ad hoc q̄ transferri iudicium ab ipso cautōe recepta q̄ iuri parebit coram illo ad quē appellauit ut hic dr. ⁊. s̄. de appel. qua fronte. io.

f ¶ Sententiat. iudices enī sepe falsa scribūt. ii. q. vi. §. biduū. in fi. et C. de arbi. l. ne in arbitris. ff. de custo. ⁊ exhi. re. diuus. ii. ⁊. s̄. de ꝓba. quoniā ō. que tū ipsorum malitias refrenat.

g Querit. excōicamus. omnes heretici ⁊ fautores receptores ⁊ defensores hereticorum ipso iure excōmunicati sunt ut hic p̄z

⁊.s̄.de hereti. excōicamus.i.in prin. ⁊.§.credentes.⁊.c.penul.

b ¶ Ecclesie libertatē. sic.j.e.grauē.qui eni cōtra ecclesie libertatez venire nituntur sunt ipo iure excōicati: ut hic dr.sed qui iura ecclesie auferre conantur vel onera ei imponere nisi admoniti destiterint ipso iure sunt excōicati.s̄.de imu.eccle.non minus. ⁊.c. aduersus. ar.ō.j.eo.grauem. vbi dicit tales excōmunicādos nisi statuta deleri fecerint ibi soluit.

i ¶ Capitularibus. idest libris in qbus statuta sua conscribūt.simile verbum habes.xi.q.i.§.hoc si quis antiqua.

k ¶ Infra duos mēses.sic.s̄.ne cle.uel mo. in magno. ⁊.c. super specula.a tpe eni publicatōis currunt isti duo menses: postea vo constituto omnes ligat in aut. ut fact. no. consti. circa pnci. colla.v.

l ¶ Scriptores. sic s̄.ne cle.uel mo.sētentiā. vbi pbiber clericis sniam sanguinis pferr ⁊ scribere eo mo. omnes eni qui consiliū uel auxiliū in his pstiterint sunt excōicati: ut h̄ pz.⁊ isti statuarii puandi sunt feudo qo habēt ab ecclesia.j.e. grauē.

m ¶ Vel seruate.resume ut.j.duos mēses. ⁊c.

n ¶ Qui fm ea. ar. q illa scripta sunt reprobata quorum danāt auctores.s̄. de bere. fraternitatis. vbi de hoc.⁊.c. excōicamus.§.credentes.

o ¶ Canonica. institutōe. quaz habes.j.e.c.ii. ⁊.c. cum illoz.

p ¶ Enormis.s̄.eo. cū illoz. ber.

q ¶ Duximus extēdendū.qo eni ocessū fuit monachis ⁊ canonicis regularibus extenditur ad hospitalarios fauore religionis.sic qo dictū erat de monachis extendit ad regulares .s̄.de postu.ex pte.sic qo ocessuz fuit religiosis extendit ad epos. s̄.de puile.qo nonullis.⁊ qo dictū fuit de epis intelligendū est de electis ⁊ ofirmatis.s̄.de transla. inter.⁊ qo dictū est de vroze intelligendū est de sponsa.ff.de iur. do.si sponsa. ⁊.ff.de spon.oratio. ⁊.ff.de fun.do.lex iulia.

r ¶ Nisi maioris. ppter enormitatē excessus vel ppter maiorē pso nā cui manus intulissent.s̄.e.cū illoz.⁊.c.monachi.b.

s ¶ Si pbyter.nisi esset pbyter nō ocederet ita de facili vel saltez clericus qz laicis h̄ officiū lz religiosis nō omitteret.xcvi.di.bene quidē:sic nec officiū pdicādi.s̄.de bere.cū ex inūcto: ⁊ petro claues ecclesie omisse sunt qui fuit sacerdos ⁊ nō laico.xxiii.q.i.qo cungz.⁊.xxi.di.in nouo.⁊.xcvi.di.bene quidem.

t ¶ Fratribus vestris.g non aliis qo est vez.⁊ idē intellige de abbate q nō posset alterius abbatis monachū uel aliū absoluere ex eo q dicit vestris de aliis pbibituz intelligit. si.ii.q.i.vnus ex vobis. xlv.di.disciplina.ibi peccauerit populus tuus ⁊c. pūlegiū hoc locale est ita q ipsi extendere ad alios non possunt.

a Super eo.formā quā hēs.s̄.e. ex tenore. que obseruāda est in absolutōe cuiuslibz q icidit i canonē.s̄.e.cū ōsideres.i.rn.i fi.

ta ⁊ osuetudines introductas ptra ecclesie libertatem: nisi ea de capitularibus suis ifra duos mēses post huiusmodi publicationē sentētie fecerint amoueri. Itez excōicamus statuarios ⁊ scriptores statutoz ipsoz necnon potestates cōsules rectores ⁊ consiliarios locorum: ubi decetero huiusmodi statuta ⁊ consuetudines edite fuerint uel seruate: nec non et illos qui secundum ea presumpserit iudicar uel i publicam formā scribere iudicata.

Item magistro ⁊ fratribus hospitalis hierosol.

Canonica institutione caetur. q monachi ⁊ canonici regulares quocūqz mō se pcusserint nō sūt ad ap.se.mittēdi: lz h̄z discretionē ⁊ prouidētiā sui abbatis disciplinę subdātur: q si abbatis discretio ad eoz correctionē nō sufficiat prouidētia ē dioc.episcopi adhibēda: nisi excessus difficilis fuerit ⁊ enormis pp quē merito ad ec.ro. sit recursus habēdus ¶ Nos ergo ad uos statutū huiusmōi duximus extēdēdū auctoritate pre. statuētes ut i tali casu: nisi maioris sit puidētie requirēda: per priorē urm q sic audiuimus presbyter esse dz: fratribus uestris absolutōis bificiū impendat. Item ti.sancti praxedis presbytero card.ap.se.le.

Super eo q monachi greci ⁊ beremite pp iobediētiā sētētia suspensionis ⁊ excōmunicatōis ligati nolūt ad mādatū ecclesie: nisi per manualez pmissionē redire: hoc tibi duximus respōdēdū: q si nullatenus pnt induci ad prestādu iuxta formā ecclesie iuramētū: ipsos hac uice cū pmissione poteris recipere manuali.cū iterdū osideratis locorū ⁊ tēpoz qualitatibus seueritati sit aliquid detrahēduz.

Item bitur.⁊ carnotēn. decan.⁊ subdiac.arelatēn.

Venerabili.f.n.cenomenen. epō.⁊ pcuratore turonen.archiepiscopi i nra presētia cōstituti p quadā suspēsiōis sententia i prefatū episcopū ab eodē archiepō. p mulgata: nos sniam ipsā relaxam ad cautelā: ipso epō i presētia dicti procuratoris prestāte corporaliter iuramētū: quod parebit mādatis: que idē archiepiscop sibi pp hoc fecerit: si cōstiterit ipsū i eo p quo fuit lata predicta sētētia culpabilez extitisse. Item de episcopo senonen.

Rauē uenerabilis.f.n. pisani archiepiscopi recepim qōez: qd qdaz ciues pisani deputati a potestate ac populo ad statuta ciuitatis edenda derogatiōe ap.se.⁊ subuersionem ecclesiastice libertatis edere presumpserunt: q si qui clericus uel laicus contra quencunqz laicum pisani districtus ad iudicez ecclesiasticum litteras apostolicas impetrauerit. in mille solidis nisi renunciauerit litteris condemnetur: nec redditus possessionum suarum reddantur eidem: uel agri excolantur illius: sed banno potius subiaceant potestatis: ⁊ infra. ¶ Statuerunt illi preterea: ut clerici suis sumptibus castruz ripe fracte faciāt custodiri: q si renuerit: ptra eos potestas pcedere teneat: ⁊ infra. Ideoqz.f.r.mandamus: quatenus i cōsiliarios ⁊ officiales ciuitatis ipsius: nisi statuta ipsa de capitularibus suis deleri fecerit: ⁊ idonee sic exigit res caueri: q similia decetero non debeāt attentare: excoicatōis sententiam promulgare procures. Ceterum cum idem statutarij multa de bōis ecclesiasticis tenere dicantur in feudum: ipsos fore nihilominus priuatos feudis huiusmodi nunciare procures.

Rego.ix.

b ¶ Iuramentū.tū ad cautelā potius introductū fuit ut ibi dr ut de cetero nō cōmittet talia.si.xxiii.q.vi.pessimā.⁊.j.eo.grauē.⁊.s̄.e.ex tenore.

c ¶ Cum pmissione. hic euidenter reprobar opinio illoz qui dicunt q si iuramentū non interueniat in tali absolutōe nō est absolut.iuramētū.n.nō est de s̄ba absolutōis: ut hic pz: de h̄ dictū est.s̄.eo.cū desideres.in fi.

d ¶ Detrahendū. rōne loci ⁊ tpis detrahendū est seueritati: ut hic dicit.l.di. ut cōstituerer.xliii.di.cōmessatōnes. ix.q.i.ordiatōes. xxiii.q.iiii. non pōr.⁊.s̄.de trās.c.vi.vbi habes de hoc satis.

e ¶ Venerabili. ad cautelaz. qz lata erat post appel. ut dicebar: sic.s̄.eo.p tuas.⁊ s̄.de ap.ad pniaz. ⁊.s̄.de testi.veniens.ii.in fi.⁊ tū lz ad cautelā absoluar iuramentū prestat ut hic pz. lz exquo ad cautelā absoluir nō deberet iurare.hoc fit ppter dubiuz qz non ostabat de ipsa suspēsione an rite lata fuerit: ⁊ tō pstar iuramentū ut sic cōstiterit ipsuz culpabilē extitisse sup eo pro quo snia lata fuit stabit mādato archiepi.⁊ est notabile q p suspensione iurar sicut p absolutōe excōicatōis. ber.

f ¶ Cōstiterit.corā quo cōstare debz: forte corā papa si voluerit vel corā eius delegato vel si arbitros eligere voluerit.ipse eni archieps nō debz cognoscere: ut videt. ar.s̄.e. p tuas.⁊.xi.q.i.si clericus. ō hoc dr.s̄.e.sacro. ⁊ est ar. ex hac decre.q semp iuramētū exigendū est i absolutōe vbi nō ostat excōicationē uel suspensionē iniustā: sed mādatū differ in euētū cognitōis ut dictū est.s̄.e.sacro.vel dic q isti quibus scribit cognoscent de hac suspēsione.

g ¶ Rauez.libertatis.sic.s̄. eo.nouerit.

h ¶ Excolant.simile penā habes.s̄.de puil.q̄to.sic excōicant iudei.s̄.de vsur.post miserabilē. ⁊.c.quāto.b.

i ¶ Sumptibus.volētes ecclesiā subijcere seruituti ⁊ publicis functōibus a quibus sunt omno imunes.s̄.de imu.eccl. nō minus. ⁊.xvi.q.i.§.nouarū.C.de sacrosan.ec.placet.

k ¶ Similia decetero.s̄.e.ex tenore.xxiii.q.vi.pessimā.⁊ xii.q.ii.de viro. xi.q.iii.cum aliqs.sicut ⁊ de heretico.i.q. vii. quotiens.i. ⁊ de consec. distinc.ii. ego berengarius.

l ¶ Promulgare pcures. Ar.ō.s̄.e.nouerit.vbi excōicati vident ipso iure cōsiliarii sicut ipsi statutarii rectores ⁊ cōsules. sed illud intelligi pōt nisi infra duos mēses ea deleri fecerint.⁊ hoc intelligit fm illud: ut nisi ea deleri fecerint excōmunicētur: et sic videntur excōmunicati ipso iure: nisi ea deleri fecerint infra terminū dictū ⁊ postea p sniam: sed statutarii ⁊ scriptores ipso iur sūt excōicati: ut.s̄.e.nouerit. Vel dic q hic loquit de aliis osiliariis ⁊ officialibus qui postea successerūt ⁊ nō de illis quoz consilio uel aucte statuta illa edita fuerūt: ⁊ nisi isti ea deleri fecerit excōicent ut hic dic.⁊ si ea fecerint obseruari nisi infra duos mēses ea deleri fecerint ipso iure sunt excōicati.s̄.e. nouerit.sic.s̄.de imu.ec.aduersus.antiqua decre.ocordat illi decre.nouerit. ⁊ iō vr male decisa ut non ōd icat.sic expone pmulgare pcures.i.pmulgatā eē ostēdas uel denūcias vel iterū excōicar a iudice: alias nō vr cessar ōriū.b.

m ¶ Priuatos.ex hoc vr q ipso iure sunt excōicati ipsi statutarii ex eo q dicit priuatos denūcies p decre.s̄.e.nouerit.⁊ qz ō fidelitatē venūt amittere debēt feudū.xxii.q.vlti.de forma.⁊ ecclesia potest illos priuare cū in hoc sint ō foro illius.sic dns puat vasallū qi facit felloniā dno de suo feudo: in consti. frederi de feu.hac editali.§.preterea. qz dns inter vasallos de feudo cognoscit.s̄.de fo.cōpe.vez.ex trāsmissa.si.s̄.o bere.c.vi.ar.xv.q.vi.c.pe.⁊ vlt.sic ⁊ clericus qui ō ecclesiā suā aduocat pdere debet beneficiū .s̄.de postu.c.vi.

n Cum volũtate ac ꝓposito maleficia. hec verba sumpta sunt ex illa .l.ff. de fur.qui iniurie.in princ.ad co: eni ⁊ spontaneas voluntates respicit deus ⁊ non ad actus.xv.q.vi.c.i.⁊.xiiii.q.v.si quid. sola eni temeritas hic attendit.s.co.c.i.⁊.xvii.q.iiii.si quis suadente.⁊ q: animus punit nõ opus .l. di.contra animũ.⁊ duobus.c.se.

o Ad salutẽ.s.e.i. Rei.⁊.xi. q.iii.cũ excõicato. vbi ꝑmittitur participare in his que ad salutẽ pertinẽt: ut hic dicit. ⁊ quecũq; verba ad hoc ꝓficere possũt excõicato: dici possũt alias non.

p Vel alios .i. vsurarios. quoꝝ elemosyna recipi non debet.s.e. de vsur. q: i oib⁹.

q Causaꝝ.eoꝝ negociorum gestores. ⁊ ideo possunt eoꝝ elemosynas recipe:ut hic dr: q: ipsi quoꝝ res agunt ab illis sua recipere possunt.⁊ sic isti predicatores licite ea recipiũt ꝓ elemosynis: ⁊ licꝫ res non habeat effectũ sufficit q ab initio negociũ sit vtiliter ceptũ.ff.de nego.ges. sed an vltro.§.is autẽ qui.⁊ negociorꝝ gestor ꝓterea potest agere ad sumptus quos fecerit: ut ibi dr.⁊ est ar.q ille qui gerit vicẽ alterius honorãdus est: sicut ille cui⁹ vicẽ gerit. xcii. di.c.vl.⁊.xciiii.di.c.i.⁊.s. de offi.deleg.cũ olim.ii.

r Presertim. põt exponi ꝓ maxime:q: alias tpe necessitatis ab excõicatis possũt recipi necessaria ⁊ emi.xi.q.iii. quoniã multos. alias vo ꝑdicatores non debẽt recipe elemosynas ab excõicatis vel vsurarius vel cõsimilibus .x. di.oblatões. ⁊.c.eoꝝ.⁊.xvii. di.iiii.miror.

s Ratione officii. Nota q ratõe officii licet qõ alias nõ liceret: ⁊ hoc iõ q: exquo cõmissũ est ei officiũ ⁊ talia sine quibus officiũ cõmode expedire non potest.sicut iudex põt ꝓpescere omnes impedientes iurisdictionẽ suã.s.de offi.delega.c.i.⁊.c.ꝑterea.⁊.c.prudentiã.⁊.c.suspitõnis.⁊ s.de testi.c.tã litteris.imo ⁊ si non habeat officium.

a Alii.s.seniores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinibus cõstitutos coercere etiã turbãtes diuinũ officiũ:ut hic dicit

b In minoribus ordinibus.q̃ non possunt sic cõpescere cõstitutos in sacris ordinibus lꝫ turbẽt officiũ q: ex eo q ꝑmittit specialit de istis de aliis ꝓhibꝫ sicut qõ de vno negat de alio cõcedit.xxv.di.qualis. ⁊.s.de ꝑsump.nõne.⁊ q: honorabiliora mẽbra exceptis grauioribus culpis verberibus subijci non debẽt.xlv.di.cũ beatus.puniant ergo alias admonitõibus.⁊ si se nõ correxerint possunt suspendi.s.de cele.mis.dolẽtes.ar.

c Turbãtes.s.e.veniens.⁊.s.de appel.dilectis filiis.ar.

d Prelatõis.sic ergo prelati possunt corrigere subditos ⁊ ꝑcutere leuiter sine metu excõicatiõis causa correctõnis ⁊ non ex odio.s.eo.ex tenore.leuiter eniꝫ hoc facere debent quia leuiter castigatus reuerentiã exhibet castiganti. xlv.di.cum beatus.

e Magisterii.sic.s.e.c.i.modica eni ⁊ leuis castigatio ꝑmissa est doctori.ff. ad.l.aquil.l.v.in fi.⁊.l.se. et humilis debet esse doctrina magistri .s.de ma. ⁊ obe.humilis.vbi plures ꝓcor.inuenies ad hoc nimia seuicia culpe annumerat.ff.ad.l.aquil. ꝓceptoris.

f De familia. No.q quis familiã suã corrigere debet cũ ei cõpetat iure patrie potestatis.xxiii.q.iiii.duo ista.⁊.xlv.di.§.salomon.et.c.disciplina.⁊ qui domesticoꝝ suoꝝ curã non habet fidem negauit.xlvii.di.§.necesse. ad fi.v. hinc etiã paulus. ⁊.C.de pa.po.si filius. ⁊ non solũ pater sed etiã ꝓpinqui domesticos suos corrigere debẽt.C.de emen.ꝓpin.l.vna.⁊ hic idẽ dicit oẽs predicte ꝑsone clericos inferioꝝ graduũ corrigere poterũt sine pena excõicatõis:ut hic ꝯ de magistris ⁊ ꝑlatis:⁊ nõ distinguit in gradu. Hic habes sex casus in quibus licet corrigere ⁊ ꝑcutere clericũ sine excõicatõne qui habent officiũ in ecclesia seniores ⁊ ꝑlatus magister dñs dom⁹ ⁊ cõsanguinei. Sũt ⁊ alii casus vbi quis nõ incidit in canonẽ si iocosa leuitate clericũ ꝑcutit.s.e. c.i. Itẽ si inueniat cũ cũ matre filia vxore uel sorore. Item si vim vi repellat incontinenti.s. eo.si vero alicuius.i.§.ii. ⁊.iii. Item si clericus post trinam admonitionem non se corrigat perdit hoc beneficium .s.eo.contingit.ii. et ca.in audientia.

g Inferioꝝ graduũ.secus si fuit in superioribus:puta subdiaconatu uel aliis superioribus quia per sacros ordines liberati sunt a patria potestate. vt nullũ ius habẽt in eis.sacer eni ordo liberat a patria potestate q: liberat a seruili: quod plus est.liii.di.ex antiquis.⁊.c.frequẽs.⁊.c.si seruus sciẽte.⁊ subdiaconus eodẽ gaudet priuilegio cũ diacono .s.de ser.non ordi.miramur. Et ita habes hic q clericus q̃diu est in minoribus ordinibus est in patria potestate nisi expresse emancipet: ⁊ ita no.dignitatẽ sacrorũ ordinum.

Quid si ꝑsone superius in lra nominate excedant modũ nũquid incidũt i canonẽ? Rideo nisi irato aio hec faciãt ⁊ ex ꝓposito nõ credo q̃ icidãt in canonẽ qui solũmõ doluꝫ ꝓsequũt quod colligitur ex vbis canonis.xvii. q.iiii. si qs suadẽte ibi: manus violentas iniecerit.⁊.s.e. c.i.violẽtia non cõmittit sine dolo: sꝫ huiusmodi manus ꝑdictarũ ꝑsonaruꝫ nõ sunt dolose sed charitatiue lꝫ fortuito cãu excedat modũ discipline:qõ ꝓbat ex pn. hui⁹.c.

b Si cõcubine. i eodẽ crie:sec⁹ si alias ꝑticiparent in locutõe vel alias q̃ in crie:tunc non essent excõicati maiori sed minori. si. s.eo.nup.vbi satis de hac materia: et ea que ibi dicta sũt hic posses repetere ⁊ sic sniã ꝓ participatione cris extendit ad ꝑsonas ꝓtra quas lata non fuit.

Idem astoricen.episcopo.

Si cõcubine publice clerico rum ecclesiastice censure districtione notentur: eosdem concubinarios nõ ẽ dubiũ sententia maioris excõmunicationis inuolui: q post latam sententiam cõmunicant in eodẽ crimine criminosis.

Idem.

Quob⁹ collata põtestas: ut a minori excommunicatione si in ipsam uiciderint: inuicem se absoluant:utroq; ligato uiculo excõmunicationis huiusmodi non expirat.

Idem.

Permittimus ecclesiarum ministris semel i ebdomada tẽpore interdicti nõ pulsatis campanis uoce submissa iãuis clausis excõmunicatis ⁊ interdictis exclusis: missarum solennia celebrare causa conficiendi corpus domini quod decedentibus i penitentia non negatur.

Idem.

Quamuis incidens i canonẽ late sententie propter uiolentam manuum iniectionem iuxta ꝓ prias facultates eis satisfaciat: quibus iniurias irrogauit: non tamen aliter: quã per se.ap. uel eius legatum absolutiõis potest bñficiũ obtinere: nisi iminẽte mortis articulo

i Quobus collata.expirat. Si ptãs ista absoluẽdi nõ expirat: q̃ vnus põt absoluere aliũ. Sed ꝯ vt q cũ vnus sit priuatus a sacramẽtis aliũ restituere non põt. de cõse.di.iiii.sanctũ. quod eni non habet dare non põt.i.q.i.c.i.⁊.q.vii.datbertũ.⁊ ar.s.de cleri. ex.mi.c.vl.Quid q̃ dicit q talis ptãs non expirat? Rei.bene dicit q in veritate ptãs collata nõ expirat ꝓpter hoc cũ effectu sed dormit.i.ptãs illa cũ vterq; sit excõicatus non põt habere effectuꝫ: q: alter alterũ non põt absoluere nisi ꝑmo alter eoꝝ ab alio q̃ a socio fuerit absolutus tunc demũ habet effectũ.si.s.de offi.deleg.prudẽtiã.§.sexta.⁊.s.de ꝓcess.ꝑbẽ.⁊ eccle.nõ va.q: diuersitatẽ.xv.q.vlt. c.pe.⁊ vl.si.C.de cura.fu.l.pe. Vel dic q bene põt alter alterũ absoluere lꝫ sit ligatus minori excõicatõne: ⁊ ita nullo modo expirat potestas sed durat cum effectu.argu.decre.predic.si celebrat: quia minor excõmunicatio priuat solũmodo a perceptione sacramentorũ sed non a collatione:ut ibi dicit.⁊ argu.ad hoc.s.eo.sacro.⁊.s. de rescrip.ab excõmunicato.

k Permittimus.excõicatis interdictis.⁊ hoc idẽ facere debẽt religiosi:⁊ alii qui ꝑuilegiũ habẽt celebrãdi tpe interdicti .s.de ꝑuil.qõ nõnullis.⁊.j.ti.ꝓri.cũ in partib⁹. illud ꝑuilegiũ ꝑ hoc .c. extendit ad oẽs alios ꝑlatos ecclesiaꝝ qui ꝑus illud nõ habebant q̃ semel tantũ in ebdomada celebrẽt cã ꝓficiendi corpus xpi.⁊ hic nõ attendit fauor ꝑsonaꝝ sed sanctitas ipius corporis ꝑncipaliter ⁊ necessitas decedẽtiũ infirmoꝝ. ꝑsbyter eni semp debꝫ habere eucharistiã paratã.sed qñ cõsecrat ꝓ populo nihil in crastino seruandũ est.de ꝓse.di.ii.tribus. Itez aliis ꝓcedit fauore religionis siue ꝑsonarũ: ut ꝯ in.c.quod nõnullis.s.de ꝑuil.

l Quod decedẽtibus.sic.s.ti.ꝓri.quod in te.ber.

m Quamuis satisfaciat.lꝫ quis satisfecerit iniuriaꝝ passo: nondũ tamẽ haberi debet absolutus:nec est ei cõmunicandũ nisi primo absoluat.s.e.cũ desideres.i.rñso.⁊ vl. oĩs eni res ꝑ quascũq; causas nascit per easdem dissoluit.j.de regu.iur.c.i. sic eniꝫ excõmunicatio quandoq; solo verbo contrahitur ⁊ solo verbo tollitur sed in hoc casu ipso facto inducit sed solo verbo tollitur. ⁊ sic satisfactio uel iuramentum non sunt de substantia absolutõnis. de hoc dictũ est.s.e.cum desideres.in fi.

n Mortis.s.e.nõ dubiũ.⁊.xvii.q.iiii.si qs suadẽte.⁊.s.e.qõ ꝯ bis.

o ¶ Inimicitia. s. eo. decetero. de infirmitate inopia senili etate hēs .s. eo. quod de his.

p ¶ Inopia. si. s. de testi. si qui testiū. ꝯ. s. e. ea noscit. sol. ibi.

q ¶ Puerili. pueri infra pubertatē non mittunt ad curiā qr etas eos excusat ab itinere. s. e. c. i. ⁊. §. pxi. ⁊. j. e. c. vlt.

r ¶ Sexus. s. e. mulieres. ⁊. c. de monialibus.

s ¶ Corpis ipotentia. qr si sit mutilatus in pede qp ire nō possit uel ꝯctꝰ.

t ¶ Impedimēto canonico. s. eo quod de his. ber.

u ¶ Juris beneficio ut serui. s. e. mulieres. ⁊ hoc intellige fm distinctionē huius. c. s. e. relatū.

x ¶ Quibusdā pdictoꝝ. s. qui timore mortis infirmitate inimicitia senili etate ꝯfracti uel impotētia ppetua inopia oēs isti possibilitate recepta sedē apostolicā visitabūt ꝓ mandato recipiendo ut. j. segr. ⁊. s. e. decetero. ⁊. ca. de his.

y ¶ Si quē simili. puta nisi hoc feceris noueris te excōicatū. s. ō appel. c. pterea. ii. ⁊. s. de testi. co. c. ii. ⁊. s. de rapto. c. iii.

b ¶ Judice suo. snia iudicis sui siue iusta siue iiusta tenet xi. q. iii. c. i. ⁊. ii. sed a non suo iudice lata est nulla. ar. s. ō puil. cū oliz essem ⁊. s. de ꝯsue. ad audiētiā. ⁊. s. de iudi. at si clerici. ⁊. s. de offi. ordi. c. penul.

c ¶ Non tantū minori. Sic g patet: cū dico excōico illū. de maiori ītelligit. minor eni excōicatio remouet a cōione sacramētoꝝ: ut ibi dr: maior excōicatio a corpe christi quod ē ecclesia. s. coione fideliū iii. q. iiii. engeltrudā. Est g maior excōicatio a qualibet licita cōione ⁊ legitimo actu separatio. vnde ⁊ adā excōicatꝰ fuit ex esu ligni xi. q. iii. §. euidēter. Excōicatio que dr anathema infligit tā ab homine q̄ a iure ⁊ ꝓ ꝯtumacia ⁊ ꝓ crie. j. ti. pxi. ex pte. ⁊. xvii. q. iiii. si quis suadēte. ⁊. xxiiii. q. i. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊ in titulo isto p violētiā manus iniectionē. Minor aūt excōicatio infligit qñq3 penitēti ⁊ ipenitēti. penitenti qñq3 a seipso: qñq3 a sacerdote. ō pe. di. i. facilius. sed melius facit si aūcte sacerdotis hoc faciat. de pe. di. i. in actōne impenitēti qñq3 a deo imponit excōicatio minor: cū ꝓpter mortale peccatū deus tradit aliquē satbane ⁊ discedit a mēte eius. xi. q. iii. audi deniq3. Qñq3 ipsemet se suspēdit a sacramētis cū non vult penitere ⁊ putat sibi sufficere: ⁊ male hoc fit. de pe. di. i. sunt qui arbitrant. sed si reputat se indignū ⁊ abstinet bene facit. de ꝯse. di. ii. q scelerate. Qñq3 imponit a sacerdote loco pene qr nō vult penitere xvii. q. iiii. miror. qñq3 p sniam canonis. xi. q. iii. cū excōicato. ⁊. lxxxi. di. si qui sunt. Cū inflicta est excōicatio a se uel a deo agat penitentiā ⁊ sequit recōciliatio. Si vō a sacerdote inflicta fuerit p eū recōcilieī. Cu vō a canone infligit minor excōicatio p simplicē sacerdotē pōt absolui ⁊ sine iuramēto uel aliquo mādato nisi participet in crie. s. e. nuper. ⁊. c. si cōcubine. qui maiori excōicatōe est notatus si ab hoie semp ab eodē vel eius supiore debet absolui. s. e. p tuas. nisi incēdiarii post publicationē. s. eo. tua. sic canone est notatus a suo ēpo pōt absolui nisi ꝯditor canonū sibi absolutionē retinuerit. s. eo. nuper. sicut in his qui violētas manus mittūt in clericū. xvii. q. iiii. si quis suadēte. ⁊. s. eo. c. pxi.

d ¶ Veris. intellige doli capacibus. s. de delic. pue. pueris. alias injuriā facere nō possunt: pati vō sic. xv. q. i. illud.

e ¶ Etatis. Sic g parcit etati lz non totū sed quo ad minorē penaz: ut in delictis. ff. de mino. auxiliū. §. in delictis. in delictis enim non parcit nisi quo ad minorē penā vt ibi.

f ¶ Rigor. iuris rigor temperat qñq3 rōne etatis vt hic. ⁊. lxxxvi. di. tanta. et de conse. di. iiii. eos qui. xxxv. q. ix. sniaz. quādoq3 rōne locoꝝ ⁊ tempoꝝ. s. eo. sup eo. ⁊ q uādoq3 rōne psone et cause et loci et tempis. s. de trāsac. c. vlt. et. xxiii. q. viii. occidit. ⁊. xxix. di. sciendū. quandoq3 rōne multitudinis ⁊ scā dali. l. di. ut constituerei. cū suis ꝯcor.

Innouate[g] nouale[b]: nouale ē ager nunc primū precisus[i].

Dē super danielem.

Am ⁊ rex[k] nabuchodonosor pater tuus. i. proauus[l] more scripture: que auos ⁊ deinceps patres[m] appellat.

Dem in parabolis.

Am ⁊ ego[n] vnigenitus fui coram matre mea: quare vnigenitum[o] se nominat: quē fratrem vterinum[p] precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mox natus sine nomine quasi[q] nūquā eēt de uita decessit.

Dem super matheum.

Quod[r] dicitur antequam conuenirēt ñ sequit: vt postea cōuenirent: sed scriptura quod factū non sit ostendit.

Dem in eodem

Ioseph. non cognouit mariam donec[s] peperit filium suum primogenitum ¶ Ex hoc loco quidam peruersissime suspicātur ⁊ alios filios mariam habuisse: cū mos[t] diuinarum scripturarum sit: ut primo genitum non uocent: quem fratres sequūtur sed eū q natus fuit.

Hillarius.

Intelligentia[u] dictoꝝ[x] ex causis[y] ē assumenda dicendi: qr non sermoni res[z] sed rei[a] est sermo subiectus.

Augustinus super matheum.

g ¶ Innouate. verba sūt osee ꝓphete.

b ¶ Nouale. verba sunt hieronymi exponētis verba prophete.

i ¶ Precisus. dr in lege terra. s. precisa que anno cessat. ff. de vbo. signifi. silua. §. ii. Dr nouale terra de nouo ad culturā redacta cuius nō extat memoria q̄ culta fuisset. j. e. qr p nouale. ⁊ qō semel fuit nouale semp erit nouale quo ad decimarū retentionē vel solutionē. s. de puil. c. vlti.

k ¶ Nam ⁊ rex. verba sunt danielis.

l ¶ Proauus. verba sunt hieronymi exponentis verba prophete.

m ¶ Patres. oēs ascēdentes parentes noie ōtinent. ff. de vbo. sig. appellatiōe. ⁊ appellatiōe filii omnes descēdētes ff. eo. liberoꝝ. ⁊. ff. de gradi. l. iuriscōsultus. §. parentes. vsq3 ad tritauū patres dicūt vltra vō maiores appellant liberi vsq3 ad trinepotē: vlterius inferiores vocant ut ibi dicit. vnde xps dici potest filius dauid. ala.

n ¶ Nam ⁊ ego. verba sunt salomonis.

o ¶ Unigenitū. verba sūt hieronymi exponentis verba salomonis.

p ¶ Vterinū. fratres vterini dicunt qui ex eoꝝ vtero nati sunt: viuēte eni vria cōcepit bersabee ex dauid ⁊ peperit filiū qui mortuus est statim: postea concepit ex eodē salomonē. vnde ipse dicit: nam ⁊ ego vnigenitus ⁊ c.

q ¶ Quasi nunq̄ esset. Et ita non videt fuisse qui non durauit. argu. s. de regu. ad nostrā. lxiii. di. quanto. ff. de in rē ver. si pro patre. §. versuz. sic non dr esse qui minus idoneus est. s. de transla. inter. ⁊. ff. qō cuiusq3 vniuer. l. i. ad fi. ⁊. C. de episco. audi. de creationibus. ⁊. xix. di. propter totius. ⁊. xxiii. q. i. paratus.

r ¶ Quod dicit anteq̄ ꝯueniret. verba sunt euāgelii mathei que hieronymꝰ hic exponit. si. xxvii. q. ii. pusq̄. nec valet hic ar. a ōrio sensu. ⁊ est g dā modus loquēdi sicut ibi sede a dextris meis donec ponā ⁊c. non tñ sequit q̄ postea posuerit. R. et illud corpus nō fuit reuersus ad archā donec aque sicare nt: sic. j. c. pxi. imo ostendit q̄ nō ꝯuenerūt cōtrariū innuit eius q̄ verba sonare videnī: ut hic dicit in fi. ⁊c.

s ¶ Ioseph. donec. simile. s. e. c. prori.

t ¶ Mos. idē dicit lex q̄ primus est quem nemo antecedit ergo et pmogenitus est ante quem nemo nascitur quicquid sequatur. ff. eo. ti. primus. ⁊. l. proximi.

u ¶ Intelligentia. sic. ff. de reg. iur. in ambiguis. et. xxii. q. v. humane.

x ¶ Dictoꝝ. i. verboꝝ que prolata sunt.

y ¶ Ex causis. non statim debemus intelligere ut verba pma facie sonare videnī: maxime vbi ambigua sunt sed debemus recurrere ad intentionē loquentis: ut hic dicit. ar. bo. s. de pben. c. vlti. et. c. cum cām. et. ff. eo. ti. nepos peculo. et. ff. de regu. iur. semp in stipulatōnibus ad causam dicti recurrendū est. s. de accusa. cuz dilecti. sicut ad causam facti. xxiii. qōe. vlti. occidit. ff. de furtis. verum.

z ¶ Res. i. intellectus. ff. de suppel. leg. l. labeo. xxxi. q. i. quomodo virginibꝰ. vbi dr sex maritos habuisse que dno testante quiq3 tantū habuit ibi eni hieronymꝰ respexit intentionē et non verba samaritate. lau.

a ¶ Rei est sermo subiectus. i. intentōi seu intellectui sermo seruire debet qr nō in foliis sed in radice rōnis et in sensu ꝯsistit euāgeliū. i. q. i. marcion. et j. e. c. ii. et. c. in his. verba enim instituta sunt ut p ea quis in alterius noticiam cogitatōnes suas ꝓferat. xxii. q. ii. is autē. qr sicut animus pferī corpori ita snia verbis. xxxviii. di. sedulo. et. xxii. q. v. humane. et. ff. de legi. scire. Item ar. est q̄ verba ad eīneū sensuz sunt trahēda vbi res aliter salua nō esse pōt. ar. C. de vbo. sig. cū quidā. et. C. de legi. cum questio.

b Nihil. diuersitas. quoniã noia ⁊ verba transposita idẽ significant: ut dicit Aristo. in periar. ⁊ est ar. ad hoc. C. de testa. quoniã indignũ. ⁊ hic vbi eadẽ dicunt ꝓut sequit in littera ⁊ hoc certũ sit. Et est ar. bonũ ꝓ testibus diuerso modo narrãtibus. ar. s̃. de testi. c. cũ tu. ⁊. viii. q. i. in scripturis. de cõse. di. ii. quotidie. ⁊ de pe. di. i. periculose. ar. d̃. xxxv. q. vii. de parẽtela. ii. sed illud intelligit de cõtra

Prietate sententie.

c Propterea. ad interptãdum. i. ad exponendũ.

d Sensuz. s̃. e. intelligentia:

e Propetas. non enim semp ad ꝓprietatẽ vboꝝ recurrendũ est sed videndum est quid testator senserit: in qua psumptõe sunt qui morãt in eo loco. ff. de fun. instru. ⁊ instru. le. cũ delationis. §. asinã. qr potior est mẽs dicẽtis q̃ vox ff. de suppel. le. labeo. nec plꝰ verbũ q̃ voluntas inspici dz C. que res pig. ob. pos. l. vlt. xxii. q. v. humane aures. i. q. i. marcbion. Itẽ ar. q̃ verba a sua significatõe cadunt cuz res aliter salua esse non põt: de qua agit insti. de inuti. sti. §. quotiẽs. ⁊. ii. q. ii. omnes. C. an seruus ex facto suo. l. vlti. ff. si quis cau. si eum. §. qui iniuriarũ. lv. di. qui ptez. ⁊. l. di. drio sancto. a ꝓpetate vboꝝ non est recedendũ nisi qũ cõstat voluntatẽ loquẽtis aliter voluisse. ff. de lega. iii. non aliter. ⁊ ipropriẽtates nõ sunt trahẽde ad cõsequentiã sed sunt excusande. ala.

f Quãuis. rite. i. fm originariã vbi significatõez.

g Prioratus curã. sic ponit. l. q. iii. saluator. ⁊ ẽ dignitas per se sic dicta.

h Prius. primus. vii. di. moyses. b.

i Cõstat. ex tribus ut hic dicit: non tanq̃ ex suis ptibus cõpetẽtibus sed ornantibus potius. ⁊ impropie dr locus cõstare ex his: sicut dicuntur vestes ptes bois adornatiue vnde illõ pars quoqz nimia est ipsa puella sui.

k Causa a casu. ⁊ ita est cã anteq̃ respõdeat ps altera. est ergo causa res i dicẽdo posita cũ impositiõe certarũ psonarũ. s. actoris ⁊ rei. iudicis ⁊ testis. Et iõ dr a casu qr frequẽter casualiter occurrũt ꝑter voluntatẽ homis.

l Discutit iudiciũ. ⁊ sic videt ꝓcessu temporis mutare nomẽ. ⁊ exemplificat de iudicio de tertia parte etiã fori.

m Cum finit iusticia. hic exẽplificat secundã ptẽ fori ⁊ ita ex istis tribus ptibus cõstat forus ut dictũ est. ⁊ idẽ esse videnꝯ ista tria in substantia. sed aliaz denomiationẽ assumunt diuerso tempore.

n Iudiciũ. Iudiciũ est legitimus actus duarũ psonarũ actoris ⁊ rei super eadẽ questione cõtrectata sub eodẽ iudice contracta. lau.

o Iusticia. Iusticia est ꝯstans ⁊ perpetua voluntas ius suũ vnicuiqz tribuens. insti. de iusti. ⁊ iur. in prin. ⁊. s̃. in ꝓncipio libri in cõsti. grego.

p Iuris status. Lex enim dr status iuris ⁊ vere. qr ꝑ sniam ius non ꝯstituit: sed status iuris declarat. ff. si ser. ven. sicut. §. sed si quert.

q Negocium. qr. s̃. fecit mentionẽ de negocio ibi: origo negocii ⁊c. ostendit quid sit negocium: quasi negans ociũ.

r Actionẽ cause. in hac significatõe sumit. s̃. vbi dicit origo negocii.

s Iurgiũ. hic exponit quod dixit. s. quod est iurgiũ litis.

t Iure disceptant. ar. q̃ iurgia nõ ꝑtineãt ad presbyteros. qr non tenent eẽ iurisperiti. xxxviii. di. que ipsis. nec aduocare possunt nisi in certis casibus. s̃. de postu. c. vlti. secus de archidiacono. xxv. di. c. i. r.

u Lis aũt. qr fecit mentionẽ litis. s̃. vbi dixit iurgiũ litis. exponit modo qd sit lis. lis enim ciuilẽ cãm ostendit tantũ ⁊ nõ criminalẽ. ff. co. ti. litis.

x De qua virgilius. ar. habes hic q̃ possumus inducere ꝓ nobis libros gẽtiliũ siue paganoꝝ. xxxvii. di. si quid veri. ⁊. i. q. i. dominus declarauit. ibi: si ergo. ⁊c. Bernar.

y Argumento. Argumentũ vocat naturalẽ ꝓbationẽ: que fit ꝑ localẽ argumentationẽ. ⁊ ita ar. q̃ in iudicio valet naturalis ꝓbatio. ar. d̃. i. di. consuetudo. ⁊. s̃. de elec. bone. i. ibi negantis factũ ꝑ reruz naturã ⁊c. a cõtrario ⁊ non per testes. vel instrumenta: ut littera sequens dicit. vnde dic tabulis. i. instrumentis.

Nihil obstat narrandi diuersitas[b] vbi eadem dicantur: maxime cum quisqz euangelistaꝝ eo ordine credat se dicere: quo deus uoluit.

Gregorius.

Propterea si prolixam epistolam meam ad interpretandũ[c] accipere te fortasse cõtigerit: rogo non verbum ex verbo: sed sensuz[d] ex sensu transferre: quia plerumqz dum proprietas[e] verbozuz attendi tur: sensus ueritatis amittitur.

Sidorus.

Quamuis omnes qui presunt prepositi rite[f] vocentur: usus tamen obtinuit eos uocari prepositos: qui quandam prioratus[g] curam super alios gerunt.

Idem in li. etymol.

Forus est exercendarum litium locus a fando dictus: siue a foroneo rege qui primus[h] grecis legem dedit. Constat[i] autem forus causa. lege. ⁊ iudicio. Causa[k] a casu: quo venit. Est enim materia ⁊ origo negocij neduz discussionis examine patefacta: que dũ proponitur causa est. dũ discutitur[l] iudicium: dum finitur iustitia[m]. Vocatur autem iudicium[n] quasi iurisdictio: ⁊ iusticia[o] quasi iuris[p] status. Iudicium autem prius inquisitio vocabatur: unde ⁊ auctores iudiciorũ preposito questores vel quesitores vocamus. Negociuz[q] multa signat modo actum alicuius rei cuius cõtrarium est ocium: modo actionẽ[r] cause quod est iurgium litis: ⁊ dictum est negociũ idest sine ocio negocium autez in causis negociatio in commercijs dicitur: ubi aliquid datur: ut maiora lucrentur. Iurgium[s] dicitur: quasi iuris garriuz. eo q̃ ibi q̃cãm dicũt: iure[t] disceptant. Lis[u] ãt a cõtentiõe limitis pr̃ꝰ nomẽ sũpsit de qua[x] vgiliꝰ. limes erat positꝰ litez vt discerneret agri. Cã aut argumẽto[y] aut ꝓbatiõe constat. Argumẽtũ nũquã testibꝰ nũquam tabulis dat ꝓbationẽ. sed sola inuestigatiõe iuẽit veritatẽ. vnde dictũ est argumẽtũ argute iuẽtuz. Probatio autem testibꝰ ⁊ fide tabulaꝝ[5] ꝯstat. In oĩ quoqz negocio[a] be personę querũtur: iudex accusator reꝰ ⁊ tres testes[b]. Iudex[c] dictus quasi ius dicẽs populo siue quod iure disceptet: iure aũt disceptare est iuste iudicare nõ ẽ ergo iudex si nõ ẽ i eo iustitia. Accusator vocatus ẽ quasi causator: quia ad causam uocat euz quẽ appellat. reus[d] a re que petitur nũcupat: qr quãuis cõsciꝰ sceleris non sit reus. tñ dicitur quãdiu i iudiciũ ꝓ re aliqua petit. testes antiqtus supstites dicebãt: eo quod super cause statu ꝓferebãt: nunc parte[e] altera ablata nominis testes vocãt. Testes aũt considerãtur cõditiõe natura ⁊ vita. ꝯditiõe: si liber[a] nõ seruꝰ: nã sepe seruꝰ metu dominantis[b] testimonium supprimit veritatis: natura: si vir non femina[c]: nã variũ[d] ⁊ mutabile semp femina ꝓducit. vita: si innocens ⁊ iteger[e] dici q̃ hic dicit tres testes ꝓpter tripliczz modũ ꝓbandi scilz per testes istrumẽta ⁊ argumẽta. de quibus p̃misit: vel potius dicas cõfessionẽ: quia quodlibet istoꝝ trium legitimã facit ꝓbationem siue q̃ testes istrumenta ⁊ confessionẽ. s̃. de restitu. spoli. cũ ad sedez. in fine.

5 Tabularum. hic equiparant testes ⁊ instrã: qr parem vim habẽt in litibus exercendis. C. de fi. instru. in exercendis.

a Negocio. non notorio qd̃ exercet in forma iudicii.

b Tres testes. ar. d̃. iiii. q. iii. §. vbi numerus. ⁊. ii. q. iiii. c. i. ⁊. s̃. de testi. licet vniuersis. vbi dr in ore duoꝝ uel triũ testiũ. ⁊c. potest dici q̃ hic dicit tres testes ꝓpter tripliczz modũ ꝓbandi scilz per testes istrumẽta ⁊ argumẽta. de quibus p̃misit: vel potius dicas cõfessionẽ: quia quodlibet istoꝝ trium legitimã facit ꝓbationem siue q̃ testes istrumenta ⁊ confessionẽ. s̃. de restitu. spoli. cũ ad sedez. in fine.

c Iudex. sic. xxiii. qõe. ii. c. i. ⁊ supple hic bonus. qr quãdoqz malus est iudex. iii. q. vii. c. iudicet. §. vlti. qr ⁊ pro meritis subditozuz disponit a deo vita rectoꝝ. ii. q. vii. c. i. ⁊. vi. q. i. ex merito. et. viii. qõe. i. audacter. ber.

d Reus. a re ⁊ nõ a reatu. xv. q. iii. c. vlti. ⁊. iii. q. xi. non est. ber.

e Parte ablata. ẽ hic figura que dicit auferesis. cum ꝓncipiũ dictõis auferit fm quod patz hic. Est ⁊ figura alia que dicit prosopopeia. i. confirmatio noue psone. de cõse. di. iiii. queris a me. versus fi. Itẽ antonomasia. cum per excellentiã aliquid alicui attribuitur quod cõmune est pluriũ: ut cũ dico apostolus intelligit paulus. xxxii. q. apostolus. ⁊ cuz dico vrbs intelligit roma. s̃. de pe. ⁊ remis. significauit. Sinodoche: cũ pars ponit pro toto. xxxii. q. iiii. meretrices. xiiii. q. v. penale. Anthiptosis cũ ponit casus ꝓ casu. lxxv. di. ordinatiões. xviii. q. ii. quidam. Liptote: cũ plus dicit ⁊ minus significat. xxxii. q. vii. quid in omnibus. Pleonasmos: cum supabundat dictõ ut iste videt oculo monachũ regularẽ. xx. q. iii. presens. Themesis: cũ eadem dictio intercidit. ff. de mino. l. quod si de speciali. ff. de rei uen. si post acceptũ Sincopa cũ quid auferr de medio dictõis. vii. q. i. audacter. ꝓ audaciter. Ironia: cum quid ꝑ derisionẽ. i. per cõtrariũ dicit. o. quanta integritas. xi. q. iii. ad mensaz. in fi. Effexegesis. i. expositio ꝑcedentis sermonis. lxvii. di. quoniã. Item antropospatos: cuz aliqd attribuit deo quod cõuenit homini. xxiii. q. i. odi. ⁊ ꝓieci. et. s̃. de re. eccle. alie. uel non. si quis ꝑsbyteroꝝ. ala.

a Si liber. qr seruus testis esse non põt. iiii. q. iii. vbi. §. itẽ serui. sz liberi ut ibi dr. vsi. itẽ liberi. ⁊. C. de testi. aut. si dicat.

b Hominãtis. iiii. q. iii. itẽ idonei. ⁊. xi. q. iii. quatuor.

c Non femina. hoc intellige in criminali: in quo casu mulier testis esse non potest scõm canones. xxxiii. qõe. v. mulierem. sed in ciuibus et matrimonialibus bene ferunt testimoniũ. s̃. de testi. tam litteris. ⁊. ca. super. eo. argu. contra q̃ possunt in criminali. xv. q. iii. ex eo. sed aliud scõm leges. tamen in crimine excepto admittitur mulier etiam male fame ad accusationem. s̃. de simo. tanta. ⁊ in inquisitione admittit ad testimoniũ siue denunciationẽ. s̃. de testi. tam litteris. ⁊. c. quoniã. Item in testamentis mulier non admittit insti. de testa. §. testes. ber.

d Variuz. C. de inoffi. testa. filia. et argu. C. de insti. et substitu. eprehendenda.

e Integer. qr debet esse testis bone fame ⁊ sine omni suspitione. i. qõe. vii. testes. infamis repellitur. supra de testibus cogendis. preterea.

f Fide carebit. i. nō credit iuramēto suo. ar. ii. q. vii. non pōt. ber.
g Justicia cū scelerato. cū sit virtus. xxxii. q. i. cū renunciat. ⁊ est summū bonū in vita colere iusticiā. xii. q. ii. cum deuotissimā.
b Actū. scriptura. ⁊ etiā sine scriptura pactū fit. sed hoc iō dicit: q: sepe interuenit scriptura. ⁊ ad ꝓbationē pacti interponit.
i Legibus. aliter non valeret nisi h leges fieret. ff. de ꝺ pac. iurisgentiū. §. ꝓtor ait. ⁊ C. e. ti. pacta. ber.
k Pactū. dr pactū duoꝝ uel pluriū cōsensus in idē. ff. de pac. l. i. §. i.
l Ius dictuꝫ. h ius iure. hec verba habes. xiiii. q. iiii. gd dicā. in fi.
m Quod iuste. nō tñ ecōuerso fm leges: q: iure possidꝫ qui mala fide ꝑscriꝑsit: nō tñ iuste. s. ō ꝑscrip. vigilāti. secꝰ ꝯz canones: q: qui malā fidē habꝫ nō ꝑscribit e. titu. quoniā omne.
n Alienuꝫ. i. aliis debitum.
o Male autē. ut ait ari. xlvii. di. sicut hi. ⁊. xiiii. q. iiii. gd dicam.
p Presumit. i. inadit. ber.
q Causa. ꝑmitie. quid sint ꝑmitie dicit. s. de deci. c. i.
r Solis ecclesiaꝝ sed quid appellat hic ecclesia. dns albericus dixit q: bona ipsa sunt loci cōclusi muro ad istar vacātis hereditatis que vicē ꝑsone obtinet. ff. de acquir. re. do. hereditas. alii dicūt q: sūt vniuersitatis illiꝰ loci. ar. xii. q. ii. nulli liceat. Hug. dixit q: res iste sunt dei. et cū oia eius sint istatū spēalitas. arg. i. q. iii. saluator. xvi. q. i. in canonibus. xxiii. q. viii. conuenior. xvi. q. vii. oēs decime. s. de deci. tua. ii. vbi dicit q: deus in signum vniuersalis dominij decimas sibi retinuit. quarū rerū vsuꝫ dominus clericis concessit. r.
s Licitis. ⁊ etiā de illicitis potest fieri elemosyna dūmodo transferat drniuꝫ ⁊ non cōpetat repetitio. xiiii. q. v. non sane. ⁊. c. qui habetis. ⁊. §. se. ⁊ de hoc plene tractat. s. de deci. ex trāsmissa. b.
t Potestatem. xii. q. ii. nulli. ⁊. c. quicunqꝫ. xvi. q. ii. decias oēs.
u Sacrilegiis. qui bona ecclesiaꝝ rapiunt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicant ⁊ ab ecclesia sunt puniēdi. xii. q. ii. nulli liceat. s. de fo. cōpe. conquestus. ⁊ non solū sacrilegis sed etiam iude furi com parant. xxiii. q. iiii. quid ergo. b.
x Uesiuit. ⁊ solus. arg. ꝯ in apostolo vbi dicit: infirmat quis in nobis: inducat presbyteros ecclesie qui orent sup eum. s. de sacra vnc. c. vno. ⁊ sic videt q: debeant esse plures: q: pluralis locutio duoꝝ numero ad minus cōtenta est. iiii. q. iii. v. vbi numerus. hoc intellige in necessitate que legem non habet. de cōse. di. i. sicut. ⁊. s. de consue. quanto.
a Dominica. quoniā in dominica ꝓpter reuerentiā non est ieiuniū celebrandū. xxx. di. c. vlti. sed in sabbato precedēti ieiunandus est. s. de obser. ieiu. c. i.
b Die. scilicet bisextili.
c Quasi ꝓ vno. ⁊ ideo q: ꝓ vno reputant in tpe restitutōis. lꝫ de momēto ad momentū fiat cōputatio. ff. de mino. deniqꝫ. §. minore ⁊. ff. de ſ. sig. cū bisextus. ⁊ ꝓpter hoc facit ad titulū. Et ar. ꝯ. Bor. ff. de sta. li. l. iii. §. stichus. Nota q: annus solaris habet. ccc. lxv. dies. ⁊ sex horas. ⁊ sic quatuor anni habēt vltra prefatū numerū dieꝝ. xxiiii. horas: que coadunate faciunt vnū diem qui supabundat oi quarto anno: ⁊ dr bisextus: q: bis sedet ⁊ stat in vna lra calendarii. et hi duo dies ꝓ vno cōputantur ⁊ interserit quinto die exeūte februario hoc est sexto calēdas martii ⁊ sequēti die debent vigilie beati mathie celebrari. vii vsus. Bisextū sexte martis tenuere calēde. Posteriore die celebrantur festa mathie. Sed pone aliquē suspensuꝫ per annū ⁊ est tūc annus bisextus nūquid in vltima die possꝫ celebrare: vr q: nō q: hi duo dies quasi pro vno reputant. ar. hic. ⁊. ff. e. cū bisextus. ⁊. ff. de mino. deniqꝫ. §. minore. Lau. dixit ꝯ ar. l. dicētis q: si libertas tibi relicta ē si anno seruieris: dies illa non cōputat in anno: sed tantū. ccc. lxv. dies. ff. de testa. li. cū heres. §. stichus. ⁊ satis videt q: cum sit pena non debet ampliari sed potiꝰ restringi. de pe. di. i. pene. r.
d Cōsuetudo. s. de obser. ieiu. cōsiliū. lxxvi. di. vtinaꝫ. xi. di. catholica.
e In his. ptē cōdēno. huiusmodi verbis non fuit vsus vel equipollētibus q: illud sufficeret. ff. de arbi. gd tñ. §. i. s. de appel. ad audientiā. ala. vnde videbat nō valere sna q: nō ꝓtinebat absolutionē uel ꝓdēnationē. ii. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. preses. Item nota q: pars si ꝑsens est condēnanda est: quis debeat cōdēnari drns an ꝓcurator: de hoc plene dictū est. s. de ele. querelam.
a Rem pfectaꝫ. sic. ff. quod quisqꝫ iur. l. i. §. vlt. de pe. di. i. §. hec autē verba. ff. de vsu. videamus. §. infamia. C. de sen. pas. l. vlti. ⁊. ii. q. iii. §. notandū. in fi.
b Quod ꝑcipit. xiiii. q. i. qd ꝑcipitur.
c Verba intentiōi. sic. s. eo. intelligentia. ⁊. c. propterea. vbi de h. ⁊. i. q. i. marcbion.
d Interptamur. que interpretatio generalis est ⁊ ius facit ⁊ ab omnib⁹ obseruāda est. s. ti. pri. inter alia. ⁊. C. de legi. l. i. ⁊ interpta ri debuit potius ut res valeret q: periret erquo in dubiū reuocabat. ff. de re. du. quotiēs. ii. ff. de vbo. obli. quotiens. c. j. eo. abbate.
e Olim. canonico paduano. absenti: alias non esset opus interptatiōe. nec haberēt causaꝫ subtrahēdi beneficiū suū vel male interptandi mādatū pape. forte erat in seruitio epi ⁊ sic seruire intelligebat ecclesie: vnde debebat beneficiū suū ꝑcipere integre preter victualia. s. de cleri. nō resi. decetero. et c. ad audientiam. vel forte in seruitio drii pape in curia stabat qui plus q: presentes seruire intelligunt. ideo voluit papa q: oia haberet sicut ꝑsentes. s. ō cleri. non resi. cū dilectus. uel nō refert vbi esset q: papa sic voluit ergo sic seruandū est: lꝫ durum. xix. di. in memoria. ber.
f Manualia. forte que dant singulis diebꝰ illis tantū qui intersunt diuinis sicut fit in pluribus locis.
g Aliter q: deceat. Nota q: qui rescriptū principis malitiose uel astute inpretat infamis est. C. de legi. l. ii. solus ꝑnceps ipsuꝫ debet interptari. s. ti. pri. inter alia. vbi de hoc. ⁊. ff. de ꝓto. stipu. in ꝓtoriis. tñ legatus qñqꝫ ipsuꝫ interpretat. s. de postul. c. i. vsus fi. ⁊ consuetudo legem interpretatur. s. de consuetu. cum dilectus. io.
b Largissime. ff. de cōsti. princi. l. vl. ⁊. ii. q. iii. §. preuaricator. in fi. ⁊. xvi. q. i. frater noster. ⁊. s. de vsu. pal. c. i. si. s. de dona. cū dilectus. ar. ꝯtra. C. de in offi. testa. si quādo. C. de ꝑci. impe. offe: quotiēs. ff. ne quid in lo. publi. l. ii. §. merito. ⁊. xxxv. q. iii. qd scripsi. s. de ꝓsan. qd dilectio. ⁊. s. de ꝑben. c. vlti.

f Fide carebit. i. nō credit iuramēto suo. ar. ii. q. vii. non pōt. ber.
g Justicia cū scelerato. cū sit virtus. xxxii. q. i. cū renunciat. ⁊ est summū bonū in vita colere iusticiā. xii. q. ii. cum deuotissimā.
b Actū. scriptura. ⁊ etiā sine scriptura pactū fit. sed hoc iō dicit: q: sepe interuenit scriptura. ⁊ ad ꝓbationē pacti interponit.
i Legibus. aliter non valeret nisi h leges fieret. ff. de ꝺ pac. iurisgentiū. §. ꝓtor ait. ⁊ C. e. ti. pacta. ber.
k Pactū. dr pactū duoꝝ uel pluriū cōsensus in idē. ff. de pac. l. i. §. i.
l Ius dictuꝫ. h ius iure. hec verba habes. xiiii. q. iiii. gd dicā. in fi.
m Quod iuste. nō tñ ecōuerso fm leges: q: iure possidꝫ qui mala fide ꝑscriꝑsit: nō tñ iuste. s. ō ꝑscrip. vigilāti. secꝰ ꝯz canones: q: qui malā fidē habꝫ nō ꝑscribit e. titu. quoniā omne.
n Alienuꝫ. i. aliis debitum.
o Male autē. ut ait ari. xlvii. di. sicut hi. ⁊. xiiii. q. iiii. gd dicam.
p Presumit. i. inadit. ber.
q Causa. ꝑmitie. quid sint ꝑmitie dicit. s. de deci. c. i.
r Solis ecclesiaꝝ sed quid appellat hic ecclesia. dns albericus dixit q: bona ipsa sunt loci cōclusi muro ad istar vacātis hereditatis que vicē ꝑsone obtinet. ff. de acquir. re. do. hereditas. alii dicūt q: sūt vniuersitatis illiꝰ loci. ar. xii. q. ii. nulli liceat. Hug. dixit q: res iste sunt dei. et cū oia eius sint istatū spēalitas. arg. i. q. iii. saluator. xvi. q. i. in canonibus. xxiii. q. viii. conuenior. xvi. q. vii. oēs decime. s. de deci. tua. ii. vbi dicit q: deus in signum vniuersalis dominij decimas sibi retinuit. quarū rerū vsuꝫ dominus clericis concessit. r.
s Licitis. ⁊ etiā de illicitis potest fieri elemosyna dūmodo transferat drniuꝫ ⁊ non cōpetat repetitio. xiiii. q. v. non sane. ⁊. c. qui habetis. ⁊. §. se. ⁊ de hoc plene tractat. s. de deci. ex trāsmissa. b.
t Potestatem. xii. q. ii. nulli. ⁊. c. quicunqꝫ. xvi. q. ii. decias oēs.
u Sacrilegiis. qui bona ecclesiaꝝ rapiunt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicant ⁊ ab ecclesia sunt puniēdi. xii. q. ii. nulli liceat. s. de fo. cōpe. conquestus. ⁊ non solū sacrilegis sed etiam iude furi com parant. xxiii. q. iiii. quid ergo. b.
x Uesiuit. ⁊ solus. arg. ꝯ in apostolo vbi dicit: infirmat quis in nobis: inducat presbyteros ecclesie qui orent sup eum. s. de sacra vnc. c. vno. ⁊ sic videt q: debeant esse plures: q: pluralis locutio duoꝝ numero ad minus cōtenta est. iiii. q. iii. v. vbi numerus. hoc intellige in necessitate que legem non habet. de cōse. di. i. sicut. ⁊. s. de consue. quanto.
a Dominica. quoniā in dominica ꝓpter reuerentiā non est ieiuniū celebrandū. xxx. di. c. vlti. sed in sabbato precedēti ieiunandus est. s. de obser. ieiu. c. i.
b Die. scilicet bisextili.
c Quasi ꝓ vno. ⁊ ideo q: ꝓ vno reputant in tpe restitutōis. lꝫ de momēto ad momentū fiat cōputatio. ff. de mino. deniqꝫ. §. minore ⁊. ff. de ſ. sig. cū bisextus. ⁊ ꝓpter hoc facit ad titulū. Et ar. ꝯ. Bor. ff. de sta. li. l. iii. §. stichus. Nota q: annus solaris habet. ccc. lxv. dies. ⁊ sex horas. ⁊ sic quatuor anni habēt vltra prefatū numerū dieꝝ. xxiiii. horas: que coadunate faciunt vnū diem qui supabundat oi quarto anno: ⁊ dr bisextus: q: bis sedet ⁊ stat in vna lra calendarii. et hi duo dies ꝓ vno cōputantur ⁊ interserit quinto die exeūte februario hoc est sexto calēdas martii ⁊ sequēti die debent vigilie beati mathie celebrari. vii vsus. Bisextū sexte martis tenuere calēde. Posteriore die celebrantur festa mathie. Sed pone aliquē suspensuꝫ per annū ⁊ est tūc annus bisextus nūquid in vltima die possꝫ celebrare: vr q: nō q: hi duo dies quasi pro vno reputant. ar. hic. ⁊. ff. e. cū bisextus. ⁊. ff. de mino. deniqꝫ. §. minore. Lau. dixit ꝯ ar. l. dicētis q: si libertas tibi relicta ē si anno seruieris: dies illa non cōputat in anno: sed tantū. ccc. lxv. dies. ff. de testa. li. cū heres. §. stichus. ⁊ satis videt q: cum sit pena non debet ampliari sed potiꝰ restringi. de pe. di. i. pene. r.
d Cōsuetudo. s. de obser. ieiu. cōsiliū. lxxvi. di. vtinaꝫ. xi. di. catholica.
e In his. ptē cōdēno. huiusmodi verbis non fuit vsus vel equipollētibus q: illud sufficeret. ff. de arbi. gd tñ. §. i. s. de appel. ad audientiā. ala. vnde videbat nō valere sna q: nō ꝓtinebat absolutionē uel ꝓdēnationē. ii. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. preses. Item nota q: pars si ꝑsens est condēnanda est: quis debeat cōdēnari drns an ꝓcurator: de hoc plene dictū est. s. de ele. querelam.
a Rem pfectaꝫ. sic. ff. quod quisqꝫ iur. l. i. §. vlt. de pe. di. i. §. hec autē verba. ff. de vsu. videamus. §. infamia. C. de sen. pas. l. vlti. ⁊. ii. q. iii. §. notandū. in fi.
b Quod ꝑcipit. xiiii. q. i. qd ꝑcipitur.
c Verba intentiōi. sic. s. eo. intelligentia. ⁊. c. propterea. vbi de h. ⁊. i. q. i. marcbion.
d Interptamur. que interpretatio generalis est ⁊ ius facit ⁊ ab omnib⁹ obseruāda est. s. ti. pri. inter alia. ⁊. C. de legi. l. i. ⁊ interpta ri debuit potius ut res valeret q: periret erquo in dubiū reuocabat. ff. de re. du. quotiēs. ii. ff. de vbo. obli. quotiens. c. j. eo. abbate.
e Olim. canonico paduano. absenti: alias non esset opus interptatiōe. nec haberēt causaꝫ subtrahēdi beneficiū suū vel male interptandi mādatū pape. forte erat in seruitio epi ⁊ sic seruire intelligebat ecclesie: vnde debebat beneficiū suū ꝑcipere integre preter victualia. s. de cleri. nō resi. decetero. et c. ad audientiam. vel forte in seruitio drii pape in curia stabat qui plus q: presentes seruire intelligunt. ideo voluit papa q: oia haberet sicut ꝑsentes. s. ō cleri. non resi. cū dilectus. uel nō refert vbi esset q: papa sic voluit ergo sic seruandū est: lꝫ durum. xix. di. in memoria. ber.
f Manualia. forte que dant singulis diebꝰ illis tantū qui intersunt diuinis sicut fit in pluribus locis.
g Aliter q: deceat. Nota q: qui rescriptū principis malitiose uel astute inpretat infamis est. C. de legi. l. ii. solus ꝑnceps ipsuꝫ debet interptari. s. ti. pri. inter alia. vbi de hoc. ⁊. ff. de ꝓto. stipu. in ꝓtoriis. tñ legatus qñqꝫ ipsuꝫ interpretat. s. de postul. c. i. vsus fi. ⁊ consuetudo legem interpretatur. s. de consuetu. cum dilectus. io.
b Largissime. ff. de cōsti. princi. l. vl. ⁊. ii. q. iii. §. preuaricator. in fi. ⁊. xvi. q. i. frater noster. ⁊. s. de vsu. pal. c. i. si. s. de dona. cū dilectus. ar. ꝯtra. C. de in offi. testa. si quādo. C. de ꝑci. impe. offe: quotiēs. ff. ne quid in lo. publi. l. ii. §. merito. ⁊. xxxv. q. iii. qd scripsi. s. de ꝓsan. qd dilectio. ⁊. s. de ꝑben. c. vlti.

Sed nūquid in rescriptis faciēda est larga interp̄tatio cū ex intellectū illius qui cōcessit sint intelligēda: ar. q̄ sic. ff. de vbo. obli. inter stipulantē. dicas q̄ non q: lites potius restringēde sunt q̄ ampliāde. s. de rescrip. nōnulli. ⁊. ca. vlti. argu. imo nec illud qd̄ indulget beneficiū est ita interp̄tandū ut multuz ledat altū. s. de p̄ben. relatū. ⁊. lxxxv. di. archidia. florentinū. io.

Cum in partibus. iamuis. si. s. ti. proxi. pmittimus. ⁊. s. de priule. quia nō nullis.

k In priuilegiis. quibus pmittit̄ ut possint celebrare diuina suppressa voce ianuis clausis ⁊c.

l Nil expresse dicat. g nec aliquis debet interdictuz ad regnū uel puinciā restringere q: si papa de hoc cogitassz illud in pūilegiis expressisset s. de deci. ad audientiā. ⁊. s. de transla. inter.

m Nomine terre. vide qualiter verbū simpliciter positū intelligitur generalit̄ de qua cūqz terra parua uel magna. si. xix. di. si romanox. ⁊. s. de priule. q: circa. ⁊ sic generale dr̄ interdictū exquo tota terra subijcit̄ interdicto: siue sit ciuitas puincia uel villa: q: generale dr̄ quantū ad locū illū cū nullus excipiat̄.

n In his locū habeat. No. hic appellationē nois ampliari p interp̄tationē. si. xxviii. q. i. idolatria. ⁊ est ar. odium ampliari ⁊ fauorē restringi. ff. de his qui not. infa. l. ii. §. exercitus. ar. ō. ff. de li. ⁊ postu. cum quidā. sed in veritate nulla est ampliatio: ut dixi in proxi. no.

o Cum tibi. ordinatio rerū. nō intelligas de rebus clericox patrimonialib⁹ vel quas intuitu psone acquisiuerint. in illis enī primiores succedūt clericis intestatis si nō habēt ꝯsanguineos: ecclesia succedit eis. xii. q. vl. c. vlti. in quo casu potest itelligi quod hic dr̄ de rebus ecclesiarū de quibus aliqua in vita sua i egritudine poterāt elargiri. s. de testa. ad hec. et ca. relatum. ⁊ fm q̄ ipsi poterant concessiuz fuit huic ep̄o per hanc indulgentiaz alias iniqua fuisset hec indulgētia que in totū tolleret ius alteri⁹. C. de p̄ci. impe. offe. quotiens. argu. s. de offi. ordi. licet. cū suis cōcordātiis. vel pot. st intelligi vbi clericus bona ppria in pias causas erogari precepit non designando psonā per quā hoc fieret. vel si designauit psonā negligens erat in his casib⁹ ptinet hoc ad ep̄m diocesanū. C. de epi. ⁊ cleri. nulli. ⁊ in aut̄. de eccle. tit. §. si quis autē pro redemptōne. col. iv. ⁊. s. de testa. tua. ⁊. c. ioannes. prior expositio melior est cum littera dicat ab intestato decedentū: quia non dicit̄ decedere intestatus qui alij cōmisit dispositionē rex suarū. s. de testa. cū tibi.

p Appellatio clericox. largissime sumit̄ hoc vocabulū clericox p omnibus clericis subditis ipsi episcopo ut cōprehēdat canonicos ⁊ omnes alios: quia exquo simpliciter ⁊ indiffinite concessa fuit ei ordinatio clericox decedētū ab intestato de oibus intelligendū fuit. simile. s. ti. pri. vbi habes cōcordantias de hoc: sic de appellatōe beneficiox tam maiora q̄ minora beneficia intelligunt̄. j. eo. c. pe. strictius tamē sumit̄. j. c. prori. pro clero tantuz cathedralis ecclesie. indulgentia eniz large est interpretanda. s. eo. cū olim. argu. ⁊ tra s. de transla. ca. vlti.

a Cum clerici. fidelis ero. de hac forma ⁊ que in ea continet̄ habes. s. de iureiur. ego eni. ⁊. xxii. q. vl. de forma. ⁊. si. xxxiii. di. quanq̄.

b Vocabulū. stricte sumit̄ hic hoc nomē ecclesie placentine: tantū pro ep̄o principaliter ⁊ canonicis ecclesie cathedralis ⁊ non pro clero dioce. ⁊ merito: quia aliud est dicere clerus ciuitatis: ⁊ aliud clerus dioc. s. de rescrip. rudolfus. hoc nomē ecclesia varias habet significatōnes: quandoqz designat tantū episcopū. vii. q. i. scire. quādoqz viros ecclesiasticos. lxiii. di. c. i. in fine. quandoqz ponit̄ p maiori parte capituli. lxvi. di. apostolica. quādoqz restringit̄ ad canonicos matricis ecclesie. lxiii. di. §. vlt. ⁊. x. q. i. antiquos. ⁊. xii. q. i. videtes. ⁊ hic. quādoqz designat quālibet ecclesiā prouincie. s. de vsu pal. cū super. sic appellatōe clericox omnes intelligūt̄ s. c. proxi. quandoqz designat cōgregationē fidelium. s. de cōse. di. i. ecclesia. ⁊ sic sumit̄. iii. q. iiii. engeltrudam. quod pbatur. s. ti. pri. c. pe. ⁊ vlti. ber.

c Et si capitulum. ⁊ merito. q: nō est tanta cōmunio inter ep̄m ⁊ alias ecclesias quanta inter ipsū ⁊ ecclesiā cathedralē. s. de testa. requisisti. vltra medium: cuz qua ipse efficit̄ vnuz corpus ⁊ ipsi membra. s. de his que fi. a pla. sine cōsen. ca. c. nouit.

d Principaliter. ergo secundario tenetur ecclesie quod videt̄ per hoc qd̄ hic dicit̄: quia si tenet̄ episcopo tenet̄ ecclesie. vii. q. i. scire. ergo videtur q̄ habeat plures dominos: quod non ē verū quia non censent̄ diuersi.

e Querenti. eaz. s. censurā: qd̄ non est nomē generale ad ea que sequūt̄ sicut ⁊ verbū correctōnis depositionē etiā cōtinet. ar. l. di. cōtumaces. ff. de offi. presi. legatus. ⁊. l. ex omnib⁹ s. d sta. mo. ea que. §. qd̄ si abbas. ar. ō nā ⁊ verbū coercēdi maiorē aiaduersionē continet. ff. d offi. pconsu. meminisse. in fi. ar. tamē contrariū videt̄ qz si iudex ita pnuciat: vim fecisti: nec distinguit de priuata intelligitur. ff. d penis. si pses. ⁊ cuz quid incertū mandatur: ⁊ si aliis prestarōibus causa mādati exoluta sit q̄ qui inherent mandato dū tamē expediat erit actio mandati. ff. man. si quis pro reo. vii. sic cū dico illū excōico: vtranqz siniam. s. maiorē ⁊ minorē intelligere debes. s. ti. pri. c. penul.

f Personarū. hoc ideo dicit qz in penis imponendis dignitati deferendū est ⁊ persone. s. de offi. delega. sane. ⁊. c. pastoralis. ⁊. arg. l. di. contumaces.

g Magis. quia ⁊ plectēdo ⁊ ignoscēdo hoc solū bene agit̄ ut vita hominū corrigant̄. xxiii. q. v. prodest. sic. s. ut li. nō ꝯtesta. quoniā. in fi. ⁊ ut crescēte ꝯtumacia crescat ⁊ pena. ff. de pe. relegati.

h Quid per nouale. dixerint. per legem illam. ff. de verbo. signi. filua cedua. §. penul.

i Aliis asserentibus. p. l. illā. ff. de term ino. amo. l. vlti. §. penul.

k Legibus. predictis.

l De noualibus. s. de deci. ex parte.

m De nouo. sic. s. c. i. ⁊ etiā mācipia dicunt̄ nouitia que anno nōdū seruierunt. ff. de publi. ⁊ vec. l. vl. §. quotiēs. ⁊ vinū dr̄ nouū qd̄ nō bz annū. ff. de triti. vi. ⁊ oleo. le. l. vetus. ⁊ greg. nouas appellat nuptias que. j. coronā anni ō bunt̄. xxxv. q. viii. c. i. sz vr̄ q̄ nouale dici debeat terra intra annū culta sed hoc non est verum: imo terra exquo de nouo redacta est ad culturā de qua nō extat memoria q̄ culta fuerit semp erit nouale quantū ad ius decimarū exquo semel fuit nouale. s. de pūil. c. vlti. ⁊ ar. s. de deci. ex parte.

n Indulgentiam. de qua tu habes. s. de deci. ex parte. j. et. ca. ex parte. iii.

rimus conferendam.

Dem colubren. ⁊ alijs episcopis in regno portugallie constitutis.

Cum i partib⁹ uestris sepe cōtingat diuersa loca interdicto suppōi: quādo generale uel particulare dici debeat iterdictuz apud nos accepimus i dubiū reuocari: cū illi q ab ecclesia ro. decorari privilegio meruerūt: videlicet ut cuz generale iterdictū terre fuerit: liceat eis ianuis clausis nō pulsatis cāpanis exclusis excōmunicatis ⁊ interdictis suppressa uoce diuina officia celebrare: iterdicto particulari se asserāt nō artari: dicētes iterdictū generale dūtaxat cū regnū uel saltē prouicia tota subijcit̄ interdicto. ⁊ ifra. Cū aūt i priuilegijs de regno uel prouincia nil expresse dicatur: nomine terre nō solū regnū uel prouinciam intelligi uolumus uerum ēt uillā ⁊ castx: ut ⁊ i his locum habeat quod de generali dicitur interdicto.

Dem altisiod. episcopo.

Cum tibi de benignitate. se. ap. sit indultū: q̄ ordinatio rerū clericox ab intestato decedētium i tua dispositione permaneant nos consulere uoluisti: an appellatio uocabuli clericoruz tā ad canonicos quam ad nō canonicos extē datur: ⁊ ifra. Cōsul. t. r. r. q̄ appellatio clericox non solū alios sz etiam canonicos cōprehendit.

De ēpposito ⁊ capitulo placētio.

Cum clerici placētini iuramētū prestāt sub hac forma vboruz: ego talis ab hac hora in antea fidelis ero ⁊ obediens placentine ecclesie ⁊ dño meo episcopo placētino: nos consulere uoluistis utrū itelligi debeat clerus totius dioc. an capitulū tātuz ecclesie cathedralis. Nos igitur taliter respōdem⁹ q̄ p ecclesie placē. uocabulum in forma iuramēti prescripti nō debeat intelligi totius dioc. clerus: ⁊ si capitulū itelligatur ecclesie cathedralis: is tamen qui prestat huiusmodi iuramētū: episcopo tāquā capiti principaliter obligatur.

De priori sāct fridiani lucanen.

Querenti quid per cen. eccle. debeat intelligi: cū huiusmodi clausulaz i nōstris litteris apponimus: respondemus: quod per eā nō solū interdicti: sed suspēsiōis ⁊ excōmunicationis sētentia ualet i telligi. nisi iudex discretus reruz ⁊ psonarū circunstantijs indagatis ferat quā magis uiderit expedire.

Dem cesarag. episcopo.

Quid per nouale uocabuluz intelligi debeat. t. f. requisiuit. Licet autem quidam dixerint q̄ nouale sit terra precisa que anno cessat alijs asserētibus: q̄ ex silua que arboribus extirpatis ad cultū redigitur fieri nouale dicatur: quarum utraqz iterpretatio ex ciuilib⁹ legibus colligitur. Nos igitur inquisitioni tue. t. r. q̄ eam credimus predecessorum nostrorum intentionem fuisse cum pijs locis indulgentiam de noualibus concesserunt: ut nouale intellexerint agx de nouo ad cultū redactū: de quo non extat memoria: q̄ aliquando cultus fuisset. Sz nec de quolibz tali nouali credimus eis indulgentiam fore cōcessam: nisi de illo dūtaxat cuius decimaz religiosus potest conuctus absqz graui detrimēto parrochialis ecclesie detinere: cum talis sit sepe locus incultus: de quo parrochialis ecclesia ma/

o Magnos. ergo a cõtrario sensu videt q̃ si nullos uel modicos cõsuetuit habere nihil habebit ecclesia parrochialis de illo nouali etiã post tempa quantacũq̃z: quod est vex. s̃. de priuil. c. vlti. Arg. cõtra. xxxv. q. iii. quod scripsi. sicut dr̃ de fundo dotali qui etiã soluto matrimonio ad huc dotalis dicit. ff. de fun. do. etiã si diruto. ar. ꝓtra. xxxv. q. iii. qõ scripsi. Tamen põt dici ut dixit io. t. r. q̃ si ecclesia parrochialis etiã tractatu tpis icipiat ledi grauiter desinit eẽ nouale. ar. s̃. de dona. apostolice. ⁊ ar. huius decre. lz hic videatur respicere principiũ nouali. si enim priuilegiũ incipiat esse iniquuz perdit priuilegiuz. s̃. de deci. suggestũ ar. ⁊. lxiii. di. §. vex ⁊. ff. de vul. ⁊. pup. subst. ex facto. ⁊ ab eo qd̃ diu equũ visuz est recedit propter euidentẽ vtilitatẽ. ff. de cõsti. pn. l. penul. ergo eadez rõne propter enorme dãnuz recedit ab eo quod diu obtentũ est alias semper erit nouale. s̃. de priuil. c. vlt.

p Venerabili. p matricẽ. forte in priuilegio illo continebat saluo iure matricis ecclesie. ⁊ nomie matricis ecclesie intelligit quelibet ecclesia cathedralis. lxiii. di. ex bis. ⁊. xii. q. i. videtes. ⁊ hic in fi. ti.

q Intelligit. non attẽdens q̃ qui nimis astute interp̃tat principis beneficiũ notatur infamia. C. de le. ⁊ se. cõ. l. ii. laur.

r Si aliud. puta p̃ uilegiũ exemptõis quoniã nulla prescriptio in hoc casu valeret. s̃. de prescript. cũ non liceat. tan.

s Volumus. ⁊ nos idẽ velle debemus: exquo illud precepit obseruari. xi. di. quis nesciat. ⁊ eius interp̃tatio ius facit quo ad omnes. C. de le. ⁊ se. con. l. fi. laur.

a Ex parte. cum ipsius. s. comitisse.

b Prepositus. laicus officialis.

c Clausulã. premissaz. s. nemini liceat excõicatis uel notatiz interdictis pro canonicis carnotẽsibus absqz cõgrua satisfactõe absolutõis beneficiũ indulgere: quã habes. j. c. proxi.

d Pro cõtumacia. non videt q̃ hec distinctio locũ habeat vtrum quis excõicet pro crie: an p contumacia: qz nemo excõicat nisi pro mortali peccato ⁊ qui aliter non põt corrigi. xi. q. iii. nemo. in fi. xlv di. sed illud. ⁊. xxiii. q. iii. tam sacerdos. ⁊. xi. q. iii. certũ. imo bene habet locũ hec distinctio: quicũq̃z enim vocatus legitime ad iudiciũ non venit p quacũq̃z re ꝓtumax reputat. vñ ppter talẽ cõtumaciã excõicari potest: si res talis sit q̃ actor nõ possit in possessionẽ mitti. s̃. ut li. non ꝓtes. tue. ⁊ tunc sufficit prestare cautionẽ standi iuri: qz pro sola cõtumacia excõicatus fuit. s. quia non venit ⁊ non p re aliqua qz nondũ cõstabat in quo teneret actor si pro offensa tunc excõicat: puta cõmisit maleficiũ: ⁊ illud fuit notoriũ: uel p sniaz uel facti euidentiã uel p confessionẽ. j. c. pxi. ⁊. s̃. de coha. cle. ⁊ mulie. c. vlti. ⁊ cõdẽnatus de ipso maleficio cũ non satisfaceret fuit excõicatus. hic talis nõ debet absolui nisi pmo satisfaciat cũ ꝓstet de maleficio suo: ⁊ tamẽ hic interuenit cõtumacia anteq̃ excõicaret quia non soluit in termino statuto. sed hic directe excõicatur quia non satisfecit: sed in alio casu non nisi quia non venit. idẽ esset si maleficiũ notoriũ esset si publice pponatur: quicunq̃z fecit tale maleficiũ satisfaciat leso vsqz ad talem diem: alias sit excõicatus: post terminũ non absolueť: si veniat ad iudicẽ ⁊ petat absolui nisi satisfaciat. xxiii. q. vlti. pessimã. ⁊ ita bona est distinctio. Preterea superfluũ videbat priuilegiũ illud quia de iure cõmuni illud cõpetit cuilibet q̃ nullus absoluat priusq̃ satisfaciat: ut. c. pessimã. ⁊. s̃. de offi. dele. ex litteris. xvii. q. iii. de p̃sbyteroꝝ. ⁊. xi. q. iii. excellentissimus. in fi. ⁊. s̃. ti. pxi. parrochianos. Potest dici q̃ solet plus timeri ꝛc̃. xxiii. di. quanq̃. ⁊. s̃. de bere. si aduersus. multa enim concedũtur que sunt de iure cõmuni. xxiii. q. ii. c. sane. in fine. ⁊. xxiii. q. ii. admonere. ibi viaticũ tibi concedimus: ⁊ tamẽ omnibus penitentibus in fine datur. s̃. de peni. ⁊ remis. quod in te. ⁊. s̃. ti. proxi. permittim⁹. Quid si aliquis ita pauper sit q̃ non potest satisfacere: prestet cautionẽ q̃ satisfaciat cum peruenerit ad pinguiorem fortunã. s̃. de solu. odoardus. Quid si cautionem prestare non potest: tunc iuret. C. de epis. ⁊ cleri. aut. generaliter. prestet quaz potest. s̃. de do. post diuor. resti. c. penul. lz videret q̃ talis casus non excuset. arg. s̃. de rapto. super eo. ⁊. C. de fur. subtracto. nam quandoq̃z aliquis non absoluitur propter delictum suũ sed differt absolutio. xi. q. iii. qui iubente. xviii. di. si quis adesse. ⁊. xxvi. q. vii. sacerdos. s̃. de offi. ordi. significauit. ⁊. xi. q. iii. si quis episcopus dãnatus. nulli tamẽ est finaliter penitẽtia deneganda. xxvi. qõe. vi. si p̃ sbyter. ⁊. c. seq. quia ecclesia nulli claudit gremiũ suũ. C. de sum. trini. l. vl. ppe fi.

e Citatus trinis edictis. vel vno peremptorio pro omnibus. xxiiii. q. iii. de illicita. ff. de re iudi. contumacia. vnde videt q̃ non veniens ad primã citationem non sit contumax. argu. C. de iudi. sancimus. ⁊. s̃. de procu. querelã. vbi de hoc. ⁊. v. qõe. iii. si egrotans.

f Iussus. ⁊ hec contumacia est. ff. de rei vendi. qui restituere ⁊ non excõmunicatur quis nisi p contumacia: sed hoc intellige ut dixi in magna glo.

g Sufficiens. sic. s̃. de sequestra. ad hoc. sufficiens cautio est si pignora uel fideiussores dentur. ff. man. si mandato. §. vlti. de hoc dictũ est. s̃. ut lite non contesta. quoniam. §. in aliis.

b Manifesta. ex hoc verbo orta fuit contentio que determinatur prout dicitur. j. ca. proximo.

i Si vero dubia. quomodo ergo iussit iudex maleficiũ emendare si non fuit ibi manifestũ. Item si sententiãdo iussit factum fuit notoriũ per sententiaz. s̃. de cohabi. cleri. c. vlti. ergo non potest esse dubia offensa. Solutio: quandoq̃z iubetur a iudice sententiãdo. xi. q. iiii. qui iubente. ff. de re iudic. quod iussit. ⁊ hoc fieri non debet nisi cũ res est manifesta. xi. q. iii. graue. quãdoq̃z iubet iudex non sententiãdo: ut si statim cum comparuerint coram eo partes reus confitetur: quia confessus pro iudicato habetur. ff. de confes. l. i. C. e. l. vna. si tantũ precipit ut satisfaciat: non hoc faciat siniando qz non ois vox iudicis auctoritatẽ rei iudicate cõtinet. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. ex stipulatõe. ⁊. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊ adhuc potest reus allegare errorẽ suũ. ff. de cõfes. l. ii. vnde non est res manifesta. ⁊ ita potest intelligi quod hic dicit io. vel sic ad querimoniã alicuius de aliqua offensa eã exprimẽdo iudici ipse iudex precepit reo ut satisfaceret illi vsqz ad certũ terminũ: aut cõpareret coram eo responsurus alias excõicabat illũ: nisi alterũ istoꝝ faceret ⁊ ille non venit. et sic fuit excõicatus. si ipse petat absolui sufficit q̃ ipse prestet cautionẽ standi iuri quia offensa nunc dubia est. ⁊ si fama sit q̃ id fecerit vel q̃ iudex a pluribus hoc intellexerit.

k Cum olim. allegatũ. s̃. c. proxi. quod cõtinetur hic infra ibi memini ꝛc̃. vsqz ibi: quia vero.

l Cum ansam. Dicit q̃ q̃z ansa auricula cyphi uel vrcei uel calicis qua manu tenet. ff. de rei ven. in rem. §. ii. hic dicit ansa nodus cursilis ⁊ facilis ad

gnos percipit decimarum ratione prouentus. Dẽ abbati. f. ⁊. p. monachis alcobacie.

Venerabili. f. n. colub ri eñ. episcopo didicimus conquerente q̃ cum fratres sancte crucis monasterium de argarijs sub protectõe sua nuper receperint: q̃ suis predecessoribus episcopalia iura consueuerant ab antiquis temporibus exhibere: nunc quodã de cãonicis suis sine suo cõsensu ibi fcõ priore occasione cuiusdã priuilegij a. c. papa ueritate tacita impetrati eidem episcopo obedientiam denegat exhibere: inde sũpta occasiõe q̃ per matricem ecclesiam nõ cathedralẽ itelligit sed romanã. ⁊ ifra. Ideo qz mandamus quatenus si aliud uobis nõ occurrerit: pp qd̃ dictus prior nõ debeat dioc. episcopo respondere: uos eũ ad eaz prestãdã eidez sicut predecessores sui predecessoribus episcopi cõsueuerũt uel prestiterũt: per cẽ. eccle. compellatis non obstante priuilegio in preiudicium collubrieñ. ecclesie p surreptionem obtento. nos enim per matricem ecclesiã cathedralẽ itelligi uolumus non romanam.

Dem abbati sancti genouefe de cano ⁊ cancellario parisiensi.

Ex parte in christo dilecte filie comitisse bleseñ. ⁊ infra. Proposuerunt nuncij comitisse: q̃ cũ ipsius prepositus quẽdã latronẽ ceperit: ⁊ iustitia fuerit ide facta: latro fuit per capitulũ carnoteñ. post factam iustitiam requisitus quia euz in terra sua captũ fuisse dicebant: ⁊ infra. Uex cũ sup hoc de parendo iuri comitissa cautionẽ offerret: canonici carnoteñ. nihilominus terrã eius fecerũt interdicto suppõi: qd̃ relaxare noluerũt: nisi prius solueretur emenda. dicebãt enim ĩ carnoteñ. ecclesie priuilegijs cõtineri q̃ nemini liceat excõmunicari uel nominatim iterdictis pro cãonicis carnoteñ. absqz cõgrua satisfactiõe absolutionis beneficiũ indulgere. Ad itelligẽdã ãt clausulam priuilegij memorati credimus distinguẽdum: utrum in aliquem interdicti uel excõmunicationis sententia sit prolata pro cõtumacia tantũ: quia scilicet citatus stare noluit iuri uel etiaz pro offensa: quia uidelicet iussus noluit maleficium emẽdare. In primo casu credimus ꝓgrue satisfieri: ut sententia relaxetur si pri⁹ sufficiens stãdi iuri cautio tribuat. In secũdo vo si offensa ẽ mãifesta: nõ credim⁹ satisfieri congrue: ut relaxet snia: nisi prius sufficiẽs prestetur emẽda. Si uero dubia ẽ offensa: sufficere credimus ad relaxanduz eandẽ si parẽdi mãdato ecclesie cõpetens satisfactio prebeatur.

Dem comitisse bleseñ.

Quz olim pro canonicis carnoteñ. quoddã capitulũ cõtra te fuit allegatum: quod dicebant ĩ ecclesie sue priuilegijs cõtineri: ut uidelicet nemini liceat excõmunicatis uel nominati iterdictis p canonicis carnoteñ. absqz congrua satisfactione absolutionis beneficium idulgere: ⁊ infra. Quia uero dum ansã soluimus noduz dicimur ligauisse

soluendũ ita factus q̃ si recte trabat̃ caput fili oĩmode est solutus nodus: si male trabitur ligatus remanet ita contingit propter resolutionẽ questionis precedentis decre. de offensa manifesta quã modo hic soluit inferius apte.

m Proponẽtibus. ⁊ male.

n Non que iudici. ⁊ hoc fatuũ erat dicere q̃ sibi credendũ essz in p̃iudiciũ alterius: imo iudex fm motũ animi sui: ⁊ fm sensũ iudicar̃ tenet̃. s̃. de cõsue. ad nostrã. ⁊. s̃. de renũ. in p̃sentia. ⁊. s̃. de testi. in nostra. ⁊. iii. q. vii. iudicet. ⁊ fm q̃ sibi videtur. ff. de ar. bi. qualẽ. dũ tamẽ fm leges ⁊ canones. in auẽ. de iudic. §. quia vo. colla. vi. in auẽ. de defen. ciui. §. iusiurandũ. colla. iii. sed videt̃ q̃ illõ dicat̃ manifestũ quod iudici videt̃: sicut illud dicit̃ ꝓbabile quod ei videt̃. s̃. de appel. ut debit⁹. Rideo lz ad opi. iudicis referat̃ quod dicatur ꝓbabile ut p̃ hoc possit ⁊ debeat appella. deferri. s̃. ꝺ ap. cuz speãli. ⁊. s̃. ti. ꝓri. sacro. ad fi. secus est in manifesto. illud enĩ ꝓprie dr̃ manifestũ qõ non eget ꝓbatõe. xi. q. iii. eoꝝ. sed hic sumit̃ manifestũ pro notorio ꝓut in fi. dicit̃. ⁊ ii. q. i. de manifesta.

o Intelligere. ergo nos quoqz sic intelligere oportet. s̃. e. venerabili. sic. s̃. de bere. cuz rp̃s. q̃ interp̃tatio p̃ncipis ius facit. s̃. ti. ꝓri. inter alia. C. de le. l. i. ⁊. vlti.

p Confessionẽ. ⁊ p̃ sniam. sic. s̃. de coha. cleri. ⁊ mulie. c. vlti.

a Abbate. consuetudinez. ex hoc videt̃ q̃ sit bene recipiendus talis libellus: peto ius eligendi rõe ꝯsuetudinis: etiã si causa alia siue titulus non alleget̃. sic. s̃. de can. pos. cũ ecclesia. ⁊. s̃. de elect. cumana. ff. cõmu. pre. venditor. §. si cõstet. ⁊. s̃. de cõsue. cũ dilect⁹. que similis ẽ huic. xxviii. q. ii. seruitiũ. ff. de aq̃ plu. ar. l. i. §. vlti. ⁊. ix. q. iii. cõquestus. lxiii. di. quia. Sz ꝺ. q̃ ex solo cursu tpis non tollit̃ obligatõ ergo nec inducit̃ ff. de act. ⁊ obli. obligationũ. §. placet. ⁊. s̃. de p̃scrip. si diligẽti. Sol. circa ius eligendi sufficit ꝓbare cõsuetudinem prescriptã. de hoc dictũ ẽ. s̃. de can. posses. cum ecclesia. dic ut ibi. io.

b De monasterio. Sed cuz seruitutem sibi debere dicat quomõ petit ut aliquid sibi fiat cuz seruitus potius sit ne aliquid fiat q̃ ut aliquid fiat. ff. de serui. quotiens. §. i. Solu. iure cõi necesse habet eligere: sz iure seruitutis debite petit ne aliũde eligat q̃ ꝺ suo etiã monasterio: ut in fine patet. ⁊ ita ne aliquid fiat petit̃: vel verius dicas q̃ bene petitur iure seruitutis ut aliquid fiat. ff. si ser. ven. si forte. §. ii.

c Alciatenẽ. monachũ. hoc modo bene ꝓbat̃ seruitutis possessio. s. quia prohibitõ facta est ne ille esset abbas ⁊ admissa fuit q̃ p̃ hoc q̃ prohibebant credebant vti iure suo qõ exigit̃ in seruitutibus. lz enĩz vtaris nisi credas te iure tuo vti ut paratus sis ꝓhibere impedientẽ nõ acquires seruitutẽ tpe. ff. de iti. actuqz p̃ua. l. vlti. ar. ff. quẽadmo. ser. amit. l. vlti. Quid enĩ si vicinus tu⁹ ꝓpter paupertatẽ uel forte q̃ non curauit per. c. an habuit edificiũ suuz depressiuz non extollẽs illud nunquid ꝓpterea debet tibi seruitutez altius non tollendi? certe non nisi crederes te ius habere. quod p̃sumit̃ si aliquãdo ꝓhibuisti interrũpere prescriptionẽ. interpellare enĩ deberes seruitutẽ si vsucapere vis. ff. quẽadmo. serui. amit. si quis alia. § si cũ ius haberes. vin.

d Porro. Hic incipiũt verba p̃uilegii Calixti pape vsqz ibi: ad hec.

e Spatium. s. xl. annorum.

f Juxta pascalis. hic allegat̃ p̃uilegiũ: ⁊ p̃terea prescriptio: ut. s̃. pz. sed prescriptio ⁊ p̃uilegiũ cõtraria sunt: q̃z qui allegat p̃uilegiũ iuri p̃scriptõis renũciare videt̃. s̃. de p̃scrip. veniens. q̃z qõ meũ est ex alia cã meũ fieri non põt. propter hoc q̃ eisdẽ canonicis: uelut asseris. pponẽtib⁹ illã offensã ee mãifestã: ñ que iudici: nõ que alij sed que sibi tantummodo manifestam uidetur offensam: illã nos rescribimus intelligere manifestam que uel per cõfessionẽ uel probationem legitime nota fuerit: aut euidẽtia rei: que nulla possit tergiuersatione celari.

De episcopo ⁊ cãtori attrebatensi.

Abbate sancti siluãi alciatensi.

Quiam uniuerse carnis ĩgresso cũ eiusdẽ loci monachi elegissent quẽdã de ipsius ecclesie gremio in abbatẽ ⁊ cõfirmationẽ electionis a morinẽsi episcopo nequiuissent aliquatenus obtinere: eaz a sede apostolica petierũt. Cetez procurator monasterij sancti bertini ꝓposuit ex aduerso: q̃ secũdũ approbatã cõsuetudinẽ ⁊ priuilegia ro. pon. abbates alciatensi. debẽt de mõasterio sancti bertini semper assumi. huiusmodi electio erat nõ ĩmerito reprobanda: utpote contra cõsuetudinẽ diuturnã ⁊ contra priuile. se. ap. attentata: ⁊ alciatensi. mõachi debẽt iure cõpelli: ut de monasterio sãcti bertini personam idoneam sibi eligerent in abbatem: ⁊ infra. Nos igitur depositionibus testium diligenter inspectis inuenimus esse ꝓbatum: q̃. a. xl. annis. ⁊ ifra. Monachi alciatensi. abbatem sibi de sancti bertini monasterio elegerũt. ⁊ ĩfra. Et cum quadam uice garinum alciatensi. monachuz elegissent: ei⁹ electio robur habere nõ potuit. donec apud monasteriũ sancti bertini ꝓfessione facta post aliquantũ temporis qsi. s. eiusdẽ loci abbati ⁊ cõuentui placuit in alciatensi. extitit abbatẽ assumptus ex priuilegijs quoqz ro. pon. argui poterat alciatensi. abbatem forte de sancti bertini collegio eligendũ. nam priuilegio pascalis pape huiusmodi capitulum apparet insertum surrogationẽ abbatis penes monasterium sancti siluani apud alciatensi. monachos iuxta preteriti temporis morem ĩ uestra semper cõcedimus dispositõe persistere: in priuilegio etiã calixti huiusmodi capitulũ inuenitur. Porro iuxta pascalis pape decretum abbatis surrogationẽ penes alciaten. non aliunde quã de uestro monasterio fieri q̃. auct. decernimus. Ad hoc at pars aduersa respodit: q̃ si etiã ꝓbaret̃: q̃ ifra predicti temporis spaciũ de monasterio sancti bertini sp̃ fuerit abbas alciaten. assumptus: ex hoc dici non poterat: q̃ cõsuetudo aliqua quasi cõtradictorio iudicio fuerit ĩtroducta: cũ ĩ memorati garini electione pro bono pacis extra iudiciuz processum taliter dinoscatur: ⁊ infra.

Preterea cũ pascalis papa surrogationem abbatis sancti siluãi monasterio sancti bertini iuxta morez preteriti temporis duxerit concedẽdam: nec de more preteriti temporis fiat fides per eius priuilegium ⁊ similia nullũ super hoc alciatensi. monasterio poterat preiudiciũ generari. Contra quod fuit ex aduerso responsum q̃ hec determinatio secundum preteriti temporis morẽ: ⁊ causalis ⁊ ꝺditiõalis põt itelligi: ⁊ tã ad p̃sonale q̃ ad ip̃sonale ṽbum referri. Si enĩz impersonale uerbum determinet conditionalis intelligitur: ⁊ est sensus: concedimus surrogationem abbatis sancti siluãi apud alciatensi. m. in. v. s. dispositione consistere secundum preteriti temporis morẽ. i. si mos preteriti temporis talis fuerit. Si uero uerbum determinet personale: causaliter debet intelligi: ut sit sensus: concedimus secundum preteriti temporis morez. i. q̃ mos preterea cũ pascalis pape huiusmodi capitulum apparet insertum surrogationẽ abbatis penes monasterium sancti siluani apud alciatensi. monachos iuxta preteriti temporis morem ĩ uestra semper cõcedimus dispositõe persistere: in priuilegio etiã calixti huiusmodi capitulũ inuenitur. Porro iuxta pascalis pape decretum abbatis surrogationẽ penes alciaten. non aliunde quã de uestro monasterio fieri q̃. auct. decernimus. Ad hoc at pars aduersa respodit: q̃ si etiã ꝓbaret̃: q̃ ifra predicti temporis spaciũ de monasterio sancti bertini sp̃ fuerit abbas alciaten. assumptus: ex hoc dici non poterat: q̃ cõsuetudo aliqua quasi cõtradictorio iudicio fuerit ĩtroducta: cũ ĩ memorati garini electione pro bono pacis extra iudiciuz processum taliter dinoscatur: ⁊ infra.

Preterea cũ pascalis papa surrogationem abbatis sancti siluãi monasterio sancti bertini iuxta morez preteriti temporis duxerit concedẽdam: nec de more preteriti temporis fiat fides per eius priuilegium ⁊ similia nullũ super hoc alciatensi. monasterio poterat preiudiciũ generari. Contra quod fuit ex aduerso responsum q̃ hec determinatio secundum preteriti temporis morẽ: ⁊ causalis ⁊ ꝺditiõalis põt itelligi: ⁊ tã ad p̃sonale q̃ ad ip̃sonale ṽbum referri. Si enĩz impersonale uerbum determinet conditionalis intelligitur: ⁊ est sensus: concedimus surrogationem abbatis sancti siluãi apud alciatensi. m. in. v. s. dispositione consistere secundum preteriti temporis morẽ. i. si mos preteriti temporis talis fuerit. Si uero uerbum determinet personale: causaliter debet intelligi: ut sit sensus: concedimus secundum preteriti temporis morez. i. q̃ mos pre

s̃. de fide instru. inter dilectos. Hic ut dixi. s̃. de p̃scrip. auditis. in glo. que incipit: sic ergo abas ⁊c. ibi similiter allegabat̃ prescriptio ⁊ priuilegiũ. vel melius hic allegabat̃ consuetudo ⁊ non p̃scriptio ⁊ cõsuetudo debet esse prescripta. s̃. de cõsue. cuz dilectus ⁊ ita consuetudo probat vsum priuilegioꝝ.

g Cõtradictorio iudicio. ad hoc enĩ ut ꝯsuetudo valeat oportet ut sit obtẽta ꝺdictorio iudicio si ex aduerso neget̃ consuetudo. ff. de leg. cuz de cõsuetudine. ⁊ alia ꝺ quibus habet̃. s̃. ꝺ cõsue. c. vlti. Contradictoriũ iudiciũ dicit̃: puta cuz ego dicerem hanc esse cõsuetudinẽ aduersarius dicebat non esse consuetudinez ⁊ iudicatum fuit q̃ erat consuetudo. sicut enim in seruitute vel libertate prescribenda requirit̃ ꝓtestatio. ff. quem admo. serui. amit. si quis alia. §. ii. sic videt̃ q̃ requirat̃ in cõsuetudine prescribenda. io.

b Fiat fides. Ex hoc videt̃ q̃ si in p̃uilegio aliquo fiat mentio cõsuetudis uel priuilegii q̃ necesse sit illud p̃uilegiũ exhiberi. c. di. contra morẽ. lxxvi. di. ieiuniũ. ix. di. ut veterum. xxv. q. ii. sancimus. in auẽ. ut spõ. lar. §. ⁊ hoc insup. col. ix. ar. cõtra q̃ non vr̃ q̃ hꝫ requirat̃ in publico instrumẽto. xix. di. si romanoꝝ. ⁊ ĩ auẽ. ut fratrũ filii. §. i. ⁊. C. de donat. si ea que. ff. de dona. ex hac scriptura. ff. de admi. tut. cyrographus. Ad hoc distinguit quidã inter publica instrumẽta ⁊ priuata ut ĩ publico instrumẽto nõ sit necesse ꝓbare vel exhibẽr illud de quo fit mentio: lz in priuato sic. Sed alii dicunt q̃ si in priuilegio inserit̃ totus tenor alterius non est necesse illud exhibere. Sed certe illud non sufficit quia adhuc posset esse falsita sin bulla ⁊ in aliis. s̃. de priuile. cũ olim. in fi. Alij ꝓbabilius dicunt q̃ si auctoritate iudicis priuilegiũ uel aliquod rescriptũ est reuocatũ vel ĩ alio priuilegio insertuz non est necesse illud exhibere: secus si p̃ tabellionẽ tantũ quia publicatio facta coꝝ iudice fidẽ facit lz postea perdant̃ per instrumẽta: ut. C. de testi. publicati. Item quia iudex diligentius singula facit q̃ tabellio: quia non est credendum q̃ iudex sine cause cognitione aliquid faciat sicut verisimile non est q̃ auferat alicuius legitimas exceptões. s̃. de offi. dele. ex parte. sed predictis omnibus obuiat. s̃. de re iudi. cum inter. in fi. ⁊. s̃. de fide instru. inter dilectos. Sed dicas q̃ si constat q̃ instrumentũ publicũ sit coram iudice non est necesse illud exhibere nisi aduersarius velit docere de falsitate illius tunc debet exhiberi lz p̃mo iposita sit ei fides nisi iurauerit se illud ꝓdidisse. C. de fi. instru. l. vl. io.

i Causalis. ut hec dictio fm: accipiat̃ pro quia vel pro si. b.

k Ad personale. s. hoc verbum concedimus.

l Impersonale. s. hoc verbum consistere.

m Sensus. s. q̃ referat̃ ad personale verbum.

n Lex priuata. di. iii. priuilegia.
o Captiosa. di. iiii. erit autē. vnde statutū fuit vt per cōsequentias litterarū scriberet lex. C. de ve. iur. enu. l. i. in fi. ff. ad mu. l. i. in fi.
p Potius. si. ff. de vsu. ⁊ ha. diuus. in pn. ff. de re. du. quotiēs. ff. de seruī. si cui. ⁊. l. se. s̄. de pūil. in his. xvii. q. iiii. q. xii. q. ii. si quos. ⁊. q. v. quia. s̄. de cōuer. ꝓiug. quilam. arg. s̄. de fi. instru. inter dilectos. arg. ꝯ. s̄. de offi. dele. cū super. ⁊. ff. de iure codicill. l. i. ⁊. ff. de here. isti. quotiēs.

teriti tēporis sic obtinuit surrogationē ⁊c. Hic ātē sēsus rectior eē uidetur: quia cuī priuilegium sit lex priuata[a]: ⁊ lex nō debeat esse obscura uel captiosa: [o]sed certa ⁊ manifesta. nec eēt priuata nisi aliquid specialiter īdulgerēt: pfecto sic itelligēda sūt illa uerba: ut res de qua agitur ualeat posse potius[p] quā perire. maxime cū supra dict[o] C. papa qui eidē pascali e uicio[a] successit uerbis equioribus ius determinationē illā prorsus amouerit: ut ambiguitas tolleretur: ⁊ quod dicebat ī cōcessiōe pascalis: ut uidelicet surrogatio abbatis sancti siluani apud alciatenī. ī dispositiōe abbatis ⁊ fratrū sancti bertini semper existeret ipse mutauerit: decernēs surrogationē ipsius abbatis nō aliūde quam de monasterio sācti bertini faciēdā. His igitur diligēter auditis monasterio sancti bertini adiudicauim[o] huiusmodi dignitatē: ut quotiēs in alciatenī. monachi[b] de cenobio sancti bertini personam[c] idoneā sibi eligant in abbatem: ita uidelicet ut tādiu monasteriū ipsū hac honoris debeat prerogatiua gaudere: dōec ibidē[d] uiguerit obseruātia regularis ut idonee persone inueniant ī illo qui possint in abbatē assumi.

Item comiti tolosani.

Super quibusdā mādatorum articulis: ⁊ infra. Tua deuotio postulauit a nobis: qui sint dicēdi heretici manifesti. Super quo tibi duxim[o] respōdēdū illos itelligendos esse manifestos hereticos qui ꝓtra fidē catholicā publice predicant aut profitentur seu defēdūt eorum errorē: uel qui corā prelatis suis cōuicti sūt uel ꝓfessi uel ab eis sententialiter cōdemnati[g] super heretica pauitate: quorum bona propria confiscantur[h] ⁊ ipsi iuxta sanctiones legitimas puniūtur[i]. Preterea cum pedagia[k] guidagia salinaria tibi legatus interdixerit memoratus: auctoritate apostolica duxim[o] declarādū illa eē pedagia salinaria guidagia interdicta: que nō apparēt imperatorū uel regū uel lateranī[m]. concil. largitione cōcessa: ex antiqua consuetudine a tempore cuius non extat memoria[n] introducta: ⁊ ī fra. Cū a legato receperis ī mādatis: ut de te cōquerentibus secūdū suum. uel alterius legati sui iudicis ordinarij uel delegati arbitriū[o] ⁊ iustitiam exhiberes: hoc taliter itelligendū[p] esse censemus: ut ī omni cāque ratione personarū[q] uel rerum[r]: que ad ecclesiasticū forū pertinēt. ac super uniuersis capitulis que p pace[s] seruanda sunt per dictum legatum statuta vel auctoritate apostolica statuenda: item viduis[u] pupillis orphanis ⁊ personis miserabilib[o] tenearis ī iudicio ecclesiastico respondere.

Item episcopo parisiensi.

Quimus[x] expedit: ut uerbū illud quod in antiquis canonibus ⁊ in nostro decreto[y] contra falsarios edito cōtinetur: uidelicet ut clericus per ecclesiasticum iudicem degradatus seculari tradatur[z] curie puniēdus: apertius exponamus. Cum enim quidam antecessorum nostrorum super hoc consulti diuersa responderunt ⁊ quorum

a E vicino. i. prio.
b C Monachi. vide qualiter papa pnūciat. ⁊ hz priuilegiū ⁊ hm cōe ius. scōm ius cōe adiudicat electionē ipsi capitulo sancti siluani alciatenī. hm pūilegiū ut eligāt de monasterio sancti bertini: ⁊ sic habēt electionē sed non liberā qz nō eligunt vnde cūqz volunt sed reducit pūilegium ad ius cōe. s̄. de cōsue. cum dilect[o]. io.
c C Personā idoneā ⁊ si hoc nō esset dictū tñ subintelligebat. s̄. de elec. cām que. ff. de seruit. si cui. ⁊ pater ꝓcedēs vxori ut filiā cōemcuiqz voluerit copulet: non tñ intelligit ut eaz copulet tutori. ff. de ritu nup. quanq̄.
d C Donec ibidem. ar. q̄ si pūilegiū detur alicui monasterio: destructo mōasterio destruet ⁊ pūilegiū. arg. xvi. q. vii. ⁊ hec scripsim[o] xxv. q. ii. §. vlti. i fi. Itē arg. q̄ cessante cā cessat pūilegium s̄. de deci. suggestū ⁊. xvi. q. i. generaliter. C. de testa. mi. l. vl. ⁊ insti. de auctu. §. vlti. ⁊ insti. de pupil. substi. §. qua rōne. lxiii. di. §. verū. ⁊. lxx. di. §. bis oibus. s̄. de yi. ⁊ bone. cle. c. vlt. ⁊. s̄. de no. ope. nūci. cū ex iniūcto. Sed pone q̄ nullus reperiat idoneus in monasterio sancti bertini dū vacat monasteriū alciatenī. vel q̄ ibi non obseruatur obseruātia regularis: si eligant de alio monasterio nūquid fit eis p iudiciū quo minus teneant eligere in alia electōne de monasterio sancti bertini si psona est idonea vel obseruātia est reformata qō p iudicēt eis est ar. s̄. de cōsti. cū venissent. ⁊. s̄. de rescrip. cōstitut[o]. qz vnico actu perdit priuilegiū: ut ibi dicit. ⁊ hec littera etiā multū facere videt ad hoc: sed nō credo qō fiat propter hoc preiudiciū cū postea aliquis erit idoneus. arg. s̄. de elect. quia diligentia. ⁊. ff. de seruī. rusti. pre. ⁊ attilicinus. ⁊ hec littera non contradicit qz nō priuant nisi cū persona non inueniret idonea: vel ordo regularis nō viget. sed cessante causa illa priuilegiū locum habet. ar. C. de cur. fur. l. pe. ⁊. s̄. titu. proxi. duobus. hm vnū intellectū. ⁊ melius. s̄. de offi. dele. prudentiā. §. sexta. Sed pone q̄ ille electus vixit. xl. an. nunquid prescriptio est cōtra priuilegiū: videt q̄ sic. s̄. de priuile. accedentibus. s̄. de cā pos. cuī ecclesia a cōtrario. nec adhuc credo q̄ perdant priuilegium quia non potest vti illo tempore priuilegio. vnde non obest argu. l. predicte. ⁊ attilicinus. quia priuilegiū non perditur nisi per abusum. vel si vis dicere q̄ currit prescriptio restituunt ex clausula generali. ff. ex qui. cau. maio. l. i. quod innuitur in. l. attilicinus. secus videt si ibi non viguit obseruātia regularis: qz culpa illorum ꝓtingit ⁊ culpa imputet. ꝯ videt q̄ delictū ipsorū nō debet tollere priuilegiū monasterii. xvi. q. i. ep̄m.
e Super quibusdā. publice predicāt. ⁊ isti euidentia rei notorii heretici sunt cum eorū factū non possit aliqua tergiuersatōe celari: istis enim modis qui hic enumerant manifestū qō pbari debet reddit notoriū. s̄. e. cū olim. ⁊. s̄. de coha. cler. ⁊ muli. c. vlti.
f C Defendunt. ⁊ isti defensores hereticorū sunt excōicati. s̄. de hereti. excōicamus. §. credentes. ⁊ tales dānabiliores sunt q̄ ipsi heretici. xxiii. q. iii. qui aliorum. ⁊ est ad hoc ar. C. ō bis qui latro. oc. l. i. ⁊. ij.
g C Condemnati. s̄. de hereticis. ad abolendam.
h C Confiscantur. s̄. de here. excōicamus. i. rīso.
i C Puniuntur. per iudices seculares etiam si clerici fuerit prius a suis ordinibus degradati presente iudice seculari qui ipsos recipit in suum forum. s̄. de here. ad abolendā §. i. ⁊. c. excommunicamus. i. responso. de quorum notatur pena. s̄. de here. ca. pe.
k C Pedagia. pedagia dicunt q̄ dāt a transeuntib[o] in locis cōstitutis a principe. ut hic sequitur. Guidagia dicuntur que dantur pro ducatu p terram alicuius ut securus vadat. Salinaria dicuntur que dātur pro sale. omnia ista dicuntur portitoria. C. de vec. et commis. l. iij. nec dāda sūt ista nisi cū negociationis causa aliquid portatur. secus si ad propriam vtilitatē vel ad vtilitatem fisci aliquid ferat. C. e. ti. vniuersi. io.
l C Imperatorum solus igit princeps hoc potest cōstituere. sed non ciuitas. C. no. ec. insti. non pos. l. ij. ⁊. iij.
m C Lateranen. concilij. s̄. de censi. inno. que est lateranē. concilij.
n C Non extat memoria. no. diligenter q̄ illa consuetudo cuius non extat memoria inst siue pūilegiū iducit. ff. de aq̄ quot. ⁊ esti. hoc iure. §. duct[o]. ff. de aq̄ plu. arcē. l. i. §. vl. iij. q. vi. hz quippe. xi. q. iij. conquestus. ⁊. lxv. di. mos antiquus. ⁊. C. de testa. testamēta. ⁊ p hz vt q̄ cū talis consuetudo ius inducat non sit necesse titulū allegar. licz hz regrat qñqz in ꝓsuetudine. xxx. an. de hac matia dictū ē. s̄. ō ꝓsue. c. ul. itē ar. q̄ p mandatū gnale nō pbibent nisi illicita. xxiij. q. ij. quos deus. xi. q. iij. qō pdecessor. ff. de iurepa. adigere. in fi. io.
o C Delegati arbitrium. propter hoc verbum facit ad ti. qō hic declaratur.
p C Intelligendū. vide qualiter itelligat generale mandatū restituēdo illud sic. s̄. de iureiuran. ad nostram. ij.
q C Personarum. de iurisdictione ecclesie. quia actor forum rei sequitur. s̄. de for. compe. cum sit generale. ⁊. xi. q. i. experientie. ⁊. c. sequē. ⁊ comes est hic reus ⁊ subest in hoc ecclesie.
r C Rerum. quia comes ꝓuenitur hic. licet habeat superiorē in temporalibus s. regem francie. tenetur respondere de iudicio ecclesiastico ex mādato legati in omni causa que pertinet ad forū ecclesie siue ratione personarū que sunt de iurisdictione ecclesie. siue ratione rerū. s. spiritualiū ecclesiasticarū ⁊ etiam ciuiliū que sunt in iurisdictione iudicis ecclesiastici. itez viduis ⁊ pupi. ⁊ orpha. ⁊ miserabilibus personis ⁊ pro pace seruanda.
s C Rerū. cū res de qua querit est in sua. i. ecclesie iurisdictione. quia ratione rei fortit quis forū. s̄. de fo. ꝓpe. sane. ⁊. c. vlti.
t C Pro pace. qz hoc pertinet ad ecclesiā. s̄. de iudi. nouit.
u C Viduis. ex hoc videt q̄ cā viduarū ad ecclesiā spectet. ar. s̄. de dot. post diuor. re. nuper. ⁊. s̄. de fo. cōpe. ex tenore. ⁊ hic dic ut ibi.
x C Quimus. antiquis canonibus. xi. q. i. si qs sacerdotū. ⁊. iij. q. iiij. clericī.
y C Decreto. s̄. de cri. fal. ad falsariorū.
z C Tradatur. hoc intellige de illo qui penitus ē incorrigibilis. nec obstat. s̄. ō iudi. at si clerici. in fine. ⁊ de illis qui deprehenduntur in maiori crimine. puta heresi ⁊ crimine falsi. s̄. de heret. excōmunicamus. i. responso. ⁊. c. penult. ⁊. s̄. de falsa. ad falsariorū. ⁊ in casu. xi. q. i. si quis sacerdotū. Quidā tñ casū iustum vltimum intelligunt si fuerit incorrigibilis. ⁊ benignus est talis intel-

lectus: ut. s. de iudi. cū non ab homine. alias non debet quis statim post depositionem tradi curie seculari puniendus.

b ¶ A pluribus. lz sit a pluribus approbata. tñ stabimus ei quod papa hic dicit expresse tradat̃ ⁊ non per cōsequentiā.

c ¶ Hoc. s. viciū falsitatis. ber.

d ¶ Aliud flagitium. puta beresim.

e ¶ Intercedere. xxii. q. iiii. reuz. C. de his qui ad eccle. cōfu. l. p̄senti. ar. intercedere dico precibus non per excōicationem.

f ¶ Includas. magis rigide cū eo agit̃. s. de cri. fal. ad falsariorz. sz hic sic pape placuit.

g ¶ Doloris. xxiii. qōe. iiii. gulisarius.

h ¶ Non omittat. Hec est vera penitentia. de pe. di. iii. in prin. ⁊ expone q̄ nō omittat idest ꝓpositū ⁊ voluntatem habeat similia de cetero non cōmittere. quilibet enī qui accipit penitentiā illius ꝓpositi ⁊ voluntatis esse debet alias non esset penitentia.

i Ylecto. archiep̄us turonē. ꝓtrouersiam habebat cuz venetis ⁊ ꝓcuratore eorz sup ecclesia sancti marci de tyro. cā commissa fuit tpe Inno. ad petitionē archiep̄i veneti citati legitime non venerunt: vnde archiep̄us missus fuit in possessionē illius ecclesie causa rei seruāde. arrhiep̄o deinde absente ex cā cecessaria iste iacobus ꝓcurator venetorz volebat recuperare possessionē ⁊ stare iuri: sed quia archiep̄us absēs erat iusta de causa nō potuit iā rehabere: vnō papa indulsit illi ꝓcuratori ut lapsus anni nō obesset quo minus postea recupere posset possessionē: archiep̄s postea hoc audiens dubitabat an p talē indulgentiā posset ille recuperare possessionē ecclesie quādocunqz etiā post annū cum simpliciter in ipsa indulgētia diceret̃ q̄ decetero ei lapsus anni non obstaret quo min⁹ possessionē recuperaret: vnō ipse significavit pape q̄ tpe indulgentie cōcesse tantū tēpus effluxit quod faciebat ei ad verā possessionē fm cōciliū generale. s. annus. vnde timebat archiep̄s q̄ indulgentia precluderet ei viā ad verā possessionē: ⁊ si forte tēpus ipsuz ante predictā confessionē non effluxerat quare quesiuit a papa interp̄tationē illi⁹ indulgentie: ⁊ papa respondit q̄ non fuit intētio sua ius auferre quod ei cōpetebat ex possessione quam habuit ante absentiam vel etiam post reuersionem: ⁊ sibi imputet pars aduersa si negligens fuit siue ante siue post reditum archiepiscopi.

k ¶ Necessaria. puta causa rei publice: forte in seruitio romane ecclesie. s. de dila. c. vlti. vnde sibi imputari non potuit nec debuit. Idē etiam contingit si quis est absens ex cā ꝓbabili q: non fit restitutio spoliato. s. de offi. dele. cōsultatōibus. Si vō fuisset absens cōtumaciter, vel ex volūtaria cā tunc facta denūciatione ad ecclesiā suaz mitteret̃ iste ꝓcurator venetorz in possessionē causa rei seruāde sicut archiep̄s primo fuit missus ꝓpter cōtumaciā ꝓcuratoris quousqz veniat archiep̄s ⁊ vterqz iurabit de suis expēsis ⁊ fiat hinc inde cōpensatio expensarū ⁊ satisfactio ei qui plus expendit quādo quis restituat̃ ex causa probabili ⁊ necessaria: vel ꝓbabili tantū vel necessaria tantū notat̃. ii. q. vi. §. biduū. v. si aduersus absentē. sed hic non habet locum quia non agitur de restitutione tali.

l ¶ Indulsimus. sed nōne de iure cōi poterat ipse ꝓcurator interrūpere annalē prescriptionē offerendo cautionē in presentia pape: lz archiep̄us esset absens. certe sic. s. de offi. ordi. pastoralis. s. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. cuz sicut. ⁊. xvi. q. iii. §. potest. v. is cui⁹. Quid ergo indulsit sibi papa: paruū vel nihil nisi q: solet plus timeri ⁊c. xxiii. di. quanq̄. ⁊. s. de bereti. si aduersus. quādoqz enī ius cōcedit̃. s. de iureiur. ⁊ si christus. in fi. sed archiep̄us timebat ne absorberet ius ipsi⁹: ut q̄ncūqz vellet recupare posz possessionē.

dam sit opinio a pluribus approbata: ut clericus qui, ꝓpter hoc ⁊ uel aliud flagicium graue nō solū damnabile sed damnosum fuerit degradatus tāquā exutus priuilegio clericali seculari foro per consequentiam amplicetur: cum ab ecclesiastico foro fuerit proiectus. eius ē degradatio celebranda seculari potestate presente ac pronunciandus ei dem cum fuerit celebrata: ut i suuz forum recipiat degradātum. ⁊ sic intelligit̃ tradi curie seculari: ꝓ quo debet tamen ecclesia efficaciter intercedere: ut circa mortis periculum circa euz sententia moderetur pro illo uero falsario scelerato: quē admādatum nostrum capi fecisti: hoc tibi duximus consulendum: ut in perpetuum carcerē ad agēdā penitentiā ipsū icludas pāe doloris ⁊ aqua angustie sustentandum ⁊ cōmissa defleat: ⁊ flenda vlterius nō committat.

Ho. no. tertius archiepiscopo turonen̄.

Ylecto filio iacobo barba: ⁊ infra. Quia te, p cā necessaria tūc absēte possessio tibi tradita causa custodie restitui parti aduerse nō potuit eidem indulsimus: ut sibi la psus temporis non obsisteret quo minus possessionē ipsam recuperare valeret. Quoniā vō tantum tēporis ante concessionē ipsius indulgentie dicitur effluxisse: quod tibi sufficere posset ad uere possessiōis effectum secūdum statuta concilij generalis. ⁊ infra. auē. pre. declaramus quod nostre intentionis nō fuit per ipsam indulgentiaz ius perimere quod tibi cōpetierit ex possessione preterita uel post reditum tuum cōpetierit ex futura sibi enim imputare poterit pars aduersa: si negligēs fuerit i sua iustitia prosequenda: cū, absētie tue ipedimento cessāte cōueniēdi te habuit facultatem. Idem priori ⁊ clericis sanctorz ioānis ⁊ pauli tuder.

Cum iter uos dudū ex parte vna ⁊ abbatem. s. p. de monte spole. dioc. ex altera super tertia parte oblationū capelle sancti hilarij questio uerteretur: ⁊ a uobis ꝓbatum fuerit per annos ⁊ amplius tertiam partē oblationū eiusdē capelle uestram ecclesie recepisse. ac clericis institutis per abbatem de monte tuisqz fili prior eandē tertiam te cōmisisse aliquando colligēdam: bone me. i. papa. pre. eniz ipsam tertiam ecclesie uestre adiudicans statuit, vt tibi prior liceret per eosdem clericos sicut fuerat cōsuetum partem colligere memorataz verum q: postmodū sacerdos predicte capelle asserens oblationum nomine minime cōtineri ea que ipsi capelle in festiuitate omnium sanctorum mittūtur uel portantur ad illā seu ad domū sacerdotis eiusdē intuitu defūctorz: necnon que i cimiterio ponūtur: quod d altari suscipit ⁊ facit per ecclesiam deportari: ⁊ que ante crucem: ⁊ in missa trinitatis ⁊ ea que pro desponsatis canitur: ⁊ lāpades cum oleo que predicte capelle ab aliquibus offerunt tur: uel que dantur nuncio qui ad recipiēda talia per priuate capelle parrochiam destinatur: de bis omnibus uobis tertiam partem denegans exhibere de alijs nomine tertie persoluendis, prata partis uestrā ecclesiā ꝓtigētis retineri nitebat̃ ad expēsas capelle ipsi⁹ necessarias imputare poterit pars aduersa: si negligēs fuerit i sua iustitia prosequenda: cū, absētie tue ipedimento cessāte cōueniēdi te habuit facultatem. Idem priori ⁊ clericis sanctorz ioānis ⁊ pauli tuder.

Cum iter uos dudū ex parte vna ⁊ abbatem. s. p. de monte spole. dioc. ex altera super tertia parte oblationū capelle sancti hilarij questio uerteretur: ⁊ a uobis ꝓbatum fuerit per annos ⁊ amplius tertiam partē oblationū eiusdē capelle uestram ecclesie recepisse. ac clericis institutis per abbatem de monte tuisqz fili prior eandē tertiam te cōmisisse aliquando colligēdam: bone me. i. papa. pre. eniz ipsam tertiam ecclesie uestre adiudicans statuit, vt tibi prior liceret per eosdem clericos sicut fuerat cōsuetum partem colligere memorataz verum q: postmodū sacerdos predicte capelle asserens oblationum nomine minime cōtineri ea que ipsi capelle in festiuitate omnium sanctorum mittūtur uel portantur ad illā seu ad domū sacerdotis eiusdē intuitu defūctorz: necnon que i cimiterio ponūtur: quod d altari suscipit ⁊ facit per ecclesiam deportari: ⁊ que ante crucem: ⁊ in missa trinitatis ⁊ ea que pro desponsatis canitur: ⁊ lāpades cum oleo que predicte capelle ab aliquibus offerun tur: uel que dantur nuncio qui ad recipiēda talia per priuate capelle parrochiam destinatur: de bis omnibus uobis tertiam partem denegans exhibere de alijs nomine tertie persoluendis, prata partis uestrā ecclesiā ꝓtigētis retineri nitebat̃ ad expēsas capelle ipsi⁹ necessarias

m ¶ Generalis. s. de do. ⁊ contu. contingit.

n ¶ Declaramus. talis declaratio ius facit. C. de le. l. vlti. ber.

o ¶ Intentōis. Nota q̄ recurrendū est ad intentionē cōcedētis priuilegiū siue beneficiū. s. de p̄ben. c. vlti. ⁊. c. cum cām: Itē habes hq̄ papa non intēdit iuri alterius p suā indulgentiā derogare. s. de vsu pal. ex tuaruz. ⁊. s. de offi. or. licet ix. q. iii. Questus. xi. q. i. puenit. lxxv. di. archidia. florē tinū. ⁊. s. de Ysue. cū olim. ⁊ hoc ideo q: nemini consulēduz est cū alterius iniuria. xxii. q. ii. p̄mū. ff. de cōdi. inde. nā hoc natura. ⁊. xiiii. q. v. deniqz. ⁊. C. de emā. li. nec annus ⁊ rescriptū qd i totū absorbet ius alteri⁹ nō tenet. C. de p̄ci. impa. offe. quotiens. vnde ista indulgētia intelligenda est ne alterū ledat ⁊ reducitur ad ius cōe. ar. s. e. abbate. ⁊. s. de Ysue. cum dilectus.

p ¶ Ex futura. ⁊ ita tp̄s absentie ex necessaria cā subducitur de medio ⁊ ꝓtinuat̃ tp̄s penitētie aī absentiā: ⁊ post reuersionē ꝓtinuatur tp̄us p̄nie siue etiā sit p̄mū meditū vltimūne. C. de resti. mi. q̄ tpe militie. ff. ex quib. cau. ma. necnō. §. si quis sepius. ⁊. l. sz ⁊ si p p̄tore. §. si ferie. ⁊. §. quotiēs. vbi gra. archiep̄s fuit prius post missionē i possess. p. vi. mēses. postea fuit absēs per alios sex uel quatuor: post reuersionē habebit. vi. mensēs in quib⁹ ꝓcurator venetorz adhuc poterit recupare possessionē: ⁊ tempus illud subducit̃ de anno. ⁊ si postea p illos. vi. mēses negligēs fuerit venetorz ꝓcurator sibi imputabit q: vlterius non audiet̃ sup possessione si medio tempore nō poterat: sic tp̄us vacantis ecclesie subducit̃ de prescriptōne ⁊ continuant̃ tpa extrema ⁊ tp̄us scismatis. s. de p̄scrip. de quarta. auditis. cum nobis.

q ¶ Negligēs. si ergo negligētia ꝓcuratoris nocet dño q̄n imputet̃ factū ꝓcuratoris ⁊ qn̄ non. dr̄. s. ut li. non ꝓtes. ad hoc. sibi q̄ imputet q: non egit cū tp̄s habuit. si. C. de ꝓba. ex ꝓsona. C. de diuidē. tu. l. vlti. ff. de his que in frau. cre. cū pupillus. ⁊. C. de bis q a non do. ma. l. vl. in fi. ⁊. s. ut li. nō ꝓte. quoniā. i. Priso. ⁊. s. de rescrip. si aūt. ⁊. c. plerūqz. ⁊ cū potuit noluit. s. de offi. dele. cū super.

r ¶ Cessante ipediměto. cessante cā cessat effect⁹. ō hoc plene dr̄. s. de renūc. post trāslationē. ⁊. s. de iureiur. ⁊ si xp̄s. ad fi.

s ¶ Cum inter. p. xl. annos. vñ legitime prescripserūt illam tertiā oblationē q: quadragenalis p̄scriptio omnē tollit actionem. xvi. q. iii. §. quas actiones. sub illo. §. potest. ⁊. s. de p̄scrip. de quarta. ⁊. c. ad aures.

t ¶ Amplius. hec adiectio ad modicā quantitatē referr̄. ff. de ꝓbo. sig. hec adiectio. ⁊ licet ad modicā referat̃ tñ si ponat̃ in libello debet expmi illud amplius. s. de dila. littere.

a ¶ Necessarias. sed hoīme iuste mouebat̃ iste sacerdos si nolebat retinere expensas necessarias ꝓ fabrica capelle quia quarta decimarū ad ecclesie fabricā deputat̃: ut. x. q. iii. vnio. ⁊ nullus casus interuenire potest qui hoc genus expensarz impediat. ff. famil. berc. fundus. qui dotis. ff. de peti. here. si a parte. §. vl. Quare q̄ ꝓtrariū

indicauit papa: dicũt quidã q̃ illa fuit ratio quia in decimis nõ de ducunt expẽse. s. de deci. cũ homines. tua nobis. pastoralis. Illa ẽ ratio potior: q̃ tertia ista integraliter prescripta est vnde integralit debet solui ⁊ onus fabrice incũbit capellano de alius partibus. ſi. s. de prescrip. de quarta. ber.

b Oblationũ noie ob hoc ponit in titulo q̃ verbũ recipit interpretationẽ ut. j. sequitur.

c Institutũ. pro recipiẽdis omnibus supradictis.

d Titulo. i. quocũq̃ modo offeratur ecclesie a fidelibus de ꝓpriis ⁊ licitis rebus. s. eo. causa.

e Diminutõne. q̃ cũ hoc sit ecclesiasticũ beneficiũ sine diminutõe conferri debet. s. ut eccle. benefi. ut nostrũ. ⁊ i. q. iii. si quis pbẽdas. ⁊ quia sententiatũ fuit de tertia nulla facta deductione vnde itegralit debet solui.

f EX parte questionis. quod fieri non debet: quia semel in abolitõe remissa punitio reiterari nõ debẹ. xriii. .q. iiii. si illic. si. de pe. di. iiii. diuina.

g Lapillus. duob⁹ modis fit denũciatio operis: vno mõ solo verbo: cũ dico denũcio tibi nouũ opus p talẽ denũciationẽ edificãs fit possessor. ff. de no. ope. nũcia. l. i. §. in operis. vel p iactũ lapilli: ut hic. ⁊ in hũ casu denũciãs possessor cõstituit ⁊ retinet possessionẽ. ff. eo. de pupillo. §. memmisse. de hac materia dicit. s. de no. ope. nunci. c. i. ⁊ ii. Et intellige q̃ denunciatio noui operis fuit remissa vel etiã tempus infra qõ canonici debebant agere lapsũ fuit. ⁊ sic monachi edificauerũt. tãdẹ canonici ceperunt agere cõtra monasteriũ lite cõtestata inter partes destructũ fuit forte a canonicis latenter quicquid edificatũ fuerat post iactũ lapilli vel alio modo monachi reedificare uolebãt. canonici dicebãt q̃ non debebãt: ⁊ iõ dicit papa in sniã q̃ monachi reedificẽt in eũ statũ ⁊c. alias non haberẽt locũ sequẽtia q̃ totũ dẹ demoliri quicquid factũ est post iactũ lapilli. s. de no. ope. nũci. c. i. ⁊ ii. b.

b Litis cõtestatio. ar. q̃ tunc demũ ceptũ dr iudiciũ cũ lis est cõtestata. s. de offi. dele. relatũ. ⁊ in aut. de liti. §. omnẽ. v. si vo apud iudicẽ: nec ante litis ꝓtestationẽ iudicis officiũ implorat. s. de ap. significãte. ⁊ etiã cõtestatio ipsa dr litis exordiũ. s. de offi. or. super questionũ. §. i. ⁊ post litẽ ꝓtestatã iudex recusari nõ pot. s. de re iudi. inter. ⁊. iii. q. iii. offerat. sed quo ad ꝓpetuãdã iurisdictionẽ sufficit sola citatio. s. de offi. dele. gratũ. ⁊. c. licet. ⁊. s. de offi. le. c. vlti. ⁊ sic posset intelligi. ff. de iuris. om. iu. ⁊ q̃. ſz legiste intelligũt illud verbũ generale p litẽ ꝓtestatã. ar. ꝗ. s. de resti. spo. pisanis. Sz aliõ est dicere tpe mote discordie ut ibi: ⁊ aliud tpe mote litis: ut hic dr.

faciendas: dict⁹ predecessor de oibus supradictis absq̃ subtractiõe aliqua integre persolui uoluit ⁊ mãdauit tertã portionẽ ac. capellani predicte capelle dicẽtes primitias ⁊ decimas uel ea que offeruntur ꝓ missis mortuorum sacerdotibus ⁊ que pro septimis ⁊ tricesimis ⁊ anniuersarijs panes ⁊ alia que infra hebdomodã offerũtur: ⁊ mortuorum iudicia oblationũ nomine minime continent de bis oibus tertiam partem soluere uobis noluit: ⁊ infra. Uolumus igitur ⁊ mandamus ut per uestrũ clericũ a uobis i eadem ecclesia institutũ de oibus supradictis ⁊ alijs oblationib⁹ quocunq̃ titulo ad ecclesiam peruenerint: sine diminutione aliqua integre tertia uobis portio persoluatur. Idem episcopo. f. p. ber.

EX parte uestra fuit propositũ q̃ prepositus ⁊ canonici arctinen. sententiaẹ quã. i. papa. p. n. super molendino decaliañ. ac alijs articulis promulgauit: in recidiue questionis scrupulũ reducere molientes asserunt capitulũ illud eiusdem sententie: quo dicitur: ne canonica ipsa impediat: quo minus monasteriuẹ uestẹ molendinũ prefatum decaliañ. reedificare ualeat i eo statu in quo fuisse dinoscitur tẽpore mote litis: esse referenduẹ ad tempus: quo lapillus in denunciatione noui operis iact⁹ fuit: uobis e contrario asserentibus illud esse intelligendum de tempore quo lis super hoc inter uos ⁊ prefatam canonicam extitit ꝓtestata. Nos igitur considerata eadem sententia: quod in prefato capitulo dicitur de tempore mote litis: interpretamur esse referendum ad tempus quo litis contestatio facta fuit.

Idem prelatis uniuersitatis frãcigenarum constanti.

EX parte uestra fuit ꝓpositum q̃ patriarcha uidetur occasione constitutionis cuiusdã quã albineñ. episcopus: tũc legatus in partib⁹ romane super legatis edidit

i EX parte vestra. legatus. ex hoc patet q̃ legatus põt facere ꝓstitutionẹ in sua ꝓuincia. sic. s. de loca. c. i. ⁊. s. de ꝓsang. ⁊ affi. q̃ dilectio. ⁊. s. de offi. le. c. vl. ⁊. s. de ꝓuil. in nostra. ⁊ etiã durat eo recedẽte ut ibi dr. generalẽ tñ ꝓstitutionẽ facere non põt q̃ nõ habet prãẽ in hoies non sue ꝓuincie. ff. de offi. ꝓcõsul. l. i. ff. de iuris. om. iudi. l. vl. ⁊. s. de offi. le. nouit. voluntariaẹ tñ q̃riq̃ exercet in hoies nõ sue ꝓuincie. ff. adop. emanci pari. ff. de offi. ꝓcõsu. l. ii. vñ absoluit excõicatos in quacũq̃ ꝓuincia. s. de offi. leg. q̃ trãslationẽ. ⁊. s. ti. pr. ad eminentiã. ⁊. c. ea nosci. ⁊. c. q̃ de bis. ⁊. c. quis. Constitutio videtur talis fuisse q̃ de bis que legant ecclesiis in testamentis defunctoꝝ tertia ꝑs cathedrali ecclesie soluerẽt: sed hic erat iure cõi statutum ut tertia uel quarta dẽt fm diuersas consuetudines locoꝝ. s. de testa. requisisti. ⁊ s. de sepul. certificari.

defunctorũ: ⁊ dil. fil. i. ti. sancte prauedis presbyter car. dum ibidem legationis fungeretur officio innouauit: de quibusdam que uobis ⁊ ecclesijs uestris legãtur a decedentibus: tertiam a uobis exigit portionem. Cum igitur ipsi sicut ex eorum iterpretatione accipimus nõ intellexerint: q̃ de bis que i ornamẽtis ecclesiasticis uel ad fabricaẹ ecclesie reparatione indigẽtis aut ad ecclesie luminaria necnon de bis que pro anniuersario septimo tricesimo ac uicesimo faciendis uel de bis que personis specialiter. nisi forsan id fiat ecclesie romãe: a quocunque legantur aliqua deberet solui portio ecclesie cathedrali. nos interpretationẽ eoꝝ ratã habentes secundum ipsam constitutionem prefatam precipimus obseruari: firmiter inhibẽtes ne in predictis aliq̃d fraudulenter in preiudiciuẹ cathedralis ecclesie procuretur.

Idem episcopo tuloneñ.

QUa nobis fraternitas intimauit: q̃ cum tibi pro releuatione oneris debitorum duximus indulgendum: ut fructus beneficiorum que interim in diocesi tua uacare contigerit: tibi liceat biennio retinere. quidam apostolice gratie priuilegium sinistra interpretatõe restringere molientes: asserũt prebendas ⁊ maiora beneficia nequaquã beneficiorũ nomine cõtineri: ⁊ infra Nos igitur auctoritate presentium declaramus: q̃ in hoc casu prebende ac alia beneficia generali beneficiorum nomine continent

Regorius nonus decano ⁊ sacriste egoli.

TRansmisse nobis litter continebant: q̃ significantibus episcopo ⁊ capitulo xantoñ. q̃ quadragenarius canonicorum numerus institutus in eorum ecclesia nõ poterat obseruari: pro eo quia nõ sufficiebant ecclesie facultates: uobis dedimus in mandatis: ut canonicorum ⁊ prebendarum numerũ iuxta facultates ecclesie moderan

k Interptatione. sic ergo legatus interpretat suam constitutõnẽ. ille eni potest interpretari qui ius cõstituit. C. de leg. l. vlti. ⁊. s. ti. pri. inter alia. imo ⁊ legatus interptat rescriptũ pape. s. de postu. c. i. sic ⁊ in pretorijs stipulatõibus si sermo ambiguus est p toris interpretatõ ⁊ mens requirẽda est. ff. de preto. stip. in pretorijs. sic etiam ⁊ testis potest declarare siue corrigere dictũ suũ cum dubitat de dicto eius. s. de testi. cog. preterea. ⁊. ar. ff. quẽadmo. test. ape.. sed ⁊ si quis. in fi. semp eni recurrendũ est ad intentionẽ cõstituentis: ut hic ꝓ. sic. s. e. dilecto. ⁊. s. de ꝓben. c. vlti. cum suis cõcor. ⁊. s. de resti. spo. audita. ⁊. s. de arb. exposita. ⁊. xxxv. q. iii. quod scripsi.

l In ornamentis. hoc idem quod hic dicit habes. s. ō testa. c. vlti. ubi de hoc.

m Personis. hoc intellige fm distinctionẽ quam fecit decre. s. de testa. requisisti.

a Fraudulẽter. q̃ tũc fraus nõ noceret ecclesie cathedrali. si. s. de testa. officij. ⁊. c. requisisti. §. si vo. illud. in fi.

b Ua nobis. sinistra interptatione. tales eni infamia notãt. C. de leg. l. ii. nam ius ciuile calumniari non oportet. ff. ad exhi. l. penul. ber.

c Restringere. imo potius beneficiũ principis lanissime interpretandũ est. s. eo. cum olim. ⁊. s. de dona. cum dilecti. in fi. ff. de consti. princi. l. vlti. ⁊. s. de priuil. in bis.

d Beneficioꝝ. sic nomine clericoꝝ omnes clerici maiores ⁊ minores intelliguntur. s. e. cum tibi. ⁊ ita verbum indefinite positum generaliter accipiendum est. simile. s. de priuile. quia circa. xix. di. si romanoꝝ. ff. de seruit. vrba. predi. si seruitus. ⁊. ff. de tutel. l. iii. in fine. ⁊. s. de offi. deleg. super questionũ. §. si vero duo. argu. contra. i. q. i. sunt nõnulli. vnde ibi dicitur: Beatus qui excutit manus ab omni munere: non dixit a munere ⁊c. si enim tantum de minoribus beneficiis intellexisset de illis expresse dixisset. supra de deci. ad audientiam. ⁊. s. de transla. inter corporalia. ⁊. C. de cadu. tollen. l. vna. §. si vero nemo.

e TRansmisse. iuxta facultates. Hoc enim generale est ⁊ ordinarium ut fm facultates ecclesiarum in eis clerici instituantur ⁊ non plures: ut. s. de insti. c. i. ⁊. c. auctoritate. ⁊. s. de vi. ⁊ hone. cleri. quoniaẹ ut ait. vbi de hoc. ⁊. s. de cõces. preben. ex parte bastensis. in fine. ⁊ alimenta scõm facultates danda sunt. ff. de transact. cum bis. §. in persona. ⁊ procuratio. s. de censi. sopite. ⁊. ca. penul.

f Moderantes. Hoc verbum induxit dubitationem questionis. ex hoc patet q̃ vltra facultates institui non debent. immo si instituti sunt reducendus est numerus ad debitum modum. in auten. ut deter. sit nume. cleri. §. sancimus. colla. i.

g Excreuisse. hoc etiam inducit questionē. quia vbi excreuerint facultates numerus augeri debet. vnde in quolibet priuilegio: ponit̃ hec clausula uel subintelligit̃ nisi in tantū excreuerit ecclesie facultates q̃ possint pluribus sufficere cōpetenter. s̄. de cōsti. cū. m. & vbi messis multa est & operarij pauci alij mittēdi sunt. xxi. di. in nouo. vnde dubitabant isti moderatores ut sicut poterant diminuere numerus si facultates fuisset diminute: ita dubitabāt vtrum possent augere numerum cum facultates inuenissent augmentatas a tempore numeri statuti. Ex hac decr. colligitur q̃ episcopus cū capitulo statutum numerus canonicorū & prebendarū & dignitatum nō possunt diminuere sine auctoritate pape. etiam ex iusta causa quas isti allegabant licet esset falsa, put postea est cōpertū. ad hoc facit. s̄. de consti. ex parte. & c. cum accessissent. vbi de hoc notatur. dic ut ibi.

b Moderationis verbum. Ex hoc facit ad titulum. moderari enim est diminuere id quod inducit grauamen & reducere ad equitatē. sic iudex ex causa etiam moderari pōt tempus appellationis. i. abbreuiare. s̄. de appel. cum sit romana. & c. oblate. sic & iniquū mandatus moderandus est. s̄. de iureiu. quintanallis sic in societate. ff. pro socio. si societatem. ff. de ope. lib. si libertus. Item patet hic q̃ forma mandati diligenter est seruanda. s̄. de rescrip. cum dilecta. cum suis cōcordantijs. Item est arg. q̃ nō est recedendum a significatione vocabuli. nisi constet scribentem aliud sensisse. ff. de leg. iij. nō aliter. & s̄. de deci. ad audientiam. & s̄. de transla. inter. arg. s̄. de spon. ex lr̃is. Arg. contra. s̄. eo. intelligentia. & c. preterea. vbi de hoc.

i In vtilitatem. Nota argumentū conuertendus in vtilitatem ecclesie. hoc posset intelligi quando preter diligentiam canonicorū hoc contingit. sec̄ videretur si diligentia ipsorum hoc sit procuratum. alias diligentia ipsorū esset istis damnosa quod esse nō debet. arg. C. de allu. l. iij. sic enim subtraherent̃ a procuranda ecclesie vtilitate. de hoc notatur. s̄. de consti. cum. m. et ad hoc quod dicit: donec aliter &c. videtur q̃ non distinguatur vndecumq̃ argumentum contingat. Ber.

k Omnis res. potest exponi. i. omnis obligatio siue contractus. quod enim consensu contrahitur contraria voluntate dissoluitur. C. quando licet ab emp. dis. l. i. & ff. de regu. iur. nihil tam naturale. & C. de acti. & oblig. sicut initio. fallit hec regula. s̄. de bap. maiores. Item in matrimonio quod solo cōsensu contrahit̃. xvii. q. ii. sufficit. sed solo dissensu non dissoluit̃. xxii. q. vii. licite. Item idē in ordine & baptismo: quia sacramenta semel habita nūquam amittunt̃. i. q. i. q̃ quidam. & argu. xv. q. vii. episcopus solus. Item fallit quia alio modo tollit̃ obligatio que cōsensu nata est. s. per acceptilationē: sed non natura sui sed potestate cōuentionis. ff. de rescin. ven. cum emptor. Item tollitur solutione eius quod debetur. insti. qui. mo. tol. obliga. in princi. Item sicut acquiritur possessio corpore & animo. ff. de acquir. posses. possideri. & eodē modo amittitur. ff. e. quēadmodum. Sed contra. ff. eo. possideri. §. in amittenda. Sol. amittitur ciuilis possessio: corporalis non ut illa. l. quemadmodum.

l Estote. hoc loco. s. qui sequit̃ in ipsa auctoritate. s. nolite iudicare & non iudicabimini.

m In meliorē partem: ut res potius valeat q̃ pereat. s̄. ti. proxi. abbate. et s̄. de fide. instru. inter dilectos. & ff. de re. du. quotiens. ii. & benignioremm interpretationē sequi debemus in re dubia. ff. de his que in testa. delen. prime vel expone in meliorē. i. in securio. ē pro eo q̃ in altero nullum: in altero magnū periculum timeatur. s̄. de hom. ad audientiam. & c. significasti. ii. & s̄. de cleri. excōi. min. illud. & s̄. de spon. inuenis. sic enim in dubius absoluit̃ reus quia illud est benignius. s̄. de fide instru. inter dilectos. in fi. & s̄. de pba. ex litteris. nisi in casibus que ibi ponuntur.

n Be manifestis. quia secretorū deus iudex est & cognitor. xxxii. di. erubescāt. & c. xxxii. q. v. christiana. ii. q. v. consuluisti.

o Ut stuprū. lxxxi. di. apostolus. hec enim in sui natura mala sunt. s̄. de iureiur. & si xp̃us. in fi. v̄. quedā. & s̄. de delic. pue. c. i.

p Qui scandalizauerit. collige casus. xi. q. iii. inter verba. & c. xxii. q. ii. primū. in pnc. & c. xxxii. q. v. ita ne. & s̄. de his que vi metusue cau. fi. sacris.

q Veritas. que triplex est. s. bone vite. hec nūq̃ omittēda est propter scandalū & ad quēlibet pertinet. alia iusticie hec ad iudicem pertinet: alia disciplinę: hec pertinet ad prelatus. in his duabus quandoq̃ aliqua omittit̃ propter scandalū. l. di. ut constitueretur. Et intellige q̃ hic dicitur de his que indispensabilia sūt & tale ius cōmune quod indispensabile est veritas appellatur. de hoc dictū fuit. s̄. de tempo. ordi. sane. & quod dicit̃ ibi: veritas iusticie intellige scōs quod hic dicitur. ius cōmune indispensabile est. i. q̃ vlti. & si illa. & de tali hic loquitur tale ius pro nullo scandalo relaxandum est sed quando ius cōmune dispensabile est propter scādalum receditur a iure cōmuni. l. di. ut cōstitueretur. et. i. q. vl. dispensatōes. & c. exigunt.

a Quod non est. necessitas. hoc ideo dicit quia necessitas legi non subiacet. s̄. de obser. ieiu. c. ii. in fine. & s̄. de consuetu. quanto. & de conse. di. i. sicut. & di. iii. peruenit. vnde tempe necessitatis oia sunt cōmunia. xii. q. ii. dilectissimis. & ff. ad. l. rbo. de iac. l. ii. §. cuī in eadē naui. in fi. quod intellig̃ in hoc casu. & sic est argu. necessitatē excusare. de consec. di. v. discipulos. ar. xli. di. quisquis. & c. delitie. & lxxxi. di. cū omnibus. & s̄. de fur. si quis per necessitatē. & ppter necessitatē famis dauid comedit panes propositionis. xxv. q. i. §. is ita. & propter hoc pater potest vendere filius C. de pa. qui fi. dis. l. ii.

b Sabbatum. preceptum fuit veteris legis sabbatum custodiri. vnde si qui colunt sabbatum exteriorem ritum legis reuocant. de cons. di. iii. peruenit.

c In sabbato. hoc est propter necessitatē. xxiiii. q. vlti. si nulla.

d Egrotus. etiā si in quadragesima carnes comedat non dicitur frangere notum. s̄. de obser. ieiu. c. ii. in fi.

e Quod latenter. potest poni casus per. l. q̃ vi aut clam. l. i. circa princ. & in seruitio prestito prelato per vim a subdito. hoc enim in futurū non parit p̄iudiciū. xi. q. iii. quia cognouimus.

f Per vim. que per vim siue per metū fiunt qui cadere posset i cōstantē virum cuī de hoc cōstiterit reuocat̃. s̄. de his que vi metusue cau. fi. ad audientiā. de hoc plene dicit̃ in. c. abbas. & ff. quod me. causa. l. i. & l. metus. §. sed quod pretor.

g Cum in contēplatōe. questionibus. ff. de questi. l. i. & C. eo. ti. milites. quod si fiat appellari potest. ii. q. vi. non solet. v̄. ante sniam. hoc intellige nulla prescriptione precedēte. argu. contra. v. q. v. illi qui. vbi de hoc.

h Ue multotiens. s̄. de pe. c. i. & vi. q. i. imitare. & i. q. i. reperiūt̃ ar. s̄. de iude. ita quorundam.

i In sacratis. siue sit homo siue ager qui illa aufert & inuadit: sacrilegiū committit. xii. q. ii. nulli liceat. & tanq̃ sacrilegus iudicari debet. vt ea. ca. & q. ea. predia. & per ecclesiā debet iudicari. s̄. de foro compe. conquestus.

k Episcopis. Isti ius publicū offendunt quod consistit in sacris & sacerdotibus. i. di. ius publicum.

l Estote misericordes. &c.

Hoc loco nihil aliud nobis precipi estimo: nisi vt ea facta que dubium est quo animo fiant: in meliorem partem interpretemur. q̃d enim scriptū ē: ex fructibus eorum cognoscetis eos. de manifestis dictū est: que nō possūt bono animo fieri ut stuprum blasphemie furta ebrietates: & similia de quibus nobis permittitur iudicare.

Idem.

Qui scandalizauerit &c. Utilius scandalum nasci permittitur quam veritas relinquatur.

Idem.

Quod non est licitum in lege: necessitas fecit licitum. Nam & sabbatum custoditi preceptum est: machabei tamen sine culpa sua i sabbato pugnāt: sic & hodie si qs ieiunium fregerit egrotus: re uo tinon habetur.

Gregorius septimus.

Quod latenter aut per uim uel alias illicite introductum est nulla debet stabilitate subsistere.

Idem uarienſi. episcopo.

Cum in contemplatione: & infra. In ipso cause initio non ē a questionibus incboandum.

Stephanus papa.

Ue multotiēs: & ifra. Quicquid in sacratis deo rebus & episcopis iiuste agitur: pro sacrilegio reputatur: quia sacra sunt & a quoquam uiolari non debent.

Augustinus.

Omnis res per quascunque causas nascitur: per easdem dissoluitur.

Eda in omelijs.

Estote misericordes. &c.

Moderationis verbum. Ex hoc facit ad titulum. moderari enim est diminuere id quod inducit grauamen & reducere ad equitatē. sic iudex ex causa etiam moderari pōt tempus appellationis. i. abbreuiare. s̄. de appel. cum sit romana. & c. oblate. sic & iniquū mandatus moderandus est. s̄. de iureiu. quintanallis sic in societate. ff. pro socio. si societatem. ff. de ope. lib. si libertus. Item patet hic q̃ forma mandati diligenter est seruanda. s̄. de rescrip. cum dilecta. cum suis cōcordantijs. Item est arg. q̃ nō est recedendum a significatione vocabuli. nisi constet scribentem aliud sensisse. ff. de leg. iij. nō aliter. & s̄. de deci. ad audientiam. & s̄. de transla. inter. arg. s̄. de spon. ex lr̃is. Arg. contra. s̄. eo. intelligentia. & c. preterea. vbi de hoc.

Omnis res. potest exponi. i. omnis obligatio siue contractus. quod enim consensu contrahitur contraria voluntate dissoluitur. C. quando licet ab emp. dis. l. i. & ff. de regu. iur. nihil tam naturale. & C. de acti. & oblig. sicut initio. fallit hec regula. s̄. de bap. maiores. Item in matrimonio quod solo cōsensu contrahit̃. xvii. q. ii. sufficit. sed solo dissensu non dissoluit̃. xxii. q. vii. licite. Item idē in ordine & baptismo: quia sacramenta semel habita nūquam amittunt̃. i. q. i. q̃ quidam. & argu. xv. q. vii. episcopus solus. Item fallit quia alio modo tollit̃ obligatio que cōsensu nata est. s. per acceptilationē: sed non natura sui sed potestate cōuentionis. ff. de rescin. ven. cum emptor. Item tollitur solutione eius quod debetur. insti. qui. mo. tol. obliga. in princi. Item sicut acquiritur possessio corpore & animo. ff. de acquir. posses. possideri. & eodē modo amittitur. ff. e. quēadmodum. Sed contra. ff. eo. possideri. §. in amittenda. Sol. amittitur ciuilis possessio: corporalis non ut illa. l. quemadmodum.

Estote. hoc loco. s. qui sequit̃ in ipsa auctoritate. s. nolite iudicare & non iudicabimini.

In meliorē partem: ut res potius valeat q̃ pereat. s̄. ti. proxi. abbate. et s̄. de fide. instru. inter dilectos. & ff. de re. du. quotiens. ii. & benignioremm interpretationē sequi debemus in re dubia. ff. de his que in testa. delen. prime vel expone in meliorē. i. in securio. ē pro eo q̃ in altero nullum: in altero magnū periculum timeatur. s̄. de hom. ad audientiam. & c. significasti. ii. & s̄. de cleri. excōi. min. illud. & s̄. de spon. inuenis. sic enim in dubius absoluit̃ reus quia illud est benignius. s̄. de fide instru. inter dilectos. in fi. & s̄. de pba. ex litteris. nisi in casibus que ibi ponuntur.

Qui scandalizauerit. collige casus. xi. q. iii. inter verba. & c. xxii. q. ii. primū. in pnc. & c. xxxii. q. v. ita ne. & s̄. de his que vi metusue cau. fi. sacris.

Veritas. que triplex est. s. bone vite. hec nūq̃ omittēda est propter scandalū & ad quēlibet pertinet. alia iusticie hec ad iudicem pertinet: alia disciplinę: hec pertinet ad prelatus. in his duabus quandoq̃ aliqua omittit̃ propter scandalū. l. di. ut constitueretur. Et intellige q̃ hic dicitur de his que indispensabilia sūt & tale ius cōmune quod indispensabile est veritas appellatur. de hoc dictū fuit. s̄. de tempo. ordi. sane. & quod dicit̃ ibi: veritas iusticie intellige scōs quod hic dicitur. ius cōmune indispensabile est. i. q̃ vlti. & si illa. & de tali hic loquitur tale ius pro nullo scandalo relaxandum est sed quando ius cōmune dispensabile est propter scādalum receditur a iure cōmuni. l. di. ut cōstitueretur. et. i. q. vl. dispensatōes. & c. exigunt.

Quod non est. necessitas. hoc ideo dicit quia necessitas legi non subiacet. s̄. de obser. ieiu. c. ii. in fine. & s̄. de consuetu. quanto. & de conse. di. i. sicut. & di. iii. peruenit. vnde tempe necessitatis oia sunt cōmunia. xii. q. ii. dilectissimis. & ff. ad. l. rbo. de iac. l. ii. §. cuī in eadē naui. in fi. quod intellig̃ in hoc casu. & sic est argu. necessitatē excusare. de consec. di. v. discipulos. ar. xli. di. quisquis. & c. delitie. & lxxxi. di. cū omnibus. & s̄. de fur. si quis per necessitatē. & ppter necessitatē famis dauid comedit panes propositionis. xxv. q. i. §. is ita. & propter hoc pater potest vendere filius C. de pa. qui fi. dis. l. ii.

Sabbatum. preceptum fuit veteris legis sabbatum custodiri. vnde si qui colunt sabbatum exteriorem ritum legis reuocant. de cons. di. iii. peruenit.

In sabbato. hoc est propter necessitatē. xxiiii. q. vlti. si nulla.

Egrotus. etiā si in quadragesima carnes comedat non dicitur frangere notum. s̄. de obser. ieiu. c. ii. in fi.

Quod latenter. potest poni casus per. l. q̃ vi aut clam. l. i. circa princ. & in seruitio prestito prelato per vim a subdito. hoc enim in futurū non parit p̄iudiciū. xi. q. iii. quia cognouimus.

Per vim. que per vim siue per metū fiunt qui cadere posset i cōstantē virum cuī de hoc cōstiterit reuocat̃. s̄. de his que vi metusue cau. fi. ad audientiā. de hoc plene dicit̃ in. c. abbas. & ff. quod me. causa. l. i. & l. metus. §. sed quod pretor.

Cum in contēplatōe. questionibus. ff. de questi. l. i. & C. eo. ti. milites. quod si fiat appellari potest. ii. q. vi. non solet. v̄. ante sniam. hoc intellige nulla prescriptione precedēte. argu. contra. v. q. v. illi qui. vbi de hoc.

Ue multotiens. s̄. de pe. c. i. & vi. q. i. imitare. & i. q. i. reperiūt̃ ar. s̄. de iude. ita quorundam.

In sacratis. siue sit homo siue ager qui illa aufert & inuadit: sacrilegiū committit. xii. q. ii. nulli liceat. & tanq̃ sacrilegus iudicari debet. vt ea. ca. & q. ea. predia. & per ecclesiā debet iudicari. s̄. de foro compe. conquestus.

Episcopis. Isti ius publicū offendunt quod consistit in sacris & sacerdotibus. i. di. ius publicum.

l Qui ex timore. s. seruili. quoniam filialis timor bonus est: et potest introducere charitatem. ō pe. di. ii. sicut seta introducit filū. vnde qui timore pene seruit non amore iusticie: non ducitur spiritu dei. vnde dicitur tim:or non est in charitate. s. seruili. xxiii. q. vi. §. ex his. quia perfecta charitas foras mittit timorem. ut in codē §. dicitur.

m Iam non facit. Ar. q̄ non dicitur factum quod legitime non fit. xxiiii. q. i. pudēda. ⁊. xxii. q. ii. faciat homo. arg. s̄. de iurepat. quod autem. ⁊. s̄. ō regul. ad nostram. Item habes hic ar. q̄ qui inuitus seruit: etiam rem ⁊ meritum perdit: ⁊ ideo indignus premio fit. xxiii. q. vi. §. ex his. vsus pn. ⁊ talis obedientia uel nulla vel minima est. viii. q. i. sciendum. ergo per cōtrarium qui inuitus offendit: non est ei imputandum. ar. ff. de bo. li. qui cum maior. §. si libertus. ⁊. ff. famil. her. qui erat heres. idem est ⁊ si clericus inuitus ferat testimonium contra ecclesiam suam: q̄ ei non sit imputandum: secus si sponte aduocet contra ipsam. s̄. de postulan. c. vlt.

Qui ex timore facit preceptum aliter quā debeat facit: ⁊ ideo iam non facit.

Idem in libro. de penitentia.

Rebleat peccator: quia offendens in uno: factus est omnium reus.

Gregorius in registro.

n Rebleat. in vno. s. precepto legis. vnde scriptum est: qui totam legem seruauerit: offendat autem in vno: omnium factus est reus. de pe. di. v. fratres. vel in vno. s. mortali peccato factus est omnium reus quo ad vitam eternam: quia propter illud solum damnabitur: quia omnis virtus detrimentum patitur ab vno vicio. de pe. di. v. obiendum. dum enim in vno peccato perseuerat omnia bona perdit: ut ibi. uel in vno. i. in vna virtute cum virtus eiicitur: tūc vicium nascit. xxxii. q. i. cū renunciatur. uel in vno. i. i charitate: sine qua nemo saluatur. vnde apostolus: ⁊ si tradidero corpus meū ita ut ardeam: charitatem autem non habeam: nihil mihi prodest. de pe. di. iii. si quis. ad fi. di. sic etiam in teste qui aliquid adiicit de suo totum testimonium partis mendacio decolorat. iii. q. ix. pura. si. de conse. di. iii. non licet. non oportet: ⁊. xi. di. si ad scripturas sacras.

o Quāuis. pastor nescit. q: pastor seu prelatus inquirere ⁊ corrigere debet subditorum excessus: alias sanguis eorum de prelatorum manibus requirere tur. s̄. de offi. or. irrefragabili. i. responso. cum cōcor. ibi positis. ⁊ sic nō habebit excusationem. pastor enim q̄ tacet cōsentire videtur. xliii. di. sit rector: ibi pastorem eni cē. lxxxiii. di. error. quare nō pōt vti p̄ defensione sua vbo apostoli: munde sunt manus mee a sāguie cē. xliii. di. ephesis. vnde ⁊ tales ōponi debēt propter negligentiam. lxxxi. di. dictum. ⁊. i. q. i. §. ecce cui bonoris. Item pastor tenet de custodia. ff. loca. qui mercedem. xxiii. q. iiii. tres personas. ⁊ si dicatur q̄ dolo eius periit ⁊ ipse neget: ipsi incumbit probatio: cū ipse ratione officii sui debeat custodiam habere. s̄. de offi. archi. ea que. ⁊ si dicit amissam ouem probet ille dolum abfuisse: sicut argentarius probare debet se amisisse rōnē casu ruina uel incendio. ff. de eden. si quis ex argentariis. §. vl. idem in custode carceris. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. vlt. ⁊ idem in deposito. s̄. de depo. bona fides. cum suis concor.

Quāuis causse: ⁊ infra. Nō pōt esse pastoris excusatio si lupus oues comedit: ⁊ pastor nescit.

Lucius tertius.

Indignus est: ⁊ a romane ecclesie consuetudine alienus ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur.

p Indignum. alienum. ergo ⁊ a consuetudine aliarum ecclesiarum debet ē alienum: quia quod romana ecclesia p̄bat uel reprobat: ⁊ alie ecclesie hoc idem facere debent: cum ab ipsa suam habeant institutionē ⁊ auctoritatem. xi. di. consequens. ⁊. c. nolite.

q Homagiū. i. sacramentū fidelitatis quod p̄ aliquo spirituali facere quis nō debet: cū illud sit simoniacū. s̄. de simo. ex diligēti. alioquin clericus tenet facere p̄lato suo obedientiam: ⁊ in casibus dō iuramentum facere de obediēntia siue ēt de fidelitate post receptā administrationē. s̄. de iureiur. nullus. xxiii. di. quanq̄. ⁊. s̄. de ma. ⁊ obe. dilecti filii. ⁊. s̄. de iureiur. ego. N. ⁊. s̄. de priuil. antiqua. alias enim. nullū iuramentū nulla pactio uel obligatio illicita in spiritualibus debet interuenire: ⁊ si interueniret nullam obligationem de iure uel de facto inducit. s̄. de pac. pactiones.

FINIS.

Uenetijs per Baptistam de tortis ⁊
Franciscū de Madijs. M. cccc.
lxxxiiij. die vij. septēbris.